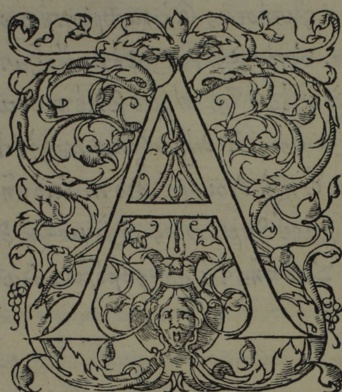
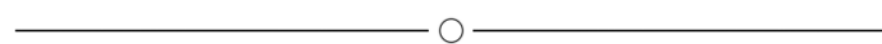

THE TEXT-CRITICAL GREEK NEW TESTAMENT

BYZANTINE TEXT

The Text-Critical Greek New Testament

Byzantine Text

The Text-Critical Greek New Testament

Byzantine Text

Greek text compiled by
Maurice A. Robinson and William G. Pierpont

Orthographic modifications
and arrangement of Greek text by
Robert Adam Boyd

Introduction, Footnotes, and Appendices by
Robert Adam Boyd

Front Cover: page 60 of the 3rd edition of Stephanus' Greek New Testament
Back Cover: page 204 of the 3rd edition of Stephanus' Greek New Testament

Images from Stephanus' 3rd edition of the Greek New Testament are incorporated into the front and back cover as a tribute to his work with the Byzantine Greek text and as a memorial to the fact that he was the first to publish a Greek New Testament with text-critical notes. The back cover is Stephanus' printing emblem, which is inspired by Romans 11:17–24. The words *noli altum sapere* ("do not be high minded") are a direct quotation from Romans 11:20 in the Latin Vulgate.

Typesetting and software support by J. Jeffrey Dodson

Paperback Edition
ISBN 978-1-47101-636-3

Lulu.com

Table of Contents

INTRODUCTION

The Byzantine Text

The Byzantine text is the historically dominant form of the Greek New Testament. As a result, it was the Textus Receptus, a close relative of the Byzantine text compiled from a small number of manuscripts, that was the dominant form of the printed Greek New Testament from the early sixteenth century to the late nineteenth century. In 1881, however, the Textus Receptus was effectively supplanted by Westcott and Hort's Greek New Testament, particularly in academic circles. Westcott and Hort prepared their Greek text on the assumption that there was a recension of the Byzantine text in the fourth century that became the basis for all subsequent Byzantine manuscripts. Based on this assumption, Westcott and Hort counted (or discounted) the overwhelming majority of Byzantine manuscripts as originating from a single formal recension source, removing them from the equation, so that they could give preference to a small handful of manuscripts, particularly Codex Vaticanus (B) and Codex Sinaiticus (א). Although the assumption of a fourth century recension has now largely been discredited due to a complete lack of evidence, Westcott and Hort's preference for a small handful of manuscripts has endured, and the modern critical editions of Nestle-Aland and UBS have become the standard Greek text accepted in academic circles today.

Yet there are critical flaws in the underlying methodology of the reasoned eclecticism that is practiced in the editions of Nestle-Aland and UBS. In his essay "The Case for Byzantine Priority," Dr. Maurice Robinson makes the following observation:

> Modern eclecticism creates a text which, within repeated short sequences, rapidly degenerates into one possessing no support among manuscript, versional, or patristic witnesses. The problem deteriorates further as the scope of sequential variation increases.

In other words, when the text-critical decisions of the editors of Nestle-Aland and UBS are considered over the course of a few verses (and sometimes over the course of only one verse), it is often the case that the resulting text as a whole has no support in any Greek manuscript, ancient translation, or quotation from the church fathers; rather, it is

a conjectural text. This critical flaw of the modern eclectic approach has never been adequately addressed by its proponents. For this reason and others, some prefer the Byzantine text, which is based on the overwhelming majority of Greek manuscripts.

The Byzantine text is not quite the same as the Textus Receptus, which is the textual basis of the New Testament in the King James Version and the New King James Version. While the Textus Receptus is within the Byzantine family of texts, the first edition of Erasmus' Greek New Testament was produced from only seven manuscripts. Although those manuscripts were from the Byzantine family, they contained some readings that have very little support among Greek manuscripts.

On average,[1] when there are variants among Greek manuscripts, the readings adopted by Robinson and Pierpont are supported by 96% of the Greek manuscripts in the Gospels,[2] 90% of the Greek manuscripts in Acts and the Epistles, and 64% of the Greek manuscripts in Revelation. These Byzantine manuscripts, which number in the low thousands, represent many individual streams of transmission. And while they are generally later in date, they were all copied from earlier manuscripts of the same text type. Even Westcott and Hort acknowledge that the Byzantine text dates at least as far back as the fourth century, which is contemporaneous with Codex Vaticanus (B) and Codex Sinaiticus (א). Thus the Byzantine textform is ancient, highly uniform, and well attested by a variety of independent streams of transmission. Therefore it has a strong claim toward being the original text of the New Testament. Those seeking further information are encouraged to read Robinson's essay in full.

Colophons

Many Greek manuscripts include interesting scribal notes in the colophons of the Gospels and Pauline epistles. In the Gospels these notes give the date of publication. In the Pauline epistles they give details about the place of authorship, who delivered the epistle, and,

[1] Here the word *average* refers to the median rather than the mean.

[2] Except for the *Pericope Adulterae* (John 7:53–8:11), in which the Greek manuscripts are fairly evenly divided between three main families.

in the pastoral epistles, details about the recipient. Because these are scribal notes and not the sacred text itself, they should not be considered infallible. However, most readers do not even realize that these notes exist, especially in the Gospels. Consequently, the colophons are included as footnotes in this edition to allow readers to easily access and evaluate them.

Editions of the Greek New Testament Compared in this Volume

The Text-Critical Greek New Testament is an edition of Robinson and Pierpont's 2018 Greek text[1] that documents every difference found in the following editions and manuscript families of the Greek New Testament.[2]

ANT Greek New Testament of the Ecumenical Patriarchate of Constantinople, edited by Basileios Antoniades (1904)

BYZ Robinson and Pierpont's Alternate Byzantine Readings (2018)[3]

---

[1] The following minor modifications have been made to Robinson and Pierpont's text: movable *nu* and movable *sigma* have been removed when they occur before a consonant, paragraph breaks have been modified, poetic formatting has been added, certain accent marks around clitics have been modified (without changing the meaning of any words), and the various forms of Θεος, Χριστος, Κυριος, and Πνευμα Αγιον have been capitalized (except when they do not refer to the Godhead). However, apart from these superficial modifications, the actual text and punctuation have not been altered.

[2] Differences between movable *nu* and movable *sigma* are ignored. In the footnotes movable *nu* and movable *sigma* are removed when they occur before a consonant. Differences between meaningless word breaks are also ignored (see Appendix C). When such words are written in the footnotes, the spelling of Robinson and Pierpont is followed. For the purposes of comparison, typographical errors in the compared editions have been corrected. See Appendix B for a list of corrections.

[3] In 2021 and 2022, Robinson revised his electronic text for the alternate Byzantine readings in three verses (Rev. 3:2; 7:5; 9:10). These revised alternate readings are listed below.

3:2 ἔμελλες ἀποβάλλειν ¦ ἤμελλες ἀποβάλλειν ¦ ἔμελλον ἀποθανεῖν
7:5 ἐσφραγισμέναι ¦ ἐσφραγισμένοι
9:10 ἐξουσίαν ἔχουσιν τοῦ ¦ καὶ ἡ ἐξουσία αὐτῶν

CT	Critical Text (This designation is used when NA, SBL, TH, and WH are all in agreement. In Mark, Acts, and the Catholic Epistles, this designation is used when ECM, NA, SBL, TH, and WH are all in agreement)
ECM	Editio Critica Maior for Mark, Acts, and the Catholic Epistles (1997–2022)
ECM†	When ECM employs a split guiding line,[1] this designation marks the variant that corresponds to NA^{28}.
ECM*	When ECM employs a split guiding line, this designation marks the variant or variants that do not correspond to NA^{28}.
HF	Hodges and Farstad, The Greek New Testament According to the Majority Text, 2nd edition (1985)
NA	Nestle-Aland (This designation is used when NA^{27} and NA^{28} are in agreement.)
NA^{27}	Nestle-Aland, 27th edition (1993)
NA^{28}	Nestle-Aland, 28th edition (2012)
PCK	Wilbur Pickering, The Greek New Testament According to Family 35, 3rd edition (2020)
SBL	SBL Greek New Testament (2010)
SCR	Scrivener's Textus Receptus, 1st edition (1881)
ST	Stephanus' Textus Receptus, 3rd edition (1550)
TH	The Greek New Testament, Produced at Tyndale House, Cambridge (2017)
TR	Textus Receptus (This designation is used when SCR and ST are in agreement.)
WH	Westcott-Hort (1881)

[1] A split guiding line indicates that the ECM editors have left open the decision as to which of the variants they believe might be the initial text. In four verses (Acts 9:43; 13:46; 17:3; 21:13), three variants appear on the split guiding line instead of two.

In addition to the editions listed above, the following manuscript families are documented in the book of Revelation. These families are documented only when there is a general consensus[1] for the family and the family differs from the Robinson and Pierpont text.

K The main Koine tradition in Revelation comprised of approximately eighty disparate manuscripts that represent many copying eras and locations

Av A family of approximately sixty manuscripts in Revelation that contain or derive from the fourth-century commentary of Andreas of Caesarea

The Textus Receptus

While it is common to refer to the Textus Receptus as a single entity, in reality there are various editions of the Textus Receptus, which all differ from one another. Although Erasmus was the first to publish what became known as the Textus Receptus, it was Robert Estienne (Stephanus) who came to shape the text as we know it today. Stephanus' third edition (published in 1550 and known as *Editio Regia* or the "Royal Edition") is a splendid masterpiece of typographical skill. It was also the first printed edition of the Greek New Testament to include text-critical notes in the margins. Modifying Stephanus' text, Theodore Beza published five editions of the Textus Receptus. His fifth edition (published in 1598) was one of the primary source texts of the Greek New Testament used by the translators of the King James Version. At times, however, the King James Version deviates from Beza's fifth edition. Seeking to recreate the Greek text underlying

[1] For the purposes of this volume, **K** is considered to have a general consensus when Hodges and Farstad's apparatus shows that a reading is supported by M^a (but not M^{apt}). Similarly, **Av** is considered to have a general consensus when Hodges and Farstad's apparatus shows that a reading is supported by M^d and M^e (but not M^{dpt} or M^{ept}). Hodges and Farstad's families M^d and M^e correspond with Hoskier's Egyptian and Erasmian families, respectively, and together provide a good representation of **Av**. In Revelation 7:5–8, however, Hodges and Farstad's apparatus incorrectly indicates that the TR readings are supported by M^d and M^e. For those notes, Hodges and Farstad's apparatus is not followed. In a few other instances, where Hodges and Farstad are silent, **K** and **Av** have been determined directly from Hoskier.

the New Testament translation of the King James Version, Scrivener modified Beza's fifth edition with readings from various editions of the Textus Receptus that the King James translators would have had at their disposal. Scrivener published his modification of Beza's fifth edition in 1881. When people think about the Textus Receptus today, they think primarily of Stephanus' 1550 edition and Scrivener's 1881 edition.

Editions of the Critical Text

Westcott and Hort published their Greek New Testament in 1881, basing their text-critical decisions on the *possibility* that a majority of manuscripts could descend from a single formal recension source and thus should not *necessarily* be preferred as correct. Although they never proved this *possibility* from the actual manuscript evidence, their theory paved the way for future editions of the critical text. Following in the footsteps of Westcott and Hort, the Nestle-Aland editions have become the standard Greek text in most academic circles today. Closely aligned with the Nestle-Aland editions is the *Editio Critica Maior*, which thus far has only published Mark, Acts, and the Catholic Epistles. The *Editio Critica Maior* is unique in the sense that it uses a split guiding line for hundreds of readings. This means that, in many instances, there is no single base text. When compared to the twenty-seventh edition of Nestle-Aland, the changes introduced in the *Editio Critica Maior* at times move in the direction of the Byzantine Text. Another modern critical text that presents slightly different readings is the *SBL Greek New Testament*, edited by Michael Holmes. Following the same general methodology as the editors of Nestle-Aland, Holmes differs from Nestle-Aland in over six hundred places, providing an alternate perspective within the eclectic tradition. A fourth critical text that presents slightly different readings is *The Greek New Testament, Produced at Tyndale House, Cambridge*, which its editors say is rooted in the earliest manuscripts and relies upon the study of scribal habits to inform text-critical decisions.

Modern Editions of the Byzantine Text

Although the Byzantine text is quite stable for the vast majority of the New Testament, in the *Pericope Adulterae* (John 7:53–8:11)

and the book of Revelation the degree of variation among Byzantine manuscripts increases significantly. Partly in response to this high degree of variation in the *Pericope Adulterae* and the book of Revelation, Wilbur Pickering published *The Greek New Testament according to Family 35*. Family 35 (also known as K^r) is a large family of highly uniform manuscripts within the Byzantine text tradition. It is the only family of manuscripts that has a demonstrable archetype for every book of the New Testament. This means that even in the *Pericope Adulterae* and the book of Revelation, there is little question as to the reading of Family 35. Many, however, argue that the high level of uniformity among manuscripts in Family 35 is the result of a systematic recension. Whatever the case may be, the readings of Family 35 at times represent fewer than 20% of extant Greek manuscripts, and there are no extant manuscripts for this family prior to the eleventh century. Nevertheless, Pickering's edition provides important documentation of a large but late family within the Byzantine text tradition.

In addition to the Textus Receptus and Family 35, the present volume also documents variants found in *The Greek New Testament According to the Majority Text*, edited by Zane Hodges and Arthur Farstad. The edition of Hodges and Farstad differs very little from that of Robinson and Pierpont with the exception of the *Pericope Adulterae* and the book of Revelation, where it follows a stemmatic approach for determining the original Greek text. Using this stemmatic approach, Hodges and Farstad hypothesize family trees to show the relationships of various manuscript families. They then make text-critical decisions based on those hypothetical family trees. This approach provides an alternate perspective to the main Byzantine textform.

The Greek New Testament of the Ecumenical Patriarchate of Constantinople, edited by Basileios Antoniades, provides one further witness to the Byzantine text family. This edition relies more heavily on readings found in Greek lectionaries than any other edition of the Greek New Testament. At times it includes readings with very little support among Greek manuscripts. Many of these readings are printed in small type in the 1904 and 1912 editions to indicate doubt on the part of the

editor as to their originality. This text, also known as the Patriarchal Text, is used in the Greek-speaking Orthodox Churches.

Robinson and Pierpont's Alternate Byzantine Readings

In addition to documenting the variants found in the editions described above, *The Text-Critical Greek New Testament* also documents Robinson and Pierpont's alternate Byzantine readings. For the bulk of the New Testament, Robinson and Pierpont follow Von Soden's family K^x. When K^x is nearly evenly divided, Robinson and Pierpont generally follow the portion of K^x that is also supported by K^r, while listing the alternate Byzantine reading in the margin.

In the *Pericope Adulterae* (John 7:53–8:11), the Byzantine manuscript tradition is nearly evenly divided between three main subfamilies known as μ^5, μ^6, and μ^7 (which is closely linked to K^r). Robinson and Pierpont follow μ^5, Hodges and Farstad follow μ^6, and Pickering follows μ^7. The Textus Receptus generally follows μ^5 but occasionally follows μ^6 or an alternate reading. However, this is due more to an accident of history than to any intentional decision on the part of the various editors. When μ^5 is nearly evenly divided, Robinson and Pierpont list the alternate μ^5 readings in the margin. They also list in the margin the primary readings of μ^6 as well as the alternate readings of μ^6 when that subfamily is nearly evenly divided.

In Revelation, there are three large families of manuscripts. **K** represents the main Koine tradition in Revelation and is comprised of approximately eighty disparate manuscripts that represent many copying eras and locations.[1] **Av** is comprised of approximately sixty manuscripts that contain or derive from the fourth-century commentary of Andreas of Caesarea.[2] This family is much less cohesive than **K**, frequently being divided in support of two or more readings. The third family is the Complutensian group. It is comprised of approximately forty manuscripts that are highly uniform and tend to align with the readings of the Complutensian Polyglot. This family is closely linked to K^r and generally agrees with either

[1] Family **K** is also known as **Q** or $\mathfrak{M}^{K}$.

[2] Family **Av** is also known as $\mathfrak{M}^{A}$.

K or **Av**. These three families account for approximately 60% of the manuscripts of Revelation.

As is the case with the *Pericope Adulterae*, editors of the Byzantine text take different approaches to the three main manuscript families in Revelation. The Textus Receptus often follows **Av**, but, again, this is due more to an accident of history than to any intentional decision on the part of the various editors. Pickering follows the Complutensian family exactly. Hodges and Farstad follow **K** very closely, departing from it only on rare occasions. Robinson and Pierpont also generally prefer the readings of **K**. At times, however, they follow **Av**, particularly when a significant number of **K** manuscripts abandon their group consensus and align with the **Av** reading.[1] Whenever a reading is nearly evenly divided, Robinson and Pierpont list the alternate reading(s) in the margin.

Text-Critical Footnotes

For the purpose of simplicity, the text-critical footnotes of this volume generally ignore punctuation, capitalization, accents, and breathing marks. However, capitalization, accents, and breathing marks are written in the footnotes when necessary to differentiate meaning. Text-critical signs such as brackets, diamonds, double angle brackets, and small type are also generally ignored because of the level of complexity this would add to the footnotes. Nevertheless, the use of double brackets is at times documented in the text-critical notes, particularly when used by ECM and/or NA.

Manuscript Percentages

For sets of variants that have been fully collated in the *Text und Textwert* volumes, the manuscript percentages supporting the exact Greek text for each variant are listed.[2] It should be noted that, while manuscript percentages are not the sole factor to be considered

[1] In a few instances, Robinson and Pierpont depart from **K** due to other transmissional and orthographic considerations.

[2] In the book of Philemon, variants that are not collated in *Text und Textwert* have been calculated from Matthew Solomon's collation. In the book of Jude, variants that are not collated in *Text und Textwert* have been calculated from Joey McCollum's tabulations of Tommy Wasserman's collation. These percentages are placed in brackets to differentiate them from the percentages calculated from *Text und Textwert*

in the task of textual criticism, they should not be ignored either, particularly when they demonstrate the dominance of a particular text type. (See Appendix A for details about the calculation of manuscript percentages.)

An analysis of the *Text und Textwert* data yields the manuscript percentage averages listed in the tables below. The RP percentages are based on every variant unit presented in *Text und Textwert.*[1] The percentages for all the other editions apply only when the editions *differ* from the RP text. Due to the presence of outliers in the data, the median is presented along with the mean, as the median may very well provide a truer picture of the "average" manuscript percentages. Using the tables below, the reader can make a general estimate of the percentage of manuscripts supporting any given reading that is not documented in *Text und Textwert*. However, the reader should be aware that any given variant may deviate greatly from the averages presented below.

Gospels

Edition	**Mean**	**Median**
RP	91.9%	95.8%
BYZ	35.4%	37.0%
PCK	28.6%	28.6%
ST	18.5%	16.2%
SCR	18.3%	16.4%
TR	17.7%	15.3%
ANT	13.7%	7.7%
TH	3.2%	1.0%
CT	2.9%	1.0%

[1]The *Text und Textwert* volumes present a total of 1,043 variant units. However, the collations for five of those units are incorrect. Those five variant units are therefore excluded from the percentage of manuscript calculations. In 166 variant units all the editions compared in this volume agree. (See Appendix A for more information.) Solomon's and Wasserman's collations are not considered in the calculation of these averages.

SBL	2.9%	1.0%
WH	2.8%	1.0%
NA[27]	2.7%	1.0%
HF	—	—[1]

Acts & Epistles

Edition	**Mean**	**Median**
RP	86.1%	89.7%
BYZ	32.5%	38.8%
HF	32.3%	40.6%
PCK	28.7%	25.9%
ANT	16.1%	13.6%
TR	15.7%	8.1%
ST	15.2%	8.1%
SCR	14.6%	9.2%
TH	6.6%	4.4%
CT	6.5%	4.4%
SBL	6.3%	4.3%
NA[27]	6.2%	4.3%
WH	6.0%	4.1%

[1] *Text und Textwert* does not document any of the HF variants in the Gospels.

Revelation

Edition	Mean	Median
RP	64.4%	63.7%
PCK	36.8%	38.2%
BYZ	36.7%	37.4%
HF	35.7%	36.8%
ANT	24.5%	25.6%
TR	24.1%	22.9%
SCR	23.8%	22.9%
ST	23.7%	22.9%
CT	16.5%	11.3%
WH	16.4%	11.3%
SBL	16.1%	10.1%
TH	15.8%	10.0%
NA^{27}	15.6%	9.5%

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ

1 Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ [a]Δαυίδ, υἱοῦ Ἀβραάμ.
2 Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ·
Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· 3 Ἰούδας δὲ
ἐγέννησε τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ· Φαρὲς δὲ ἐγέννησε
τὸν Ἑσρώμ· Ἑσρὼμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ· 4 Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών· Ναασσὼν δὲ ἐγέν-
νησε τὸν Σαλμών· 5 Σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν [b]Βοὸζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ·
[c]Βοὸζ δὲ ἐγέννησε τὸν [d]Ὠβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ· [e]Ὠβὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἰεσσαί· 6 Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν [f]Δαυὶδ τὸν βασιλέα.
[g]Δαυὶδ δὲ [h]ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν [i]Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου·
7 Σολομὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ· Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά·
Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε τὸν [j]Ἀσά· 8 Ἀσὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφὰτ
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ· Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν [k]Ὀζίαν· 9 Ὀζίας δὲ
ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν [l]Ἄχαζ· Ἄχαζ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν Ἑζεκίαν· 10 Ἑζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν [m]Μανασσῆ· Μανασσῆς
δὲ ἐγέννησε τὸν [n]Ἀμών· Ἀμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν [o]Ἰωσίαν· 11 Ἰωσίας δὲ
ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας
Βαβυλῶνος.
12 Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σα-
λαθιήλ· Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ· 13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέν-

---

[a] **1:1** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [b] **1:5** βοοζ ¦ βοες CT [c] **1:5** βοοζ ¦ βοες CT [d] **1:5** ωβηδ ¦ ιωβηδ CT [e] **1:5** ωβηδ ¦ ιωβηδ CT [f] **1:6** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [g] **1:6** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [h] **1:6** ο βασιλευς ¦ --- CT [i] **1:6** σολομωνα ¦ σολομωντα TR [j] **1:7–8** ασα ασα ¦ ασαφ ασαφ CT [k] **1:8–9** οζιαν οζιας ¦ οζειαν οζειας TH WH [l] **1:9** αχαζ αχαζ ¦ αχας αχας WH [m] **1:10** μανασση ¦ μανασσην PCK [n] **1:10** αμων αμων ¦ αμως αμως CT [o] **1:10–11** ιωσιαν ιωσιας ¦ ιωσειαν ιωσειας TH WH

νησε τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν [a]Ἐλιακείμ· Ἐλιακεὶμ δὲ
ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ· 14 Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ· Σαδὼκ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν [b]Ἀχείμ· Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ· 15 Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησε
τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν [c]Ματθάν· Ματθὰν δὲ ἐγέννησε
τὸν Ἰακώβ· 16 Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς
ἐγεννήθη Ἰησοῦς, ὁ λεγόμενος Χριστός.

17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως [d]Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσα-
ρες· καὶ ἀπὸ [e]Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσ-
σαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ
δεκατέσσαρες.

18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ [f]γέννησις οὕτως ἦν· μνηστευθείσης
[g]γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς,
εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. 19 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ
αὐτῆς, δίκαιος ὤν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν [h]παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη
λάθρᾳ ἀπολῦσαι αὐτήν. 20 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδού, ἄγγελος
Κυρίου κατ᾽ ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων, Ἰωσήφ, υἱὸς [i]Δαυίδ, μὴ φοβη-
θῇς παραλαβεῖν [j]Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν
ἐκ Πνεύματός ἐστιν Ἁγίου. 21 Τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐ-
τῶν. 22 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ [k]τοῦ Κυρίου
διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,

23 Ἰδού, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν,
καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ,

ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, Μεθ᾽ ἡμῶν ὁ Θεός. 24 [l]Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰω-
σὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου·
καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, 25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ
ἔτεκε [m]τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ
Ἰησοῦν.

---

[a] **1:13** ελιακειμ ελιακειμ ¦ ελιακιμ ελιακιμ NA SBL [b] **1:14** αχειμ αχειμ ¦ αχιμ αχιμ NA SBL [c] **1:15** ματθαν ματθαν ¦ μαθθαν μαθθαν WH [d] **1:17** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [e] **1:17** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [f] **1:18** γεννησις ¦ γενεσις CT [g] **1:18** γαρ ¦ --- CT [h] **1:19** παραδειγματισαι ¦ δειγματισαι CT [i] **1:20** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [j] **1:20** μαριαμ ¦ μαριαν NA SBL WH [k] **1:22** του ¦ --- CT [l] **1:24** διεγερθεις ¦ εγερθεις CT [m] **1:25** τον υιον αυτης τον πρωτοτοκον 98.6% ¦ υιον CT 0.5%

2 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις
Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδού, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο
εἰς Ἱεροσόλυμα, 2 λέγοντες, Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰου-
δαίων; Εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν
προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 Ἀκούσας δὲ [a] Ἡρῴδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ
πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ᾽ αὐτοῦ· 4 καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς
καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ᾽ αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεν-
νᾶται. 5 Οἱ δὲ [b] εἶπον αὐτῷ, Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέ-
γραπται διὰ τοῦ προφήτου,

6 Καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα,
οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα·
ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος,
ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.

7 Τότε Ἡρῴδης, λάθρᾳ καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ᾽ αὐτῶν
τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος. 8 Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ
εἶπε, Πορευθέντες [c] ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕ-
ρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. 9 Οἱ δὲ
ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδού, ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν
τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν [d] ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον.
10 Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. 11 Καὶ ἐλ-
θόντες εἰς τὴν οἰκίαν, [e] εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ,
καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐ-
τῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. 12 Καὶ
χρηματισθέντες κατ᾽ ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρῴδην, δι᾽ ἄλλης ὁδοῦ
ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.
13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδού, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ᾽
ὄναρ τῷ Ἰωσήφ, λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα
αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοί· μέλλει
γὰρ Ἡρῴδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. 14 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς
παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν
εἰς Αἴγυπτον, 15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρῴδου· ἵνα πληρωθῇ

[a] **2:3** ηρωδης ο βασιλευς ¦ ο βασιλευς ηρωδης CT [b] **2:5** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [c] **2:8** ακριβως εξετασατε ¦ εξετασατε ακριβως CT [d] **2:9** εστη ¦ εσταθη CT [e] **2:11** ειδον ¦ ευρον ST

τὸ ῥηθὲν ὑπὸ [a]τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

16 Τότε Ἡρῴδης, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. 17 Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν [b]ὑπὸ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

18 Φωνὴ ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη,
[c]θρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς,
Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς,
καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί.

19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρῴδου, ἰδού, ἄγγελος Κυρίου [d]κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ, 20 λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. 21 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ [e]ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ. 22 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει [f]ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ [g]Ἡρῴδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, 23 καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην [h]Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

3 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται [i]Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, 2 [j]καὶ λέγων, Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 3 Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς [k]ὑπὸ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,
Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου·
εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

---

[a]**2:15** του ¦ --- CT [b]**2:17** υπο ¦ δια CT [c]**2:18** θρηνος και 99% ¦ --- CT 0.7% [d]**2:19** κατ οναρ φαινεται ¦ φαινεται κατ οναρ CT [e]**2:21** ηλθεν ¦ εισηλθεν CT [f]**2:22** επι ¦ --- CT [g]**2:22** ηρωδου του πατρος αυτου ¦ του πατρος αυτου ηρωδου CT [h]**2:23** ναζαρετ ¦ ναζαρεθ SCR [i]**3:1** ιωαννης ¦ ιωανης WH [j]**3:2** και ¦ --- WH [k]**3:3** υπο ¦ δια CT

4 Αὐτὸς δὲ ὁ [a]Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ
ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ [b]αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες
καὶ μέλι ἄγριον. 5 Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα
ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου· 6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν
τῷ [c]Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

7 Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους
ἐπὶ τὸ βάπτισμα [d]αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδει-
ξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 Ποιήσατε οὖν [e]καρπὸν
ἄξιον τῆς μετανοίας· 9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν
τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων
ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 Ἤδη δὲ [f]καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν
δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται
καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

11 Ἐγὼ μὲν [g]βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου
ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα
βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι [h]Ἁγίῳ. 12 Οὗ τὸ πτύον ἐν
τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον
αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην
πρὸς τὸν [i]Ἰωάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. 14 Ὁ δὲ [j]Ἰωάννης διε-
κώλυεν αὐτόν, λέγων, Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ
ἔρχῃ πρός με; 15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε [k]πρὸς αὐτόν, Ἄφες ἄρτι·
οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. Τότε ἀφίη-
σιν αὐτόν. 16 [l]Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς [m]ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος·
καὶ ἰδού, [n]ἀνεῴχθησαν [o]αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδε [p]τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ
καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν [q]καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. 17 Καὶ ἰδού,
φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός,
ἐν ᾧ εὐδόκησα.

---

[a]**3:4** ιωαννης ¦ ιωανης WH [b]**3:4** αυτου ην ¦ ην αυτου CT [c]**3:6** ιορδανη ¦ ιορδανη ποταμω CT [d]**3:7** αυτου ¦ --- WH [e]**3:8** καρπον αξιον ¦ καρπους αξιους TR [f]**3:10** και ¦ --- CT [g]**3:11** βαπτιζω υμας ¦ υμας βαπτιζω CT [h]**3:11** αγιω ¦ αγιω και πυρι ANT CT TR [i]**3:13** ιωαννην ¦ ιωανην WH [j]**3:14** ιωαννης ¦ --- WH [k]**3:15** προς αυτον ¦ αυτω WH [l]**3:16** και βαπτισθεις ¦ βαπτισθεις δε CT [m]**3:16** ανεβη ευθυς ¦ ευθυς ανεβη CT [n]**3:16** ανεωχθησαν ¦ ηνεωχθησαν NA SBL WH [o]**3:16** αυτω 99.3% ¦ --- SBL WH 0.3% [p]**3:16** το πνευμα του 99.5% ¦ πνευμα SBL WH 0.1% [q]**3:16** και ¦ --- SBL WH

4 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύμα-
τος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 2 Καὶ νηστεύσας ἡμέρας
[a]τεσσαράκοντα καὶ νύκτας [b]τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπείνασε. 3 Καὶ
προσελθὼν [c]αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, [d]εἰπὲ ἵνα οἱ
λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. 4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, Γέγραπται,

Οὐκ ἐπʼ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται [e]ἄνθρωπος,
ἀλλʼ ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ.

5 Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ
[f]ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, 6 καὶ λέγει αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ
τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι

Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ·

καί,

Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε,
μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

7 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πάλιν γέγραπται, Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν
Θεόν σου. 8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν
λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν
δόξαν αὐτῶν, 9 καὶ [g]λέγει αὐτῷ, Ταῦτα [h]πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν
προσκυνήσῃς μοι. 10 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὕπαγε [i]ὀπίσω μου,
Σατανᾶ· γέγραπται γάρ,

Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις,
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

11 Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδού, ἄγγελοι προσῆλθον καὶ
διηκόνουν αὐτῷ.

---

[a]**4:2** τεσσαρακοντα ¦ τεσσερακοντα CT [b]**4:2** τεσσαρακοντα ¦ τεσσερακοντα CT [c]**4:3** αυτω ο πειραζων ειπεν ¦ ο πειραζων ειπεν αυτω CT [d]**4:3** ειπε ¦ ειπον WH [e]**4:4** ανθρωπος ¦ ο ανθρωπος CT [f]**4:5** ιστησιν ¦ εστησεν CT [g]**4:9** λεγει ¦ ειπεν CT [h]**4:9** παντα σοι ¦ σοι παντα CT [i]**4:10** οπισω μου 87.6% ¦ --- CT TR 11.7%

12 Ἀκούσας δὲ [a]ὁ Ἰησοῦς ὅτι [b]Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν
εἰς τὴν Γαλιλαίαν· 13 καὶ καταλιπὼν τὴν [c]Ναζαρέτ, ἐλθὼν κατῴκησεν
εἰς [d]Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ
[e]Νεφθαλείμ· 14 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου,
λέγοντος,

15 Γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ [f]Νεφθαλείμ,
ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν,
16 ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν [g]σκότει
[h]εἶδε φῶς μέγα,
καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου,
φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν, Μετανοεῖτε·
ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
18 Περιπατῶν [i]δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε δύο ἀδελ-
φούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ [j]ἁλιεῖς. 19 Καὶ
λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς [k]ἁλιεῖς ἀνθρώπων.
20 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 21 Καὶ προβὰς
ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ
[l]Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς
αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. 22 Οἱ δὲ
εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.
23 Καὶ περιῆγεν [m]ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς
συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θε-
ραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. 24 Καὶ ἀπῆλθεν
ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς
κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, [n]καὶ δαι-
μονιζομένους, καὶ σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς· καὶ ἐθεράπευ-

[a]**4:12** ο ιησους ¦ --- CT [b]**4:12** ιωαννης ¦ ιωανης WH [c]**4:13** ναζαρετ ¦ ναζαρεθ SCR ¦ ναζαρα CT [d]**4:13** καπερναουμ ¦ καφαρναουμ CT [e]**4:13** νεφθαλειμ ¦ νεφθαλιμ NA SBL [f]**4:15** νεφθαλειμ ¦ νεφθαλιμ NA SBL [g]**4:16** σκοτει ¦ σκοτια SBL TH WH [h]**4:16** ειδε φως ¦ φως ειδε CT [i]**4:18** δε ¦ δε ο ιησους TR [j]**4:18** αλιεις ¦ αλεεις TH WH [k]**4:19** αλιεις ¦ αλεεις TH WH [l]**4:21** ιωαννην ¦ ιωανην WH [m]**4:23** ολην την γαλιλαιαν ο ιησους 90.4% ¦ ο ιησους εν ολη τη γαλιλαια TH 0.1% ¦ εν ολη τη γαλιλαια NA SBL WH 0.1% [n]**4:24** και ¦ --- SBL TH WH

σεν αὐτούς. 25 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας
καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδά-
νου.

5 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ,
[a]προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· 2 καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ,
ἐδίδασκεν αὐτούς, λέγων,

3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι·
ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
4 Μακάριοι οἱ πενθοῦντες·
ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.
5 Μακάριοι οἱ πρᾳεῖς·
ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν.
6 Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην·
ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.
7 Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες·
ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.
8 Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ·
ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται.
9 Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί·
ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται.
10 Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης·
ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

11 Μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν
πονηρὸν [b]ῥῆμα καθ’ ὑμῶν ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ. 12 Χαίρετε καὶ
ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδί-
ωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

13 Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλι-
σθήσεται; Εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ [c]βληθῆναι ἔξω καὶ καταπατεῖσθαι
ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

14 Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι
ἐπάνω ὄρους κειμένη· 15 οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ
τὸν μόδιον, ἀλλ’ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.

[a]**5:1** προσηλθον ¦ προσηλθαν CT [b]**5:11** ρημα 96.5% ¦ --- CT 0.1% [c]**5:13** βληθηναι εξω και ¦ βληθεν εξω CT

16 Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως
ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν
τοῖς οὐρανοῖς.

17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας·
οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. 18 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν
παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία [a]κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ
ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. 19 Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν
ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους,
ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ᾽ ἂν ποιήσῃ καὶ
διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 20 Λέγω
γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ [b]ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμ-
ματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρα-
νῶν.

21 Ἠκούσατε ὅτι [c]ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐ φονεύσεις· ὃς δ᾽ ἂν φο-
νεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· 22 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζό-
μενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ [d]εἰκῇ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ᾽ ἂν εἴπῃ,
Μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 23 Ἐὰν οὖν προσφέρῃς
τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, [e]καὶ ἐκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός
σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυ-
σιαστηρίου, καὶ ὕπαγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε
ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. 25 Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ,
ἕως ὅτου εἶ [f]ἐν τῇ ὁδῷ μετ᾽ αὐτοῦ, μήποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ
κριτῇ, καὶ ὁ κριτής [g]σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ.
26 Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως [h]ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον
κοδράντην.

27 Ἠκούσατε ὅτι [i]ἐρρέθη, Οὐ μοιχεύσεις· 28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι
πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι [j]αὐτὴν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐ-
τὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. 29 Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει
σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν
τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. 30 Καὶ
εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ·

[a]**5:18** κεραια ¦ κερεα WH [b]**5:20** η δικαιοσυνη υμων ¦ υμων η δικαιοσυνη CT [c]**5:21** ερρεθη ¦ ερρηθη TH [d]**5:22** εικη 95.4% ¦ --- CT 1.9% [e]**5:23** και εκει ¦ κακει ANT CT TR [f]**5:25** εν τη οδω μετ αυτου ¦ μετ αυτου εν τη οδω CT [g]**5:25** σε παραδω ¦ --- CT [h]**5:26** αν ¦ ου ANT [i]**5:27** ερρεθη ¦ ερρεθη τοις αρχαιοις ANT TR ¦ ερρηθη TH [j]**5:28** αυτην ¦ αυτης TR

συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά
σου [a]βληθῇ εἰς γέενναν.

31 [b]Ἐρρέθη [c]δὲ [d]ὅτι Ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ
ἀποστάσιον· 32 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι [e]ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐ-
τοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν [f]μοιχᾶσθαι· καὶ ὃς ἐὰν ἀπο-
λελυμένην γαμήσῃ μοιχᾶται.

33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι [g]ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐκ ἐπιορκήσεις,
ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου· 34 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὀμό-
σαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· 35 μήτε ἐν
τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι
πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως· 36 μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς,
ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν [h]ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. 37 Ἔστω δὲ ὁ
λόγος ὑμῶν, ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ
ἐστιν.

38 Ἠκούσατε ὅτι [i]ἐρρέθη, Ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα
ἀντὶ ὀδόντος· 39 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ᾽ ὅστις
σε [j]ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιὰν [k]σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην·
40 καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ
καὶ τὸ ἱμάτιον· 41 καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ᾽ αὐτοῦ
δύο. 42 Τῷ αἰτοῦντί σε [l]δίδου· καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ [m]δανείσασθαι
μὴ ἀποστραφῇς.

43 Ἠκούσατε ὅτι [n]ἐρρέθη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ
μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου· 44 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς
ὑμῶν, [o]εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς
μισοῦσιν ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν [p]ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς, καὶ
διωκόντων ὑμᾶς· 45 ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν [q]τοῖς
οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθούς,
καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. 46 Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς

---

[a]**5:30** βληθη εις γεενναν ¦ εις γεενναν απελθη CT [b]**5:31** ερρεθη ¦ ερρηθη TH [c]**5:31** δε ¦ --- PCK [d]**5:31** οτι ¦ --- ANT CT [e]**5:32** ος αν απολυση ¦ πας ο απολυων CT [f]**5:32** μοιχασθαι ¦ μοιχευθηναι CT [g]**5:33** ερρεθη ¦ ερρηθη TH [h]**5:36** η μελαιναν ποιησαι ¦ ποιησαι η μελαιναν CT [i]**5:38** ερρεθη ¦ ερρηθη TH [j]**5:39** ραπισει επι ¦ ραπιζει εις CT [k]**5:39** σιαγονα ¦ σου σιαγονα BYZ HF TR ¦ σιαγονα σου NA WH [l]**5:42** διδου ¦ δος CT [m]**5:42** δανεισασθαι ¦ δανισασθαι CT [n]**5:43** ερρεθη ¦ ερρηθη TH [o]**5:44** ευλογειτε τους καταρωμενους υμας καλως ποιειτε τοις μισουσιν υμας 90% ¦ ευλογειτε τους καταρωμενους υμας καλως ποιειτε τους μισουντας υμας TR 1.2% ¦ --- CT 0.8% [p]**5:44** επηρεαζοντων υμας και 87.6% ¦ --- CT 0.8% [q]**5:45** τοις ¦ --- ANT BYZ CT TR

ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; Οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ
ποιοῦσι; 47 Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς [a]φίλους ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν
ποιεῖτε; Οὐχὶ καὶ οἱ [b]τελῶναι οὕτω ποιοῦσιν; 48 Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς
τέλειοι, [c]ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ [d]ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι.

6 [e]Προσέχετε τὴν [f]ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀν-
θρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε
παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύ-
νην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς
συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων·
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. 3 Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεη-
μοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου, 4 ὅπως ᾖ σου
ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ
[g]αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.
5 Καὶ ὅταν [h]προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν
ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχε-
σθαι, ὅπως [i]ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν [j]ὅτι ἀπέχουσι
τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 Σὺ δέ, ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ [k]ταμιεῖόν
σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ
κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι [l]ἐν τῷ
φανερῷ.
7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ [m]βαττολογήσητε, ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δο-
κοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 Μὴ οὖν
ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ [n]ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε, πρὸ τοῦ
ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. 9 Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς·

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.
10 [o]Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.
Γενηθήτω τὸ θέλημά σου,

[a]**5:47** φιλους ¦ αδελφους CT TR [b]**5:47** τελωναι ουτω 76.6% ¦ εθνικοι το αυτο CT 3.7% [c]**5:48** ωσπερ ¦ ως CT [d]**5:48** εν τοις ουρανοις ¦ ουρανιος CT [e]**6:1** προσεχετε ¦ προσεχετε δε NA SBL WH [f]**6:1** ελεημοσυνην ¦ δικαιοσυνην CT [g]**6:4** αυτος αποδωσει σοι εν τω φανερω 73.5% ¦ αποδωσει σοι εν τω φανερω ANT 18.4% ¦ αποδωσει σοι CT 5.5% [h]**6:5** προσευχη ουκ εση ωσπερ ¦ προσευχησθε ουκ εσεσθε ως CT [i]**6:5** αν ¦ --- CT [j]**6:5** οτι ¦ --- CT [k]**6:6** ταμιειον ¦ ταμειον CT PCK [l]**6:6** εν τω φανερω 96.9% ¦ --- CT 1.9% [m]**6:7** βαττολογησητε ¦ βατταλογησητε CT [n]**6:8** ο ¦ ο θεος ο WH [o]**6:10** ελθετω ¦ ελθατω WH

ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ [a]τῆς γῆς.
11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον.
12 Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν,
ὡς καὶ ἡμεῖς [b]ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.
13 Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,
ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
[c]Ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία
καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

14 Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ
ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· 15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις
[d]τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα
ὑμῶν.
16 Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε [e]ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρω-
ποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις
νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν [f]ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. 17 Σὺ
δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλήν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι,
18 ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν
τῷ [g]κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ [h]κρυπτῷ ἀποδώσει [i]σοι.
19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σὴς καὶ
βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι·
20 θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε
βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν.
21 Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς [j]ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.
22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν οὖν [k]ὁ ὀφθαλμός
σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου [l]φωτεινὸν ἔσται· 23 ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός
σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου [m]σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ
ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον;

[a]**6:10** της ¦ --- CT [b]**6:12** αφιεμεν ¦ αφηκαμεν CT [c]**6:13** οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμις και η δοξα εις τους αιωνας αμην 92.6% ¦ --- CT 1.2% [d]**6:15** τα παραπτωματα αυτων 97.3% ¦ --- NA SBL 1.1% [e]**6:16** ωσπερ ¦ ως CT [f]**6:16** οτι ¦ --- CT [g]**6:18** κρυπτω ¦ κρυφαιω CT [h]**6:18** κρυπτω ¦ κρυφαιω CT [i]**6:18** σοι ¦ σοι εν τω φανερω ANT TR [j]**6:21** υμων … υμων ¦ σου … σου CT [k]**6:22** ο οφθαλμος σου απλους η ¦ η ο οφθαλμος σου απλους CT [l]**6:22** φωτεινον ¦ φωτινον WH [m]**6:23** σκοτεινον ¦ σκοτινον WH

24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει,
καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρο-
νήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ [a]μαμωνᾷ.

25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε [b]καὶ
τί πίητε· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί [c]ἐνδύσησθε. Οὐχὶ ἡ ψυχὴ [d]πλεῖόν
ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; 26 Ἐμβλέψατε εἰς τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνά-
γουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ
ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; 27 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται
προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; 28 Καὶ περὶ ἐνδύματος τί
μεριμνᾶτε; Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς [e]αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ,
οὐδὲ νήθει· 29 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ
περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. 30 Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον
ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν,
οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; 31 Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες,
Τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα; 32 Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ
ἔθνη [f]ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων
ἁπάντων. 33 Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν [g]τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δι-
καιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

34 Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει
[h]τὰ ἑαυτῆς. Ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

7 Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· 2 ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθή-
σεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, [i]μετρηθήσεται ὑμῖν. 3 Τί δὲ βλέ-
πεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ
ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; 4 Ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, Ἄφες
ἐκβάλω τὸ κάρφος [j]ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδού, ἡ δοκὸς ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ σου; 5 Ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον [k]τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλ-
μοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ
τοῦ ἀδελφοῦ σου.

---

[a]**6:24** μαμωνα ¦ μαμμωνα TR [b]**6:25** και τι πιητε ¦ η τι πιητε NA TH WH ¦ --- SBL [c]**6:25** ενδυσησθε ¦ ενδυσεσθε PCK [d]**6:25** πλειον ¦ πλειων PCK [e]**6:28** αυξανει ου κοπια ουδε νηθει ¦ αυξανουσιν ου κοπιωσιν ουδε νηθουσι NA SBL WH ¦ αυξανουσιν ου κοπιουσιν ουδε νηθουσι TH [f]**6:32** επιζητει ¦ επιζητουσιν CT [g]**6:33** του θεου 97% ¦ --- SBL WH 0.1% [h]**6:34** τὰ ἑαυτῆς ¦ ἑαυτῆς NA TH ¦ αὑτῆς SBL WH [i]**7:2** μετρηθησεται ¦ αντιμετρηθησεται TR [j]**7:4** απο ¦ εκ CT [k]**7:5** την δοκον εκ του οφθαλμου σου ¦ εκ του οφθαλμου σου την δοκον CT

6 Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί· μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν
ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε [a]καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν
αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.
7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ
ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει,
καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. 9 Ἢ τίς [b]ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν
[c]ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 [d]Καὶ ἐὰν
ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες,
οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ
ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
12 Πάντα οὖν ὅσα [e]ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω
καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.
13 [f]Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα [g]ἡ πύλη, καὶ εὐ-
ρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ
εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· 14 [h]τί στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ
ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν.
15 Προσέχετε [i]δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς
ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἅρπαγες. 16 Ἀπὸ τῶν
καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν
[j]σταφυλήν, ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; 17 Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρ-
ποὺς καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ.
18 Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς [k]ποιεῖν, οὐδὲ δέν-
δρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. 19 [l]Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρ-
πὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 20 Ἄρα γε ἀπὸ τῶν καρπῶν
αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.
21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασι-
λείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν
[m]οὐρανοῖς. 22 Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ
τῷ σῷ ὀνόματι [n]προεφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβά-
λομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; 23 Καὶ τότε

[a] **7:6** καταπατησωσιν ¦ καταπατησουσιν CT [b] **7:9** εστιν ¦ --- WH [c] **7:9** εαν αιτηση ¦ αιτησει CT [d] **7:10** και εαν ιχθυν αιτηση ¦ η και ιχθυν αιτησει CT [e] **7:12** αν ¦ εαν NA SBL WH [f] **7:13** εισελθετε ¦ εισελθατε CT [g] **7:13** η πυλη ¦ --- WH [h] **7:14** τι ¦ οτι SBL TR WH [i] **7:15** δε ¦ --- CT [j] **7:16** σταφυλην ¦ σταφυλας CT [k] **7:18** ποιειν ¦ ενεγκειν WH [l] **7:19** παν ¦ παν ουν PCK [m] **7:21** ουρανοις ¦ τοις ουρανοις CT [n] **7:22** προεφητευσαμεν ¦ επροφητευσαμεν CT

ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι Οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπʼ ἐμοῦ οἱ
ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐ-
τούς, [a]ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησε [b]τὴν οἰκίαν
αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· 25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ [c]ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ
ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ [d]προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε·
τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 26 Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους
τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκο-
δόμησε [e]τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον· 27 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ
[f]ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ
ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη.

28 Καὶ ἐγένετο ὅτε [g]συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους,
ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 29 ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς
ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ [h]γραμματεῖς.

8 [i]Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολ-
λοί· 2 καὶ ἰδού, λεπρὸς [j]ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Κύριε, ἐὰν
θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. 3 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ
[k]ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως [l]ἐκαθαρίσθη αὐ-
τοῦ ἡ λέπρα. 4 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς· [m]ἀλλὰ
ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ [n]προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξε
[o]Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

5 [p]Εἰσελθόντι δὲ [q]αὐτῷ εἰς [r]Καπερναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόν-
ταρχος παρακαλῶν αὐτόν, 6 καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν
τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. 7 [s]Καὶ λέγει αὐτῷ [t]ὁ Ἰη-
σοῦς, Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. 8 [u]Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος
ἔφη, Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μό-
νον εἰπὲ [v]λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. 9 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι

[a]**7:24** ομοιωσω αυτον ¦ ομοιωθησεται CT [b]**7:24** την οικιαν αυτου ¦ αυτου την οικιαν CT [c]**7:25** ηλθον ¦ ηλθαν WH [d]**7:25** προσεπεσον ¦ προσεπεσαν CT [e]**7:26** την οικιαν αυτου ¦ αυτου την οικιαν CT [f]**7:27** ηλθον ¦ ηλθαν WH [g]**7:28** συνετελεσεν ¦ ετελεσεν CT [h]**7:29** γραμματεις ¦ γραμματεις αυτων CT [i]**8:1** καταβαντι δε αυτω ¦ καταβαντος δε αυτου CT [j]**8:2** ελθων ¦ προσελθων CT [k]**8:3** ο ιησους ¦ --- CT [l]**8:3** εκαθαρισθη ¦ εκαθερισθη WH [m]**8:4** αλλα ¦ αλλ HF NA[28] PCK TR [n]**8:4** προσενεγκε ¦ προσενεγκαι PCK ¦ προσενεγκον NA SBL WH [o]**8:4** μωσης ¦ μωυσης CT [p]**8:5** εισελθοντι δε αυτω ¦ εισελθοντος δε αυτου CT [q]**8:5** αυτω ¦ τω ιησου TR [r]**8:5** καπερναουμ ¦ καφαρναουμ CT [s]**8:7** και ¦ --- WH [t]**8:7** ο ιησους ¦ --- CT [u]**8:8** και αποκριθεις ¦ αποκριθεις δε WH [v]**8:8** λογω ¦ λογον TR

ὑπὸ [a]ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ’ ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύ-
θητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου,
Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 10 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε, καὶ εἶπε
τοῖς ἀκολουθοῦσιν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, [b]οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην
πίστιν εὗρον. 11 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν
ἥξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν
τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· 12 οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται
εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
ὀδόντων. 13 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ [c]ἑκατοντάρχῃ, Ὕπαγε, [d]καὶ ὡς
ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. Καὶ ἰάθη ὁ παῖς [e]αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

14 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν πενθερὰν
αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν, 15 καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς,
καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει [f]αὐτῷ. 16 Ὀψίας
δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέ-
βαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν·
17 ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Αὐτὸς
τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς [g]πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτόν, ἐκέλευσεν ἀπελ-
θεῖν εἰς τὸ πέραν. 19 Καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ, Διδά-
σκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. 20 [h]Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
σκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν [i]κλίνῃ.
21 Ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν [j]αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι
πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. 22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [k]εἶπεν
αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νε-
κρούς.

23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς [l]τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ. 24 Καὶ ἰδού, σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ
πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε. 25 Καὶ
προσελθόντες [m]οἱ μαθηταὶ ἤγειραν αὐτόν, λέγοντες, Κύριε, σῶσον

---

[a]**8:9** εξουσιαν 97.5% ¦ εξουσιαν τασσομενος WH 0.7% [b]**8:10** ουδε εν τω ισραηλ τοσαυτην πιστιν 93.6% ¦ παρ ουδενι τοσαυτην πιστιν εν τω ισραηλ CT 0.4% [c]**8:13** εκατονταρχη ¦ εκατονταρχω ANT PCK TR [d]**8:13** και ¦ --- CT [e]**8:13** αυτου ¦ --- SBL TH WH [f]**8:15** αυτω ¦ αυτοις TR [g]**8:18** πολλους οχλους ¦ οχλον NA WH [h]**8:20** και ¦ --- PCK [i]**8:20** κλινη ¦ κλεινη TH [j]**8:21** αυτου ¦ --- PCK SBL TH WH [k]**8:22** ειπεν ¦ λεγει CT [l]**8:23** το ¦ --- SBL TH WH [m]**8:25** οι μαθηται 79.6% ¦ οι μαθηται αυτου ANT TR 19.4% ¦ --- CT 0.5%

[a]ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα. 26 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; Τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 27 Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, λέγοντες, Ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα [b]ὑπακούουσιν αὐτῷ;

28 Καὶ [c]ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν [d]Γεργεσηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης· 29 καὶ ἰδού, ἔκραξαν λέγοντες, Τί ἡμῖν καὶ σοί, [e]Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ; Ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; 30 Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. 31 Οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτόν, λέγοντες, Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, [f]ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. 32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑπάγετε. Οἱ δὲ ἐξελθόντες [g]ἀπῆλθον εἰς [h]τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ ἰδού, ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη [i]τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. 33 Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. 34 Καὶ ἰδού, πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς [j]συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτόν, παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

9 Καὶ ἐμβὰς εἰς [k]τὸ πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. 2 Καὶ ἰδού, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ [l]κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπε τῷ παραλυτικῷ, Θάρσει, τέκνον· [m]ἀφέωνταί [n]σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. 3 Καὶ ἰδού, τινὲς τῶν γραμματέων [o]εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτος βλασφημεῖ. 4 Καὶ [p]ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν, Ἵνα τί [q]ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 5 Τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, [r]Ἀφέωνταί [s]σου αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, [t]Ἔγειραι καὶ περιπάτει; 6 Ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας—τότε

[a]**8:25** ημας ¦ --- CT [b]**8:27** υπακουουσιν αυτω ¦ αυτω υπακουουσι CT [c]**8:28** ελθοντι αυτω ¦ ελθοντος αυτου CT [d]**8:28** γεργεσηνων ¦ γαδαρηνων CT [e]**8:29** ιησου ¦ --- CT [f]**8:31** επιτρεψον ημιν απελθειν ¦ αποστειλον ημας CT [g]**8:32** απηλθον ¦ απηλθαν WH [h]**8:32** την αγελην των χοιρων ¦ τους χοιρους CT [i]**8:32** των χοιρων ¦ --- CT [j]**8:34** συναντησιν ¦ υπαντησιν CT [k]**9:1** το ¦ --- ANT CT [l]**9:2** κλινης ¦ κλεινης TH [m]**9:2** αφεωνται ¦ αφιενται CT [n]**9:2** σοι αι αμαρτιαι σου ¦ σου αι αμαρτιαι CT [o]**9:3** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [p]**9:4** ιδων 64% ¦ ειδως BYZ PCK SBL TH WH 32.7% [q]**9:4** υμεις ¦ --- CT [r]**9:5** αφεωνται ¦ αφιενται CT [s]**9:5** σου ¦ σοι BYZ TR [t]**9:5** εγειραι ¦ εγειρε ANT CT

λέγει τῷ παραλυτικῷ—[a]Ἐγερθεὶς ἆρόν σου τὴν [b]κλίνην, καὶ ὕπαγε εἰς
τὸν οἶκόν σου. 7 Καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 8 Ἰδόντες
δὲ οἱ ὄχλοι [c]ἐθαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν, τὸν δόντα ἐξουσίαν
τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ
τελώνιον, [d]Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. Καὶ
ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

10 Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδού, πολλοὶ
τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ. 11 Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι [e]εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν [f]ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;
12 Ὁ δὲ [g]Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν [h]αὐτοῖς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύον-
τες ἰατροῦ, [i]ἀλλ᾽ οἱ κακῶς ἔχοντες. 13 Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν,
[j]Ἔλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, [k]ἀλλὰ
ἁμαρτωλοὺς [l]εἰς μετάνοιαν.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ [m]Ἰωάννου, λέγοντες, Διὰ
τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν [n]πολλά, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ
νηστεύουσι; 15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ
νυμφῶνος πενθεῖν, ἐφ᾽ [o]ὅσον μετ᾽ αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; Ἐλεύσονται
δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν.
16 Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ·
αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γί-
νεται. 17 Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε,
ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ [p]ἀπολοῦνται·
ἀλλὰ [q]βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ [r]ἀμφότεροι συν-
τηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδού, ἄρχων [s]εἷς [t]ἐλθὼν προσε-
κύνει αὐτῷ, λέγων ὅτι Ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· [u]ἀλλὰ ἐλθὼν

[a]**9:6** εγερθεις ¦ εγειρε WH [b]**9:6** κλινην ¦ κλεινην TH [c]**9:8** εθαυμασαν 97.5% ¦ εφοβηθησαν CT 2% [d]**9:9** ματθαιον ¦ μαθθαιον CT [e]**9:11** ειπον ¦ ελεγον CT [f]**9:11** εσθιει ¦ εσθιει και πινει PCK [g]**9:12** ιησους ¦ --- CT [h]**9:12** αυτοις ¦ --- CT [i]**9:12** αλλ ¦ αλλα SBL WH [j]**9:13** ελεον ¦ ελεος CT [k]**9:13** αλλα ¦ αλλ NA^{28} TR [l]**9:13** εις μετανοιαν ¦ --- CT [m]**9:14** ιωαννου ¦ ιωανου WH [n]**9:14** πολλα 98.3% ¦ --- WH 1.4% [o]**9:15** οσον ¦ οσον χρονον ANT PCK [p]**9:17** απολουνται ¦ απολλυνται CT [q]**9:17** βαλλουσιν οινον νεον εις ασκους ¦ οινον νεον εις ασκους βαλλουσι ANT [r]**9:17** αμφοτεροι ¦ αμφοτερα TR [s]**9:18** εις ¦ τις PCK ¦ --- ST [t]**9:18** ελθων ¦ προσελθων ANT WH [u]**9:18** αλλα ¦ αλλ NA^{28}

ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ’ αὐτήν, καὶ ζήσεται. 19 Καὶ ἐγερθεὶς ὁ ’Ιησοῦς
[a]ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 20 Καὶ ἰδού, γυνὴ αἱμορρο-
οῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ
ἱματίου αὐτοῦ. 21 Ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, ’Εὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου
αὐτοῦ, σωθήσομαι. 22 Ὁ δὲ ’Ιησοῦς [b]ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπε,
Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς
ὥρας ἐκείνης. 23 Καὶ ἐλθὼν ὁ ’Ιησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ
ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον, 24 [c]λέγει αὐτοῖς, Ἀνα-
χωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων
αὐτοῦ. 25 Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐ-
τῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. 26 Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν
γῆν ἐκείνην.

27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ ’Ιησοῦ, ἠκολούθησαν [d]αὐτῷ δύο
τυφλοί, κράζοντες καὶ λέγοντες, ’Ελέησον ἡμᾶς, [e]υἱὲ [f]Δαυίδ.
28 ’Ελθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, [g]προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει
αὐτοῖς [h]ὁ ’Ιησοῦς, Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Λέγουσιν
αὐτῷ, Ναί, Κύριε. 29 Τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων,
Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. 30 Καὶ [i]ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ
ὀφθαλμοί· καὶ [j]ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ ’Ιησοῦς, λέγων, Ὁρᾶτε μηδεὶς
γινωσκέτω. 31 Οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδού, προσήνεγκαν αὐτῷ [k]ἄνθρωπον
κωφὸν δαιμονιζόμενον. 33 Καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν
ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, [l]λέγοντες, Οὐδέποτε ἐφάνη
οὕτως ἐν τῷ ’Ισραήλ. 34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον, ’Εν τῷ ἄρχοντι τῶν
δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

35 Καὶ περιῆγεν ὁ ’Ιησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας,
διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον
τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν
[m]ἐν τῷ λαῷ. 36 ’Ιδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν,
ὅτι ἦσαν [n]ἐσκυλμένοι καὶ [o]ἐρριμμένοι [p]ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα

[a]**9:19** ηκολουθησεν ¦ ηκολουθει SBL TH WH [b]**9:22** επιστραφεις ¦ στραφεις CT [c]**9:24** λεγει αυτοις ¦ ελεγεν CT [d]**9:27** αυτω ¦ --- WH [e]**9:27** υιε ¦ υιος BYZ HF NA PCK [f]**9:27** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [g]**9:28** προσηλθον ¦ προσηλθαν WH [h]**9:28** ο ιησους ¦ --- PCK [i]**9:30** ανεωχθησαν ¦ ηνεωχθησαν CT [j]**9:30** ενεβριμησατο ¦ ενεβριμηθη CT [k]**9:32** ανθρωπον ¦ --- WH [l]**9:33** λεγοντες ¦ λεγοντες οτι ANT PCK ST [m]**9:35** εν τω λαω ¦ --- CT [n]**9:36** εσκυλμενοι ¦ εκλελυμενοι ANT TR [o]**9:36** ερριμμενοι ¦ εριμμενοι TH WH [p]**9:36** ωσει ¦ ως ANT PCK

ποιμένα. [37] Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς,
οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· [38] δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως
ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

10 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν
αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά,
καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. [2] Τῶν δὲ δώδεκα
ἀποστόλων τὰ ὀνόματά [a]ἐστι ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέ-
τρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· [b]Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ
[c]Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· [3] Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς,
καὶ [d]Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ [e]Λεββαῖος ὁ
ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος· [4] Σίμων ὁ [f]Κανανίτης, καὶ Ἰούδας [g]Ἰσκαριώτης
ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

[5] Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτοῖς,
λέγων, Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν [h]Σαμαρειτῶν μὴ εἰ-
σέλθητε· [6] πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου
Ἰσραήλ. [7] Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες ὅτι Ἤγγικεν ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν. [8] Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, [i]λεπροὺς καθαρίζετε,
δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. [9] Μὴ κτήσησθε
χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, [10] μὴ πήραν
εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ [j]ῥάβδους· ἄξιος γὰρ
[k]ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστιν. [11] Εἰς ἣν δ᾽ ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλ-
θητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· κἀκεῖ μείνατε, ἕως ἂν ἐξέλθητε.
[12] Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε [l]αὐτήν. [13] Καὶ ἐὰν μὲν
ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, [m]ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ᾽ αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία,
ἡ εἰρήνη ὑμῶν [n]πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. [14] Καὶ ὃς [o]ἐὰν μὴ δέξηται
ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι [p]τῆς οἰκίας ἢ τῆς
πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. [15] Ἀμὴν

[a] **10:2** εστι ¦ εισι ANT PCK [b] **10:2** ιακωβος ¦ και ιακωβος NA WH [c] **10:2** ιωαννης ¦ ιωανης WH [d] **10:3** ματθαιος ¦ μαθθαιος CT [e] **10:3** λεββαιος ο επικληθεις 97.6% ¦ --- CT 0.4% [f] **10:4** κανανιτης ¦ καναναιος CT [g] **10:4** ισκαριωτης ¦ ο ισκαριωτης ANT CT [h] **10:5** σαμαρειτων ¦ σαμαριτων NA SBL [i] **10:8** λεπρους καθαριζετε ¦ λεπρους καθαριζετε νεκρους εγειρετε ANT TR ¦ νεκρους εγειρετε λεπρους καθαριζετε CT [j] **10:10** ραβδους ¦ ραβδον ANT CT ST [k] **10:10** ο εργατης της τροφης αυτου εστιν ¦ εστιν ο εργατης της τροφης αυτου ANT ¦ ο εργατης της τροφης αυτου CT [l] **10:12** αυτην ¦ αυτην λεγοντες ειρηνη τω οικω τουτω ANT [m] **10:13** ελθετω ¦ ελθατω CT [n] **10:13** προς ¦ εφ WH [o] **10:14** εαν ¦ αν CT [p] **10:14** της ¦ εξω της ANT CT

λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ [a]Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

[16]Ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. [17]Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· [18]καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν.
[19]Ὅταν δὲ [b]παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί [c]λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί [d]λαλήσετε· [20]οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν.
[21]Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. [22]Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. [23]Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν [e]ἄλλην· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραήλ, ἕως [f]ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

[24]Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. [25]Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ [g]ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην [h]Βεελζεβοὺλ [i]ἐκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς [j]οἰκειακοὺς αὐτοῦ;

[26]Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστι κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. [27]Ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. [28]Καὶ μὴ [k]φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν [l]ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· [m]φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ [n]τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. [29]Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; Καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν· [30]ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι

[a]**10:15** γομορρων ¦ γομορρας ANT [b]**10:19** παραδιδωσιν ¦ παραδωσουσιν ANT ¦ παραδωσιν CT [c]**10:19** λαλησητε ¦ λαλησετε ANT PCK [d]**10:19** λαλησετε ¦ λαλησητε CT [e]**10:23** αλλην 95.4% ¦ ετεραν CT 1.7% [f]**10:23** αν ¦ --- WH [g]**10:25** ο δουλος ¦ τω δουλω ANT [h]**10:25** βεελζεβουλ ¦ βεελζεβουβ SCR ¦ βεεζεβουλ WH [i]**10:25** εκαλεσαν ¦ επεκαλεσαν CT HF ¦ απεκαλεσαν PCK [j]**10:25** οικειακους ¦ οικιακους ANT CT TR [k]**10:28** φοβεισθε ¦ φοβηθητε ANT TR WH [l]**10:28** αποκτενοντων ¦ αποκτεινοντων TR WH ¦ αποκτεννοντων ANT NA SBL TH [m]**10:28** φοβηθητε ¦ φοβεισθε CT [n]**10:28** την ψυχην και το ¦ ψυχην και ANT BYZ CT PCK TR

ἠριθμημέναι εἰσί. 31 Μὴ οὖν [a]φοβηθῆτε· [b]πολλῶν στρουθίων διαφέ-
ρετε ὑμεῖς.

32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν
[c]οὐρανοῖς. 33 Ὅστις [d]δ᾽ ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
ἀρνήσομαι [e]αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν [f]οὐρανοῖς.

34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον
βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. 35 Ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην
κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς· 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ [g]οἰκειακοὶ
αὐτοῦ. 37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ
ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· 38 καὶ ὃς οὐ
λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου
ἄξιος. 39 Ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν.

40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν
ἀποστείλαντά με. 41 Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μι-
σθὸν προφήτου [h]λήψεται· καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου
μισθὸν δικαίου [i]λήψεται. 42 Καὶ ὃς [j]ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων
ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ
ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

11 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα
μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν
ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

2 Ὁ δὲ [k]Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χρι-
στοῦ, πέμψας [l]δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, 3 εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμε-
νος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
Πορευθέντες ἀπαγγείλατε [m]Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· 5 τυφλοὶ
ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ

---

[a] **10:31** φοβηθητε ¦ φοβεισθε CT [b] **10:31** πολλων ¦ πολλω PCK [c] **10:32** ουρανοις ¦ τοις ουρανοις NA WH [d] **10:33** δ αν ¦ δε WH [e] **10:33** αυτον καγω ¦ καγω αυτον CT [f] **10:33** ουρανοις ¦ τοις ουρανοις NA WH [g] **10:36** οικειακοι ¦ οικιακοι ANT CT TR [h] **10:41** ληψεται ¦ λημψεται CT [i] **10:41** ληψεται ¦ λημψεται CT [j] **10:42** εαν ¦ αν CT [k] **11:2** ιωαννης ¦ ιωανης WH [l] **11:2** δυο ¦ δια CT [m] **11:4** ιωαννη ¦ ιωανει WH

ἀκούουσι, [a]νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 6 καὶ μακά-
ριός ἐστιν, ὃς [b]ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.
7 Τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις
περὶ [c]Ἰωάννου, Τί [d]ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; Κάλαμον
ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 Ἀλλὰ τί [e]ἐξήλθετε ἰδεῖν; Ἄνθρωπον ἐν
μαλακοῖς [f]ἱματίοις ἠμφιεσμένον; Ἰδού, οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες
ἐν τοῖς οἴκοις τῶν [g]βασιλείων [h]εἰσίν. 9 Ἀλλὰ τί [i]ἐξήλθετε [j]ἰδεῖν;
Προφήτην; Ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 10 Οὗτος
[k]γάρ ἐστι περὶ οὗ γέγραπται,

Ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,
ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.

11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων
[l]Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστιν. 12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν [m]Ἰωάννου τοῦ
βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ
ἁρπάζουσιν αὐτήν. 13 Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως
[n]Ἰωάννου [o]προεφήτευσαν· 14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν
[p]Ἠλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. 15 Ὁ ἔχων ὦτα [q]ἀκούειν ἀκουέτω.
16 Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; Ὁμοία ἐστὶ [r]παιδίοις [s]ἐν
ἀγοραῖς καθημένοις, [t]καὶ προσφωνοῦσι τοῖς [u]ἑταίροις αὐτῶν, 17 [v]καὶ
λέγουσιν,

Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·
ἐθρηνήσαμεν [w]ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.

[a] **11:5** νεκροι 94.7% ¦ και νεκροι CT 3.5% [b] **11:6** εαν ¦ αν WH [c] **11:7** ιωαννου ¦ ιωανου WH [d] **11:7** εξηλθετε ¦ εξηλθατε CT [e] **11:8** εξηλθετε ¦ εξηλθατε CT [f] **11:8** ιματιοις ¦ --- CT [g] **11:8** βασιλειων 62.6% ¦ βασιλεων ANT BYZ CT TR 36.9% [h] **11:8** εισιν ¦ --- WH [i] **11:9** εξηλθετε ¦ εξηλθατε CT [j] **11:9** ιδειν προφητην ¦ προφητην ιδειν SBL WH [k] **11:10** γαρ ¦ --- CT [l] **11:11** ιωαννου ¦ ιωανου WH [m] **11:12** ιωαννου ¦ ιωανου WH [n] **11:13** ιωαννου ¦ ιωανου WH [o] **11:13** προεφητευσαν ¦ επροφητευσαν CT [p] **11:14** ηλιας ¦ ηλειας WH [q] **11:15** ακουειν ¦ --- NA SBL WH [r] **11:16** παιδιοις ¦ παιδαριοις TR [s] **11:16** εν αγοραις καθημενοις ¦ εν αγορα καθημενοις BYZ PCK ¦ καθημενοις εν αγοραις ANT ¦ καθημενοις εν ταις αγοραις CT [t] **11:16** και προσφωνουσιν ¦ α προσφωνουντα ANT CT [u] **11:16** εταιροις αυτων ¦ ετεροις αυτων BYZ HF ¦ ετεροις CT [v] **11:17** και ¦ --- ANT CT [w] **11:17** υμιν 97.4% ¦ --- CT 1.4%

18 Ἦλθε γὰρ [a]Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσι, Δαιμό-
νιον ἔχει. 19 Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγου-
σιν, Ἰδού, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρ-
τωλῶν. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν [b]τέκνων αὐτῆς.

20 Τότε [c]ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται
δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. 21 Οὐαί σοι, [d]Χοραζίν, οὐαί σοι,
[e]Βηθσαϊδά, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι [f]ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμε-
ναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ [g]σποδῷ μετενόησαν. 22 Πλὴν λέγω
ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν.
23 Καὶ σύ, [h]Καπερναούμ, [i]ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ᾍδου
[j]καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις [k]ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμε-
ναι ἐν σοί, [l]ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. 24 Πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ
Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ σοί.

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαί
σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι [m]ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ
σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. 26 Ναί, ὁ πατήρ, ὅτι
οὕτως [n]ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. 27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ
τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ
τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς
ἀποκαλύψαι. 28 Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι,
κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. 29 Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ᾽ ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ᾽
ἐμοῦ, ὅτι [o]πρᾷός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν
ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 30 Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός, καὶ τὸ φορτίον μου
ἐλαφρόν ἐστιν.

12 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν
σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν
στάχυας καὶ ἐσθίειν. 2 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες [p]εἶπον αὐτῷ, Ἰδού, οἱ
μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. 3 Ὁ δὲ εἶπεν

[a]**11:18** ιωαννης ¦ ιωανης WH [b]**11:19** τεκνων 97.7% ¦ εργων CT 0.4% [c]**11:20** ηρξατο ¦ ηρξατο ο ιησους PCK [d]**11:21** χοραζιν ¦ χωραζιν PCK ¦ χοραζειν TH WH [e]**11:21** βηθσαιδα ¦ βηθσαιδαν BYZ ST WH [f]**11:21** εγενοντο ¦ εγενηθησαν ANT [g]**11:21** σποδω ¦ σποδω καθημεναι ANT [h]**11:23** καπερναουμ ¦ καφαρναουμ CT [i]**11:23** η εως του ουρανου υψωθεισα ¦ η εως του ουρανου υψωθης BYZ PCK ¦ μη εως ουρανου υψωθηση CT [j]**11:23** καταβιβασθηση 97.8% ¦ καταβηση NA SBL WH 0.4% [k]**11:23** εγενοντο ¦ εγενηθησαν ANT CT [l]**11:23** εμειναν ¦ εμεινεν CT [m]**11:25** απεκρυψας ¦ εκρυψας CT [n]**11:26** εγενετο ευδοκια ¦ ευδοκια εγενετο CT [o]**11:29** πραος ¦ πραυς CT [p]**12:2** ειπον ¦ ειπαν CT

αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε [a]Δαυίδ, ὅτε ἐπείνασεν [b]αὐτὸς καὶ οἱ
μετ᾽ αὐτοῦ· 4 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους
τῆς προθέσεως [c]ἔφαγεν, [d]οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ᾽
αὐτοῦ, εἰ μὴ [e]τοῖς ἱερεῦσι μόνοις; 5 Ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι
τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί
εἰσι; 6 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ [f]μεῖζόν ἐστιν ὧδε. 7 Εἰ δὲ ἐγνώκειτε
τί ἐστιν, [g]Ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναι-
τίους. 8 Κύριος γάρ ἐστι [h]τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. 10 Καὶ ἰδού,
ἄνθρωπος [i]ἦν [j]τὴν χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες,
Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι [k]θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 11 Ὁ
δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἕξει πρόβατον ἕν,
καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ
καὶ ἐγερεῖ; 12 Πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου. Ὥστε ἔξεστι
τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν. 13 Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον [l]τὴν
χεῖρά σου. Καὶ ἐξέτεινε, καὶ [m]ἀποκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. 14 [n]Οἱ
δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ᾽ αὐτοῦ ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν
ἀπολέσωσιν.

15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ
[o]ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς [p]πάντας, 16 καὶ ἐπετίμησεν αὐ-
τοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν [q]αὐτὸν ποιήσωσιν· 17 [r]ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ
Ἠσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

18 Ἰδού, ὁ παῖς μου ὃν ᾑρέτισα·
ὁ ἀγαπητός μου [s]εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου·
θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ᾽ αὐτόν,
καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.

---

[a] **12:3** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [b] **12:3** αυτος ¦ --- CT [c] **12:4** εφαγεν ¦ εφαγον NA SBL WH [d] **12:4** ους ¦ ο CT [e] **12:4** τοις ιερευσι μονοις ¦ μονοις τοις ιερευσιν ANT [f] **12:6** μειζον ¦ μειζων TR [g] **12:7** ελεον ¦ ελεος CT [h] **12:8** του σαββατου ο υιος του ανθρωπου ¦ και του σαββατου ο υιος του ανθρωπου TR ¦ ο υιος του ανθρωπου και του σαββατου ANT [i] **12:10** ην ¦ ην εκει ANT ¦ --- CT [j] **12:10** την ¦ --- CT [k] **12:10** θεραπευειν ¦ θεραπευσαι NA [l] **12:13** την χειρα σου ¦ σου την χειρα ANT CT [m] **12:13** αποκατεσταθη ¦ απεκατεσταθη CT [n] **12:14** οι δε φαρισαιοι συμβουλιον ελαβον κατ αυτου εξελθοντες ¦ εξελθοντες δε οι φαρισαιοι συμβουλιον ελαβον κατ αυτου ANT CT [o] **12:15** οχλοι 97.1% ¦ --- SBL WH 0.3% [p] **12:15** παντας ¦ απαντας PCK [q] **12:16** αυτον ποιησωσιν ¦ ποιησωσιν αυτον ANT [r] **12:17** οπως ¦ ινα CT [s] **12:18** εις ¦ --- WH

19 Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει·
οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
20 Κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει,
καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει·
ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν.
21 Καὶ [a]τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι.

22 Τότε [b]προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ
ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν [c]τυφλὸν καὶ κωφὸν [d]καὶ λαλεῖν καὶ βλέ-
πειν. 23 Καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον, Μήτι οὗτός ἐστιν
ὁ [e]υἱὸς [f]Δαυίδ; 24 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον, Οὗτος οὐκ ἐκ-
βάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν [g]τῷ [h]Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων.
25 Εἰδὼς δὲ [i]ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασι-
λεία μερισθεῖσα καθ’ [j]ἑαυτῆς ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερι-
σθεῖσα καθ’ [k]ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. 26 Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν
ἐκβάλλει, ἐφ’ ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;
27 Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν [l]Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν
τίνι [m]ἐκβάλλουσι; Διὰ τοῦτο αὐτοὶ [n]ὑμῶν ἔσονται κριταί. 28 Εἰ δὲ [o]ἐν
Πνεύματι Θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ’ ὑμᾶς ἡ
βασιλεία τοῦ Θεοῦ. 29 Ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ
ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ [p]διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυ-
ρόν; Καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ [q]διαρπάσει. 30 Ὁ μὴ ὢν μετ’ ἐμοῦ κατ’
ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ’ ἐμοῦ σκορπίζει. 31 Διὰ τοῦτο λέγω
ὑμῖν, Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ
τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται [r]τοῖς ἀνθρώποις. 32 Καὶ ὃς
[s]ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ’

[a] **12:21** τω ¦ εν τω TR [b] **12:22** προσηνεχθη αυτω δαιμονιζομενος τυφλος και κωφος ¦ προσηνεγκαν αυτω δαιμονιζομενον τυφλον και κωφον WH [c] **12:22** τυφλον και ¦ --- CT [d] **12:22** και ¦ --- CT PCK [e] **12:23** υιος ¦ χριστος ο υιος ANT PCK [f] **12:23** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [g] **12:24** τω ¦ --- PCK [h] **12:24** βεελζεβουλ ¦ βεεζεβουλ WH [i] **12:25** ο ιησους ¦ --- CT [j] **12:25** εαυτης ¦ εαυτην ANT [k] **12:25** εαυτης ¦ εαυτην ANT [l] **12:27** βεελζεβουλ ¦ βεεζεβουλ WH [m] **12:27** εκβαλλουσι ¦ εκβαλουσι ANT [n] **12:27** υμων εσονται κριται ¦ κριται εσονται υμων ANT CT [o] **12:28** εν πνευματι θεου εγω ¦ εγω εν πνευματι θεου ANT PCK TR [p] **12:29** διαρπασαι ¦ αρπασαι ANT CT [q] **12:29** διαρπασει ¦ διαρπαση PCK [r] **12:31** τοις ανθρωποις ¦ --- CT [s] **12:32** εαν ¦ αν TR

ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ, οὔτε ἐν [a]τῷ νῦν αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

33 Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.
34 Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; Ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.
35 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ [b]θησαυροῦ ἐκβάλλει [c]ἀγαθά· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά.
36 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργόν, ὃ [d]ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.
37 Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

38 Τότε [e]ἀπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.
39 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.
40 Ὥσπερ γὰρ [f]ἦν [g]Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται [h]ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.
41 Ἄνδρες [i]Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδού, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
42 Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν [j]Σολομῶνος· καὶ ἰδού, πλεῖον [k]Σολομῶνος ὧδε.

43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι᾽ ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει.
44 Τότε λέγει, [l]Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει [m]σχολάζοντα, σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον.
45 Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ᾽ ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ,

[a]**12:32** τω νυν ¦ τουτω τω CT TR [b]**12:35** θησαυρου ¦ θησαυρου της καρδιας TR [c]**12:35** αγαθα ¦ τα αγαθα TR [d]**12:36** εαν λαλησωσιν 96.2% ¦ λαλησουσιν CT 0.3% [e]**12:38** απεκριθησαν ¦ απεκριθησαν αυτω CT [f]**12:40** ην ¦ εγενετο ANT [g]**12:40** ιωνας ¦ ιωνας ο προφητης ANT [h]**12:40** ο ¦ και ο ANT [i]**12:41** νινευιται ¦ νινευειται TH WH [j]**12:42** σολομωνος ¦ σολομωντος TR [k]**12:42** σολομωνος ¦ σολομωντος TR [l]**12:44** επιστρεψω εις τον οικον μου ¦ εις τον οικον μου επιστρεψω ANT CT [m]**12:44** σχολαζοντα ¦ σχολαζοντα και ANT WH

καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκεί-
νου χείρονα τῶν πρώτων. Οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ [a]ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.
46 Ἔτι [b]δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδού, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελ-
φοὶ αὐτοῦ [c]εἱστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες [d]αὐτῷ λαλῆσαι. 47 [e]Εἶπε δέ τις
αὐτῷ, Ἰδού, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασι, ζητοῦντές
σοι λαλῆσαι. 48 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ [f]εἰπόντι αὐτῷ, Τίς ἐστιν ἡ
μήτηρ μου; Καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; 49 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα
αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ [g]εἶπεν, Ἰδού, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελ-
φοί μου. 50 Ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν
οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

13 Ἐν [h]δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς [i]ἀπὸ τῆς οἰκίας
ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν
ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς [j]τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς
ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν [k]εἱστήκει. 3 Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς [l]πολλὰ ἐν
παραβολαῖς, λέγων, Ἰδού, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ [m]σπείρειν. 4 Καὶ ἐν
τῷ σπείρειν αὐτόν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ [n]ἦλθε τὰ πετεινὰ καὶ
κατέφαγεν αὐτά. 5 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν
πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 ἡλίου δὲ
ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 Ἄλλα
δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ [o]ἀπέπνιξαν
αὐτά. 8 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπόν, ὃ
μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 9 Ὁ ἔχων ὦτα [p]ἀκούειν
ἀκουέτω.
10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ [q]εἶπον αὐτῷ, Διὰ τί ἐν παραβολαῖς
λαλεῖς αὐτοῖς; 11 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν [r]αὐτοῖς ὅτι Ὑμῖν δέδοται γνῶ-
ναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται.
12 Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ
ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ. 13 Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐ-

[a] **12:45** ταυτη τη πονηρα ¦ τη πονηρα ταυτη ANT [b] **12:46** δε ¦ --- NA TH WH [c] **12:46** ειστηκεισαν ¦ ιστηκεισαν TH WH [d] **12:46** αυτω λαλησαι ¦ λαλησαι αυτω ANT [e] **12:47** ειπε … σου εξω εστηκασι ζητουντες σοι λαλησαι ¦ ειπε … σου εστηκασιν εξω ζητουντες σε ιδειν ANT ¦ --- WH [f] **12:48** ειποντι ¦ λεγοντι ANT CT [g] **12:49** ειπεν ¦ εφη ANT [h] **13:1** δε ¦ --- CT [i] **13:1** απο 97.2% ¦ --- ANT CT 1.5% [j] **13:2** το ¦ --- ANT CT PCK [k] **13:2** ειστηκει ¦ ιστηκει TH WH [l] **13:3** πολλα εν παραβολαις ¦ εν παραβολαις πολλα PCK [m] **13:3** σπειρειν ¦ σπειραι ANT BYZ PCK [n] **13:4** ηλθε τα πετεινα και ¦ ελθοντα τα πετεινα ANT CT [o] **13:7** απεπνιξαν ¦ επνιξαν NA SBL [p] **13:9** ακουειν ¦ --- CT [q] **13:10** ειπον ¦ ειπαν CT [r] **13:11** αυτοις ¦ --- WH

τοῖς λαλῶ, [a]ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν,
οὐδὲ συνιοῦσι. [14]Καὶ ἀναπληροῦται [b]αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἠσαΐου, ἡ
λέγουσα,

Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε·
καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.
15 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,
καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν,
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν·
μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς,
καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι,
καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι,
καὶ [c]ἰάσομαι αὐτούς.

[16]Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν,
ὅτι [d]ἀκούει. [17]Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι
ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ [e]εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε,
καὶ οὐκ ἤκουσαν.

[18]Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ [f]σπείροντος. [19]Παντὸς
ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονη-
ρός, καὶ [g]ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ
παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. [20]Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν
ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ [h]εὐθὺς μετὰ χαρᾶς [i]λαμβάνων αὐτόν· [21]οὐκ
ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ
διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται. [22]Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας
σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος
[j]τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου [k]συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος
γίνεται. [23]Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν [l]γῆν τὴν καλὴν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον

[a] **13:13–14** οτι βλεποντες ου βλεπουσι και ακουοντες ουκ ακουουσιν ουδε συνιουσι και αναπληρουται ¦ ινα βλεποντες μη βλεπωσι και ακουοντες μη ακουωσι μηδε συνωσι μηποτε επιστρεψωσι και τοτε πληρωθησεται ANT [b] **13:14** αυτοις ¦ επ αυτοις TR [c] **13:15** ιασομαι ¦ ιασωμαι BYZ PCK TR [d] **13:16** ακουει ¦ ακουουσιν ANT CT [e] **13:17** ειδον ¦ ειδαν CT [f] **13:18** σπειροντος ¦ σπειραντος ANT CT [g] **13:19** αρπαζει ¦ αιρει ANT [h] **13:20** ευθυς ¦ ευθεως ANT [i] **13:20** λαμβανων ¦ δεχομενος και λαμβανων ANT [j] **13:22** τουτου ¦ --- NA TH WH [k] **13:22** συμπνιγει ¦ συνπνιγει TH WH [l] **13:23** γην την καλην ¦ καλην γην CT

ἀκούων καὶ [a]συνιών· ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ [b]ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ
ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, Ὡμοιώθη ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ [c]σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ
ἀγρῷ αὐτοῦ· 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ
ἐχθρὸς καὶ [d]ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν. 26 Ὅτε
δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ
ζιζάνια. 27 Προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ,
Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; Πόθεν οὖν ἔχει
[e]ζιζάνια; 28 Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. Οἱ δὲ
[f]δοῦλοι [g]εἶπον αὐτῷ, Θέλεις οὖν ἀπελθόντες [h]συλλέξομεν αὐτά; 29 Ὁ
δὲ [i]ἔφη, Οὔ· μήποτε, συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς
τὸν σῖτον. 30 Ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα [j]μέχρι τοῦ θερισμοῦ·
καὶ ἐν [k]καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, Συλλέξατε πρῶτον τὰ
ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ
σῖτον [l]συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βα-
σιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν
ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 32 ὃ μικρότερον μέν ἐστι πάντων τῶν σπερμάτων·
ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον [m]τῶν λαχάνων ἐστί, καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε
ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ [n]κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐ-
τοῦ.

33 Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία
τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ [o]ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία,
ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ
χωρὶς παραβολῆς [p]οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· 35 ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ
τοῦ προφήτου, λέγοντος,

---

[a]**13:23** συνιων ¦ συνιεις CT [b]**13:23** ὁ … ὁ … ὁ ¦ ὃ … ὃ … ὃ NA SBL WH [c]**13:24** σπειροντι ¦ σπειραντι ANT CT PCK SCR [d]**13:25** εσπειρε ¦ επεσπειρε CT [e]**13:27** ζιζανια ¦ τα ζιζανια TR [f]**13:28** δουλοι ¦ --- WH [g]**13:28** ειπον αυτω ¦ λεγουσιν αυτω NA TH ¦ αυτω λεγουσι SBL WH [h]**13:28** συλλεξομεν ¦ συλλεξωμεν ANT BYZ CT TR [i]**13:29** εφη ¦ φησιν CT [j]**13:30** μεχρι ¦ εως NA WH [k]**13:30** καιρω ¦ τω καιρω TR [l]**13:30** συναγαγετε ¦ συναγετε WH [m]**13:32** των ¦ παντων των ANT PCK [n]**13:32** κατασκηνουν ¦ κατασκηνοιν WH [o]**13:33** εκρυψεν ¦ ενεκρυψεν ANT BYZ CT TR [p]**13:34** ουκ ¦ ουδεν ANT CT

Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου,
ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς [a]κόσμου.

[36] Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν [b]οἰκίαν [c]ὁ Ἰησοῦς· καὶ
[d]προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, [e]Φράσον ἡμῖν τὴν
παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. [37] Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν [f]αὐτοῖς,
Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· [38] ὁ δὲ
ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς
βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ· [39] ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ
σπείρας αὐτά ἐστιν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια [g]τοῦ αἰῶνός
ἐστιν· οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. [40] Ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ
ζιζάνια καὶ πυρὶ [h]καίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος
[i]τούτου. [41] Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ
συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς
ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, [42] καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ
πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. [43] Τότε οἱ
δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ
ἔχων ὦτα [j]ἀκούειν ἀκουέτω.

[44] [k]Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμ-
μένῳ ἐν [l]τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψε· καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς
αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ [m]πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν
ἐκεῖνον.

[45] Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν [n]ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ
ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· [46] [o]ὃς εὑρὼν ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην,
ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

[47] Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ
εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ· [48] ἥν, ὅτε ἐπλη-
ρώθη, [p]ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν
τὰ καλὰ εἰς [q]ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. [49] Οὕτως ἔσται ἐν τῇ

[a]**13:35** κοσμου 99.2% ¦ --- SBL TH WH 0.6% [b]**13:36** οικιαν ¦ οικιαν αυτου ANT [c]**13:36** ο ιησους ¦ --- ANT CT [d]**13:36** προσηλθον ¦ προσηλθαν WH [e]**13:36** φρασον ¦ διασαφησον CT [f]**13:37** αυτοις ¦ --- CT [g]**13:39** του ¦ --- CT [h]**13:40** καιεται ¦ κατακαιεται NA TR WH [i]**13:40** τουτου ¦ --- CT [j]**13:43** ακουειν ¦ --- CT [k]**13:44** παλιν ¦ --- CT [l]**13:44** τω ¦ --- PCK [m]**13:44** παντα οσα εχει πωλει 90.2% ¦ πωλει παντα οσα εχει NA SBL 4.1% ¦ πωλει οσα εχει WH 1.1% [n]**13:45** ανθρωπω 96.4% ¦ --- WH 2.4% [o]**13:46** ος ευρων ¦ ευρων δε CT [p]**13:48** αναβιβασαντες ¦ αναβιβασαντες αυτην ANT [q]**13:48** αγγεια ¦ αγγη CT

συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς
πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμι-
νον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
51 [a]Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Συνήκατε ταῦτα πάντα; Λέγουσιν αὐτῷ,
Ναί, [b]Κύριε. 52 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθη-
τευθεὶς [c]εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκο-
δεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.
53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆ-
ρεν ἐκεῖθεν· 54 καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ
συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε [d]ἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν, Πόθεν τούτῳ
ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; 55 Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός;
[e]Οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος
καὶ [f]Ἰωσῆς καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; 56 Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι
πρὸς ἡμᾶς εἰσί; Πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; 57 Καὶ ἐσκανδαλίζοντο
ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ
ἐν τῇ πατρίδι [g]αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ
δυνάμεις πολλάς, διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

14 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρῴδης ὁ [h]τετράρχης τὴν ἀκοὴν
Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οὗτός ἐστιν [i]Ἰωάννης ὁ
βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις
ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 Ὁ γὰρ Ἡρῴδης κρατήσας τὸν [j]Ἰωάννην ἔδησεν
[k]αὐτὸν καὶ [l]ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρῳδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 4 Ἔλεγε γὰρ [m]αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, Οὐκ ἔξεστί σοι
ἔχειν αὐτήν. 5 Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, [n]ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι
ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 [o]Γενεσίων δὲ ἀγομένων τοῦ Ἡρῴδου, ὠρ-
χήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρῳδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρεσε τῷ Ἡρῴδῃ·
7 ὅθεν [p]μεθ᾽ ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται. 8 Ἡ δέ,
προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι

---

[a] **13:51** λεγει αυτοις ο ιησους ¦ --- CT [b] **13:51** κυριε ¦ --- CT [c] **13:52** εις την βασιλειαν ¦ τη βασιλεια CT [d] **13:54** εκπληττεσθαι ¦ εκπλησσεσθαι CT [e] **13:55** ουχι ¦ ουχ CT [f] **13:55** ιωσης ¦ ιωσηφ CT [g] **13:57** αυτου ¦ --- CT [h] **14:1** τετραρχης ¦ τετρααρχης NA SBL WH [i] **14:2** ιωαννης ¦ ιωανης WH [j] **14:3** ιωαννην ¦ ιωανην WH [k] **14:3** αυτον ¦ --- WH [l] **14:3** εθετο εν φυλακη ¦ εν φυλακη απεθετο NA SBL WH ¦ εν τη φυλακη απεθετο TH [m] **14:4** αυτω ο ιωαννης ¦ ο ιωαννης αυτω NA ¦ ο ιωανης αυτω WH [n] **14:5** εφοβηθη ¦ εφοβειτο PCK [o] **14:6** γενεσιων δε αγομενων ¦ γενεσιοις δε γενομενοις CT [p] **14:7** μεθ ¦ μετα SBL WH

τὴν κεφαλὴν [a]Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 9 Καὶ [b]ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς, διὰ
δὲ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δοθῆναι· 10 καὶ
πέμψας ἀπεκεφάλισε [c]τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. 11 Καὶ ἠνέχθη ἡ
κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἤνεγκε τῇ μη-
τρὶ αὐτῆς. 12 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ [d]σῶμα, καὶ
ἔθαψαν [e]αὐτό· καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.

13 [f]Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον
τόπον κατ᾽ ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ
τῶν πόλεων. 14 Καὶ ἐξελθὼν [g]ὁ Ἰησοῦς εἶδε πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγ-
χνίσθη ἐπ᾽ [h]αὐτοῖς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. 15 Ὀψίας
δὲ γενομένης, [i]προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ [j]αὐτοῦ, λέγοντες, Ἔρη-
μός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους,
ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. 16 Ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς
φαγεῖν. 17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους
καὶ δύο ἰχθύας. 18 Ὁ δὲ εἶπε, Φέρετέ μοι [k]αὐτοὺς ὧδε. 19 Καὶ κελεύσας
τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ [l]τοὺς χόρτους, [m]λαβὼν τοὺς πέντε ἄρ-
τους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε, καὶ
κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.
20 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν
κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις. 21 Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες
ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

22 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν [n]ὁ Ἰησοῦς τοὺς [o]μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς
[p]τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς
ὄχλους. 23 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ᾽ ἰδίαν
προσεύξασθαι· ὀψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ. 24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη
[q]μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ
ἐναντίος ὁ ἄνεμος. 25 Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς [r]ἀπῆλθε πρὸς αὐ-

[a]**14:8** ιωαννου ¦ ιωανου WH [b]**14:9** ελυπηθη ο βασιλευς δια δε 97.6% ¦ λυπηθεις ο βασιλευς δια CT 1.2% [c]**14:10** τον ιωαννην ¦ ιωανην WH [d]**14:12** σωμα ¦ πτωμα CT [e]**14:12** αυτο ¦ αυτον CT [f]**14:13** και ακουσας ¦ ακουσας δε ANT CT [g]**14:14** ο ιησους ¦ --- CT [h]**14:14** αυτοις ¦ αυτους TR [i]**14:15** προσηλθον ¦ προσηλθαν WH [j]**14:15** αυτου ¦ --- CT [k]**14:18** αυτους ωδε 98.1% ¦ ωδε αυτους CT 0.2% [l]**14:19** τους χορτους ¦ του χορτου CT [m]**14:19** λαβων ¦ και λαβων TR [n]**14:22** ο ιησους ¦ --- CT [o]**14:22** μαθητας ¦ μαθητας αυτου ANT PCK TR [p]**14:22** το ¦ --- SBL WH [q]**14:24** μεσον της θαλασσης ην ¦ σταδιους πολλους απο της γης απειχε NA SBL WH [r]**14:25** απηλθε ¦ ηλθε CT

τοὺς [a]ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ [b]τῆς θαλάσσης. [26] [c]Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ
μαθηταὶ ἐπὶ [d]τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταράχθησαν, λέγοντες ὅτι
Φάντασμά ἐστι· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. [27] [e]Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν
[f]αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.

[28] Ἀποκριθεὶς δὲ [g]αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν
με [h]πρός σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα. [29] Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐλθέ. Καὶ καταβὰς
ἀπὸ τοῦ πλοίου [i]ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, [j]ἐλθεῖν πρὸς τὸν
Ἰησοῦν. [30] Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον [k]ἰσχυρὸν ἐφοβήθη· καὶ ἀρξάμενος
καταποντίζεσθαι ἔκραξε, λέγων, Κύριε, σῶσόν με. [31] [l]Εὐθέως δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὀλιγόπιστε,
εἰς τί ἐδίστασας; [32] Καὶ [m]ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ
ἄνεμος· [33] οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ [n]ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες,
Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ.

[34] Καὶ διαπεράσαντες [o]ἦλθον [p]εἰς τὴν γῆν [q]Γεννησαρέτ. [35] Καὶ ἐπι-
γνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν
περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχον-
τας· [36] καὶ παρεκάλουν αὐτόν, ἵνα [r]μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ
ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώθησαν.

15 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ [s]οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων γραμμα-
τεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγοντες, [2] Διὰ τί οἱ μαθηταί σου παραβαί-
νουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; Οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας
[t]αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. [3] Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τί καὶ
ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; [4] Ὁ
γὰρ Θεὸς [u]ἐνετείλατο, λέγων, Τίμα τὸν [v]πατέρα καὶ τὴν μητέρα· καί, Ὁ
κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω· [5] ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ὃς

[a]**14:25** ο ιησους ¦ --- CT [b]**14:25** της θαλασσης ¦ την θαλασσαν CT [c]**14:26** και ιδοντες αυτον οι μαθηται 94.1% ¦ οι δε μαθηται ιδοντες αυτον NA SBL WH 0.9% [d]**14:26** την θαλασσαν ¦ της θαλασσης CT [e]**14:27** ευθεως ¦ ευθυς CT [f]**14:27** αυτοις ο ιησους ¦ ο ιησους αυτοις NA TH WH [g]**14:28** αυτω ο πετρος ειπε ¦ ο πετρος ειπε PCK ¦ ο πετρος ειπεν αυτω WH [h]**14:28** προς σε ελθειν ¦ ελθειν προς σε CT [i]**14:29** ο ¦ --- SBL TH WH [j]**14:29** ελθειν ¦ και ηλθε CT [k]**14:30** ισχυρον ¦ --- WH [l]**14:31** ευθεως δε ¦ και ευθεως PCK [m]**14:32** εμβαντων ¦ αναβαντων CT [n]**14:33** ελθοντες ¦ --- CT [o]**14:34** ηλθον ¦ ηλθαν WH [p]**14:34** εις την γην ¦ επι την γην εις CT [q]**14:34** γεννησαρετ ¦ γενησαρετ PCK [r]**14:36** μονον ¦ καν μονον ANT PCK [s]**15:1** οι απο ιεροσολυμων γραμματεις και φαρισαιοι ¦ απο ιεροσολυμων φαρισαιοι και γραμματεις CT [t]**15:2** αυτων ¦ --- WH [u]**15:4** ενετειλατο λεγων ¦ ειπε CT [v]**15:4** πατερα ¦ πατερα σου TR

ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, [a]καὶ οὐ
μὴ [b]τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ [c]ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ· 6 καὶ ἠκυρώσατε
[d]τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν· 7 ὑποκριταί, καλῶς
[e]προεφήτευσε περὶ ὑμῶν Ἠσαΐας, λέγων,

8 [f]Ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν,
καὶ τοῖς χείλεσί με τιμᾷ,
ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ.
9 Μάτην δὲ σέβονταί με,
διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.

10 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούετε καὶ
συνίετε. 11 Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον·
ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.
12 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ [g]αὐτοῦ [h]εἶπον αὐτῷ, Οἶδας ὅτι
οἱ Φαρισαῖοι [i]ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 13 Ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπε, Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ
οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται. 14 Ἄφετε αὐτούς· [j]ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ
τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον
[k]πεσοῦνται.
15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Φράσον ἡμῖν τὴν παραβο-
λὴν [l]ταύτην. 16 Ὁ δὲ [m]Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;
17 [n]Οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοι-
λίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; 18 Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ
τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρω-
πον. 19 Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι,
μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι· 20 ταῦτά ἐστι
τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν
ἄνθρωπον.

---

[a]**15:5** και ¦ --- CT [b]**15:5** τιμηση ¦ τιμησει CT [c]**15:5** η την μητερα αυτου ¦ η την μητερα PCK ¦ --- CT [d]**15:6** την εντολην 98.2% ¦ τον λογον CT 0.5% [e]**15:7** προεφητευσε ¦ επροφητευσε CT [f]**15:8** εγγιζει μοι ο λαος ουτος τω στοματι αυτων και ¦ ο λαος ουτος CT [g]**15:12** αυτου ¦ --- NA SBL WH [h]**15:12** ειπον ¦ λεγουσιν CT [i]**15:12** ακουσαντες τον λογον εσκανδαλισθησαν ¦ εσκανδαλισθησαν ακουσαντες τον λογον ANT [j]**15:14** οδηγοι εισι τυφλοι τυφλων ¦ τυφλοι εισιν οδηγοι τυφλων NA SBL TH ¦ τυφλοι εισιν οδηγοι WH [k]**15:14** πεσουνται ¦ εμπεσουνται PCK [l]**15:15** ταυτην ¦ --- TH WH [m]**15:16** ιησους ¦ --- CT [n]**15:17** ουπω ¦ ου CT

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου
καὶ Σιδῶνος. 22 Καὶ ἰδού, γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελ-
θοῦσα [a]ἐκραύγασεν αὐτῷ, λέγουσα, Ἐλέησόν με, Κύριε, [b]υἱὲ [c]Δαυίδ·
ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. 23 Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον.
Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [d]ἠρώτων αὐτόν, λέγοντες, Ἀπό-
λυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. 24 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ
ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. 25 Ἡ
δὲ ἐλθοῦσα [e]προσεκύνησεν αὐτῷ λέγουσα, Κύριε, βοήθει μοι. 26 Ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ
βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. 27 Ἡ δὲ εἶπε, Ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια
ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων
αὐτῶν. 28 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, Ὦ γύναι, μεγάλη σου
ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς
ὥρας ἐκείνης.

29 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς
Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. 30 Καὶ προσῆλθον
αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ᾽ ἑαυτῶν [f]χωλούς, τυφλούς, κωφούς,
κυλλούς, καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ [g]ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας
[h]τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς· 31 ὥστε [i]τοὺς ὄχλους θαυμάσαι,
βλέποντας [j]κωφοὺς λαλοῦντας, [k]κυλλοὺς ὑγιεῖς, [l]χωλοὺς περιπατοῦν-
τας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ [m]ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπε,
Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη [n]ἡμέραι τρεῖς προσμένουσί
μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς [o]νήστεις οὐ
θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. 33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ
[p]αὐτοῦ, Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον
τοσοῦτον; 34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; Οἱ

---

[a] **15:22** εκραυγασεν αυτω ¦ εκραζε CT [b] **15:22** υιε ¦ υιος CT [c] **15:22** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [d] **15:23** ηρωτων ¦ ηρωτουν CT [e] **15:25** προσεκυνησεν ¦ προσεκυνει CT TR [f] **15:30** χωλους τυφλους κωφους κυλλους ¦ χωλους τυφλους κυλλους κωφους NA ¦ κωφους τυφλους χωλους κυλλους SBL ¦ χωλους κωφους τυφλους κυλλους TH ¦ χωλους κυλλους τυφλους κωφους WH [g] **15:30** ερριψαν ¦ εριψαν WH [h] **15:30** του ιησου ¦ αυτου CT [i] **15:31** τους οχλους ¦ τον οχλον CT [j] **15:31** κωφους ¦ κωφους ακουοντας αλαλους ANT [k] **15:31** κυλλους υγιεις ¦ --- WH [l] **15:31** χωλους ¦ και χωλους CT [m] **15:31** εδοξασαν ¦ εδοξαζον PCK [n] **15:32** ημεραι ¦ ημερας PCK TR [o] **15:32** νηστεις ¦ νηστις PCK [p] **15:33** αυτου ¦ --- CT

δὲ [a]εἶπον, Ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. 35 Καὶ [b]ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις
ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν· 36 καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς
ἰχθύας, [c]εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ [d]ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς [e]αὐτοῦ,
οἱ δὲ μαθηταὶ [f]τῷ ὄχλῳ. 37 Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν·
καὶ [g]ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ [h]σπυρίδας πλήρεις.
38 Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ
παιδίων. 39 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους [i]ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν
εἰς τὰ ὅρια [j]Μαγδαλά.

16 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες
ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς.
2 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὀψίας γενομένης λέγετε, Εὐδία· πυρ-
ράζει γὰρ ὁ οὐρανός. 3 Καὶ πρωΐ, Σήμερον χειμών· πυρράζει γὰρ στυ-
γνάζων ὁ οὐρανός. [k]Ὑποκριταί, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώ-
σκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ [l]δύνασθε; 4 Γενεὰ πο-
νηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ
μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ [m]τοῦ προφήτου. Καὶ καταλιπὼν αὐτούς, ἀπῆλθε.
5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ [n]αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρ-
τους λαβεῖν. 6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ
τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 7 Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν
ἑαυτοῖς, λέγοντες ὅτι Ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. 8 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶ-
πεν [o]αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ
[p]ἐλάβετε; 9 Οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν
πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; 10 Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρ-
τους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας [q]σπυρίδας ἐλάβετε; 11 Πῶς οὐ νο-
εῖτε, ὅτι οὐ περὶ [r]ἄρτου εἶπον ὑμῖν [s]προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φα-
ρισαίων καὶ Σαδδουκαίων; 12 Τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ

[a]**15:34** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [b]**15:35–36** εκελευσε τοις οχλοις αναπεσειν επι την γην και λαβων 76% ¦ παραγγειλας τω οχλω αναπεσειν επι την γην ελαβε CT 1% [c]**15:36** ευχαριστησας ¦ και ευχαριστησας NA SBL WH [d]**15:36** εδωκε ¦ εδιδου CT [e]**15:36** αυτου ¦ --- CT [f]**15:36** τω οχλω ¦ τοις οχλοις ANT CT [g]**15:37** ηραν το περισσευον των κλασματων ¦ το περισσευον των κλασματων ηραν CT [h]**15:37** σπυριδας ¦ σφυριδας WH [i]**15:39** ενεβη ¦ ανεβη BYZ HF [j]**15:39** μαγδαλα ¦ μαγαδαν CT [k]**16:3** υποκριται ¦ --- CT [l]**16:3** δυνασθε ¦ δυνασθε γνωναι ANT [m]**16:4** του προφητου ¦ --- CT [n]**16:5** αυτου ¦ --- CT [o]**16:8** αυτοις ¦ --- CT [p]**16:8** ελαβετε 97.4% ¦ εχετε NA TH WH 1.7% [q]**16:10** σπυριδας ¦ σφυριδας WH [r]**16:11** αρτου ¦ αρτων CT [s]**16:11** προσεχειν ¦ προσεχετε δε CT

τῆς ζύμης [a]τοῦ ἄρτου, [b]ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη [c]Καισαρείας τῆς Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων, Τίνα [d]με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 Οἱ δὲ [e]εἶπον, Οἱ μὲν [f]Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ [g]Ἠλίαν· ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. 15 Λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; 16 Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε, Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. 17 [h]Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ᾽ ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 18 Κἀγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾍδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. 19 [i]Καὶ δώσω σοι τὰς [j]κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 20 Τότε [k]διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς [l]αὐτοῦ ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν [m]Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο [n]ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν [o]ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 22 Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐτῷ λέγων, [p]Ἵλεώς σοι, Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. 23 Ὁ δὲ στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ, Ὕπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ, σκάνδαλόν [q]μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 25 Ὃς γὰρ [r]ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐτήν· 26 τί γὰρ [s]ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ

---

[a]**16:12** του αρτου 93.2% ¦ των αρτων CT 1.2% [b]**16:12** αλλα ¦ αλλ ANT NA[28] TR [c]**16:13** καισαρειας ¦ καισαριας WH [d]**16:13** με ¦ --- CT [e]**16:14** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [f]**16:14** ιωαννην ¦ ιωανην WH [g]**16:14** ηλιαν ¦ ηλειαν WH [h]**16:17** και αποκριθεις ¦ αποκριθεις δε CT [i]**16:19** και ¦ --- CT [j]**16:19** κλεις ¦ κλειδας CT [k]**16:20** διεστειλατο ¦ επετιμησε WH [l]**16:20** αυτου ¦ --- CT [m]**16:20** ιησους ¦ --- CT PCK [n]**16:21** ο ιησους ¦ ιησους χριστος WH [o]**16:21** απελθειν εις ιεροσολυμα ¦ εις ιεροσολυμα απελθειν CT [p]**16:22** ιλεως ¦ ειλεως TH [q]**16:23** μου ει ¦ ει εμου CT [r]**16:25** αν ¦ εαν CT [s]**16:26** ωφελειται ¦ ωφεληθησεται CT

ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; Ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς
αὐτοῦ; 27 Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ
κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. 28 Ἀμὴν λέγω [a]ὑμῖν, εἰσί τινες [b]ὧδε ἑστῶτες,
οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

17 Καὶ μεθ’ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ
Ἰάκωβον καὶ [c]Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐ-
τοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ’ ἰδίαν. 2 Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐ-
τῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ
[d]ἐγένοντο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. 3 Καὶ ἰδού, [e]ὤφθησαν αὐτοῖς [f]Μωσῆς καὶ
[g]Ἠλίας, [h]μετ’ αὐτοῦ συλλαλοῦντες. 4 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε τῷ
Ἰησοῦ, Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, [i]ποιήσωμεν ὧδε
τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ [j]Μωσῇ μίαν, καὶ [k]μίαν Ἠλίᾳ. 5 Ἔτι αὐτοῦ
λαλοῦντος, ἰδού, νεφέλη [l]φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδού, φωνὴ
ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ
εὐδόκησα· [m]αὐτοῦ ἀκούετε. 6 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ [n]ἔπεσον ἐπὶ
πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 Καὶ [o]προσελθὼν ὁ Ἰη-
σοῦς ἥψατο αὐτῶν καὶ εἶπεν, Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. 8 Ἐπάραντες
δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ [p]τὸν Ἰησοῦν μόνον.
9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν [q]ἐκ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς, λέγων, Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ
νεκρῶν [r]ἀναστῇ. 10 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ [s]αὐτοῦ λέγον-
τες, Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι [t]Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 11 Ὁ
δὲ [u]Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν [v]αὐτοῖς, [w]Ἠλίας μὲν ἔρχεται [x]πρῶτον,

[a]**16:28** υμιν ¦ υμιν οτι CT [b]**16:28** ωδε εστωτες ¦ των ωδε εστηκοτων ANT TR ¦ των ωδε εστωτων CT [c]**17:1** ιωαννην ¦ ιωανην WH [d]**17:2** εγενοντο ¦ εγενετο ANT BYZ CT PCK TR [e]**17:3** ωφθησαν ¦ ωφθη CT [f]**17:3** μωσης ¦ μωυσης CT [g]**17:3** ηλιας ¦ ηλειας WH [h]**17:3** μετ αυτου συλλαλουντες ¦ συλλαλουντες μετ αυτου NA SBL ¦ συνλαλουντες μετ αυτου TH WH [i]**17:4** ποιησωμεν ¦ ποιησω CT [j]**17:4** μωση ¦ μωσει ANT PCK ¦ μωυσει CT [k]**17:4** μιαν ηλια ¦ ηλια μιαν NA SBL TH ¦ ηλεια μιαν WH [l]**17:5** φωτεινη ¦ φωτινη WH [m]**17:5** αυτου ακουετε ¦ ακουετε αυτου CT [n]**17:6** επεσον ¦ επεσαν CT [o]**17:7** προσελθων ο ιησους ηψατο αυτων και ¦ προσηλθεν ο ιησους και αψαμενος αυτων CT [p]**17:8** τον ¦ αυτον CT [q]**17:9** εκ ¦ απο ANT TR [r]**17:9** αναστη ¦ εγερθη NA SBL WH [s]**17:10** αυτου ¦ --- NA SBL WH [t]**17:10** ηλιαν ¦ ηλειαν WH [u]**17:11** ιησους ¦ --- CT [v]**17:11** αυτοις ¦ --- CT [w]**17:11** ηλιας ¦ ηλειας WH [x]**17:11** πρωτον ¦ --- CT

καὶ ἀποκαταστήσει πάντα· 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι [a]’Ηλίας ἤδη ἦλθε, καὶ
οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, [b]ἀλλὰ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτω
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ’ αὐτῶν. 13 Τότε συνῆκαν οἱ
μαθηταὶ ὅτι περὶ [c]’Ιωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14 Καὶ ἐλθόντων [d]αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρω-
πος γονυπετῶν [e]αὐτὸν 15 καὶ λέγων, Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι
σεληνιάζεται καὶ κακῶς [f]πάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ
πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. 16 Καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου,
καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. 17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ’Ιησοῦς εἶ-
πεν, Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε [g]ἔσομαι μεθ’ ὑμῶν;
Ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. 18 Καὶ ἐπετίμησεν
αὐτῷ ὁ ’Ιησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ’ αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ [h]ἐθεραπεύθη ὁ
παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ ’Ιησοῦ
κατ’ ἰδίαν [i]εἶπον, Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 20 Ὁ δὲ
[j]’Ιησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τὴν [k]ἀπιστίαν ὑμῶν. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν,
ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, [l]Μετάβηθι
ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. 21 [m]Τοῦτο
δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

22 [n]’Αναστρεφομένων δὲ αὐτῶν [o]ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ ’Ιη-
σοῦς, Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώ-
πων, 23 καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. Καὶ
ἐλυπήθησαν σφόδρα.

24 ’Ελθόντων δὲ αὐτῶν εἰς [p]Καπερναούμ, προσῆλθον οἱ τὰ
δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ [q]εἶπον, Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ
τελεῖ τὰ δίδραχμα; 25 Λέγει, Ναί. Καὶ [r]ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν,
προέφθασεν αὐτὸν ὁ ’Ιησοῦς, λέγων, Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; Οἱ βασιλεῖς
τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; Ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν,
ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; 26 [s]Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων.

---

[a]**17:12** ηλιας ¦ ηλειας WH [b]**17:12** αλλα ¦ αλλ ANT NA28 PCK TH TR [c]**17:13** ιωαννου ¦ ιωανου WH [d]**17:14** αυτων ¦ --- CT [e]**17:14** αυτον ¦ αυτω TR [f]**17:15** πασχει 99.4% ¦ εχει TH WH 0.6% [g]**17:17** εσομαι μεθ υμων ¦ μεθ υμων εσομαι CT [h]**17:18** εθεραπευθη ¦ ιαθη PCK [i]**17:19** ειπον ¦ ειπαν WH [j]**17:20** ιησους ειπεν ¦ λεγει CT [k]**17:20** απιστιαν 97.6% ¦ ολιγοπιστιαν CT 1.5% [l]**17:20** μεταβηθι εντευθεν ¦ μεταβα ενθεν CT [m]**17:21** τουτο δε το γενος ουκ εκπορευεται ει μη εν προσευχη και νηστεια 87.7% ¦ --- CT 0.6% [n]**17:22** αναστρεφομενων ¦ συστρεφομενων CT [o]**17:22** εν τη γαλιλαια ¦ εις την γαλιλαιαν ANT [p]**17:24** καπερναουμ ¦ καφαρναουμ CT [q]**17:24** ειπον ¦ ειπαν CT [r]**17:25** οτε εισηλθεν ¦ οτε εισηλθον PCK ¦ ελθοντα CT [s]**17:26** λεγει αυτω ο πετρος ¦ ειποντος δε CT

Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. 27 Ἵνα δὲ
μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς [a]τὴν θάλασσαν βάλε
ἄγκιστρον, καὶ τὸν [b]ἀναβαίνοντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον· καὶ ἀνοίξας τὸ
στόμα αὐτοῦ, εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ
καὶ σοῦ.

18 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες,
Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; 2 Καὶ προ-
σκαλεσάμενος [c]ὁ Ἰησοῦς παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, 3 καὶ
εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ
μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 4 Ὅστις οὖν [d]ταπεινώσει
ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν
οὐρανῶν. 5 Καὶ ὃς ἐὰν δέξηται [e]παιδίον τοιοῦτον ἓν ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου, ἐμὲ δέχεται· 6 ὃς δ᾽ ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν
πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς [f]εἰς
τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.

7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ [g]ἐστιν ἐλθεῖν
τὰ σκάνδαλα· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ [h]ἐκείνῳ, δι᾽ οὗ τὸ σκάνδαλον
ἔρχεται. 8 Εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον [i]αὐτὰ
καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν [j]χωλὸν ἢ κυλ-
λόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.
9 Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ·
καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς
ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

10 Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων, λέγω γὰρ
ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσω-
πον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 11 [k]Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που σῶσαι τὸ ἀπολωλός. 12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; Ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ
ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν· οὐχὶ [l]ἀφεὶς τὰ [m]ἐνενήκοντα
ἐννέα, ἐπὶ τὰ ὄρη [n]πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; 13 Καὶ ἐὰν γένηται

[a] **17:27** την ¦ --- CT [b] **17:27** αναβαινοντα ¦ αναβαντα ANT BYZ CT PCK TR [c] **18:2** ο ιησους ¦ --- CT [d] **18:4** ταπεινωσει ¦ ταπεινωση TR [e] **18:5** παιδιον τοιουτον εν ¦ εν παιδιον τοιουτο CT [f] **18:6** εις ¦ επι TR ¦ περι NA TH WH [g] **18:7** εστιν ¦ --- NA SBL WH [h] **18:7** εκεινω ¦ --- CT [i] **18:8** αυτα ¦ αυτον CT [j] **18:8** χωλον η κυλλον ¦ κυλλον η χωλον NA SBL WH [k] **18:11** ηλθε γαρ ο υιος του ανθρωπου σωσαι το απολωλος 82.6% ¦ --- CT 1.5% [l] **18:12** αφεις ¦ αφησει CT [m] **18:12** ενενηκοντα ¦ εννενηκοντα TR [n] **18:12** πορευθεις ¦ και πορευθεις CT

εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ’ αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς
[a]ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. 14 Οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα
ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς [b]ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται [c]εἷς τῶν
μικρῶν τούτων.

15 Ἐὰν δὲ [d]ἁμαρτήσῃ [e]εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε [f]καὶ ἔλεγξον
αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. Ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν
ἀδελφόν σου· 16 ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο,
ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα· 17 ἐὰν δὲ
παρακούσῃ αὐτῶν, [g]εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρα-
κούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. 18 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅσα [h]ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν [i]τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα
ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν [j]τῷ οὐρανῷ. 19 Πάλιν [k]ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο [l]ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς
πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου
τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 20 Οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν
ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 Τότε προσελθὼν [m]αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, Κύριε, ποσάκις ἁμαρτή-
σει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; Ἕως ἑπτάκις; 22 Λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, [n]ἀλλ’ ἕως ἑβδομηκοντάκις
ἑπτά.

23 Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ,
ὃς ἠθέλησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. 24 Ἀρξαμένου δὲ
αὐτοῦ συναίρειν, [o]προσηνέχθη [p]αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων.
25 Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος [q]αὐτοῦ
πραθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα [r]αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα
[s]εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. 26 Πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ,
λέγων, [t]Κύριε, μακροθύμησον ἐπ’ ἐμοί, καὶ πάντα [u]σοι ἀποδώσω.
27 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν,
καὶ τὸ [v]δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. 28 Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν

---

[a]**18:13** ενενηκοντα ¦ εννενηκοντα TR [b]**18:14** υμων ¦ μου WH [c]**18:14** εις ¦ εν CT [d]**18:15** αμαρτηση ¦ αμαρτη PCK [e]**18:15** εις σε ¦ --- WH [f]**18:15** και ¦ --- CT PCK [g]**18:17** ειπε ¦ ειπον SBL WH [h]**18:18** εαν ¦ αν TH [i]**18:18** τω ¦ --- CT [j]**18:18** τω ¦ --- CT [k]**18:19** αμην ¦ --- TR [l]**18:19** υμων συμφωνησωσιν ¦ συμφωνησωσιν εξ υμων CT [m]**18:21** αυτω ο πετρος ειπε ¦ ο πετρος ειπεν αυτω NA WH [n]**18:22** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [o]**18:24** προσηνεχθη ¦ προσηχθη WH [p]**18:24** αυτω εις ¦ εις αυτω WH [q]**18:25** αυτου ¦ --- CT [r]**18:25** αυτου ¦ --- NA SBL WH [s]**18:25** ειχε ¦ εχει CT [t]**18:26** κυριε ¦ --- NA SBL WH [u]**18:26** σοι αποδωσω ¦ αποδωσω σοι CT [v]**18:27** δανειον ¦ δανιον WH

ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ
κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε, λέγων, Ἀπόδος [a]μοι [b]εἴ τι ὀφείλεις. 29 Πεσὼν
οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ [c]εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει αὐτόν,
λέγων, Μακροθύμησον ἐπ᾽ ἐμοί, καὶ [d]ἀποδώσω σοι. 30 Ὁ δὲ οὐκ
ἤθελεν, [e]ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακήν, ἕως [f]οὗ ἀποδῷ
τὸ ὀφειλόμενον. 31 Ἰδόντες [g]δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα
ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ [h]ἑαυτῶν
πάντα τὰ γενόμενα. 32 Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ
λέγει αὐτῷ, Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι,
ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· 33 οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου,
ὡς [i]καὶ ἐγώ σε ἠλέησα; 34 Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν
αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον [j]αὐτῷ.
35 Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ [k]ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε
ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν [l]τὰ παραπτώματα
αὐτῶν.

19 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, με-
τῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας
πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 2 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθε-
ράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

3 Καὶ [m]προσῆλθον αὐτῷ [n]οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτόν, καὶ
λέγοντες [o]αὐτῷ, Εἰ ἔξεστιν [p]ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; 4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν [q]αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε
ὅτι ὁ [r]ποιήσας ἀπ᾽ ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς, 5 καὶ
εἶπεν, [s]Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν [t]πατέρα καὶ τὴν
μητέρα, καὶ [u]προσκολληθήσεται [v]τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ
δύο εἰς σάρκα μίαν; 6 Ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. Ὃ οὖν
ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. 7 Λέγουσιν αὐτῷ, Τί
οὖν [w]Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι

---

[a] **18:28** μοι ¦ --- CT [b] **18:28** ει ¦ ο TR [c] **18:29** εις τους ποδας αυτου ¦ --- CT [d] **18:29** αποδωσω ¦ παντα αποδωσω TR [e] **18:30** αλλα ¦ αλλ NA[28] SCR [f] **18:30** ου ¦ --- NA TH WH [g] **18:31** δε ¦ ουν CT [h] **18:31** ἑαυτῶν ¦ αὑτῶν TR [i] **18:33** και εγω ¦ καγω CT [j] **18:34** αυτω ¦ --- NA SBL WH [k] **18:35** επουρανιος ¦ ουρανιος CT [l] **18:35** τα παραπτωματα αυτων ¦ --- CT [m] **19:3** προσηλθον ¦ προσηλθαν WH [n] **19:3** οι ¦ --- CT [o] **19:3** αυτω ¦ --- CT [p] **19:3** ανθρωπω ¦ --- WH [q] **19:4** αυτοις ¦ --- CT [r] **19:4** ποιησας ¦ κτισας CT [s] **19:5** ενεκεν ¦ ενεκα CT [t] **19:5** πατερα ¦ πατερα αυτου ANT BYZ PCK [u] **19:5** προσκολληθησεται ¦ κολληθησεται ANT BYZ CT [v] **19:5** τη γυναικι ¦ προς την γυναικα PCK [w] **19:7** μωσης ¦ μωυσης CT

[a]αὐτήν; [8] Λέγει αὐτοῖς ὅτι [b]Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ᾽ ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω. [9] Λέγω δὲ ὑμῖν [c]ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, [d]μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· [e]καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται.

[10] Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ [f]αὐτοῦ, Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. [11] Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον [g]τοῦτον, ἀλλ᾽ οἷς δέδοται. [12] Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.

[13] Τότε [h]προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα [i]τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. [14] Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. [15] Καὶ ἐπιθεὶς [j]αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

[16] Καὶ ἰδού, [k]εἷς προσελθὼν [l]εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε [m]ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα [n]ἔχω ζωὴν αἰώνιον; [17] Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τί με [o]λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. Εἰ δὲ θέλεις [p]εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, [q]τήρησον τὰς ἐντολάς. [18] Λέγει αὐτῷ, Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς [r]εἶπε, Τὸ Οὐ φονεύσεις· οὐ μοιχεύσεις· οὐ κλέψεις· οὐ ψευδομαρτυρήσεις· [19] τίμα τὸν [s]πατέρα καὶ τὴν μητέρα· καί, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. [20] Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, [t]Πάντα ταῦτα [u]ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ; [21] Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε, πώλησόν σου τὰ

[a] **19:7** αυτην ¦ --- WH [b] **19:8** μωσης ¦ μωυσης CT [c] **19:9** οτι ¦ --- TH [d] **19:9** μη ¦ ει μη TR [e] **19:9** και ο απολελυμενην γαμησας μοιχαται ¦ --- NA WH [f] **19:10** αυτου ¦ --- SBL WH [g] **19:11** τουτον ¦ --- WH [h] **19:13** προσηνεχθη ¦ προσηνεχθησαν CT [i] **19:13** τας χειρας επιθη αυτοις ¦ επιθη αυτοις τας χειρας ANT [j] **19:15** αυτοις τας χειρας ¦ τας χειρας αυτοις ANT CT [k] **19:16** εις ¦ εις τις PCK [l] **19:16** ειπεν αυτω ¦ αυτω ειπε CT [m] **19:16** αγαθε ¦ --- CT [n] **19:16** εχω ¦ σχω CT [o] **19:17** λεγεις αγαθον ουδεις αγαθος ει μη εις ο θεος 97.7% ¦ ερωτας περι του αγαθου εις εστιν ο αγαθος CT 0.2% [p] **19:17** εισελθειν εις την ζωην ¦ εις την ζωην εισελθειν CT [q] **19:17** τηρησον ¦ τηρει WH [r] **19:18** ειπε ¦ εφη WH [s] **19:19** πατερα ¦ πατερα σου TR [t] **19:20** παντα ταυτα ¦ ταυτα παντα WH [u] **19:20** εφυλαξαμην εκ νεοτητος μου ¦ εφυλαξα CT

ὑπάρχοντα καὶ δὸς [a]πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν [b]οὐρανῷ· καὶ
δεῦρο, ἀκολούθει μοι. 22 Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν [c]λόγον ἀπῆλθε
λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
[d]δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.
24 Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ [e]τρυπήματος
ῥαφίδος [f]διελθεῖν, ἢ πλούσιον [g]εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.
25 Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ [h]αὐτοῦ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες,
Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; 26 Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα [i]δυνατά.
27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα
καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ
[j]παλιγγενεσίᾳ ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης
αὐτοῦ, [k]καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς
δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. 29 Καὶ πᾶς [l]ὃς ἀφῆκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφούς,
ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, [m]ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς,
ἕνεκεν τοῦ [n]ὀνόματός μου, [o]ἑκατονταπλασίονα [p]λήψεται, καὶ ζωὴν
αἰώνιον κληρονομήσει. 30 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ
ἔσχατοι πρῶτοι.

20 Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδε-
σπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν
ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2 [q]Καὶ συμφωνήσας μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου
τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 3 Καὶ ἐξελθὼν
περὶ [r]τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς· 4 [s]καὶ
ἐκείνοις εἶπεν, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον

[a]**19:21** πτωχοις ¦ τοις πτωχοις NA TH WH [b]**19:21** ουρανω ¦ ουρανοις CT [c]**19:22** λογον ¦ λογον τουτον WH [d]**19:23** δυσκολως πλουσιος ¦ πλουσιος δυσκολως CT [e]**19:24** τρυπηματος ¦ τρηματος WH [f]**19:24** διελθειν ¦ εισελθειν SBL WH [g]**19:24** εις την βασιλειαν του θεου εισελθειν ¦ εισελθειν εις την βασιλειαν του θεου NA TH ¦ εις την βασιλειαν του θεου SBL WH [h]**19:25** αυτου ¦ --- CT [i]**19:26** δυνατα ¦ δυνατα εστι ANT BYZ TR [j]**19:28** παλιγγενεσια ¦ παλινγενεσια TH WH [k]**19:28** καθισεσθε ¦ καθησεσθε CT [l]**19:29** ος ¦ οστις CT [m]**19:29** η γυναικα ¦ --- NA WH [n]**19:29** ονοματος μου ¦ εμου ονοματος WH [o]**19:29** εκατονταπλασιονα ¦ πολλαπλασιονα WH [p]**19:29** ληψεται ¦ λημψεται CT [q]**20:2** και συμφωνησας ¦ συμφωνησας δε CT TR [r]**20:3** τριτην ¦ την τριτην TR [s]**20:4** και εκεινοις ¦ κακεινοις TR

δώσω ὑμῖν. [5] Οἱ δὲ ἀπῆλθον. [a]Πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ [b]ἐνάτην
ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως. [6] Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην [c]ὥραν ἐξελθών, εὗ-
ρεν ἄλλους ἑστῶτας [d]ἀργούς, καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην
τὴν ἡμέραν ἀργοί; [7] Λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. Λέ-
γει αὐτοῖς, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, [e]καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον
λήψεσθε.

[8] Ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ
αὐτοῦ, Κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος [f]αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρξά-
μενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. [9] [g]Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν
ἑνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. [10] [h]Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνό-
μισαν ὅτι [i]πλείονα [j]λήψονται· καὶ ἔλαβον [k]καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον.
[11] Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου, [12] λέγοντες [l]ὅτι Οὗ-
τοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους [m]ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας,
τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. [13] Ὁ δὲ ἀποκρι-
θεὶς [n]εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν, Ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώ-
νησάς μοι; [14] Ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε· θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι
ὡς καὶ σοί. [15] [o]Ἢ οὐκ ἔξεστί μοι [p]ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; [q]Εἰ ὁ
ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; [16] Οὕτως ἔσονται οἱ
ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι· [r]πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι
δὲ ἐκλεκτοί.

[17] [s]Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβε τοὺς δώ-
δεκα μαθητὰς κατ᾽ ἰδίαν [t]ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, [18] Ἰδού, ἀναβαί-
νομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς
ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, [19] καὶ
παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ
σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ [u]ἀναστήσεται.

---

[a]**20:5** παλιν ¦ παλιν δε NA TH WH [b]**20:5** ενατην ¦ εννατην TR [c]**20:6** ωραν ¦ --- CT [d]**20:6** αργους ¦ --- CT [e]**20:7** και ο εαν η δικαιον ληψεσθε ¦ --- CT [f]**20:8** αυτοις ¦ --- WH [g]**20:9** και ελθοντες ¦ ελθοντες δε WH [h]**20:10** ελθοντες δε ¦ και ελθοντες CT [i]**20:10** πλειονα ¦ πλειον CT [j]**20:10** ληψονται ¦ λημψονται CT [k]**20:10** και αυτοι ανα δηναριον ¦ το ανα δηναριον και αυτοι CT [l]**20:12** οτι ¦ --- CT [m]**20:12** ημιν αυτους ¦ αυτους ημιν SBL WH [n]**20:13** ειπεν ενι αυτων ¦ ενι αυτων ειπεν CT [o]**20:15** η ¦ --- SBL WH [p]**20:15** ποιησαι ο θελω ¦ ο θελω ποιησαι CT [q]**20:15** ει ¦ η CT [r]**20:16** πολλοι γαρ εισι κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι 97.5% ¦ --- CT 1.4% [s]**20:17** και αναβαινων ο ¦ μελλων δε αναβαινειν WH [t]**20:17** εν τη οδω και ¦ και εν τη οδω CT [u]**20:19** αναστησεται ¦ εγερθησεται CT

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν
υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι [a]παρ’ αὐτοῦ. 21 Ὁ δὲ εἶπεν
αὐτῇ, Τί θέλεις; Λέγει αὐτῷ, Εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου,
εἷς ἐκ δεξιῶν [b]σου, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων [c]σου, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
22 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν
τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν, [d]ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι
βαπτισθῆναι; Λέγουσιν αὐτῷ, Δυνάμεθα. 23 [e]Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τὸ μὲν
ποτήριόν μου πίεσθε, [f]καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθή-
σεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων [g]μου οὐκ ἔστιν
[h]ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ’ οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. 24 Καὶ ἀκού-
σαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. 25 Ὁ δὲ Ἰησοῦς
προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν, Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κα-
τακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 26 Οὐχ
οὕτω [i]δὲ [j]ἔσται [k]ἐν ὑμῖν· ἀλλ’ ὃς [l]ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι
[m]ἔσται ὑμῶν διάκονος· 27 καὶ ὃς [n]ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, [o]ἔστω
ὑμῶν δοῦλος· 28 ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι,
ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ [p]Ἰεριχώ, ἠκολούθησεν αὐτῷ
ὄχλος πολύς. 30 Καὶ ἰδού, δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν,
ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν, λέγοντες, [q]Ἐλέησον
ἡμᾶς, Κύριε, [r]υἱὸς [s]Δαυίδ. 31 Ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα
σιωπήσωσιν. Οἱ δὲ μεῖζον [t]ἔκραζον, λέγοντες, [u]Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε,
[v]υἱὸς [w]Δαυίδ. 32 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτούς, καὶ εἶπε, Τί
θέλετε ποιήσω ὑμῖν; 33 Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἵνα [x]ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν
οἱ ὀφθαλμοί. 34 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο τῶν [y]ὀφθαλμῶν

---

[a] **20:20** παρ ¦ απ NA TH WH [b] **20:21** σου ¦ --- WH [c] **20:21** σου ¦ --- TR [d] **20:22** η το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι ¦ και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι TR ¦ --- CT [e] **20:23** και ¦ --- CT [f] **20:23** και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε ¦ --- CT [g] **20:23** μου ¦ --- CT [h] **20:23** εμον ¦ εμον τουτο NA [i] **20:26** δε ¦ --- ANT CT [j] **20:26** εσται ¦ εστιν WH [k] **20:26** εν ¦ --- PCK [l] **20:26** εαν ¦ αν SBL TH WH [m] **20:26** εσται ¦ εστω TR [n] **20:27** εαν ¦ αν CT [o] **20:27** εστω ¦ εσται ANT CT PCK [p] **20:29** ιεριχω ¦ ιερειχω TH WH [q] **20:30** ελεησον ημας κυριε ¦ κυριε ελεησον ημας SBL WH ¦ ελεησον ημας ιησου TH [r] **20:30** υιος ¦ υιε TH [s] **20:30** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [t] **20:31** εκραζον ¦ εκραξαν CT [u] **20:31** ελεησον ημας κυριε ¦ κυριε ελεησον ημας SBL TH WH [v] **20:31** υιος ¦ υιε TH [w] **20:31** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [x] **20:33** ανοιχθωσιν ημων οι οφθαλμοι ¦ ανοιγωσιν οι οφθαλμοι ημων CT [y] **20:34** οφθαλμων ¦ ομματων CT

αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν [a] αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἠκολούθησαν
αὐτῷ.

21 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς [b] Βηθσφαγὴ
[c] πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, τότε [d] ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μα-
θητάς, 2 λέγων αὐτοῖς, [e] Πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν [f] ἀπέναντι ὑμῶν,
καὶ [g] εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ᾽ αὐτῆς· λύσαντες
ἀγάγετέ μοι. 3 Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι Ὁ Κύριος αὐτῶν
χρείαν ἔχει· [h] εὐθέως δὲ [i] ἀποστέλλει αὐτούς. 4 Τοῦτο δὲ [j] ὅλον γέγονεν,
ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,

5 Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιών,
Ἰδού, ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι,
πραῢς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον
καὶ [k] πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.

6 Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαντες καθὼς [l] προσέταξεν αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς, 7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον· καὶ ἐπέθηκαν [m] ἐπάνω
αὐτῶν τὰ ἱμάτια [n] αὐτῶν, καὶ [o] ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. 8 Ὁ δὲ πλεῖ-
στος ὄχλος ἔστρωσαν [p] ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον
κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ. 9 Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ
[q] προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες,

Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ [r] Δαυίδ·
εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.
Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

[a] **20:34** αυτων οι οφθαλμοι ¦ --- CT [b] **21:1** βηθσφαγη ¦ βηθφαγη BYZ CT TR [c] **21:1** προς ¦ εις NA SBL WH [d] **21:1** ο ¦ --- NA SBL WH [e] **21:2** πορευθητε ¦ πορευεσθε CT [f] **21:2** απεναντι ¦ κατεναντι CT [g] **21:2** ευθεως ¦ ευθυς WH [h] **21:3** ευθεως ¦ ευθυς CT [i] **21:3** αποστελλει ¦ αποστελει CT TR [j] **21:4** ολον ¦ --- CT [k] **21:5** πωλον ¦ επι πωλον CT [l] **21:6** προσεταξεν ¦ συνεταξεν NA SBL WH [m] **21:7** επανω ¦ επ CT [n] **21:7** αυτων ¦ --- CT [o] **21:7** επεκαθισεν ¦ επεκαθισαν SCR [p] **21:8** ἑαυτῶν ¦ αὑτῶν PCK [q] **21:9** προαγοντες ¦ προαγοντες αυτον CT [r] **21:9** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH

10 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις,
λέγουσα, Τίς ἐστιν οὗτος; 11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν [a]Ἰησοῦς
ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ [b]Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας.
12 Καὶ εἰσῆλθεν [c]ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν [d]τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε
πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας
τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς
περιστεράς. 13 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευ-
χῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν [e]ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.
14 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ [f]χωλοὶ καὶ τυφλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ ἐθερά-
πευσεν αὐτούς. 15 Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμά-
σια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας [g]κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας,
Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ [h]Δαυίδ, ἠγανάκτησαν, 16 καὶ [i]εἶπον αὐτῷ, Ἀκούεις τί
οὗτοι λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι

Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων
κατηρτίσω αἶνον;

17 Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ
ηὐλίσθη ἐκεῖ.
18 [j]Πρωΐας δὲ [k]ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπείνασε. 19 Καὶ ἰδὼν συκῆν
μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ᾽ αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα
μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ, [l]Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα.
Καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. 20 Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμα-
σαν, λέγοντες, Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ; 21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακρι-
θῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε,
Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται. 22 Καὶ πάντα ὅσα
[m]ἐὰν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, [n]λήψεσθε.
23 Καὶ [o]ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερόν, [p]προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ

---

[a]**21:11** ιησους ο προφητης ¦ ο προφητης ιησους CT [b]**21:11** ναζαρετ ¦ ναζαρεθ CT SCR [c]**21:12** ο ¦ --- CT [d]**21:12** του θεου 96.3% ¦ --- CT 3.4% [e]**21:13** εποιησατε ¦ ποιειτε CT [f]**21:14** χωλοι και τυφλοι ¦ τυφλοι και χωλοι CT TR [g]**21:15** κραζοντας ¦ τους κραζοντας CT [h]**21:15** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [i]**21:16** ειπον ¦ ειπαν CT [j]**21:18** πρωιας ¦ πρωι CT [k]**21:18** επαναγων ¦ επαναγαγων WH [l]**21:19** μηκετι ¦ ου μηκετι WH [m]**21:22** εαν ¦ αν BYZ CT TR [n]**21:22** ληψεσθε ¦ λημψεσθε CT [o]**21:23** ελθοντι αυτω ¦ ελθοντος αυτου CT [p]**21:23** προσηλθον ¦ προσηλθαν WH

ταῦτα ποιεῖς; Καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 24 Ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν
εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 25 Τὸ βάπτισμα
[a]Ἰωάννου πόθεν ἦν; Ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ διελογίζοντο
[b]παρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, Διὰ τί
οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 26 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, φοβού-
μεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ [c]ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην. 27 Καὶ
ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ [d]εἶπον, Οὐκ οἴδαμεν. Ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός,
Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; [e]Ἄνθρωπος εἶχε τέκνα δύο, [f]καὶ προσελθὼν τῷ
πρώτῳ εἶπε, Τέκνον, ὕπαγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί [g]μου.
29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, [h]Οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθείς, ἀπῆλθε.
30 [i]Καὶ προσελθὼν τῷ [j]δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν,
[k]Ἐγώ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε. 31 Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ
πατρός; Λέγουσιν [l]αὐτῷ, Ὁ [m]πρῶτος. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ. 32 Ἦλθε γὰρ [n]πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης,
καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν
αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες [o]οὐ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.
33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. Ἄνθρωπός [p]τις ἦν οἰκοδεσπότης,
ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὤρυξεν
ἐν αὐτῷ ληνόν, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ [q]ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς,
καὶ ἀπεδήμησεν. 34 Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε
τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργούς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.
35 Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν [r]ἔδειραν, ὃν δὲ
ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. 36 Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους
πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. 37 Ὕστερον δὲ

---

[a]**21:25** ιωαννου ¦ το ιωαννου NA SBL TH ¦ το ιωανου WH [b]**21:25** παρ ¦ εν NA SBL WH [c]**21:26** εχουσι τον ιωαννην ως προφητην ¦ ως προφητην εχουσι τον ιωαννην NA SBL TH ¦ ως προφητην εχουσι τον ιωανην WH [d]**21:27** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [e]**21:28** ανθρωπος ¦ ανθρωπος τις ANT PCK [f]**21:28** και ¦ --- SBL WH [g]**21:28** μου ¦ --- CT [h]**21:29** ου θελω υστερον δε μεταμεληθεις ¦ εγω κυριε και ουκ WH [i]**21:30** και προσελθων ¦ προσελθων δε CT [j]**21:30** δευτερω ¦ ετερω BYZ HF NA PCK [k]**21:30** εγω κυριε και ουκ ¦ ου θελω υστερον μεταμεληθεις WH [l]**21:31** αυτω ¦ --- CT [m]**21:31** πρωτος ¦ υστερος WH [n]**21:32** προς υμας ιωαννης ¦ ιωαννης προς υμας NA SBL TH ¦ ιωανης προς υμας WH [o]**21:32** ου ¦ ουδε CT [p]**21:33** τις ¦ --- BYZ CT [q]**21:33** εξεδοτο ¦ εξεδετο NA SBL WH [r]**21:35** εδειραν ¦ εδηραν PCK

ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων, Ἐντραπήσονται τὸν
υἱόν μου. 38 Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτός
ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ [a]κατάσχωμεν τὴν
κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 Καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπε-
λῶνος καὶ ἀπέκτειναν. 40 Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί
ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; 41 Λέγουσιν αὐτῷ, Κακοὺς κακῶς ἀπο-
λέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα [b]ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες
ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.
42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς,

Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη,
καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

43 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ’ ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ,
καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. 44 Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ
τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ’ ὃν δ’ ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.
45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς
αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει. 46 Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι,
ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, [c]ἐπειδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

22 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν [d]αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς,
λέγων, 2 Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ,
ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ· 3 καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐ-
τοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν.
4 Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων, Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις.
Ἰδού, τὸ ἄριστόν μου [e]ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυ-
μένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. 5 Οἱ δὲ ἀμελήσαντες
ἀπῆλθον, [f]ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, [g]ὁ δὲ [h]εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ·
6 οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτει-
ναν. 7 [i]Καὶ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρα-

---

[a]**21:38** κατασχωμεν ¦ σχωμεν CT [b]**21:41** εκδωσεται ¦ εκδοσεται TR [c]**21:46** επειδη ως ¦ επει εις CT [d]**22:1** αυτοις εν παραβολαις ¦ εν παραβολαις αυτοις CT [e]**22:4** ητοιμασα ¦ ητοιμακα CT [f]**22:5** ο ¦ ος CT [g]**22:5** ο ¦ ος CT [h]**22:5** εις ¦ επι CT [i]**22:7** και ακουσας ο βασιλευς εκεινος ¦ ακουσας δε ο βασιλευς TR ¦ ακουσας δε ο βασιλευς εκεινος ANT ¦ ο δε βασιλευς CT

τεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν
ἐνέπρησε. 8 Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν,
οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. 9 Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους
τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους [a]ἂν εὕρητε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. 10 Καὶ
ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας [b]ὅσους
εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ [c]γάμος ἀνακειμένων.

11 Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ
ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου· 12 καὶ λέγει αὐτῷ, Ἑταῖρε,
πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφιμώθη. 13 Τότε [d]εἶπεν
ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις, Δήσαντες αὐτοῦ [e]πόδας καὶ χεῖρας, [f]ἄρατε
αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθ-
μὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 14 Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ
ἐκλεκτοί.

15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν
παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. 16 Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐ-
τῶν μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν, [g]λέγοντες, Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς
εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ
οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. 17 [h]Εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί
σοι δοκεῖ; Ἔξεστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὔ; 18 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς
τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπε, Τί με πειράζετε, ὑποκριταί; 19 Ἐπιδείξατέ
μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. 20 Καὶ
λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; 21 Λέγουσιν [i]αὐτῷ,
Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς, Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ
τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. 22 Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν
[j]ἀπῆλθον.

23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, [k]οἱ λέγοντες
μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, 24 λέγοντες, Διδάσκαλε,
[l]Μωσῆς εἶπεν, Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελ-
φὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐ-
τοῦ. 25 Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος [m]γαμήσας ἐτε-
λεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐ-

[a]**22:9** αν ¦ εαν ANT BYZ CT [b]**22:10** οσους ¦ ους CT [c]**22:10** γαμος ¦ νυμφων WH [d]**22:13** ειπεν ο βασιλευς ¦ ο βασιλευς ειπε CT [e]**22:13** ποδας και χειρας ¦ χειρας και ποδας BYZ PCK [f]**22:13** αρατε αυτον και εκβαλετε ¦ εκβαλετε αυτον NA SBL WH [g]**22:16** λεγοντες ¦ λεγοντας TH WH [h]**22:17** ειπε ¦ ειπον SBL WH [i]**22:21** αυτω ¦ --- WH [j]**22:22** απηλθον ¦ απηλθαν CT [k]**22:23** οι ¦ --- BYZ CT [l]**22:24** μωσης ¦ μωυσης CT [m]**22:25** γαμησας ¦ γημας CT

τοῦ. 26 Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά. 27 Ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε [a]καὶ ἡ γυνή. 28 Ἐν τῇ [b]οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται [c]γυνή; Πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. 30 Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε [d]ἐκγαμίζονται, [e]ἀλλ’ ὡς ἄγγελοι [f]τοῦ Θεοῦ ἐν [g]οὐρανῷ εἰσι. 31 Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέγοντος, 32 Ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς [h]Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. 33 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. 35 Καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικός, πειράζων αὐτόν, [i]καὶ λέγων, 36 Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; 37 Ὁ δὲ [j]Ἰησοῦς [k]ἔφη αὐτῷ, Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐν ὅλῃ [l]καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ [m]ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. 38 Αὕτη ἐστὶ [n]πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. 39 Δευτέρα [o]δὲ ὁμοία [p]αὐτῇ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 40 Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος [q]καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.

41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, 42 λέγων, Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; Τίνος υἱός ἐστι; Λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ [r]Δαυίδ. 43 Λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν [s]Δαυὶδ ἐν πνεύματι [t]Κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων,

44 Εἶπεν [u]ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου [v]ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

---

[a]**22:27** και ¦ --- CT [b]**22:28** ουν αναστασει ¦ αναστασει ουν CT [c]**22:28** γυνη ¦ η γυνη ANT [d]**22:30** εκγαμιζονται ¦ γαμιζονται CT [e]**22:30** αλλ ¦ αλλα HF [f]**22:30** του θεου ¦ θεου ANT SBL TH ¦ --- NA WH [g]**22:30** ουρανω ¦ τω ουρανω CT [h]**22:32** θεος ¦ --- CT [i]**22:35** και λεγων ¦ --- CT [j]**22:37** ιησους ¦ --- CT [k]**22:37** εφη ¦ ειπεν TR [l]**22:37** καρδια ¦ τη καρδια ANT NA PCK SBL TH TR [m]**22:37** ψυχη ¦ τη ψυχη ANT CT PCK TR [n]**22:38** πρωτη και μεγαλη ¦ η μεγαλη και πρωτη CT [o]**22:39** δε ¦ --- TH WH [p]**22:39** αὐτῇ ¦ αὕτη BYZ PCK WH [q]**22:40** και οι προφηται κρεμανται ¦ κρεμαται και οι προφηται CT [r]**22:42** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [s]**22:43** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [t]**22:43** κυριον αυτον καλει ¦ καλει αυτον κυριον NA SBL WH ¦ καλει κυριον αυτον TH [u]**22:44** ο ¦ --- CT [v]**22:44** υποποδιον ¦ υποκατω CT

45 Εἰ οὖν [a]Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; 46 Καὶ οὐ-
δεὶς ἐδύνατο [b]αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ᾽ ἐκείνης
τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

23 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
2 λέγων, Ἐπὶ τῆς [c]Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ Φαρισαῖοι· 3 πάντα οὖν ὅσα [d]ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν [e]τηρεῖν, τηρεῖτε
καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε, λέγουσι γὰρ καὶ οὐ
ποιοῦσι. 4 Δεσμεύουσι [f]γὰρ φορτία βαρέα [g]καὶ δυσβάστακτα, καὶ ἐπι-
τιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, [h]τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ
θέλουσι [i]κινῆσαι αὐτά. 5 Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ
θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσι [j]δὲ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ
μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα [k]τῶν ἱματίων αὐτῶν· 6 φιλοῦσί [l]τε τὴν πρω-
τοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγω-
γαῖς, 7 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀν-
θρώπων, [m]Ῥαββί, ῥαββί· 8 ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε [n]Ῥαββί· εἷς γάρ [o]ἐστιν
ὑμῶν ὁ [p]καθηγητής, [q]ὁ Χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. 9 Καὶ
πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν [r]ὁ πατὴρ ὑμῶν,
ὁ [s]ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 10 Μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· [t]εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστιν
ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός. 11 Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν [u]ἔσται ὑμῶν διάκονος.
12 Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτόν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυ-
τόν, ὑψωθήσεται.

[a]**22:45** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [b]**22:46** αυτω αποκριθηναι ¦ αποκριθηναι αυτω CT PCK [c]**23:2** μωσεως ¦ μωυσεως CT [d]**23:3** εαν ¦ αν TH TR [e]**23:3** τηρειν τηρειτε και ποιειτε 95% ¦ ποιησατε και τηρειτε CT 0.5% [f]**23:4** γαρ ¦ δε CT [g]**23:4** και δυσβαστακτα ¦ --- SBL WH [h]**23:4** τω δε ¦ αυτοι δε τω CT [i]**23:4** κινησαι ¦ κεινησαι TH [j]**23:5** δε ¦ γαρ ANT CT [k]**23:5** των ιματιων αυτων ¦ --- CT [l]**23:6** τε ¦ δε ANT CT [m]**23:7** ραββι ραββι ¦ ραββι NA SBL ¦ ραββει TH WH [n]**23:8** ραββι ¦ ραββει TH WH [o]**23:8** εστιν υμων ¦ υμων εστιν ANT [p]**23:8** καθηγητης ¦ διδασκαλος ANT CT PCK [q]**23:8** ο χριστος ¦ --- CT [r]**23:9** ο πατηρ υμων ¦ υμων ο πατηρ CT [s]**23:9** εν τοις ουρανοις ¦ ουρανιος CT [t]**23:10** εις γαρ υμων εστιν ο καθηγητης ¦ εις γαρ εστιν υμων ο καθηγητης PCK ¦ οτι καθηγητης υμων εστιν εις CT [u]**23:11** εσται ¦ εστω PCK

[13] Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι [a]κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα.

[14] Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.

[15] Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.

[16] Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοί, οἱ λέγοντες, Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ,
οὐδέν ἐστιν· ὃς δ᾽ ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. [17] Μωροὶ
καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσός, ἢ ὁ ναὸς ὁ [b]ἁγιάζων τὸν χρυ-
σόν; [18] Καί, Ὃς [c]ἐὰν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ᾽ ἂν
ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. [19] [d]Μωροὶ καὶ τυφλοί· τί
γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; [20] Ὁ οὖν
ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐ-
τοῦ· [21] καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ [e]κατοικήσαντι
αὐτόν· [22] καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ καὶ
ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

[23] Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκα-
τοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ
βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ [f]τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν· [g]ταῦτα
ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ [h]ἀφιέναι. [24] Ὁδηγοὶ τυφλοί, [i]οἱ διϋλίζοντες
τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

[25] Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ

[a]**23:13–14** κατεσθιετε τας οικιας των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα ουαι υμιν γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται οτι κλειετε την βασιλειαν των ουρανων εμπροσθεν των ανθρωπων υμεις γαρ ουκ εισερχεσθε ουδε τους εισερχομενους αφιετε εισελθειν ¦ κλειετε την βασιλειαν των ουρανων εμπροσθεν των ανθρωπων υμεις γαρ ουκ εισερχεσθε ουδε τους εισερχομενους αφιετε εισελθειν ουαι υμιν γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται οτι κατεσθιετε τας οικιας των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα SCR ¦ κλειετε την βασιλειαν των ουρανων εμπροσθεν των ανθρωπων υμεις γαρ ουκ εισερχεσθε ουδε τους εισερχομενους αφιετε εισελθειν CT [b]**23:17** αγιαζων ¦ αγιασας CT [c]**23:18** εαν ¦ αν ANT CT [d]**23:19** μωροι και ¦ --- CT [e]**23:21** κατοικησαντι ¦ κατοικουντι CT TR [f]**23:23** τον ελεον ¦ το ελεος CT [g]**23:23** ταυτα ¦ ταυτα δε ANT NA TH WH [h]**23:23** αφιεναι ¦ αφειναι WH [i]**23:24** οι ¦ --- WH

ἁρπαγῆς καὶ [a]ἀδικίας. [26] Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς
τοῦ ποτηρίου [b]καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς [c]αὐτῶν
καθαρόν.

[27] Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι παρομοιά-
ζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσω-
θεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. [28] Οὕτω καὶ
ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ [d]μεστοί
ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

[29] Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε
τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων,
[30] καὶ λέγετε, Εἰ [e]ἦμεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν
[f]ἦμεν [g]κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. [31] Ὥστε μαρτυ-
ρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας· [32] καὶ
ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. [33] Ὄφεις, γεννήματα
ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; [34] Διὰ τοῦτο, ἰδού,
ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· [h]καὶ
ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν
ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· [35] ὅπως ἔλθῃ
ἐφ’ ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον [i]ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος
Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφο-
νεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. [36] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν [j]ὅτι
ἥξει [k]πάντα ταῦτα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.

[37] Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ [l]ἀποκτένουσα τοὺς προφήτας καὶ
λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα
ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον [m]ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία
[n]ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. [38] Ἰδού, ἀφίεται ὑμῖν ὁ
οἶκος ὑμῶν [o]ἔρημος. [39] Λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ’ ἄρτι ἕως ἂν
εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

---

[a]**23:25** αδικιας ¦ ακρασιας CT TR [b]**23:26** και της παροψιδος ¦ --- NA [c]**23:26** αυτων ¦ αυτου NA SBL WH [d]**23:28** μεστοι εστε ¦ εστε μεστοι CT [e]**23:30** ημεν ¦ ημεθα CT [f]**23:30** ημεν ¦ ημεθα CT [g]**23:30** κοινωνοι αυτων ¦ αυτων κοινωνοι NA SBL WH [h]**23:34** και ¦ --- CT [i]**23:35** εκχυνομενον ¦ εκχυννομενον CT [j]**23:36** οτι ¦ --- CT TR [k]**23:36** παντα ταυτα ¦ ταυτα παντα ANT BYZ NA SBL TR WH [l]**23:37** αποκτενουσα ¦ αποκτεινουσα BYZ CT TR ¦ αποκτεννουσα ANT [m]**23:37** επισυναγει ορνις ¦ ορνις επισυναγει CT [n]**23:37** ἑαυτῆς ¦ αὑτῆς CT [o]**23:38** ερημος ¦ --- WH

24 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς [a]ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ· καὶ
[b]προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς
τοῦ ἱεροῦ. 2 Ὁ δὲ [c]Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ βλέπετε [d]πάντα ταῦτα;
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς [e]οὐ καταλυ-
θήσεται.
3 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ κατ᾽ ἰδίαν, λέγοντες, [f]Εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ
σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ [g]τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος; 4 Καὶ ἀπο-
κριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 5 Πολλοὶ
γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός· καὶ
πολλοὺς πλανήσουσι. 6 [h]Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς
πολέμων· ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ [i]πάντα γενέσθαι, ἀλλ᾽ οὔπω ἐστὶ
τὸ τέλος. 7 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασι-
λείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ [j]καὶ λοιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. 8 Πάντα
δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.
9 Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς. Καὶ
ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. 10 Καὶ
τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μι-
σήσουσιν ἀλλήλους. 11 Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται, καὶ
πλανήσουσι πολλούς. 12 Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσε-
ται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν· 13 ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.
14 Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰ-
κουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος.
15 Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ
Δανιὴλ τοῦ προφήτου, [k]ἑστὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ—ὁ ἀναγινώσκων
νοείτω— 16 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν [l]ἐπὶ τὰ ὄρη· 17 ὁ ἐπὶ
τοῦ δώματος μὴ [m]καταβαινέτω ἆραι [n]τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· 18 καὶ ὁ
ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι [o]τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. 19 Οὐαὶ δὲ
ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
20 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ

---

[a] **24:1** επορευετο απο του ιερου ¦ απο του ιερου επορευετο CT [b] **24:1** προσηλθον ¦ προσηλθον αυτω PCK [c] **24:2** ιησους ¦ αποκριθεις CT [d] **24:2** παντα ταυτα ¦ ταυτα παντα ANT BYZ CT [e] **24:2** ου ¦ ου μη TR [f] **24:3** ειπε ¦ ειπον SBL WH [g] **24:3** της ¦ --- CT [h] **24:6** μελλησετε ¦ μελησετε PCK [i] **24:6** παντα 92.3% ¦ --- CT 1% [j] **24:7** και λοιμοι ¦ --- CT [k] **24:15** εστως ¦ εστος CT ST [l] **24:16** επι ¦ εις NA TH WH [m] **24:17** καταβαινετω ¦ καταβατω CT [n] **24:17** τα ¦ τι TR [o] **24:18** τα ιματια ¦ το ιματιον CT PCK

[a]σαββάτῳ. 21 Ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἵα οὐ γέγονεν ἀπ᾽ ἀρχῆς
κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ᾽ οὐ μὴ γένηται. 22 Καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν
αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς
κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. 23 Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ,
Ἰδού, ὧδε ὁ Χριστός, ἤ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. 24 Ἐγερθήσονται γὰρ
ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ
τέρατα, ὥστε [b]πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. 25 Ἰδού,
προείρηκα ὑμῖν. 26 Ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, Ἰδού, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί,
μὴ ἐξέλθητε· Ἰδού, ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. 27 Ὥσπερ γὰρ ἡ
ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως
ἔσται [c]καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 28 Ὅπου [d]γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ
πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.

29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος σκο-
τισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες
πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθή-
σονται. 30 Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν
[e]τῷ οὐρανῷ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυ-
νάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 31 Καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ
σάλπιγγος [f]φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ
ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ᾽ ἄκρων οὐρανῶν ἕως [g]ἄκρων αὐτῶν.

32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος
αὐτῆς γένηται ἁπαλός, καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, [h]γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ
θέρος· 33 οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε [i]ταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς
ἐστιν ἐπὶ θύραις. 34 Ἀμὴν λέγω [j]ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως
ἂν πάντα ταῦτα γένηται. 35 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ [k]παρελεύσονται, οἱ δὲ
λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ [l]ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγ-
γελοι τῶν [m]οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ [n]μου μόνος. 37 Ὥσπερ [o]δὲ αἱ ἡμέ-
ραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται [p]καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

---

[a]**24:20** σαββατω ¦ εν σαββατω TR [b]**24:24** πλανησαι ¦ πλανασθαι WH [c]**24:27** και ¦ --- BYZ CT HF [d]**24:28** γαρ ¦ --- CT [e]**24:30** τω ¦ --- NA TH WH [f]**24:31** φωνης ¦ --- NA SBL WH [g]**24:31** ακρων ¦ των ακρων CT [h]**24:32** γινωσκετε ¦ γινωσκεται PCK [i]**24:33** ταυτα παντα ¦ παντα ταυτα BYZ NA SBL TR WH [j]**24:34** υμιν ¦ υμιν οτι CT [k]**24:35** παρελευσονται ¦ παρελευσεται CT [l]**24:36** ωρας ¦ της ωρας TR [m]**24:36** ουρανων 93.8% ¦ ουρανων ουδε ο υιος CT 6.1% [n]**24:36** μου ¦ --- CT [o]**24:37** δε ¦ γαρ CT [p]**24:37** και ¦ --- CT

38 [a]Ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς [b]ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώ-
γοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ [c]ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰ-
σῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, 39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἦλθεν ὁ κατα-
κλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται [d]καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου. 40 Τότε [e]δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· [f]ὁ εἷς παραλαμβάνεται,
καὶ [g]ὁ εἷς ἀφίεται. 41 Δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ [h]μύλωνι· μία παραλαμβά-
νεται, καὶ μία ἀφίεται. 42 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ [i]ὥρᾳ ὁ
Κύριος ὑμῶν ἔρχεται. 43 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπό-
της ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν εἴασε
[j]διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. 44 Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι·
ὅτι ᾗ [k]ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύ-
ριος [l]αὐτοῦ ἐπὶ τῆς [m]θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ [n]διδόναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν
ἐν καιρῷ; 46 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑ-
ρήσει [o]ποιοῦντα οὕτως. 47 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν
αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 48 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει [p]ὁ κύριός μου [q]ἐλθεῖν, 49 καὶ ἄρξηται τύπτειν
τοὺς [r]συνδούλους, [s]ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθυόντων, 50 ἥξει
ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ
οὐ γινώσκει, 51 καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν
ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

25 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθέ-
νοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας [t]αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς
[u]ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου. 2 Πέντε δὲ [v]ἦσαν ἐξ αὐτῶν [w]φρόνιμοι, καὶ αἱ
πέντε μωραί. 3 [x]Αἵτινες μωραί, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας [y]αὐτῶν, οὐκ
ἔλαβον μεθ᾽ ἑαυτῶν ἔλαιον· 4 αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγ-

[a]**24:38** ωσπερ ¦ ως CT [b]**24:38** ημεραις ¦ ημεραις εκειναις NA WH [c]**24:38** εκγαμιζοντες ¦ γαμιζοντες CT [d]**24:39** και ¦ --- WH [e]**24:40** δυο εσονται ¦ εσονται δυο WH [f]**24:40** ο ¦ --- CT [g]**24:40** ο ¦ --- CT [h]**24:41** μυλωνι ¦ μυλω CT [i]**24:42** ωρα ¦ ημερα CT [j]**24:43** διορυγηναι ¦ διορυχθηναι NA SBL WH [k]**24:44** ωρα ου δοκειτε ¦ ου δοκειτε ωρα CT [l]**24:45** αυτου ¦ --- CT [m]**24:45** θεραπειας ¦ οικετειας CT [n]**24:45** διδοναι ¦ δουναι CT [o]**24:46** ποιουντα ουτως ¦ ουτω ποιουντα CT [p]**24:48** ο κυριος μου ¦ μου ο κυριος CT [q]**24:48** ελθειν ¦ --- CT [r]**24:49** συνδουλους ¦ συνδουλους αυτου ANT CT [s]**24:49** εσθιειν δε και πινειν ¦ εσθιειν τε και πινειν PCK ¦ εσθιη δε και πινη ANT CT [t]**25:1** αυτων ¦ εαυτων CT [u]**25:1** απαντησιν ¦ υπαντησιν CT [v]**25:2** ησαν εξ αυτων ¦ εξ αυτων ησαν CT [w]**25:2** φρονιμοι και αι πεντε μωραι ¦ μωραι και πεντε φρονιμοι CT [x]**25:3** αιτινες ¦ αι γαρ CT [y]**25:3** αυτων ¦ εαυτων ANT TR

γείοις [a]αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων [b]αὐτῶν. [5]Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμ-
φίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. [6]Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγο-
νεν, Ἰδού, ὁ νυμφίος [c]ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν [d]αὐτοῦ. [7]Τότε
ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας
[e]αὐτῶν. [8]Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις [f]εἶπον, Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου
ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. [9]Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρό-
νιμοι, λέγουσαι, Μήποτε [g]οὐκ [h]ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε [i]δὲ
μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. [10]Ἀπερχομένων
δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετʼ
αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. [11]Ὕστερον δὲ ἔρχονται
καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι, Κύριε, Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. [12]Ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. [13]Γρηγορεῖτε οὖν,
ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν, [j]ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἔρχεται.

[14]Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους,
καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· [15]καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε
τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδή-
μησεν εὐθέως. [16]Πορευθεὶς [k]δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν [l]εἰργάσατο
ἐν αὐτοῖς, καὶ [m]ἐποίησεν ἄλλα πέντε [n]τάλαντα. [17]Ὡσαύτως [o]καὶ ὁ τὰ
δύο ἐκέρδησε [p]καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. [18]Ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυ-
ξεν [q]ἐν τῇ γῇ, καὶ [r]ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

[19]Μετὰ δὲ [s]χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων,
καὶ συναίρει [t]μετʼ αὐτῶν λόγον. [20]Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα
λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων, Κύριε, πέντε τάλαντά
μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα [u]ἐπʼ αὐτοῖς. [21]Ἔφη
[v]δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς
πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου
σου. [22]Προσελθὼν [w]δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα [x]λαβὼν εἶπε, Κύριε, δύο

---

[a]**25:4** αυτων ¦ --- CT [b]**25:4** αυτων ¦ εαυτων NA SBL WH [c]**25:6** ερχεται ¦ --- CT [d]**25:6** αυτου ¦ --- WH [e]**25:7** αυτων ¦ εαυτων CT [f]**25:8** ειπον ¦ ειπαν CT [g]**25:9** ουκ ¦ ου μη CT [h]**25:9** αρκεση ¦ αρκεσει ANT [i]**25:9** δε ¦ --- CT [j]**25:13** εν η ο υιος του ανθρωπου ερχεται 89.3% ¦ --- CT 10.4% [k]**25:16** δε ¦ --- CT [l]**25:16** ειργασατο ¦ ηργασατο CT [m]**25:16** εποιησεν ¦ εκερδησεν CT [n]**25:16** ταλαντα ¦ --- CT [o]**25:17** και ¦ --- NA SBL WH [p]**25:17** και αυτος ¦ --- CT [q]**25:18** εν τη γη ¦ γην CT [r]**25:18** απεκρυψε ¦ εκρυψε CT [s]**25:19** χρονον πολυν ¦ πολυν χρονον CT [t]**25:19** μετ αυτων λογον ¦ λογον μετ αυτων CT [u]**25:20** επ αυτοις ¦ --- CT [v]**25:21** δε ¦ --- ANT CT [w]**25:22** δε ¦ --- WH [x]**25:22** λαβων ¦ --- CT

τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα [a]ἐπ᾽ αὐτοῖς.
23 Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς
πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου
σου. 24 Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπε, Κύριε, ἔγνων
σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων
ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· 25 καὶ φοβηθείς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν
σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε, ἔχεις τὸ σόν. 26 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν
αὐτῷ, Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα,
καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα· 27 ἔδει [b]οὖν σε βαλεῖν [c]τὸ ἀργύριόν
μου τοῖς [d]τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.
28 Ἄρατε οὖν ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τά-
λαντα. 29 Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· [e]ἀπὸ
δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ [f]ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ. 30 Καὶ τὸν ἀχρεῖον
δοῦλον [g]ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον. Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς
καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες
οἱ [h]ἅγιοι ἄγγελοι μετ᾽ αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ,
32 καὶ [i]συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ [j]ἀφοριεῖ
αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν
ἐρίφων· 33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια
ἐξ εὐωνύμων. 34 Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, Δεῦτε,
οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην
ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. 35 Ἐπείνασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ
μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καὶ συνηγάγετέ
με· 36 γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με· ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν
φυλακῇ ἤμην, καὶ [k]ἤλθετε πρός με. 37 Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ
δίκαιοι, λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ [l]εἴδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν;
Ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν; 38 Πότε δέ σε [m]εἴδομεν ξένον, καὶ συνη-
γάγομεν; Ἢ γυμνόν, καὶ περιεβάλομεν; 39 Πότε δέ σε εἴδομεν [n]ἀσθενῆ,
ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρός σε; 40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ

[a]**25:22** επ αυτοις ¦ --- CT [b]**25:27** ουν σε ¦ σε ουν CT [c]**25:27** το αργυριον ¦ τα αργυρια CT [d]**25:27** τραπεζιταις ¦ τραπεζειταις TH WH [e]**25:29** απο δε του ¦ του δε CT [f]**25:29** εχει ¦ δοκει εχειν PCK [g]**25:30** εκβαλετε ¦ εκβαλλετε TR [h]**25:31** αγιοι ¦ --- CT [i]**25:32** συναχθησεται ¦ συναχθησονται CT PCK [j]**25:32** αφοριει ¦ αφορισει NA SBL WH [k]**25:36** ηλθετε ¦ ηλθατε CT [l]**25:37** ειδομεν ¦ ειδαμεν WH [m]**25:38** ειδομεν ¦ ειδαμεν WH [n]**25:39** ασθενη ¦ ασθενουντα CT

αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ’ ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν
μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.
41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων, Πορεύεσθε ἀπ’ ἐμοῦ, [a]οἱ
κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ
τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. 42 Ἐπείνασα γάρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν·
[b]ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· 43 ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ
με· γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενής, καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ
ἐπεσκέψασθέ με. 44 Τότε [c]ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοί, λέγοντες, Κύριε,
πότε σὲ εἴδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ
ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; 45 Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς,
λέγων, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ’ ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν
ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. 46 Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς
κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

26 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς [d]πάντας τοὺς λόγους τού-
τους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, 2 Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας
τὸ Πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυ-
ρωθῆναι.
3 Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς [e]καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύ-
τεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα,
4 καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν [f]δόλῳ κρατήσωσι καὶ ἀποκτεί-
νωσιν. 5 Ἔλεγον δέ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ
λαῷ.
6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ
λεπροῦ, 7 προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ [g]ἀλάβαστρον μύρου ἔχουσα
βαρυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ [h]τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου.
8 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ [i]αὐτοῦ ἠγανάκτησαν, λέγοντες, Εἰς τί ἡ
ἀπώλεια αὕτη; 9 [j]Ἠδύνατο γὰρ τοῦτο [k]τὸ μύρον πραθῆναι πολλοῦ,
καὶ δοθῆναι [l]πτωχοῖς. 10 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τί κόπους
παρέχετε τῇ γυναικί; Ἔργον γὰρ καλὸν [m]εἰργάσατο εἰς ἐμέ.

---

[a]**25:41** οι ¦ --- TH WH [b]**25:42** εδιψησα ¦ και εδιψησα WH [c]**25:44** αποκριθησονται ¦ αποκριθησονται αυτω ANT TR [d]**26:1** παντας ¦ --- PCK [e]**26:3** και οι γραμματεις ¦ --- CT [f]**26:4** δολω κρατησωσι ¦ κρατησωσι δολω TR [g]**26:7** αλαβαστρον μυρου εχουσα ¦ εχουσα αλαβαστρον μυρου CT [h]**26:7** την κεφαλην ¦ της κεφαλης CT [i]**26:8** αυτου ¦ --- CT [j]**26:9** ηδυνατο ¦ εδυνατο CT [k]**26:9** το μυρον ¦ --- CT [l]**26:9** πτωχοις ¦ τοις πτωχοις ANT BYZ PCK [m]**26:10** ειργασατο ¦ ηργασατο CT

[11] [a]Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
ἔχετε. [12] Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου,
πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. [13] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν
κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ
ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

[14] Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώ-
της, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, [15] εἶπε, Τί θέλετέ μοι δοῦναι, [b]κἀγὼ ὑμῖν
παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια, [16] καὶ ἀπὸ
τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ.

[17] Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέ-
γοντες [c]αὐτῷ, Ποῦ θέλεις [d]ἑτοιμάσομέν σοι φαγεῖν τὸ Πάσχα; [18] Ὁ δὲ
εἶπεν, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἴπατε αὐτῷ, Ὁ διδά-
σκαλος λέγει, Ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστι· πρὸς σε ποιῶ τὸ Πάσχα μετὰ
τῶν μαθητῶν μου. [19] Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ Πάσχα.

[20] Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν [e]δώδεκα. [21] Καὶ ἐσθιόν-
των αὐτῶν εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. [22] Καὶ
λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ [f]ἕκαστος αὐτῶν, Μήτι ἐγώ
εἰμι, Κύριε; [23] Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ὁ ἐμβάψας μετ᾽ ἐμοῦ [g]ἐν τῷ
τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός με παραδώσει. [24] Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι᾽ οὗ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ
ἄνθρωπος ἐκεῖνος. [25] Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν εἶπε,
Μήτι ἐγώ εἰμι, [h]ῥαββί; Λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶπας.

[26] Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς [i]τὸν ἄρτον, καὶ
[j]εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ [k]ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε, Λάβετε,
φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. [27] Καὶ λαβὼν [l]τὸ ποτήριον καὶ
εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· [28] τοῦτο
γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου, [m]τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν

[a]**26:11** παντοτε γαρ τους πτωχους ¦ τους πτωχους γαρ παντοτε ANT BYZ HF [b]**26:15** καγω ¦ και εγω ANT BYZ PCK [c]**26:17** αυτω ¦ --- CT [d]**26:17** ετοιμασομεν ¦ ετοιμασωμεν ANT BYZ CT TR [e]**26:20** δωδεκα ¦ δωδεκα μαθητων SBL WH [f]**26:22** εκαστος αυτων ¦ εις εκαστος CT [g]**26:23** εν τω τρυβλιω την χειρα ¦ την χειρα εν τω τρυβλιω CT [h]**26:25** ραββι ¦ ραββει TH WH [i]**26:26** τον ¦ --- CT [j]**26:26** ευχαριστησας ¦ ευλογησας CT PCK TR [k]**26:26** εδιδου τοις μαθηταις και ¦ δους τοις μαθηταις CT [l]**26:27** το ¦ --- CT [m]**26:28** το της καινης ¦ της CT

[a]ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. [29] Λέγω δὲ ὑμῖν [b]ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπ᾽ ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ [c]γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ᾽ ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου. [30] Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ᾿Ελαιῶν.

[31] Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ ᾿Ιησοῦς, Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ, Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ [d]διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. [32] Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. [33] ᾿Αποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Εἰ [e]πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ [f]δὲ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. [34] Ἔφη αὐτῷ ὁ ᾿Ιησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτί, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. [35] Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε [g]ἀπαρνήσωμαι. Ὁμοίως [h]δὲ καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ [i]εἶπον.

[36] Τότε ἔρχεται μετ᾽ αὐτῶν ὁ ᾿Ιησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον [j]Γεθσημανῆ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς, Καθίσατε αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀπελθὼν [k]προσεύξωμαι ἐκεῖ. [37] Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. [38] Τότε λέγει αὐτοῖς [l]ὁ ᾿Ιησοῦς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ᾽ ἐμοῦ. [39] Καὶ [m]προσελθὼν μικρόν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων, Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, [n]παρελθέτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ᾽ ὡς σύ. [40] Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ᾽ ἐμοῦ; [41] Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. [42] Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο, λέγων, Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο [o]τὸ ποτήριον παρελθεῖν [p]ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. [43] Καὶ ἐλθὼν [q]εὑρίσκει αὐτοὺς

[a]**26:28** εκχυνομενον ¦ εκχυννομενον CT [b]**26:29** οτι ¦ --- CT [c]**26:29** γεννηματος ¦ γενηματος ANT CT PCK [d]**26:31** διασκορπισθησεται ¦ διασκορπισθησονται ANT CT [e]**26:33** παντες ¦ και παντες PCK TR [f]**26:33** δε ¦ --- BYZ CT PCK TR [g]**26:35** απαρνησωμαι ¦ απαρνησομαι ANT BYZ CT TR [h]**26:35** δε ¦ --- CT TR [i]**26:35** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [j]**26:36** γεθσημανη ¦ γεθσημανι NA SBL ¦ γεθσημανει TH WH [k]**26:36** προσευξωμαι εκει ¦ εκει προσευξωμαι CT [l]**26:38** ο ιησους ¦ --- CT TR [m]**26:39** προσελθων ¦ προελθων ANT NA PCK SBL TR WH [n]**26:39** παρελθετω ¦ παρελθατω CT [o]**26:42** το ποτηριον ¦ --- CT [p]**26:42** απ εμου ¦ --- CT [q]**26:43** ευρισκει αυτους παλιν ¦ ευρεν αυτους παλιν PCK ¦ παλιν ευρεν αυτους CT

πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. 44 Καὶ
ἀφεὶς αὐτοὺς [a]ἀπελθὼν πάλιν προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον
[b]εἰπών. 45 Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς [c]αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς,
Καθεύδετε [d]τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. Ἰδού, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. 46 Ἐγείρεσθε,
ἄγωμεν. Ἰδού, [e]ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, ἦλθε
καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιε-
ρέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. 48 Ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν
αὐτοῖς σημεῖον, λέγων, Ὃν [f]ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν.
49 Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπε, Χαῖρε, [g]ῥαββί· καὶ κατεφί-
λησεν αὐτόν. 50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἑταῖρε, ἐφ᾽ [h]ᾧ πάρει; Τότε
προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐ-
τόν. 51 Καὶ ἰδού, εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε
τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν
αὐτοῦ τὸ ὠτίον. 52 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀπόστρεψόν [i]σου τὴν
μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν
[j]μαχαίρᾳ [k]ἀποθανοῦνται. 53 Ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι [l]ἄρτι παρακαλέ-
σαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι [m]πλείους ἢ δώδεκα [n]λεγεῶνας
ἀγγέλων; 54 Πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτω δεῖ γενέσθαι;

55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις, Ὡς ἐπὶ λῃστὴν
[o]ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; Καθ᾽ ἡμέραν
[p]πρὸς ὑμᾶς [q]ἐκαθεζόμην διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ
με. 56 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν
προφητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν
ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν.
58 Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ

[a]**26:44** απελθων παλιν ¦ παλιν απελθων CT [b]**26:44** ειπων ¦ ειπων παλιν NA SBL WH [c]**26:45** αυτου ¦ --- CT [d]**26:45** το ¦ --- WH [e]**26:46** ηγγικεν ¦ --- PCK [f]**26:48** αν ¦ εαν PCK [g]**26:49** ραββι ¦ ραββει TH WH [h]**26:50** ω ¦ ο CT [i]**26:52** σου την μαχαιραν ¦ την μαχαιραν σου CT [j]**26:52** μαχαιρα ¦ μαχαιρη CT [k]**26:52** αποθανουνται ¦ απολουνται CT TR [l]**26:53** αρτι παρακαλεσαι τον πατερα μου και παραστησει μοι ¦ παρακαλεσαι τον πατερα μου και παραστησει μοι αρτι CT [m]**26:53** πλειους η ¦ πλειω NA SBL WH ¦ πλειους TH [n]**26:53** λεγεωνας ¦ λεγιωνας CT [o]**26:55** εξηλθετε ¦ εξηλθατε CT [p]**26:55** προς υμας ¦ --- CT [q]**26:55** εκαθεζομην διδασκων εν τω ιερω ¦ εκαθεζομην εν τω ιερω διδασκων PCK ¦ εν τω ιερω εκαθεζομην διδασκων CT

ἀρχιερέως· καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν
τὸ τέλος. [59] Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς [a]καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον
ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως [b]θανατώσωσιν
αὐτόν, [60] καὶ οὐχ εὗρον. [c]Καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων,
οὐχ εὗρον. [61] Ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο [d]ψευδομάρτυρες [e]εἶπον,
Οὗτος ἔφη, Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν
ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι [f]αὐτόν. [62] Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ,
Οὐδὲν ἀποκρίνῃ; Τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; [63] Ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἐσιώπα. Καὶ [g]ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Ἐξορκίζω σε κατὰ
τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ
Θεοῦ. [64] Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας. Πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπʼ ἄρτι
ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως
καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. [65] Τότε ὁ ἀρχιερεὺς
[h]διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων [i]ὅτι Ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρείαν
ἔχομεν μαρτύρων; Ἴδε, νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν [j]αὐτοῦ.
[66] Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες [k]εἶπον, Ἔνοχος θανάτου ἐστί.
[67] Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ
δὲ [l]ἐρράπισαν, [68] λέγοντες, Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ. Τίς ἐστιν ὁ
παίσας σε;

[69] Ὁ δὲ Πέτρος [m]ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ
μία παιδίσκη, λέγουσα, Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. [70] Ὁ
δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν [n]αὐτῶν πάντων, λέγων, Οὐκ οἶδα τί λέγεις.
[71] Ἐξελθόντα δὲ [o]αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη, καὶ λέγει
[p]αὐτοῖς ἐκεῖ, [q]Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. [72] Καὶ πάλιν
ἠρνήσατο [r]μεθʼ ὅρκου ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. [73] Μετὰ μικρὸν δὲ
προσελθόντες οἱ ἑστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ·
καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. [74] Τότε ἤρξατο [s]καταθεματίζειν καὶ
ὀμνύειν ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Καὶ [t]εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

---

[a] **26:59** και οι πρεσβυτεροι ¦ --- CT [b] **26:59** θανατωσωσιν αυτον ¦ αυτον θανατωσωσι CT TR [c] **26:60** και πολλων ψευδομαρτυρων προσελθοντων ουχ ευρον ¦ πολλων προσελθοντων ψευδομαρτυρων CT [d] **26:61** ψευδομαρτυρες ¦ --- CT [e] **26:61** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [f] **26:61** αυτον ¦ --- CT [g] **26:63** αποκριθεις ¦ --- CT [h] **26:65** διερρηξε ¦ διερηξε WH [i] **26:65** οτι ¦ --- CT [j] **26:65** αυτου ¦ --- CT [k] **26:66** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [l] **26:67** ερραπισαν ¦ εραπισαν CT [m] **26:69** εξω εκαθητο ¦ εκαθητο εξω CT [n] **26:70** αυτων ¦ --- CT TR [o] **26:71** αυτον ¦ --- CT [p] **26:71** αυτοις ¦ τοις CT TR [q] **26:71** και ¦ --- CT [r] **26:72** μεθ ¦ μετα CT [s] **26:74** καταθεματιζειν ¦ καταναθεματιζειν TR [t] **26:74** ευθεως ¦ ευθυς TH WH

75 Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος [a]τοῦ Ἰησοῦ εἰρηκότος [b]αὐτῷ ὅτι
Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσε
πικρῶς.

27 Πρωΐας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς
καὶ οἱ πρεσβύτεροι [c]τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανα-
τῶσαι αὐτόν· 2 καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν [d]αὐτὸν
[e]Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ [f]παραδιδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμε-
ληθεὶς [g]ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ [h]τοῖς
πρεσβυτέροις, 4 λέγων, Ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα [i]ἀθῷον. Οἱ δὲ [j]εἶπον,
Τί πρὸς ἡμᾶς; Σὺ [k]ὄψει. 5 Καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια [l]ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώ-
ρησε· καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. 6 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια
[m]εἶπον, Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός
ἐστι. 7 Συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κε-
ραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. 8 Διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος Ἀγρὸς
Αἵματος, ἕως τῆς σήμερον. 9 Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου
τοῦ προφήτου, λέγοντος, Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν
τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ· 10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ
εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος.

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [n]ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν
αὐτὸν ὁ ἡγεμών, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἔφη [o]αὐτῷ, Σὺ λέγεις. 12 Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρ-
χιερέων καὶ [p]τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 13 Τότε λέγει αὐτῷ
ὁ [q]Πιλάτος, Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι; 14 Καὶ οὐκ ἀπε-
κρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον,
ὃν ἤθελον. 16 Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον [r]Βαραββᾶν.
17 Συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ [s]Πιλάτος, Τίνα θέλετε ἀπο-

[a]**26:75** του ¦ --- ANT CT PCK [b]**26:75** αυτω ¦ --- CT [c]**27:1** του λαου ¦ --- PCK [d]**27:2** αυτον ¦ --- CT [e]**27:2** ποντιω πιλατω ¦ πιλατω NA SBL ¦ πειλατω TH WH [f]**27:3** παραδιδους ¦ παραδους TH WH [g]**27:3** απεστρεψε ¦ εστρεψε CT [h]**27:3** τοις ¦ --- CT [i]**27:4** αθωον ¦ δικαιον WH [j]**27:4** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [k]**27:4** οψει ¦ οψη CT [l]**27:5** εν τω ναω 98.3% ¦ εις τον ναον CT 1.3% [m]**27:6** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [n]**27:11** εστη ¦ εσταθη CT [o]**27:11** αυτω ¦ --- NA SBL WH [p]**27:12** των ¦ --- CT PCK [q]**27:13** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [r]**27:16** βαραββαν ¦ ιησουν βαραββαν NA SBL [s]**27:17** πιλατος ¦ πειλατος TH WH

λύσω ὑμῖν; [a]Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; 18 Ἤδει
γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. 19 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ
βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα, Μηδέν σοι
καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ᾽ ὄναρ δι᾽ αὐτόν.
20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτή-
σωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 Ἀποκριθεὶς δὲ
ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ
δὲ [b]εἶπον, [c]Βαραββᾶν. 22 Λέγει αὐτοῖς ὁ [d]Πιλάτος, Τί οὖν ποιήσω Ἰη-
σοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; Λέγουσιν [e]αὐτῷ πάντες, Σταυρωθήτω.
23 Ὁ δὲ [f]ἡγεμὼν ἔφη, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον,
λέγοντες, Σταυρωθήτω.

24 Ἰδὼν δὲ ὁ [g]Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος
γίνεται, λαβὼν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας [h]ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέ-
γων, Ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος [i]τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε.
25 Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε, Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ
τέκνα ἡμῶν. 26 Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· τὸν δὲ Ἰησοῦν
φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς
τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ᾽ αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν· 28 καὶ ἐκδύ-
σαντες αὐτόν, [j]περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην. 29 Καὶ πλέξαν-
τες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ [k]τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κά-
λαμον [l]ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ
[m]ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες, Χαῖρε, [n]ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· 30 καὶ
ἐμπτύσαντες εἰς αὐτόν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφα-
λὴν αὐτοῦ. 31 Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα,
καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυ-
ρῶσαι.

32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα·
τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 33 Καὶ ἐλθόντες εἰς τό-

---

[a]**27:17** βαραββαν ¦ ιησουν τον βαραββαν NA SBL ¦ τον βαραββαν WH [b]**27:21** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [c]**27:21** βαραββαν ¦ τον βαραββαν CT [d]**27:22** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [e]**27:22** αυτω ¦ --- CT [f]**27:23** ηγεμων ¦ --- CT [g]**27:24** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [h]**27:24** απεναντι ¦ κατεναντι WH [i]**27:24** του δικαιου ¦ --- NA SBL WH [j]**27:28** περιεθηκαν αυτω χλαμυδα κοκκινην ¦ χλαμυδα κοκκινην περιεθηκαν αυτω CT [k]**27:29** την κεφαλην ¦ της κεφαλης CT [l]**27:29** επι την δεξιαν ¦ εν τη δεξια CT [m]**27:29** ενεπαιζον ¦ ενεπαιξαν CT [n]**27:29** ο βασιλευς ¦ βασιλευ CT

πον λεγόμενον Γολγοθᾶ, [a]ὅ ἐστι [b]λεγόμενος Κρανίου Τόπος, 34 ἔδωκαν
αὐτῷ πιεῖν [c]ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ [d]ἤθελε
πιεῖν.
35 Σταυρώσαντες δὲ αὐτόν, διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
[e]βάλλοντες [f]κλῆρον. 36 Καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. 37 Καὶ
ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην,
Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 38 Τότε σταυροῦνται
σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. 39 Οἱ δὲ
παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, [g]κινοῦντες τὰς κεφαλὰς
αὐτῶν, 40 καὶ λέγοντες, Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις
οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, [h]κατάβηθι ἀπὸ
τοῦ σταυροῦ. 41 Ὁμοίως [i]δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν
γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων [j]καὶ Φαρισαίων ἔλεγον, 42 Ἄλλους
ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. [k]Εἰ βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστι,
καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ [l]πιστεύσομεν [m]ἐπ’ αὐτῷ.
43 Πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν· ῥυσάσθω νῦν [n]αὐτόν, εἰ θέλει αὐτόν. Εἶπε
γὰρ ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός. 44 Τὸ δ’ αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ [o]συσταυρωθέντες
[p]αὐτῷ ὠνείδιζον [q]αὐτόν.
45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας
[r]ἐνάτης. 46 Περὶ δὲ τὴν [s]ἐνάτην ὥραν [t]ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ με-
γάλῃ, λέγων, [u]Ἠλί, Ἠλί, [v]λιμὰ [w]σαβαχθανί; Τοῦτ’ ἔστι, Θεέ μου, Θεέ
μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; 47 Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ [x]ἑστώτων ἀκούσαν-
τες ἔλεγον ὅτι [y]Ἠλίαν φωνεῖ οὗτος. 48 Καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐ-
τῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας τε ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπό-
τιζεν αὐτόν. 49 Οἱ δὲ λοιποὶ [z]ἔλεγον, Ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται [aa]Ἠλίας

---

[a]**27:33** ο ¦ ος TR [b]**27:33** λεγομενος κρανιου τοπος ¦ λεγομενον κρανιου τοπος PCK ¦ κρανιου τοπος λεγομενος CT [c]**27:34** οξος ¦ οινον CT [d]**27:34** ηθελε ¦ ηθελησε CT [e]**27:35** βαλλοντες ¦ βαλοντες ANT PCK [f]**27:35** κληρον ¦ κληρον ινα πληρωθη το ρηθεν υπο του προφητου διεμερισαντο τα ιματια μου εαυτοις και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον TR [g]**27:39** κινουντες ¦ κεινουντες TH [h]**27:40** καταβηθι ¦ και καταβηθι NA [i]**27:41** δε και ¦ και NA SBL WH ¦ --- TH [j]**27:41** και φαρισαιων ¦ --- CT TR [k]**27:42** ει ¦ --- CT [l]**27:42** πιστευσομεν ¦ πιστευσωμεν ANT [m]**27:42** επ αυτω ¦ αυτω TR ¦ επ αυτον CT [n]**27:43** αυτον ¦ --- CT [o]**27:44** συσταυρωθεντες ¦ συνσταυρωθεντες TH WH [p]**27:44** αυτω ¦ συν αυτω CT [q]**27:44** αυτον ¦ αυτω TR [r]**27:45** ενατης ¦ εννατης TR [s]**27:46** ενατην ¦ εννατην TR [t]**27:46** ανεβοησεν ¦ εβοησεν WH [u]**27:46** ηλι ηλι ¦ ηλει ηλει TH ¦ ελωι ελωι WH [v]**27:46** λιμα ¦ λαμα TR ¦ λεμα CT [w]**27:46** σαβαχθανι ¦ σαβαχθανει TH WH [x]**27:47** εστωτων ¦ εστηκοτων CT [y]**27:47** ηλιαν ¦ ηλειαν WH [z]**27:49** ελεγον ¦ ειπαν WH [aa]**27:49** ηλιας ¦ ηλειας WH

σώσων [a]αὐτόν. 50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκε τὸ
πνεῦμα. 51 Καὶ ἰδού, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη [b]εἰς δύο ἀπὸ
ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη· καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν· 52 καὶ
τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν· καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων
[c]ἠγέρθη· 53 καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ
εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. 54 Ὁ δὲ ἑκα-
τόνταρχος καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν
καὶ τὰ [d]γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς
ἦν οὗτος.

55 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ [e]γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵ-
τινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ,
56 ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ [f]Ἰωσῆ
μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57 Ὀψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ
Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς [g]ἐμαθήτευσε τῷ Ἰησοῦ·
58 οὗτος προσελθὼν τῷ [h]Πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε ὁ
[i]Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι [j]τὸ σῶμα. 59 Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ
Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ [k]σινδόνι καθαρᾷ, 60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ
καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας
λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου, ἀπῆλθεν. 61 Ἦν δὲ ἐκεῖ [l]Μαρία ἡ
Μαγδαληνή, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν Παρασκευήν, συνήχθησαν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς [m]Πιλάτον, 63 λέγοντες, Κύριε, ἐμνή-
σθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν, Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγεί-
ρομαι. 64 Κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέ-
ρας· μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ [n]αὐτοῦ [o]νυκτὸς κλέψωσιν αὐτόν, καὶ
εἴπωσι τῷ [p]λαῷ, Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη
χείρων τῆς πρώτης. 65 Ἔφη [q]δὲ αὐτοῖς ὁ [r]Πιλάτος, Ἔχετε κουστωδίαν·

---

[a]**27:49** αυτον 96.7% ¦ αυτον αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν και εξηλθεν υδωρ και αιμα WH 1.1% [b]**27:51** εις δυο απο ανωθεν εως κατω ¦ απ ανωθεν εως κατω εις δυο NA SBL WH ¦ εις δυο απ ανωθεν εως κατω TH [c]**27:52** ηγερθη ¦ ηγερθησαν CT [d]**27:54** γενομενα ¦ γινομενα WH [e]**27:55** γυναικες ¦ και γυναικες ANT PCK [f]**27:56** ιωση ¦ ιωσηφ NA SBL WH [g]**27:57** εμαθητευσε ¦ εμαθητευθη NA SBL WH [h]**27:58** πιλατω ¦ πειλατω TH WH [i]**27:58** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [j]**27:58** το σωμα ¦ --- CT [k]**27:59** σινδονι ¦ εν σινδονι NA WH [l]**27:61** μαρια ¦ μαριαμ CT [m]**27:62** πιλατον ¦ πειλατον TH WH [n]**27:64** αυτου ¦ --- WH [o]**27:64** νυκτος ¦ --- CT [p]**27:64** λαω ¦ λαω οτι PCK [q]**27:65** δε ¦ --- ANT CT [r]**27:65** πιλατος ¦ πειλατος TH WH

ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. 66 Οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο
τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον, μετὰ τῆς κουστωδίας.

28 Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθε
[a]Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν τά-
φον. 2 Καὶ ἰδού, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβὰς
ἐξ οὐρανοῦ, [b]προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον [c]ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκά-
θητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3 Ἦν δὲ ἡ [d]ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα
αὐτοῦ λευκὸν [e]ὡσεὶ χιών. 4 Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ
τηροῦντες καὶ [f]ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί. 5 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε
ταῖς γυναιξί, Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμέ-
νον ζητεῖτε. 6 Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γάρ, καθὼς εἶπε. Δεῦτε, ἴδετε τὸν
τόπον ὅπου ἔκειτο [g]ὁ Κύριος. 7 Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ ὅτι Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδού, προάγει ὑμᾶς εἰς
τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε· ἰδού, εἶπον ὑμῖν. 8 Καὶ [h]ἐξελθοῦσαι
ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγ-
γεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 9 [i]Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδού, [j]Ἰησοῦς [k]ἀπήντησεν αὐταῖς, λέγων, Χαίρετε.
Αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν
αὐτῷ. 10 Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγεί-
λατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, [l]καὶ ἐκεῖ με
ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδού, τινὲς τῆς κουστωδίας ἐλθόντες
εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. 12 Καὶ
συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύ-
ρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, 13 λέγοντες, Εἴπατε ὅτι Οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. 14 Καὶ ἐὰν
ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν [m]αὐτόν, καὶ ὑμᾶς
ἀμερίμνους ποιήσομεν. 15 Οἱ δὲ λαβόντες [n]τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς

[a]**28:1** μαρια ¦ μαριαμ NA SBL TH [b]**28:2** προσελθων ¦ και προσελθων CT [c]**28:2** απο της θυρας ¦ --- CT [d]**28:3** ιδεα ¦ ειδεα CT [e]**28:3** ωσει ¦ ως CT [f]**28:4** εγενοντο ωσει ¦ εγενηθησαν ως CT [g]**28:6** ο κυριος ¦ --- CT [h]**28:8** εξελθουσαι ¦ απελθουσαι CT [i]**28:9** ως δε επορευοντο απαγγειλαι τοις μαθηταις αυτου 81.6% ¦ --- CT 11.6% [j]**28:9** ιησους ¦ ο ιησους TR [k]**28:9** απηντησεν ¦ υπηντησεν CT [l]**28:10** και εκει ¦ κακει ANT BYZ CT TR [m]**28:14** αυτον ¦ --- TH WH [n]**28:15** τα ¦ --- WH

ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς
[a]σήμερον.
16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ
ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. 17 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν
[b]αὐτῷ· οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18 Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν
αὐτοῖς, λέγων, Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ [c]γῆς.
19 [d]Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς
εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος·
20 διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδού,
ἐγὼ μεθ’ ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.
[e]Ἀμήν.[f]

[a]**28:15** σημερον ¦ σημερον ημερας NA SBL WH [b]**28:17** αυτω ¦ --- CT [c]**28:18** γης ¦ της γης NA SBL WH [d]**28:19** πορευθεντες ¦ πορευθεντες ουν CT TR [e]**28:20** αμην ¦ --- CT [f]The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους η´ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, [a]υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
2 [b]Ὡς γέγραπται ἐν [c]τοῖς προφήταις,

Ἰδού, [d]ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,
ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου [e]ἔμπροσθέν σου.
3 Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,
Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου·
εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ,

4 ἐγένετο [f]Ἰωάννης [g]βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα
μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 5 Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα
ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ [h]Ἱεροσολυμῖται, [i]καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες [j]ἐν
τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ᾽ αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
6 [k]Ἦν δὲ [l]ὁ [m]Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερμα-
τίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ [n]ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. 7 Καὶ
ἐκήρυσσε, λέγων, Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ

---

[a] **1:1** υιου του θεου 98.2% ¦ υιου θεου NA TH 0.5% ¦ --- SBL WH 0.8% [b] **1:2** ως ¦ καθως ECM† NA SBL TH WH [c] **1:2** τοις προφηταις 96.2% ¦ τω ησαια τω προφητη CT 1.3% [d] **1:2** εγω ¦ --- NA SBL TH WH [e] **1:2** εμπροσθεν σου 96.6% ¦ --- ECM† NA SBL TH WH 3.3% [f] **1:4** ιωαννης ¦ ιωανης WH [g] **1:4** βαπτιζων εν τη ερημω και 98.2% ¦ ο βαπτιζων εν τη ερημω και NA TH 0.4% ¦ ο βαπτιζων εν τη ερημω SBL WH 0.2% [h] **1:5** ιεροσολυμιται ¦ ιεροσολυμειται TH WH [i] **1:5** και εβαπτιζοντο παντες ¦ παντες και εβαπτιζοντο CT [j] **1:5** εν τω ιορδανη ποταμω υπ αυτου ¦ υπ αυτου εν τω ιορδανη ποταμω CT [k] **1:6** ην δε ¦ και ην CT [l] **1:6** ο ¦ --- TR [m] **1:6** ιωαννης ¦ ιωανης WH [n] **1:6** εσθιων ¦ εσθων SBL TH WH

ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. 8 Ἐγὼ [a]μὲν
ἐβάπτισα ὑμᾶς [b]ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς [c]ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν [d]Ἰησοῦς ἀπὸ
[e]Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη [f]ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν
Ἰορδάνην. 10 Καὶ [g]εὐθέως ἀναβαίνων [h]ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε
σχιζομένους τοὺς οὐρανούς, καὶ τὸ πνεῦμα [i]ὡσεὶ περιστερὰν
καταβαῖνον [j]ἐπ' αὐτόν· 11 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, Σὺ εἶ ὁ
υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν [k]ᾧ [l]εὐδόκησα.

12 Καὶ [m]εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. 13 Καὶ
ἦν [n]ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ [o]ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ
Σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 [p]Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι [q]τὸν [r]Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς
τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον [s]τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ,
15 καὶ λέγων ὅτι Πεπλήρωται ὁ καιρός, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

16 [t]Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε Σίμωνα
καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν [u]αὐτοῦ τοῦ Σίμωνος [v]βάλλοντας ἀμφίβλη-
στρον ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ [w]ἁλιεῖς. 17 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι [x]ἁλιεῖς ἀνθρώπων. 18 Καὶ
[y]εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα [z]αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 Καὶ προβὰς
[aa]ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ [ab]Ἰωάννην
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα.
20 Καὶ [ac]εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζε-
βεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

---

[a]**1:8** μεν ¦ --- CT [b]**1:8** εν 95% ¦ --- ECM NA SBL WH 4.3% [c]**1:8** εν 99.7% ¦ --- WH 0.2% [d]**1:9** ιησους ¦ ο ιησους ANT PCK [e]**1:9** ναζαρετ ¦ ναζαρεθ SCR [f]**1:9** υπο ιωαννου εις τον ιορδανην ¦ εις τον ιορδανην υπο ιωαννου ECM† NA SBL TH ¦ εις τον ιορδανην υπο ιωανου WH [g]**1:10** ευθεως ¦ ευθυς CT [h]**1:10** απο ¦ εκ CT [i]**1:10** ωσει ¦ ως ANT BYZ CT [j]**1:10** επ ¦ εις ECM† NA SBL TH WH [k]**1:11** ω ¦ σοι ANT CT [l]**1:11** ευδοκησα ¦ ηυδοκησα ANT [m]**1:12** ευθυς ¦ ευθεως ANT PCK [n]**1:13** εκει ¦ --- CT [o]**1:13** ημερας τεσσαρακοντα ¦ τεσσερακοντα ημερας ECM† NA SBL TH WH ¦ ημερας τεσσερακοντα ECM* [p]**1:14** μετα δε 99.2% ¦ και μετα SBL WH 0.3% [q]**1:14** τον ¦ --- ANT [r]**1:14** ιωαννην ¦ ιωανην WH [s]**1:14** της βασιλειας 95.5% ¦ --- CT 2.1% [t]**1:16** περιπατων δε ¦ και παραγων CT [u]**1:16** αυτου του σιμωνος ¦ αυτου TR ¦ σιμωνος CT [v]**1:16** βαλλοντας αμφιβληστρον 82.8% ¦ αμφιβαλλοντας CT 0.3% [w]**1:16** αλιεις ¦ αλεεις TH WH [x]**1:17** αλιεις ¦ αλεεις TH WH [y]**1:18** ευθεως ¦ ευθυς CT [z]**1:18** αυτων ¦ --- CT [aa]**1:19** εκειθεν ¦ --- CT [ab]**1:19** ιωαννην ¦ ιωανην WH [ac]**1:20** ευθεως ¦ ευθυς CT

[21] Καὶ εἰσπορεύονται εἰς [a]Καπερναούμ· καὶ [b]εὐθέως τοῖς σάββασιν [c]εἰσελθὼν [d]εἰς τὴν συναγωγήν, ἐδίδασκε. [22] Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. [23] [e]Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε, [24] λέγων, [f]Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; Ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; Οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ. [25] Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. [26] Καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ [g]κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. [27] Καὶ ἐθαμβήθησαν [h]πάντες, ὥστε [i]συζητεῖν [j]πρὸς ἑαυτούς, λέγοντας, Τί ἐστι τοῦτο; [k]Τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ᾿ ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; [28] [l]Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ [m]εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

[29] Καὶ [n]εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, [o]ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώβου καὶ [p]Ἰωάννου. [30] Ἡ δὲ πενθερὰ [q]Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ [r]εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς· [31] καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτήν, κρατήσας τῆς χειρὸς [s]αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς [t]εὐθέως, καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

[32] Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε [u]ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους· [33] καὶ [v]ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν θύραν. [34] Καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε, καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν [w]αὐτόν.

---

[a] **1:21** καπερναουμ ¦ καφαρναουμ CT [b] **1:21** ευθεως ¦ ευθυς CT [c] **1:21** εισελθων 97.7% ¦ --- SBL 1% [d] **1:21** εις την συναγωγην εδιδασκε 97.7% ¦ εδιδασκεν εις την συναγωγην SBL 0.9% [e] **1:23** και ¦ και ευθυς CT [f] **1:24** εα ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [g] **1:26** κραξαν ¦ φωνησαν CT [h] **1:27** παντες ¦ απαντες ECM† NA SBL TH WH [i] **1:27** συζητειν ¦ συνζητειν TH WH [j] **1:27** πρὸς ἑαυτοὺς 76.4% ¦ πρὸς αὐτοὺς TR 2% ¦ αὐτοὺς WH 0.2% [k] **1:27** τις η διδαχη η καινη αυτη οτι ¦ διδαχη καινη CT [l] **1:28** εξηλθε δε ¦ και εξηλθεν ANT CT [m] **1:28** ευθυς ¦ ευθυς πανταχου ECM† NA SBL TH WH [n] **1:29** ευθεως ¦ ευθυς CT [o] **1:29** ηλθον 83.1% ¦ ηλθαν WH 0.1% [p] **1:29** ιωαννου ¦ ιωανου WH [q] **1:30** σιμωνος ¦ του σιμωνος PCK [r] **1:30** ευθεως ¦ ευθυς CT [s] **1:31** αυτης ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [t] **1:31** ευθεως ¦ --- CT [u] **1:32** εδυ ¦ εδυσεν WH [v] **1:33** η πολις ολη επισυνηγμενη ην ¦ ην η πολις ολη επισυνηγμενη ANT ¦ ην ολη η πολις επισυνηγμενη CT [w] **1:34** αυτον 57.6% ¦ αυτον χριστον ειναι ANT BYZ PCK WH 28.6%

35 Καὶ πρωῒ [a]ἔννυχον λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρη-
μον τόπον, κἀκεῖ προσηύχετο. 36 Καὶ [b]κατεδίωξαν αὐτὸν [c]ὁ Σίμων καὶ
οἱ μετ᾽ αὐτοῦ· 37 καὶ [d]εὑρόντες αὐτὸν λέγουσιν αὐτῷ ὅτι Πάντες [e]σε
ζητοῦσι. 38 Καὶ λέγει αὐτοῖς, [f]Ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις,
ἵνα [g]καὶ ἐκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ [h]ἐξελήλυθα. 39 Καὶ [i]ἦν κηρύσσων
[j]ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια
ἐκβάλλων.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ γονυπε-
τῶν [k]αὐτόν, [l]καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι Ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι.
41 [m]Ὁ δὲ Ἰησοῦς [n]σπλαγχνισθείς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, [o]ἥψατο αὐτοῦ,
καὶ λέγει αὐτῷ, Θέλω, καθαρίσθητι. 42 Καὶ [p]εἰπόντος αὐτοῦ [q]εὐθέως
ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ [r]ἐκαθαρίσθη. 43 Καὶ ἐμβριμησάμενος
αὐτῷ, [s]εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν, 44 καὶ λέγει αὐτῷ, Ὅρα μηδενὶ μηδὲν
εἴπῃς· [t]ἀλλ᾽ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ [u]προσένεγκε περὶ τοῦ
καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε [v]Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 45 Ὁ δὲ
ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε
μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, [w]ἀλλ᾽ ἔξω [x]ἐν
ἐρήμοις τόποις ἦν· καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν [y]πανταχόθεν.

2 Καὶ [z]εἰσῆλθε πάλιν εἰς [aa]Καπερναοὺμ δι᾽ ἡμερῶν· [ab]καὶ ἠκούσθη
ὅτι [ac]εἰς οἶκόν ἐστι. 2 Καὶ [ad]εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μη-
κέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. 3 Καὶ
ἔρχονται [ae]πρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσά-

---

[a]**1:35** εννυχον ¦ εννυχα ANT CT [b]**1:36** κατεδιωξαν ¦ κατεδιωξεν ECM† NA SBL TH WH [c]**1:36** ο ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [d]**1:37** ευροντες αυτον ¦ ευρον αυτον και ECM† NA SBL TH WH [e]**1:37** σε ζητουσι ¦ ζητουσι σε CT TR [f]**1:38** αγωμεν ¦ αγωμεν αλλαχου ECM† NA SBL TH WH [g]**1:38** και εκει ¦ κακει TH TR [h]**1:38** εξεληλυθα ¦ εληλυθα PCK ¦ εξηλθον CT [i]**1:39** ην 99.4% ¦ ηλθε CT 0.5% [j]**1:39** εν ταις συναγωγαις ¦ εις τας συναγωγας CT [k]**1:40** αυτον 85.9% ¦ --- CT 6.1% [l]**1:40** και ¦ --- SBL WH [m]**1:41** ο δε ιησους ¦ και CT [n]**1:41** σπλαγχνισθεις 99.5% ¦ οργισθεις SBL 0.1% [o]**1:41** ηψατο αυτου ¦ αυτου ηψατο CT [p]**1:42** ειποντος αυτου 95.8% ¦ --- CT 2.3% [q]**1:42** ευθεως ¦ ευθυς CT [r]**1:42** εκαθαρισθη ¦ εκαθερισθη TH WH [s]**1:43** ευθεως ¦ ευθυς CT [t]**1:44** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [u]**1:44** προσενεγκε ¦ προσενεγκαι PCK [v]**1:44** μωσης ¦ μωυσης ANT CT [w]**1:45** αλλ ¦ αλλα SBL WH [x]**1:45** εν ¦ επ CT [y]**1:45** πανταχοθεν ¦ παντοθεν CT [z]**2:1** εισηλθε παλιν ¦ παλιν εισηλθεν TR ¦ εισελθων παλιν CT [aa]**2:1** καπερναουμ ¦ καφαρναουμ CT [ab]**2:1** και ¦ --- CT [ac]**2:1** εις οικον 98.5% ¦ εν οικω CT 1% [ad]**2:2** ευθεως ¦ --- CT [ae]**2:3** προς αυτον παραλυτικον φεροντες ¦ φεροντες προς αυτον παραλυτικον ECM† NA SBL WH

ρων. [4] Καὶ μὴ δυνάμενοι [a]προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν [b]κράββατον [c]ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. [5] [d]Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ, Τέκνον, [e]ἀφέωνταί [f]σοι αἱ ἁμαρτίαι σου.

[6] Ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, [7] Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ [g]βλασφημίας; Τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός; [8] Καὶ [h]εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως [i]αὐτοὶ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, [j]εἶπεν αὐτοῖς, Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; [9] Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, [k]Ἀφέωνταί [l]σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, [m]Ἔγειραι, καὶ ἆρόν [n]σου τὸν κράββατον, καὶ περιπάτει; [10] Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [o]ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας—λέγει τῷ παραλυτικῷ— [11] Σοὶ λέγω, [p]ἔγειραι [q]καὶ ἆρον τὸν [r]κράββατόν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. [12] Καὶ ἠγέρθη [s]εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν [t]κράββατον, ἐξῆλθεν [u]ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεόν, λέγοντας ὅτι [v]Οὐδέποτε οὕτως [w]εἴδομεν.

[13] Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. [14] Καὶ παράγων εἶδε [x]Λευῒ τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

[15] Καὶ [y]ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθη-

---

[a]**2:4** προσεγγισαι ¦ προσενεγκαι CT [b]**2:4** κραββατον ¦ κραβαττον ANT BYZ CT [c]**2:4** εφ ω ¦ οπου ECM† NA SBL TH WH [d]**2:5** ιδων δε ¦ και ιδων CT [e]**2:5** αφεωνται ¦ αφιενται ECM NA SBL WH [f]**2:5** σοι αι αμαρτιαι σου ¦ σου αι αμαρτιαι CT [g]**2:7** βλασφημιας ¦ βλασφημει CT [h]**2:8** ευθεως ¦ ευθυς CT [i]**2:8** αυτοι ¦ --- CT TR [j]**2:8** ειπεν ¦ λεγει CT [k]**2:9** αφεωνται ¦ αφιενται ECM NA SBL WH [l]**2:9** σου ¦ σοι TR [m]**2:9** εγειραι ¦ εγειρε ANT BYZ ECM NA SBL TH ¦ εγειρου WH [n]**2:9** σου τον κραββατον ¦ σου τον κραβαττον BYZ ¦ τον κραββατον σου PCK ¦ τον κραβαττον σου ANT CT [o]**2:10** αφιεναι επι της γης αμαρτιας 46.2% ¦ επι της γης αφιεναι αμαρτιας BYZ ECM* PCK SBL 46.9% ¦ αφιεναι αμαρτιας επι της γης ECM† NA WH 3.2% [p]**2:11** εγειραι ¦ εγειρε ANT BYZ CT [q]**2:11** και ¦ --- CT [r]**2:11** κραββατον ¦ κραβαττον ANT BYZ CT [s]**2:12** ευθεως και ¦ και ευθυς CT [t]**2:12** κραββατον ¦ κραβαττον ANT BYZ CT [u]**2:12** εναντιον ¦ εμπροσθεν NA SBL TH WH [v]**2:12** ουδεποτε ουτως ¦ ουτως ουδεποτε CT [w]**2:12** ειδομεν ¦ ειδαμεν WH [x]**2:14** λευι ¦ λευιν (λευειν TH WH) ANT BYZ ECM HF NA PCK SBL TR [y]**2:15** εγενετο εν τω ¦ γινεται ECM NA SBL WH ¦ γεινεται TH

ταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ [a]ἠκολούθησαν αὐτῷ. 16 Καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς [b]καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες [c]αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν [d]τελωνῶν
καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, [e]Τί ὅτι μετὰ τῶν τελω-
νῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει [f]καὶ πίνει; 17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει
[g]αὐτοῖς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ’ οἱ κακῶς ἔχοντες.
Οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, [h]ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς [i]εἰς μετάνοιαν.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ [j]Ἰωάννου καὶ οἱ [k]τῶν Φαρισαίων νηστεύ-
οντες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διὰ τί οἱ μαθηταὶ [l]Ἰωάννου καὶ
[m]οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσι;
19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν
ᾧ ὁ νυμφίος μετ’ αὐτῶν ἐστι, νηστεύειν; Ὅσον χρόνον [n]μεθ’ ἑαυτῶν
ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν· 20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι
ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ’ αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν [o]ἐκείναις
ταῖς ἡμέραις.

21 [p]Καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου [q]ἐπιρράπτει ἐπὶ [r]ἱματίῳ
παλαιῷ· εἰ δὲ [s]μή, αἴρει τὸ πλήρωμα [t]αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ,
καὶ χεῖρον σχίσμα [u]γίνεται. 22 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς
παλαιούς· εἰ δὲ μή, [v]ῥήσσει ὁ οἶνος [w]ὁ νέος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος
[x]ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· [y]ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς και-
νοὺς [z]βλητέον.

23 Καὶ ἐγένετο [aa]παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διὰ τῶν
σπορίμων, καὶ [ab]ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες

---

[a]**2:15** ηκολουθησαν ¦ ηκολουθουν ECM† NA SBL TH WH [b]**2:16** και οι φαρισαιοι 96.6% ¦ των φαρισαιων CT 0.2% [c]**2:16** αυτον εσθιοντα 96.2% ¦ οτι ησθιε TH 0.3% ¦ οτι εσθιει ECM NA SBL WH 0.2% [d]**2:16** τελωνων και αμαρτωλων 97.7% ¦ αμαρτωλων και τελωνων CT 0.2% [e]**2:16** τι 95.9% ¦ --- ECM† NA SBL TH WH 1.8% [f]**2:16** και πινει 92.9% ¦ --- CT 0.7% [g]**2:17** αυτοις ¦ αυτοις οτι ECM NA SBL WH [h]**2:17** αλλα ¦ αλλ ECM NA[28] [i]**2:17** εις μετανοιαν ¦ --- CT [j]**2:18** ιωαννου ¦ ιωανου WH [k]**2:18** των φαρισαιων 92% ¦ φαρισαιοι CT 6.4% [l]**2:18** ιωαννου ¦ ιωανου WH [m]**2:18** οι ¦ οι μαθηται CT [n]**2:19** μεθ εαυτων εχουσι τον νυμφιον 89.6% ¦ εχουσι τον νυμφιον μετ αυτων CT 0.6% [o]**2:20** εκειναις ταις ημεραις ¦ εκεινη τη ημερα CT [p]**2:21** και ¦ --- ANT CT [q]**2:21** επιρραπτει ¦ επιραπτει CT [r]**2:21** ιματιω παλαιω ¦ ιματιον παλαιον CT [s]**2:21** μη ¦ μηγε ANT [t]**2:21** αυτου ¦ απ αυτου CT [u]**2:21** γινεται ¦ γεινεται TH [v]**2:22** ρησσει ¦ ρηξει CT [w]**2:22** ο νεος ¦ --- CT [x]**2:22** εκχειται και οι ασκοι απολουνται ¦ απολλυται και οι ασκοι ECM NA SBL WH [y]**2:22** αλλα ¦ αλλ ECM NA[28] [z]**2:22** βλητεον 97.5% ¦ --- CT 0.3% [aa]**2:23** παραπορευεσθαι αυτον εν τοις σαββασι ¦ αυτον εν τοις σαββασι παραπορευεσθαι ECM NA SBL TH ¦ αυτον εν τοις σαββασι διαπορευεσθαι WH [ab]**2:23** ηρξαντο οι μαθηται αυτου ¦ οι μαθηται αυτου ηρξαντο CT

τοὺς στάχυας. 24 Καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, Ἴδε, τί ποιοῦσιν [a]ἐν
τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστι; 25 Καὶ [b]αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς, Οὐδέποτε
ἀνέγνωτε τί ἐποίησε [c]Δαυίδ, ὅτε χρείαν ἔσχε καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς
καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ; 26 Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ
Ἀβιάθαρ [d]ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς
οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ [e]τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ
οὖσι; 27 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο,
[f]οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· 28 ὥστε Κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

3 Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς [g]τὴν συναγωγήν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξη-
ραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα. 2 Καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασι
θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 3 Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ
τῷ [h]ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα, [i]Ἔγειραι εἰς τὸ μέσον. 4 Καὶ λέγει
αὐτοῖς, Ἔξεστι τοῖς σάββασιν [j]ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; Ψυχὴν
σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ ἐσιώπων. 5 Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ᾽
ὀργῆς, [k]συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ
ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά [l]σου. Καὶ ἐξέτεινε, καὶ [m]ἀποκατεστάθη
ἡ χεὶρ αὐτοῦ [n]ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. 6 Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι [o]εὐθέως
μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν συμβούλιον [p]ἐποίουν κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν
ἀπολέσωσι.

7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς [q]ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν
θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας [r]ἠκολούθησαν αὐτῷ,
καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, 8 καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας,
καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ [s]οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολύ,
[t]ἀκούσαντες ὅσα [u]ἐποίει, [v]ἦλθον πρὸς αὐτόν. 9 Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς

[a]**2:24** εν ¦ --- CT [b]**2:25** αυτος ελεγεν ¦ λεγει CT [c]**2:25** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [d]**2:26** αρχιερεως 83% ¦ του αρχιερεως TR 16.2% [e]**2:26** τοις ιερευσι ¦ τους ιερεις ECM NA SBL WH [f]**2:27** ουχ 96.6% ¦ και ουχ CT 0.9% [g]**3:1** την ¦ --- SBL WH [h]**3:3** εξηραμμενην εχοντι την χειρα 93.3% ¦ την χειρα εχοντι ξηραν SBL WH 0.4% ¦ την ξηραν χειρα εχοντι ECM NA TH 0.2% [i]**3:3** εγειραι ¦ εγειρε ANT CT [j]**3:4** αγαθοποιησαι ¦ αγαθον ποιησαι ECM† NA [k]**3:5** συλλυπουμενος ¦ συνλυπουμενος TH WH [l]**3:5** σου ¦ --- ECM† NA SBL [m]**3:5** αποκατεσταθη ¦ απεκατεσταθη BYZ CT [n]**3:5** υγιης ως η αλλη ¦ --- CT [o]**3:6** ευθεως ¦ ευθυς CT [p]**3:6** εποιουν 92.5% ¦ εδιδουν CT 1.3% [q]**3:7** ανεχωρησε μετα των μαθητων αυτου ¦ μετα των μαθητων αυτου ανεχωρησε CT [r]**3:7** ηκολουθησαν αυτω 50.9% ¦ ηκολουθησεν αυτω BYZ PCK 42.9% ¦ ηκολουθησε CT 0.2% [s]**3:8** οι ¦ --- CT [t]**3:8** ακουσαντες ¦ ακουοντες CT [u]**3:8** εποιει ¦ ποιει WH [v]**3:8** ηλθον ¦ ηλθαν WH

αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν
αὐτόν. 10 Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ
ἅψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας. 11 Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν
αὐτὸν [a]ἐθεώρει, προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε, [b]λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ
υἱὸς τοῦ Θεοῦ. 12 Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ [c]φανερὸν αὐτὸν
ποιήσωσι.

13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός·
καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. 14 Καὶ ἐποίησε [d]δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ'
αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν, 15 καὶ ἔχειν ἐξουσίαν
[e]θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια· 16 [f]καὶ ἐπέθηκε
[g]τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον· 17 καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ
[h]Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς [i]ὀνόματα
[j]Βοανεργές, ὅ ἐστιν, Υἱοὶ Βροντῆς· 18 καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ
Βαρθολομαῖον, καὶ [k]Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ
Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν [l]Κανανίτην, 19 καὶ Ἰούδαν
[m]Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

Καὶ [n]ἔρχονται εἰς οἶκον· 20 καὶ συνέρχεται πάλιν [o]ὄχλος, ὥστε μὴ
δύνασθαι αὐτοὺς [p]μήτε ἄρτον φαγεῖν. 21 Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ
ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι Ἐξέστη. 22 Καὶ οἱ γραμμα-
τεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι [q]Βεελζεβοὺλ ἔχει,
καὶ ὅτι Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. 23 Καὶ
προσκαλεσάμενος αὐτούς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς, Πῶς δύναται
Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν; 24 Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ,
οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη. 25 Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν
μερισθῇ, οὐ [r]δύναται [s]σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη. 26 Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς

---

[a]**3:11** εθεωρει προσεπιπτεν αυτω και εκραζε ¦ εθεωρουν προσεπιπτον αυτω και εκραζον ANT CT [b]**3:11** λεγοντα ¦ λεγοντες NA [c]**3:12** φανερον αυτον ¦ αυτον φανερον CT TR [d]**3:14** δωδεκα 97.1% ¦ δωδεκα ους και αποστολους ωνομασεν NA WH 1.5% [e]**3:15** θεραπευειν τας νοσους και ¦ --- CT [f]**3:16** και 98.8% ¦ και εποιησε τους δωδεκα και NA SBL WH 0.4% [g]**3:16** τω σιμωνι ονομα ¦ ονομα τω σιμωνι ANT CT [h]**3:17** ιωαννην ¦ ιωανην WH [i]**3:17** ονοματα ¦ ονομα WH [j]**3:17** βοανεργες ¦ βοανηργες CT [k]**3:18** ματθαιον ¦ μαθθαιον CT [l]**3:18** κανανιτην ¦ καναναιον CT [m]**3:19** ισκαριωτην 98% ¦ ισκαριωθ CT 0.8% [n]**3:19** ερχονται ¦ ερχεται ECM† NA SBL TH WH [o]**3:20** οχλος 89.5% ¦ ο οχλος NA SBL TH WH 7.4% [p]**3:20** μητε ¦ μηδε ANT ECM† NA PCK SBL TH WH [q]**3:22** βεελζεβουλ ¦ βεεζεβουλ WH [r]**3:25** δυναται ¦ δυνησεται CT [s]**3:25** σταθηναι η οικια εκεινη ¦ η οικια εκεινη σταθηναι ECM NA SBL ¦ η οικια εκεινη στηναι TH WH

ἀνέστη ἐφ’ ἑαυτὸν καὶ [a]μεμέρισται, οὐ δύναται [b]σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος
ἔχει. [27] [c]Οὐδεὶς δύναται [d]τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰ-
κίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ [e]διαρπάσῃ.

[28] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται [f]τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς
τῶν ἀνθρώπων, καὶ [g]βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν· [29] ὃς δ’ ἂν
βλασφημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα,
[h]ἀλλ’ ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου [i]κρίσεως. [30] Ὅτι ἔλεγον, Πνεῦμα ἀκάθαρ-
τον ἔχει.

[31] [j]Ἔρχονται οὖν [k]οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἔξω [l]ἑστῶτες
ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, [m]φωνοῦντες αὐτόν. [32] Καὶ ἐκάθητο [n]ὄχλος
περὶ αὐτόν· [o]εἶπον δὲ αὐτῷ, Ἰδού, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου
[p]καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσί σε. [33] Καὶ [q]ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων,
Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου [r]ἢ οἱ ἀδελφοί [s]μου; [34] Καὶ περιβλεψάμενος
[t]κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν καθημένους, λέγει, [u]Ἴδε, ἡ μήτηρ μου καὶ
οἱ ἀδελφοί μου. [35] Ὃς [v]γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος
ἀδελφός μου καὶ ἀδελφή [w]μου καὶ [x]μήτηρ ἐστί.

4 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ [y]συνήχθη
πρὸς αὐτὸν ὄχλος [z]πολύς, ὥστε αὐτὸν [aa]ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον
καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ

---

[a]**3:26** μεμερισται ¦ εμερισθη CT [b]**3:26** σταθηναι ¦ στηναι ECM† NA SBL TH WH [c]**3:27** ουδεις δυναται ¦ ου δυναται ουδεις TR ¦ αλλ ου δυναται ουδεις ECM NA TH WH ¦ αλλ ουδεις δυναται SBL [d]**3:27** τα σκευη του ισχυρου εισελθων εις την οικιαν ¦ εις την οικιαν του ισχυρου εισελθων τα σκευη ECM† NA SBL TH WH [e]**3:27** διαρπαση ¦ διαρπασει ANT BYZ CT TR [f]**3:28** τα αμαρτηματα τοις υιοις των ανθρωπων ¦ τοις υιοις των ανθρωπων τα αμαρτηματα ANT CT [g]**3:28** βλασφημιαι οσας αν ¦ αι βλασφημιαι οσας εαν ANT ECM* ¦ αι βλασφημιαι οσα εαν ECM† NA SBL TH WH [h]**3:29** αλλ ¦ αλλα NA27 SBL TH WH [i]**3:29** κρισεως 97% ¦ αμαρτηματος CT 0.7% [j]**3:31** ερχονται ουν ¦ και ερχεται ECM† NA TH ¦ και ερχονται ECM* SBL WH [k]**3:31** οι αδελφοι και η μητηρ 80.8% ¦ η μητηρ αυτου και οι αδελφοι ANT CT 2.7% [l]**3:31** εστωτες ¦ στηκοντες ECM† NA SBL TH WH ¦ εστηκοτες ECM* [m]**3:31** φωνουντες 94.6% ¦ καλουντες ECM† NA SBL TH WH 1.6% [n]**3:32** οχλος περι αυτον ¦ περι αυτον οχλος ANT CT [o]**3:32** ειπον δε ¦ και λεγουσιν CT [p]**3:32** και αι αδελφαι σου 70.2% ¦ --- ANT ECM SBL TH TR WH 28.9% [q]**3:33** απεκριθη αυτοις λεγων ¦ αποκριθεις αυτοις λεγει ECM† NA SBL TH WH [r]**3:33** η ¦ και ECM NA TH WH [s]**3:33** μου ¦ --- WH [t]**3:34** κυκλω τους περι αυτον ¦ τους περι αυτον κυκλω CT [u]**3:34** ιδε ¦ ιδου PCK [v]**3:35** γαρ 99.4% ¦ --- WH 0.3% [w]**3:35** μου ¦ --- CT [x]**3:35** μητηρ ¦ μητηρ μου PCK [y]**4:1** συνηχθη ¦ συναγεται CT [z]**4:1** πολυς ¦ πλειστος CT [aa]**4:1** εμβαντα εις το πλοιον ¦ εις πλοιον εμβαντα CT

τῆς γῆς [a]ἦν. 2 Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν
αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, 3 Ἀκούετε· ἰδού, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων [b]τοῦ
σπεῖραι. 4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε [c]παρὰ τὴν ὁδόν,
καὶ [d]ἦλθε τὰ [e]πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό. 5 [f]Ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ
πετρῶδες, [g]ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ [h]εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ
μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 [i]ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ
μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέ-
βησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε. 8 Καὶ
[j]ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα
καὶ [k]αὐξάνοντα, καὶ ἔφερεν [l]ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἑξήκοντα, καὶ ἐν
ἑκατόν. 9 Καὶ [m]ἔλεγεν, [n]Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

10 [o]Ὅτε δὲ ἐγένετο καταμόνας, [p]ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν
σὺν τοῖς δώδεκα [q]τὴν παραβολήν. 11 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὑμῖν [r]δέδοται
γνῶναι τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω, ἐν
παραβολαῖς τὰ πάντα [s]γίνεται· 12 ἵνα

βλέποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι·
καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι·
μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς [t]τὰ ἁμαρτήματα.

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; Καὶ πῶς
πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; 14 Ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει.
15 Οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδόν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν
ἀκούσωσιν, [u]εὐθέως ἔρχεται ὁ Σατανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν
ἐσπαρμένον [v]ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. 16 Καὶ οὗτοί [w]εἰσιν ὁμοίως οἱ
ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἵ, ὅταν ἀκούσωσι τὸν λόγον, [x]εὐθέως

---

[a]**4:1** ην ¦ ησαν ANT CT [b]**4:3** του ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [c]**4:4** παρα ¦ επι ANT [d]**4:4** ηλθε ¦ ηλθον ANT [e]**4:4** πετεινα ¦ πετεινα του ουρανου TR [f]**4:5** αλλο δε ¦ και αλλο ANT CT [g]**4:5** οπου ¦ και οπου WH [h]**4:5** ευθεως ¦ ευθυς CT [i]**4:6** ηλιου δε ανατειλαντος ¦ και οτε ανετειλεν ο ηλιος CT [j]**4:8** αλλο ¦ αλλα CT [k]**4:8** αυξανοντα ¦ αυξανομενα CT [l]**4:8** ἐν … ἐν … ἐν ¦ ἓν … ἓν … ἓν ECM† HF NA SBL TR ¦ εἰς … ἐν … ἐν WH [m]**4:9** ελεγεν ¦ ελεγεν αυτοις ANT TR [n]**4:9** ο εχων ¦ ος εχει CT [o]**4:10** οτε δε ¦ και οτε CT [p]**4:10** ηρωτησαν ¦ ηρωτων CT [q]**4:10** την παραβολην ¦ τας παραβολας CT [r]**4:11** δεδοται γνωναι το μυστηριον ¦ δεδοται γνωναι τα μυστηρια ANT ¦ το μυστηριον δεδοται CT [s]**4:11** γινεται ¦ γεινεται TH [t]**4:12** τα αμαρτηματα ¦ --- CT [u]**4:15** ευθεως ¦ ευθυς ANT CT [v]**4:15** εν ταις καρδιαις αυτων ¦ εις αυτους NA SBL WH ¦ εν αυτοις ECM TH [w]**4:16** εισιν ομοιως 95.5% ¦ εισιν NA 2.1% ¦ ομοιως εισιν ANT 1.5% [x]**4:16** ευθεως ¦ ευθυς ANT CT

μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, 17 καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, [a]εὐθέως σκανδαλίζονται. 18 Καὶ [b]οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι, [c]οἱ τὸν λόγον [d]ἀκούοντες, 19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος [e]τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι [f]συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος [g]γίνεται. 20 Καὶ [h]οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν, [i]ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἑξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν.

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, [j]Μήτι [k]ὁ λύχνος ἔρχεται ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν [l]κλίνην; Οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν [m]ἐπιτεθῇ; 22 Οὐ γάρ ἐστί [n]τι κρυπτόν, [o]ὃ [p]ἐὰν [q]μὴ φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ᾽ ἵνα [r]εἰς φανερὸν ἔλθῃ. 23 Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Βλέπετε τί ἀκούετε. Ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε [s]μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν [t]τοῖς ἀκούουσιν. 25 Ὃς γὰρ [u]ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.

26 Καὶ ἔλεγεν, Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς [v]ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος [w]βλαστάνῃ καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. 28 Αὐτομάτη [x]γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, [y]εἶτα στάχυν, εἶτα [z]πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ. 29 Ὅταν δὲ [aa]παραδῷ ὁ καρπός, [ab]εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

[a]**4:17** ευθεως ¦ ευθυς ANT CT [b]**4:18** ουτοι ¦ αλλοι CT [c]**4:18** οι ¦ ουτοι εισιν οι CT ST [d]**4:18** ακουοντες ¦ ακουσαντες CT [e]**4:19** τουτου ¦ --- CT [f]**4:19** συμπνιγουσι ¦ συνπνιγουσιν TH WH [g]**4:19** γινεται ¦ γεινεται TH [h]**4:20** ουτοι ¦ εκεινοι CT [i]**4:20** ἐν … ἐν … ἐν ¦ ἓν … ἓν … ἓν ECM† HF NA SBL TR [j]**4:21** μητι 98.6% ¦ οτι μητι WH 0.2% [k]**4:21** ο λυχνος ερχεται ¦ ερχεται ο λυχνος ANT CT [l]**4:21** κλινην ¦ κλεινην TH [m]**4:21** επιτεθη ¦ τεθη CT [n]**4:22** τι ¦ --- ANT ECM† NA PCK SBL TH WH [o]**4:22** ο ¦ --- CT [p]**4:22** εαν ¦ ει ECM* [q]**4:22** μη ¦ μη ινα CT [r]**4:22** εις φανερον ελθη ¦ ελθη εις φανερον ANT CT [s]**4:24** μετρηθησεται ¦ αντιμετρηθησεται PCK [t]**4:24** τοις ακουουσιν 88.8% ¦ --- CT 0.6% [u]**4:25** αν εχη ¦ εχει CT [v]**4:26** εαν ¦ αν ANT ¦ --- ECM NA SBL WH [w]**4:27** βλαστανη ¦ βλαστα CT [x]**4:28** γαρ ¦ --- CT [y]**4:28** ειτα … ειτα ¦ ειτεν … ειτεν WH [z]**4:28** πληρη ¦ πληρης ECM NA SBL [aa]**4:29** παραδω ¦ παραδοι CT [ab]**4:29** ευθεως ¦ ευθυς CT

30 Καὶ ἔλεγε, [a]Τίνι [b]ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; Ἢ ἐν
[c]ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν; 31 Ὡς [d]κόκκον σινάπεως, ὅς,
ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, [e]μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν
ἐπὶ τῆς γῆς· 32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει, καὶ [f]γίνεται [g]πάντων τῶν
λαχάνων μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν
σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ [h]κατασκηνοῦν.

33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον,
καθὼς [i]ἐδύναντο ἀκούειν· 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει [j]αὐτοῖς·
[k]κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς [l]μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας γενομένης, Διέλθω-
μεν εἰς τὸ πέραν. 36 Καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς
ἦν ἐν τῷ πλοίῳ. Καὶ ἄλλα [m]δὲ [n]πλοιάρια ἦν μετ' αὐτοῦ. 37 Καὶ [o]γίνεται
λαῖλαψ [p]ἀνέμου μεγάλη· [q]τὰ δὲ κύματα [r]ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε
[s]αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι. 38 Καὶ [t]ἦν αὐτὸς [u]ἐπὶ τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προ-
σκεφάλαιον καθεύδων· καὶ [v]διεγείρουσιν αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ,
Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; 39 Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε
τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσσῃ, Σιώπα, πεφίμωσο. Καὶ ἐκόπασεν ὁ
ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 40 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί δειλοί ἐστε
[w]οὕτω; [x]Πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; 41 Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ
ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ
θάλασσα [y]ὑπακούουσιν αὐτῷ;

---

[a]**4:30** τινι ¦ πως ANT CT [b]**4:30** ομοιωσωμεν ¦ ομοιωσομεν BYZ HF PCK [c]**4:30** ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην ¦ τινι παραβολη παραβαλωμεν αυτην ANT ¦ τινι αυτην παραβολη θωμεν CT [d]**4:31** κοκκον ¦ κοκκω NA SBL TH TR WH [e]**4:31** μικροτερος παντων των σπερματων εστι ¦ μικροτερον ον παντων των σπερματων CT [f]**4:32** γινεται ¦ γεινεται TH [g]**4:32** παντων των λαχανων μειζων ¦ μειζων παντων των λαχανων ANT ¦ μειζον παντων των λαχανων CT [h]**4:32** κατασκηνουν ¦ κατασκηνοιν WH [i]**4:33** εδυναντο ¦ ηδυναντο ANT CT TR [j]**4:34** αυτοις ¦ αυτοις τον λογον ANT [k]**4:34** κατ ¦ καθ TH [l]**4:34** μαθηταις αυτου ¦ ιδιοις μαθηταις CT [m]**4:36** δε ¦ --- CT [n]**4:36** πλοιαρια ¦ πλοια ANT CT [o]**4:37** γινεται ¦ γεινεται TH [p]**4:37** ανεμου μεγαλη ¦ μεγαλη ανεμου CT [q]**4:37** τα δε ¦ και τα CT [r]**4:37** επεβαλλεν ¦ επεβαλεν BYZ ECM* HF PCK [s]**4:37** αυτο ηδη γεμιζεσθαι ¦ ηδη αυτο βυθιζεσθαι ANT ¦ ηδη γεμιζεσθαι το πλοιον CT [t]**4:38** ην αυτος ¦ αυτος ην CT [u]**4:38** επι ¦ εν CT [v]**4:38** διεγειρουσιν ¦ εγειρουσιν ECM† NA SBL TH WH [w]**4:40** ουτω 96.7% ¦ --- CT 1% [x]**4:40** πως ουκ 97.4% ¦ ουπω CT 1.9% [y]**4:41** υπακουουσιν αυτω 96.1% ¦ αυτω υπακουει ECM* 1.3% ¦ υπακουει αυτω ECM† NA SBL TH WH 0.4%

5 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν
[a]Γαδαρηνῶν. 2 Καὶ [b]ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, [c]εὐθέως
[d]ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ,
3 ὃς τὴν [e]κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς [f]μνήμασι· καὶ [g]οὔτε ἁλύσεσιν οὐδεὶς
[h]ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσι
δεδέσθαι, καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ᾿ αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντε-
τρίφθαι· καὶ οὐδεὶς [i]αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι· 5 καὶ διὰ παντός, νυκτὸς καὶ
ἡμέρας, ἐν τοῖς [j]ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων
ἑαυτὸν λίθοις.

6 [k]᾿Ιδὼν δὲ τὸν ᾿Ιησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε καὶ προσεκύνησεν
[l]αὐτῷ, 7 καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ [m]εἶπε, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, ᾿Ιησοῦ, υἱὲ τοῦ
Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; Ὁρκίζω σε τὸν Θεόν, μή με βασανίσῃς. 8 Ἔλεγε
γὰρ αὐτῷ, Ἔξελθε, τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 Καὶ
ἐπηρώτα αὐτόν, Τί [n]σοι ὄνομα; Καὶ [o]ἀπεκρίθη, λέγων, [p]Λεγεὼν ὄνομά
μοι, ὅτι πολλοί ἐσμεν. 10 Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ [q]αὐτοὺς
ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.

11 Ἦν δὲ ἐκεῖ [r]πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη·
12 καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν [s]πάντες οἱ δαίμονες, λέγοντες, Πέμψον
ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. 13 Καὶ ἐπέτρεψεν
αὐτοῖς [t]εὐθέως ὁ ᾿Ιησοῦς. Καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα
εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς
τὴν θάλασσαν· [u]ἦσαν δὲ ὡς [v]δισχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.

---

[a]**5:1** γαδαρηνων 95% ¦ γεργεσηνων ANT 4% ¦ γερασηνων CT 0.3% [b]**5:2** εξελθοντι αυτω ¦ εξελθοντος αυτου ANT CT [c]**5:2** ευθεως ¦ ευθυς CT [d]**5:2** απηντησεν ¦ υπηντησεν ECM† NA SBL TH WH [e]**5:3** κατοικησιν ¦ οικησιν PCK [f]**5:3** μνημασι ¦ μνημειοις TR [g]**5:3** ουτε αλυσεσιν ¦ ουδε αλυσει ουκετι CT [h]**5:3** εδυνατο ¦ ηδυνατο ANT PCK TR [i]**5:4** αυτον ισχυε ¦ αυτον ισχυσε PCK ¦ ισχυεν αυτον ANT CT [j]**5:5** ορεσι και εν τοις μνημασιν ¦ μνημασι και εν τοις ορεσιν ANT CT PCK [k]**5:6** ιδων δε ¦ και ιδων CT [l]**5:6** αυτω ¦ αυτον ANT ECM* SBL WH [m]**5:7** ειπε ¦ λεγει ANT CT [n]**5:9** σοι ονομα ¦ ονομα σοι ANT CT [o]**5:9** απεκριθη λεγων ¦ λεγει αυτω CT [p]**5:9** λεγεων ¦ λεγιων CT [q]**5:10** αυτους αποστειλη ¦ αποστειλη αυτους ANT ¦ αυτα αποστειλη ECM NA SBL WH [r]**5:11** προς τω ορει αγελη χοιρων μεγαλη βοσκομενη ¦ προς τα ορη αγελη χοιρων μεγαλη βοσκομενη TR ¦ αγελη χοιρων μεγαλη βοσκομενη προς τω ορει ANT [s]**5:12** παντες οι δαιμονες ¦ --- CT [t]**5:13** ευθεως ο ιησους ¦ --- CT [u]**5:13** ησαν δε ¦ --- CT [v]**5:13** δισχιλιοι ¦ δισχειλιοι TH

[14] [a]Οἱ δὲ βόσκοντες [b]τοὺς χοίρους ἔφυγον, καὶ [c]ἀνήγγειλαν εἰς τὴν
πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Καὶ [d]ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστι τὸ γεγονός· [15] καὶ
ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον καθήμε-
νον [e]καὶ ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν [f]Λεγεῶνα·
καὶ ἐφοβήθησαν. [16] [g]Διηγήσαντο δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ
δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων. [17] Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν
ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. [18] Καὶ [h]ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον,
παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθείς, ἵνα [i]ᾖ μετ’ αὐτοῦ. [19] [j]Ὁ δὲ Ἰησοῦς
οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, Ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς
τοὺς σούς, καὶ [k]ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα [l]σοι ὁ Κύριος [m]πεποίηκε, καὶ
ἠλέησέ σε. [20] Καὶ ἀπῆλθε καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα
ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

[21] Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν,
συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ’ αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. [22] Καὶ
[n]ἰδού, ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι [o]Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν
αὐτόν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, [23] καὶ [p]παρεκάλει αὐτὸν πολλά,
λέγων ὅτι Τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς [q]αὐτῇ
τὰς χεῖρας, [r]ὅπως σωθῇ καὶ [s]ζήσεται. [24] Καὶ ἀπῆλθε μετ’ αὐτοῦ· καὶ
ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.

[25] Καὶ γυνή [t]τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος [u]ἔτη δώδεκα, [26] καὶ πολλὰ
παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ παρ’ [v]αὐτῆς
πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα,
[27] ἀκούσασα [w]περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν, ἥψατο
τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· [28] ἔλεγε [x]γὰρ ὅτι [y]Κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἅψωμαι,
σωθήσομαι. [29] Καὶ [z]εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ

---

[a]**5:14** οι δε ¦ και οι ANT CT [b]**5:14** τους χοιρους ¦ αυτους CT [c]**5:14** ανηγγειλαν ¦ απηγγειλαν ANT CT [d]**5:14** εξηλθον ¦ ηλθον ECM† NA SBL TH WH [e]**5:15** και ¦ --- CT [f]**5:15** λεγεωνα ¦ λεγιωνα CT [g]**5:16** διηγησαντο δε ¦ και διηγησαντο ANT CT TR [h]**5:18** εμβαντος ¦ εμβαινοντος ANT CT [i]**5:18** η μετ αυτου ¦ μετ αυτου η ANT CT [j]**5:19** ο δε ιησους ¦ και ANT CT [k]**5:19** αναγγειλον ¦ απαγγειλον ECM† NA SBL TH WH [l]**5:19** σοι ο κυριος ¦ ο κυριος σοι ECM† NA SBL TH WH [m]**5:19** πεποιηκε ¦ εποιησε TR [n]**5:22** ιδου ¦ --- ANT CT [o]**5:22** ιαειρος ¦ ιαιρος ECM NA SBL [p]**5:23** παρεκαλει ¦ παρακαλει ECM† NA SBL WH [q]**5:23** αυτη τας χειρας ¦ τας χειρας αυτη CT [r]**5:23** οπως ¦ ινα ECM† NA SBL TH WH [s]**5:23** ζησεται ¦ ζηση ECM† NA SBL TH WH [t]**5:25** τις ¦ --- CT [u]**5:25** ετη δωδεκα ¦ δωδεκα ετη CT [v]**5:26** αυτης ¦ εαυτης ANT TR [w]**5:27** περι 97.9% ¦ τα περι ECM* WH 0.6% [x]**5:28** γαρ ¦ γαρ εν εαυτη ANT [y]**5:28** καν των ιματιων αυτου αψωμαι ¦ εαν αψωμαι καν των ιματιων αυτου ANT CT [z]**5:29** ευθεως ¦ ευθυς CT

ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. 30 Καὶ [a]εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε, Τίς μου ἥψατο τῶν ἱματίων; 31 Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις, Τίς μου ἥψατο; 32 Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 33 Ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν [b]ἐπ᾽ αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 34 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, [c]Θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου.

35 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες ὅτι Ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; 36 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [d]εὐθέως ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ, Μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε. 37 Καὶ οὐκ ἀφῆκεν [e]οὐδένα αὐτῷ συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ [f]Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ [g]Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. 38 Καὶ [h]ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, [i]κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά. 39 Καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; Τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. 40 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. [j]Ὁ δέ, ἐκβαλὼν [k]πάντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον [l]ἀνακείμενον. 41 Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ, [m]Ταλιθά, κοῦμι· ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, [n]ἔγειραι. 42 Καὶ [o]εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει, ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ [p]ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλῃ. 43 Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς [q]γνῷ τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

6 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ [r]ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα [s]αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 Καὶ γενομένου σαββάτου,

[a]**5:30** ευθεως ¦ ευθυς CT [b]**5:33** επ ¦ --- CT [c]**5:34** θυγατερ ¦ θυγατηρ ECM NA SBL WH [d]**5:36** ευθεως ακουσας ¦ παρακουσας CT [e]**5:37** ουδενα αυτω ¦ αυτω ουδενα ANT ¦ ουδενα μετ αυτου CT [f]**5:37** πετρον ¦ τον πετρον ECM† NA SBL TH WH [g]**5:37** ιωαννην ¦ ιωανην WH [h]**5:38** ερχεται ¦ ερχονται CT [i]**5:38** κλαιοντας ¦ και κλαιοντας ANT CT SCR [j]**5:40** ο ¦ αυτος CT [k]**5:40** παντας ¦ απαντας TR [l]**5:40** ανακειμενον ¦ --- CT [m]**5:41** ταλιθα κουμι 79.8% ¦ ταλιθα (ταλειθα WH) κουμ ECM NA SBL TH 16.2% [n]**5:41** εγειραι ¦ εγειρε ANT CT [o]**5:42** ευθεως ¦ ευθυς CT [p]**5:42** εξεστησαν 95.6% ¦ εξεστησαν ευθυς ECM NA SBL WH 0.5% [q]**5:43** γνω ¦ γνοι CT [r]**6:1** ηλθεν ¦ ερχεται CT [s]**6:1** αυτου ¦ εαυτου ANT

ἤρξατο [a]ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ [b]πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσ-
σοντο, λέγοντες, Πόθεν τούτῳ ταῦτα; Καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα [c]αὐτῷ,
[d]καὶ [e]δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ [f]γίνονται; 3 Οὐχ οὗτός
ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς [g]Μαρίας, [h]ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου καὶ [i]Ἰωσῆ καὶ
Ἰούδα καὶ Σίμωνος; Καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς;
Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. 4 [j]Ἔλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Οὐκ
ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς [k]συγγενέσι
καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 Καὶ οὐκ [l]ἠδύνατο ἐκεῖ [m]οὐδεμίαν δύναμιν ποι-
ῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσε. 6 Καὶ
[n]ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων. 7 Καὶ προσκαλεῖται
τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου
αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων. 8 Καὶ παρήγγειλεν
αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδόν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ [o]πήραν,
μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν· 9 [p]ἀλλ᾽ ὑποδεδεμένους σανδάλια·
καὶ μὴ [q]ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. 10 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅπου ἐὰν
εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. 11 Καὶ
[r]ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι
ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς
μαρτύριον αὐτοῖς. [s]Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ
Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 12 Καὶ ἐξελθόντες
[t]ἐκήρυσσον ἵνα [u]μετανοήσωσι· 13 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ
ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

[a]**6:2** εν τη συναγωγη διδασκειν ¦ διδασκειν εν τη συναγωγη ECM† NA SBL WH [b]**6:2** πολλοι 98.8% ¦ οι πολλοι ECM* SBL WH 0.9% [c]**6:2** αυτω ¦ τουτω CT [d]**6:2** και ¦ οτι και TR [e]**6:2** δυναμεις ¦ αι δυναμεις CT [f]**6:2** γινονται ¦ γινομεναι ECM NA SBL WH ¦ γεινονται TH [g]**6:3** μαριας ¦ της μαριας ANT CT [h]**6:3** αδελφος δε ¦ και αδελφος CT [i]**6:3** ιωση 97.4% ¦ ιωσητος CT 1.2% [j]**6:4** ελεγε δε ¦ και ελεγεν CT [k]**6:4** συγγενεσι ¦ συγγενευσιν αυτου CT [l]**6:5** ηδυνατο ¦ εδυνατο CT [m]**6:5** ουδεμιαν δυναμιν ποιησαι ¦ ποιησαι ουδεμιαν δυναμιν ECM NA SBL WH [n]**6:6** εθαυμαζε ¦ εθαυμασε WH [o]**6:8** πηραν μη αρτον ¦ αρτον μη πηραν CT [p]**6:9** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [q]**6:9** ενδυσησθε ¦ ενδυσασθαι SCR WH ¦ ενδεδυσθαι ANT [r]**6:11** οσοι αν μη δεξωνται ¦ οσοι εαν μη δεξωνται ANT PCK ¦ ος αν τοπος μη δεξηται CT [s]**6:11** αμην λεγω υμιν ανεκτοτερον εσται σοδομοις η γομορροις εν ημερα κρισεως η τη πολει εκεινη ¦ --- CT [t]**6:12** εκηρυσσον ¦ εκηρυξαν CT [u]**6:12** μετανοησωσι ¦ μετανοωσι CT

14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρῴδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα
αὐτοῦ, καὶ [a]ἔλεγεν ὅτι [b]Ἰωάννης ὁ βαπτίζων [c]ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ
διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. 15 [d]Ἄλλοι ἔλεγον ὅτι [e]Ἠλίας
ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Προφήτης [f]ἐστίν, ὡς εἷς τῶν προφητῶν.
16 Ἀκούσας δὲ [g]Ἡρῴδης [h]εἶπεν [i]ὅτι Ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα [j]Ἰωάννην,
οὗτός ἐστιν· αὐτὸς ἠγέρθη [k]ἐκ νεκρῶν.
17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρῴδης ἀποστείλας ἐκράτησε τὸν [l]Ἰωάννην, καὶ
ἔδησεν αὐτὸν ἐν [m]φυλακῇ, διὰ Ἡρῳδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. 18 Ἔλεγε γὰρ ὁ [n]Ἰωάννης τῷ
Ἡρῴδῃ ὅτι Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. 19 Ἡ δὲ
Ἡρῳδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι· καὶ οὐκ ἠδύνατο·
20 ὁ γὰρ Ἡρῴδης ἐφοβεῖτο τὸν [o]Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον
καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ [p]ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ [q]ἐποίει,
καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουε.
21 Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρῴδης τοῖς γενεσίοις
αὐτοῦ δεῖπνον [r]ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς [s]χιλιάρχοις καὶ
τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, 22 καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς [t]αὐτῆς
τῆς Ἡρῳδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, [u]καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρῴδῃ καὶ τοῖς
συνανακειμένοις, [v]εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ, Αἴτησόν με ὃ ἐὰν
θέλῃς, καὶ δώσω σοί· 23 καὶ ὤμοσεν [w]αὐτῇ [x]ὅτι Ὃ ἐάν με αἰτήσῃς,
δώσω σοί, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. 24 [y]Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα εἶπε
τῇ μητρὶ αὐτῆς, Τί [z]αἰτήσομαι; Ἡ δὲ εἶπε, Τὴν κεφαλὴν [aa]Ἰωάννου
τοῦ [ab]βαπτιστοῦ. 25 Καὶ εἰσελθοῦσα [ac]εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν
βασιλέα, ᾐτήσατο, λέγουσα, Θέλω ἵνα [ad]μοι δῷς ἐξαυτῆς ἐπὶ πίνακι

[a]**6:14** ελεγεν 99% ¦ ελεγον ECM NA SBL WH 0.7% [b]**6:14** ιωαννης ¦ ιωανης WH [c]**6:14** εκ νεκρων ηγερθη 91.4% ¦ εγηγερται εκ νεκρων CT 0.7% [d]**6:15** αλλοι ¦ αλλοι δε CT [e]**6:15** ηλιας ¦ ηλειας WH [f]**6:15** εστιν ¦ εστιν η TR ¦ --- CT [g]**6:16** ηρωδης ¦ ο ηρωδης ANT BYZ CT PCK TR [h]**6:16** ειπεν ¦ ελεγεν CT [i]**6:16** οτι ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [j]**6:16** ιωαννην ουτος εστιν αυτος 95.9% ¦ ιωαννην (ιωανην WH) ουτος ECM NA SBL TH 0.8% [k]**6:16** εκ νεκρων ¦ --- CT [l]**6:17** ιωαννην ¦ ιωανην WH [m]**6:17** φυλακη 93.2% ¦ τη φυλακη TR 5.3% [n]**6:18** ιωαννης ¦ ιωανης WH [o]**6:20** ιωαννην ¦ ιωανην WH [p]**6:20** ακουσας ¦ ακουων PCK [q]**6:20** εποιει 98.4% ¦ ηπορει CT 0.4% [r]**6:21** εποιει ¦ εποιησε CT [s]**6:21** χιλιαρχοις ¦ χειλιαρχοις TH [t]**6:22** αυτης της 96.4% ¦ αυτου ECM NA WH 0.4% [u]**6:22** και αρεσασης ¦ ηρεσε ECM NA WH [v]**6:22** ειπεν ο βασιλευς ¦ ο δε βασιλευς ειπε ECM WH [w]**6:23** αυτη ¦ αυτη πολλα NA [x]**6:23** οτι ο ¦ ο τι ECM† NA SBL WH [y]**6:24** η δε ¦ και CT [z]**6:24** αιτησομαι ¦ αιτησωμαι CT [aa]**6:24** ιωαννου ¦ ιωανου WH [ab]**6:24** βαπτιστου ¦ βαπτιζοντος CT [ac]**6:25** ευθεως ¦ ευθυς CT [ad]**6:25** μοι δως εξαυτης ¦ εξαυτης δως μοι CT

τὴν κεφαλὴν [a]Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 26 Καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεύς, διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς [b]συνανακειμένους οὐκ ἠθέλησεν [c]αὐτὴν ἀθετῆσαι. 27 Καὶ [d]εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς [e]σπεκουλάτορα ἐπέταξεν [f]ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 28 [g]Ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [h]ἦλθον, καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, [i]καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. 31 Καὶ [j]εἶπεν αὐτοῖς, Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ [k]ἀναπαύεσθε ὀλίγον. Ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν [l]εὐκαίρουν. 32 Καὶ ἀπῆλθον [m]εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. 33 Καὶ [n]εἶδον αὐτοὺς [o]ὑπάγοντας καὶ [p]ἐπέγνωσαν [q]αὐτὸν πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτούς, [r]καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν. 34 Καὶ ἐξελθὼν [s]εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' [t]αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.

35 Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [u]λέγουσιν ὅτι Ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· 36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς [v]ἄρτους. Τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν. 37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν [w]δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ [x]δῶμεν

[a] **6:25** ιωαννου ¦ ιωανου WH [b] **6:26** συνανακειμενους ¦ ανακειμενους ECM† NA SBL TH WH [c] **6:26** αυτην αθετησαι ¦ αθετησαι αυτην CT [d] **6:27** ευθεως ¦ ευθυς CT [e] **6:27** σπεκουλατορα ¦ σπεκουλατωρα ANT PCK TR [f] **6:27** ενεχθηναι 98.6% ¦ ενεγκαι CT 0.4% [g] **6:28** ο δε 97% ¦ και CT 1.1% [h] **6:29** ηλθον ¦ ηλθαν WH [i] **6:30** και ¦ --- CT [j] **6:31** ειπεν ¦ λεγει CT [k] **6:31** αναπαυεσθε ¦ αναπαυσασθε ECM† NA SBL TH WH [l] **6:31** ευκαιρουν ¦ ηυκαιρουν TR [m] **6:32** εις ερημον τοπον τω πλοιω ¦ εις ερημον τοπον εν πλοιω ANT ¦ εν τω πλοιω εις ερημον τοπον ECM NA SBL WH [n] **6:33** ειδον ¦ ειδαν WH [o] **6:33** υπαγοντας ¦ υπαγοντας οι οχλοι TR [p] **6:33** επεγνωσαν ¦ εγνωσαν WH [q] **6:33** αυτον ¦ αυτους ANT ECM* PCK ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [r] **6:33** και συνηλθον προς αυτον ¦ --- CT [s] **6:34** ειδεν ο ιησους ¦ ο ιησους ειδε ANT ¦ ειδε CT [t] **6:34** αυτοις ¦ αυτους ECM† NA SBL TH WH [u] **6:35** λεγουσιν ¦ ελεγον CT [v] **6:36** αρτους τι γαρ φαγωσιν ουκ εχουσιν ¦ τι φαγωσιν CT [w] **6:37** δηναριων διακοσιων ¦ διακοσιων δηναριων TR [x] **6:37** δωμεν ¦ δωσομεν ECM† NA SBL TH WH

αὐτοῖς φαγεῖν; [38] Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Πόσους [a] ἄρτους ἔχετε; Ὑπάγετε [b] καὶ ἴδετε. Καὶ γνόντες λέγουσι, Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. [39] Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς [c] ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. [40] Καὶ [d] ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαί, [e] ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα. [41] Καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς [f] αὐτοῦ ἵνα [g] παραθῶσιν αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι. [42] Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· [43] καὶ ἦραν [h] κλασμάτων δώδεκα [i] κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. [44] Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους [j] πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

[45] Καὶ [k] εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς [l] Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς [m] ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον. [46] Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. [47] Καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. [48] Καὶ [n] εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς, [o] καὶ περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτούς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς. [49] Οἱ δέ, ἰδόντες αὐτὸν [p] περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν [q] φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν· [50] πάντες γὰρ αὐτὸν [r] εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν. [s] Καὶ [t] εὐθέως ἐλάλησε μετ᾿ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. [51] Καὶ ἀνέβη [u] πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν [v] ἐκπερισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο, [w] καὶ

---

[a] **6:38** αρτους εχετε 99.5% ¦ εχετε αρτους ECM* SBL WH 0.5% [b] **6:38** και ¦ --- CT [c] **6:39** ανακλιναι 88.9% ¦ ανακλιθηναι WH 10.8% [d] **6:40** ανεπεσον ¦ ανεπεσαν CT [e] **6:40** ανα εκατον και ανα ¦ κατα εκατον και κατα NA SBL TH WH [f] **6:41** αυτου ¦ --- ANT ECM* WH [g] **6:41** παραθωσιν ¦ παρατιθωσιν ECM NA SBL WH [h] **6:43** κλασματων ¦ κλασματα ECM NA SBL WH [i] **6:43** κοφινους πληρεις ¦ κοφινων πληρωματα CT [j] **6:44** πεντακισχιλιοι ¦ ωσει πεντακισχιλιοι TR ¦ πεντακισχειλιοι TH [k] **6:45** ευθεως ¦ ευθυς CT [l] **6:45** βηθσαιδαν ¦ βηθσαιδα SCR [m] **6:45** απολυση ¦ απολυσει PCK ¦ απολυει CT [n] **6:48** ειδεν ¦ ιδων ANT CT [o] **6:48** και ¦ --- CT [p] **6:49** περιπατουντα επι της θαλασσης ¦ επι της θαλασσης περιπατουντα CT [q] **6:49** φαντασμα ειναι ¦ οτι φαντασμα εστι CT [r] **6:50** ειδον ¦ ειδαν WH [s] **6:50** και ¦ ο δε CT [t] **6:50** ευθεως ¦ ευθυς CT [u] **6:51** προς αυτους εις το πλοιον ¦ εις το πλοιον προς αυτους ANT [v] **6:51** εκπερισσου 93.3% ¦ --- ECM* TH WH 0.5% [w] **6:51** και εθαυμαζον 97.6% ¦ --- ECM† NA SBL TH WH 1.2%

ἐθαύμαζον. 52 Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· [a]ἦν γὰρ [b]αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες [c]ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν [d]Γεννησαρέτ, καὶ προσωρμίσθησαν. 54 Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, [e]εὐθέως ἐπιγνόντες αὐτόν, 55 [f]περιδραμόντες ὅλην τὴν [g]περίχωρον ἐκείνην, [h]ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς [i]κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι [j]ἐκεῖ ἐστι. 56 Καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ [k]πόλεις ἢ ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς [l]ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν [m]ἥπτοντο αὐτοῦ ἐσῴζοντο.

7 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καί τινες τῶν γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων· 2 καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ [n]κοιναῖς χερσί, τοῦτ᾽ ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίοντας [o]ἄρτους [p]ἐμέμψαντο. 3 Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων· 4 καὶ [q]ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ [r]βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ [s]χαλκίων καὶ κλινῶν. 5 [t]Ἔπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, Διὰ τί [u]οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, [v]ἀλλὰ [w]ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον; 6 Ὁ δὲ [x]ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς [y]ὅτι Καλῶς [z]προεφήτευσεν Ἠσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς [aa]γέγραπται,

---

[a]**6:52** ην γαρ ¦ αλλ ην ANT CT [b]**6:52** αυτων η καρδια ¦ η καρδια αυτων TR [c]**6:53** ηλθον επι την γην ¦ απηλθον επι την γην ANT ¦ επι την γην ηλθον εις CT [d]**6:53** γεννησαρετ ¦ γενησαρετ PCK ST [e]**6:54** ευθεως ¦ ευθυς CT [f]**6:55** περιδραμοντες ¦ περιεδραμον ANT CT [g]**6:55** περιχωρον ¦ χωραν CT [h]**6:55** ηρξαντο ¦ και ηρξαντο ANT CT [i]**6:55** κραββατοις ¦ κραβαττοις ANT CT [j]**6:55** εκει 94.9% ¦ --- CT 1.3% [k]**6:56** πολεις η ¦ εις πολεις η εις CT [l]**6:56** ετιθουν ¦ ετιθεσαν ANT CT [m]**6:56** ηπτοντο ¦ ηψαντο CT [n]**7:2** κοιναις … εσθιοντας ¦ οτι κοιναις … εσθιουσι CT [o]**7:2** αρτους ¦ τους αρτους CT [p]**7:2** εμεμψαντο ¦ --- CT [q]**7:4** απο ¦ απ CT [r]**7:4** βαπτισωνται 78.4% ¦ ραντισωνται WH 3.4% [s]**7:4** χαλκιων (χαλκειων PCK) και κλινων 98.6% ¦ χαλκιων TH WH 0.6% [t]**7:5** επειτα ¦ και CT [u]**7:5** οι μαθηται σου ου περιπατουσι ¦ ου περιπατουσιν οι μαθηται σου ANT CT [v]**7:5** αλλα ¦ αλλ ANT [w]**7:5** ανιπτοις ¦ κοιναις CT [x]**7:6** αποκριθεις ¦ --- CT [y]**7:6** οτι ¦ --- CT [z]**7:6** προεφητευσεν ¦ επροφητευσεν CT [aa]**7:6** γεγραπται ¦ γεγραπται οτι NA SBL TH WH

Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσί με τιμᾷ,
ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ.
7 Μάτην δὲ σέβονταί με,
διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.

8 Ἀφέντες [a]γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν
ἀνθρώπων, [b]βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρόμοια
τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.
9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα
τὴν παράδοσιν ὑμῶν [c]τηρήσητε. 10 [d]Μωσῆς γὰρ εἶπε, Τίμα τὸν πατέρα
σου καὶ τὴν μητέρα σου· καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ
τελευτάτω· 11 ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί,
Κορβᾶν, ὅ ἐστι, δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς· 12 [e]καὶ οὐκέτι ἀφίετε
αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ [f]αὐτοῦ ἢ τῇ μητρὶ [g]αὐτοῦ, 13 ἀκυροῦντες
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια
τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.
14 Καὶ προσκαλεσάμενος [h]πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς,
[i]Ἀκούετέ μου πάντες, καὶ [j]συνίετε. 15 Οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ
ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτόν, ὃ δύναται [k]αὐτὸν κοινῶσαι·
ἀλλὰ τὰ [l]ἐκπορευόμενα ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν
ἄνθρωπον. 16 [m]Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.
17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [n]περὶ τῆς παραβολῆς. 18 Καὶ λέγει αὐτοῖς,
Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; [o]Οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν
εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι,
19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ᾽ εἰς τὴν κοιλίαν,
καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, [p]καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα.
20 Ἔλεγε δὲ ὅτι Τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ

---

[a]**7:8** γαρ ¦ --- CT [b]**7:8** βαπτισμους ξεστων και ποτηριων και αλλα παρομοια τοιαυτα πολλα ποιειτε 74.8% ¦ --- CT 1.7% [c]**7:9** τηρησητε 97.6% ¦ στησητε NA 0.7% [d]**7:10** μωσης ¦ μωυσης ANT CT [e]**7:12** και ¦ --- NA SBL TH WH [f]**7:12** αυτου ¦ --- CT [g]**7:12** αυτου ¦ --- CT [h]**7:14** παντα ¦ παλιν CT [i]**7:14** ακουετε ¦ ακουσατε CT [j]**7:14** συνιετε ¦ συνετε CT [k]**7:15** αυτον κοινωσαι ¦ κοινωσαι αυτον CT [l]**7:15** εκπορευομενα απ αυτου εκεινα ¦ εκπορευομενα ANT ¦ εκ του ανθρωπου εκπορευομενα CT [m]**7:16** ει τις εχει ωτα ακουειν ακουετω 97.6% ¦ --- ANT NA SBL TH WH 1.1% [Note: ECM encloses this text with double brackets.] [n]**7:17** περι της παραβολης ¦ την παραβολην CT [o]**7:18** ου ¦ ουπω ANT [p]**7:19** καθαριζον ¦ καθαριζων CT

τὸν ἄνθρωπον. 21 Ἔσωθεν γάρ, ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ
διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, [a]μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι,
22 κλοπαί, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός,
βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· 23 πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ
ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

24 [b]Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ [c]μεθόρια Τύρου [d]καὶ Σιδῶ-
νος. Καὶ εἰσελθὼν εἰς [e]οἰκίαν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι, καὶ οὐκ [f]ἠδυνήθη
λαθεῖν. 25 [g]Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς
πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· 26 [h]ἦν
δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνίς, [i]Συραφοινίκισσα τῷ γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ
δαιμόνιον [j]ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. 27 [k]Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ,
Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ [l]καλόν ἐστι λαβεῖν τὸν
ἄρτον τῶν τέκνων καὶ [m]βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. 28 Ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ
λέγει αὐτῷ, [n]Ναί, Κύριε· καὶ [o]γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης
[p]ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. 29 Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Διὰ τοῦτον
τὸν λόγον ὕπαγε· ἐξελήλυθε [q]τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρός σου. 30 Καὶ
ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὗρε τὸ [r]δαιμόνιον ἐξεληλυθός, καὶ
τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης.

31 Καὶ πάλιν [s]ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου [t]καὶ Σιδῶνος,
ἦλθε [u]πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων
Δεκαπόλεως. 32 Καὶ φέρουσιν αὐτῷ [v]κωφὸν [w]μογγιλάλον, καὶ
παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. 33 Καὶ ἀπολαβόμενος
αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ’ ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ

---

[a]**7:21–22** μοιχειαι πορνειαι φονοι κλοπαι ¦ πορνειαι κλοπαι φονοι μοιχειαι CT [b]**7:24** και εκειθεν ¦ εκειθεν δε CT [c]**7:24** μεθορια ¦ ορια CT [d]**7:24** και σιδωνος ¦ --- ECM† NA SBL [e]**7:24** οικιαν ¦ την οικιαν TR [f]**7:24** ηδυνηθη ¦ ηδυνασθη WH [g]**7:25** ακουσασα γαρ ¦ αλλ ευθυς ακουσασα CT [h]**7:26** ην δε η γυνη ¦ η δε γυνη ην ANT ECM NA SBL WH ¦ η γυνη δε ην TH [i]**7:26** συραφοινικισσα ¦ συροφοινισσα TR ¦ συροφοινικισσα ANT CT [j]**7:26** εκβαλη ¦ εκβαλλη TR [k]**7:27** ο δε ιησους ειπεν ¦ και ελεγεν CT [l]**7:27** καλον εστι ¦ εστι καλον ANT ECM NA TH WH [m]**7:27** βαλειν τοις κυναριοις ¦ τοις κυναριοις βαλειν ANT CT [n]**7:28** ναι ¦ --- ECM NA SBL [o]**7:28** γαρ ¦ --- ANT CT [p]**7:28** εσθιει ¦ εσθιουσιν ANT CT [q]**7:29** το δαιμονιον εκ της θυγατρος σου ¦ εκ της θυγατρος σου το δαιμονιον CT [r]**7:30** δαιμονιον εξεληλυθος και την θυγατερα βεβλημενην επι της κλινης ¦ παιδιον βεβλημενον επι την κλινην και το δαιμονιον εξεληλυθος ANT ECM NA SBL WH ¦ παιδιον βεβλημενον επι την κλεινην και το δαιμονιον εξεληλυθος TH [s]**7:31** εξελθων ¦ εξελθων ο ιησους PCK [t]**7:31** και σιδωνος ηλθε 98% ¦ ηλθε δια σιδωνος CT 0.7% [u]**7:31** προς ¦ εις CT [v]**7:32** κωφον ¦ κωφον και ECM† NA SBL TH WH [w]**7:32** μογγιλαλον ¦ μογιλαλον ANT BYZ CT TR

εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, 34 καὶ
ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐφφαθά, ὅ
ἐστι, Διανοίχθητι. 35 Καὶ [a]εὐθέως [b]διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί·
καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. 36 Καὶ
διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ [c]εἴπωσιν· ὅσον δὲ [d]αὐτὸς αὐτοῖς
διεστέλλετο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. 37 Καὶ ὑπερπερισσῶς
ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, Καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς
ποιεῖ ἀκούειν, καὶ [e]τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

8 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, [f]παμπόλλου ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόν-
των τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος [g]ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς [h]αὐτοῦ
λέγει αὐτοῖς, 2 Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη [i]ἡμέραι τρεῖς προ-
σμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· 3 καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς
[j]νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· [k]τινὲς γὰρ αὐ-
τῶν [l]μακρόθεν [m]ἥκουσι. 4 Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ [n]αὐτοῦ,
Πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ᾽ ἐρημίας; 5 Καὶ
[o]ἐπηρώτα αὐτούς, Πόσους ἔχετε ἄρτους; Οἱ δὲ [p]εἶπον, Ἑπτά. 6 Καὶ
[q]παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ
ἄρτους, [r]εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα
[s]παραθῶσι· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. 7 Καὶ [t]εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ
[u]εὐλογήσας εἶπε [v]παραθεῖναι καὶ αὐτά. 8 [w]Ἔφαγον δέ, καὶ ἐχορτάσθη-
σαν· καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ [x]σπυρίδας. 9 Ἦσαν δὲ
[y]οἱ φαγόντες ὡς [z]τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. 10 Καὶ [aa]εὐθέως

---

[a]**7:35** ευθεως ¦ --- ECM SBL TH WH [b]**7:35** διηνοιχθησαν ¦ ηνοιγησαν CT [c]**7:36** ειπωσιν ¦ λεγωσιν CT [d]**7:36** αυτος αυτοις διεστελλετο ¦ αυτοις διεστελλετο αυτοι CT [e]**7:37** τους ¦ --- ECM SBL TH WH [f]**8:1** παμπολλου 95.5% ¦ παλιν πολλου ANT CT 3.4% [g]**8:1** ο ιησους ¦ --- CT [h]**8:1** αυτου ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [i]**8:2** ημεραι ¦ ημερας BYZ PCK TR [j]**8:3** νηστεις ¦ νηστις PCK [k]**8:3** τινες γαρ ¦ και τινες CT [l]**8:3** μακροθεν ¦ απο μακροθεν ANT CT [m]**8:3** ηκουσι ¦ ηκασι ANT ECM NA SBL TH TR ¦ εισι WH [n]**8:4** αυτου ¦ αυτου οτι CT [o]**8:5** επηρωτα ¦ ηρωτα CT [p]**8:5** ειπον ¦ ειπαν CT [q]**8:6** παρηγγειλε ¦ παραγγελλει CT [r]**8:6** ευχαριστησας ¦ και ευχαριστησας PCK [s]**8:6** παραθωσι ¦ παρατιθωσι ANT CT [t]**8:7** ειχον ¦ ειχαν TH WH [u]**8:7** ευλογησας 79.6% ¦ αυτα ευλογησας ANT 7.7% ¦ ευλογησας αυτα CT 2.2% [v]**8:7** παραθειναι και αυτα ¦ παραθηναι και αυτα BYZ ¦ παρατιθεναι και αυτα ANT ¦ και ταυτα παρατιθεναι CT [w]**8:8** εφαγον δε ¦ και εφαγον CT [x]**8:8** σπυριδας ¦ σφυριδας WH [y]**8:9** οι φαγοντες ¦ --- ANT CT [z]**8:9** τετρακισχιλιοι ¦ τετρακισχειλιοι TH [aa]**8:10** ευθεως εμβας ¦ εμβας ευθυς ANT ¦ ευθυς εμβας CT

ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.

11 Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρξαντο [a]συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ᾽ αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. 12 Καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει, Τί ἡ γενεὰ αὕτη [b]σημεῖον ἐπιζητεῖ; Ἀμὴν λέγω [c]ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. 13 Καὶ ἀφεὶς αὐτούς, [d]ἐμβὰς πάλιν [e]εἰς πλοῖον, ἀπῆλθεν [f]εἰς τὸ πέραν.

14 Καὶ [g]ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ᾽ ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. 15 Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων, Ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρῴδου. 16 Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, [h]λέγοντες ὅτι Ἄρτους οὐκ ἔχομεν. 17 Καὶ γνοὺς [i]ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; Οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; [j]Ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 18 Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; Καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; Καὶ οὐ μνημονεύετε; 19 Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς [k]πεντακισχιλίους, [l]πόσους κοφίνους [m]πλήρεις κλασμάτων ἤρατε; Λέγουσιν αὐτῷ, Δώδεκα. 20 Ὅτε [n]δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς [o]τετρακισχιλίους, πόσων [p]σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; [q]Οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτά. 21 Καὶ [r]ἔλεγεν αὐτοῖς, [s]Πῶς οὐ συνίετε;

22 Καὶ [t]ἔρχεται εἰς [u]Βηθσαϊδάν. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. 23 Καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, [v]ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι [w]βλέπει. 24 Καὶ ἀναβλέψας ἔλεγε, Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, [x]ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπα-

[a]**8:11** συζητειν ¦ συνζητειν TH WH [b]**8:12** σημειον επιζητει ¦ ζητει σημειον CT [c]**8:12** υμιν 99.5% ¦ --- WH 0.3% [d]**8:13** εμβας παλιν ¦ παλιν εμβας CT ¦ --- ANT [e]**8:13** εις πλοιον 61.9% ¦ εις το πλοιον ANT BYZ TH TR 37.4% ¦ --- ECM NA SBL WH 0.4% [f]**8:13** εις το περαν ¦ παλιν ANT [g]**8:14** επελαθοντο ¦ επελαθοντο οι μαθηται αυτου PCK ¦ επελαθοντο οι μαθηται SCR [h]**8:16** λεγοντες οτι αρτους ουκ εχομεν ¦ οτι αρτους ουκ εχουσι CT [i]**8:17** ο ιησους 98.2% ¦ --- ECM† NA SBL TH WH 0.4% [j]**8:17** ετι ¦ --- CT [k]**8:19** πεντακισχιλιους ¦ πεντακισχειλιους TH [l]**8:19** ποσους ¦ και ποσους ANT [m]**8:19** πληρεις κλασματων ¦ κλασματων πληρεις ANT CT [n]**8:20** δε 95.7% ¦ και ECM* SBL 0.4% ¦ --- ECM† NA WH 1.3% [o]**8:20** τετρακισχιλιους ¦ τετρακισχειλιους TH [p]**8:20** σπυριδων ¦ σφυριδων WH [q]**8:20** οι δε ειπον (ειπαν TH) 98.2% ¦ και λεγουσιν αυτω ECM† NA SBL WH 1.1% [r]**8:21** ελεγεν ¦ λεγει PCK [s]**8:21** πως ου ¦ πως ουπω PCK TH ¦ ουπω ANT ECM NA SBL WH [t]**8:22** ερχεται ¦ ερχονται CT [u]**8:22** βηθσαιδαν 72.9% ¦ βηθσαιδα ANT SCR 25.3% [v]**8:23** εξηγαγεν 98.1% ¦ εξηνεγκεν CT 1% [w]**8:23** βλεπει 98.2% ¦ βλεπεις CT 0.7% [x]**8:24** οτι ως δενδρα ορω ¦ ως δενδρα ANT SCR

τοῦντας. 25 Εἶτα πάλιν [a]ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ,
καὶ [b]ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι. Καὶ [c]ἀποκατεστάθη, καὶ [d]ἐνέβλεψε
τηλαυγῶς [e]ἅπαντας. 26 Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς [f]τὸν οἶκον αὐτοῦ, λέ-
γων, Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, [g]μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ.

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας
[h]Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; 28 Οἱ δὲ
[i]ἀπεκρίθησαν, [j]Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν· καὶ ἄλλοι [k]Ἠλίαν· ἄλλοι δὲ
[l]ἕνα τῶν προφητῶν. 29 Καὶ αὐτὸς [m]λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με
λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς [n]δὲ ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χριστός.
30 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτοῦ.

31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι [o]ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ [p]τῶν
ἀρχιερέων καὶ [q]τῶν γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς
ἡμέρας ἀναστῆναι· 32 καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ προσλαβό-
μενος [r]αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐτῷ. 33 Ὁ δὲ ἐπιστραφείς, καὶ
ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπετίμησε [s]τῷ Πέτρῳ, [t]λέγων, Ὕπαγε ὀπίσω
μου, Σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν
αὐτοῖς, [u]Ὅστις θέλει ὀπίσω μου [v]ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν,
καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 35 Ὃς γὰρ [w]ἂν
θέλῃ τὴν [x]ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ᾽ ἂν [y]ἀπολέσῃ τὴν
[z]ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, [aa]οὗτος σώσει αὐτήν.

---

[a] **8:25** επεθηκε 98.6% ¦ εθηκε WH 0.4% [b] **8:25** εποιησεν αυτον αναβλεψαι ¦ διεβλεψε CT [c] **8:25** αποκατεσταθη ¦ απεκατεστη CT [d] **8:25** ενεβλεψε ¦ ανεβλεψε BYZ HF ¦ ενεβλεπε CT [e] **8:25** απαντας ¦ απαντα CT [f] **8:26** τον ¦ --- BYZ CT [g] **8:26** μηδε ειπης τινι εν τη κωμη 93.6% ¦ --- ECM NA SBL WH 0.6% [h] **8:27** καισαρειας ¦ καισαριας WH [i] **8:28** απεκριθησαν ¦ ειπαν αυτω λεγοντες οτι ECM† NA SBL WH ¦ ειπαν αυτω λεγοντες ECM* TH [j] **8:28** ιωαννην ¦ ιωανην WH [k] **8:28** ηλιαν ¦ ηλειαν WH [l] **8:28** ενα ¦ οτι εις CT [m] **8:29** λεγει αυτοις ¦ επηρωτα αυτους ECM† NA SBL TH WH [n] **8:29** δε ¦ --- CT [o] **8:31** απο ¦ υπο CT [p] **8:31** των ¦ --- TR [q] **8:31** των ¦ --- TR [r] **8:32** αυτον ο πετρος ¦ ο πετρος αυτον ECM NA SBL WH [s] **8:33** τω ¦ --- CT [t] **8:33** λεγων ¦ και λεγει CT [u] **8:34** οστις ¦ ει τις ECM† NA SBL TH WH [v] **8:34** ακολουθειν ¦ ελθειν SBL TR WH [w] **8:35** αν ¦ εαν CT [x] **8:35** ψυχην αυτου 99.6% ¦ εαυτου ψυχην WH 0.3% [y] **8:35** απολεση ¦ απολεσει NA SBL TH WH [z] **8:35** ἑαυτοῦ ψυχὴν ¦ ψυχὴν αὐτοῦ CT PCK TR [aa] **8:35** ουτος ¦ --- CT

36 Τί γὰρ [a]ὠφελήσει [b]ἄνθρωπον, [c]ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ
ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; 37 [d]Ἢ τί [e]δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς
ψυχῆς αὐτοῦ; 38 Ὃς γὰρ [f]ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν
τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ
9 τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. 1 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
εἰσί τινες [g]τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου,
ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.
2 Καὶ [h]μεθ’ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν
Ἰάκωβον καὶ [i]Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ’
ἰδίαν μόνους. Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, 3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐ-
τοῦ [j]ἐγένοντο στίλβοντα, λευκὰ λίαν [k]ὡς χιών, οἷα [l]γναφεὺς ἐπὶ τῆς
γῆς οὐ δύναται [m]λευκᾶναι. 4 Καὶ ὤφθη αὐτοῖς [n]Ἠλίας σὺν [o]Μωσῇ, καὶ
ἦσαν [p]συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. 5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ
Ἰησοῦ, [q]Ῥαββί, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν [r]σκηνὰς
τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ [s]Μωσῇ μίαν, καὶ [t]Ἠλίᾳ μίαν. 6 Οὐ γὰρ ᾔδει τί
[u]λαλήσει· [v]ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι. 7 Καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐ-
τοῖς· καὶ [w]ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς [x]νεφέλης, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγα-
πητός· [y]αὐτοῦ ἀκούετε. 8 Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα
εἶδον, [z]ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ’ ἑαυτῶν.
9 [aa]Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν [ab]ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς
ἵνα μηδενὶ [ac]διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου

---

[a]**8:36** ωφελησει ¦ ωφελει ECM† NA SBL TH WH [b]**8:36** ανθρωπον ¦ τον ανθρωπον TH [c]**8:36** εαν κερδηση τον κοσμον ολον και ζημιωθη ¦ κερδησαι τον κοσμον ολον και ζημιωθηναι CT [d]**8:37** η τι ¦ τι γαρ CT [e]**8:37** δωσει ¦ δοι CT [f]**8:38** εαν ¦ αν BYZ TR [g]**9:1** των ωδε ¦ ωδε των NA WH [h]**9:2** μεθ ¦ μετα CT [i]**9:2** ιωαννην ¦ τον ιωαννην ANT BYZ ECM NA PCK TR ¦ ιωανην WH [j]**9:3** εγενοντο ¦ εγενετο ANT BYZ CT PCK TR [k]**9:3** ως χιων 70.6% ¦ --- CT 0.9% [l]**9:3** γναφευς ¦ κναφευς PCK [m]**9:3** λευκαναι ¦ ουτως λευκαναι ANT CT [n]**9:4** ηλιας ¦ ηλειας WH [o]**9:4** μωση ¦ μωσει BYZ TR ¦ μωυση PCK TH ¦ μωυσει ANT ECM NA SBL WH [p]**9:4** συλλαλουντες ¦ συν-λαλουντες TH WH [q]**9:5** ραββι ¦ ραββει TH WH [r]**9:5** σκηνας τρεις ¦ τρεις σκηνας CT [s]**9:5** μωση ¦ μωσει BYZ PCK TR ¦ μωυσει ANT ECM NA SBL WH ¦ μωυση TH [t]**9:5** ηλια ¦ ηλεια WH [u]**9:6** λαλησει ¦ λαληση ANT TR ¦ αποκριθη CT [v]**9:6** ησαν γαρ εκφοβοι ¦ εκφοβοι γαρ εγενοντο CT [w]**9:7** ηλθε ¦ εγενετο ECM† NA SBL WH [x]**9:7** νεφελης ¦ νεφελης λεγουσα ANT TR [y]**9:7** αυτου ακουετε ¦ ακουετε αυτου CT [z]**9:8** αλλα τον ιησουν μονον μεθ εαυτων 93.3% ¦ μεθ εαυτων ει μη τον ιησουν μονον WH 0.2% [aa]**9:9** καταβαινοντων δε ¦ και καταβαινοντων CT [ab]**9:9** απο ¦ εκ ECM† NA SBL WH [ac]**9:9** διηγησωνται α ειδον ¦ α ειδον διηγησωνται CT

ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. [10]Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτούς,
[a]συζητοῦντες τί ἐστι τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. [11]Καὶ ἐπηρώτων
αὐτόν, λέγοντες ὅτι Λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι [b]Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν
πρῶτον; [12]Ὁ δὲ [c]ἀποκριθείς, εἶπεν αὐτοῖς, [d]Ἠλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον,
[e]ἀποκαθιστᾷ πάντα· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου,
ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ [f]ἐξουδενωθῇ. [13]Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ [g]Ἠλίας
ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα [h]ἠθέλησαν, καθὼς γέγραπται ἐπ'
αὐτόν.

[14]Καὶ [i]ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητάς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτούς,
καὶ γραμματεῖς [j]συζητοῦντας [k]αὐτοῖς. [15]Καὶ [l]εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος
[m]ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν.
[16]Καὶ ἐπηρώτησε [n]τοὺς γραμματεῖς, Τί [o]συζητεῖτε πρὸς [p]αὐτούς;
[17]Καὶ [q]ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπε, Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν
υἱόν μου πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. [18]Καὶ ὅπου [r]ἂν αὐτὸν
καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας [s]αὐτοῦ,
καὶ ξηραίνεται· καὶ [t]εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ
οὐκ ἴσχυσαν. [19]Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς [u]αὐτῷ λέγει, Ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως
πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; Ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετε αὐτὸν πρός
με. [20]Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ [v]ἰδὼν αὐτόν, [w]εὐθέως τὸ
πνεῦμα [x]ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων.
[21]Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πόσος χρόνος ἐστίν, [y]ὡς τοῦτο
γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπε, [z]Παιδιόθεν. [22]Καὶ πολλάκις [aa]αὐτὸν καὶ εἰς
τὸ πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι [ab]δύνασαι,

---

[a]**9:10** συζητουντες ¦ συνζητουντες TH WH [b]**9:11** ηλιαν ¦ ηλειαν WH [c]**9:12** αποκριθεις ειπεν ¦ εφη CT [d]**9:12** ηλιας ¦ ηλειας WH [e]**9:12** αποκαθιστα ¦ αποκαθιστανει ECM NA SBL TH ¦ αποκατιστανει WH [f]**9:12** εξουδενωθη ¦ εξουδενηθη CT [g]**9:13** ηλιας ¦ ηλειας WH [h]**9:13** ηθελησαν ¦ ηθελον CT [i]**9:14** ελθων προς τους μαθητας ειδεν ¦ ελθοντες προς τους μαθητας ειδον ECM NA SBL TH ¦ ελθοντες προς τους μαθητας ειδαν WH [j]**9:14** συζητουντας ¦ συνζητουντας TH WH [k]**9:14** αυτοις ¦ προς αυτους CT [l]**9:15** ευθεως ¦ ευθυς CT [m]**9:15** ιδων αυτον εξεθαμβηθη ¦ ιδοντες αυτον εξεθαμβηθησαν ANT CT [n]**9:16** τους γραμματεις ¦ αυτους CT [o]**9:16** συζητειτε ¦ συνζητειτε TH WH [p]**9:16** αὐτούς ¦ ἑαυτούς ANT ¦ αὑτούς SBL [q]**9:17** αποκριθεις εις εκ του οχλου ειπε ¦ απεκριθη αυτω εις εκ του οχλου CT [r]**9:18** αν ¦ εαν CT [s]**9:18** αυτου ¦ --- CT [t]**9:18** ειπον ¦ ειπα CT [u]**9:19** αυτω ¦ αυτοις CT [v]**9:20** ιδων ¦ ιδον PCK [w]**9:20** ευθεως το πνευμα ¦ το πνευμα ευθυς CT [x]**9:20** εσπαραξεν ¦ συνεσπαραξεν ECM NA SBL WH [y]**9:21** ως ¦ εως ECM* [z]**9:21** παιδιοθεν ¦ εκ παιδιοθεν CT [aa]**9:22** αυτον και εις το πυρ ¦ αυτον και εις πυρ ANT PCK TH TR ¦ και εις πυρ αυτον ECM NA SBL WH [ab]**9:22** δυνασαι ¦ δυνη CT

βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ’ ἡμᾶς. 23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ,
Τὸ εἰ [a]δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. 24 [b]Καὶ
[c]εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, [d]μετὰ δακρύων ἔλεγε, Πιστεύω,
[e]Κύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. 25 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει
[f]ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ, Τὸ
[g]πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγώ [h]σοι ἐπιτάσσω, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ,
καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. 26 Καὶ [i]κράξαν, καὶ πολλὰ σπαράξαν
[j]αὐτόν, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε [k]πολλοὺς λέγειν ὅτι
ἀπέθανεν. 27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας [l]αὐτὸν τῆς χειρός, ἤγειρεν αὐτόν·
καὶ ἀνέστη. 28 Καὶ [m]εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
[n]ἐπηρώτων αὐτὸν κατ’ ἰδίαν ὅτι Ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν
αὐτό; 29 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν,
εἰ μὴ ἐν προσευχῇ [o]καὶ νηστείᾳ.

30 [p]Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες [q]παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας· καὶ
οὐκ ἤθελεν ἵνα τις [r]γνῷ. 31 Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλε-
γεν αὐτοῖς ὅτι Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων,
καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθείς, [s]τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσε-
ται. 32 Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33 Καὶ [t]ἦλθεν εἰς [u]Καπερναούμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα
αὐτούς, Τί ἐν τῇ ὁδῷ [v]πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε; 34 Οἱ δὲ ἐσιώπων·
πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων. 35 Καὶ καθίσας
ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται
πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος. 36 Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν
αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτό, εἶπεν αὐτοῖς· 37 Ὃς
[w]ἐὰν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται·
καὶ ὃς [x]ἐὰν ἐμὲ [y]δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.

---

[a]**9:23** δυνασαι πιστευσαι ¦ δυνη CT [b]**9:24** και ¦ --- CT [c]**9:24** ευθεως ¦ ευθυς CT [d]**9:24** μετα δακρυων 96.5% ¦ --- CT 0.9% [e]**9:24** κυριε ¦ --- CT [f]**9:25** οχλος ¦ ο οχλος PCK [g]**9:25** πνευμα το αλαλον και κωφον ¦ αλαλον και κωφον πνευμα CT [h]**9:25** σοι επιτασσω ¦ επιτασσω σοι CT [i]**9:26** κραξαν και πολλα σπαραξαν ¦ κραξας και πολλα σπαραξας CT [j]**9:26** αυτον ¦ --- CT [k]**9:26** πολλους ¦ τους πολλους CT [l]**9:27** αυτον της χειρος ¦ της χειρος αυτου CT [m]**9:28** εισελθοντα αυτον ¦ εισελθοντος αυτου CT [n]**9:28** επηρωτων αυτον κατ ιδιαν ¦ κατ ιδιαν επηρωτων αυτον CT [o]**9:29** και νηστεια 99.7% ¦ --- ECM† NA SBL WH 0.2% [p]**9:30** και εκειθεν ¦ κακειθεν CT [q]**9:30** παρε-πορευοντο ¦ επορευοντο WH [r]**9:30** γνω ¦ γνοι CT [s]**9:31** τη τριτη ημερα ¦ μετα τρεις ημερας CT [t]**9:33** ηλθεν ¦ ηλθον CT [u]**9:33** καπερναουμ ¦ καφαρναουμ CT [v]**9:33** προς εαυτους ¦ --- CT [w]**9:37** εαν ¦ αν CT [x]**9:37** εαν ¦ αν CT [y]**9:37** δεξηται ¦ δεχηται ECM† NA SBL TH WH

38 [a]Ἀπεκρίθη [b]δὲ αὐτῷ [c]Ἰωάννης, [d]λέγων, Διδάσκαλε, [e]εἴδομέν
τινα [f]τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, [g]ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν·
καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν. 39 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε,
Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ
ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με. 40 Ὃς γὰρ οὐκ ἔστι
καθ' [h]ὑμῶν ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν. 41 Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον
ὕδατος ἐν [i]ὀνόματί μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν λέγω [j]ὑμῖν, οὐ μὴ
ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

42 Καὶ ὃς [k]ἐὰν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν [l]μικρῶν τῶν πιστευόντων
[m]εἰς ἐμέ, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται [n]λίθος μυλικὸς
περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. 43 Καὶ
ἐὰν [o]σκανδαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν [p]σοί ἐστι
κυλλὸν [q]εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν
εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, 44 [r]ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ
τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 45 Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ
σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν [s]ἐστί σοι εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν,
ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, [t]εἰς τὸ πῦρ
τὸ ἄσβεστον, 46 ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ
σβέννυται. 47 Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν·
καλόν [u]σοί ἐστι μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,
ἢ [v]δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα [w]βληθῆναι εἰς [x]τὴν γέενναν [y]τοῦ πυρός,
48 ὅπου ὁ σκώληξ [z]αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 49 Πᾶς

[a]**9:38** απεκριθη ¦ εφη CT [b]**9:38** δε ¦ --- ANT CT [c]**9:38** ιωαννης ¦ ο ιωαννης ANT BYZ ECM NA PCK SBL TH TR ¦ ο ιωανης WH [d]**9:38** λεγων ¦ --- CT [e]**9:38** ειδομεν ¦ ειδαμεν WH [f]**9:38** τω ¦ εν τω ANT CT SCR [g]**9:38** ος ουκ ακολουθει ημιν και εκωλυσαμεν αυτον οτι ουκ ακολουθει 82.4% ¦ και εκωλυομεν αυτον οτι ουκ ηκολουθει CT 0.7% [h]**9:40** υμων υπερ υμων ¦ ημων υπερ ημων CT SCR [i]**9:41** ονοματι μου 76.8% ¦ τω ονοματι μου ANT TR 17.2% ¦ ονοματι CT 4.6% [j]**9:41** υμιν ¦ υμιν οτι CT [k]**9:42** εαν ¦ αν ANT CT TR [l]**9:42** μικρων ¦ μικρων τουτων ANT ECM† NA SBL SCR TH WH [m]**9:42** εις εμε ¦ --- WH [n]**9:42** λιθος μυλικος ¦ μυλος ονικος CT [o]**9:43** σκανδαλιζη ¦ σκανδαλιση ECM* WH [p]**9:43** σοι εστι ¦ εστι σε CT [q]**9:43** εις την ζωην εισελθειν ¦ εισελθειν εις την ζωην CT [r]**9:44** οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται ¦ --- NA SBL TH WH [Note: ECM encloses this text with double brackets.] [s]**9:45** εστι σοι ¦ εστι σε BYZ CT ¦ σοι εστιν ANT [t]**9:45–46** εις το πυρ το ασβεστον οπου ο σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται ¦ --- NA SBL TH WH [Note: ECM encloses verse 46 with double brackets.] [u]**9:47** σοι ¦ σε CT [v]**9:47** δυο ¦ τους δυο ANT [w]**9:47** βληθηναι ¦ απελθειν ANT [x]**9:47** την ¦ --- WH [y]**9:47** του πυρος 97% ¦ --- CT 1.2% [z]**9:48** αυτων ¦ --- PCK

γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, [a]καὶ πᾶσα θυσία ἁλὶ ἁλισθήσεται. 50 Καλὸν τὸ
ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; Ἔχετε ἐν
ἑαυτοῖς [b]ἅλας, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

10 [c]Κἀκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας [d]διὰ τοῦ
πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ [e]συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς
αὐτόν· καί, ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.

2 Καὶ [f]προσελθόντες Φαρισαῖοι [g]ἐπηρώτησαν αὐτόν, Εἰ ἔξεστιν ἀν-
δρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν. 3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐ-
τοῖς, Τί ὑμῖν ἐνετείλατο [h]Μωσῆς; 4 Οἱ δὲ [i]εἶπον, [j]Μωσῆς ἐπέτρεψε
βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι. 5 [k]Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς, Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντο-
λὴν ταύτην· 6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς
[l]ὁ Θεός. 7 Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ
τὴν μητέρα, [m]καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, 8 καὶ
ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ [n]μία σάρξ.
9 Ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

10 Καὶ [o]ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ [p]αὐτοῦ περὶ [q]τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώ-
τησαν αὐτόν. 11 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὃς [r]ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ᾽ αὐτήν· 12 καὶ ἐὰν [s]γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν
ἄνδρα αὐτῆς καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται.

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα [t]ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ
[u]ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. 14 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησε, καὶ
εἶπεν αὐτοῖς, Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με· [v]μὴ κωλύετε αὐτά·

---

[a] **9:49** και πασα θυσια αλι αλισθησεται 83.3% ¦ --- CT 6.6% [b] **9:50** αλας ¦ αλα CT [c] **10:1** κακειθεν ¦ και εκειθεν ANT CT [d] **10:1** δια του 84.3% ¦ και ECM† NA SBL TH WH 0.7% ¦ --- ECM* 13.1% [e] **10:1** συμπορευονται ¦ συνπορευονται TH WH [f] **10:2** προσελθοντες φαρισαιοι 55.4% ¦ προσελθοντες οι φαρισαιοι ANT BYZ TR 42.3% ¦ --- SBL 0.2% [g] **10:2** επηρωτησαν ¦ επηρωτων ANT CT [h] **10:3** μωσης ¦ μωυσης ANT CT [i] **10:4** ειπον ¦ ειπαν CT [j] **10:4** μωσης επετρεψε ¦ επετρεψε μωυσης ANT CT [k] **10:5** και αποκριθεις ο ¦ ο δε CT [l] **10:6** ο θεος ¦ --- CT [m] **10:7** και προσκολληθησεται προς την γυναικα αυτου ¦ και προσκολληθησεται τη γυναικι αυτου ECM* ¦ --- WH [n] **10:8** μια σαρξ ¦ σαρξ μια PCK [o] **10:10** εν τη οικια ¦ εις την οικιαν ANT CT [p] **10:10** αυτου ¦ --- ANT CT [q] **10:10** του αυτου επηρωτησαν ¦ τουτου επηρωτων ANT CT [r] **10:11** εαν ¦ αν ANT CT [s] **10:12** γυνη απολυση τον ανδρα αυτης και γαμηθη αλλω 93.4% ¦ αυτη απολυσασα τον ανδρα αυτης γαμηση αλλον CT 0.4% ¦ γυνη απολυσασα τον ανδρα γαμηθη αλλω ANT 0.2% [t] **10:13** αψηται αυτων 93.1% ¦ αυτων αψηται ANT CT 6.7% [u] **10:13** επετιμων τοις προσφερουσιν ¦ επετιμησαν αυτοις CT [v] **10:14** μη ¦ και μη ANT TR

τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. 15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς
[a]ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ
εἰς αὐτήν. 16 Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτά, [b]τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ᾽ αὐτά,
εὐλόγει αὐτά.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμὼν [c]εἷς καὶ
γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω
ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 18 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τί με
λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. 19 Τὰς ἐντολὰς οἶδας,
Μὴ [d]μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς,
μὴ ἀποστερήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. 20 Ὁ δὲ
[e]ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ
νεότητός μου. 21 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ
εἶπεν αὐτῷ, Ἕν [f]σοι ὑστερεῖ· [g]ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς
[h]πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει
μοι, [i]ἄρας τὸν σταυρόν. 22 Ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθε
λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ,
Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
εἰσελεύσονται. 24 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. Ὁ
δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι
[j]τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.
25 [k]Εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ [l]τῆς τρυμαλιᾶς [m]τῆς ῥαφίδος
[n]εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 Οἱ δὲ
περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς [o]ἑαυτούς, Καὶ τίς δύναται
σωθῆναι; 27 Ἐμβλέψας [p]δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει, Παρὰ ἀνθρώποις
ἀδύνατον, ἀλλ᾽ οὐ παρὰ [q]Θεῷ· πάντα γὰρ δυνατά [r]ἐστι παρὰ τῷ

[a]**10:15** εαν ¦ αν CT [b]**10:16** τιθεις τας χειρας επ αυτα ευλογει ¦ τιθεις τας χειρας επ αυτα ηυλογει TR ¦ κατηυλογει τιθεις τας χειρας επ ANT ¦ κατευλογει τιθεις τας χειρας επ CT [c]**10:17** εις ¦ τις PCK [d]**10:19** μοιχευσης μη φονευσης 91.5% ¦ φονευσης μη μοιχευσης ECM NA SBL WH 4.1% [e]**10:20** αποκριθεις ειπεν ¦ εφη CT [f]**10:21** σοι ¦ σε ANT CT [g]**10:21** υπαγε ¦ ει θελεις τελειος ειναι υπαγε ANT [h]**10:21** πτωχοις 97% ¦ τοις πτωχοις ECM† NA SBL TH TR WH 2.7% [i]**10:21** αρας τον σταυρον 95% ¦ αρας τον σταυρον σου ANT 1.8% ¦ --- CT 1.5% [j]**10:24** τους πεποιθοτας επι χρημασιν 91.6% ¦ τους πεποιθοτας επι τοις χρημασιν TR 4% ¦ --- CT 0.3% [k]**10:25** ευκοπωτερον ¦ ευκοπωτερον γαρ PCK [l]**10:25** της ¦ --- ANT ECM* PCK WH [m]**10:25** της ¦ --- ANT ECM* WH [n]**10:25** εισελθειν ¦ διελθειν NA SBL SCR TH WH [o]**10:26** εαυτους 95.8% ¦ αυτον WH 2.3% [p]**10:27** δε ¦ --- ANT CT [q]**10:27** θεω ¦ τω θεω TR [r]**10:27** εστι ¦ --- CT

Θεῷ. 28 [a]Ἤρξατο [b]ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ, Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν
πάντα καὶ [c]ἠκολουθήσαμέν σοι. 29 [d]Ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ
[e]πατέρα, ἢ μητέρα, [f]ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ
[g]ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου, 30 ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ
καιρῷ τούτῳ, οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ [h]μητέρας καὶ
τέκνα καὶ ἀγρούς, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν
αἰώνιον. 31 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ [i]ἔσχατοι πρῶτοι.

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἦν
προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, [j]καὶ ἀκολουθοῦντες
ἐφοβοῦντο. Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς
λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν· 33 ὅτι Ἰδού, ἀναβαίνομεν
εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς
ἀρχιερεῦσι καὶ [k]γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ,
καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, 34 καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ
[l]μαστιγώσουσιν αὐτόν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν
αὐτόν· καὶ [m]τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ [n]Ἰωάννης [o]οἱ υἱοὶ Ζεβε-
δαίου, [p]λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν [q]αἰτήσωμεν, ποιήσῃς
ἡμῖν. 36 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τί θέλετε [r]ποιῆσαί με ὑμῖν; 37 Οἱ δὲ [s]εἶπον
αὐτῷ, Δὸς ἡμῖν, ἵνα εἷς [t]ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ [u]εὐωνύμων σου κα-
θίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. 38 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τί
αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, [v]καὶ τὸ βάπτισμα ὃ
ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; 39 Οἱ δὲ [w]εἶπον αὐτῷ, Δυνάμεθα. Ὁ δὲ

[a]**10:28** ηρξατο ¦ ηρξατο δε PCK ¦ και ηρξατο TR [b]**10:28** ο πετρος λεγειν ¦ λεγειν ο πετρος ECM NA SBL WH [c]**10:28** ηκολουθησαμεν ¦ ηκολουθηκαμεν NA SBL TH WH [d]**10:29** αποκριθεις ο ιησους ειπεν ¦ αποκριθεις δε ο ιησους ειπεν ANT BYZ HF PCK TR ¦ εφη ο ιησους CT [e]**10:29** πατερα η μητερα ¦ μητερα η πατερα CT [f]**10:29** η γυναικα 96.5% ¦ --- CT 1.5% [g]**10:29** ενεκεν ¦ --- BYZ TR [h]**10:30** μητερας ¦ πατερα και μητερα ANT PCK [i]**10:31** εσχατοι ¦ οι εσχατοι BYZ CT TR [j]**10:32** και ¦ οι δε CT [k]**10:33** γραμματευσι ¦ τοις γραμματευσι CT PCK TR [l]**10:34** μαστιγωσουσιν αυτον και εμπτυσουσιν αυτω και αποκτενουσιν αυτον ¦ εμπτυσουσιν αυτω και μαστιγωσουσιν αυτον και αποκτενουσι CT [m]**10:34** τη τριτη ημερα 99% ¦ μετα τρεις ημερας CT 0.7% [n]**10:35** ιωαννης ¦ ιωανης WH [o]**10:35** οι 67.5% ¦ οι δυο WH 0.2% ¦ --- ANT 32.1% [p]**10:35** λεγοντες ¦ λεγοντες αυτω CT [q]**10:35** αιτησωμεν ¦ αιτησωμεν σε CT [r]**10:36** ποιησαι με 90.2% ¦ ποιησω SBL TH WH 2.5% ¦ με ποιησω ECM NA 0.4% [s]**10:37** ειπον ¦ ειπαν CT [t]**10:37** εκ δεξιων σου ¦ σου εκ δεξιων CT [u]**10:37** ευωνυμων σου ¦ αριστερων ECM† NA SBL TH WH [v]**10:38** και ¦ η CT [w]**10:39** ειπον ¦ ειπαν CT

Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τὸ [a]μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτι-
σμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· [40] τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου
[b]καὶ ἐξ [c]εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ᾽ οἷς ἡτοίμασται. [41] Καὶ
ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ [d]Ἰωάννου.
[42] [e]Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς λέγει αὐτοῖς, Οἴδατε ὅτι οἱ
δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι
αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. [43] Οὐχ οὕτω δὲ [f]ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ᾽ ὃς
[g]ἐὰν θέλῃ [h]γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν ἔσται [i]ὑμῶν διάκονος· [44] καὶ ὃς [j]ἐὰν
θέλῃ [k]ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. [45] Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

[46] Καὶ ἔρχονται εἰς [l]Ἱεριχώ· καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ
[m]Ἱεριχώ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, [n]υἱὸς Τιμαίου
Βαρτίμαιος [o]ὁ τυφλὸς [p]ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. [47] Καὶ
ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ [q]Ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν,
[r]Ὁ υἱὸς [s]Δαυίδ, Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. [48] Καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοί,
ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ [t]Δαυίδ, ἐλέησόν
με. [49] Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν [u]αὐτὸν φωνηθῆναι· καὶ φωνοῦσι
τὸν τυφλόν, λέγοντες αὐτῷ, Θάρσει· [v]ἔγειραι, φωνεῖ σε. [50] Ὁ δὲ
ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ [w]ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. [51] Καὶ
ἀποκριθεὶς [x]λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί [y]θέλεις ποιήσω σοί; Ὁ δὲ
τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, [z]Ῥαββουνί, ἵνα ἀναβλέψω. [52] [aa]Ὁ δὲ Ἰησοῦς

[a] **10:39** μεν ¦ --- CT [b] **10:40** και ¦ η CT [c] **10:40** ευωνυμων ¦ ευωνυμων μου PCK TR [d] **10:41** ιωαννου ¦ ιωανου WH [e] **10:42** ο δε ιησους προσκαλεσαμενος αυτους ¦ και προσκαλεσαμενος αυτους ο ιησους CT [f] **10:43** εσται 97.5% ¦ εστιν CT 1.6% [g] **10:43** εαν ¦ αν CT [h] **10:43** γενεσθαι μεγας ¦ μεγας γενεσθαι CT [i] **10:43** υμων διακονος ¦ διακονος υμων TR [j] **10:44** εαν ¦ αν CT TR [k] **10:44** υμων γενεσθαι ¦ εν υμιν ειναι CT [l] **10:46** ιεριχω ¦ ιερειχω TH WH [m] **10:46** ιεριχω ¦ ιερειχω TH WH [n] **10:46** υιος ¦ ο υιος ANT CT [o] **10:46** ο ¦ --- ANT CT [p] **10:46** εκαθητο παρα την οδον προσαιτων 98.5% ¦ προσαιτης εκαθητο παρα την οδον CT 0.4% [q] **10:47** ναζωραιος 97.6% ¦ ναζαρηνος CT 1% [r] **10:47** ο υιος ¦ υιε ANT CT [s] **10:47** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [t] **10:48** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [u] **10:49** αυτον φωνηθηναι ¦ φωνησατε αυτον ANT CT [v] **10:49** εγειραι ¦ εγειρε ANT CT [w] **10:50** αναστας ¦ αναπηδησας CT [x] **10:51** λεγει αυτω ο ιησους ¦ αυτω ο ιησους ειπε CT [y] **10:51** θελεις ποιησω σοι ¦ σοι θελεις ποιησω ANT CT [z] **10:51** ραββουνι ¦ ραβουνι PCK ¦ ραββονι TR ¦ ραββουνει WH [aa] **10:52** ο δε ¦ και ο ANT ECM NA SBL WH

εἶπεν αὐτῷ, Ὕπαγε· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ [a]εὐθέως ἀνέβλεψε,
καὶ [b]ἠκολούθει [c]τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ.

11 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς [d]Ἱερουσαλήμ, εἰς [e]Βηθσφαγὴ καὶ Βηθα-
νίαν, πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ, 2 καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν·
καὶ [f]εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ’
ὃν οὐδεὶς [g]ἀνθρώπων κεκάθικε· [h]λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. 3 Καὶ ἐάν
τις ὑμῖν εἴπῃ, Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε [i]ὅτι Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει·
καὶ [j]εὐθέως αὐτὸν [k]ἀποστέλλει ὧδε. 4 [l]Ἀπῆλθον δὲ καὶ εὗρον [m]πῶλον
δεδεμένον πρὸς [n]τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν.
5 Καί τινες τῶν ἐκεῖ [o]ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν
πῶλον; 6 Οἱ δὲ [p]εἶπον αὐτοῖς καθὼς [q]ἐνετείλατο ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν
αὐτούς. 7 Καὶ [r]ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ [s]ἐπέβαλον αὐτῷ
τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ’ [t]αὐτῷ. 8 [u]Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν
ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ [v]στοιβάδας [w]ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων,
καὶ ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν. 9 Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες
ἔκραζον, [x]λέγοντες,

Ὡσαννά·
εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.
10 Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία
[y]ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ πατρὸς ἡμῶν [z]Δαυίδ.
Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

---

[a]**10:52** ευθεως ¦ ευθυς CT [b]**10:52** ηκολουθει ¦ ηκολουθησε PCK [c]**10:52** τω ιησου ¦ αυτω CT [d]**11:1** ιερουσαλημ ¦ ιεροσολυμα CT [e]**11:1** βηθσφαγη ¦ βηθφαγη BYZ CT TR [f]**11:2** ευθεως ¦ ευθυς CT [g]**11:2** ανθρωπων κεκαθικε ¦ ουπω ανθρωπων εκαθισε CT [h]**11:2** λυσαντες αυτον αγαγετε ¦ λυσατε αυτον και φερετε CT [i]**11:3** οτι ¦ --- NA WH [j]**11:3** ευθεως ¦ ευθυς CT [k]**11:3** αποστελλει ¦ αποστελει TR ¦ αποστελλει παλιν ANT ECM† NA SBL TH WH [l]**11:4** απηλθον δε ¦ και απηλθον CT [m]**11:4** πωλον ¦ τον πωλον ANT BYZ PCK TR [n]**11:4** την ¦ --- CT [o]**11:5** εστηκοτων ¦ εστωτων PCK [p]**11:6** ειπον ¦ ειπαν ECM NA SBL WH [q]**11:6** ενετειλατο ¦ ειπεν CT [r]**11:7** ηγαγον ¦ φερουσι CT [s]**11:7** επεβαλον ¦ επιβαλλουσιν CT [t]**11:7** αυτω ¦ αυτον CT [u]**11:8** πολλοι δε ¦ και πολλοι CT [v]**11:8** στοιβαδας ¦ στιβαδας CT [w]**11:8** εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννυον εις την οδον 77.7% ¦ κοψαντες εκ των αγρων CT 0.4% [x]**11:9** λεγοντες ¦ --- CT [y]**11:10** εν ονοματι κυριου ¦ --- CT [z]**11:10** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH

11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα [a]ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περι-
βλεψάμενος πάντα, [b]ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν
μετὰ τῶν δώδεκα.
12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπείνασε.
13 Καὶ ἰδὼν συκῆν [c]μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα [d]εὑρήσει
τι ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτήν, οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· [e]οὐ γὰρ
ἦν καιρὸς σύκων. 14 Καὶ ἀποκριθεὶς [f]ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, Μηκέτι
[g]ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν [h]φάγοι. Καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ.
15 Καὶ [i]ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν [j]ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ
ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ [k]ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ·
καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων
τὰς περιστερὰς κατέστρεψε· 16 καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος
διὰ τοῦ ἱεροῦ. 17 Καὶ ἐδίδασκε, [l]λέγων [m]αὐτοῖς, Οὐ γέγραπται ὅτι Ὁ
οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; Ὑμεῖς δὲ
[n]ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν. 18 Καὶ ἤκουσαν οἱ [o]γραμματεῖς
καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν [p]ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ
αὐτόν, [q]ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. 19 Καὶ [r]ὅτε
ὀψὲ ἐγένετο, [s]ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.
20 Καὶ [t]πρωῒ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ
ῥιζῶν. 21 Καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, [u]Ῥαββί, ἴδε, ἡ συκῆ ἣν
κατηράσω ἐξήρανται. 22 Καὶ ἀποκριθεὶς [v]ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ἔχετε
πίστιν Θεοῦ. 23 Ἀμὴν [w]γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ,
Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ

[a]**11:11** ο ιησους και ¦ --- CT [b]**11:11** οψιας ¦ οψε SBL WH [c]**11:13** μακροθεν ¦ απο μακροθεν ANT ECM† NA SBL TH WH [d]**11:13** ευρησει τι ¦ τι ευρησει ANT CT [e]**11:13** ου γαρ ην καιρος ¦ ο γαρ καιρος ουκ ην CT [f]**11:14** ο ιησους ¦ --- ANT CT [g]**11:14** εκ σου εις τον αιωνα ¦ εις τον αιωνα εκ σου CT [h]**11:14** φαγοι ¦ φαγη PCK [i]**11:15** ερχονται ¦ ερχονται παλιν ANT [j]**11:15** ο ιησους ¦ --- CT [k]**11:15** αγοραζοντας ¦ τους αγοραζοντας ANT CT [l]**11:17** λεγων ¦ και ελεγεν CT [m]**11:17** αυτοις ¦ --- WH [n]**11:17** εποιησατε αυτον ¦ αυτον εποιησατε ANT ¦ πεποιηκατε αυτον CT [o]**11:18** γραμματεις και οι αρχιερεις ¦ γραμματεις και οι φαρισαιοι και οι αρχιερεις ANT ¦ αρχιερεις και οι γραμματεις CT [p]**11:18** απολεσωσιν ¦ απολεσουσιν PCK TR [q]**11:18** οτι πας ¦ πας γαρ CT [r]**11:19** οτε ¦ οταν CT [s]**11:19** εξεπορευετο ¦ εξεπορευοντο ECM† NA SBL WH [t]**11:20** πρωι παραπορευομενοι ¦ παραπορευομενοι πρωι ANT CT [u]**11:21** ραββι ¦ ραββει TH WH [v]**11:22** ο ¦ --- TR [w]**11:23** γαρ ¦ --- NA SBL TH WH

αὐτοῦ, ἀλλὰ [a]πιστεύσῃ ὅτι ἃ λέγει γίνεται· ἔσται αὐτῷ ὃ ἐὰν εἴπῃ. 24 Διὰ
τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πάντα ὅσα [b]ἂν προσευχόμενοι αἰτῆσθε, πιστεύετε
ὅτι [c]λαμβάνετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. 25 Καὶ ὅταν [d]στήκητε προσευχόμενοι,
ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν. 26 [e]Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ
πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦν-
τος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
πρεσβύτεροι, 28 καὶ [f]λέγουσιν αὐτῷ, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς;
[g]Καὶ τίς σοι [h]τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῇς; 29 Ὁ δὲ
Ἰησοῦς [i]ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς [j]καὶ ἐγὼ ἕνα λό-
γον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
30 Τὸ βάπτισμα [k]Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; [l]Ἀποκρίθητέ
μοι. 31 Καὶ [m]ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες, [n]Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ
οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 32 [o]Ἀλλ' εἴπωμεν, Ἐξ
ἀνθρώπων, ἐφοβοῦντο τὸν [p]λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν [q]Ἰωάννην,
[r]ὅτι ὄντως προφήτης ἦν. 33 Καὶ ἀποκριθέντες [s]λέγουσι τῷ Ἰησοῦ, Οὐκ
οἴδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς [t]ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν
ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

12 Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς [u]λέγειν, Ἀμπελῶνα
[v]ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε φραγμόν, καὶ ὤρυξεν

[a] **11:23** πιστευση οτι α λεγει γινεται εσται αυτω ο εαν ειπη 93.2% ¦ πιστευη οτι ο λαλει γινεται (γεινεται TH) εσται αυτω ECM NA SBL WH 0.3% ¦ πιστευσει οτι α λεγει γινεται εσται αυτω ο εαν ειπη ANT 0% [b] **11:24** αν προσευχομενοι αιτησθε ¦ αν προσευχομενοι αιτεισθε ANT BYZ TR ¦ προσευχεσθε και αιτεισθε CT [c] **11:24** λαμβανετε 97.7% ¦ ελαβετε CT 0.7% [d] **11:25** στηκητε ¦ στηκετε ECM† NA SBL TH WH [e] **11:26** ει δε υμεις ουκ αφιετε ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοις ουρανοις αφησει τα παραπτωματα υμων ¦ ει δε υμεις ουκ αφιετε ουδε ο πατηρ υμων αφησει τα παραπτωματα υμων ANT ¦ --- NA SBL TH WH [Note: ECM encloses this text with double brackets.] [f] **11:28** λεγουσιν ¦ ελεγον CT [g] **11:28** και ¦ η ANT CT [h] **11:28** την εξουσιαν ταυτην εδωκεν ¦ εδωκε την εξουσιαν ταυτην ANT CT [i] **11:29** αποκριθεις ¦ --- CT [j] **11:29** και εγω ¦ καγω ANT TR ¦ --- CT [k] **11:30** ιωαννου ¦ το ιωαννου ECM NA SBL TH ¦ το ιωανου WH [l] **11:30** αποκριθητε μοι ¦ --- PCK [m] **11:31** ελογιζοντο ¦ διελογιζοντο CT [n] **11:31** εαν ¦ τι ειπωμεν εαν SBL [o] **11:32** αλλ ¦ αλλ εαν TR ¦ αλλα ANT NA27 SBL TH WH [p] **11:32** λαον 95.1% ¦ οχλον NA SBL TH WH 4.6% [q] **11:32** ιωαννην ¦ ιωανην WH [r] **11:32** οτι οντως 91.3% ¦ οτι ANT 3.2% ¦ οντως οτι CT 1% [s] **11:33** λεγουσι τω ιησου ¦ τω ιησου λεγουσιν CT [t] **11:33** αποκριθεις ¦ --- CT [u] **12:1** λεγειν ¦ λαλειν CT [v] **12:1** εφυτευσεν ανθρωπος ¦ ανθρωπος εφυτευσε ECM NA SBL WH

ὑπολήνιον, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ [a]ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ
ἀπεδήμησε. 2 Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον,
ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ [b]τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος. 3 [c]Οἱ
δὲ λαβόντες αὐτὸν [d]ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν. 4 Καὶ πάλιν
ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κἀκεῖνον [e]λιθοβολήσαντες
[f]ἐκεφαλαίωσαν, καὶ [g]ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον. 5 Καὶ [h]πάλιν ἄλλον
ἀπέστειλε· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, [i]τοὺς μὲν
[j]δέροντες, [k]τοὺς δὲ [l]ἀποκτένοντες. 6 Ἔτι [m]οὖν ἕνα [n]υἱὸν ἔχων
ἀγαπητὸν [o]αὐτοῦ, ἀπέστειλε [p]καὶ αὐτὸν [q]πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων
ὅτι Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 7 Ἐκεῖνοι δὲ οἱ [r]γεωργοὶ [s]εἶπον πρὸς
ἑαυτοὺς ὅτι Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν,
καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. 8 Καὶ λαβόντες [t]αὐτὸν ἀπέκτειναν,
καὶ [u]ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. 9 Τί [v]οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ
ἀμπελῶνος; Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς [w]γεωργούς, καὶ δώσει τὸν
ἀμπελῶνα ἄλλοις. 10 Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε,

Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
11 παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη,
καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

12 Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον·
ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ ἀφέντες αὐτὸν
[x]ἀπῆλθον.
13 Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν
Ἡρῳδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ. 14 [y]Οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν

[a]**12:1** εξεδοτο ¦ εξεδετο CT [b]**12:2** του καρπου ¦ των καρπων CT [c]**12:3** οι δε ¦ και ANT CT [d]**12:3** εδειραν ¦ εδηραν PCK [e]**12:4** λιθοβολησαντες ¦ --- CT [f]**12:4** εκεφαλαιωσαν ¦ εκεφαλιωσαν CT [g]**12:4** απεστειλαν ητιμωμενον ¦ ητιμασαν CT [h]**12:5** παλιν ¦ --- CT [i]**12:5** τους ¦ ους ANT CT [j]**12:5** δεροντες ¦ δαιροντες PCK [k]**12:5** τους ¦ ους ANT CT [l]**12:5** αποκτενοντες ¦ αποκτεινοντες TR ¦ αποκτεννοντες ANT ECM NA SBL TH ¦ αποκτεννυντες WH [m]**12:6** ουν ¦ --- CT [n]**12:6** υιον εχων ¦ ειχεν υιον CT [o]**12:6** αυτου ¦ --- CT [p]**12:6** και ¦ --- CT [q]**12:6** προς αυτους εσχατον 88.9% ¦ εσχατον προς αυτους ANT CT 8.4% [r]**12:7** γεωργοι ¦ γεωργοι θεασαμενοι αυτον ερχομενον ANT [s]**12:7** ειπον προς εαυτους ¦ προς εαυτους ειπον ANT ¦ προς εαυτους ειπαν CT [t]**12:8** αυτον απεκτειναν ¦ απεκτειναν αυτον ANT CT [u]**12:8** εξεβαλον ¦ εξεβαλον αυτον ANT CT [v]**12:9** ουν ¦ --- SBL WH [w]**12:9** γεωργους ¦ γεωργους τουτους ANT [x]**12:12** απηλθον ¦ απηλθαν WH [y]**12:14** οι δε 98.8% ¦ και CT 1.1%

αὐτῷ, Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ
οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείας
τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. [a]Ἔξεστι [b]κῆνσον Καίσαρι δοῦναι, ἢ οὔ;
15 Δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν; Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς,
Τί με πειράζετε; Φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω. 16 Οἱ δὲ ἤνεγκαν. Καὶ
λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Οἱ δὲ [c]εἶπον [d]αὐτῷ,
Καίσαρος. 17 [e]Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν [f]αὐτοῖς, [g]Ἀπόδοτε τὰ
Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. Καὶ [h]ἐθαύμασαν ἐπ᾽
αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστα-
σιν μὴ εἶναι· καὶ [i]ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, 19 Διδάσκαλε, [j]Μωσῆς
ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι Ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ γυναῖκα,
καὶ [k]τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα [l]αὐτοῦ, καὶ
ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 20 [m]Ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ
πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνῄσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα· 21 καὶ ὁ
δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανε, [n]καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα·
καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως. 22 Καὶ [o]ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτά, καὶ οὐκ ἀφῆκαν
σπέρμα. [p]Ἐσχάτη πάντων [q]ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. 23 Ἐν τῇ [r]ἀναστάσει,
ὅταν ἀναστῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; Οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυ-
ναῖκα.

24 [s]Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε,
μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ; 25 Ὅταν γὰρ ἐκ
νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε [t]γαμίσκονται, ἀλλ᾽ εἰσὶν ὡς
ἄγγελοι [u]οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 26 Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται,

---

[a]**12:14** εξεστι ¦ ειπον ουν ημιν εξεστι ANT [b]**12:14** κηνσον καισαρι δουναι 90.9% ¦ δουναι κηνσον καισαρι ANT CT 4.8% [c]**12:16** ειπον ¦ ειπαν CT [d]**12:16** αυτω ¦ --- ANT [e]**12:17** και αποκριθεις ο ¦ ο δε CT [f]**12:17** αυτοις ¦ --- WH [g]**12:17** αποδοτε τα καισαρος ¦ τα καισαρος αποδοτε CT [h]**12:17** εθαυμασαν ¦ εξεθαυμαζον CT [i]**12:18** επηρωτησαν ¦ επηρωτων ANT CT [j]**12:19** μωσης ¦ μωυσης ANT CT [k]**12:19** τεκνα μη αφη ¦ μη αφη τεκνον CT [l]**12:19** αυτου ¦ --- CT [m]**12:20** επτα ¦ επτα ουν ANT SCR [n]**12:21** και ουδε αυτος αφηκε 93.4% ¦ μη καταλιπων CT 0.5% ¦ και ουδε αυτος ουκ αφηκε ANT 0.1% [o]**12:22** ελαβον αυτην οι επτα και ¦ οι επτα CT [p]**12:22** εσχατη ¦ εσχατον CT [q]**12:22** απεθανε και η γυνη ¦ και η γυνη απεθανεν CT [r]**12:23** αναστασει οταν αναστωσιν 61% ¦ ουν αναστασει οταν αναστωσιν ANT TR 31.6% ¦ αναστασει TH WH 0.7% [s]**12:24** και αποκριθεις ο ιησους ειπεν αυτοις ¦ εφη αυτοις ο ιησους CT [t]**12:25** γαμισκονται ¦ γαμιζονται ANT CT [u]**12:25** οι ¦ --- ECM NA PCK SBL WH

οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ [a]Μωσέως, ἐπὶ [b]τοῦ βάτου, [c]ὡς εἶπεν αὐτῷ
ὁ Θεός, λέγων, Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ [d]ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ [e]ὁ Θεὸς
Ἰακώβ; 27 Οὐκ ἔστιν [f]ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ [g]Θεὸς ζώντων· [h]ὑμεῖς οὖν
πολὺ πλανᾶσθε.

28 Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν
[i]συζητούντων, [j]εἰδὼς ὅτι καλῶς [k]αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν
αὐτόν, Ποία ἐστὶ [l]πρώτη πάντων ἐντολή; 29 [m]Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη
αὐτῷ ὅτι Πρώτη [n]πάντων τῶν ἐντολῶν, Ἄκουε, Ἰσραήλ· Κύριος
ὁ Θεὸς [o]ἡμῶν, Κύριος εἷς ἐστι· 30 καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν
σου ἐξ ὅλης [p]τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ
ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. [q]Αὕτη πρώτη
ἐντολή. 31 [r]Καὶ δευτέρα ὁμοία αὕτη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς
[s]σεαυτόν. Μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστι. 32 [t]Καὶ εἶπεν αὐτῷ
ὁ γραμματεύς, Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ᾽ ἀληθείας [u]εἶπας ὅτι εἷς [v]ἐστι,
καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ· 33 καὶ τὸ ἀγαπᾷν αὐτὸν ἐξ ὅλης
[w]τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, [x]καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ
ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾷν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν, [y]πλεῖόν
ἐστι πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ [z]θυσιῶν. 34 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν
[aa]αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς
βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, Πῶς λέ-
γουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱός [ab]ἐστι Δαυίδ; 36 Αὐτὸς [ac]γὰρ
[ad]Δαυὶδ εἶπεν ἐν [ae]Πνεύματι Ἁγίῳ,

---

[a]**12:26** μωσεως ¦ μωυσεως ANT BYZ CT ¦ μωυσεος PCK [b]**12:26** του ¦ της TR [c]**12:26** ως ¦ πως ANT CT [d]**12:26** ο ¦ --- WH [e]**12:26** ο ¦ --- WH [f]**12:27** ο ¦ --- CT [g]**12:27** θεος ¦ --- ANT CT [h]**12:27** υμεις ουν 87.9% ¦ --- CT 0.5% [i]**12:28** συζητουντων ¦ συνζητουντων TH WH [j]**12:28** ειδως ¦ ιδων ANT ECM† NA SBL [k]**12:28** αυτοις απεκριθη ¦ απεκριθη αυτοις CT [l]**12:28** πρωτη παντων εντολη ¦ πρωτη πασων εντολη PCK TR ¦ εντολη πρωτη παντων CT [m]**12:29** ο δε ιησους απεκριθη αυτω ¦ απεκριθη ο ιησους CT [n]**12:29** παντων των εντολων ¦ πασων των εντολων PCK TR ¦ παντων εντολη ANT ¦ εστιν CT [o]**12:29** ημων ¦ υμων PCK [p]**12:30** της ¦ --- WH [q]**12:30** αυτη πρωτη εντολη 84% ¦ --- ECM NA SBL WH 1% [r]**12:31** καὶ δευτέρα ὁμοία αὕτη ¦ καὶ δευτέρα ὁμοία αὐτῇ HF ¦ δευτέρα αὕτη ECM NA SBL WH [s]**12:31** σεαυτον ¦ εαυτον ANT [t]**12:32** και ¦ --- WH [u]**12:32** ειπας ¦ ειπες CT [v]**12:32** εστι ¦ εστι θεος TR [w]**12:33** της ¦ --- WH [x]**12:33** και εξ ολης της ψυχης ¦ --- CT [y]**12:33** πλειον ¦ περισσοτερον CT [z]**12:33** θυσιων ¦ των θυσιων ECM* TR [aa]**12:34** αυτον ¦ --- ANT [ab]**12:35** εστι δαυιδ ¦ εστι δαβιδ HF TR ¦ δαυιδ εστιν ANT ECM NA SBL ¦ δαυειδ εστιν TH WH [ac]**12:36** γαρ ¦ --- CT [ad]**12:36** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [ae]**12:36** πνευματι ¦ τω πνευματι τω CT TR

[a]Λέγει [b]ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου [c]ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

37 Αὐτὸς [d]οὖν [e]Δαυὶδ λέγει αὐτὸν Κύριον· καὶ πόθεν [f]υἱὸς αὐτοῦ ἐστι;
Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως.
38 Καὶ [g]ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμ-
ματέων, τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς
ἀγοραῖς, 39 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας
ἐν τοῖς δείπνοις· 40 οἱ [h]κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφά-
σει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι [i]λήψονται περισσότερον κρίμα.
41 Καὶ καθίσας [j]ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει
πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι
[k]ἔβαλλον πολλά. 42 Καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ
ἐστι κοδράντης. 43 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, [l]λέγει
αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα [m]αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων
[n]βέβληκε τῶν [o]βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· 44 πάντες γὰρ ἐκ τοῦ
περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς
πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

13 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ, Διδάσκαλε, ἴδε, ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰ-
κοδομαί. 2 Καὶ [p]ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Βλέπεις ταύτας τὰς
μεγάλας οἰκοδομάς; Οὐ μὴ [q]ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ [r]λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ.
3 Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱε-
ροῦ, [s]ἐπηρώτων αὐτὸν κατ’ ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ [t]Ἰωάννης
καὶ Ἀνδρέας, 4 [u]Εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν

[a]**12:36** λεγει ¦ ειπε(ν) CT TR [b]**12:36** ο ¦ --- NA SBL WH [c]**12:36** υποποδιον ¦ υποκατω ECM NA SBL WH [d]**12:37** ουν ¦ --- CT [e]**12:37** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [f]**12:37** υιος αυτου εστι ¦ αυτου εστιν υιος CT [g]**12:38** ελεγεν αυτοις εν τη διδαχη αυτου ¦ εν τη διδαχη αυτου ελεγε CT [h]**12:40** κατεσθιοντες ¦ κατεσθοντες WH [i]**12:40** ληψονται ¦ λημψονται CT [j]**12:41** ο ιησους ¦ --- CT [k]**12:41** εβαλλον ¦ εβαλον PCK [l]**12:43** λεγει ¦ ειπεν ANT CT [m]**12:43** αυτη η πτωχη ¦ η πτωχη αυτη ANT [n]**12:43** βεβληκε 89.4% ¦ εβαλε ANT CT 10.5% [o]**12:43** βαλλοντων ¦ βαλοντων BYZ TR [p]**13:2** ο ιησους αποκριθεις ¦ αποκριθεις ο ιησους PCK ¦ ο ιησους CT [q]**13:2** αφεθη 78.4% ¦ αφεθη ωδε ANT CT PCK 21.4% [r]**13:2** λιθω ¦ λιθον ANT CT [s]**13:3** επηρωτων ¦ επηρωτα CT [t]**13:3** ιωαννης ¦ ιωανης WH [u]**13:4** ειπε ¦ ειπον CT

μέλλῃ [a]πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι; 5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [b]ἀποκριθεὶς αὐτοῖς
ἤρξατο λέγειν, Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. 6 Πολλοὶ [c]γὰρ ἐλεύσον-
ται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι Ἐγώ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσου-
σιν. 7 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε·
δεῖ [d]γὰρ γενέσθαι, ἀλλ᾽ οὔπω τὸ τέλος. 8 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος [e]ἐπὶ
ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· [f]καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους,
[g]καὶ ἔσονται [h]λιμοὶ καὶ ταραχαί· [i]ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα.

9 Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσι [j]γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια,
καὶ [k]εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων
[l]σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 10 Καὶ εἰς πάντα
τὰ ἔθνη [m]δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. 11 [n]Ὅταν δὲ
[o]ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί [p]λαλήσητε,
[q]μηδὲ μελετᾶτε· ἀλλ᾽ ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο
λαλεῖτε· οὐ γάρ [r]ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον.
12 [s]Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον·
καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.
13 Καὶ ἔσεσθε [t]μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ
ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

14 Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, [u]τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δα-
νιὴλ τοῦ προφήτου, [v]ἑστὼς ὅπου οὐ δεῖ—ὁ ἀναγινώσκων νοείτω—
τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· 15 ὁ [w]δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος
μὴ καταβάτω [x]εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ [y]εἰσελθέτω [z]ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας
αὐτοῦ· 16 καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν [aa]ὢν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω, ἆραι
τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. 17 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλα-
ζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 18 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται

---

[a]**13:4** παντα ταυτα συντελεισθαι ¦ ταυτα συντελεισθαι παντα CT [b]**13:5** αποκριθεις αυτοις ηρξατο λεγειν ¦ αποκριθεις ηρξατο λεγειν αυτοις ANT ¦ ηρξατο λεγειν αυτοις CT [c]**13:6** γαρ ¦ --- CT [d]**13:7** γαρ ¦ --- CT [e]**13:8** επι ¦ επ CT [f]**13:8** και ¦ --- CT [g]**13:8** και ¦ --- CT [h]**13:8** λιμοι και ταραχαι 96% ¦ λιμοι CT 0.5% [i]**13:8** αρχαι ¦ αρχη CT [j]**13:9** γαρ ¦ --- CT [k]**13:9** εις συναγωγας ¦ εν ταις συναγωγαις αυτων ANT [l]**13:9** σταθησεσθε ¦ αχθησεσθε PCK SCR [m]**13:10** δει πρωτον ¦ πρωτον δει ECM† NA SBL TH WH [n]**13:11** οταν δε ¦ και οταν CT [o]**13:11** αγαγωσιν ¦ αγωσιν CT PCK [p]**13:11** λαλησητε ¦ λαλησετε PCK [q]**13:11** μηδε μελετατε ¦ --- CT [r]**13:11** εστε υμεις ¦ υμεις εστε ANT [s]**13:12** παραδωσει δε ¦ και παραδωσει CT [t]**13:13** μισουμενοι ¦ μεισουμενοι TH [u]**13:14** το ρηθεν υπο δανιηλ του προφητου ¦ --- CT [v]**13:14** εστως ¦ εστηκοτα CT [w]**13:15** δε ¦ --- SBL WH [x]**13:15** εις την οικιαν 94.3% ¦ --- CT 2.6% [y]**13:15** εισελθετω ¦ εισελθατω CT [z]**13:15** αραι τι ¦ τι αραι SBL TH WH [aa]**13:16** ων ¦ --- CT

[a]ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος. 19 Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψις, οἵα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ᾽ ἀρχῆς κτίσεως [b]ἧς ἔκτισεν ὁ Θεὸς ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται. 20 Καὶ εἰ μὴ [c]Κύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας. 21 [d]Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, [e]Ἰδού, ὧδε ὁ Χριστός, [f]ἤ [g]Ἰδού, ἐκεῖ, μὴ [h]πιστεύετε. 22 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποπλανᾷν, εἰ δυνατόν, [i]καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. 23 Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· [j]ἰδού, προείρηκα ὑμῖν [k]πάντα.

24 [l]Ἀλλ᾽ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, 25 καὶ οἱ ἀστέρες [m]τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. 26 Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. 27 Καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους [n]αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς [o]αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ᾽ ἄκρου [p]γῆς ἕως ἄκρου [q]οὐρανοῦ.

28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν [r]αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος [s]ἁπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, [t]γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· 29 οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν [u]ταῦτα ἴδητε [v]γινόμενα, [w]γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 30 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις οὗ [x]πάντα ταῦτα γένηται. 31 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ [y]παρελεύσεται, οἱ δὲ [z]λόγοι μου οὐ [aa]μὴ [ab]παρέλθωσι.

---

[a]**13:18** η φυγη υμων ¦ --- CT [b]**13:19** ης ¦ ην CT [c]**13:20** κυριος εκολοβωσε ¦ εκολοβωσε κυριος ANT ECM NA SBL WH [d]**13:21** τοτε ¦ και τοτε ANT BYZ CT HF TR [e]**13:21** ιδου ¦ ιδε CT [f]**13:21** η ¦ --- ANT CT PCK [g]**13:21** ιδου ¦ ιδε CT [h]**13:21** πιστευετε ¦ πιστευσητε PCK TR [i]**13:22** και ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [j]**13:23** ιδου ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [k]**13:23** παντα ¦ απαντα ANT [l]**13:24** αλλ ¦ αλλα NA27 SBL TH WH [m]**13:25** του ουρανου εσονται εκπιπτοντες ¦ εσονται εκ του ουρανου πιπτοντες ANT CT [n]**13:27** αυτου ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [o]**13:27** αυτου ¦ --- SBL [p]**13:27** γης ¦ της γης ANT [q]**13:27** ουρανου ¦ του ουρανου ANT [r]**13:28** αυτης ηδη ο κλαδος 49.8% ¦ ηδη ο κλαδος αυτης CT PCK 28.9% ¦ αυτης ο κλαδος ηδη ANT 5% [s]**13:28** απαλος γενηται ¦ γενηται απαλος ANT [t]**13:28** γινωσκετε ¦ γινωσκεται PCK ¦ γεινωσκετε TH [u]**13:29** ταυτα ιδητε ¦ ιδητε ταυτα ANT ECM† NA SBL TH WH [v]**13:29** γινομενα ¦ γεινομενα TH [w]**13:29** γινωσκετε ¦ γεινωσκετε TH [x]**13:30** παντα ταυτα ¦ ταυτα παντα ECM† NA SBL TH WH [y]**13:31** παρελευσεται ¦ παρελευσονται ANT BYZ CT TR [z]**13:31** λογοι μου ¦ εμοι λογοι ANT [aa]**13:31** μη ¦ --- WH [ab]**13:31** παρελθωσι ¦ παρελευσονται ANT CT

32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης [a]ἢ [b]ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγε-
λοι [c]οἱ ἐν [d]οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. 33 Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε
[e]καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν. 34 Ὡς ἄνθρωπος
ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν
ἐξουσίαν, [f]καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα
γρηγορῇ. 35 Γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας
ἔρχεται, [g]ὀψέ, ἢ [h]μεσονυκτίου, ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ· 36 μὴ ἐλ-
θὼν [i]ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. 37 [j]Ἃ δὲ ὑμῖν λέγω πᾶσι λέγω,
Γρηγορεῖτε.

14 Ἦν δὲ τὸ Πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες
ἀποκτείνωσιν. 2 Ἔλεγον [k]δέ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε [l]θόρυβος ἔσται
τοῦ λαοῦ.

3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,
κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου
πιστικῆς πολυτελοῦς· [m]καὶ συντρίψασα [n]τὸ ἀλάβαστρον, κατέχεεν αὐ-
τοῦ [o]κατὰ τῆς κεφαλῆς. 4 Ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς,
[p]καὶ λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; 5 Ἠδύνατο
γὰρ [q]τοῦτο πραθῆναι ἐπάνω [r]τριακοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς
πτωχοῖς. Καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. 6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε αὐτήν·
τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; Καλὸν ἔργον [s]εἰργάσατο [t]ἐν ἐμοί. 7 Πάντοτε
γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε [u]αὐτοὺς
[v]εὖ ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 8 Ὃ [w]ἔσχεν [x]αὕτη ἐποίησε· προ-
έλαβε μυρίσαι [y]μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. 9 [z]Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,

[a]**13:32** η ¦ και TR [b]**13:32** ωρας ¦ της ωρας ANT CT TR [c]**13:32** οι εν ¦ εν ANT ECM† NA SBL TH WH [d]**13:32** ουρανω ¦ τω ουρανω PCK [e]**13:33** και προσευχεσθε 82% ¦ προσευχεσθε PCK 13.9% ¦ --- ECM NA SBL WH 0.6% [f]**13:34** και ¦ --- CT [g]**13:35** οψε ¦ η οψε CT [h]**13:35** μεσονυκτιου ¦ μεσονυκτιον CT [i]**13:36** εξαιφνης ¦ εξεφνης WH [j]**13:37** α ¦ ο CT [k]**14:2** δε ¦ γαρ CT [l]**14:2** θορυβος εσται ¦ εσται θορυβος CT [m]**14:3** και ¦ --- CT [n]**14:3** το ¦ τον BYZ ¦ την CT [o]**14:3** κατα ¦ --- CT [p]**14:4** και λεγοντες ¦ λεγοντες ANT ¦ --- CT [q]**14:5** τουτο ¦ τουτο το μυρον ANT CT [r]**14:5** τριακοσιων δηναριων ¦ δηναριων τριακοσιων ECM† NA SBL TH WH [s]**14:6** ειργασατο ¦ ηργασατο CT [t]**14:6** εν εμοι ¦ εις εμε TR [u]**14:7** αυτους ¦ αυτοις CT [v]**14:7** ευ ¦ παντοτε ευ WH [w]**14:8** εσχεν ¦ ειχεν TR [x]**14:8** αυτη ¦ --- CT [y]**14:8** μου το σωμα ¦ το σωμα μου CT [z]**14:9** αμην ¦ αμην δε BYZ CT HF

ὅπου [a]ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον [b]τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ
ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
10 Καὶ [c]ὁ Ἰούδας [d]ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς
ἀρχιερεῖς, ἵνα [e]παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς. 11 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν,
καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ [f]ἀργύριον δοῦναι, καὶ ἐζήτει πῶς [g]εὐκαίρως
αὐτὸν παραδῷ.
12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ Πάσχα ἔθυον, λέγου-
σιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες [h]ἑτοιμάσωμεν ἵνα
φάγῃς τὸ Πάσχα; 13 Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει
αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον
ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, 14 καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, εἴ-
πατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ποῦ ἐστι τὸ [i]κατάλυμα,
ὅπου τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; 15 Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δεί-
ξει [j]ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον ἕτοιμον· [k]ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. 16 Καὶ
ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ [l]αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον καθὼς
εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ Πάσχα.
17 Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. 18 Καὶ ἀνακειμέ-
νων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, [m]εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ
ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ᾽ ἐμοῦ. 19 [n]Οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι,
καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς [o]καθ᾽ εἷς, Μήτι ἐγώ; [p]Καὶ ἄλλος, Μήτι ἐγώ; 20 Ὁ δὲ
[q]ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Εἷς [r]ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ᾽
ἐμοῦ εἰς τὸ [s]τρυβλίον. 21 [t]Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς
γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι᾽ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν [u]ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος
ἐκεῖνος.

---

[a]**14:9** εαν ¦ αν TR [b]**14:9** τουτο ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [c]**14:10** ο ¦ --- ANT CT PCK [d]**14:10** ο ισκαριωτης ¦ ισκαριωθ ο CT [e]**14:10** παραδω αυτον ¦ αυτον παραδοι CT [f]**14:11** αργυριον ¦ αργυρια ANT PCK [g]**14:11** ευκαιρως αυτον παραδω ¦ αυτον ευκαιρως παραδοι CT [h]**14:12** ετοιμασωμεν ¦ ετοιμασομεν BYZ HF PCK [i]**14:14** καταλυμα ¦ καταλυμα μου ANT CT [j]**14:15** ανωγεον ¦ αναγαιον BYZ CT ¦ ανωγεων PCK ¦ ανωγαιον ANT [k]**14:15** εκει ¦ και εκει ECM† NA SBL TH WH [l]**14:16** αυτου ¦ --- CT [m]**14:18** ειπεν ο ιησους ¦ ο ιησους ειπεν CT [n]**14:19** οι δε ¦ --- CT [o]**14:19** καθ ¦ κατα CT [p]**14:19** και αλλος μητι εγω 87.5% ¦ --- CT 8.2% [q]**14:20** αποκριθεις ¦ --- CT [r]**14:20** εκ ¦ --- CT [s]**14:20** τρυβλιον 96% ¦ εν τρυβλιον WH 0.2% [t]**14:21** ο ¦ οτι ο CT [u]**14:21** ην ¦ --- ECM† NA SBL TH WH

22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβὼν [a]ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, [b]εὐλογήσας
ἔκλασε καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε, Λάβετε, [c]φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ
σῶμά μου. 23 Καὶ λαβὼν [d]τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς,
καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. 24 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά
μου, [e]τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ [f]περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον. 25 Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ [g]γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως
τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πάντες σκανδαλισθήσεσθε [h]ἐν
ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· ὅτι γέγραπται, Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ
[i]διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα. 28 [j]Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με,
προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 29 Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ, [k]Καὶ εἰ
πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ᾽ οὐκ ἐγώ. 30 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι [l]σὺ σήμερον [m]ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δὶς
ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς [n]ἀπαρνήσῃ με. 31 Ὁ [o]δὲ [p]ἐκπερισσοῦ ἔλεγε
μᾶλλον, Ἐάν [q]με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε [r]ἀπαρνήσωμαι.
Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα [s]Γεθσημανῆ, καὶ λέγει
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Καθίσατε ὧδε, ἕως [t]προσεύξωμαι. 33 Καὶ
παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ [u]Ἰάκωβον καὶ [v]Ἰωάννην [w]μεθ᾽
ἑαυτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. 34 Καὶ [x]λέγει
αὐτοῖς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ
γρηγορεῖτε. 35 Καὶ [y]προσελθὼν μικρόν, [z]ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ
προσηύχετο ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ᾽ αὐτοῦ ἡ ὥρα. 36 Καὶ

---

[a]**14:22** ο ιησους ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [b]**14:22** ευλογησας ¦ και ευλογησας PCK [c]**14:22** φαγετε ¦ --- CT [d]**14:23** το ¦ --- CT [e]**14:24** το της καινης 85.2% ¦ της CT 0.5% [f]**14:24** περι πολλων εκχυνομενον ¦ εκχυννομενον υπερ πολλων CT [g]**14:25** γενηματος ¦ γεννηματος TR [h]**14:27** εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη ¦ --- CT [i]**14:27** διασκορπισθησεται τα προβατα ¦ διασκορπισθησονται τα προβατα ANT ¦ τα προβατα διασκορπισθησονται CT [j]**14:28** αλλα μετα ¦ μετα δε PCK [k]**14:29** και ει ¦ ει και CT [l]**14:30** συ ¦ --- TR [m]**14:30** εν τη νυκτι ταυτη ¦ ταυτη τη νυκτι CT [n]**14:30** απαρνηση με ¦ με απαρνηση CT [o]**14:31** δε ¦ δε πετρος ANT [p]**14:31** εκπερισσου ελεγε μαλλον ¦ εκπερισσως ελαλει CT [q]**14:31** με δεη ¦ δεη με NA SBL TH WH [r]**14:31** απαρνησωμαι ¦ απαρνησομαι ANT CT TR [s]**14:32** γεθσημανη ¦ γεθσημανι ECM NA SBL ¦ γεθσημανει TH WH [t]**14:32** προσευξωμαι ¦ προσευξομαι PCK [u]**14:33** ιακωβον ¦ τον ιακωβον ECM NA TH TR WH [v]**14:33** ιωαννην ¦ τον ιωαννην ECM NA TH ¦ τον ιωανην WH [w]**14:33** μεθ᾽ ἑαυτοῦ ¦ μετ᾽ αὐτοῦ CT [x]**14:34** λεγει ¦ λεγειν ANT [y]**14:35** προσελθων ¦ προελθων ANT CT PCK TR [z]**14:35** επεσεν ¦ επεσεν επι προσωπον ANT ¦ επιπτεν CT

ἔλεγεν, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι. [a]Παρένεγκε τὸ ποτήριον
[b]ἀπʼ ἐμοῦ τοῦτο· ἀλλʼ οὐ τί ἐγὼ θέλω, [c]ἀλλὰ τί σύ. 37 Καὶ ἔρχεται καὶ
εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Σίμων, καθεύδεις;
Οὐκ [d]ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; 38 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε,
ἵνα μὴ [e]εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ
σὰρξ ἀσθενής. 39 Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν λόγον
εἰπών. 40 Καὶ [f]ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν
γὰρ [g]οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν [h]βεβαρημένοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί [i]αὐτῷ
ἀποκριθῶσι. 41 Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε
[j]λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. Ἀπέχει· ἦλθεν ἡ ὥρα. Ἰδού, παραδίδοται ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. 42 Ἐγείρεσθε,
ἄγωμεν. Ἰδού, ὁ παραδιδούς με ἤγγικε.

43 Καὶ [k]εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, [l]παραγίνεται [m]Ἰούδας, εἷς
[n]ὢν τῶν δώδεκα, καὶ μετʼ αὐτοῦ ὄχλος [o]πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύ-
λων, [p]παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ [q]τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέ-
ρων. 44 Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, λέγων, Ὃν
ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν, καὶ [r]ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς.
45 Καὶ ἐλθών, [s]εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ λέγει [t]αὐτῷ, [u]Ῥαββί, ῥαββί·
καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 46 Οἱ δὲ [v]ἐπέβαλον [w]ἐπʼ αὐτὸν τὰς χεῖρας αὐ-
τῶν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 47 Εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασά-
μενος τὴν μάχαιραν ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν
αὐτοῦ τὸ [x]ὠτίον. 48 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὡς ἐπὶ λῃ-
στὴν [y]ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; 49 Καθʼ ἡμέ-

[a]**14:36** παρενεγκε ¦ παρενεγκαι PCK [b]**14:36** απ εμου τουτο ¦ τουτο απ εμου CT [c]**14:36** αλλα ¦ αλλ ει ANT [d]**14:37** ισχυσας ¦ ισχυσατε ANT [e]**14:38** εισελθητε ¦ ελθητε ECM† NA SBL TH WH [f]**14:40** υποστρεψας ευρεν αυτους παλιν 94.5% ¦ παλιν ελθων ευρεν αυτους CT 0.5% [g]**14:40** οι οφθαλμοι αυτων ¦ αυτων οι οφθαλμοι CT [h]**14:40** βεβαρημενοι ¦ καταβαρυνομενοι ANT CT PCK [i]**14:40** αυτω αποκριθωσι ¦ αποκριθωσιν αυτω ANT CT [j]**14:41** λοιπον ¦ το λοιπον CT TR [k]**14:43** ευθεως ¦ ευθυς CT [l]**14:43** παραγινεται ¦ παραγεινεται TH [m]**14:43** ιουδας ¦ ιουδας ο ισκαριωτης ANT ¦ ο ιουδας WH [n]**14:43** ων ¦ --- ANT CT [o]**14:43** πολυς ¦ --- CT [p]**14:43** παρα ¦ απεσταλμενοι παρα ANT [q]**14:43** των ¦ --- ANT [r]**14:44** απαγαγετε ¦ απαγετε NA SBL TH WH [s]**14:45** ευθεως ¦ ευθυς CT [t]**14:45** αυτω ¦ --- ANT CT TR [u]**14:45** ραββι ραββι ¦ χαιρε ραββι ANT ¦ ραββι ECM NA SBL ¦ ραββει TH WH [v]**14:46** επεβαλον ¦ επεβαλαν SBL WH [w]**14:46** επ αυτον τας χειρας αυτων ¦ τας χειρας αυτω ECM† NA SBL TH WH ¦ τας χειρας αυτων ECM* [x]**14:47** ωτιον ¦ ωταριον CT [y]**14:48** εξηλθετε ¦ εξηλθατε CT

ραν [a]ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με·
ἀλλ᾽ ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. 50 Καὶ ἀφέντες αὐτὸν [b]πάντες ἔφυγον.
51 Καὶ [c]εἷς τις νεανίσκος [d]ἠκολούθησεν αὐτῷ, περιβεβλημένος σιν-
δόνα ἐπὶ γυμνοῦ. Καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν [e]οἱ νεανίσκοι· 52 ὁ δὲ καταλιπὼν
τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν [f]ἀπ᾽ αὐτῶν.
53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· καὶ συνέρχονται
[g]αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. 54 Καὶ
ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ
ἀρχιερέως· καὶ ἦν [h]συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινό-
μενος πρὸς τὸ φῶς. 55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν
κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ [i]εὕρισκον.
56 Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ
ἦσαν. 57 Καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ᾽ αὐτοῦ, λέγον-
τες 58 ὅτι Ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἐγὼ καταλύσω τὸν
ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειρο-
ποίητον οἰκοδομήσω. 59 Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.
60 Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς [j]μέσον [k]ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν, λέγων,
Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; Τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; 61 Ὁ δὲ ἐσιώπα,
καὶ [l]οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν, καὶ λέγει
αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; 62 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν,
Ἐγώ εἰμι. Καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου [m]ἐκ δεξιῶν καθήμενον
τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον [n]μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 63 Ὁ
δὲ ἀρχιερεὺς [o]διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει, Τί ἔτι χρείαν ἔχο-
μεν μαρτύρων; 64 [p]Ἠκούσατε τῆς βλασφημίας. Τί ὑμῖν φαίνεται; Οἱ δὲ
πάντες κατέκριναν αὐτὸν [q]εἶναι ἔνοχον θανάτου. 65 Καὶ ἤρξαντό τινες
ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν [r]τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν

[a] **14:49** ημην προς υμας ¦ προς υμας ημην ANT [b] **14:50** παντες εφυγον ¦ εφυγον παντες ANT CT [c] **14:51** εις τις νεανισκος 98.7% ¦ νεανισκος τις ECM† NA SBL TH WH 0.5% [d] **14:51** ηκολουθησεν ¦ ηκολουθει TR ¦ συνηκολουθει CT [e] **14:51** οι νεανισκοι ¦ --- CT [f] **14:52** απ αυτων 96.7% ¦ --- CT 0.3% [g] **14:53** αυτω ¦ --- ECM NA SBL WH [h] **14:54** συγκαθημενος ¦ συνκαθημενος TH WH [i] **14:55** ευρισκον ¦ ηυρισκον CT [j] **14:60** μεσον ¦ το μεσον ANT TR [k] **14:60** επηρωτησε ¦ επηρωτα ANT [l] **14:61** ουδεν απεκρινατο ¦ ουκ απεκρινατο ουδεν CT [m] **14:62** εκ δεξιων καθημενον ¦ καθημενον εκ δεξιων TR [n] **14:62** μετα ¦ επι ANT [o] **14:63** διαρρηξας ¦ διαρηξας WH [p] **14:64** ηκουσατε ¦ ηκουσατε παντως ANT [q] **14:64** ειναι ενοχον ¦ ενοχον ειναι CT [r] **14:65** το προσωπον αυτου ¦ αυτου το προσωπον CT

αὐτόν, καὶ λέγειν αὐτῷ, [a]Προφήτευσον. Καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν
αὐτὸν [b]ἔβαλλον.
66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου [c]ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἔρχεται μία τῶν παιδι-
σκῶν τοῦ ἀρχιερέως, 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέ-
ψασα αὐτῷ λέγει, Καὶ σὺ μετὰ τοῦ [d]Ναζαρηνοῦ [e]Ἰησοῦ ἦσθα. 68 Ὁ δὲ
ἠρνήσατο, λέγων, [f]Οὐκ οἶδα, [g]οὐδὲ ἐπίσταμαι [h]τί σὺ λέγεις. Καὶ ἐξῆλ-
θεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· [i]καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε. 69 Καὶ ἡ παιδίσκη
ἰδοῦσα αὐτὸν [j]πάλιν ἤρξατο λέγειν τοῖς [k]παρεστηκόσιν ὅτι Οὗτος ἐξ
αὐτῶν ἐστιν. 70 Ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. Καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶ-
τες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, [l]καὶ
ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει. 71 Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ [m]ὀμνύναι ὅτι
Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. 72 [n]Καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ
ἐφώνησε. Καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος [o]τὸ ῥῆμα ὃ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς
ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα [p]φωνῆσαι δίς, [q]ἀπαρνήσῃ με τρίς. Καὶ ἐπιβαλὼν
ἔκλαιε.

15 Καὶ [r]εὐθέως [s]ἐπὶ τὸ πρωῒ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς
μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέ-
δριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν [t]τῷ [u]Πιλάτῳ.
2 Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ [v]Πιλάτος, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς [w]εἶπεν αὐτῷ, Σὺ λέγεις. 3 Καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ
ἀρχιερεῖς [x]πολλά· 4 ὁ δὲ [y]Πιλάτος πάλιν [z]ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων,
Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; Ἴδε, πόσα σου [aa]καταμαρτυροῦσιν. 5 Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν [ab]Πιλάτον.

---

[a] **14:65** προφητευσον ¦ προφητευσον ημιν τις εστιν ο παισας σε ANT [b] **14:65** εβαλλον 55.1% ¦ εβαλον ANT BYZ 37% ¦ ελαβον CT 5.7% [c] **14:66** εν τη αυλη κατω ¦ κατω εν τη αυλη ANT CT [d] **14:67** ναζαρηνου ιησου ¦ ιησου του ναζαρηνου ANT [e] **14:67** ιησου ησθα ¦ ησθα του ιησου CT [f] **14:68** ουκ ¦ ουτε CT [g] **14:68** ουδε ¦ ουτε BYZ CT HF PCK [h] **14:68** τι συ ¦ συ τι CT [i] **14:68** και αλεκτωρ εφωνησε 97.2% ¦ --- ECM* WH 0.5% [j] **14:69** παλιν ηρξατο ¦ ηρξατο παλιν CT [k] **14:69** παρεστηκοσιν ¦ παρεστωσιν CT [l] **14:70** και η λαλια σου ομοιαζει ¦ --- ECM NA TH WH [m] **14:71** ομνυναι ¦ ομνυειν TR [n] **14:72** και 96.6% ¦ και ευθυς ECM† NA SBL TH WH 0.8% [o] **14:72** το ρημα ο ¦ του ρηματος ου TR ¦ το ρημα ως CT [p] **14:72** φωνησαι δις ¦ δις φωνησαι WH [q] **14:72** απαρνηση με τρις ¦ τρις με απαρνηση CT [r] **15:1** ευθεως ¦ ευθυς CT [s] **15:1** επι το 80% ¦ --- ECM† NA SBL TH WH 1.1% [t] **15:1** τω ¦ --- CT [u] **15:1** πιλατω ¦ πειλατω TH WH [v] **15:2** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [w] **15:2** ειπεν αυτω ¦ αυτω λεγει CT [x] **15:3** πολλα ¦ πολλα αυτος δε ουδεν απεκρινατο ANT SCR [y] **15:4** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [z] **15:4** επηρωτησεν ¦ επηρωτα ANT CT [aa] **15:4** καταμαρτυρουσιν ¦ κατηγορουσιν CT [ab] **15:5** πιλατον ¦ πειλατον TH WH

6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, [a]ὅνπερ ᾐτοῦντο.
7 Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν [b]συστασιαστῶν δεδεμένος,
οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. 8 Καὶ [c]ἀναβοήσας ὁ ὄχλος
ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς [d]ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς. 9 Ὁ δὲ [e]Πιλάτος ἀπεκρίθη
αὐτοῖς, λέγων, Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
10 [f]Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς.
11 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν
ἀπολύσῃ αὐτοῖς. 12 Ὁ δὲ [g]Πιλάτος [h]ἀποκριθεὶς πάλιν [i]εἶπεν αὐτοῖς, Τί
οὖν [j]θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε [k]βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 13 Οἱ δὲ πάλιν
ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. 14 Ὁ δὲ [l]Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς, Τί γὰρ
[m]κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ [n]περισσοτέρως ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν.
15 Ὁ δὲ [o]Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν
αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα
σταυρωθῇ.

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστι πραι-
τώριον, καὶ [p]συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν. 17 Καὶ [q]ἐνδύουσιν αὐ-
τὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον,
18 καὶ ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι [r]αὐτόν, Χαῖρε, [s]ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων·
19 καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ
τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. 20 Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέ-
δυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια [t]τὰ ἴδια, καὶ
ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.

21 Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον,
ἐρχόμενον ἀπ᾽ ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 22 Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ [u]Γολγοθᾶ τόπον,
ὅ ἐστι [v]μεθερμηνευόμενον Κρανίου Τόπος. 23 Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ

---

[a]**15:6** ονπερ ητουντο ¦ ον παρητουντο ECM† NA SBL TH WH [b]**15:7** συστασιαστων ¦ στασιαστων CT [c]**15:8** αναβοησας ¦ αναβας ECM† NA SBL TH WH [d]**15:8** αει ¦ --- ECM NA SBL WH [e]**15:9** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [f]**15:10** εγινωσκε ¦ εγεινωσκε TH [g]**15:12** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [h]**15:12** αποκριθεις παλιν ¦ παλιν αποκριθεις CT [i]**15:12** ειπεν ¦ ελεγεν CT [j]**15:12** θελετε ¦ --- ECM TH WH [k]**15:12** βασιλεα ¦ τον βασιλεα ANT CT [l]**15:14** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [m]**15:14** κακον εποιησεν ¦ εποιησε κακον ANT CT [n]**15:14** περισσοτερως ¦ περισσως CT [o]**15:15** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [p]**15:16** συγκαλουσιν ¦ συνκαλουσιν TH WH [q]**15:17** ενδυουσιν ¦ ενδιδυσκουσιν CT [r]**15:18** αυτον ¦ αυτον και λεγειν PCK [s]**15:18** ο βασιλευς ¦ βασιλευ BYZ CT TR [t]**15:20** τα ιδια 96.2% ¦ αυτου ECM† NA WH 0.8% [u]**15:22** γολγοθα ¦ τον γολγοθαν CT [v]**15:22** μεθερμηνευομενον ¦ μεθερμηνευομενος WH

[a]πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον· [b]ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε. 24 Καὶ [c]σταυρώσαντες
αὐτόν, [d]διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ᾽ αὐτά,
τίς τί ἄρῃ. 25 Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 26 Καὶ ἦν ἡ
ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη, Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσι δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα ἐξ
εὐωνύμων αὐτοῦ. 28 [e]Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, Καὶ μετὰ
ἀνόμων ἐλογίσθη. 29 Καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν,
[f]κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, Οὐά, ὁ καταλύων τὸν
ναὸν καὶ [g]ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, 30 σῶσον σεαυτόν, [h]καὶ
κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 31 Ὁμοίως [i]καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες
πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον, Ἄλλους ἔσωσεν,
ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. 32 Ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς [j]τοῦ Ἰσραὴλ
καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν [k]αὐτῷ.
Καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι [l]αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

33 [m]Γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, σκότος ἐγένετο ἐφ᾽ ὅλην τὴν γῆν
ἕως ὥρας [n]ἐνάτης. 34 Καὶ τῇ [o]ὥρᾳ τῇ ἐνάτῃ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ
μεγάλῃ, [p]λέγων, Ἐλωΐ, Ἐλωΐ, [q]λιμὰ [r]σαβαχθανί; Ὅ ἐστι μεθερμηνευό-
μενον, Ὁ Θεός [s]μου, ὁ Θεός μου, εἰς τί [t]με ἐγκατέλιπες; 35 Καί τινες τῶν
παρεστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον, [u]Ἰδού, [v]Ἠλίαν φωνεῖ. 36 Δραμὼν
δὲ [w]εἷς, [x]καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθείς [y]τε καλάμῳ, ἐπότιζεν
αὐτόν, λέγων, Ἄφετε, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται [z]Ἠλίας καθελεῖν αὐτόν. 37 Ὁ
δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσε. 38 Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ
ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο [aa]ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. 39 Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων

[a]**15:23** πιειν ¦ --- CT [b]**15:23** ο ¦ ος ECM† NA SBL TH WH [c]**15:24** σταυρωσαντες αυτον ¦ σταυρουσιν αυτον και ECM† NA SBL TH WH [d]**15:24** διαμεριζονται ¦ διεμεριζον TR [e]**15:28** και επληρωθη η γραφη η λεγουσα και μετα ανομων ελογισθη 84.9% ¦ --- NA SBL TH WH 11% [Note: ECM encloses this text with double brackets.] [f]**15:29** κινουντες ¦ κεινουντες TH [g]**15:29** εν τρισιν ημεραις οικοδομων ¦ οικοδομων εν τρισιν ημεραις ECM† NA SBL TH WH [h]**15:30** και καταβα ¦ καταβας CT [i]**15:31** και ¦ δε και ANT TR [j]**15:32** του ¦ --- CT [k]**15:32** αυτω ¦ --- BYZ CT TR [l]**15:32** αυτω 95.4% ¦ συν αυτω ECM NA SBL WH 1.2% [m]**15:33** γενομενης δε ¦ και γενομενης CT [n]**15:33** ενατης ¦ εννατης TR [o]**15:34** ωρα τη ενατη ¦ ωρα τη εννατη TR ¦ ενατη ωρα CT [p]**15:34** λεγων ¦ --- CT [q]**15:34** λιμα ¦ λαμμα TR ¦ λεμα ECM NA SBL ¦ λαμα TH WH [r]**15:34** σαβαχθανι ¦ σαβαχθανει TH WH [s]**15:34** μου ¦ --- PCK [t]**15:34** με εγκατελιπες ¦ εγκατελιπες με ECM† NA SBL TH WH [u]**15:35** ιδου ¦ ιδε ANT CT [v]**15:35** ηλιαν ¦ ηλειαν WH [w]**15:36** εις ¦ τις CT [x]**15:36** και ¦ --- TH WH [y]**15:36** τε ¦ --- CT [z]**15:36** ηλιας ¦ ηλειας WH [aa]**15:38** απο ¦ απ CT

ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτω [a]κράξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν,
Ἀληθῶς [b]ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς [c]ἦν Θεοῦ.
40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς [d]ἦν [e]καὶ
[f]Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ [g]τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ
[h]Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ Σαλώμη, 41 αἳ [i]καί, ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἠκο-
λούθουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι
αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.
42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ [j]ἦν Παρασκευή, ὅ ἐστι
[k]προσάββατον, 43 [l]ἦλθεν Ἰωσὴφ [m]ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων
βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ·
τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς [n]Πιλάτον, καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
44 Ὁ δὲ [o]Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσάμενος
τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ [p]πάλαι ἀπέθανε. 45 Καὶ γνοὺς
ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο τὸ [q]σῶμα τῷ Ἰωσήφ. 46 Καὶ
ἀγοράσας σινδόνα, [r]καὶ καθελὼν αὐτόν, ἐνείλησε τῇ σινδόνι, καὶ
[s]κατέθηκεν αὐτὸν ἐν [t]μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ
προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. 47 Ἡ δὲ Μαρία ἡ
Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία [u]Ἰωσῆ ἐθεώρουν ποῦ [v]τίθεται.

16 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, [w]Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ
Μαρία [x]Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦ-
σαι ἀλείψωσιν [y]αὐτόν. 2 Καὶ λίαν πρωῒ [z]τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται
ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. 3 Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς,
Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; 4 Καὶ ἀνα-
βλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι [aa]ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφό-

---

[a] **15:39** κραξας 96.5% ¦ --- ECM† NA SBL TH WH 0.4% [b] **15:39** ο ανθρωπος ουτος ¦ ουτος ο ανθρωπος CT [c] **15:39** ην θεου ¦ θεου ην ECM NA SBL WH [d] **15:40** ην ¦ --- CT [e] **15:40** και ¦ --- PCK [f] **15:40** μαρια ¦ μαριαμ WH [g] **15:40** του ¦ --- CT [h] **15:40** ιωση ¦ ιωσητος CT [i] **15:41** και 88.8% ¦ --- CT 3.6% [j] **15:42** ην παρασκευη ¦ παρασκευη ην PCK [k] **15:42** προσαββατον ¦ προς σαββατον BYZ [l] **15:43** ηλθεν ¦ ελθων ANT CT PCK [m] **15:43** ο ¦ --- WH [n] **15:43** πιλατον ¦ τον πιλατον ECM† NA SBL ¦ τον πειλατον TH WH [o] **15:44** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [p] **15:44** παλαι 97.8% ¦ ηδη TH WH 1.5% [q] **15:45** σωμα ¦ πτωμα CT [r] **15:46** και ¦ --- CT [s] **15:46** κατεθηκεν 93.8% ¦ εθηκεν ECM† NA SBL TH WH 4.6% [t] **15:46** μνημειω ¦ μνηματι ECM* WH [u] **15:47** ιωση ¦ η ιωσητος CT [v] **15:47** τιθεται ¦ τεθειται CT [w] **16:1** μαρια ¦ η μαρια WH [x] **16:1** ιακωβου ¦ η του ιακωβου ANT BYZ ECM† NA SBL TH TR WH ¦ η ιακωβου ECM* [y] **16:1** αυτον ¦ τον ιησουν PCK [z] **16:2** της μιας ¦ τη μια των CT [aa] **16:4** αποκεκυλισται ¦ ανακεκυλισται ECM* WH

δρα. 5 Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον
ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκήν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν.
6 Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν
τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν
αὐτόν. 7 [a]Ἀλλ᾽ ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι
Προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν.
8 Καὶ [b]ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε [c]δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ
ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν [d]εἶπον, ἐφοβοῦντο [e]γάρ.˒[f]

9 [g]Ἀναστὰς [h]δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ
Μαγδαληνῇ, [i]ἀφ᾽ ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. 10 Ἐκείνη πορευθεῖσα
ἀπήγγειλε τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι.
11 [j]Κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ᾽ αὐτῆς ἠπίστησαν.

12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη
ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. 13 Κἀκεῖνοι ἀπελθόντες
ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

14 [k]Ὕστερον ἀνακειμένοις [l]αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη,
καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς
θεασαμένοις αὐτὸν [m]ἐγηγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. 15 Καὶ εἶπεν
αὐτοῖς, Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον
πάσῃ τῇ κτίσει. 16 Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται· ὁ δὲ
ἀπιστήσας κατακριθήσεται. 17 Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι [n]ταῦτα
παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις

---

[a]**16:7** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [b]**16:8** εξελθουσαι ¦ εξελθουσαι ταχυ TR [c]**16:8** δε ¦ γαρ ECM† NA SBL TH WH [d]**16:8** ειπον ¦ ειπαν ECM NA SBL WH [e]**16:8** γαρ 99.6% ¦ γαρ παντα δε τα παρηγγελμενα τοις περι τον Πετρον συντομως εξηγγειλαν μετα δε ταυτα και αυτος ο ιησους απο ανατολης και αχρι δυσεως εξαπεστειλε δι αυτων το ιερον και αφθαρτον κηρυγμα της αιωνιου σωτηριας (αμην ECM† NA SBL) ECM* WH 0.4% [Note: NA, SBL, and WH enclose this text with double brackets. WH includes this text after verse 20.] [f]**16:8** TH includes a scribal note that reads: εν τισι μεν των αντιγραφων εως ωδε πληρουται ο ευαγγελιστης εως ου και ευσεβιος ο παμφιλου εκανονισεν εν πολλοις δε και ταυτα φερεται. Variations of this note are found in 12 manuscripts (0.7%). The exact Greek text of TH is found in 2 manuscripts (0.1%). [g]**16:9** {include verses 9–20} 99.8% ¦ {omit verses 9–20} 0.2% [Note: NA, SBL, and WH enclose this text with double brackets.] [h]**16:9** δε ¦ δε ο ιησους PCK [i]**16:9** αφ ¦ παρ CT [j]**16:11** κακεινοι ¦ εκεινοι ECM* [k]**16:14** υστερον ¦ υστερον δε NA SBL TH WH [l]**16:14** αυτοις ¦ --- ECM* [m]**16:14** εγηγερμενον 88.9% ¦ εγηγερμενον εκ νεκρων WH 10.5% [n]**16:17** ταυτα παρακολουθησει 98% ¦ ακολουθησει ταυτα ECM* TH WH 0.4%

λαλήσουσι [a]καιναῖς· 18 [b]ὄφεις ἀροῦσι· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ
μὴ αὐτοὺς [c]βλάψῃ· ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς
ἕξουσιν.

19 Ὁ μὲν οὖν [d]Κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, [e]ἀνελήφθη εἰς τὸν
οὐρανόν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ. 20 Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόν-
τες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βε-
βαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. [f]Ἀμήν.[g]

[a] **16:17** καιναις ¦ --- ECM* TH WH [b] **16:18** οφεις 97.2% ¦ και εν ταις χερσιν οφεις ECM NA TH WH 2.2% [c] **16:18** βλαψη ¦ βλαψει ANT TR [d] **16:19** κυριος 94.2% ¦ κυριος ιησους NA SBL TH WH 5.3% [e] **16:19** ανεληφθη ¦ ανελημφθη CT [f] **16:20** αμην 97.5% ¦ --- ECM† NA SBL WH 2.1% [g] The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ι´ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν
πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν
οἱ ἀπ᾿ ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, 3 ἔδοξε κἀμοί,
παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτι-
στε Θεόφιλε, 4 ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.
5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου [a]τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας
ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά· καὶ [b]ἡ γυνὴ αὐτοῦ
ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς [c]Ἐλισάβετ. 6 Ἦσαν
δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι [d]ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς
ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ Κυρίου ἄμεμπτοι. 7 Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς
τέκνον, καθότι [e]ἡ Ἐλισάβετ ἦν στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες
ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.
8 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας
αὐτοῦ ἔναντι τοῦ Θεοῦ, 9 κατὰ τὸ ἔθος τῆς [f]ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ θυμιᾶ-
σαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου. 10 Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος [g]ἦν τοῦ
λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. 11 Ὤφθη δὲ αὐτῷ
ἄγγελος Κυρίου, ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος.
12 Καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ᾿ αὐτόν. 13 Εἶπε
δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέη-
σίς σου, καὶ ἡ γυνή σου [h]Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ
ὄνομα αὐτοῦ [i]Ἰωάννην. 14 Καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολ-
λοὶ ἐπὶ τῇ [j]γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται. 15 Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον

---

[a] **1:5** του ¦ --- CT [b] **1:5** η γυνη αυτου ¦ γυνη αυτω CT [c] **1:5** ελισαβετ ¦ ελεισαβετ WH [d] **1:6** ενωπιον ¦ εναντιον CT [e] **1:7** η ελισαβετ ην ¦ ην η ελισαβετ NA SBL TH ¦ ην η ελεισαβετ WH [f] **1:9** ιερατειας ¦ ιερατιας WH [g] **1:10** ην του λαου ¦ του λαου ην PCK TR [h] **1:13** ελισαβετ ¦ ελεισαβετ WH [i] **1:13** ιωαννην ¦ ιωανην WH [j] **1:14** γεννησει ¦ γενεσει CT

[a]τοῦ Κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ Πνεύματος Ἁγίου
πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. 16 Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν
Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν· 17 καὶ αὐτὸς προελεύ-
σεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει [b]Ἠλίου, ἐπιστρέψαι καρ-
δίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι
Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. 18 Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον,
Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; Ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου
προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. 19 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν
αὐτῷ, Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπε-
στάλην λαλῆσαι πρός σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. 20 Καὶ ἰδού,
ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα,
ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν
καιρὸν αὐτῶν.

21 Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ
χρονίζειν [c]αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. 22 Ἐξελθὼν δὲ οὐκ [d]ἠδύνατο λαλῆσαι
αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν
διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε κωφός. 23 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἐπλήσθησαν αἱ
ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν [e]Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐ-
τοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα 25 ὅτι Οὕτω μοι
πεποίηκεν [f]ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν [g]τὸ ὄνειδός μου
ἐν ἀνθρώποις.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ [h]ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ᾗ ὄνομα [i]Ναζαρέτ, 27 πρὸς παρθένον
[j]μεμνηστευμένην ἀνδρί, ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου [k]Δαυίδ· καὶ τὸ
ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. 28 Καὶ εἰσελθὼν [l]ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν
εἶπε, Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, [m]εὐλογημένη σὺ
ἐν γυναιξίν. 29 Ἡ δὲ [n]ἰδοῦσα [o]διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ
διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. 30 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος
αὐτῇ, Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. 31 Καὶ

[a]**1:15** του ¦ --- BYZ TH WH [b]**1:17** ηλιου ¦ ηλεια TH WH [c]**1:21** αυτον εν τω ναω ¦ εν τω ναω αυτον CT [d]**1:22** ηδυνατο ¦ εδυνατο CT [e]**1:24** ελισαβετ ¦ ελεισαβετ WH [f]**1:25** ο ¦ --- CT [g]**1:25** το ¦ --- CT [h]**1:26** υπο ¦ απο CT [i]**1:26** ναζαρετ ¦ ναζαρεθ NA SBL SCR [j]**1:27** μεμνηστευμενην ¦ εμνηστευμενην CT [k]**1:27** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [l]**1:28** ο αγγελος ¦ --- CT [m]**1:28** ευλογημενη συ εν γυναιξιν ¦ --- CT [n]**1:29** ιδουσα ¦ --- CT [o]**1:29** διεταραχθη επι τω λογω αυτου ¦ επι τω λογω διεταραχθη CT

ἰδού, [a]συλλήψῃ ἐν γαστρί, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται·
καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον [b]Δαυὶδ τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας,
καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. 34 Εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς
τὸν ἄγγελον, Πῶς [c]ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ [d]γινώσκω; 35 Καὶ
ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ, Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ,
καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ [e]γεννώμενον ἅγιον
κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ. 36 Καὶ ἰδού, [f]Ἐλισάβετ ἡ [g]συγγενής σου, καὶ
αὐτὴ [h]συνειληφυῖα υἱὸν ἐν [i]γήρει αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν
αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ. 37 Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ [j]τῷ Θεῷ πᾶν
ῥῆμα. 38 Εἶπε δὲ Μαριάμ, Ἰδού, ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ
ῥῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν
[k]ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν [l]Ἐλισάβετ. 41 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν [m]ἡ
Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ
αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου ἡ [n]Ἐλισάβετ, 42 καὶ ἀνεφώνησε
[o]φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν, Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί, καὶ εὐλογημένος
ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. 43 Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ
Κυρίου μου πρός [p]με; 44 Ἰδοὺ γάρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ
σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησε [q]τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ
μου. 45 Καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημέ-
νοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου.

46 Καὶ εἶπε Μαριάμ,

Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον,
47 καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μου.
48 Ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ.

---

[a] **1:31** συλληψη ¦ συλλημψη CT [b] **1:32** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [c] **1:34** εσται ¦ εσται μοι ANT [d] **1:34** γινωσκω ¦ γεινωσκω TH [e] **1:35** γεννωμενον ¦ γεννωμενον εκ σου SCR [f] **1:36** ελισαβετ ¦ ελεισαβετ WH [g] **1:36** συγγενης ¦ συγγενις CT [h] **1:36** συνειληφυια ¦ συνειληφεν CT [i] **1:36** γηρει ¦ γηρα TR [j] **1:37** τω θεω ¦ του θεου CT [k] **1:39** ορεινην ¦ ορινην WH [l] **1:40** ελισαβετ ¦ ελεισαβετ WH [m] **1:41** η ελισαβετ τον ασπασμον της μαριας ¦ τον ασπασμον της μαριας η ελισαβετ NA SBL TH ¦ τον ασπασμον της μαριας η ελεισαβετ WH [n] **1:41** ελισαβετ ¦ ελεισαβετ WH [o] **1:42** φωνη ¦ κραυγη CT [p] **1:43** με ¦ εμε CT [q] **1:44** το βρεφος εν αγαλλιασει ¦ εν αγαλλιασει το βρεφος CT TR

Ἰδοὺ γάρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί.
49 Ὅτι ἐποίησέ μοι [a]μεγαλεῖα ὁ δυνατός,
καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
50 Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς [b]γενεῶν
τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.
51 Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ·
διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν.
52 Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων,
καὶ ὕψωσε ταπεινούς.
53 Πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν,
καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενούς.
54 Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ,
μνησθῆναι ἐλέους,
55 καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,
τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ [c]εἰς τὸν αἰῶνα.

56 Ἔμεινε δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ [d]ὡσεὶ μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν
εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
57 Τῇ δὲ [e]Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέν-
νησεν υἱόν. 58 Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμε-
γάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ᾽ αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. 59 Καὶ
ἐγένετο ἐν τῇ [f]ὀγδόῃ ἡμέρᾳ, [g]ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον· καὶ ἐκάλουν
αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. 60 Καὶ ἀποκριθεῖσα
ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται [h]Ἰωάννης. 61 Καὶ [i]εἶπον
πρὸς αὐτὴν ὅτι Οὐδείς ἐστιν [j]ἐν τῇ συγγενείᾳ σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνό-
ματι τούτῳ. 62 Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι
[k]αὐτόν. 63 Καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψε, λέγων, [l]Ἰωάννης [m]ἐστὶ [n]τὸ
ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἐθαύμασαν πάντες. 64 Ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ
παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν. 65 Καὶ
ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ
[o]ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. 66 Καὶ ἔθεντο

---

[a] **1:49** μεγαλεια ¦ μεγαλα CT [b] **1:50** γενεων ¦ και γενεας CT [c] **1:55** εις τον αιωνα ¦ εως αιωνος PCK [d] **1:56** ωσει ¦ ως CT [e] **1:57** ελισαβετ ¦ ελεισαβετ WH [f] **1:59** ογδοη ημερα ¦ ημερα τη ογδοη CT [g] **1:59** ηλθον ¦ ηλθαν WH [h] **1:60** ιωαννης ¦ ιωανης WH [i] **1:61** ειπον ¦ ειπαν CT [j] **1:61** εν τη συγγενεια ¦ εκ της συγγενειας CT [k] **1:62** αυτον ¦ αυτο CT [l] **1:63** ιωαννης ¦ ιωανης WH [m] **1:63** εστι ¦ εσται PCK [n] **1:63** το ¦ --- NA SBL WH [o] **1:65** ορεινη ¦ ορινη WH

πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες, Τί ἄρα τὸ παιδίον
τοῦτο ἔσται; [a]Καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ᾽ αὐτοῦ.
67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου, καὶ
[b]προεφήτευσε, λέγων,

68 Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ,
ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ,
69 καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν
ἐν [c]τῷ οἴκῳ [d]Δαυὶδ [e]τοῦ παιδὸς αὐτοῦ—
70 καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος
τῶν ἁγίων [f]τῶν ἀπ᾽ αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ—
71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν,
καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν [g]μισούντων ἡμᾶς·
72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν,
καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ,
73 ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν,
τοῦ δοῦναι ἡμῖν, 74 ἀφόβως,
ἐκ χειρὸς [h]τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας,
λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ
ἐνώπιον αὐτοῦ [i]πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν.
76 Καὶ [j]σύ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ·
προπορεύσῃ γὰρ [k]πρὸ προσώπου Κυρίου
ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ·
77 τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ
ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν,
78 διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν,
ἐν οἷς [l]ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους,
79 ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις,
τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

---

[a]**1:66** και ¦ και γαρ CT [b]**1:67** προεφητευσε ¦ επροφητευσε CT [c]**1:69** τω ¦ --- CT [d]**1:69** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [e]**1:69** του ¦ --- CT [f]**1:70** των ¦ --- CT [g]**1:71** μισουντων ¦ μεισουντων TH [h]**1:74** των εχθρων ημων ¦ εχθρων CT [i]**1:75** πασας τας ημερας της ζωης ¦ πασαις ταις ημεραις CT [j]**1:76** συ ¦ συ δε CT [k]**1:76** προ προσωπου ¦ ενωπιον CT [l]**1:78** επεσκεψατο ¦ επισκεψεται CT

80 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς
ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

2 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καί-
σαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. 2 Αὕτη
[a]ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου.
3 Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν [b]ἰδίαν πόλιν.
4 Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως [c]Ναζαρέτ, εἰς
τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν [d]Δαυίδ, ἥτις καλεῖται Βηθλέεμ, διὰ τὸ εἶναι
αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς [e]Δαυίδ, 5 ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ
[f]μεμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικί, οὔσῃ [g]ἐγκύῳ. 6 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι
αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν. 7 Καὶ ἔτεκε τὸν
υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτόν, καὶ ἀνέκλινεν
αὐτὸν ἐν [h]τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσ-
σοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. 9 Καὶ [i]ἰδού, ἄγγελος
Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφο-
βήθησαν φόβον μέγαν. 10 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβεῖσθε·
ἰδοὺ γάρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ·
11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει
[j]Δαυίδ. 12 Καὶ τοῦτο ὑμῖν [k]τὸ σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανω-
μένον, [l]κείμενον ἐν [m]φάτνῃ. 13 Καὶ [n]ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ
πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου, αἰνούντων τὸν Θεόν, καὶ λεγόντων,

14 Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ,
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη·
ἐν ἀνθρώποις [o]εὐδοκία.

15 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ᾽ αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι,
[p]καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες [q]εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν δὴ

[a]**2:2** η ¦ --- CT [b]**2:3** ιδιαν ¦ εαυτου CT [c]**2:4** ναζαρετ ¦ ναζαρεθ NA SBL SCR [d]**2:4** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [e]**2:4** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [f]**2:5** μεμνηστευμενη αυτω γυναικι ¦ εμνηστευμενη αυτω CT [g]**2:5** εγκυω ¦ ενκυω TH WH [h]**2:7** τη ¦ --- CT [i]**2:9** ιδου ¦ --- CT [j]**2:11** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [k]**2:12** το ¦ --- WH [l]**2:12** κειμενον ¦ και κειμενον CT [m]**2:12** φατνη ¦ τη φατνη TR [n]**2:13** εξαιφνης ¦ εξεφνης WH [o]**2:14** ευδοκια 98.8% ¦ ευδοκιας CT 0.4% [p]**2:15** και οι ανθρωποι 97% ¦ --- CT 1.2% [q]**2:15** ειπον ¦ ελαλουν CT

ἕως Βηθλέεμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. [16] Καὶ [a]ἦλθον σπεύσαντες, καὶ [b]ἀνεῦρον τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. [17] Ἰδόντες δὲ [c]διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. [18] Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς. [19] Ἡ δὲ [d]Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα, [e]συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. [20] Καὶ [f]ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

[21] Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν [g]ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν [h]αὐτόν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ [i]συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

[22] Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ [j]αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον [k]Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι τῷ Κυρίῳ— [23] καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου ὅτι Πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται— [24] καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν [l]νόμῳ Κυρίου, Ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο [m]νεοσσοὺς περιστερῶν.

[25] Καὶ ἰδού, [n]ἦν ἄνθρωπος ἐν [o]Ἱερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα [p]Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ Πνεῦμα [q]ἦν Ἅγιον ἐπ᾽ αὐτόν. [26] Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν [r]ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου. [27] Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, [28] καὶ αὐτὸς ἐδέξατο [s]αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας [t]αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεόν, καὶ εἶπε,

29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα,
κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ·

---

[a]**2:16** ηλθον ¦ ηλθαν CT [b]**2:16** ανευρον ¦ ανευραν NA SBL WH [c]**2:17** διεγνωρισαν ¦ εγνωρισαν CT [d]**2:19** μαριαμ ¦ μαρια SBL TH WH [e]**2:19** συμβαλλουσα ¦ συνβαλλουσα WH [f]**2:20** υπεστρεψαν ¦ επεστρεψαν TR [g]**2:21** ημεραι ¦ αι ημεραι ANT [h]**2:21** αυτον ¦ το παιδιον ANT TR [i]**2:21** συλληφθηναι ¦ συλλημφθηναι CT [j]**2:22** αυτων ¦ αυτης SCR [k]**2:22** μωσεως ¦ μωυσεως ANT CT [l]**2:24** νομω ¦ τω νομω CT [m]**2:24** νεοσσους ¦ νοσσους CT [n]**2:25** ην ανθρωπος ¦ ανθρωπος ην CT [o]**2:25** ιερουσαλημ ¦ ιεροσολυμοις ANT [p]**2:25** συμεων ¦ σιμεων SCR [q]**2:25** ην αγιον ¦ αγιον ην TR [r]**2:26** η ¦ η αν NA SBL WH ¦ αν TH [s]**2:28** αυτο ¦ αυτον ANT [t]**2:28** αυτου ¦ --- CT

30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου,
31 ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν·
32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν,
καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.

33 Καὶ ἦν [a]Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλου-
μένοις περὶ αὐτοῦ. 34 Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς [b]Συμεών, καὶ εἶπε πρὸς
Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ, Ἰδού, οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστα-
σιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον· 35 καὶ σοῦ
[c]δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία· ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν
ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ—
αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα [d]ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ
ἀπὸ τῆς [e]παρθενίας αὐτῆς, 37 καὶ [f]αὕτη χήρα [g]ὡς ἐτῶν ὀγδοήκοντα
τεσσάρων—ἣ οὐκ ἀφίστατο [h]ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις καὶ δεήσεσι
λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. 38 Καὶ [i]αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα
ἀνθωμολογεῖτο τῷ [j]Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδε-
χομένοις λύτρωσιν [k]ἐν Ἱερουσαλήμ.

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν [l]ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου,
[m]ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς [n]τὴν πόλιν [o]ἑαυτῶν [p]Ναζαρέτ.
40 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο [q]πνεύματι, πληρούμενον
[r]σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπʼ [s]αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατʼ ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ
ἑορτῇ τοῦ Πάσχα. 42 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, [t]ἀναβάντων αὐτῶν
[u]εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, 43 καὶ τελειωσάντων τὰς
ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτούς, ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱε-
ρουσαλήμ· καὶ οὐκ [v]ἔγνω Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· 44 νομίσαντες δὲ
αὐτὸν [w]ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδόν, καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν

[a]**2:33** ιωσηφ και η μητηρ αυτου 96.1% ¦ ο πατηρ αυτου και η μητηρ CT 0.5% [b]**2:34** συμεων ¦ σιμεων SCR [c]**2:35** δε ¦ --- WH [d]**2:36** ετη μετα ανδρος ¦ μετα ανδρος ετη CT [e]**2:36** παρθενιας ¦ παρθενειας TH [f]**2:37** αὕτη ¦ αὐτὴ ANT CT HF PCK [g]**2:37** ως ¦ εως CT [h]**2:37** απο ¦ --- CT [i]**2:38** αυτη ¦ --- CT [j]**2:38** κυριω ¦ θεω CT [k]**2:38** εν ¦ --- CT [l]**2:39** απαντα ¦ παντα CT [m]**2:39** υπεστρεψαν ¦ επεστρεψαν CT [n]**2:39** την ¦ --- CT [o]**2:39** ἑαυτῶν ¦ αὐτῶν TR [p]**2:39** ναζαρετ ¦ ναζαρεθ NA SBL SCR TH [q]**2:40** πνευματι ¦ --- CT [r]**2:40** σοφιας ¦ σοφια CT [s]**2:40** αυτο ¦ αυτω PCK [t]**2:42** αναβαντων ¦ αναβαινοντων CT [u]**2:42** εις ιεροσολυμα ¦ --- CT [v]**2:43** εγνω ιωσηφ και η μητηρ ¦ εγνωσαν οι γονεις CT [w]**2:44** εν τη συνοδια ειναι ¦ ειναι εν τη συνοδια CT

ἐν τοῖς [a]συγγενέσι καὶ [b]ἐν τοῖς γνωστοῖς· 45 καὶ μὴ εὑρόντες [c]αὐτόν,
ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, [d]ζητοῦντες αὐτόν. 46 Καὶ ἐγένετο, [e]μεθ᾿
ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδα-
σκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. 47 Ἐξίσταντο
δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν
αὐτοῦ. 48 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν· καὶ [f]πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ
αὐτοῦ εἶπε, Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; Ἰδού, ὁ πατήρ σου [g]κἀγὼ
ὀδυνώμενοι [h]ἐζητοῦμέν σε. 49 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με;
Οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; 50 Καὶ αὐτοὶ οὐ
συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. 51 Καὶ κατέβη μετ᾿ αὐτῶν, καὶ
ἦλθεν εἰς [i]Ναζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ
διετήρει πάντα τὰ ῥήματα [j]ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.
52 Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε [k]σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ, καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ
καὶ ἀνθρώποις.

3 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καί-
σαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου [l]Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ
[m]τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ [n]τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ
Λυσανίου τῆς [o]Ἀβιληνῆς [p]τετραρχοῦντος, 2 [q]ἐπὶ [r]ἀρχιερέως Ἄννα καὶ
Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ [s]Ἰωάννην τὸν [t]Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ
ἐρήμῳ. 3 Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν [u]τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσ-
σων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· 4 ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ
λόγων Ἠσαΐου τοῦ προφήτου, [v]λέγοντος,

Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,
Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου·
εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

---

[a]**2:44** συγγενεσι ¦ συγγενευσι CT [b]**2:44** εν ¦ --- CT [c]**2:45** αυτον ¦ --- CT [d]**2:45** ζητουντες ¦ αναζητουντες CT [e]**2:46** μεθ ¦ μετα CT [f]**2:48** προς αυτον η μητηρ αυτου ειπε ¦ ειπε προς αυτον η μητηρ αυτου CT [g]**2:48** καγω ¦ και εγω SBL WH [h]**2:48** εζητουμεν ¦ ζητουμεν WH [i]**2:51** ναζαρετ ¦ ναζαρεθ NA SBL SCR TH [j]**2:51** ταυτα ¦ --- NA TH WH [k]**2:52** σοφια ¦ εν τη σοφια NA ¦ τη σοφια WH [l]**3:1** πιλατου ¦ πειλατου TH WH [m]**3:1** τετραρχουντος ¦ τετρααρχουντος NA SBL WH [n]**3:1** τετραρχουντος ¦ τετρααρχουντος NA SBL WH [o]**3:1** αβιληνης ¦ αβειληνης WH [p]**3:1** τετραρχουντος ¦ τετρααρχουντος NA SBL WH [q]**3:2** επι ¦ επ ANT TR [r]**3:2** αρχιερεως ¦ αρχιερεων TR [s]**3:2** ιωαννην ¦ ιωανην WH [t]**3:2** ζαχαριου ¦ του ζαχαριου TR [u]**3:3** την ¦ --- SBL TH WH [v]**3:4** λεγοντος ¦ --- CT

5 Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται,
καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται·
καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς [a]εὐθεῖαν,
καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας·
6 καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ.

7 Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ᾽ αὐτοῦ,
Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀρ-
γῆς; 8 Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ἄρξησθε
λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύ-
ναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 9 Ἤδη
δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ
ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
10 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες, Τί οὖν [b]ποιήσομεν;
11 Ἀποκριθεὶς δὲ [c]λέγει αὐτοῖς, Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ
ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. 12 Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι
[d]βαπτισθῆναι, καὶ [e]εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, τί [f]ποιήσομεν;
13 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν
πράσσετε. 14 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες, [g]Καὶ
ἡμεῖς τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπε [h]πρὸς αὐτούς, Μηδένα [i]διασείσητε, μηδὲ
συκοφαντήσητε· καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.
15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν
ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ [j]Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός,
16 ἀπεκρίνατο [k]ὁ Ἰωάννης, ἅπασι λέγων, Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω
ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν
ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι
Ἁγίῳ καὶ πυρί· 17 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, [l]καὶ διακαθαριεῖ τὴν
ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ
ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

---

[a] **3:5** ευθειαν ¦ ευθειας WH [b] **3:10** ποιησομεν ¦ ποιησωμεν CT HF [c] **3:11** λεγει ¦ ελεγεν CT [d] **3:12** βαπτισθηναι ¦ βαπτισθηναι υπ αυτου PCK [e] **3:12** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [f] **3:12** ποιησομεν ¦ ποιησωμεν CT HF [g] **3:14** και ημεις τι ποιησομεν ¦ και ημεις τι ποιησωμεν HF ¦ τι ποιησωμεν και ημεις CT [h] **3:14** προς αυτους ¦ αυτοις CT [i] **3:14** διασεισητε μηδε συκοφαντησητε ¦ συκοφαντησητε μηδε διασεισητε ANT [j] **3:15** ιωαννου ¦ ιωανου WH [k] **3:16** ο ιωαννης απασι λεγων ¦ λεγων πασιν ο ιωαννης NA SBL TH ¦ λεγων πασιν ο ιωανης WH [l] **3:17** και διακαθαριει … συναξει ¦ διακαθαραι … συναγαγειν CT

[18] Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο [a]τὸν λαόν·
[19] ὁ δὲ Ἡρῴδης ὁ [b]τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρῳδιάδος
τῆς γυναικὸς [c]τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε πονη-
ρῶν ὁ Ἡρῴδης, [20] προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, [d]καὶ κατέκλεισε τὸν
[e]Ἰωάννην ἐν [f]τῇ φυλακῇ.
[21] Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ βα-
πτισθέντος καὶ προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, [22] καὶ κατα-
βῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον σωματικῷ εἴδει [g]ὡσεὶ περιστερὰν ἐπ' αὐτόν,
καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, [h]λέγουσαν, Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπη-
τός, ἐν σοὶ [i]εὐδόκησα.
[23] Καὶ αὐτὸς ἦν [j]ὁ Ἰησοῦς [k]ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος,
ὢν—[l]ὡς ἐνομίζετο—υἱὸς Ἰωσήφ, τοῦ [m]Ἡλί, [24] τοῦ [n]Ματθάτ, τοῦ
[o]Λευΐ, τοῦ [p]Μελχί, τοῦ [q]Ἰαννά, τοῦ Ἰωσήφ, [25] τοῦ Ματταθίου,
τοῦ Ἀμώς, τοῦ Ναούμ, τοῦ [r]Ἐσλί, τοῦ Ναγγαί, [26] τοῦ Μαάθ, τοῦ
Ματταθίου, τοῦ [s]Σεμεΐ, τοῦ [t]Ἰωσήφ, τοῦ [u]Ἰούδα, [27] τοῦ [v]Ἰωανάν, τοῦ
Ῥησά, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ [w]Νηρί, [28] τοῦ [x]Μελχί,
τοῦ [y]Ἀδδί, τοῦ Κωσάμ, τοῦ [z]Ἐλμωδάμ, τοῦ Ἤρ, [29] τοῦ [aa]Ἰωσή, τοῦ
Ἐλιέζερ, τοῦ [ab]Ἰωρείμ, τοῦ [ac]Ματθάτ, τοῦ [ad]Λευΐ, [30] τοῦ [ae]Συμεών,
τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ [af]Ἰωνάν, τοῦ [ag]Ἐλιακείμ, [31] τοῦ Μελεᾶ,
τοῦ [ah]Μαϊνάν, τοῦ Ματταθά, τοῦ [ai]Ναθάν, τοῦ [aj]Δαυίδ, [32] τοῦ
Ἰεσσαί, τοῦ [ak]Ὠβήδ, τοῦ [al]Βοόζ, τοῦ [am]Σαλμών, τοῦ Ναασσών,

---

[a]**3:18** τον λαον ¦ τω λαω PCK [b]**3:19** τετραρχης ¦ τετρααρχης NA SBL WH [c]**3:19** του ¦ φιλιππου του TR [d]**3:20** και ¦ --- TH WH [e]**3:20** ιωαννην ¦ ιωανην WH [f]**3:20** τη ¦ --- CT [g]**3:22** ωσει ¦ ως CT [h]**3:22** λεγουσαν ¦ --- CT [i]**3:22** ευδοκησα ¦ ηυδοκησα TR [j]**3:23** ο ¦ --- CT [k]**3:23** ωσει ετων τριακοντα αρχομενος ¦ αρχομενος ωσει ετων τριακοντα CT [l]**3:23** ως ενομιζετο υιος ¦ υιος ως ενομιζετο CT [m]**3:23** ἡλι ¦ ἡλει PCK TH ¦ ἡλι NA SBL TR ¦ ἡλει WH [n]**3:24** ματθατ ¦ ματθαν ANT PCK ¦ μαθθατ NA SBL [o]**3:24** λευι ¦ λευει TH WH [p]**3:24** μελχι ¦ μελχει TH WH [q]**3:24** ιαννα ¦ ιωαννα ANT ¦ ιανναι CT [r]**3:25** εσλι ¦ εσλιμ ANT ¦ εσλει TH WH [s]**3:26** σεμει ¦ σεμεει BYZ HF ¦ σεμευ ANT ¦ σεμειν NA SBL ¦ σεμεειν TH WH [t]**3:26** ιωσηφ ¦ ιωσηχ ANT CT [u]**3:26** ιουδα ¦ ιωδα ANT CT [v]**3:27** ιωαναν ¦ ιωαννα BYZ TR ¦ ιωανναν ANT PCK [w]**3:27** νηρι ¦ νηρει TH WH [x]**3:28** μελχι ¦ μελχει TH WH [y]**3:28** αδδι ¦ αδδει TH WH [z]**3:28** ελμωδαμ ¦ ελμαδαμ CT [aa]**3:29** ιωση ¦ ιησου CT [ab]**3:29** ιωρειμ ¦ ιωριμ NA SBL [ac]**3:29** ματθατ ¦ μαθθατ CT [ad]**3:29** λευι ¦ λευει TH WH [ae]**3:30** συμεων ¦ σιμεων SCR [af]**3:30** ιωναν ¦ ιωναμ CT PCK ¦ ιωνα ANT [ag]**3:30** ελιακειμ ¦ ελιακιμ NA SBL [ah]**3:31** μαιναν ¦ μεναμ SCR ¦ μεννα CT [ai]**3:31** ναθαν ¦ ναθαμ CT [aj]**3:31** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [ak]**3:32** ωβηδ ¦ ιωβηδ NA TH ¦ ιωβηλ SBL WH [al]**3:32** βοοζ ¦ βοος CT [am]**3:32** σαλμων ¦ σαλα CT

[33] τοῦ [a]Ἀμιναδάβ, τοῦ [b]Ἀράμ, τοῦ [c]Ἑσρώμ, τοῦ Φαρές, τοῦ Ἰούδα,
[34] τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ [d]Θάρα, τοῦ Ναχώρ,
[35] τοῦ [e]Σερούχ, τοῦ [f]Ῥαγαῦ, τοῦ [g]Φάλεγ, τοῦ Ἑβέρ, τοῦ Σαλά,
[36] τοῦ [h]Καϊνάν, τοῦ Ἀρφαξάδ, τοῦ Σήμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, [37] τοῦ
Μαθουσάλα, τοῦ Ἐνώχ, τοῦ [i]Ἰαρέδ, τοῦ Μαλελεήλ, τοῦ [j]Καϊνάν,
[38] τοῦ Ἐνώς, τοῦ Σήθ, τοῦ Ἀδάμ, τοῦ Θεοῦ.

4 Ἰησοῦς δὲ [k]Πνεύματος Ἁγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορ-
δάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι [l]εἰς τὴν ἔρημον, [2] ἡμέρας
[m]τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐ-
δὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, [n]ὕστερον
ἐπείνασε. [3] [o]Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ
λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. [4] Καὶ ἀπεκρίθη [p]Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν,
[q]λέγων, Γέγραπται ὅτι Οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται [r]ἄνθρωπος, [s]ἀλλ᾽
ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ. [5] Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν [t]ὁ διάβολος εἰς ὄρος
ὑψηλὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ
χρόνου. [6] Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην
ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ [u]ἐὰν θέλω
δίδωμι αὐτήν. [7] Σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον [v]ἐμοῦ, ἔσται [w]σοῦ
[x]πᾶσα. [8] Καὶ ἀποκριθεὶς [y]αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, [z]Ὕπαγε ὀπίσω μου,
Σατανᾶ· [aa]γέγραπται,

---

[a]**3:33** αμιναδαβ ¦ αμιναδαβ του αδμιν NA SBL ¦ αμιναδαβ του αδμειν TH ¦ αδμειν WH [b]**3:33** αραμ ¦ αραμ του ιωραμ ANT BYZ HF PCK ¦ αρνι NA SBL ¦ αρνει TH WH [c]**3:33** εσρωμ ¦ εσρων WH [d]**3:34** θαρα ¦ θαρρα BYZ HF PCK [e]**3:35** σερουχ ¦ σαρουχ TR [f]**3:35** ραγαυ ¦ ραγαβ PCK [g]**3:35** φαλεγ ¦ φαλεκ ANT BYZ CT PCK TR [h]**3:36** καιναν ¦ καιναμ CT [i]**3:37** ιαρεδ ¦ ιαρετ CT [j]**3:37** καιναν ¦ καιναμ NA SBL WH [k]**4:1** πνευματος αγιου πληρης ¦ πληρης πνευματος αγιου ANT CT PCK [l]**4:1** εις την ερημον ¦ εν τη ερημω CT [m]**4:2** τεσσαρακοντα ¦ τεσσερακοντα CT [n]**4:2** υστερον ¦ --- CT [o]**4:3** και ειπεν ¦ ειπε δε CT [p]**4:4** ιησους προς αυτον ¦ ο ιησους προς αυτον ANT ¦ προς αυτον ο ιησους CT [q]**4:4** λεγων ¦ --- CT [r]**4:4** ανθρωπος ¦ ο ανθρωπος BYZ CT TR [s]**4:4** αλλ επι παντι ρηματι θεου 89.7% ¦ αλλ επι παντι ρηματι εκπορευομενω δια στοματος θεου ANT 7.2% ¦ --- CT 0.4% [t]**4:5** ο διαβολος εις ορος υψηλον ¦ --- CT [u]**4:6** εαν ¦ αν SBL TH WH [v]**4:7** εμου ¦ μου ANT TR [w]**4:7** σου ¦ σοι PCK [x]**4:7** πασα ¦ παντα TR [y]**4:8** αυτω ειπεν ο ιησους ¦ ο ιησους ειπεν αυτω NA SBL WH [z]**4:8** υπαγε οπισω μου σατανα ¦ --- CT [aa]**4:8** γεγραπται ¦ γεγραπται γαρ ANT TR

[a]Προσκυνήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου,
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

9 [b]Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς [c]Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔστησεν [d]αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτε-
ρύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ [e]υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν
ἐντεῦθεν κάτω· 10 γέγραπται γὰρ ὅτι

Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ,
τοῦ διαφυλάξαι σε·

11 [f]καί,

Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε,
μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

12 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Εἴρηται, Οὐκ ἐκπειράσεις
Κύριον τὸν Θεόν σου. 13 Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος
ἀπέστη ἀπ᾽ αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.
14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν
Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ᾽ ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ.
15 Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ
πάντων.
16 Καὶ ἦλθεν εἰς [g]τὴν [h]Ναζαρέτ, οὗ ἦν τεθραμμένος· καὶ εἰσῆλθε,
κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν,
καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. 17 Καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον [i]Ἠσαΐου τοῦ προ-
φήτου. Καὶ [j]ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον,

18 Πνεῦμα Κυρίου ἐπ᾽ ἐμέ,
οὗ [k]εἵνεκεν ἔχρισέ με
[l]εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς·

---

[a]**4:8** προσκυνησεις κυριον τον θεον σου ¦ κυριον τον θεον σου προσκυνησεις ANT CT [b]**4:9** και ηγαγεν ¦ ηγαγε δε CT [c]**4:9** ιερουσαλημ ¦ ιεροσολυμα ANT [d]**4:9** αυτον ¦ --- CT [e]**4:9** υιος ¦ ο υιος TR [f]**4:11** και ¦ και οτι ANT CT TR [g]**4:16** την ¦ --- CT [h]**4:16** ναζαρετ ¦ ναζαρεθ SCR ¦ ναζαρα CT [i]**4:17** ησαιου του προφητου ¦ του προφητου ησαιου CT [j]**4:17** αναπτυξας ¦ ανοιξας WH [k]**4:18** εινεκεν ¦ ενεκεν TR [l]**4:18** ευαγγελισασθαι ¦ ευαγγελιζεσθαι TR

ἀπέσταλκέ με [a]ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν·
κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν,
καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν,
ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει,
19 κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν.

20 Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ πάντων [b]ἐν
τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. 21 Ἤρξατο δὲ λέγειν
πρὸς αὐτοὺς ὅτι Σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν.
22 Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χά-
ριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, [c]Οὐχ
οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ; 23 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Πάντως ἐρεῖτέ μοι
τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν
γενόμενα [d]ἐν τῇ [e]Καπερναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.
24 Εἶπε δέ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ
πατρίδι αὐτοῦ. 25 Ἐπ᾽ ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν
ταῖς ἡμέραις [f]Ἠλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς [g]ἐπὶ ἔτη
τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο [h]λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν· 26 καὶ
πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη [i]Ἠλίας, εἰ μὴ εἰς [j]Σάρεπτα τῆς [k]Σιδῶνος
πρὸς γυναῖκα χήραν. 27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν [l]ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ
προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ· καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ [m]Νεεμὰν
ὁ Σύρος. 28 Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες
ταῦτα, 29 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον
αὐτὸν ἕως [n]ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ᾽ οὗ ἡ πόλις [o]αὐτῶν ᾠκοδόμητο, [p]εἰς
τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν. 30 Αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπο-
ρεύετο.

31 Καὶ κατῆλθεν εἰς [q]Καπερναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν δι-
δάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι. 32 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ

---

[a]**4:18** ιασασθαι τους συντετριμμενους την καρδιαν ¦ --- CT [b]**4:20** εν τη συναγωγη οι οφθαλμοι ¦ οι οφθαλμοι εν τη συναγωγη CT [c]**4:22** ουχ ουτος εστιν ο υιος ιωσηφ ¦ ουχι υιος εστιν ιωσηφ ουτος CT [d]**4:23** εν τη ¦ εις την CT [e]**4:23** καπερναουμ ¦ καφαρναουμ CT [f]**4:25** ηλιου ¦ ηλειου WH [g]**4:25** επι ¦ --- WH [h]**4:25** λιμος ¦ λειμος TH [i]**4:26** ηλιας ¦ ηλειας TH WH [j]**4:26** σαρεπτα ¦ σαραπτα ANT [k]**4:26** σιδωνος ¦ σιδωνιας ANT CT [l]**4:27** επι ελισσαιου του προφητου εν τω ισραηλ ¦ επι ελισαιου του προφητου εν τω ισραηλ ANT ¦ εν τω ισραηλ επι ελισαιου του προφητου CT [m]**4:27** νεεμαν ¦ ναιμαν CT [n]**4:29** οφρυος ¦ της οφρυος TR [o]**4:29** αυτων ωκοδομητο ¦ ωκοδομητο αυτων CT [p]**4:29** εις το ¦ ωστε CT [q]**4:31** καπερναουμ ¦ καφαρναουμ CT

αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. 33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν
ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ με-
γάλῃ, 34 [a]λέγων, Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; Ἦλθες ἀπολέ-
σαι ἡμᾶς; Οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ. 35 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε [b]ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ
δαιμόνιον εἰς [c]μέσον ἐξῆλθεν ἀπʼ αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. 36 Καὶ
ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες,
Τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρ-
τοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται; 37 Καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς
πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

38 Ἀναστὰς δὲ [d]ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος·
[e]πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ ἠρώ-
τησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. 39 Καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ
πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

40 Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, [f]πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις
ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας
[g]ἐπιθεὶς [h]ἐθεράπευσεν αὐτούς. 41 Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολ-
λῶν, [i]κράζοντα καὶ λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ [j]ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ
ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

42 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ
οἱ ὄχλοι [k]ἐπεζήτουν αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν
τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπʼ αὐτῶν. 43 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὅτι Καὶ ταῖς
ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι
[l]εἰς τοῦτο [m]ἀπέσταλμαι. 44 Καὶ ἦν κηρύσσων [n]ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς
Γαλιλαίας.

5 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ [o]τοῦ ἀκούειν τὸν λό-
γον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς [p]παρὰ τὴν λίμνην [q]Γεννησαρέτ·

---

[a] **4:34** λεγων ¦ --- CT [b] **4:35** εξ ¦ απ CT [c] **4:35** μεσον ¦ το μεσον ANT CT TR [d] **4:38** εκ ¦ απο CT [e] **4:38** πενθερα ¦ η πενθερα TR [f] **4:40** παντες ¦ απαντες NA SBL WH [g] **4:40** επιθεις ¦ επιτιθεις ANT CT [h] **4:40** εθεραπευσεν ¦ εθεραπευεν CT [i] **4:41** κραζοντα ¦ κραυγαζοντα ANT BYZ NA SBL [j] **4:41** ο χριστος ¦ --- CT [k] **4:42** επεζητουν ¦ εζητουν PCK TR [l] **4:43** εις ¦ επι CT [m] **4:43** απεσταλμαι ¦ απεσταλην CT [n] **4:44** εν ταις συναγωγαις της γαλιλαιας 92.8% ¦ εις τας συναγωγας της ιουδαιας CT 0.8% ¦ εις τας συναγωγας της γαλιλαιας ANT 0.7% [o] **5:1** του ¦ και CT [p] **5:1** παρα ¦ περι PCK [q] **5:1** γεννησαρετ ¦ γενησαρετ PCK

2 καὶ εἶδε [a]δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ [b]ἁλιεῖς [c]ἀποβάντες
ἀπ᾽ αὐτῶν [d]ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. 3 Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν
[e]τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον. [f]Καὶ
καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. 4 Ὡς δὲ ἐπαύσατο λα-
λῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα, Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε
τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. 5 Καὶ ἀποκριθεὶς [g]ὁ Σίμων εἶπεν [h]αὐτῷ,
Ἐπιστάτα, δι᾽ ὅλης [i]τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ
τῷ ῥήματί σου χαλάσω [j]τὸ δίκτυον. 6 Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέ-
κλεισαν [k]πλῆθος ἰχθύων πολύ· [l]διερρήγνυτο δὲ [m]τὸ δίκτυον αὐτῶν·
7 καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις [n]τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόν-
τας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ [o]ἦλθον καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα,
ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. 8 Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς γόνα-
σιν [p]Ἰησοῦ, λέγων, Ἔξελθε ἀπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, Κύριε.
9 Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ
τῶν ἰχθύων [q]ᾗ συνέλαβον· 10 ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ [r]Ἰωάννην, υἱ-
οὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα
[s]ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. 11 Καὶ
καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες [t]ἅπαντα, ἠκολούθησαν
αὐτῷ.

12 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδού, ἀνὴρ
πλήρης λέπρας· [u]καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη
αὐτοῦ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. 13 Καὶ ἐκτεί-
νας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ, [v]εἰπών, Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως
ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ. 14 Καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ
εἰπεῖν· [w]ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ [x]προσένεγκε περὶ
τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε [y]Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
15 Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολ-

[a]**5:2** δυο πλοια ¦ πλοια δυο WH [b]**5:2** αλιεις ¦ αλεεις TH WH [c]**5:2** αποβαντες απ αυτων ¦ απ αυτων αποβαντες CT [d]**5:2** απεπλυναν ¦ επλυνον CT [e]**5:3** του ¦ --- CT [f]**5:3** και καθισας εδιδασκεν εκ του πλοιου ¦ καθισας δε εκ του πλοιου εδιδασκε CT [g]**5:5** ο ¦ --- CT [h]**5:5** αυτω ¦ --- CT [i]**5:5** της ¦ --- CT [j]**5:5** το δικτυον ¦ τα δικτυα CT [k]**5:6** πληθος ιχθυων ¦ ιχθυων πληθος TR [l]**5:6** διερρηγνυτο ¦ διερρησσετο NA SBL TH ¦ διερησσετο WH [m]**5:6** το δικτυον ¦ τα δικτυα CT [n]**5:7** τοις ¦ --- CT [o]**5:7** ηλθον ¦ ηλθαν WH [p]**5:8** ιησου ¦ του ιησου TR [q]**5:9** η ¦ ων NA SBL WH [r]**5:10** ιωαννην ¦ ιωανην WH [s]**5:10** ο ¦ --- WH [t]**5:11** απαντα ¦ παντα CT [u]**5:12** και ιδων ¦ ιδων δε NA WH [v]**5:13** ειπων ¦ λεγων NA TH WH [w]**5:14** αλλα ¦ αλλ NA[28] [x]**5:14** προσενεγκε ¦ προσενεγκαι PCK [y]**5:14** μωσης ¦ μωυσης ANT CT

λοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι [a]ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν.
16 Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.
17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων· καὶ
ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες
ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύ-
ναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι [b]αὐτούς. 18 Καὶ ἰδού, ἄνδρες φέροντες
ἐπὶ [c]κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσε-
νεγκεῖν καὶ [d]θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ· 19 καὶ μὴ εὑρόντες [e]ποίας εἰσενέγ-
κωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων
καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ [f]κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ.
20 Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν [g]αὐτῷ, Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι
αἱ ἁμαρτίαι σου. 21 Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
Φαρισαῖοι, λέγοντες, Τίς ἐστιν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύναται
[h]ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός; 22 Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς
διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί διαλογίζεσθε ἐν
ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 23 Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι αἱ
ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, [i]Ἔγειραι καὶ περιπάτει; 24 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
[j]ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας—
εἶπε τῷ παραλελυμένῳ—Σοὶ λέγω, [k]ἔγειραι, καὶ ἄρας τὸ [l]κλινίδιόν
σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. 25 Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον
αὐτῶν, ἄρας ἐφ' [m]ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων
τὸν Θεόν. 26 Καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, καὶ
ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες ὅτι [n]Εἴδομεν παράδοξα σήμερον.
27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο τελώνην, ὀνόματι [o]Λευΐν,
καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. 28 Καὶ κα-
ταλιπὼν [p]ἅπαντα, ἀναστὰς [q]ἠκολούθησεν αὐτῷ.
29 Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην [r]Λευῒς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ
ἦν ὄχλος [s]τελωνῶν πολύς, καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμε-

[a]**5:15** υπ αυτου ¦ --- CT [b]**5:17** αυτους 98.4% ¦ αυτον CT 0.9% [c]**5:18** κλινης ¦ κλεινης TH [d]**5:18** θειναι ¦ θειναι αυτον NA WH [e]**5:19** ποιας ¦ πως PCK ¦ δια ποιας TR [f]**5:19** κλινιδιω ¦ κλεινιδιω TH [g]**5:20** αυτω ¦ --- CT [h]**5:21** αφιεναι αμαρτιας ¦ αμαρτιας αφειναι CT [i]**5:23** εγειραι ¦ εγειρε ANT CT [j]**5:24** εξουσιαν εχει ο υιος του ανθρωπου ¦ ο υιος του ανθρωπου εξουσιαν εχει CT [k]**5:24** εγειραι ¦ εγειρε ANT CT [l]**5:24** κλινιδιον ¦ κλεινιδιον TH [m]**5:25** ο ¦ ω PCK TR [n]**5:26** ειδομεν ¦ ειδαμεν WH [o]**5:27** λευιν ¦ λευειν TH WH [p]**5:28** απαντα ¦ παντα CT [q]**5:28** ηκολουθησεν ¦ ηκολουθει CT [r]**5:29** λευις ¦ ο λευις TR ¦ λευεις TH WH [s]**5:29** τελωνων πολυς ¦ πολυς τελωνων CT

νοι. 30 Καὶ ἐγόγγυζον οἱ [a]γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, Διὰ τί μετὰ [b]τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν
ἐσθίετε καὶ πίνετε; 31 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς, Οὐ
χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, [c]ἀλλ᾽ οἱ κακῶς ἔχοντες. 32 Οὐκ
ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, [d]ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.
33 Οἱ δὲ [e]εἶπον πρὸς αὐτόν, [f]Διὰ τί οἱ μαθηταὶ [g]Ἰωάννου νηστεύ-
ουσι πυκνά, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ
δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν; 34 Ὁ [h]δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μὴ δύνασθε
τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ᾽ αὐτῶν ἐστι, ποιῆσαι
[i]νηστεύειν; 35 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, [j]καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ
νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 36 Ἔλεγε δὲ καὶ
παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Οὐδεὶς ἐπίβλημα [k]ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλ-
λει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν [l]σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ
οὐ [m]συμφωνεῖ [n]τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον
εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ [o]νέος οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ
αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται. 38 [p]Ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς
ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον, [q]καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται. 39 [r]Καὶ οὐδεὶς
πιὼν παλαιὸν [s]εὐθέως θέλει νέον· λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς [t]χρηστότερός
ἐστιν.

6 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ [u]δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ
[v]τῶν σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [w]τοὺς στάχυας, καὶ
ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσί. 2 Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων [x]εἶπον [y]αὐτοῖς,
Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι [z]ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι; 3 Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς
αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε, ὃ ἐποίησε [aa]Δαυίδ,
[ab]ὁπότε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ [ac]ὄντες; 4 Ὡς εἰσῆλθεν εἰς

[a]**5:30** γραμματεις αυτων και οι φαρισαιοι ¦ φαρισαιοι και οι γραμματεις αυτων CT [b]**5:30** των ¦ --- BYZ TR [c]**5:31** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [d]**5:32** αλλα ¦ αλλ NA[28] [e]**5:33** ειπον ¦ ειπαν CT [f]**5:33** δια τι ¦ --- CT [g]**5:33** ιωαννου ¦ ιωανου WH [h]**5:34** δε ¦ δε ιησους NA TH WH [i]**5:34** νηστευειν ¦ νηστευσαι CT [j]**5:35** και ¦ --- PCK [k]**5:36** ιματιου καινου ¦ απο ιματιου καινου σχισας CT [l]**5:36** σχιζει ¦ σχισει ANT CT [m]**5:36** συμφωνει ¦ συμφωνησει CT [n]**5:36** το ¦ επιβλημα το TR ¦ το επιβλημα το ANT CT [o]**5:37** νεος οινος ¦ οινος ο νεος ANT CT [p]**5:38** αλλα ¦ αλλ NA[28] [q]**5:38** και αμφοτεροι συντηρουνται 96.8% ¦ --- CT 1.1% [r]**5:39** και ¦ --- TH WH [s]**5:39** ευθεως ¦ --- CT [t]**5:39** χρηστοτερος ¦ χρηστος CT [u]**6:1** δευτεροπρωτω 91.1% ¦ --- CT 1.6% [v]**6:1** των ¦ --- CT [w]**6:1** τους σταχυας και ησθιον ¦ και ησθιον τους σταχυας CT [x]**6:2** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [y]**6:2** αυτοις ¦ --- CT [z]**6:2** ποιειν εν ¦ --- CT [aa]**6:3** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [ab]**6:3** οποτε ¦ οτε NA TH WH [ac]**6:3** οντες ¦ --- TH WH

τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως [a]ἔλαβε, καὶ ἔφαγε,
καὶ ἔδωκε [b]καὶ τοῖς μετ᾽ αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς
ἱερεῖς; 5 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς [c]ὅτι Κύριός ἐστιν [d]ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ
τοῦ σαββάτου.

6 Ἐγένετο δὲ [e]καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν
συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν [f]ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ
δεξιὰ ἦν ξηρά. 7 [g]Παρετήρουν [h]δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι,
εἰ [i]ἐν τῷ σαββάτῳ [j]θεραπεύσει· ἵνα εὕρωσι [k]κατηγορίαν αὐτοῦ.
8 Αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, [l]καὶ εἶπε τῷ [m]ἀνθρώπῳ
τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα, [n]Ἔγειραι, καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. [o]Ὁ δὲ
ἀναστὰς ἔστη. 9 Εἶπεν [p]οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, [q]Ἐπερωτήσω
ὑμᾶς [r]τι, Ἔξεστι [s]τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; Ψυχὴν
σῶσαι ἢ [t]ἀποκτεῖναι; 10 Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτούς, εἶπεν
[u]αὐτῷ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. Ὁ δὲ [v]ἐποίησε καὶ [w]ἀποκατεστάθη
ἡ χεὶρ αὐτοῦ [x]ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. 11 Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ
διελάλουν πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν [y]ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις [z]ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προ-
σεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ. 13 Καὶ
ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξά-
μενος ἀπ᾽ αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε, 14 Σίμωνα ὃν
καὶ ὠνόμασε Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, [aa]Ἰάκωβον καὶ
[ab]Ἰωάννην, [ac]Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον, 15 [ad]Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν,
[ae]Ἰάκωβον [af]τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτήν,

---

[a]**6:4** ελαβε και ¦ λαβων CT [b]**6:4** και ¦ --- CT [c]**6:5** οτι ¦ --- CT [d]**6:5** ο υιος του ανθρωπου και του σαββατου ¦ του σαββατου ο υιος του ανθρωπου CT [e]**6:6** και ¦ --- CT [f]**6:6** εκει ανθρωπος ¦ ανθρωπος εκει CT [g]**6:7** παρετηρουν ¦ παρετηρουντο CT [h]**6:7** δε ¦ δε αυτον NA TH TR WH [i]**6:7** εν ¦ --- PCK [j]**6:7** θεραπευσει ¦ θεραπευει NA SBL WH [k]**6:7** κατηγοριαν ¦ κατηγορειν CT [l]**6:8** και ειπε ¦ ειπε δε CT [m]**6:8** ανθρωπω ¦ ανδρι CT [n]**6:8** εγειραι ¦ εγειρε ANT CT [o]**6:8** ο δε ¦ και CT [p]**6:9** ουν ¦ δε CT [q]**6:9** επερωτησω ¦ επερωτω CT [r]**6:9** τι ¦ ει CT [s]**6:9** τοις σαββασιν ¦ τω σαββατω CT [t]**6:9** αποκτειναι ¦ απολεσαι CT TR [u]**6:10** αυτω ¦ τω ανθρωπω TR [v]**6:10** εποιησε ¦ εποιησεν ουτω PCK TR [w]**6:10** αποκατεσταθη ¦ απεκατεσταθη CT [x]**6:10** υγιης ως η αλλη ¦ ως η αλλη ANT ¦ --- CT [y]**6:11** ποιησειαν ¦ ποιησαιεν CT [z]**6:12** εξηλθεν ¦ εξελθειν αυτον CT [aa]**6:14** ιακωβον ¦ και ιακωβον CT [ab]**6:14** ιωαννην ¦ ιωανην WH [ac]**6:14** φιλιππον ¦ και φιλιππον CT [ad]**6:15** ματθαιον ¦ και μαθθαιον CT [ae]**6:15** ιακωβον ¦ και ιακωβον CT [af]**6:15** τον του ¦ --- CT

16 [a]Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν [b]Ἰσκαριώτην, ὃς [c]καὶ ἐγένετο προ-
δότης.
17 Καὶ καταβὰς μετ᾽ αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ [d]ὄχλος μα-
θητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ
Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ [e]Σιδῶνος, οἳ [f]ἦλθον ἀκοῦσαι
αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν· 18 καὶ οἱ [g]ὀχλούμενοι [h]ὑπὸ
πνευμάτων ἀκαθάρτων, [i]καὶ ἐθεραπεύοντο. 19 Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος [j]ἐζήτει
ἅπτεσθαι αὐτοῦ· ὅτι δύναμις παρ᾽ αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο πάντας.
20 Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
ἔλεγε,

Μακάριοι οἱ πτωχοί,
ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
21 Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν,
ὅτι χορτασθήσεσθε.
Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν,
ὅτι γελάσετε.

22 Μακάριοί ἐστε, ὅταν [k]μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορί-
σωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν,
ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 23 [l]Χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρ-
τήσατε· ἰδοὺ γάρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ [m]ταῦτα γὰρ
ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

24 Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις,
ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.
25 Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ [n]ἐμπεπλησμένοι,
ὅτι πεινάσετε.
Οὐαὶ [o]ὑμῖν, οἱ γελῶντες νῦν,
ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.

---

[a]**6:16** ιουδαν ¦ και ιουδαν CT [b]**6:16** ισκαριωτην ¦ ισκαριωθ CT [c]**6:16** και ¦ --- CT [d]**6:17** οχλος ¦ οχλος πολυς CT [e]**6:17** σιδωνος ¦ σειδωνος TH [f]**6:17** ηλθον ¦ ηλθαν WH [g]**6:18** οχλουμενοι ¦ ενοχλουμενοι CT [h]**6:18** υπο ¦ απο ANT BYZ CT [i]**6:18** και ¦ --- CT [j]**6:19** εζητει ¦ εζητουν CT [k]**6:22** μισησωσιν ¦ μεισησωσιν TH [l]**6:23** χαρητε ¦ χαιρετε TR [m]**6:23** ταυτα ¦ τα αυτα ANT CT [n]**6:25** εμπεπλησμενοι ¦ εμπε-πλησμενοι νυν CT [o]**6:25** υμιν ¦ --- CT

26 [a]Οὐαὶ ὅταν [b]καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν [c]οἱ ἄνθρωποι· κατὰ [d]ταῦτα γὰρ
ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
27 [e]Ἀλλ’ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν,
καλῶς ποιεῖτε τοῖς [f]μισοῦσιν ὑμᾶς, 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους
[g]ὑμῖν, [h]προσεύχεσθε [i]ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. 29 Τῷ τύπτοντί
σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου
τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσῃς. 30 Παντὶ [j]δὲ τῷ αἰτοῦντί σε
δίδου· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. 31 Καὶ καθὼς θέλετε ἵνα
ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, [k]καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. 32 Καὶ εἰ
ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; Καὶ γὰρ οἱ ἁμαρ-
τωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. 33 [l]Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς
ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; Καὶ [m]γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ
τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. 34 Καὶ ἐὰν [n]δανείζητε παρ’ ὧν [o]ἐλπίζετε [p]ἀπολαβεῖν,
ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; Καὶ [q]γὰρ [r]ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς [s]δανείζουσιν,
ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. 35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγα-
θοποιεῖτε, καὶ [t]δανείζετε, μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν
πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ [u]ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς
ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. 36 [v]Γίνεσθε [w]οὖν [x]οἰκτίρμονες, καθὼς [y]καὶ
ὁ πατὴρ ὑμῶν [z]οἰκτίρμων ἐστί.
37 [aa]Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε. [ab]Μὴ καταδικάζετε, καὶ
οὐ μὴ καταδικασθῆτε· ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· 38 δίδοτε, καὶ δο-
θήσεται ὑμῖν· μέτρον καλόν, πεπιεσμένον [ac]καὶ σεσαλευμένον [ad]καὶ
[ae]ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. [af]Τῷ γὰρ αὐτῷ
μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.

---

[a]**6:26** ουαι ¦ ουαι υμιν TR [b]**6:26** καλως υμας ειπωσιν 75.2% ¦ καλως ειπωσιν υμας PCK 21.8% ¦ υμας καλως ειπωσιν NA 0.2% [c]**6:26** οι 59.8% ¦ παντες οι ANT BYZ CT PCK TR 38.9% [d]**6:26** ταυτα ¦ τα αυτα ANT CT [e]**6:27** αλλ ¦ αλλα ANT BYZ NA^{27} PCK SBL TH WH [f]**6:27** μισουσιν ¦ μεισουσιν TH [g]**6:28** υμιν ¦ υμας CT PCK [h]**6:28** προσευχεσθε ¦ και προσευχεσθε TR [i]**6:28** υπερ ¦ περι CT [j]**6:30** δε τω ¦ --- CT [k]**6:31** και υμεις ¦ --- NA SBL WH [l]**6:33** και ¦ και γαρ NA TH WH [m]**6:33** γαρ ¦ --- CT [n]**6:34** δανειζητε ¦ δανισητε CT [o]**6:34** ελπιζετε ¦ ελπιζητε SCR [p]**6:34** απολαβειν ¦ λαβειν CT [q]**6:34** γαρ ¦ --- NA SBL WH [r]**6:34** αμαρτωλοι ¦ οι αμαρτωλοι TR [s]**6:34** δανειζουσιν ¦ δανιζουσιν CT [t]**6:35** δανειζετε ¦ δανιζετε CT [u]**6:35** υψιστου ¦ του υψιστου TR [v]**6:36** γινεσθε ¦ γεινεσθε TH [w]**6:36** ουν ¦ --- CT [x]**6:36** οικτιρμονες ¦ οικτειρμονες TH [y]**6:36** και ¦ --- SBL WH [z]**6:36** οικτιρμων ¦ οικτειρμων TH [aa]**6:37** και ¦ --- SCR [ab]**6:37** μη ¦ και μη CT [ac]**6:38** και ¦ --- CT [ad]**6:38** και ¦ --- CT [ae]**6:38** υπερεκχυνομενον ¦ υπερεκχυννομενον CT [af]**6:38** τω γαρ αυτω μετρω ω 90.2% ¦ ω γαρ μετρω CT 1.1%

39 Εἶπε [a]δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδη-
γεῖν; Οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον [b]πεσοῦνται; 40 Οὐκ ἔστι μαθητὴς
ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον [c]αὐτοῦ· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ δι-
δάσκαλος αὐτοῦ. 41 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ
ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;
42 [d]Ἢ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου, Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ
κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν
οὐ βλέπων; Ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ
σου, καὶ τότε διαβλέψεις [e]ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ
ἀδελφοῦ σου.

43 Οὐ γάρ ἐστι δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν· [f]οὐδὲ
δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. 44 Ἕκαστον γὰρ δένδρον
ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ [g]γινώσκεται. Οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι
σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου [h]τρυγῶσι σταφυλήν. 45 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ
τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας [i]αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ
πονηρὸς [j]ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ [k]θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ
προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ [l]τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ
τὸ στόμα αὐτοῦ.

46 Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; 47 Πᾶς ὁ
ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑπο-
δείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος· 48 ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι
οἰκίαν, [m]ὃς ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν·
[n]πλημμύρας δὲ γενομένης, [o]προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ,
καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλεῦσαι αὐτήν· [p]τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.
49 Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι
[q]οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου· ᾗ [r]προσέρρηξεν ὁ ποταμός, καὶ
[s]εὐθέως [t]ἔπεσε, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

---

[a]**6:39** δε ¦ δε και CT [b]**6:39** πεσουνται ¦ εμπεσουνται CT [c]**6:40** αυτου ¦ --- CT [d]**6:42** η ¦ --- NA SBL WH [e]**6:42** εκβαλειν το … σου ¦ το … σου εκβαλειν CT [f]**6:43** ουδε ¦ ουδε παλιν CT [g]**6:44** γινωσκεται ¦ γεινωσκεται TH [h]**6:44** τρυγωσι σταφυλην ¦ σταφυλην τρυγωσιν CT [i]**6:45** αυτου ¦ --- NA TH WH [j]**6:45** ανθρωπος ¦ --- CT [k]**6:45** θησαυρου της καρδιας αυτου ¦ --- CT [l]**6:45** του περισσευματος της ¦ περισσευματος CT [m]**6:48** ος ¦ ος και ANT [n]**6:48** πλημμυρας ¦ πλημμυρης CT [o]**6:48** προσερρηξεν ¦ προσερηξεν CT [p]**6:48** τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν ¦ δια το καλως οικοδομησθαι αυτην CT [q]**6:49** οικιαν ¦ την οικιαν PCK [r]**6:49** προσερρηξεν ¦ προσερηξεν CT [s]**6:49** ευθεως ¦ ευθυς ANT CT [t]**6:49** επεσε ¦ συνεπεσε CT

7 [a]Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ
λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς [b]Καπερναούμ. 2 Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦ-
λος κακῶς ἔχων [c]ἔμελλε τελευτᾷν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. 3 Ἀκούσας δὲ
περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων,
ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. 4 Οἱ δέ, παρα-
γενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες
ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ [d]παρέξει τοῦτο· 5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν
συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν. 6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν
αὐτοῖς. Ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε
[e]πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῷ, Κύριε, μὴ σκύλ-
λου· οὐ γάρ [f]εἰμι ἱκανὸς ἵνα [g]ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· 7 διὸ οὐδὲ
ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν· [h]ἀλλ᾽ εἰπὲ λόγῳ, καὶ [i]ἰαθήσεται ὁ παῖς
μου. 8 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ᾽
ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ
ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ
ποιεῖ. 9 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς
τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε, Λέγω ὑμῖν, [j]οὔτε ἐν τῷ Ἰσραὴλ
τοσαύτην πίστιν εὗρον. 10 Καὶ ὑποστρέψαντες [k]οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν
οἶκον εὗρον τὸν [l]ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν [m]τῷ ἑξῆς, [n]ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην
Ναΐν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ [o]ἱκανοί, καὶ ὄχλος
πολύς. 12 Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδού, ἐξεκομίζετο
τεθνηκώς, [p]υἱὸς μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ [q]αὐτὴ χήρα· καὶ
ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς [r]σὺν αὐτῇ. 13 Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος
ἐσπλαγχνίσθη ἐπ᾽ αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Μὴ κλαῖε. 14 Καὶ προσελθὼν
ἥψατο τῆς σοροῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν. Καὶ εἶπε, Νεανίσκε,
σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρός, καὶ ἤρξατο λαλεῖν.
Καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. 16 Ἔλαβε δὲ φόβος [s]πάντας, καὶ

[a]**7:1** επει δε ¦ επειδη CT [b]**7:1** καπερναουμ ¦ καφαρναουμ CT [c]**7:2** εμελλε ¦ ημελλε ANT CT TR [d]**7:4** παρεξει ¦ παρεξη CT [e]**7:6** προς αυτον ο εκατονταρχος φιλους ¦ φιλους ο εκατονταρχης CT [f]**7:6** ειμι ικανος ¦ ικανος ειμι CT [g]**7:6** υπο την στεγην μου ¦ μου υπο την στεγην BYZ HF PCK [h]**7:7** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH TR WH [i]**7:7** ιαθησεται ¦ ιαθητω CT [j]**7:9** ουτε ¦ ουδε ANT BYZ CT PCK TR [k]**7:10** οι πεμφθεντες εις τον οικον ¦ εις τον οικον οι πεμφθεντες CT [l]**7:10** ασθενουντα ¦ --- CT [m]**7:11** τω ¦ τη BYZ PCK TR [n]**7:11** επορευετο ¦ επορευθη CT [o]**7:11** ικανοι 98.1% ¦ --- CT 1.1% [p]**7:12** υιος μονογενης ¦ μονογενης υιος CT [q]**7:12** αὐτὴ χήρα ¦ αὐτὴ ἦν χήρα BYZ CT ¦ αὕτη ἦν χήρα ANT TR [r]**7:12** συν ¦ ην συν ANT CT SCR [s]**7:16** παντας ¦ απαντας TR

ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες ὅτι Προφήτης μέγας [a]ἐγήγερται ἐν ἡμῖν,
καὶ ὅτι Ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. 17 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος
οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ [b]ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.
18 Καὶ ἀπήγγειλαν [c]Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων.
19 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ [d]Ἰωάννης
ἔπεμψε πρὸς τὸν [e]Ἰησοῦν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ [f]ἄλλον προσ-
δοκῶμεν; 20 Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες [g]εἶπον, [h]Ἰωάννης
ὁ βαπτιστὴς [i]ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος,
ἢ [j]ἄλλον προσδοκῶμεν; 21 Ἐν [k]αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς
ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολ-
λοῖς ἐχαρίσατο [l]τὸ βλέπειν. 22 Καὶ ἀποκριθεὶς [m]ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς,
Πορευθέντες ἀπαγγείλατε [n]Ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε· [o]ὅτι τυφλοὶ
ἀναβλέπουσι, [p]χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, [q]κωφοὶ ἀκού-
ουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 23 καὶ μακάριός ἐστιν,
ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.
24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν [r]ἀγγέλων [s]Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν [t]τοῖς
ὄχλοις περὶ [u]Ἰωάννου, Τί [v]ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι;
Κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 25 Ἀλλὰ τί [w]ἐξεληλύθατε ἰδεῖν;
Ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; Ἰδού, οἱ ἐν ἱματισμῷ
ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. 26 Ἀλλὰ τί
[x]ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; Προφήτην; Ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον
προφήτου. 27 Οὗτός ἐστι περὶ οὗ γέγραπται,

> Ἰδού, [y]ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,
> ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου.

---

[a]**7:16** εγηγερται ¦ ηγερθη CT [b]**7:17** εν ¦ --- CT [c]**7:18** ιωαννη ¦ ιωαννει TH ¦ ιωανει WH [d]**7:19** ιωαννης ¦ ιωανης WH [e]**7:19** ιησουν ¦ κυριον CT [f]**7:19** αλλον ¦ ετερον ANT TH WH [g]**7:20** ειπον ¦ ειπαν CT [h]**7:20** ιωαννης ¦ ιωανης WH [i]**7:20** απεσταλκεν ¦ απεστειλεν CT [j]**7:20** αλλον ¦ ετερον ANT [k]**7:21** αυτη δε ¦ εκεινη CT [l]**7:21** το ¦ --- CT [m]**7:22** ο ιησους ¦ --- CT [n]**7:22** ιωαννη ¦ ιωαννει TH ¦ ιωανει WH [o]**7:22** οτι ¦ --- ANT CT [p]**7:22** χωλοι ¦ και χωλοι ANT [q]**7:22** κωφοι ¦ και κωφοι NA TH WH [r]**7:24** αγγελων ¦ μαθητων ANT [s]**7:24** ιωαννου ¦ ιωανου WH [t]**7:24** τοις οχλοις ¦ προς τους οχλους ANT CT TR [u]**7:24** ιωαννου ¦ ιωανου WH [v]**7:24** εξεληλυθατε ¦ εξηλθατε CT [w]**7:25** εξεληλυθατε ¦ εξηλθατε CT [x]**7:26** εξεληλυθατε ¦ εξηλθατε CT [y]**7:27** εγω ¦ --- CT

[28] Λέγω [a]γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν [b]προφήτης [c]Ἰωάννου
τοῦ βαπτιστοῦ οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ [d]μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ
μείζων αὐτοῦ ἐστι. [29] Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίω-
σαν τὸν Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα [e]Ἰωάννου· [30] οἱ δὲ Φαρισαῖοι
καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτι-
σθέντες ὑπ᾽ αὐτοῦ.

[31] [f]Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι
εἰσὶν ὅμοιοι; [32] Ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ
προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, [g]καὶ λέγουσιν,

> Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·
> ἐθρηνήσαμεν [h]ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

[33] Ἐλήλυθε γὰρ [i]Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς [j]μήτε ἄρτον ἐσθίων μήτε [k]οἶνον
πίνων, καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει· [34] ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
[l]ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε, Ἰδού, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης,
[m]φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. [35] Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ [n]τῶν
τέκνων αὐτῆς πάντων.

[36] Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ᾽ αὐτοῦ· καὶ
εἰσελθὼν εἰς [o]τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου [p]ἀνεκλίθη. [37] Καὶ ἰδού, γυνὴ
[q]ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν ἁμαρτωλός, [r]ἐπιγνοῦσα ὅτι [s]ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ
τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου, [38] καὶ στᾶσα [t]παρὰ τοὺς
πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα, [u]ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς
δάκρυσι, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει
τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ. [39] Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέ-

---

[a]**7:28** γαρ ¦ --- CT [b]**7:28** προφητης ¦ --- CT [c]**7:28** ιωαννου του βαπτιστου ¦ ιωαννου NA SBL TH ¦ ιωανου WH [d]**7:28** μικροτερος ¦ μεικροτερος TH [e]**7:29** ιωαννου ¦ ιωανου WH [f]**7:31** τινι ¦ ειπε δε ο κυριος τινι TR [g]**7:32** και λεγουσιν ¦ α λεγει CT [h]**7:32** υμιν ¦ --- CT [i]**7:33** ιωαννης ¦ ιωανης WH [j]**7:33** μητε αρτον εσθιων ¦ μη εσθιων αρτον NA SBL TH ¦ μη εσθων αρτον WH [k]**7:33** οινον πινων ¦ πινων οινον CT [l]**7:34** εσθιων ¦ εσθων WH [m]**7:34** φιλος τελωνων ¦ τελωνων φιλος TR [n]**7:35** των τεκνων αυτης παντων ¦ παντων των τεκνων αυτης CT [o]**7:36** την οικιαν ¦ τον οικον CT [p]**7:36** ανεκλιθη ¦ κατεκλιθη CT [q]**7:37** εν τη πολει ητις ην ¦ ητις ην εν τη πολει CT [r]**7:37** επιγνουσα ¦ και επιγνουσα ANT BYZ CT PCK [s]**7:37** ανακειται ¦ κατακειται CT [t]**7:38** παρα τους ποδας αυτου οπισω ¦ οπισω παρα τους ποδας αυτου ANT CT [u]**7:38** ηρξατο βρεχειν τους ποδας αυτου τοις δακρυσι ¦ τοις δακρυσιν ηρξατο βρεχειν τους ποδας αυτου CT

σας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων, Οὗτος, εἰ ἦν [a]προφήτης, [b]ἐγίνωσκεν
ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι.
40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν, Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν.
Ὁ δέ [c]φησι, Διδάσκαλε, εἰπέ. 41 Δύο [d]χρεωφειλέται ἦσαν [e]δανειστῇ
τινι· ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. 42 Μὴ
ἐχόντων [f]δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. Τίς οὖν αὐτῶν,
[g]εἰπέ, πλεῖον [h]αὐτὸν ἀγαπήσει; 43 Ἀποκριθεὶς [i]δὲ [j]ὁ Σίμων εἶπεν, Ὑπο-
λαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὀρθῶς ἔκρινας.
44 Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη, Βλέπεις ταύτην τὴν
γυναῖκα; Εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ [k]ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ
ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ
[l]τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε. 45 Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δέ, ἀφ᾽ ἧς
[m]εἰσῆλθον, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. 46 Ἐλαίῳ τὴν κε-
φαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ [n]μου τοὺς πόδας. 47 Οὗ
χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε
πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 Εἶπε δὲ αὐτῇ, Ἀφέωνταί
σου αἱ ἁμαρτίαι. 49 Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς,
Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; 50 Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα,
Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

8 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κώ-
μην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ
οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, 2 καὶ γυναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι [o]ἀπὸ
πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή,
ἀφ᾽ ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, 3 καὶ [p]Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου
Ἡρῴδου, καὶ [q]Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες διηκόνουν [r]αὐτοῖς
[s]ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων
πρὸς αὐτόν, εἶπε διὰ παραβολῆς, 5 Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν

---

[a]**7:39** προφητης ¦ ο προφητης WH [b]**7:39** εγινωσκεν ¦ εγεινωσκεν TH [c]**7:40** φησι διδασκαλε ειπε ¦ διδασκαλε ειπε φησι CT [d]**7:41** χρεωφειλεται ¦ χρεοφειλεται NA SBL TH ¦ χρεοφιλεται WH [e]**7:41** δανειστη ¦ δανιστη CT [f]**7:42** δε ¦ --- CT [g]**7:42** ειπε ¦ --- CT [h]**7:42** αυτον αγαπησει ¦ αγαπησει αυτον CT [i]**7:43** δε ¦ --- NA SBL WH [j]**7:43** ο ¦ --- CT [k]**7:44** επι τους ποδας μου ¦ μοι επι ποδας NA SBL WH ¦ μοι επι τους ποδας TH [l]**7:44** της κεφαλης ¦ --- CT [m]**7:45** εισηλθον ¦ εισηλθεν ANT [n]**7:46** μου τους ποδας ¦ τους ποδας μου BYZ CT [o]**8:2** απο ¦ απο νοσων και μαστιγων και ANT [p]**8:3** ιωαννα ¦ ιωανα WH [q]**8:3** σουσαννα ¦ σωσαννα BYZ HF PCK [r]**8:3** αυτοις ¦ αυτω ANT PCK TR [s]**8:3** απο ¦ εκ CT

σπόρον αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν,
καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. 6 Καὶ
ἕτερον [a]ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν
ἰκμάδα. 7 Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ [b]συμφυεῖσαι αἱ
ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό. 8 Καὶ ἕτερον ἔπεσεν [c]εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν,
καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ταῦτα λέγων ἐφώνει, Ὁ
ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, [d]λέγοντες, Τίς [e]εἴη ἡ πα-
ραβολὴ αὕτη; 10 Ὁ δὲ εἶπεν, Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς
βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ
βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.

11 Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· Ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.
12 Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ [f]ἀκούοντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ
αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν.
13 Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας οἵ, ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν
λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐν
καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. 14 Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί
εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ
βίου πορευόμενοι [g]συμπνίγονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσι. 15 Τὸ δὲ ἐν τῇ
καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν
λόγον κατέχουσι, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.

16 [h]Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω
[i]κλίνης τίθησιν, ἀλλ᾽ ἐπὶ λυχνίας [j]ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι
βλέπωσι τὸ φῶς. 17 Οὐ γάρ ἐστι κρυπτόν, ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται·
οὐδὲ ἀπόκρυφον, ὃ οὐ [k]γνωσθήσεται καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. 18 Βλέπετε
οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς [l]γὰρ ἐὰν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς [m]ἐὰν μὴ
ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ.

19 [n]Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ
οὐκ [o]ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. 20 [p]Καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ,

---

[a]**8:6** επεσεν ¦ κατεπεσεν CT [b]**8:7** συμφυεισαι ¦ συνφυεισαι TH WH [c]**8:8** εις ¦ επι TR [d]**8:9** λεγοντες ¦ --- CT [e]**8:9** ειη η παραβολη αυτη ¦ αυτη ειη η παραβολη CT [f]**8:12** ακουοντες ¦ ακουσαντες ANT CT [g]**8:14** συμπνιγονται ¦ συνπνιγονται TH WH [h]**8:16** ουδεις ¦ ταυτα λεγων εφωνει ο εχων ωτα ακουειν ακουετω ουδεις PCK [i]**8:16** κλινης ¦ κλεινης TH [j]**8:16** επιτιθησιν ¦ τιθησιν CT [k]**8:17** γνωσθησεται ¦ μη γνωσθη CT [l]**8:18** γαρ εαν ¦ γαρ αν TR ¦ αν γαρ CT [m]**8:18** εαν ¦ αν CT TR [n]**8:19** παρεγενοντο ¦ παρεγενετο CT [o]**8:19** ηδυναντο ¦ εδυναντο PCK [p]**8:20** και απηγγελη ¦ απηγγελη δε CT

[a]λεγόντων, Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν [b]σε
θέλοντες. 21 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, Μήτηρ μου καὶ ἀδελ-
φοί μου οὗτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες
[c]αὐτόν.

22 [d]Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς
λίμνης. Καὶ ἀνήχθησαν. 23 Πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσε· καὶ κατέβη
λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνευον.
24 [e]Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτόν, λέγοντες, Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα,
ἀπολλύμεθα. Ὁ δὲ [f]ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ
ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. 25 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ποῦ
[g]ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλή-
λους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι,
καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

26 Καὶ [h]κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν [i]Γαδαρηνῶν, ἥτις ἐστὶν
[j]ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας. 27 Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήν-
τησεν [k]αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, [l]ὃς εἶχε δαιμόνια [m]ἐκ χρόνων
ἱκανῶν, καὶ [n]ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ᾽
ἐν τοῖς μνήμασιν. 28 Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, [o]καὶ ἀνακράξας, προσέπεσεν
αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ
ὑψίστου; Δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. 29 [p]Παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύ-
ματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις
συνηρπάκει αὐτόν, καὶ [q]ἐδεσμεῖτο ἁλύσεσι καὶ πέδαις φυλασσόμενος,
καὶ [r]διαρρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο [s]ὑπὸ τοῦ [t]δαίμονος εἰς τὰς ἐρή-
μους. 30 Ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, [u]λέγων, Τί σοί [v]ἐστιν ὄνομα;

---

[a]**8:20** λεγοντων ¦ --- CT [b]**8:20** σε θελοντες ¦ θελοντες σε NA TH WH [c]**8:21** αυτον ¦ --- CT [d]**8:22** και εγενετο ¦ εγενετο δε CT [e]**8:24** προσελθοντες δε ¦ και προσελθοντες PCK [f]**8:24** εγερθεις ¦ διεγερθεις CT [g]**8:25** εστιν ¦ --- CT [h]**8:26** κατεπλευσαν ¦ κατεπλευσεν ANT [i]**8:26** γαδαρηνων ¦ γερασηνων CT [j]**8:26** αντιπεραν ¦ αντιπερα ANT CT [k]**8:27** αυτω ¦ --- CT [l]**8:27** ος ειχε ¦ εχων NA SBL WH [m]**8:27** εκ χρονων ικανων και 97.9% ¦ και χρονω ικανω CT 0.8% [n]**8:27** ιματιον ουκ ενεδιδυσκετο ¦ ουκ ενεδυσατο ιματιον CT [o]**8:28** και ¦ --- CT [p]**8:29** παρηγγειλε ¦ παρηγγελλε SBL ST WH [q]**8:29** εδεσμειτο ¦ εδεσμευετο CT [r]**8:29** διαρρησσων ¦ διαρησσων TH WH [s]**8:29** υπο ¦ απο WH [t]**8:29** δαιμονος ¦ δαιμονιου CT [u]**8:30** λεγων ¦ --- CT [v]**8:30** εστιν ονομα ¦ ονομα εστιν CT

Ὁ δὲ εἶπε, [a]Λεγεών, ὅτι [b]δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. 31 Καὶ [c]παρεκάλει αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.

32 Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν [d]βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ [e]παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. 33 Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου [f]εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη.

34 Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ [g]γεγενημένον ἔφυγον, [h]καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. 35 Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός· καὶ [i]ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ [j]εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια [k]ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν. 36 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς [l]καὶ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. 37 Καὶ [m]ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν [n]Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς [o]τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν. 38 [p]Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῷ. Ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν [q]ὁ Ἰησοῦς λέγων, 39 Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα [r]ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 [s]Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ [t]ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. 41 Καὶ ἰδού, ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα [u]Ἰάειρος, καὶ [v]αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας [w]τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· 42 ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ [x]αὕτη ἀπέθνῃσκεν.

Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. 43 Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις [y]ἰατροῖς

[a]**8:30** λεγεων ¦ λεγιων CT [b]**8:30** δαιμονια πολλα εισηλθεν ¦ εισηλθε δαιμονια πολλα CT [c]**8:31** παρεκαλει ¦ παρεκαλουν CT SCR [d]**8:32** βοσκομενων ¦ βοσκομενη CT [e]**8:32** παρεκαλουν ¦ παρεκαλεσαν CT [f]**8:33** εισηλθον ¦ εισηλθεν TR [g]**8:34** γεγενημενον ¦ γεγονος CT [h]**8:34** και ¦ και απελθοντες TR [i]**8:35** ηλθον ¦ ηλθαν WH [j]**8:35** ευρον ¦ ευραν WH [k]**8:35** εξεληλυθει ¦ εξηλθεν CT [l]**8:36** και ¦ --- ANT CT [m]**8:37** ηρωτησαν ¦ ηρωτησεν CT [n]**8:37** γαδαρηνων ¦ γερασηνων CT [o]**8:37** το ¦ --- CT [p]**8:38** εδεετο ¦ εδειτο CT [q]**8:38** ο ιησους ¦ --- CT [r]**8:39** εποιησε σοι ¦ σοι εποιησεν CT [s]**8:40** εγενετο δε εν ¦ εν δε CT [t]**8:40** υποστρεψαι ¦ υποστρεφειν CT [u]**8:41** ιαειρος ¦ ιαιρος NA SBL [v]**8:41** αυτος ¦ ουτος CT [w]**8:41** του ¦ --- TH WH [x]**8:42** αὕτη ¦ αὐτὴ BYZ NA SBL WH [y]**8:43** ιατροις … βιον ¦ εις ιατρους … βιον TR ¦ ιατροις … βιον αυτης TH ¦ --- WH

προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν [a]ὑπ᾽ οὐδενὸς
θεραπευθῆναι, 44 προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ
ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. 45 Καὶ
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Τίς ὁ ἁψάμενός μου; Ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν
ὁ Πέτρος [b]καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ
ἀποθλίβουσι, [c]καὶ λέγεις, Τίς ὁ ἁψάμενός μου; 46 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν,
Ἥψατό μού τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν [d]ἐξελθοῦσαν ἀπ᾽ ἐμοῦ.
47 Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα
αὐτῷ, δι᾽ ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν [e]αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς
τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. 48 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, [f]Θάρσει,
[g]θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέ-
γων [h]αὐτῷ ὅτι Τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· [i]μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον.
50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, [j]λέγων, Μὴ φοβοῦ· μόνον
[k]πίστευε, καὶ σωθήσεται. 51 [l]Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰ-
σελθεῖν [m]οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ [n]Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, καὶ τὸν
πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. 52 Ἔκλαιον δὲ πάντες, καὶ ἐκό-
πτοντο αὐτήν. Ὁ δὲ εἶπε, Μὴ κλαίετε· [o]οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.
53 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. 54 Αὐτὸς δὲ [p]ἐκβαλὼν
ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε λέγων, Ἡ παῖς,
[q]ἐγείρου. 55 Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα·
καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. 56 Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ
δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

9 [r]Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς [s]δώδεκα, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ
ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν. 2 Καὶ ἀπέ-
στειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι [t]τοὺς
ἀσθενοῦντας. 3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν· μήτε

---

[a]**8:43** υπ ¦ απ CT [b]**8:45** και οι μετ αυτου ¦ και οι συν αυτω ANT TH ¦ --- NA SBL WH [c]**8:45** και λεγεις τις ο αψαμενος μου ¦ --- CT [d]**8:46** εξελθουσαν ¦ εξεληλυθυιαν CT [e]**8:47** αυτω ¦ --- CT [f]**8:48** θαρσει ¦ --- CT [g]**8:48** θυγατερ ¦ θυγατηρ CT [h]**8:49** αυτω ¦ --- CT [i]**8:49** μη ¦ μηκετι CT [j]**8:50** λεγων ¦ --- CT [k]**8:50** πιστευε ¦ πιστευσον CT [l]**8:51** ελθων ¦ εισελθων TR [m]**8:51** ουδενα ¦ τινα συν αυτω CT [n]**8:51** ιωαννην και ιακωβον ¦ ιακωβον και ιωαννην TR ¦ ιωανην και ιακωβον WH [o]**8:52** ουκ 88.5% ¦ ου γαρ CT 11.3% [p]**8:54** εκβαλων εξω παντας και ¦ --- CT [q]**8:54** εγειρου ¦ εγειρε CT [r]**9:1** συγκαλεσαμενος ¦ συνκαλεσαμενος WH [s]**9:1** δωδεκα ¦ δωδεκα μαθητας αυτου ANT TR [t]**9:2** τους ασθενουντας 97.3% ¦ τους ασθενεις NA SBL TH 1.3% ¦ --- WH 0.1%

[a]ῥάβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε [b]ἀνὰ δύο χι-
τῶνας ἔχειν. 4 Καὶ εἰς ἣν [c]ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν
ἐξέρχεσθε. 5 Καὶ ὅσοι [d]ἐὰν μὴ [e]δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς
πόλεως ἐκείνης [f]καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν [g]ἀποτινάξατε
εἰς μαρτύριον ἐπ’ αὐτούς. 6 Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας,
εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

7 Ἤκουσε δὲ Ἡρῴδης ὁ [h]τετράρχης τὰ [i]γινόμενα [j]ὑπ’ αὐτοῦ πάντα·
καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι [k]Ἰωάννης [l]ἐγήγερται ἐκ
[m]νεκρῶν· 8 ὑπό τινων δὲ ὅτι [n]Ἠλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ ὅτι Προφήτης
[o]εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 9 [p]Καὶ εἶπεν [q]Ἡρῴδης, [r]Ἰωάννην ἐγὼ ἀπε-
κεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ [s]ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτει
ἰδεῖν αὐτόν.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίη-
σαν. Καὶ παραλαβὼν αὐτούς, ὑπεχώρησε κατ’ ἰδίαν εἰς [t]τόπον ἔρημον
πόλεως καλουμένης [u]Βηθσαϊδάν. 11 Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν
αὐτῷ· καὶ [v]δεξάμενος αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ
Θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας [w]ἰᾶτο.

12 Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο [x]κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα [y]εἶπον
αὐτῷ, Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα [z]ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ
[aa]τοὺς ἀγροὺς καταλύσωσι, καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ
τόπῳ ἐσμέν. 13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Δότε αὐτοῖς [ab]ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ
[ac]εἶπον, Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ [ad]πέντε ἄρτοι καὶ [ae]ἰχθύες δύο, εἰ μήτι
πορευθέντες ἡμεῖς [af]ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα.
14 Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες [ag]πεντακισχίλιοι. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς

[a]**9:3** ραβδους ¦ ραβδον CT [b]**9:3** ανα 98.9% ¦ --- TH WH 1% [c]**9:4** αν ¦ --- PCK [d]**9:5** εαν ¦ αν CT TR [e]**9:5** δεξωνται ¦ δεχωνται CT [f]**9:5** και ¦ --- CT [g]**9:5** αποτιναξατε ¦ αποτινασσετε NA SBL WH ¦ αποτινασσατε TH [h]**9:7** τετραρχης ¦ τετρααρχης NA SBL WH [i]**9:7** γινομενα ¦ γεινομενα TH [j]**9:7** υπ αυτου ¦ --- CT [k]**9:7** ιωαννης ¦ ιωανης WH [l]**9:7** εγηγερται ¦ ηγερθη CT [m]**9:7** νεκρων ¦ των νεκρων ANT [n]**9:8** ηλιας ¦ ηλειας TH WH [o]**9:8** εις ¦ τις ANT CT [p]**9:9** και ειπεν ¦ ειπε δε CT [q]**9:9** ηρωδης ¦ ο ηρωδης ANT SBL TR WH [r]**9:9** ιωαννην ¦ ιωανην WH [s]**9:9** εγω ¦ --- CT [t]**9:10** τοπον ερημον πολεως καλουμενης ¦ πολιν καλουμενην CT [u]**9:10** βηθσαιδαν ¦ βηθσαιδα ANT CT PCK TR [v]**9:11** δεξαμενος ¦ αποδεξαμενος CT [w]**9:11** ιατο ¦ ιασατο ANT [x]**9:12** κλινειν ¦ κλεινειν TH [y]**9:12** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [z]**9:12** απελθοντες ¦ πορευθεντες ANT CT [aa]**9:12** τους ¦ --- CT [ab]**9:13** υμεις φαγειν ¦ φαγειν υμεις WH [ac]**9:13** ειπον ¦ ειπαν CT [ad]**9:13** πεντε αρτοι ¦ αρτοι πεντε CT [ae]**9:13** ιχθυες δυο ¦ δυο ιχθυες TR [af]**9:13** αγορασωμεν ¦ αγορασομεν ANT PCK [ag]**9:14** πεντακισχιλιοι ¦ πεντακισχειλιοι TH

αὐτοῦ, Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας [a]ἀνὰ πεντήκοντα. 15 Καὶ ἐποίησαν
οὕτω, καὶ [b]ἀνέκλιναν ἅπαντας. 16 Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς
δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ κατέ-
κλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς [c]παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ. 17 Καὶ ἔφαγον
καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμά-
των, κόφινοι δώδεκα.

18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας,
συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς, λέγων, Τίνα με
[d]λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι; 19 Οἱ δὲ ἀποκριθέντες [e]εἶπον, [f]Ἰωάννην τὸν
βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ [g]Ἠλίαν· ἄλλοι δὲ ὅτι Προφήτης τις τῶν ἀρχαίων
ἀνέστη. 20 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; [h]Ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ Πέτρος εἶπε, Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ.

21 Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλε μηδενὶ [i]εἰπεῖν τοῦτο, 22 εἰπὼν
ὅτι Δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκταν-
θῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ [j]ἀναστῆναι.

23 Ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου [k]ἐλθεῖν,
[l]ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν [m]αὐτοῦ, καὶ
ἀκολουθείτω μοι. 24 Ὃς γὰρ [n]ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι,
ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ,
οὗτος σώσει αὐτήν. 25 Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, κερδήσας τὸν
κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; 26 Ὃς γὰρ [o]ἂν
ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ
τῶν ἁγίων ἀγγέλων. 27 Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσί τινες τῶν [p]ὧδε
[q]ἑστώτων, οἳ οὐ μὴ [r]γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν
τοῦ Θεοῦ.

[a]**9:14** ανα ¦ ωσει ανα CT [b]**9:15** ανεκλιναν ¦ κατεκλιναν CT [c]**9:16** παρατιθεναι ¦ παραθειναι ANT CT [d]**9:18** λεγουσιν οι οχλοι ¦ οι οχλοι λεγουσιν SBL TH WH [e]**9:19** ειπον ¦ ειπαν CT [f]**9:19** ιωαννην ¦ ιωανην WH [g]**9:19** ηλιαν ¦ ηλειαν TH WH [h]**9:20** αποκριθεις δε ο πετρος ¦ αποκριθεις δε πετρος PCK ¦ πετρος δε αποκριθεις CT [i]**9:21** ειπειν ¦ λεγειν ANT CT [j]**9:22** αναστηναι ¦ εγερθηναι ANT BYZ CT HF PCK TR [k]**9:23** ελθειν ¦ ερχεσθαι ANT CT [l]**9:23** απαρνησασθω ¦ αρνησασθω CT [m]**9:23** αυτου ¦ αυτου καθ ημεραν ANT CT TR [n]**9:24** εαν ¦ αν ANT CT TR [o]**9:26** αν ¦ εαν ANT [p]**9:27** ωδε ¦ αυτου CT [q]**9:27** εστωτων ¦ εστηκοτων ANT CT TR [r]**9:27** γευσωνται ¦ γευσονται TR

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, [a]καὶ
παραλαβὼν [b]Πέτρον καὶ [c]Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος
προσεύξασθαι. 29 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτόν, τὸ εἶδος τοῦ
προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων.
30 Καὶ ἰδού, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν [d]Μωσῆς καὶ
[e]Ἠλίας, 31 οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἣν [f]ἔμελλε
πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. 32 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βε-
βαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ [g]εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ
τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. 33 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ διαχω-
ρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ᾽ αὐτοῦ, εἶπε [h]Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Ἐπιστάτα,
καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοί,
καὶ [i]μίαν Μωσῇ, καὶ μίαν [j]Ἠλίᾳ· μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. 34 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ
λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη καὶ [k]ἐπεσκίασεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν
τῷ [l]ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην. 35 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς
νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ [m]ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκού-
ετε. 36 Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνήν, εὑρέθη [n]ὁ Ἰησοῦς μόνος. Καὶ
αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν
ὧν [o]ἑωράκασιν.

37 Ἐγένετο δὲ [p]ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ
ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. 38 Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ
ὄχλου [q]ἀνεβόησε, λέγων, Διδάσκαλε, δέομαί σου, [r]ἐπίβλεψαι ἐπὶ
τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής [s]ἐστί μοι· 39 καὶ ἰδού, πνεῦμα λαμβάνει
αὐτόν, καὶ [t]ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ,
καὶ [u]μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ᾽ αὐτοῦ, συντρῖβον αὐτόν. 40 Καὶ ἐδεήθην
τῶν μαθητῶν σου ἵνα [v]ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.
41 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη,
ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; Προσάγαγε [w]τὸν

[a]**9:28** και ¦ --- TH WH [b]**9:28** πετρον ¦ τον πετρον ANT TR [c]**9:28** ιωαννην ¦ ιωανην WH [d]**9:30** μωσης ¦ μωυσης ANT CT [e]**9:30** ηλιας ¦ ηλειας TH WH [f]**9:31** εμελλε ¦ ημελλε NA SBL WH [g]**9:32** ειδον ¦ ειδαν WH [h]**9:33** πετρος ¦ ο πετρος ANT CT PCK TR [i]**9:33** μιαν μωση ¦ μιαν μωσει BYZ PCK ¦ μωσει μιαν TR ¦ μιαν μωυσει ANT CT [j]**9:33** ηλια ¦ ηλεια TH WH [k]**9:34** επεσκιασεν ¦ επεσκιαζεν CT [l]**9:34** εκεινους εισελθειν ¦ εισελθειν εκεινους ANT ¦ εισελθειν αυτους CT [m]**9:35** αγαπητος ¦ εκλελεγμενος CT [n]**9:36** ο ¦ --- CT [o]**9:36** εωρακασιν ¦ εωρακαν CT [p]**9:37** εν ¦ --- CT [q]**9:38** ανεβοησε ¦ εβοησε CT [r]**9:38** επιβλεψαι ¦ επιβλεψον ANT BYZ PCK TR [s]**9:38** εστι μοι ¦ μοι εστι ANT CT [t]**9:39** εξαιφνης ¦ εξεφνης WH [u]**9:39** μογις ¦ μολις WH [v]**9:40** εκβαλωσιν ¦ εκβαλλωσιν TR [w]**9:41** τον υιον σου ωδε ¦ ωδε τον υιον σου CT TR

υἱόν σου ὧδε. 42 Ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ
δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι
τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ
αὐτοῦ. 43 Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ.

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς [a]ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπε
πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, 44 Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους
τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀν-
θρώπων. 45 Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον
ἀπ᾽ αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ
τοῦ ῥήματος τούτου.

46 Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν.
47 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [b]ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμε-
νος [c]παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ᾽ ἑαυτῷ, 48 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὃς [d]ἐὰν
δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς [e]ἐὰν
ἐμὲ δέξηται δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ [f]μικρότερος ἐν πᾶσιν
[g]ὑμῖν ὑπάρχων οὗτος [h]ἔσται μέγας.

49 Ἀποκριθεὶς δὲ [i]ὁ [j]Ἰωάννης εἶπεν, Ἐπιστάτα, [k]εἴδομέν τινα [l]ἐπὶ
τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα [m]δαιμόνια· καὶ [n]ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι
οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ᾽ ἡμῶν. 50 [o]Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν [p]ὁ Ἰησοῦς, Μὴ
[q]κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ᾽ [r]ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν.

51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς [s]ἀναλήψεως
αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς [t]τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱε-
ρουσαλήμ, 52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου [u]αὐτοῦ· καὶ πο-
ρευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην [v]Σαμαρειτῶν, [w]ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ.
53 Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς
Ἱερουσαλήμ. 54 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ [x]αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ [y]Ἰωάννης
[z]εἶπον, Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ [aa]τοῦ οὐρανοῦ, καὶ

---

[a]**9:43** εποιησεν ο ιησους ¦ εποιει CT [b]**9:47** ιδων ¦ ειδως CT [c]**9:47** παιδιου ¦ παιδιον CT [d]**9:48** εαν ¦ αν SBL TH WH [e]**9:48** εαν ¦ αν CT [f]**9:48** μικροτερος ¦ μεικροτερος TH [g]**9:48** υμιν ¦ υμων PCK [h]**9:48** εσται ¦ εστι ANT CT [i]**9:49** ο ¦ --- CT [j]**9:49** ιωαννης ¦ ιωανης WH [k]**9:49** ειδομεν ¦ ειδαμεν WH [l]**9:49** επι ¦ εν CT [m]**9:49** δαιμονια ¦ τα δαιμονια TR [n]**9:49** εκωλυσαμεν ¦ εκωλυομεν CT [o]**9:50** και ειπε ¦ ειπε δε CT [p]**9:50** ο ¦ --- WH [q]**9:50** κωλυετε ¦ κωλυετε ου γαρ εστι καθ υμων ANT [r]**9:50** ημων υπερ ημων ¦ υμων υπερ υμων ANT CT [s]**9:51** αναληψεως ¦ αναλημψεως CT [t]**9:51** το προσωπον αυτου εστηριξε ¦ εστηριξε το προσωπον αυτου ANT ¦ το προσωπον εστηρισε CT [u]**9:52** αυτου ¦ εαυτου PCK [v]**9:52** σαμαρειτων ¦ σαμαριτων NA SBL [w]**9:52** ωστε ¦ ως CT [x]**9:54** αυτου ¦ --- CT [y]**9:54** ιωαννης ¦ ιωανης WH [z]**9:54** ειπον ¦ ειπαν CT [aa]**9:54** του ¦ --- ANT

ἀναλῶσαι αὐτούς, [a]ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησε; 55 Στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, [b]καὶ εἶπεν, Οὐκ οἴδατε οἵου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς· 56 [c]ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

57 [d]Ἐγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπέ τις πρὸς αὐτόν, Ἀκολουθήσω σοι ὅπου [e]ἂν ἀπέρχῃ, [f]Κύριε. 58 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν [g]κλίνῃ. 59 Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον, Ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ εἶπε, [h]Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι [i]ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου. 60 Εἶπε δὲ αὐτῷ [j]ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. 61 Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος, Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. 62 Εἶπε δὲ [k]ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, Οὐδείς, ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα [l]αὐτοῦ ἐπ᾽ ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν [m]εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

10 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος [n]καὶ ἑτέρους [o]ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ [p]δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ [q]ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. 2 Ἔλεγεν [r]οὖν πρὸς αὐτούς, Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως [s]ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. 3 Ὑπάγετε· ἰδού, [t]ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. 4 Μὴ βαστάζετε [u]βαλάντιον, μὴ πήραν, [v]μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.

---

[a]**9:54** ως και ηλιας εποιησε 96.8% ¦ --- CT 1% [b]**9:55** και ειπεν ουκ οιδατε οιου πνευματος εστε υμεις 43.8% ¦ και ειπεν ουκ οιδατε ποιου πνευματος εστε υμεις ANT 9.6% ¦ --- BYZ CT 24.8% [c]**9:56** ο γαρ υιος του ανθρωπου ουκ ηλθεν ψυχας ανθρωπων απολεσαι αλλα σωσαι 50.7% ¦ ο υιος του ανθρωπου ουκ ηλθεν ψυχας ανθρωπων απολεσαι αλλα σωσαι ANT 10.4% ¦ --- BYZ CT 25.9% [d]**9:57** εγενετο δε ¦ και CT [e]**9:57** αν ¦ εαν ANT BYZ CT [f]**9:57** κυριε ¦ --- CT [g]**9:58** κλινη ¦ κλεινη TH [h]**9:59** κυριε ¦ --- WH [i]**9:59** απελθοντι πρωτον ¦ πρωτον απελθοντι TH WH [j]**9:60** ο ιησους ¦ --- CT [k]**9:62** ο ιησους προς αυτον ¦ προς αυτον ο ιησους NA TH TR WH ¦ ο ιησους SBL [l]**9:62** αυτου ¦ --- NA SBL WH [m]**9:62** εις την βασιλειαν ¦ τη βασιλεια CT [n]**10:1** και ¦ --- NA TH WH [o]**10:1** εβδομηκοντα ¦ εβδομηκοντα δυο NA SBL WH [p]**10:1** δυο ¦ δυο δυο NA SBL WH [q]**10:1** εμελλεν ¦ ημελλεν ANT CT [r]**10:2** ουν ¦ δε CT [s]**10:2** εκβαλη εργατας ¦ εκβαλλη εργατας TR ¦ εργατας εκβαλη CT [t]**10:3** εγω ¦ --- CT [u]**10:4** βαλαντιον ¦ βαλλαντιον ANT CT [v]**10:4** μηδε ¦ μη CT PCK

[5] Εἰς ἣν δ᾽ ἂν [a]οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε, Εἰρήνη τῷ οἴκῳ
τούτῳ. [6] Καὶ ἐὰν [b]ᾖ ἐκεῖ [c]υἱὸς εἰρήνης, [d]ἐπαναπαύσεται ἐπ᾽ αὐτὸν
ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ᾽ ὑμᾶς [e]ἀνακάμψει. [7] Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ
οἰκίᾳ μένετε, [f]ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ᾽ αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ
ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ [g]ἐστι. Μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.
[8] Καὶ εἰς ἣν [h]ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ
παρατιθέμενα ὑμῖν, [9] καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ
λέγετε αὐτοῖς, Ἤγγικεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. [10] Εἰς ἣν δ᾽
ἂν πόλιν [i]εἰσέρχησθε, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς
πλατείας αὐτῆς εἴπατε, [11] Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν [j]ἐκ
τῆς πόλεως [k]ὑμῶν ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο [l]γινώσκετε, ὅτι
ἤγγικεν [m]ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. [12] [n]Λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

[13] Οὐαί σοι, [o]Χοραζίν, οὐαί σοι, Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ
[p]Σιδῶνι [q]ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν
σάκκῳ καὶ σποδῷ [r]καθήμεναι μετενόησαν. [14] Πλὴν Τύρῳ καὶ [s]Σιδῶνι
ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν. [15] Καὶ σύ, [t]Καπερναούμ, [u]ἡ
ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως [v]ᾯδου [w]καταβιβασθήσῃ.

[16] Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ
δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

[17] Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ [x]ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς, λέγοντες, Κύριε,
καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. [18] Εἶπε δὲ αὐ-
τοῖς, Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα.
[19] Ἰδού, [y]δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορ-
πίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ

[a] **10:5** οικιαν εισερχησθε ¦ εισελθητε οικιαν CT [b] **10:6** η εκει ¦ μεν η εκει PCK TR ¦ εκει η NA WH [c] **10:6** υιος ¦ ο υιος SCR [d] **10:6** επαναπαυσεται ¦ επαναπαησεται CT [e] **10:6** ανακαμψει ¦ επανακαμψει ANT [f] **10:7** εσθιοντες ¦ εσθοντες WH [g] **10:7** εστι ¦ --- CT [h] **10:8** αν ¦ δ αν PCK TR [i] **10:10** εισερχησθε ¦ εισελθητε CT [j] **10:11** εκ ¦ απο ANT [k] **10:11** υμων ¦ υμων εις τους ποδας ημων ANT ¦ υμων εις τους ποδας CT [l] **10:11** γινωσκετε ¦ γεινωσκετε TH [m] **10:11** εφ υμας ¦ --- CT [n] **10:12** λεγω ¦ λεγω δε ANT TR [o] **10:13** χοραζιν ¦ χωραζιν PCK TR ¦ χοραζειν TH WH [p] **10:13** σιδωνι ¦ σειδωνι TH [q] **10:13** εγενοντο ¦ εγενηθησαν CT [r] **10:13** καθημεναι ¦ καθημενοι ANT CT [s] **10:14** σιδωνι ¦ σειδωνι TH [t] **10:15** καπερναουμ ¦ καφαρναουμ CT [u] **10:15** η εως του ουρανου υψωθεισα ¦ μη εως ουρανου υψωθηση CT [v] **10:15** αδου ¦ του αδου CT [w] **10:15** καταβιβασθηση ¦ καταβηση NA WH [x] **10:17** εβδομηκοντα ¦ εβδομηκοντα δυο NA SBL WH [y] **10:19** διδωμι ¦ δεδωκα CT

[a]ἀδικήσῃ. [20] Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε [b]δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν [c]ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

[21] Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο [d]τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. Ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως [e]ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. [22] [f]Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε, Πάντα [g]μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς [h]γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ᾧ [i]ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

[23] Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατʼ ἰδίαν εἶπε, Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. [24] Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ [j]εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

[25] Καὶ ἰδού, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτόν, [k]καὶ λέγων, Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; [26] Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; Πῶς ἀναγινώσκεις; [27] Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐξ ὅλης [l]τῆς καρδίας σου, καὶ [m]ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ [n]ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ [o]ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς [p]σεαυτόν. [28] Εἶπε δὲ αὐτῷ, Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.

[29] Ὁ δὲ θέλων [q]δικαιοῦν ἑαυτὸν εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον; [30] Ὑπολαβὼν [r]δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς [s]Ἰεριχώ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ [t]τυγχάνοντα. [31] Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. [32] Ὁμοίως δὲ καὶ

---

[a]**10:19** αδικηση ¦ αδικησει SCR WH [b]**10:20** δε ¦ δε μαλλον TR [c]**10:20** εγραφη ¦ εγγεγραπται NA SBL ¦ ενγεγραπται TH WH [d]**10:21** τω πνευματι ο ιησους 92.4% ¦ εν τω πνευματι τω αγιω NA 0.2% ¦ τω πνευματι τω αγιω SBL TH WH 0.1% [e]**10:21** εγενετο ευδοκια ¦ ευδοκια εγενετο CT [f]**10:22** και στραφεις προς τους μαθητας ειπε 76.1% ¦ --- CT SCR 9.5% [g]**10:22** μοι παρεδοθη ¦ παρεδοθη μοι TR [h]**10:22** γινωσκει ¦ επιγινωσκει ANT ¦ γεινωσκει TH [i]**10:22** εαν ¦ αν WH [j]**10:24** ειδον ¦ ειδαν CT [k]**10:25** και ¦ --- CT [l]**10:27** της ¦ --- WH [m]**10:27** εξ ολης της ψυχης ¦ εν ολη τη ψυχη CT [n]**10:27** εξ ολης της ισχυος ¦ εν ολη τη ισχυι CT [o]**10:27** εξ ολης της διανοιας ¦ εν ολη τη διανοια CT [p]**10:27** σεαυτον ¦ εαυτον ANT [q]**10:29** δικαιουν ¦ δικαιωσαι CT [r]**10:30** δε ¦ --- NA TH WH [s]**10:30** ιεριχω ¦ ιερειχω TH WH [t]**10:30** τυγχανοντα ¦ --- CT

[a]Λευΐτης [b]γενόμενος κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθε.
33 [c]Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων ἦλθε κατ᾿ αὐτόν, καὶ ἰδὼν [d]αὐτὸν
ἐσπλαγχνίσθη, 34 καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ,
ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος,
ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 Καὶ ἐπὶ τὴν
αὔριον [e]ἐξελθών, ἐκβαλὼν [f]δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ
εἶπεν [g]αὐτῷ, Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ· καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ
ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. 36 Τίς [h]οὖν τούτων τῶν τριῶν
[i]πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; 37 Ὁ
δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ᾿ αὐτοῦ. Εἶπεν [j]οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

38 [k]Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτούς, [l]καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν
εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν [m]εἰς
τὸν οἶκον αὐτῆς. 39 Καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη [n]Μαρία, [o]ἣ καὶ
[p]παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ [q]Ἰησοῦ ἤκουε [r]τὸν λόγον
αὐτοῦ. 40 Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα
δὲ εἶπε, Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με [s]κατέλειπε
διακονεῖν; [t]Εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. 41 Ἀποκριθεὶς
δὲ [u]εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ [v]τυρβάζῃ
περὶ πολλά· 42 [w]ἑνὸς δέ ἐστι χρεία· [x]Μαρία [y]δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα
ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται [z]ἀπ᾿ αὐτῆς.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς
ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Κύριε, δί-
δαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ [aa]Ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς
αὐτοῦ. 2 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὅταν προσεύχησθε, λέγετε,

---

[a] **10:32** λευιτης ¦ λευειτης TH WH [b] **10:32** γενομενος ¦ --- SBL TH WH [c] **10:33** σαμαρειτης ¦ σαμαριτης NA SBL [d] **10:33** αυτον ¦ --- CT [e] **10:35** εξελθων ¦ --- CT [f] **10:35** δυο δηναρια εδωκε ¦ εδωκε δυο δηναρια NA [g] **10:35** αυτω ¦ --- CT [h] **10:36** ουν ¦ --- CT [i] **10:36** πλησιον δοκει σοι ¦ δοκει σοι πλησιον TR [j] **10:37** ουν ¦ δε CT [k] **10:38** εγενετο δε εν ¦ εν δε CT [l] **10:38** και ¦ --- CT [m] **10:38** εις τον οικον αυτης 98.2% ¦ εις την οικιαν TH WH 0.5% ¦ --- NA SBL 0.2% [n] **10:39** μαρια ¦ μαριαμ CT [o] **10:39** η ¦ --- TH [p] **10:39** παρακαθισασα παρα ¦ παρακαθεσθεισα προς CT [q] **10:39** ιησου ¦ κυριου NA WH [r] **10:39** τον λογον ¦ των λογων PCK [s] **10:40** κατελειπε ¦ κατελιπε ANT NA PCK TR [t] **10:40** ειπε ¦ ειπον WH [u] **10:41** ειπεν αυτη ο ιησους ¦ ο ιησους ειπεν αυτη PCK ¦ ειπεν αυτη ο κυριος CT [v] **10:41** τυρβαζη ¦ θορυβαζη CT [w] **10:42** ενος δε εστι χρεια ¦ ολιγων δε εστι χρεια η ενος SBL WH [x] **10:42** μαρια ¦ μαριαμ CT [y] **10:42** δε ¦ γαρ CT [z] **10:42** απ ¦ --- CT [aa] **11:1** ιωαννης ¦ ιωανης WH

Πάτερ [a]ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.
[b]Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.
[c]Γενηθήτω τὸ θέλημά σου,
ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
3 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ᾽ ἡμέραν.
4 Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν,
καὶ γὰρ αὐτοὶ [d]ἀφίεμεν παντὶ [e]ὀφείλοντι ἡμῖν.
Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,
[f]ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

5 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται
πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ [g]εἴπῃ αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρ-
τους, 6 ἐπειδὴ [h]φίλος παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ πα-
ραθήσω αὐτῷ· 7 κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ, Μή μοι κόπους πά-
ρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ᾽ ἐμοῦ εἰς τὴν κοί-
την εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. 8 Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώ-
σει αὐτῷ ἀναστάς, διὰ τὸ εἶναι [i]αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν [j]ἀναίδειαν
αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ [k]ὅσον χρῄζει. 9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε,
καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται
ὑμῖν. 10 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει· καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει· καὶ τῷ κρού-
οντι [l]ἀνοιγήσεται. 11 Τίνα δὲ [m]ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς [n]ἄρτον,
μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; Ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν [o]ἐπιδώσει
αὐτῷ; 12 Ἢ καὶ [p]ἐὰν αἰτήσῃ ᾠόν, [q]μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; 13 Εἰ
οὖν ὑμεῖς [r]πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε [s]δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέ-
κνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει Πνεῦμα [t]Ἅγιον
τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

---

[a]**11:2** ημων ο εν τοις ουρανοις ¦ --- CT [b]**11:2** ελθετω ¦ ελθατω WH [c]**11:2** γενηθητω το θελημα σου ως εν ουρανω και επι της γης ¦ --- CT [d]**11:4** αφιεμεν ¦ αφιομεν CT [e]**11:4** οφειλοντι ¦ τω οφειλοντι ANT [f]**11:4** αλλα ρυσαι ημας απο του πονηρου ¦ --- CT [g]**11:5** ειπη ¦ ερει ANT [h]**11:6** φιλος ¦ φιλος μου ANT CT TR [i]**11:8** αυτου φιλον ¦ φιλον αυτου CT [j]**11:8** αναιδειαν ¦ αναιδιαν WH [k]**11:8** οσον ¦ οσων ANT CT TR [l]**11:10** ανοιγησεται ¦ ανοιχθησεται ANT [m]**11:11** υμων ¦ εξ υμων ANT CT [n]**11:11** αρτον μη λιθον επιδωσει αυτω η και ιχθυν μη ¦ αρτον μη λιθον επιδωσει αυτω ει και ιχθυν μη TR ¦ ιχθυν και NA SBL TH ¦ ιχθυν μη WH [o]**11:11** επιδωσει αυτω ¦ αυτω επιδωσει CT [p]**11:12** εαν αιτηση ¦ αιτησει CT [q]**11:12** μη ¦ --- CT [r]**11:13** πονηροι υπαρχοντες ¦ υπαρχοντες πονηροι ANT [s]**11:13** δοματα αγαθα ¦ αγαθα δοματα TR [t]**11:13** αγιον ¦ αγαθον ANT

14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, [a]καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. Ἐγένετο
δέ, τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ [b]ἐθαύμασαν
οἱ ὄχλοι. 15 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν [c]εἶπον, Ἐν [d]Βεελζεβοὺλ [e]ἄρχοντι
τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. 16 Ἕτεροι δὲ πειράζοντες
σημεῖον [f]παρ' αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ. 17 Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ
διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα
ἐρημοῦται· καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει. 18 Εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ'
ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; Ὅτι λέγετε ἐν
[g]Βεελζεβοὺλ [h]ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. 19 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν [i]Βεελζεβοὺλ
ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι [j]ἐκβάλλουσι; Διὰ τοῦτο
[k]κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. 20 Εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ [l]ἐκβάλλω
τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. 21 Ὅταν
ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ
ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· 22 ἐπὰν δὲ [m]ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν
νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ
σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. 23 Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ
μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει.

24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρ-
χεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὑρίσκον [n]λέγει,
Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. 25 Καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει
[o]σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 26 Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβά-
νει [p]ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ [q]ἐλθόντα κατοικεῖ
ἐκεῖ· καὶ [r]γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώ-
των.

27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις [s]γυνὴ φωνὴν
ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μα-

---

[a]**11:14** και αυτο ην 93.7% ¦ --- SBL TH WH 1.6% [b]**11:14** εθαυμασαν ¦ εθαυμαζον ANT [c]**11:15** ειπον ¦ ειπαν WH [d]**11:15** βεελζεβουλ ¦ βεεζεβουλ WH [e]**11:15** αρχοντι ¦ τω αρχοντι ANT CT [f]**11:16** παρ αυτου εζητουν εξ ουρανου ¦ εξ ουρανου εζητουν παρ αυτου CT [g]**11:18** βεελζεβουλ ¦ βεεζεβουλ WH [h]**11:18** εκβαλλειν με ¦ με εκβαλλειν ANT [i]**11:19** βεελζεβουλ ¦ βεεζεβουλ WH [j]**11:19** εκβαλλουσι ¦ εκβαλουσι ANT [k]**11:19** κριται υμων αυτοι ¦ κριται αυτοι υμων PCK ¦ αυτοι κριται υμων ANT ¦ αυτοι υμων κριται CT [l]**11:20** εκβαλλω ¦ εγω εκβαλλω NA WH [m]**11:22** ο ¦ --- CT [n]**11:24** λεγει ¦ τοτε λεγει NA WH [o]**11:25** σεσαρωμενον ¦ σχολαζοντα σεσαρωμενον WH [p]**11:26** επτα ετερα πνευματα πονηροτερα εαυτου ¦ ετερα πνευματα πονηροτερα εαυτου επτα CT [q]**11:26** ελθοντα ¦ εισελθοντα ANT CT TR [r]**11:26** γινεται ¦ γεινεται TH [s]**11:27** γυνη φωνην ¦ φωνην γυνη CT

στοὶ οὓς ἐθήλασας. 28 Αὐτὸς δὲ εἶπε, [a]Μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες [b]αὐτόν.
29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ αὕτη
[c]πονηρά ἐστι· σημεῖον [d]ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ
μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ [e]τοῦ προφήτου. 30 Καθὼς γὰρ ἐγένετο [f]Ἰωνᾶς
[g]σημεῖον τοῖς Νινευΐταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ
γενεᾷ [h]ταύτῃ. 31 Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν
ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν
περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν [i]Σολομῶνος, καὶ ἰδού, πλεῖον
[j]Σολομῶνος ὧδε. 32 Ἄνδρες [k]Νινευῒ ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ
τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ
κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδού, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
33 Οὐδεὶς [l]δὲ λύχνον ἅψας εἰς [m]κρύπτην τίθησιν, [n]οὐδὲ ὑπὸ τὸν μό-
διον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ [o]φέγγος βλέπωσιν.
34 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ [p]ὀφθαλμός· ὅταν [q]οὖν ὁ ὀφθαλμός
σου ἁπλοῦς ᾖ, [r]καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου [s]φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πο-
νηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου [t]σκοτεινόν. 35 Σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν
σοὶ σκότος ἐστίν. 36 Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον [u]φωτεινόν, μὴ ἔχον [v]τι
μέρος [w]σκοτεινόν, ἔσται [x]φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ
φωτίζῃ σε.
37 Ἐν δὲ τῷ [y]λαλῆσαι, [z]ἠρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός [aa]τις ὅπως ἀρι-
στήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 Ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύ-
μασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. 39 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος
πρὸς αὐτόν, Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ
πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας.

---

[a]**11:28** μενουνγε ¦ μεν ουν CT [b]**11:28** αυτον ¦ --- CT [c]**11:29** πονηρα ¦ γενεα πονηρα ANT CT [d]**11:29** επιζητει ¦ ζητει ANT CT [e]**11:29** του προφητου ¦ --- CT [f]**11:30** ιωνας ¦ ο ιωνας WH [g]**11:30** σημειον τοις νινευιταις ¦ τοις νινευιταις σημειον NA SBL ¦ τοις νινευειταις σημειον TH WH [h]**11:30** ταυτη ¦ ταυτη σημειον ANT [i]**11:31** σολομωνος ¦ σολομωντος ANT TR [j]**11:31** σολομωνος ¦ σολομωντος ANT TR [k]**11:32** νινευι ¦ νινευιται BYZ NA SBL ¦ νινευη HF ¦ νινευειται TH WH [l]**11:33** δε ¦ --- CT [m]**11:33** κρυπτην ¦ κρυπτον TR [n]**11:33** ουδε υπο τον μοδιον ¦ --- TH [o]**11:33** φεγγος ¦ φως NA TH WH [p]**11:34** οφθαλμος ¦ οφθαλμος σου CT [q]**11:34** ουν ¦ --- CT [r]**11:34** και ¦ --- PCK [s]**11:34** φωτεινον ¦ φωτινον WH [t]**11:34** σκοτεινον ¦ σκοτινον WH [u]**11:36** φωτεινον ¦ φωτινον WH [v]**11:36** τι μερος ¦ μερος τι CT [w]**11:36** σκοτεινον ¦ σκοτινον WH [x]**11:36** φωτεινον ¦ φωτινον WH [y]**11:37** λαλησαι ¦ λαλησαι αυτον ταυτα ANT [z]**11:37** ηρωτα ¦ ερωτα CT [aa]**11:37** τις ¦ --- CT

40 Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε; 41 Πλὴν
τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδού, [a]πάντα καθαρὰ ὑμῖν [b]ἐστιν.
42 [c]Ἀλλ᾽ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον
καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν
ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· [d]ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ [e]ἀφιέναι. 43 Οὐαὶ
ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συνα-
γωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. 44 Οὐαὶ ὑμῖν, [f]γραμματεῖς
καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ
ἄνθρωποι [g]περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν.
45 Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα
λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. 46 Ὁ δὲ εἶπε, Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί,
ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν
δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις. 47 Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰ-
κοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτει-
ναν αὐτούς. 48 Ἄρα [h]μαρτυρεῖτε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πα-
τέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε
[i]αὐτῶν τὰ μνημεῖα. 49 Διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἀπο-
στελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι
καὶ [j]ἐκδιώξουσιν· 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ
[k]ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, 51 ἀπὸ
[l]τοῦ αἵματος Ἄβελ ἕως [m]τοῦ αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου με-
ταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου. Ναί, λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται
ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 52 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα
τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ [n]εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύ-
σατε.
53 [o]Λέγοντος δὲ αὐτοῦ [p]ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς
καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς [q]ἐνέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειό-

---

[a] **11:41** παντα ¦ απαντα ANT [b] **11:41** εστιν ¦ εσται ANT [c] **11:42** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [d] **11:42** ταυτα ¦ ταυτα δε ANT CT [e] **11:42** αφιεναι ¦ παρειναι CT [f] **11:44** γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται ¦ --- CT [g] **11:44** περιπατουντες ¦ οι περιπατουντες CT TR [h] **11:48** μαρτυρειτε ¦ μαρτυρες εστε CT [i] **11:48** αυτων τα μνημεια 95.8% ¦ --- CT 0.6% [j] **11:49** εκδιωξουσιν ¦ διωξουσιν CT [k] **11:50** εκχυνομενον ¦ εκκεχυμενον CT [l] **11:51** του ¦ --- CT [m] **11:51** του ¦ --- CT [n] **11:52** εισηλθετε ¦ εισηλθατε CT [o] **11:53** λεγοντος δε αυτου ταυτα προς αυτους ¦ κακειθεν εξελθοντος αυτου CT [p] **11:53** ταυτα προς αυτους ¦ προς αυτους ταυτα ANT [q] **11:53** ενεχειν ¦ συνεχειν PCK

νων, 54 ἐνεδρεύοντες αὐτόν, [a]ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος
αὐτοῦ, [b]ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

12 Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, [c]ὥστε κα-
ταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
πρῶτον, Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης [d]τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν
ὑπόκρισις. 2 Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσε-
ται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 3 Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε,
ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμεί-
οις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων.

4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν
[e]ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν
τι ποιῆσαι. 5 Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ
τὸ ἀποκτεῖναι [f]ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναί, λέγω
ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 Οὐχὶ πέντε στρουθία [g]πωλεῖται ἀσσαρίων
δύο; Καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
7 Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. Μὴ [h]οὖν
φοβεῖσθε· [i]πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.

8 Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ὃς ἂν [j]ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν
ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν
τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ· 9 ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων
ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. 10 Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λό-
γον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ Ἅγιον
Πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. 11 Ὅταν δὲ [k]προσφέρωσιν
ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ [l]μεριμνᾶτε
πῶς ἢ τί [m]ἀπολογήσησθε, ἢ τί εἴπητε· 12 τὸ γὰρ Ἅγιον Πνεῦμα διδάξει
ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

13 Εἶπε δέ τις [n]αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου
μερίσασθαι [o]μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. 14 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε,

---

[a] **11:54** ζητουντες ¦ και ζητουντες TR ¦ --- CT [b] **11:54** ινα κατηγορησωσιν αυτου ¦ --- CT [c] **12:1** ωστε ¦ ως ANT [d] **12:1** των φαρισαιων ητις εστιν υποκρισις ¦ ητις εστιν υποκρισις των φαρισαιων NA SBL WH [e] **12:4** αποκτενοντων ¦ αποκτεινοντων CT TR ¦ αποκτεννοντων ANT [f] **12:5** εξουσιαν εχοντα ¦ εχοντα εξουσιαν ANT CT [g] **12:6** πωλειται ¦ πωλουνται CT [h] **12:7** ουν ¦ --- CT [i] **12:7** πολλων ¦ πολλω PCK [j] **12:8** ομολογηση ¦ ομολογησει WH [k] **12:11** προσφερωσιν ¦ εισφερωσιν CT [l] **12:11** μεριμνατε ¦ μεριμνησητε CT [m] **12:11** απολογησησθε ¦ απολογησεσθε PCK [n] **12:13** αυτω εκ του οχλου ¦ εκ του οχλου αυτω CT [o] **12:13** μετ εμου την κληρονομιαν ¦ την κληρονομιαν μετ εμου ANT

τίς με κατέστησε [a]δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ᾽ ὑμᾶς; 15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐ-
τούς, Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ [b]τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ πε-
ρισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ [c]αὐτῷ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων [d]αὐτοῦ. 16 Εἶπε δὲ
παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων, Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν
ἡ χώρα· 17 καὶ διελογίζετο ἐν [e]ἑαυτῷ λέγων, Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ
συνάξω τοὺς καρπούς μου; 18 Καὶ εἶπε, Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς
ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα [f]τὰ γενή-
ματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου. 19 Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, Ψυχή, ἔχεις πολλὰ
ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. 20 Εἶπε
δὲ αὐτῷ ὁ Θεός, [g]Ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου [h]ἀπαιτοῦσιν
ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; 21 Οὕτως ὁ θησαυρίζων [i]ἑαυτῷ,
καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν.

22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς [j]αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο [k]ὑμῖν λέγω,
μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ [l]ὑμῶν, τί φάγητε· μηδὲ τῷ [m]σώματι, τί
[n]ἐνδύσησθε. 23 [o]Ἡ ψυχὴ [p]πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ
ἐνδύματος. 24 Κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ
θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς τρέφει
αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν; 25 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν
μεριμνῶν δύναται [q]προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν [r]ἕνα;
26 Εἰ οὖν [s]οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε;
27 Κατανοήσατε τὰ κρίνα πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· λέγω
[t]δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς
ἓν τούτων. 28 Εἰ δὲ [u]τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ [v]σήμερον ὄντα, καὶ
αὔριον εἰς [w]κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως [x]ἀμφιέννυσι,
πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; 29 Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε,
[y]ἢ τί πίητε· καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. 30 Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ

[a]**12:14** δικαστην 93.3% ¦ κριτην CT 2% [b]**12:15** της ¦ πασης ANT CT [c]**12:15** αυτω ¦ αυτου ANT CT PCK TR [d]**12:15** αυτου ¦ αυτω CT [e]**12:17** ἑαυτῷ ¦ αὑτῷ WH [f]**12:18** τα γενηματα μου ¦ τον σιτον CT [g]**12:20** αφρον ¦ αφρων CT ST [h]**12:20** απαιτουσιν ¦ αιτουσιν TH WH [i]**12:21** ἑαυτῷ ¦ αὑτῷ WH [j]**12:22** αυτου ¦ --- TH [k]**12:22** υμιν λεγω ¦ λεγω υμιν ANT CT PCK [l]**12:22** υμων ¦ --- CT [m]**12:22** σωματι ¦ σωματι υμων ANT WH [n]**12:22** ενδυσησθε ¦ ενδυσεσθε PCK [o]**12:23** η ¦ ουχι η ANT ¦ η γαρ CT [p]**12:23** πλειον ¦ πλειων PCK [q]**12:25** προσθειναι επι την ηλικιαν αυτου ¦ προσθηναι επι την ηλικιαν αυτου BYZ ¦ επι την ηλικιαν αυτου προσθειναι CT [r]**12:25** ενα ¦ --- CT [s]**12:26** ουτε ¦ ουδε CT [t]**12:27** δε ¦ --- PCK [u]**12:28** τον χορτον εν τω αγρω ¦ τον χορτον του αγρου ANT ¦ εν αγρω τον χορτον CT [v]**12:28** σημερον οντα ¦ οντα σημερον CT [w]**12:28** κλιβανον ¦ κλειβανον TH [x]**12:28** αμφιεννυσι ¦ αμφιεζει NA SBL TH ¦ αμφιαζει WH [y]**12:29** η ¦ και ANT CT

κόσμου [a]ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. 31 Πλὴν
ζητεῖτε τὴν βασιλείαν [b]τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα [c]πάντα προστεθήσεται
ὑμῖν. 32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν
δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. 33 Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ
δότε ἐλεημοσύνην. Ποιήσατε ἑαυτοῖς [d]βαλάντια μὴ παλαιούμενα,
θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγίζει,
οὐδὲ σὴς διαφθείρει· 34 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ
καρδία ὑμῶν ἔσται.

35 Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμε-
νοι· 36 καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν,
πότε [e]ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα, ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐθέως
ἀνοίξωσιν αὐτῷ. 37 Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος
εὑρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλι-
νεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. 38 [f]Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ
δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ οὕτω, μα-
κάριοί εἰσιν [g]οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. 39 Τοῦτο δὲ [h]γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ
οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, [i]ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ
[j]ἂν ἀφῆκε [k]διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. 40 Καὶ ὑμεῖς [l]οὖν [m]γίνεσθε
ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

41 Εἶπε δὲ [n]αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύ-
την λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας; 42 [o]Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ
πιστὸς οἰκονόμος [p]καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θε-
ραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ [q]τὸ σιτομέτριον; 43 Μακάριος ὁ
δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει [r]ποιοῦντα οὕτως.
44 Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει
αὐτόν. 45 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονί-
ζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς
παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· 46 ἥξει ὁ κύριος τοῦ
δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ [s]γινώσκει,

---

[a]**12:30** επιζητει ¦ επιζητουσιν CT [b]**12:31** του θεου ¦ αυτου CT [c]**12:31** παντα ¦ --- CT [d]**12:33** βαλαντια ¦ βαλλαντια ANT CT [e]**12:36** αναλυση ¦ αναλυσει ANT HF PCK TR [f]**12:38** και εαν ελθη εν τη δευτερα φυλακη και ¦ καν εν τη δευτερα καν CT [g]**12:38** οι δουλοι ¦ --- CT [h]**12:39** γινωσκετε ¦ γεινωσκετε TH [i]**12:39** εγρηγορησεν αν και ¦ --- NA SBL [j]**12:39** αν ¦ --- TH WH [k]**12:39** διορυγηναι ¦ διορυχθηναι NA SBL WH [l]**12:40** ουν 95.3% ¦ --- CT 1.6% [m]**12:40** γινεσθε ¦ γεινεσθε TH [n]**12:41** αυτω ¦ --- CT [o]**12:42** ειπε δε ¦ και ειπεν CT [p]**12:42** και ¦ ο CT [q]**12:42** το ¦ --- TH [r]**12:43** ποιουντα ουτως ¦ ουτω ποιουντα ANT TH [s]**12:46** γινωσκει ¦ γεινωσκει TH

καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει.
47 Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου [a]ἑαυτοῦ, καὶ μὴ
ἑτοιμάσας [b]μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς·
48 ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. Παντὶ δὲ
ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ᾽ αὐτοῦ· καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ,
περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.

49 Πῦρ ἦλθον βαλεῖν [c]εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη;
50 Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως [d]οὗ τελεσθῇ.
51 Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; Οὐχί, λέγω
ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἢ διαμερισμόν. 52 Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε
ἐν [e]οἴκῳ ἑνὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσί, καὶ δύο ἐπὶ τρισί.
53 [f]Διαμερισθήσεται πατὴρ [g]ἐπὶ υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ
[h]θυγατρί, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ [i]μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ
νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν [j]αὐτῆς.

54 Ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, Ὅταν ἴδητε [k]τὴν νεφέλην
ἀνατέλλουσαν [l]ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως [m]λέγετε, Ὄμβρος ἔρχεται· καὶ
[n]γίνεται οὕτω. 55 Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι Καύσων ἔσται·
καὶ [o]γίνεται. 56 Ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον [p]τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ
οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν [q]δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς [r]οὐ δοκιμάζετε;

57 Τί δὲ καὶ ἀφ᾽ ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; 58 Ὡς γὰρ ὑπάγεις
μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ᾽ ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλά-
χθαι ἀπ᾽ αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε
[s]παραδῷ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ [t]σε βάλῃ εἰς φυλακήν. 59 Λέγω
σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως [u]οὗ καὶ [v]τὸν ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

13 Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ
τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα [w]Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν

---

[a] **12:47** ἑαυτοῦ ¦ αὐτοῦ CT PCK [b] **12:47** μηδε ¦ η CT [c] **12:49** εις ¦ επι ANT CT [d] **12:50** ου ¦ οτου CT [e] **12:52** οικω ενι ¦ ενι οικω CT [f] **12:53** διαμερισθησεται ¦ διαμερισθησονται ANT CT [g] **12:53** επι ¦ εφ TR [h] **12:53** θυγατρι ¦ την θυγατερα NA TH ¦ θυγατερα SBL WH [i] **12:53** μητρι ¦ την μητερα CT [j] **12:53** αυτης ¦ --- CT [k] **12:54** την ¦ --- SBL TH WH [l] **12:54** απο ¦ επι CT [m] **12:54** λεγετε ¦ λεγετε οτι CT [n] **12:54** γινεται ¦ γεινεται TH [o] **12:55** γινεται ¦ γεινεται TH [p] **12:56** της γης και του ουρανου ¦ του ουρανου και της γης ANT PCK SCR [q] **12:56** δε καιρον ¦ καιρον δε NA TH WH [r] **12:56** ου δοκιμαζετε 94.3% ¦ ουκ οιδατε δοκιμαζειν CT 0.8% [s] **12:58** παραδω ¦ παραδωσει CT [t] **12:58** σε βαλη ¦ βαλη σε PCK ¦ σε βαλλη TR ¦ σε βαλει ANT CT [u] **12:59** ου ¦ --- CT [v] **12:59** τον ¦ το ANT CT PCK TR [w] **13:1** πιλατος ¦ πειλατος TH WH

αὐτῶν. 2 Καὶ ἀποκριθεὶς [a]ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γα-
λιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι
[b]τοιαῦτα πεπόνθασιν; 3 Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ᾽ ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες
[c]ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. 4 Ἢ ἐκεῖνοι οἱ [d]δέκα καὶ ὀκτώ, ἐφ᾽ οὓς ἔπεσεν ὁ
πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι [e]οὗτοι ὀφει-
λέται ἐγένοντο παρὰ πάντας [f]ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας [g]ἐν Ἱε-
ρουσαλήμ; 5 Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ᾽ ἐὰν μὴ [h]μετανοῆτε, πάντες [i]ὁμοίως
ἀπολεῖσθε.

6 Ἔλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολήν· Συκῆν εἶχέ τις [j]ἐν τῷ ἀμπελῶνι
αὐτοῦ πεφυτευμένην· καὶ ἦλθε [k]ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρεν.
7 Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν, Ἰδού, τρία [l]ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν
ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὑρίσκω· [m]ἔκκοψον αὐτήν· ἵνα τί καὶ τὴν
γῆν καταργεῖ; 8 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς [n]λέγει αὐτῷ, Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ
τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν, καὶ βάλω [o]κόπρια· 9 κἂν
μὲν ποιήσῃ καρπόν· [p]εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι· 11 καὶ
ἰδού, γυνὴ [q]ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη [r]δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν
[s]συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. 12 Ἰδὼν
δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Γύναι, ἀπολέλυσαι
τῆς ἀσθενείας σου. 13 Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα
ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. 14 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος,
ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ [t]ὄχλῳ,
Ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν [u]ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θε-
ραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 Ἀπεκρίθη [v]οὖν αὐτῷ ὁ
Κύριος, καὶ εἶπεν, [w]Ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει
τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ [x]ἀπαγαγὼν ποτίζει;
16 Ταύτην δέ, θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς, ἰδού,

[a] **13:2** ο ιησους ¦ --- CT [b] **13:2** τοιαυτα ¦ ταυτα CT [c] **13:3** ωσαυτως ¦ ομοιως CT [d] **13:4** δεκα και οκτω ¦ δεκαοκτω CT [e] **13:4** ουτοι ¦ αυτοι CT [f] **13:4** ανθρωπους ¦ τους ανθρωπους ANT CT [g] **13:4** εν ¦ --- CT [h] **13:5** μετανοητε ¦ μετανοησητε ANT WH [i] **13:5** ομοιως ¦ ωσαυτως CT [j] **13:6** εν τω αμπελωνι αυτου πεφυτευμενην ¦ πεφυτευμενην εν τω αμπελωνι αυτου CT [k] **13:6** ζητων καρπον ¦ καρπον ζητων TR [l] **13:7** ετη ¦ ετη αφ ου CT [m] **13:7** εκκοψον ¦ εκκοψον ουν NA TH [n] **13:8** λεγει ¦ ειπεν ANT [o] **13:8** κοπρια ¦ κοπριαν TR [p] **13:9** ει δε μηγε εις το μελλον ¦ εις το μελλον ει δε μηγε CT [q] **13:11** ην ¦ --- CT [r] **13:11** δεκα και οκτω ¦ δεκαοκτω CT [s] **13:11** συγκυπτουσα ¦ συνκυπτουσα TH WH [t] **13:14** οχλω ¦ οχλω οτι CT [u] **13:14** ταυταις ¦ αυταις CT [v] **13:15** ουν ¦ δε CT [w] **13:15** υποκριται ¦ υποκριτα ANT TR [x] **13:15** απαγαγων ¦ απαγων WH

δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ
τοῦ σαββάτου; 17 Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο πάντες οἱ
ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς
[a]γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 Ἔλεγε [b]δέ, Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; Καὶ τίνι
ὁμοιώσω αὐτήν; 19 Ὁμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος
ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ ηὔξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον [c]μέγα,
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

20 [d]Πάλιν εἶπε, Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; 21 Ὁμοία
ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ [e]ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως
οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων, καὶ πορείαν
ποιούμενος εἰς [f]Ἱερουσαλήμ. 23 Εἶπε δέ τις αὐτῷ, Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ
σῳζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, 24 Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς
στενῆς [g]πύλης· ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ
ἰσχύσουσιν. 25 Ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν
θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες, Κύ-
ριε, [h]Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς,
πόθεν ἐστέ· 26 τότε ἄρξεσθε λέγειν, Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπί-
ομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. 27 Καὶ ἐρεῖ, [i]Λέγω ὑμῖν,
οὐκ οἶδα [j]ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες [k]οἱ ἐργάται τῆς
ἀδικίας. 28 Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν
[l]ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. 29 Καὶ ἥξουσιν ἀπὸ
ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ [m]βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν
τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. 30 Καὶ ἰδού, εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ
εἰσὶ πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.

31 Ἐν αὐτῇ τῇ [n]ἡμέρᾳ [o]προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες
αὐτῷ, Ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρῴδης θέλει σε
ἀποκτεῖναι. 32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι

---

[a] **13:17** γινομενοις ¦ γεινομενοις TH [b] **13:18** δε ¦ ουν CT [c] **13:19** μεγα 91.5% ¦ --- CT 0.7% [d] **13:20** παλιν ¦ και παλιν CT TR [e] **13:21** ενεκρυψεν ¦ εκρυψεν ANT PCK SBL WH [f] **13:22** ιερουσαλημ ¦ ιεροσολυμα CT [g] **13:24** πυλης ¦ θυρας CT [h] **13:25** κυριε ¦ --- CT [i] **13:27** λεγω 94% ¦ λεγων NA SBL WH 1.4% [j] **13:27** υμας ¦ --- SBL WH [k] **13:27** οι εργαται της ¦ εργαται CT [l] **13:28** οψησθε ¦ οψεσθε PCK [m] **13:29** βορρα ¦ απο βορρα ANT CT TR [n] **13:31** ημερα ¦ ωρα CT [o] **13:31** προσηλθον ¦ προσηλθαν CT

ταύτῃ, Ἰδού, ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις [a]ἐπιτελῶ σήμερον καὶ
αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον
καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι
ἔξω Ἱερουσαλήμ. 34 Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ [b]ἀποκτένουσα τοὺς
προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις
ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς
νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 35 Ἰδού, ἀφίεται ὑμῖν
ὁ οἶκος ὑμῶν [c]ἔρημος. [d]Λέγω δὲ ὑμῖν [e]ὅτι οὐ μή [f]με ἴδητε ἕως [g]ἂν
ἥξει, ὅτε εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

14 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων
[h]τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρα-
τηρούμενοι αὐτόν. 2 Καὶ ἰδού, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν
αὐτοῦ. 3 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρι-
σαίους, λέγων, [i]Εἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ [j]θεραπεύειν; 4 Οἱ δὲ ἡσύχασαν.
Καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυσε. 5 Καὶ [k]ἀποκριθεὶς πρὸς
αὐτοὺς εἶπε, Τίνος ὑμῶν [l]υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ [m]ἐμπεσεῖται, καὶ οὐκ
εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν [n]τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 Καὶ οὐκ ἴσχυ-
σαν ἀνταποκριθῆναι [o]αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

7 Ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς
τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς, 8 Ὅταν κληθῇς
ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μήποτε
[p]ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ᾽ αὐτοῦ, 9 καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν
καλέσας ἐρεῖ [q]σοι, Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ [r]μετ᾽ αἰσχύνης τὸν
ἔσχατον τόπον κατέχειν. 10 Ἀλλ᾽ ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς [s]ἀνάπεσε
εἰς τὸν ἔσχατον τόπον· ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, [t]εἴπῃ σοι,
Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον [u]τῶν
συνανακειμένων σοι. 11 Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ
ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

---

[a] **13:32** επιτελω ¦ αποτελω CT [b] **13:34** αποκτενουσα ¦ αποκτεινουσα BYZ CT TR ¦ αποκτεννουσα ANT [c] **13:35** ερημος ¦ --- CT [d] **13:35** λεγω δε ¦ αμην δε λεγω TR [e] **13:35** οτι ¦ --- CT [f] **13:35** με ιδητε ¦ ιδητε με CT [g] **13:35** αν ηξει οτε ¦ αν ηξη οτε ANT HF TR ¦ ηξει οτε NA SBL ¦ --- TH WH [h] **14:1** των ¦ --- TH [i] **14:3** ει ¦ --- CT [j] **14:3** θεραπευειν ¦ θεραπευσαι η ου CT [k] **14:5** αποκριθεις ¦ --- CT [l] **14:5** υιος ¦ ονος TR [m] **14:5** εμπεσειται ¦ πεσειται CT [n] **14:5** τη ¦ --- CT [o] **14:6** αυτω ¦ --- CT [p] **14:8** εντιμοτερος ¦ εντειμοτερος TH [q] **14:9** σοι ¦ συ PCK [r] **14:9** μετ ¦ μετα CT [s] **14:10** αναπεσε ¦ αναπεσον TR [t] **14:10** ειπη ¦ ερει CT [u] **14:10** των ¦ παντων των CT

[12] Ἔλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν, Ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖ-
πνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς
συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους· μήποτε καὶ αὐτοί [a]σε ἀντι-
καλέσωσι, καὶ [b]γένηταί [c]σοι ἀνταπόδομα. [13] Ἀλλ᾽ ὅταν [d]ποιῇς δοχήν,
κάλει πτωχούς, [e]ἀναπήρους, χωλούς, τυφλούς· [14] καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι
οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀνα-
στάσει τῶν δικαίων.

[15] Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ,
Μακάριος, [f]ὃς φάγεται [g]ἄριστον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. [16] Ὁ
δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπός τις [h]ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε
πολλούς· [17] καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου
εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι [i]πάντα. [18] Καὶ
ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς [j]παραιτεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Ἀγρὸν
ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην [k]ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε
με παρῃτημένον. [19] Καὶ ἕτερος εἶπε, Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε,
καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον.
[20] Καὶ ἕτερος εἶπε, Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.
[21] Καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος [l]ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ
ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἔξελθε
ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ
[m]ἀναπήρους καὶ [n]χωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. [22] Καὶ εἶπεν ὁ
δοῦλος, Κύριε, γέγονεν [o]ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. [23] Καὶ εἶπεν
ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον, Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς, καὶ
ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ [p]ὁ οἶκός μου. [24] Λέγω γὰρ ὑμῖν
ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ
δείπνου. [q]Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

[25] Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς εἶπε πρὸς
αὐτούς, [26] Εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ [r]μισεῖ τὸν πατέρα [s]αὐτοῦ,

[a] **14:12** σε αντικαλεσωσι ¦ αντικαλεσωσι σε CT [b] **14:12** γενηται ¦ γενησεται ANT
[c] **14:12** σοι ανταποδομα ¦ ανταποδομα σοι CT [d] **14:13** ποιης δοχην ¦ δοχην ποιης CT
[e] **14:13** αναπηρους ¦ αναπειρους CT [f] **14:15** ος ¦ οστις CT [g] **14:15** αριστον ¦ αρτον
CT TR [h] **14:16** εποιησε ¦ εποιει CT [i] **14:17** παντα 97% ¦ --- CT 0.3% [j] **14:18**
παραιτεισθαι παντες ¦ παντες παραιτεισθαι CT [k] **14:18** εξελθειν και ¦ εξελθων CT
[l] **14:21** εκεινος ¦ --- CT [m] **14:21** αναπηρους ¦ αναπειρους CT [n] **14:21** χωλους και
τυφλους ¦ τυφλους και χωλους CT PCK [o] **14:22** ως ¦ ο CT [p] **14:23** ο οικος μου ¦ μου
ο οικος CT [q] **14:24** πολλοι γαρ εισι κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι ¦ --- ANT BYZ CT HF
PCK TR [r] **14:26** μισει ¦ μεισει TH [s] **14:26** αυτου ¦ εαυτου ANT NA SBL TR WH

καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ
τὰς ἀδελφάς, ἔτι [a]δὲ καὶ τὴν [b]ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ δύναταί [c]μου μαθητὴς
εἶναι. 27 [d]Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν [e]αὐτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω
μου, οὐ δύναται [f]εἶναί μου μαθητής. 28 Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, [g]ὁ θέλων
πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ
ἔχει [h]τὰ [i]εἰς ἀπαρτισμόν; 29 Ἵνα μήποτε, θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ
μὴ [j]ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται [k]ἐμπαίζειν
αὐτῷ, 30 λέγοντες, ὅτι Οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ
ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. 31 Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος [l]συμβαλεῖν ἑτέρῳ
βασιλεῖ εἰς πόλεμον οὐχὶ [m]καθίσας πρῶτον [n]βουλεύεται εἰ δυνατός
ἐστιν ἐν δέκα [o]χιλιάσιν [p]ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι [q]χιλιάδων ἐρχο-
μένῳ ἐπ᾽ αὐτόν; 32 Εἰ δὲ μήγε, ἔτι [r]πόρρω αὐτοῦ ὄντος, πρεσβείαν ἀπο-
στείλας ἐρωτᾷ [s]τὰ πρὸς εἰρήνην. 33 Οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ
ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναταί [t]μου εἶναι μα-
θητής.

34 [u]Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν [v]δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται;
35 Οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό.
Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

15 Ἦσαν δὲ [w]ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρ-
τωλοί, ἀκούειν αὐτοῦ. 2 Καὶ διεγόγγυζον [x]οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ
γραμματεῖς λέγοντες ὅτι Οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνε-
σθίει αὐτοῖς.

3 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων, 4 Τίς ἄνθρω-
πος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας [y]ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐ
καταλείπει τὰ [z]ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ

---

[a] **14:26** δε ¦ τε CT [b] **14:26** εαυτου ψυχην ¦ ψυχην εαυτου NA SBL WH [c] **14:26** μου μαθητης ειναι ¦ μου ειναι μαθητης PCK TH ¦ ειναι μου μαθητης NA SBL WH [d] **14:27** και ¦ --- CT [e] **14:27** αυτου ¦ εαυτου ANT NA SBL WH [f] **14:27** ειναι μου ¦ μου ειναι TR [g] **14:28** ο ¦ --- ANT CT TR [h] **14:28** τα ¦ --- CT [i] **14:28** εις ¦ προς ANT BYZ PCK TR [j] **14:29** ισχυοντος ¦ ισχυσαντος ANT [k] **14:29** εμπαιζειν αυτω ¦ αυτω εμπαιζειν ANT CT [l] **14:31** συμβαλειν ετερω βασιλει ¦ ετερω βασιλει συμβαλειν NA SBL TH ¦ ετερω βασιλει συνβαλειν WH [m] **14:31** καθισας πρωτον ¦ πρωτον καθισας ANT [n] **14:31** βουλευεται ¦ βουλευσεται CT [o] **14:31** χιλιασιν ¦ χειλιασιν TH [p] **14:31** απαντησαι ¦ υπαντησαι CT [q] **14:31** χιλιαδων ¦ χειλιαδων TH [r] **14:32** πορρω αυτου ¦ αυτου πορρω CT TR [s] **14:32** τα ¦ --- WH [t] **14:33** μου ειναι ¦ ειναι μου ANT CT [u] **14:34** καλον ¦ καλον ουν CT [v] **14:34** δε ¦ δε και ANT CT [w] **15:1** εγγιζοντες αυτω ¦ αυτω εγγιζοντες CT [x] **15:2** οι ¦ οι τε CT [y] **15:4** εν εξ αυτων ¦ εξ αυτων εν CT [z] **15:4** ενενηκοντα ¦ εννενηκοντα TR

ἀπολωλός, [a]ἕως εὕρῃ αὐτό; 5 Καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους [b]ἑαυτοῦ χαίρων. 6 Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, [c]συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς, [d]Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. 7 Λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτω χαρὰ [e]ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ [f]ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσι μετανοίας.

8 Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως [g]ὅτου εὕρῃ; 9 Καὶ εὑροῦσα [h]συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ [i]τὰς γείτονας, λέγουσα, [j]Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. 10 Οὕτω, λέγω ὑμῖν, [k]χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

11 Εἶπε δέ, Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς· 12 καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί, Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. [l]Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. 13 Καὶ μετ᾽ οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν [m]ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως. 14 Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο [n]λιμὸς [o]ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν [p]πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. 16 Καὶ ἐπεθύμει [q]γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. 17 Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν [r]εἶπε, Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου [s]περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ [t]λιμῷ ἀπόλλυμαι· 18 ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου· 19 [u]καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου. 20 Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα [v]αὐτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος,

[a]**15:4** εως ¦ εως ου ANT [b]**15:5** ἑαυτοῦ ¦ αὐτοῦ ANT CT PCK [c]**15:6** συγκαλει ¦ συνκαλει WH [d]**15:6** συγχαρητε ¦ συνχαρητε WH [e]**15:7** εσται εν τω ουρανω ¦ εν τω ουρανω εσται CT [f]**15:7** ενενηκοντα ¦ εννενηκοντα TR [g]**15:8** οτου ¦ ου CT [h]**15:9** συγκαλειται ¦ συγκαλει ANT NA SBL TH ¦ συνκαλει WH [i]**15:9** τας ¦ --- CT [j]**15:9** συγχαρητε ¦ συνχαρητε WH [k]**15:10** χαρα γινεται ¦ γινεται χαρα NA SBL WH ¦ γεινεται χαρα TH [l]**15:12** και ¦ ο δε CT [m]**15:13** απαντα ¦ παντα CT [n]**15:14** λιμος ¦ λειμος TH [o]**15:14** ισχυρος ¦ ισχυρα CT [p]**15:15** πολιτων ¦ πολειτων TH [q]**15:16** γεμισαι την κοιλιαν αυτου απο 95.6% ¦ χορτασθηναι εκ NA TH WH 2.2% [r]**15:17** ειπε ¦ εφη CT [s]**15:17** περισσευουσιν ¦ περισσευονται CT [t]**15:17** λιμω ¦ λιμω ωδε NA SBL WH ¦ λειμω ωδε TH [u]**15:19** και ¦ --- ANT CT [v]**15:20** αυτου ¦ εαυτου BYZ CT PCK TR

εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν
ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 21 Εἶπε δὲ [a]αὐτῷ ὁ
υἱός, Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, [b]καὶ οὐκέτι εἰμὶ
ἄξιος κληθῆναι υἱός [c]σου. 22 Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ,
[d]᾿Εξενέγκατε [e]τὴν στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε
δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας· 23 καὶ
[f]ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφραν-
θῶμεν· 24 ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· [g]καὶ ἀπολωλὼς
ἦν, καὶ εὑρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.

25 ᾿Ην δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος
ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν. 26 Καὶ προσκαλεσάμε-
νος ἕνα τῶν [h]παίδων, ἐπυνθάνετο τί [i]εἴη ταῦτα. 27 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι
Ὁ ἀδελφός σου ἥκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν,
ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. 28 ᾿Ωργίσθη δέ, καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελ-
θεῖν· ὁ [j]οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. 29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπε τῷ [k]πατρί, ᾿Ιδού, τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν
σου παρῆλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων
μου εὐφρανθῶ. 30 Ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταφαγών σου τὸν βίον
μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν [l]μόσχον τὸν σιτευτόν. 31 Ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ᾿ ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν.
32 Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει· ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς
ἦν, καὶ [m]ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς [n]ἦν, καὶ εὑρέθη.

16 ῎Ελεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς [o]αὐτοῦ, ῎Ανθρωπός τις ἦν
πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς
διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 2 Καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ,
Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ᾿Απόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ
γὰρ [p]δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν. 3 Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω,
ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ᾿ ἐμοῦ; Σκάπτειν οὐκ
ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. 4 ῎Εγνων τί ποιήσω, ἵνα, ὅταν μετασταθῶ

[a] **15:21** αυτω ο υιος ¦ ο υιος αυτω NA SBL WH [b] **15:21** και ¦ --- CT [c] **15:21** σου 87.1% ¦ σου ποιησον με ως ενα των μισθιων σου WH 12.5% [d] **15:22** εξενεγκατε ¦ ταχυ εξενεγκατε CT [e] **15:22** την ¦ --- CT [f] **15:23** ενεγκαντες ¦ φερετε CT [g] **15:24** και απολωλως ην ¦ ην απολωλως CT [h] **15:26** παιδων ¦ παιδων αυτου ST [i] **15:26** ειη ¦ αν ειη CT [j] **15:28** ουν ¦ δε CT [k] **15:29** πατρι ¦ πατρι αυτου NA SBL WH [l] **15:30** μοσχον τον σιτευτον ¦ σιτευτον μοσχον CT [m] **15:32** ανεζησε ¦ εζησε CT [n] **15:32** ην ¦ --- CT [o] **16:1** αυτου ¦ --- CT [p] **16:2** δυνηση ¦ δυνη ANT CT

[a]τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους [b]αὐτῶν. 5 Καὶ προσκαλε-
σάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν [c]χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ
πρώτῳ, Πόσον [d]ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; 6 Ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν βάτους
ἐλαίου. [e]Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Δέξαι σου [f]τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως
γράψον πεντήκοντα. 7 Ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε, Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; Ὁ δὲ
εἶπεν, Ἑκατὸν κόρους σίτου. [g]Καὶ λέγει αὐτῷ, Δέξαι σου [h]τὸ γράμμα,
καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. 8 Καὶ ἐπῄνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς
ἀδικίας ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονι-
μώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν [i]τὴν ἑαυτῶν εἰσι.
9 [j]Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, [k]Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδι-
κίας, ἵνα, ὅταν [l]ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

10 Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι, καὶ ὁ ἐν ἐλαχί-
στῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. 11 Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ
πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; 12 Καὶ εἰ ἐν τῷ
ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ [m]ὑμέτερον τίς [n]ὑμῖν δώσει; 13 Οὐδεὶς
οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα [o]μισήσει, καὶ
τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει.
Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

14 Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα [p]καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρ-
χοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. 15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐστε οἱ
δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς [q]γινώσκει τὰς
καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ
[r]Θεοῦ.

16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται [s]ἕως [t]Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. 17 Εὐκοπώτερον
δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν [u]κεραίαν
πεσεῖν.

---

[a]**16:4** της ¦ εκ της ANT CT [b]**16:4** αυτων ¦ εαυτων ANT SBL TH WH [c]**16:5** χρεωφειλετων ¦ χρεοφειλετων NA SBL TH ¦ χρεοφιλετων WH [d]**16:5** οφειλεις ¦ οφειλεις συ ANT [e]**16:6** και ¦ ο δε CT [f]**16:6** το γραμμα ¦ τα γραμματα CT [g]**16:7** και ¦ --- CT [h]**16:7** το γραμμα ¦ τα γραμματα CT [i]**16:8** την ¦ --- SCR [j]**16:9** καγω ¦ και εγω CT [k]**16:9** ποιησατε εαυτοις ¦ εαυτοις ποιησατε CT [l]**16:9** εκλιπητε ¦ εκλειπητε HF PCK ¦ εκλιπη CT [m]**16:12** υμετερον ¦ ημετερον WH [n]**16:12** υμιν δωσει ¦ δωσει υμιν SBL WH [o]**16:13** μισησει ¦ μεισησει TH [p]**16:14** και 82.4% ¦ --- CT 3.2% [q]**16:15** γινωσκει ¦ γεινωσκει TH [r]**16:15** θεου ¦ θεου εστιν TR [s]**16:16** εως ¦ μεχρις CT [t]**16:16** ιωαννου ¦ ιωανου WH [u]**16:17** κεραιαν ¦ κερεαν TH WH

18 Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει·
καὶ [a]πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει.
19 Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ
βύσσον, εὐφραινόμενος καθʼ ἡμέραν λαμπρῶς. 20 Πτωχὸς δέ τις [b]ἦν
ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ [c]ἡλκωμένος
21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ [d]τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς
τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι [e]ἀπέλειχον τὰ
ἕλκη αὐτοῦ. 22 Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, καὶ ἀπενεχθῆναι
αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον [f]Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ
πλούσιος, καὶ ἐτάφη. 23 Καὶ ἐν τῷ Ἅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ,
ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ [g]τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον
ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. 24 Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε, Πάτερ Ἀβραάμ,
ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου
αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ
φλογὶ ταύτῃ. 25 Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες [h]σὺ
τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ
[i]ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. 26 Καὶ [j]ἐπὶ πᾶσι τούτοις, μεταξὺ
ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι
[k]ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ [l]οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.
27 Εἶπε δέ, Ἐρωτῶ [m]οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ
πατρός μου, 28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς,
ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 29 Λέγει
[n]αὐτῷ Ἀβραάμ, Ἔχουσι [o]Μωσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν
αὐτῶν. 30 Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλʼ ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν
πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 Εἶπε δὲ αὐτῷ, Εἰ [p]Μωσέως
καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, [q]οὐδέ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ,
πεισθήσονται.

[a]**16:18** πας ¦ --- CT [b]**16:20** ην ονοματι λαζαρος ος 94.3% ¦ ονοματι λαζαρος CT 1% [c]**16:20** ηλκωμενος ¦ ειλκωμενος CT [d]**16:21** των ψιχιων 98.1% ¦ --- CT 0.3% [e]**16:21** απελειχον ¦ επελειχον CT [f]**16:22** αβρααμ ¦ του αβρααμ PCK TR [g]**16:23** τον ¦ --- CT [h]**16:25** συ ¦ --- CT [i]**16:25** ωδε ¦ οδε PCK TR [j]**16:26** επι ¦ εν CT [k]**16:26** ενθεν ¦ εντευθεν TR [l]**16:26** οι ¦ --- CT [m]**16:27** ουν σε ¦ σε ουν CT [n]**16:29** αυτω ¦ δε CT [o]**16:29** μωσεα ¦ μωυσεα ANT CT [p]**16:31** μωσεως ¦ μωυσεως ANT CT [q]**16:31** ουδε ¦ ουδ CT

17 [a]Εἶπε [b]δὲ πρὸς τοὺς [c]μαθητάς, Ἀνένδεκτόν ἐστι τοῦ [d]μὴ ἐλ-
θεῖν τὰ σκάνδαλα· [e]οὐαὶ δὲ δι᾽ οὗ ἔρχεται. 2 Λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ
[f]μύλος ὀνικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς τὴν
θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ [g]ἕνα τῶν μικρῶν τούτων. 3 Προσέχετε
ἑαυτοῖς. Ἐὰν [h]δὲ ἁμάρτῃ [i]εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ·
καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. 4 Καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας [j]ἁμάρτῃ
εἰς σέ, καὶ ἑπτάκις [k]τῆς ἡμέρας [l]ἐπιστρέψῃ, λέγων, Μετανοῶ, ἀφήσεις
αὐτῷ.
5 Καὶ [m]εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ, Πρόσθες ἡμῖν πίστιν. 6 Εἶπε
δὲ ὁ Κύριος, Εἰ [n]ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συ-
καμίνῳ [o]ταύτῃ, Ἐκριζώθητι, καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ ὑπή-
κουσεν ἂν ὑμῖν.
7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελ-
θόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ [p]ἐρεῖ εὐθέως, Παρελθὼν [q]ἀνάπεσε· 8 ἀλλ᾽ οὐχὶ ἐρεῖ
αὐτῷ, Ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι, ἕως
φάγω καὶ πίω· καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; 9 Μὴ [r]χάριν ἔχει
τῷ δούλῳ [s]ἐκείνῳ ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα; [t]Οὐ δοκῶ. 10 Οὕτω καὶ
ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι Δοῦλοι
ἀχρεῖοί ἐσμεν· [u]ὅτι ὃ [v]ὀφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.
11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι [w]αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐ-
τὸς διήρχετο διὰ [x]μέσου [y]Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. 12 Καὶ εἰσερχομέ-
νου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην, ἀπήντησαν [z]αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἳ
[aa]ἔστησαν πόρρωθεν· 13 καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνήν, λέγοντες, Ἰησοῦ, ἐπι-
στάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. 14 Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἐπιδείξατε
ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρίσθη-
σαν. 15 Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης

---

[a]**17:1** ειπε ¦ ελεγε ANT [b]**17:1** δε ¦ δε και ANT [c]**17:1** μαθητας ¦ μαθητας αυτου ANT CT [d]**17:1** μη ελθειν τα σκανδαλα ¦ τα σκανδαλα μη ελθειν CT [e]**17:1** ουαι δε ¦ πλην ουαι CT [f]**17:2** μυλος ονικος ¦ λιθος μυλικος ANT CT [g]**17:2** ενα των μικρων τουτων ¦ των μικρων τουτων ενα CT [h]**17:3** δε ¦ --- CT [i]**17:3** εις σε ¦ --- CT [j]**17:4** αμαρτη ¦ αμαρτηση CT [k]**17:4** της ημερας ¦ --- CT [l]**17:4** επιστρεψη ¦ επιστρεψη επι σε TR ¦ επιστρεψη προς σε ANT CT [m]**17:5** ειπον ¦ ειπαν CT [n]**17:6** εχετε ¦ ειχετε PCK TR [o]**17:6** ταυτη ¦ --- TH [p]**17:7** ερει ¦ ερει αυτω CT [q]**17:7** αναπεσε ¦ αναπεσαι TR [r]**17:9** χαριν εχει ¦ εχει χαριν CT [s]**17:9** εκεινω ¦ --- CT [t]**17:9** ου δοκω 89.5% ¦ αυτω ου δοκω TR 2.5% ¦ --- CT 1.4% [u]**17:10** οτι ¦ --- CT [v]**17:10** οφειλομεν ¦ ωφειλομεν ANT BYZ CT HF PCK TR [w]**17:11** αυτον ¦ --- CT [x]**17:11** μεσου ¦ μεσον CT [y]**17:11** σαμαρειας ¦ σαμαριας WH [z]**17:12** αυτω ¦ --- SBL WH [aa]**17:12** εστησαν ¦ ανεστησαν WH

δοξάζων τὸν Θεόν· 16 καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐ-
τοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν [a]Σαμαρείτης. 17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν, [b]Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; Οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; 18 Οὐχ
εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς
οὗτος; 19 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ
μετὰ παρατηρήσεως· 21 οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, [c]Ἰδοὺ ἐκεῖ. Ἰδοὺ
γάρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν.

22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμή-
σετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψε-
σθε. 23 Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ [d]ὧδε, ἤ, Ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ
διώξητε. 24 Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ [e]ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς [f]ὑπ' οὐρα-
νὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται [g]ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
[h]ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀπο-
δοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 26 Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς
ἡμέραις [i]Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
που. 27 Ἤσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, [j]ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰ-
σῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμός, καὶ ἀπώλεσεν
[k]ἅπαντας. 28 Ὁμοίως [l]καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον, ἔπι-
νον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· 29 ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε
Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλε-
σεν [m]ἅπαντας· 30 κατὰ [n]ταῦτα ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἀποκαλύπτεται. 31 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ
τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν [o]τῷ
ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. 32 Μνημονεύετε τῆς γυ-
ναικὸς Λώτ. 33 Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ [p]σῶσαι ἀπολέσει αὐ-
τήν· [q]καὶ ὃς ἐὰν [r]ἀπολέσῃ [s]αὐτὴν ζῳογονήσει αὐτήν. 34 Λέγω ὑμῖν,

[a]**17:16** σαμαρειτης ¦ σαμαριτης NA SBL [b]**17:17** ουχι ¦ ουχ WH [c]**17:21** ιδου ¦ --- CT [d]**17:23** ωδε η ιδου εκει ¦ ωδε ιδου εκει ANT ¦ εκει η ιδου ωδε NA TH WH ¦ εκει ιδου ωδε SBL [e]**17:24** η ¦ --- ANT CT [f]**17:24** υπ ¦ υπο τον CT [g]**17:24** ο ¦ και ο ANT TR [h]**17:24** εν τη ημερα αυτου ¦ --- WH [i]**17:26** νωε ¦ του νωε TR [j]**17:27** εξεγαμιζοντο ¦ εγαμιζοντο CT [k]**17:27** απαντας ¦ παντας CT [l]**17:28** και ως ¦ καθως CT [m]**17:29** απαντας ¦ παντας CT [n]**17:30** ταυτα ¦ τα αυτα ANT NA SBL WH [o]**17:31** τω ¦ --- CT [p]**17:33** σωσαι ¦ περιποιησασθαι CT [q]**17:33** και ος εαν ¦ ος δ αν CT [r]**17:33** απολεση ¦ απολεσει WH [s]**17:33** αυτην ¦ --- CT

ταύτῃ τῇ νυκτὶ [a]ἔσονται δύο ἐπὶ [b]κλίνης μιᾶς· [c]εἷς [d]παραληφθήσεται,
καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. 35 [e]Δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· [f]μία
[g]παραληφθήσεται, [h]καὶ ἡ ἑτέρα [i]ἀφεθήσεται. 37 Καὶ ἀποκριθέντες λέ-
γουσιν αὐτῷ, Ποῦ, Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ
[j]συναχθήσονται οἱ ἀετοί.

18 Ἔλεγε δὲ [k]καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε
[l]προσεύχεσθαι, καὶ μὴ [m]ἐκκακεῖν, 2 λέγων, Κριτής τις ἦν ἔν
τινι πόλει, τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος·
3 χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν, λέγουσα, Ἐκ-
δίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. 4 Καὶ οὐκ [n]ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον·
μετὰ [o]δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, [p]καὶ
ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι· 5 διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν
ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη [q]ὑποπιάζῃ με.
6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει. 7 Ὁ δὲ Θεὸς
οὐ μὴ [r]ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων [s]πρὸς
αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ [t]μακροθυμῶν ἐπ᾽ αὐτοῖς; 8 Λέγω ὑμῖν
ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. Πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

9 Εἶπε [u]δὲ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ᾽ ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι,
καὶ [v]ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιπούς, τὴν παραβολὴν ταύτην· 10 Ἄνθρωποι
δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· [w]ὁ εἷς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτε-
ρος τελώνης. 11 Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς [x]πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο,
Ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων,

[a]**17:34** εσονται δυο ¦ δυο εσονται ANT PCK [b]**17:34** κλινης ¦ κλεινης TH [c]**17:34** εις ¦ ο εις CT TR [d]**17:34** παραληφθησεται ¦ παραλημφθησεται CT [e]**17:35** δυο εσονται ¦ εσονται δυο CT [f]**17:35** μια ¦ η μια CT SCR [g]**17:35** παραληφθησεται ¦ παραλημφθησεται CT [h]**17:35** και η ¦ η δε CT [i]**17:35** αφεθησεται ¦ αφεθησεται 36δυο εσονται εν τω αγρω ο εις παραληφθησεται και ο ετερος αφεθησεται SCR ¦ αφεθησεται 36δυο εν τω αγρω εις παραληφθησεται και ο ετερος αφεθησεται ANT [j]**17:37** συναχθησονται οι αετοι ¦ συναχθησονται και οι αετοι PCK ¦ επισυναχθησονται και οι αετοι ANT ¦ και οι αετοι επισυναχθησονται CT [k]**18:1** και ¦ --- CT [l]**18:1** προσευχεσθαι ¦ προσευχεσθαι αυτους ANT CT [m]**18:1** εκκακειν ¦ εγκακειν NA SBL ¦ ενκακειν TH WH [n]**18:4** ηθελησεν ¦ ηθελεν CT PCK [o]**18:4** δε ταυτα ¦ ταυτα δε SBL TH WH [p]**18:4** και ανθρωπον ουκ ¦ ουδε ανθρωπον CT [q]**18:5** υποπιαζη ¦ υπωπιαζη CT PCK TR [r]**18:7** ποιηση ¦ ποιησει BYZ TR [s]**18:7** προς αυτον ¦ αυτω CT [t]**18:7** μακροθυμων ¦ μακροθυμει CT [u]**18:9** δε ¦ δε και ANT CT TR [v]**18:9** εξουθενουντας ¦ εξουθενουντες TH [w]**18:10** ο ¦ --- WH [x]**18:11** προς εαυτον ταυτα 95.8% ¦ ταυτα προς εαυτον TH WH 2.1%

ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης. [12] Νηστεύω δὶς τοῦ
σαββάτου, [a] ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. [13] [b] Καὶ ὁ τελώνης μακρό-
θεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς [c] εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι,
ἀλλʼ ἔτυπτεν [d] εἰς τὸ στῆθος [e] αὐτοῦ, λέγων, Ὁ Θεός, [f] ἱλάσθητί μοι τῷ
ἁμαρτωλῷ. [14] Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ [g] ἢ γὰρ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ
ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

[15] Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· [h] ἰδόντες
δὲ οἱ μαθηταὶ [i] ἐπετίμησαν αὐτοῖς. [16] Ὁ δὲ Ἰησοῦς [j] προσκαλεσάμενος
αὐτὰ εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά·
τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. [17] Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς
[k] ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς
αὐτήν.

[18] Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί
ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; [19] Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί
με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. [20] Τὰς ἐντολὰς
οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς, μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρή-
σῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα [l] σου. [21] Ὁ δὲ εἶπε, Ταῦτα
πάντα [m] ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός [n] μου. [22] Ἀκούσας δὲ [o] ταῦτα ὁ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ
διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν [p] οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολού-
θει μοι. [23] Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος [q] ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος
σφόδρα. [24] Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς [r] περίλυπον γενόμενον εἶπε, Πῶς
δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες [s] εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ. [25] Εὐκοπώτερον γάρ ἐστι κάμηλον διὰ [t] τρυμαλιᾶς ῥαφίδος εἰ-
σελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. [26] [u] Εἶπον
δὲ οἱ ἀκούσαντες, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; [27] Ὁ δὲ εἶπε, Τὰ ἀδύνατα

---

[a] **18:12** αποδεκατω ¦ αποδεκατευω WH [b] **18:13** και ο ¦ ο δε CT [c] **18:13** εις τον ουρανον επαραι ¦ επαραι εις τον ουρανον CT [d] **18:13** εις ¦ --- CT [e] **18:13** αυτου ¦ εαυτου WH [f] **18:13** ιλασθητι ¦ ειλασθητι TH [g] **18:14** η γαρ εκεινος ¦ η εκεινος TR ¦ παρ εκεινον CT [h] **18:15** ιδοντες δε ¦ και ιδοντες ANT [i] **18:15** επετιμησαν ¦ επετιμων CT [j] **18:16** προσκαλεσαμενος αυτα ειπεν ¦ προσεκαλεσατο αυτα λεγων CT [k] **18:17** εαν ¦ αν CT [l] **18:20** σου ¦ --- CT [m] **18:21** εφυλαξαμην ¦ εφυλαξα CT [n] **18:21** μου ¦ --- NA WH [o] **18:22** ταυτα ¦ --- CT [p] **18:22** ουρανω ¦ τοις ουρανοις NA WH ¦ ουρανοις SBL TH [q] **18:23** εγενετο ¦ εγενηθη CT [r] **18:24** περιλυπον γενομενον 95.6% ¦ --- SBL TH WH 0.8% [s] **18:24** εισελευσονται εις την βασιλειαν του θεου ¦ εις την βασιλειαν του θεου εισπορευονται CT [t] **18:25** τρυμαλιας ραφιδος ¦ τρηματος βελονης CT [u] **18:26** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH

παρὰ ἀνθρώποις δυνατά [a]ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ. 28 Εἶπε δὲ [b]Πέτρος, Ἰδού,
ἡμεῖς [c]ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. 29 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς,
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ [d]γονεῖς, ἢ ἀδελ-
φούς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, [e]ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, 30 ὃς [f]οὐ
μὴ [g]ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ
ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἰδού, ἀναβαίνο-
μεν εἰς [h]Ἱεροσόλυμα, καὶ [i]τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν
προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου. 32 Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι,
καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται, 33 καὶ μα-
στιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται.
34 Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμέ-
νον ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ οὐκ [j]ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς [k]Ἰεριχώ, τυφλός τις ἐκά-
θητο παρὰ τὴν ὁδὸν [l]προσαιτῶν· 36 ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου,
ἐπυνθάνετο τί εἴη [m]τοῦτο. 37 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζω-
ραῖος παρέρχεται. 38 Καὶ ἐβόησε, λέγων, Ἰησοῦ, υἱὲ [n]Δαυίδ, ἐλέησόν
με. 39 Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα [o]σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ
μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ [p]Δαυίδ, ἐλέησόν με. 40 Σταθεὶς δὲ [q]ὁ Ἰησοῦς ἐκέ-
λευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν
αὐτόν, 41 [r]λέγων, Τί σοι θέλεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἶπε, Κύριε, ἵνα ἀνα-
βλέψω. 42 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ
σε. 43 Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν
Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

19 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν [s]Ἰεριχώ. 2 Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ὀνόματι
καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ [t]οὗτος
ἦν πλούσιος. 3 Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο

---

[a] **18:27** εστι παρα τω θεω ¦ παρα τω θεω εστιν ANT CT [b] **18:28** πετρος ¦ ο πετρος ANT CT TR [c] **18:28** αφηκαμεν παντα και ¦ αφεντες τα ιδια CT [d] **18:29** γονεις η αδελφους η γυναικα ¦ γυναικα η αδελφους η γονεις CT [e] **18:29** ενεκεν ¦ εινεκεν WH [f] **18:30** ου ¦ ουχι CT [g] **18:30** απολαβη ¦ λαβη WH [h] **18:31** ιεροσολυμα ¦ ιερουσαλημ CT [i] **18:31** τελεσθησεται ¦ τελειωθησεται ANT [j] **18:34** εγινωσκον ¦ εγεινωσκον TH [k] **18:35** ιεριχω ¦ ιερειχω TH WH [l] **18:35** προσαιτων ¦ επαιτων CT [m] **18:36** τουτο ¦ ταυτα ANT [n] **18:38** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [o] **18:39** σιωπηση ¦ σιγηση CT [p] **18:39** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [q] **18:40** ο ¦ --- WH [r] **18:41** λεγων ¦ --- CT [s] **19:1** ιεριχω ¦ ιερειχω TH WH [t] **19:2** ουτος ην ¦ αυτος CT

ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. 4 Καὶ προδραμὼν [a]ἔμπροσθεν
ἀνέβη ἐπὶ [b]συκομωραίαν ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι [c]ἐκείνης [d]ἔμελλε διέρχε-
σθαι. 5 Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς [e]εἶδεν αὐτόν,
καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ
οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. 6 Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν
χαίρων. 7 Καὶ ἰδόντες [f]πάντες διεγόγγυζον, λέγοντες ὅτι Παρὰ ἁμαρ-
τωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι. 8 Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν
Κύριον, Ἰδού, τὰ [g]ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, [h]δίδωμι τοῖς
πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 Εἶπε
δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι Σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο,
καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν. 10 Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

11 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε παραβολήν, διὰ τὸ ἐγ-
γὺς [i]αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλήμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει
ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. 12 Εἶπεν οὖν, Ἄνθρωπός τις εὐγε-
νὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέ-
ψαι. 13 Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ
εἶπε πρὸς αὐτούς, [j]Πραγματεύσασθε [k]ἕως ἔρχομαι. 14 Οἱ δὲ [l]πολῖται
αὐτοῦ [m]ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέ-
γοντες, Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ᾽ ἡμᾶς. 15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, [n]καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ
τοὺς δούλους τούτους, οἷς [o]ἔδωκε τὸ ἀργύριον, ἵνα [p]γνῷ [q]τίς τί διε-
πραγματεύσατο. 16 Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου
[r]προσειργάσατο δέκα μνᾶς. 17 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, [s]Εὖ, ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι ἐν
ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. 18 Καὶ
ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων, [t]Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς. 19 Εἶπε

[a]**19:4** εμπροσθεν ¦ εις το εμπροσθεν CT [b]**19:4** συκομωραιαν ¦ συκομοραιαν PCK ¦ συκομορεαν ANT CT [c]**19:4** εκεινης ¦ δι εκεινης BYZ TR [d]**19:4** εμελλε ¦ ημελλε ANT CT PCK TR [e]**19:5** ειδεν αυτον και ¦ --- CT [f]**19:7** παντες ¦ απαντες TR [g]**19:8** ημιση των υπαρχοντων μου ¦ ημισια μου των υπαρχοντων CT [h]**19:8** διδωμι τοις πτωχοις ¦ τοις πτωχοις διδωμι CT [i]**19:11** αυτον ειναι ιερουσαλημ ¦ ειναι ιερουσαλημ αυτον CT [j]**19:13** πραγματευσασθε ¦ πραγματευσασθαι WH [k]**19:13** εως ¦ εν ω ANT CT [l]**19:14** πολιται ¦ πολειται TH [m]**19:14** εμισουν ¦ εμεισουν TH [n]**19:15** και ¦ --- BYZ PCK [o]**19:15** εδωκε ¦ δεδωκει CT [p]**19:15** γνω ¦ επιγνω ANT ¦ γνοι CT [q]**19:15** τις τι διεπραγματευσατο 92.2% ¦ τι διεπραγματευσαντο CT 0.4% [r]**19:16** προσειργασατο δεκα ¦ δεκα προσηργασατο CT [s]**19:17** ευ ¦ ευγε CT [t]**19:18** κυριε η μνα σου ¦ η μνα σου κυριε CT

δὲ καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ [a]γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων. 20 Καὶ [b]ἕτερος ἦλθε,
λέγων, Κύριε, ἰδού, ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ·
21 ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας,
καὶ θερίζεις ὃ οὐκ [c]ἔσπειρας. 22 Λέγει [d]δὲ αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου
κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. Ἤδεις ὅτι [e]ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴ-
ρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ [f]ἔσπειρα· 23 καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκας
[g]τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ [h]τράπεζαν, [i]καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν [j]ἔπραξα
αὐτό; 24 Καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν, Ἄρατε ἀπ᾽ αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ
δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. 25 Καὶ [k]εἶπον αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα
μνᾶς. 26 Λέγω [l]γὰρ ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ
ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται [m]ἀπ᾽ αὐτοῦ. 27 Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου
[n]ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ᾽ αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε,
καὶ [o]κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου.

28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσό-
λυμα. 29 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς [p]Βηθσφαγὴ καὶ [q]Βηθανίαν πρὸς
τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν [r]αὐτοῦ,
30 [s]εἰπών, Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑ-
ρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ᾽ ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων [t]ἐκάθισε·
λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. 31 Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ, Διὰ τί λύετε; οὕ-
τως ἐρεῖτε [u]αὐτῷ ὅτι Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 32 Ἀπελθόντες δὲ
οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν [v]αὐτοῖς. 33 Λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν
πῶλον, [w]εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, Τί λύετε τὸν πῶλον; 34 Οἱ
δὲ [x]εἶπον, Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 35 Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν
Ἰησοῦν· καὶ [y]ἐπιρρίψαντες [z]ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβα-
σαν τὸν Ἰησοῦν. 36 Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια

[a]**19:19** γινου επανω ¦ επανω γινου NA SBL WH ¦ επανω γεινου TH [b]**19:20** ετερος ¦ ο ετερος CT [c]**19:21** εσπειρας ¦ εσπειρας και συναγεις οθεν ου διεσκορπισας ANT [d]**19:22** δε ¦ --- ANT CT [e]**19:22** εγω ανθρωπος αυστηρος ειμι ¦ ανθρωπος αυστηρος ειμι εγω ANT [f]**19:22** εσπειρα ¦ εσπειρα και συναγων οθεν ου διεσκορπισα ANT [g]**19:23** το αργυριον μου ¦ μου το αργυριον CT [h]**19:23** τραπεζαν ¦ την τραπεζαν ANT PCK TR [i]**19:23** και εγω ¦ καγω CT [j]**19:23** επραξα αυτο ¦ αυτο επραξα CT [k]**19:25** ειπον ¦ ειπαν CT [l]**19:26** γαρ ¦ --- CT [m]**19:26** απ αυτου ¦ --- CT [n]**19:27** εκεινους ¦ τουτους CT [o]**19:27** κατασφαξατε ¦ κατασφαξατε αυτους ANT CT [p]**19:29** βηθσφαγη ¦ βηθφαγη BYZ CT TR [q]**19:29** βηθανιαν ¦ βηθανια TH WH [r]**19:29** αυτου ¦ --- CT [s]**19:30** ειπων ¦ λεγων CT [t]**19:30** εκαθισε ¦ εκαθισε και CT [u]**19:31** αυτω ¦ --- CT [v]**19:32** αυτοις ¦ αυτοις εστωτα τον πωλον ANT [w]**19:33** ειπον ¦ ειπαν CT [x]**19:34** ειπον ¦ ειπον οτι ANT ¦ ειπαν οτι CT [y]**19:35** επιρριψαντες ¦ επιριψαντες CT [z]**19:35** ἑαυτῶν ¦ αὐτῶν CT

[a]αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. 37 Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ
ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, [b]ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίρον-
τες αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων,
38 λέγοντες,

Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
[c]βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου·
[d]εἰρήνη ἐν οὐρανῷ,
καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.

39 Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου [e]εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδά-
σκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. 40 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν [f]αὐτοῖς,
Λέγω ὑμῖν [g]ὅτι ἐὰν οὗτοι [h]σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι [i]κεκράξονται.

41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' [j]αὐτῇ, 42 λέγων ὅτι
Εἰ ἔγνως [k]καὶ σύ, καί γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην [l]σου·
νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. 43 Ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ
[m]περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ
συνέξουσί σε πάντοθεν, 44 καὶ ἐδαφιοῦσί σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ
οὐκ ἀφήσουσιν [n]ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ· ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν
τῆς ἐπισκοπῆς σου.

45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας
[o]ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας, 46 λέγων αὐτοῖς, [p]Γέγραπται, [q]Ὁ οἶκός μου
οἶκος προσευχῆς ἐστιν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.

47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ· 48 καὶ
οὐχ [r]εὕρισκον τὸ τί [s]ποιήσωσιν, ὁ λαὸς γὰρ ἅπας [t]ἐξεκρέματο αὐτοῦ
ἀκούων.

---

[a]**19:36** αυτων ¦ εαυτων SBL WH [b]**19:37** ηρξαντο ¦ ηρξατο ANT [c]**19:38** βασιλευς ¦ ο βασιλευς NA WH [d]**19:38** ειρηνη εν ουρανω ¦ εν ουρανω ειρηνη CT [e]**19:39** ειπον ¦ ειπαν CT [f]**19:40** αυτοις ¦ --- CT [g]**19:40** οτι ¦ --- NA WH [h]**19:40** σιωπησωσιν ¦ σιωπησουσιν CT [i]**19:40** κεκραξονται ¦ κραξουσι CT [j]**19:41** αυτη ¦ αυτην CT [k]**19:42** και συ και γε εν τη ημερα σου ταυτη 85.4% ¦ εν τη ημερα ταυτη και συ CT 1% [l]**19:42** σου ¦ --- CT [m]**19:43** περιβαλουσιν ¦ παρεμβαλουσιν NA SBL WH [n]**19:44** εν σοι λιθον επι λιθω ¦ λιθον επι λιθον εν σοι CT [o]**19:45** εν αυτω και αγοραζοντας ¦ --- CT [p]**19:46** γεγραπται ¦ γεγραπται οτι ANT [q]**19:46** ο οικος μου οικος προσευχης εστιν ¦ και εσται ο οικος μου οικος προσευχης CT [r]**19:48** ευρισκον ¦ ηυρισκον WH [s]**19:48** ποιησωσιν ¦ ποιησουσιν ANT PCK [t]**19:48** εξεκρεματο ¦ εξεκρεμετο WH

20 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν [a]ἐκείνων, διδάσκοντος αὐτοῦ
τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ [b]ἱερεῖς
καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, 2 καὶ [c]εἶπον πρὸς αὐτόν, λέ-
γοντες, Εἰπὲ ἡμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς
σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 3 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἐρωτήσω
ὑμᾶς κἀγὼ [d]ἕνα λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· 4 Τὸ βάπτισμα [e]Ἰωάννου ἐξ
οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 5 Οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτούς,
λέγοντες ὅτι Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ [f]τί οὐκ ἐπιστεύσατε
αὐτῷ; 6 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, [g]πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς·
πεπεισμένος γάρ ἐστιν [h]Ἰωάννην προφήτην εἶναι. 7 Καὶ ἀπεκρίθησαν
μὴ εἰδέναι πόθεν. 8 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν
ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

9 Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην·
[i]Ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ [j]ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς,
καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανούς· 10 καὶ [k]ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς
τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος [l]δῶσιν
αὐτῷ. Οἱ δὲ γεωργοὶ [m]δείραντες αὐτὸν ἐξαπέστειλαν κενόν. 11 Καὶ
προσέθετο [n]πέμψαι ἕτερον δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον [o]δείραντες καὶ
ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. 12 Καὶ προσέθετο [p]πέμψαι τρίτον·
οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. 13 Εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ
ἀμπελῶνος, Τί ποιήσω; Πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως
τοῦτον [q]ἰδόντες ἐντραπήσονται. 14 Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ
διελογίζοντο πρὸς [r]ἑαυτούς, λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος·
[s]δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. 15 Καὶ
ἐκβαλόντες [t]αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει
αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; 16 Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς
γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Ἀκούσαντες δὲ

[a]**20:1** εκεινων ¦ --- CT [b]**20:1** ιερεις ¦ αρχιερεις CT TR [c]**20:2** ειπον προς αυτον λεγοντες ειπε ¦ ειπαν λεγοντες προς αυτον ειπον CT [d]**20:3** ενα ¦ --- CT [e]**20:4** ιωαννου ¦ ιωανου WH [f]**20:5** τι ¦ τι ουν ANT TR [g]**20:6** πας ο λαος ¦ ο λαος απας CT [h]**20:6** ιωαννην ¦ ιωανην WH [i]**20:9** ανθρωπος ¦ ανθρωπος τις ANT NA TR [j]**20:9** εξεδοτο ¦ εξεδετο CT [k]**20:10** εν καιρω ¦ εν τω καιρω ANT ¦ καιρω CT [l]**20:10** δωσιν ¦ δωσουσιν ANT CT [m]**20:10** δειραντες αυτον εξαπεστειλαν ¦ δηραντες αυτον εξαπεστειλαν PCK ¦ εξαπεστειλαν αυτον δειραντες CT [n]**20:11** πεμψαι ετερον ¦ αυτοις πεμψαι ετερον ANT ¦ ετερον πεμψαι CT [o]**20:11** δειραντες ¦ δηραντες PCK [p]**20:12** πεμψαι τριτον ¦ τριτον πεμψαι CT [q]**20:13** ιδοντες ¦ --- CT [r]**20:14** εαυτους ¦ αλληλους CT [s]**20:14** δευτε ¦ --- CT [t]**20:15** αυτον ¦ --- PCK

[a]εἶπον, Μὴ γένοιτο. [17]Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπε, Τί οὖν ἐστι τὸ
γεγραμμένον τοῦτο,

> Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
> οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;

[18]Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ᾽ ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ᾽ ὃν δ᾽ ἂν
πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. [19]Καὶ ἐζήτησαν οἱ [b]ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμμα-
τεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ [c]ἐφοβήθησαν·
ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς [d]τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.
[20]Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν [e]ἐγκαθέτους, ὑποκρινομένους
ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, [f]εἰς τὸ
παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. [21]Καὶ
ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις
καὶ διδάσκεις· καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείας τὴν
ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. [22]Ἔξεστιν [g]ἡμῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι,
ἢ οὔ; [23]Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς,
[h]Τί με πειράζετε; [24][i]Ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ
ἐπιγραφήν; [j]Ἀποκριθέντες δὲ [k]εἶπον, Καίσαρος. [25]Ὁ δὲ εἶπεν [l]αὐτοῖς,
[m]Ἀπόδοτε τοίνυν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ.
[26]Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι [n]αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ·
καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.
[27]Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ [o]ἀντιλέγοντες
[p]ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτόν, [28]λέγοντες, Διδάσκαλε,
[q]Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, Ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα,
καὶ οὗτος ἄτεκνος [r]ἀποθάνῃ, ἵνα [s]λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα,
καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. [29]Ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ

---

[a]**20:16** ειπον ¦ ειπαν CT [b]**20:19** αρχιερεις και οι γραμματεις ¦ γραμματεις και οι αρχιερεις CT [c]**20:19** εφοβηθησαν ¦ εφοβηθησαν τον λαον ANT CT TR [d]**20:19** την παραβολην ταυτην ειπε ¦ τας παραβολας ελεγε ANT ¦ ειπε την παραβολην ταυτην CT [e]**20:20** εγκαθετους ¦ ενκαθετους WH [f]**20:20** εις το ¦ ωστε CT [g]**20:22** ημιν ¦ ημας CT [h]**20:23** τι με πειραζετε ¦ --- CT [i]**20:24** επιδειξατε ¦ δειξατε ANT CT [j]**20:24** αποκριθεντες ¦ οι NA TH WH [k]**20:24** ειπον ¦ ειπαν CT [l]**20:25** αυτοις ¦ προς αυτους CT [m]**20:25** αποδοτε τοινυν ¦ τοινυν αποδοτε CT [n]**20:26** αυτου ¦ του SBL TH WH [o]**20:27** αντιλεγοντες 94.1% ¦ λεγοντες ANT TH WH 5.2% [p]**20:27** αναστασιν μη ειναι ¦ μη ειναι αναστασιν ANT [q]**20:28** μωσης ¦ μωυσης ANT CT [r]**20:28** αποθανη ¦ η CT [s]**20:28** λαβη ο αδελφος αυτου ¦ ο αδελφος αυτου λαβη PCK

ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος· [30] καὶ [a]ἔλαβεν
ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος. [31] Καὶ ὁ τρίτος
ἔλαβεν αὐτὴν [b]ὡσαύτως. Ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτά· [c]οὐ κατέλιπον
τέκνα, καὶ ἀπέθανον. [32] Ὕστερον [d]δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.
[33] [e]Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν [f]γίνεται γυνή; Οἱ γὰρ ἑπτὰ
ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

[34] Καὶ [g]ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τού-
του γαμοῦσι καὶ [h]ἐκγαμίσκονται· [35] οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος
ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε
[i]ἐκγαμίζονται· [36] [j]οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γάρ εἰσι,
καὶ υἱοί εἰσι [k]τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. [37] Ὅτι δὲ ἐγεί-
ρονται οἱ νεκροί, καὶ [l]Μωσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει, Κύ-
ριον τὸν Θεὸν Ἀβραὰμ καὶ [m]τὸν Θεὸν Ἰσαὰκ καὶ [n]τὸν Θεὸν Ἰακώβ.
[38] Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.
[39] Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων [o]εἶπον, Διδάσκαλε, καλῶς
εἶπας. [40] Οὐκέτι [p]δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾷν αὐτὸν οὐδέν.

[41] Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Πῶς λέγουσι τὸν Χριστὸν [q]υἱὸν Δαυὶδ εἶ-
ναι; [42] [r]Καὶ αὐτὸς [s]Δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ [t]ψαλμῶν,

Εἶπεν [u]ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
43 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

[44] [v]Δαυὶδ οὖν [w]Κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς [x]υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν;

---

[a]**20:30** ελαβεν ο δευτερος την γυναικα και ουτος απεθανεν ατεκνος ¦ ο δευτερος CT [b]**20:31** ωσαυτως ¦ --- CT HF PCK TR [c]**20:31** ου ¦ και ου SCR [d]**20:32** δε παντων απεθανε και η γυνη ¦ παντων απεθανε και η γυνη BYZ ¦ παντων απεθανε και η γυνη SCR ¦ δε παντων και η γυνη απεθανεν ANT ¦ και η γυνη απεθανεν CT [e]**20:33** εν τη ουν αναστασει ¦ εν τη αναστασει ουν ANT ¦ η γυνη ουν εν τη αναστασει CT [f]**20:33** γινεται ¦ γεινεται TH [g]**20:34** αποκριθεις ¦ --- CT [h]**20:34** εκγαμισκονται ¦ εκγαμιζονται ANT ¦ γαμισκονται CT [i]**20:35** εκγαμιζονται ¦ εκγαμισκονται TR ¦ γαμιζονται ANT CT [j]**20:36** ουτε ¦ ουδε CT [k]**20:36** του ¦ --- CT [l]**20:37** μωσης ¦ μωυσης ANT BYZ CT PCK [m]**20:37** τον ¦ --- CT [n]**20:37** τον ¦ --- CT [o]**20:39** ειπον ¦ ειπαν CT [p]**20:40** δε ¦ γαρ CT [q]**20:41** υιον δαυιδ ειναι ¦ υιον δαβιδ ειναι HF TR ¦ ειναι δαυιδ υιον NA SBL ¦ ειναι δαυειδ υιον TH WH [r]**20:42** και αυτος ¦ αυτος γαρ CT [s]**20:42** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [t]**20:42** ψαλμων ¦ των ψαλμων ANT [u]**20:42** ο ¦ --- NA SBL WH [v]**20:44** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [w]**20:44** κυριον αυτον ¦ αυτον κυριον ANT SBL WH [x]**20:44** υιος αυτου ¦ αυτου υιος NA SBL WH

45 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς [a]αὐτοῦ,
46 Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν
ἐν στολαῖς, καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ
πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς
δείπνοις· 47 οἳ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ
προσεύχονται. Οὗτοι [b]λήψονται περισσότερον κρίμα.

21 Ἀναβλέψας δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας [c]τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ
γαζοφυλάκιον πλουσίους· 2 εἶδε δέ [d]τινα καὶ χήραν πενιχρὰν
βάλλουσαν ἐκεῖ [e]δύο λεπτά, 3 καὶ εἶπεν, Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα
[f]ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν· 4 [g]ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ
περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα [h]τοῦ Θεοῦ· αὕτη δὲ ἐκ τοῦ
ὑστερήματος αὐτῆς [i]ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλε.

5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθή-
μασι κεκόσμηται, εἶπε, 6 Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς
οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ [j]λίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται.

7 Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα
ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα [k]γίνεσθαι; 8 Ὁ δὲ εἶπε,
Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
λέγοντες [l]ὅτι Ἐγώ εἰμι· καί, Ὁ καιρὸς ἤγγικε, μὴ [m]οὖν πορευθῆτε
ὀπίσω αὐτῶν. 9 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ
πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ᾽ οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.

10 Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἐγερθήσεται ἔθνος [n]ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασι-
λεία ἐπὶ βασιλείαν· 11 σεισμοί τε μεγάλοι [o]κατὰ τόπους καὶ λιμοὶ καὶ
λοιμοὶ ἔσονται, [p]φόβητρά τε καὶ [q]σημεῖα ἀπ᾽ οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται.
12 Πρὸ δὲ τούτων [r]πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ᾽ ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ
διώξουσι, παραδιδόντες εἰς [s]συναγωγὰς καὶ φυλακάς, [t]ἀγομένους ἐπὶ

---

[a]**20:45** αυτου ¦ --- SBL WH [b]**20:47** ληψονται ¦ λημψονται CT [c]**21:1** τα δωρα αυτων εις το γαζοφυλακιον ¦ εις το γαζοφυλακιον τα δωρα αυτων CT [d]**21:2** τινα και ¦ και τινα TR ¦ τινα ANT CT [e]**21:2** δυο λεπτα ¦ λεπτα δυο CT [f]**21:3** η πτωχη αυτη ¦ αυτη η πτωχη NA TH WH [g]**21:4** απαντες ¦ παντες CT [h]**21:4** του θεου ¦ --- CT [i]**21:4** απαντα ¦ παντα CT [j]**21:6** λιθω 64.9% ¦ λιθον PCK 32% ¦ λιθω ωδε WH 0.5% [k]**21:7** γινεσθαι ¦ γεινεσθαι TH [l]**21:8** οτι ¦ --- CT [m]**21:8** ουν ¦ --- CT [n]**21:10** επι ¦ επ CT [o]**21:11** κατα τοπους και λιμοι και λοιμοι ¦ και κατα τοπους λιμοι και λοιμοι NA SBL ¦ και κατα τοπους λειμοι και λοιμοι TH ¦ και κατα τοπους λοιμοι και λιμοι WH [p]**21:11** φοβητρα ¦ φοβηθρα TH WH [q]**21:11** σημεια απ ουρανου 82% ¦ απ ουρανου σημεια NA WH 0.1% [r]**21:12** παντων ¦ απαντων PCK TR [s]**21:12** συναγωγας ¦ τας συναγωγας CT [t]**21:12** αγομενους ¦ απαγομενους CT

βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου. 13 Ἀποβήσεται [a]δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. 14 [b]Θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ προμελετᾷν ἀπολογηθῆναι· 15 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται [c]ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι [d]πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. 16 Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ [e]συγγενῶν καὶ φίλων καὶ ἀδελφῶν, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν. 17 Καὶ ἔσεσθε [f]μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. 18 Καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. 19 Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν [g]κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

20 Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων [h]τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. 21 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν. 22 Ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσι, τοῦ [i]πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. 23 Οὐαὶ [j]δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται [k]γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ [l]ἐν τῷ λαῷ τούτῳ. 24 Καὶ πεσοῦνται στόματι [m]μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς [n]πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, [o]ἄχρι πληρωθῶσι [p]καιροὶ ἐθνῶν.

25 Καὶ [q]ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ, [r]ἠχούσης θαλάσσης καὶ σάλου, 26 ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 27 Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 28 Ἀρχομένων δὲ τούτων [s]γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

---

[a]**21:13** δε ¦ --- CT [b]**21:14** θεσθε ουν εις τας καρδιας ¦ θετε ουν εν ταις καρδιαις CT [c]**21:15** αντειπειν ουδε αντιστηναι ¦ αντειπειν η αντιστηναι PCK ¦ αντιστηναι η αντειπειν CT [d]**21:15** παντες ¦ απαντες NA SBL WH [e]**21:16** συγγενων και φιλων και αδελφων ¦ αδελφων και συγγενων και φιλων CT TR [f]**21:17** μισουμενοι ¦ μεισουμενοι TH [g]**21:19** κτησασθε ¦ κτησεσθε WH [h]**21:20** την ¦ --- CT [i]**21:22** πλησθηναι ¦ πληρωθηναι ANT BYZ PCK TR [j]**21:23** δε ¦ --- CT [k]**21:23** γαρ ¦ γαρ τοτε ANT [l]**21:23** εν ¦ --- ANT CT [m]**21:24** μαχαιρας ¦ μαχαιρης NA SBL WH [n]**21:24** παντα τα εθνη ¦ τα εθνη παντα CT [o]**21:24** αχρι ¦ αχρις ου CT [p]**21:24** καιροι ¦ και εσονται καιροι WH [q]**21:25** εσται ¦ εσονται CT [r]**21:25** ηχουσης ¦ ηχους CT [s]**21:28** γινεσθαι ¦ γεινεσθαι TH

29 Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς, Ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ
δένδρα· 30 ὅταν [a]προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ’ ἑαυτῶν [b]γινώσκετε
ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. 31 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα
[c]γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. 32 Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται.
33 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ [d]παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ
[e]παρέλθωσι.

34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε [f]βαρηθῶσιν [g]ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν
[h]κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ [i]αἰφνίδιος ἐφ’ ὑμᾶς
ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη· 35 ὡς παγὶς [j]γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς
καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 36 Ἀγρυπνεῖτε [k]οὖν ἐν παντὶ
καιρῷ δεόμενοι, ἵνα [l]καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν [m]πάντα τὰ μέλλοντα
[n]γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων· τὰς δὲ νύκτας ἐξερχό-
μενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν. 38 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς
ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ [o]ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

22 Ἤγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη Πάσχα. 2 Καὶ ἐζή-
τουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν·
ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

3 Εἰσῆλθε δὲ [p]Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν [q]ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώ-
την, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα. 4 Καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς
ἀρχιερεῦσι καὶ [r]στρατηγοῖς τὸ πῶς [s]αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς. 5 Καὶ ἐχά-
ρησαν, καὶ συνέθεντο αὐτῷ [t]ἀργύριον δοῦναι. 6 Καὶ ἐξωμολόγησε καὶ
ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν [u]αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.

---

[a]**21:30** προβαλωσιν ¦ προβαλλωσιν PCK [b]**21:30** γινωσκετε ¦ γεινωσκετε TH [c]**21:31** γινομενα γινωσκετε ¦ γεινομενα γεινωσκετε TH [d]**21:33** παρελευσονται ¦ παρελευσεται PCK [e]**21:33** παρελθωσι ¦ παρελευσονται CT [f]**21:34** βαρηθωσιν ¦ βαρυνθωσιν TR [g]**21:34** υμων αι καρδιαι ¦ αι καρδιαι υμων WH [h]**21:34** κραιπαλη ¦ κρεπαλη TH WH [i]**21:34** αιφνιδιος εφ υμας επιστη ¦ επιστη εφ υμας αιφνιδιος NA SBL TH ¦ επιστη εφ υμας εφνιδιος WH [j]**21:35** γαρ επελευσεται ¦ επεισελευσεται γαρ CT [k]**21:36** ουν ¦ δε CT [l]**21:36** καταξιωθητε ¦ κατισχυσητε CT [m]**21:36** παντα ¦ ταυτα παντα CT TR [n]**21:36** γινεσθαι ¦ γεινεσθαι TH [o]**21:38** ιερω ¦ ορει ANT [p]**22:3** σατανας ¦ ο σατανας ANT PCK TR [q]**22:3** επικαλουμενον ¦ καλουμενον CT [r]**22:4** στρατηγοις ¦ τοις στρατηγοις TR ¦ γραμματευσιν και στρατηγοις ANT [s]**22:4** αυτον παραδω αυτοις ¦ αυτοις παραδω αυτον CT [t]**22:5** αργυριον ¦ αργυρια ANT PCK [u]**22:6** αυτοις ατερ οχλου ¦ ατερ οχλου αυτοις CT

7 Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, [a]ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ Πάσχα. 8 Καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ [b]Ἰωάννην, εἰπών, Πορευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ Πάσχα, ἵνα φάγωμεν. 9 Οἱ δὲ [c]εἶπον αὐτῷ, Ποῦ θέλεις [d]ἑτοιμάσομεν; 10 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδού, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν [e]οὗ εἰσπορεύεται. 11 Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας, Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; 12 Κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει [f]ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. 13 Ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς [g]εἴρηκεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ Πάσχα.

14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ [h]δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. 15 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ Πάσχα φαγεῖν μεθ᾽ ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν· 16 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι [i]οὐκέτι οὐ μὴ φάγω [j]ἐξ αὐτοῦ, ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. 17 Καὶ δεξάμενος [k]ποτήριον, εὐχαριστήσας εἶπε, Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε [l]ἑαυτοῖς· 18 λέγω γὰρ ὑμῖν [m]ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ [n]τοῦ [o]γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως [p]ὅτου ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ. 19 Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 20 [q]Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν [r]ἐκχυνόμενον. 21 Πλὴν ἰδού, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ᾽ ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. 22 [s]Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [t]πορεύεται κατὰ τὸ ὡρισμένον· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι᾽ οὗ παραδίδοται. 23 Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο [u]συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

---

[a]**22:7** εν ¦ --- SBL TH WH [b]**22:8** ιωαννην ¦ ιωανην WH [c]**22:9** ειπον ¦ ειπαν CT [d]**22:9** ετοιμασομεν ¦ ετοιμασωμεν ANT BYZ CT TR [e]**22:10** ου ¦ εις ην CT [f]**22:12** ανωγεον ¦ αναγαιον CT PCK ¦ ανωγαιον ANT [g]**22:13** ειρηκεν ¦ ειρηκει CT [h]**22:14** δωδεκα ¦ --- CT [i]**22:16** ουκετι ¦ --- CT [j]**22:16** εξ αυτου ¦ αυτο CT [k]**22:17** ποτηριον ¦ το ποτηριον ANT [l]**22:17** εαυτοις ¦ εις εαυτους CT [m]**22:18** οτι ¦ --- SBL TH WH [n]**22:18** του ¦ του νυν απο του CT [o]**22:18** γενηματος ¦ γεννηματος TR [p]**22:18** οτου ¦ ου CT [q]**22:20** ωσαυτως και το ποτηριον ¦ και το ποτηριον ωσαυτως CT [r]**22:20** εκχυνομενον ¦ εκχυννομενον CT [s]**22:22** και ο μεν υιος ¦ οτι ο υιος μεν CT [t]**22:22** πορευεται κατα το ωρισμενον ¦ κατα το ωρισμενον πορευεται CT [u]**22:23** συζητειν ¦ συνζητειν TH WH

24 Ἐγένετο δὲ καὶ [a]φιλονεικία ἐν αὐτοῖς τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. 25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται. 26 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ’ ὁ μείζων ἐν ὑμῖν [b]γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. 27 Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; [c]Οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; Ἐγὼ δέ [d]εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν.

28 Ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ’ ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου· 29 κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν, 30 ἵνα [e]ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης [f]μου καὶ [g]καθίσεσθε ἐπὶ θρόνων, [h]κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.

31 [i]Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Σίμων, Σίμων, ἰδού, ὁ Σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς, τοῦ [j]σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· 32 ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ [k]ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας [l]στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου. 33 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. 34 Ὁ δὲ εἶπε, Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ [m]μὴ φωνήσῃ σήμερον ἀλέκτωρ, [n]πρὶν ἢ τρὶς [o]ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.

35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ [p]βαλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος [q]ὑστερήσατε; Οἱ δὲ [r]εἶπον, [s]Οὐθενός. 36 Εἶπεν [t]οὖν αὐτοῖς, Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων [u]βαλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων, [v]πωλήσει τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ [w]ἀγοράσει μάχαιραν. 37 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι [x]ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ [y]τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. 38 Οἱ δὲ [z]εἶπον, Κύριε, ἰδού, μάχαιραι ὧδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἱκανόν ἐστι.

---

[a]**22:24** φιλονεικια ¦ φιλονικια TH [b]**22:26** γενεσθω ¦ γινεσθω ANT NA SBL WH ¦ γεινεσθω TH [c]**22:27** ουχι ¦ ουχ PCK [d]**22:27** ειμι εν μεσω υμων ¦ εν μεσω υμων ειμι CT [e]**22:30** εσθιητε ¦ εσθητε CT [f]**22:30** μου ¦ μου εν τη βασιλεια μου ANT BYZ CT HF PCK TR [g]**22:30** καθισεσθε ¦ καθισησθε TR ¦ καθησεσθε NA SBL ¦ καθησθε TH WH [h]**22:30** κρινοντες τας δωδεκα φυλας ¦ τας δωδεκα φυλας κρινοντες CT [i]**22:31** ειπε δε ο κυριος ¦ --- NA SBL WH [j]**22:31** σινιασαι ¦ σεινιασαι TH [k]**22:32** εκλιπη ¦ εκλειπη BYZ TR [l]**22:32** στηριξον ¦ στηρισον CT [m]**22:34** μη φωνηση ¦ μη φωνησει TR ¦ φωνησει ANT CT [n]**22:34** πριν η ¦ εως CT [o]**22:34** απαρνηση μη ειδεναι με ¦ με απαρνηση ειδεναι CT [p]**22:35** βαλαντιου ¦ βαλλαντιου ANT CT [q]**22:35** υστερησατε ¦ υστερηθητε ANT [r]**22:35** ειπον ¦ ειπαν CT [s]**22:35** ουθενος ¦ ουδενος PCK TR [t]**22:36** ουν ¦ δε CT [u]**22:36** βαλαντιον ¦ βαλλαντιον ANT CT [v]**22:36** πωλησει ¦ πωλησατω CT TR [w]**22:36** αγορασει ¦ αγορασατω CT TR [x]**22:37** ετι ¦ --- CT [y]**22:37** τα ¦ το CT [z]**22:38** ειπον ¦ ειπαν CT

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν·
ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ [a]αὐτοῦ. 40 Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ
τόπου, εἶπεν αὐτοῖς, Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. 41 Καὶ
αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ᾽ αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προ-
σηύχετο, 42 λέγων, Πάτερ, εἰ βούλει [b]παρενεγκεῖν [c]τὸ ποτήριον τοῦτο
ἀπ᾽ ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν [d]γενέσθω. 43 [e]Ὤφθη
δὲ αὐτῷ ἄγγελος [f]ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. 44 Καὶ γενόμενος ἐν
ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσηύχετο. [g]Ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ
θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. 45 Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς
προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς [h]μαθητὰς εὗρεν [i]αὐτοὺς κοιμωμένους
ἀπὸ τῆς λύπης, 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί καθεύδετε; Ἀναστάντες προσεύ-
χεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

47 Ἔτι [j]δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, ὄχλος καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας,
εἷς τῶν δώδεκα, [k]προήρχετο [l]αὐτούς, καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι
[m]αὐτόν. 48 [n]Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου παραδίδως; 49 Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον [o]εἶπον
αὐτῷ, Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν [p]μαχαίρᾳ; 50 Καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐ-
τῶν [q]τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν [r]αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν.
51 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐᾶτε ἕως τούτου. Καὶ ἁψάμενος τοῦ
ὠτίου [s]αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν. 52 Εἶπε δὲ [t]ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενο-
μένους [u]ἐπ᾽ αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέ-
ρους, Ὡς ἐπὶ λῃστὴν [v]ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; 53 Καθ᾽

[a]**22:39** αυτου ¦ --- CT [b]**22:42** παρενεγκειν ¦ παρενεγκε CT SCR [c]**22:42** το ποτηριον τουτο ¦ τουτο το ποτηριον ANT CT [d]**22:42** γενεσθω ¦ γινεσθω ANT BYZ NA SBL WH ¦ γεινεσθω TH [e]**22:43–44** {include verses 43–44} 98.7% ¦ {omit verses 43–44} 1% [Note: Included in the figure of 98.7% are 38 manuscripts that also include the content of verses 43–44 after Matthew 26:39. An additional six manuscripts include the content of verses 43–44 only after Matthew 26:39. NA and WH enclose this text with double brackets.] [f]**22:43** απ ¦ απο του WH [g]**22:44** εγενετο δε ¦ και εγενετο NA SBL WH [h]**22:45** μαθητας ¦ μαθητας αυτου SCR [i]**22:45** αυτους κοιμωμενους ¦ κοιμωμενους αυτους CT [j]**22:47** δε ¦ --- CT [k]**22:47** προηρχετο ¦ προηγεν ANT [l]**22:47** αυτους ¦ αυτων TR [m]**22:47** αυτον ¦ αυτον τουτο γαρ σημειον δεδωκει αυτοις ον αν φιλησω αυτος εστιν ANT PCK [n]**22:48** ο δε ιησους ¦ ιησους δε CT [o]**22:49** ειπον αυτω ¦ ειπαν CT [p]**22:49** μαχαιρα ¦ μαχαιρη CT [q]**22:50** τον δουλον του αρχιερεως ¦ του αρχιερεως τον δουλον CT [r]**22:50** αυτου το ους ¦ το ους αυτου CT [s]**22:51** αυτου ¦ --- CT [t]**22:52** ο ¦ --- CT [u]**22:52** επ ¦ προς PCK [v]**22:52** εξεληλυθατε ¦ εξηλθατε CT

ἡμέραν ὄντος μου μεθ’ ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ’
ἐμέ. [a]Ἀλλ’ αὕτη [b]ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον [c]αὐτὸν εἰς [d]τὸν
οἶκον τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. 55 [e]Ἁψάντων
δὲ [f]πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ [g]συγκαθισάντων [h]αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ
Πέτρος [i]ἐν μέσῳ αὐτῶν. 56 Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον
πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε, Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. 57 Ὁ
δὲ ἠρνήσατο [j]αὐτόν, λέγων, [k]Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν. 58 Καὶ μετὰ βραχὺ
ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη, Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος [l]εἶπεν, Ἄν-
θρωπε, οὐκ εἰμί. 59 Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διϊσχυρί-
ζετο, λέγων, Ἐπ’ ἀληθείας καὶ οὗτος μετ’ αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός
ἐστιν. 60 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. Καὶ παρα-
χρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν [m]ἀλέκτωρ. 61 Καὶ στραφεὶς ὁ
Κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ. Καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ [n]λόγου τοῦ
Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα [o]φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με
τρίς. 62 Καὶ ἐξελθὼν ἔξω [p]ὁ Πέτρος ἔκλαυσε πικρῶς.

63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες [q]τὸν Ἰησοῦν ἐνέπαιζον αὐτῷ,
[r]δέροντες. 64 Καὶ περικαλύψαντες αὐτόν, [s]ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ
πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτόν, λέγοντες, Προφήτευσον. Τίς ἐστιν ὁ
παίσας σε; 65 Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρ-
χιερεῖς [t]καὶ γραμματεῖς, καὶ [u]ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον [v]αὐτῶν,
λέγοντες, 67 Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, [w]εἰπὲ ἡμῖν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐὰν ὑμῖν
εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· 68 ἐὰν δὲ [x]καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ
[y]μοι, ἢ ἀπολύσητε. 69 Ἀπὸ τοῦ [z]νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθή-
μενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. 70 [aa]Εἶπον δὲ πάντες, Σὺ οὖν

[a]**22:53** αλλ ¦ αλλα PCK [b]**22:53** υμων εστιν ¦ εστιν υμων ANT CT [c]**22:54** αυτον ¦ --- CT PCK [d]**22:54** τον οικον ¦ την οικιαν CT [e]**22:55** αψαντων ¦ περιαψαντων CT [f]**22:55** πυρ ¦ πυραν ANT [g]**22:55** συγκαθισαντων ¦ συνκαθισαντων TH WH [h]**22:55** αυτων ¦ --- CT [i]**22:55** εν μεσω ¦ μεσος CT [j]**22:57** αυτον ¦ --- ANT CT [k]**22:57** γυναι ουκ οιδα αυτον ¦ ουκ οιδα αυτον γυναι CT [l]**22:58** ειπεν ¦ εφη CT [m]**22:60** αλεκτωρ ¦ ο αλεκτωρ TR [n]**22:61** λογου ¦ ρηματος NA TH WH [o]**22:61** φωνησαι ¦ φωνησαι σημερον CT [p]**22:62** ο πετρος ¦ --- CT PCK [q]**22:63** τον ιησουν ¦ αυτον CT [r]**22:63** δεροντες ¦ δαιροντες PCK [s]**22:64** ετυπτον αυτου το προσωπον και επηρωτων αυτον ¦ επηρωτων CT [t]**22:66** και ¦ τε και CT PCK TR [u]**22:66** ανηγαγον ¦ απηγαγον CT PCK [v]**22:66** αυτων ¦ εαυτων ANT TR [w]**22:67** ειπε ¦ ειπον CT [x]**22:68** και ¦ --- CT [y]**22:68** μοι η απολυσητε 93.7% ¦ --- CT 0.4% [z]**22:69** νυν ¦ νυν δε CT [aa]**22:70** ειπον ¦ ειπαν CT

εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, Ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμι.
71 Οἱ δὲ [a]εἶπον, Τί ἔτι [b]χρείαν ἔχομεν μαρτυρίας; Αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν
ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

23 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, [c]ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν
[d]Πιλάτον. 2 Ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες, Τοῦτον
[e]εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ [f]ἔθνος, καὶ κωλύοντα [g]Καίσαρι φόρους
διδόναι, [h]λέγοντα [i]ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. 3 Ὁ δὲ [j]Πιλάτος
[k]ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶς αὐτῷ ἔφη, Σὺ λέγεις. 4 Ὁ δὲ [l]Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς
καὶ τοὺς [m]ὄχλους, Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. 5 Οἱ
δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες ὅτι Ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς
Ἰουδαίας, [n]ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.

6 [o]Πιλάτος δὲ ἀκούσας [p]Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος
Γαλιλαῖός ἐστι. 7 Καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρῴδου ἐστίν,
ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς [q]Ἡρῴδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις
ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. 8 Ὁ δὲ Ἡρῴδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη
[r]λίαν· ἦν γὰρ [s]θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτόν, διὰ τὸ [t]ἀκούειν [u]πολλὰ
περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ [v]γινόμενον.
9 Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο
αὐτῷ. 10 [w]Εἱστήκεισαν δὲ οἱ [x]ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως
κατηγοροῦντες αὐτοῦ. 11 Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν [y]ὁ Ἡρῴδης σὺν
τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν [z]αὐτὸν ἐσθῆτα
λαμπράν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ [aa]Πιλάτῳ. 12 Ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε

[a]**22:71** ειπον ¦ ειπαν CT [b]**22:71** χρειαν εχομεν μαρτυριας ¦ εχομεν μαρτυριας χρειαν CT [c]**23:1** ηγαγον ¦ ηγαγεν TR [d]**23:1** πιλατον ¦ πειλατον TH WH [e]**23:2** ευρομεν ¦ ευραμεν CT [f]**23:2** εθνος ¦ εθνος ημων CT [g]**23:2** καισαρι φορους ¦ φορους καισαρι CT [h]**23:2** λεγοντα ¦ και λεγοντα CT [i]**23:2** ἑαυτὸν ¦ αὐτὸν SBL WH [j]**23:3** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [k]**23:3** επηρωτησεν ¦ ηρωτησεν CT [l]**23:4** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [m]**23:4** οχλους ¦ οχλους οτι ANT [n]**23:5** αρξαμενος ¦ και αρξαμενος CT [o]**23:6** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [p]**23:6** γαλιλαιαν ¦ --- CT [q]**23:7** ηρωδην ¦ τον ηρωδην TH [r]**23:8** λιαν ¦ λειαν TH [s]**23:8** θελων εξ ικανου ¦ εξ ικανου θελων ANT ¦ εξ ικανων χρονων θελων CT [t]**23:8** ακουειν ¦ ακουειν αυτον ANT [u]**23:8** πολλα ¦ --- CT [v]**23:8** γινομενον ¦ γεινομενον TH [w]**23:10** ειστηκεισαν ¦ ιστηκεισαν TH WH [x]**23:10** αρχιερεις και οι γραμματεις ¦ γραμματεις και οι αρχιερεις ANT [y]**23:11** ο ¦ και ο NA SBL TH [z]**23:11** αυτον ¦ --- CT [aa]**23:11** πιλατω ¦ πειλατω TH WH

[a]Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρῴδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ᾽ ἀλλήλων· προϋπῆρχον
γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς [b]ἑαυτούς.
13 [c]Πιλάτος δὲ [d]συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας
καὶ τὸν λαόν, 14 εἶπε πρὸς αὐτούς, Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον
τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδού, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνα-
κρίνας [e]οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ᾽
αὐτοῦ· 15 ἀλλ᾽ οὐδὲ Ἡρῴδης· [f]ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδού,
οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ. 16 Παιδεύσας οὖν αὐτὸν
ἀπολύσω.
17 [g]Ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἕνα.
18 [h]Ἀνέκραξαν δὲ [i]παμπληθεί, λέγοντες, Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ
ἡμῖν [j]Βαραββᾶν· 19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει
καὶ φόνον [k]βεβλημένος εἰς φυλακήν. 20 Πάλιν [l]οὖν ὁ [m]Πιλάτος
[n]προσεφώνησε, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 Οἱ δὲ ἐπεφώνουν,
λέγοντες, [o]Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. 22 Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς
αὐτούς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; Οὐδὲν [p]αἴτιον θανάτου εὗρον
ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς
μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ
αὐτῶν [q]καὶ τῶν ἀρχιερέων. 24 [r]Ὁ δὲ [s]Πιλάτος [t]ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ
αἴτημα αὐτῶν. 25 Ἀπέλυσε [u]δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον
εἰς [v]τὴν φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι
αὐτῶν.
26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι [w]Σίμωνός τινος
Κυρηναίου ἐρχομένου ἀπ᾽ ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρόν, φέρειν

---

[a]**23:12** πιλατος και ο ηρωδης ¦ ηρωδης και ο πιλατος ANT NA SBL ¦ ηρωδης και ο πειλατος TH WH [b]**23:12** ἑαυτούς ¦ αὐτούς NA TH ¦ αὑτούς SBL WH [c]**23:13** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [d]**23:13** συγκαλεσαμενος ¦ συνκαλεσαμενος TH WH [e]**23:14** ουδεν ¦ ουθεν CT [f]**23:15** ανεπεμψα γαρ υμας προς αυτον ¦ ανεπεμψε γαρ αυτον προς ημας CT [g]**23:17** αναγκην δε ειχεν απολυειν αυτοις κατα εορτην ενα 77.2% ¦ --- CT 2% [h]**23:18** ανεκραξαν ¦ ανεκραγον CT [i]**23:18** παμπληθει ¦ πανπληθει TH WH [j]**23:18** βαραββαν ¦ τον βαραββαν CT TR [k]**23:19** βεβλημενος εις φυλακην ¦ βεβλημενος εις την φυλακην ANT ¦ βληθεις εν τη φυλακη CT [l]**23:20** ουν ¦ δε CT [m]**23:20** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [n]**23:20** προσεφωνησε ¦ προσεφωνησεν αυτοις NA TH WH [o]**23:21** σταυρωσον σταυρωσον ¦ σταυρου σταυρου CT [p]**23:22** αιτιον ¦ αξιον ANT [q]**23:23** και των αρχιερεων 98.7% ¦ --- CT 0.5% [r]**23:24** ο δε ¦ και CT [s]**23:24** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [t]**23:24** επεκρινε ¦ επεκρεινε TH [u]**23:25** δε ¦ δε αυτοις TR ¦ δε αυτοις τον βαραββαν ANT [v]**23:25** την ¦ --- CT [w]**23:26** σιμωνος τινος κυρηναιου ερχομενου ¦ σιμωνος τινος κυρηναιου του ερχομενου TR ¦ σιμωνα τινα κυρηναιον ερχομενον CT

[a]ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27 Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ,
καὶ γυναικῶν αἳ [b]καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 Στραφεὶς δὲ
πρὸς αὐτὰς [c]ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ'
ἐμέ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. 29 Ὅτι ἰδού,
ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι, Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ [d]κοιλίαι αἳ
οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ [e]ἐθήλασαν. 30 Τότε ἄρξονται λέγειν
τοῖς ὄρεσι, [f]Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς.
31 Ὅτι εἰ ἐν [g]τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;

32 Ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι [h]δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.
33 Καὶ ὅτε [i]ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ
ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ
ἀριστερῶν. 34 [j]Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε, Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι
τί ποιοῦσι. Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, [k]ἔβαλον [l]κλῆρον.
35 Καὶ [m]εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. Ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες
[n]σὺν αὐτοῖς, λέγοντες, Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός
ἐστιν ὁ Χριστός, [o]ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός. 36 [p]Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ
οἱ στρατιῶται, προσερχόμενοι [q]καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ, 37 καὶ
λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. 38 Ἦν
δὲ καὶ ἐπιγραφὴ [r]γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ
Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν [s]Ἰουδαίων.

39 Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν,
[t]λέγων, [u]Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. 40 Ἀποκριθεὶς
δὲ ὁ ἕτερος [v]ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων, Οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν
τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; 41 Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν
ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε. 42 Καὶ ἔλεγε [w]τῷ

---

[a]**23:26** οπισθεν ¦ οπισω ANT [b]**23:27** και ¦ --- CT [c]**23:28** ο ¦ --- TH WH [d]**23:29** κοιλιαι ¦ αι κοιλιαι CT [e]**23:29** εθηλασαν ¦ εθρεψαν CT [f]**23:30** πεσετε ¦ πεσατε WH [g]**23:31** τω ¦ --- WH [h]**23:32** δυο κακουργοι ¦ κακουργοι δυο NA SBL WH [i]**23:33** απηλθον ¦ ηλθον NA SBL TH ¦ ηλθαν WH [j]**23:34** ο δε ιησους ελεγεν πατερ αφες αυτοις ου γαρ οιδασιν τι ποιουσιν 89.3% ¦ --- 1% [Note: NA and WH enclose this text with double brackets.] [k]**23:34** εβαλον ¦ εβαλλον ANT [l]**23:34** κληρον ¦ κληρους NA SBL [m]**23:35** ειστηκει ¦ ιστηκει TH WH [n]**23:35** συν αυτοις ¦ --- CT [o]**23:35** ο του θεου ¦ του θεου ο CT [p]**23:36** ενεπαιζον ¦ ενεπαιξαν CT [q]**23:36** και ¦ --- CT [r]**23:38** γεγραμμενη επ αυτω γραμμασιν ελληνικοις και ρωμαικοις και εβραικοις ουτος εστιν ¦ επ αυτω CT [s]**23:38** ιουδαιων ¦ ιουδαιων ουτος CT [t]**23:39** λεγων ¦ --- WH [u]**23:39** ει ¦ ουχι CT [v]**23:40** επετιμα αυτω λεγων ¦ επιτιμων αυτω εφη CT [w]**23:42** τω ιησου μνησθητι μου κυριε ¦ ιησου μνησθητι μου CT

Ἰησοῦ, Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς [a]ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. 43 Καὶ
εἶπεν αὐτῷ [b]ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν [c]λέγω σοι, σήμερον μετ᾽ ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ
παραδείσῳ.

44 [d]Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ᾽ ὅλην τὴν
γῆν ἕως ὥρας [e]ἐνάτης. 45 [f]Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, [g]καὶ ἐσχίσθη τὸ
καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. 46 Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ
Ἰησοῦς εἶπε, Πάτερ, εἰς χεῖράς σου [h]παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου· [i]καὶ
ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν. 47 Ἰδὼν δὲ ὁ [j]ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον,
[k]ἐδόξασε τὸν Θεόν, λέγων, Ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν.
48 Καὶ πάντες οἱ [l]συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην,
[m]θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες [n]ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον.
49 Εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ [o]αὐτοῦ [p]μακρόθεν, καὶ γυναῖκες
αἱ [q]συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

50 Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτὴς ὑπάρχων, [r]ἀνὴρ ἀγα-
θὸς καὶ δίκαιος— 51 οὗτος οὐκ ἦν [s]συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ
πράξει αὐτῶν—ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς [t]καὶ προ-
σεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· 52 οὗτος προσελθὼν τῷ
[u]Πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 53 Καὶ καθελὼν [v]αὐτὸ ἐνετύ-
λιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν [w]αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ
ἦν [x]οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος. 54 Καὶ ἡμέρα ἦν [y]Παρασκευή, σάββατον
ἐπέφωσκε. 55 Κατακολουθήσασαι δὲ [z]γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνελη-
λυθυῖαι [aa]αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη

---

[a]**23:42** εν τη βασιλεια ¦ εις την βασιλειαν NA WH [b]**23:43** ο ιησους ¦ --- CT [c]**23:43** λεγω σοι ¦ σοι λεγω CT [d]**23:44** ην δε ¦ και ην ηδη CT [e]**23:44** ενατης ¦ εννατης TR [f]**23:45** και εσκοτισθη ο ηλιος 96.4% ¦ του ηλιου εκλειποντος ANT WH 0.4% ¦ του ηλιου εκλιποντος NA SBL TH 0.4% [g]**23:45** και εσχισθη ¦ εσχισθη δε CT [h]**23:46** παραθησομαι ¦ παρατιθεμαι ANT CT [i]**23:46** και ταυτα ¦ τουτο δε CT [j]**23:47** εκατονταρχος ¦ εκατονταρχης CT [k]**23:47** εδοξασε ¦ εδοξαζε CT [l]**23:48** συμπαραγενομενοι ¦ συνπαραγενομενοι TH WH [m]**23:48** θεωρουντες ¦ θεωρησαντες CT [n]**23:48** εαυτων ¦ --- CT [o]**23:49** αυτου ¦ αυτω CT [p]**23:49** μακροθεν ¦ απο μακροθεν ANT NA TH WH [q]**23:49** συνακολουθησασαι ¦ συνακολουθουσαι CT [r]**23:50** ανηρ ¦ και ανηρ ANT NA [s]**23:51** συγκατατεθειμενος ¦ συνκατατεθειμενος TH WH [t]**23:51** και προσεδεχετο και αυτος ¦ προσεδεχετο και αυτος ANT PCK ¦ προσεδεχετο CT [u]**23:52** πιλατω ¦ πειλατω TH WH [v]**23:53** αυτο ενετυλιξεν αυτο ¦ αυτο ενετυλιξε ANT ¦ ενετυλιξεν αυτο CT [w]**23:53** αυτο ¦ αυτον CT [x]**23:53** ουδεπω ουδεις ¦ ουδεις ουδεπω ANT ¦ ουδεις ουπω CT [y]**23:54** παρασκευη ¦ παρασκευη και TR ¦ παρασκευης και CT [z]**23:55** γυναικες ¦ και γυναικες TR ¦ αι γυναικες ANT CT [aa]**23:55** αυτω εκ της γαλιλαιας ¦ εκ της γαλιλαιας αυτω CT

τὸ σῶμα αὐτοῦ. 56 Ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα. Καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

24 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὄρθρου [a]βαθέος, [b]ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, φέρουσαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα, [c]καί τινες σὺν αὐταῖς. 2 Εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου. 3 [d]Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶμα [e]τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. 4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ [f]διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδού, [g]ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν [h]ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις· 5 ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ [i]κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, [j]εἶπον πρὸς αὐτάς, Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; 6 Οὐκ ἔστιν ὧδε, [k]ἀλλ' ἠγέρθη· μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, 7 λέγων [l]ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. 8 Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, 9 καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς. 10 Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ [m]Ἰωάννα καὶ Μαρία [n]Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, [o]αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. 11 Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα [p]αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. 12 Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια [q]κείμενα μόνα· καὶ ἀπῆλθε πρὸς [r]ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

13 Καὶ ἰδού, δύο ἐξ αὐτῶν [s]ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ᾗ ὄνομα Ἐμμαούς. 14 Καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. 15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ [t]συζητεῖν, καὶ αὐτὸς [u]ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς. 16 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ

[a]**24:1** βαθεος ¦ βαθεως BYZ CT HF [b]**24:1** ηλθον επι το μνημα ¦ επι το μνημα ηλθον NA SBL TH ¦ επι το μνημα ηλθαν WH [c]**24:1** και τινες συν αυταις ¦ --- CT [d]**24:3** και εισελθουσαι ¦ εισελθουσαι δε CT [e]**24:3** του κυριου ιησου ¦ --- SBL [f]**24:4** διαπορεισθαι ¦ απορεισθαι CT [g]**24:4** ανδρες δυο ¦ δυο ανδρες TR [h]**24:4** εσθησεσιν αστραπτουσαις ¦ εσθητι αστραπτουση CT [i]**24:5** κλινουσων το προσωπον ¦ κλινουσων τα προσωπα NA SBL WH ¦ κλεινουσων τα προσωπα TH [j]**24:5** ειπον ¦ ειπαν CT [k]**24:6** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [l]**24:7** οτι δει τον υιον του ανθρωπου ¦ τον υιον του ανθρωπου οτι δει CT [m]**24:10** ιωαννα ¦ ιωανα WH [n]**24:10** ιακωβου ¦ η ιακωβου BYZ CT PCK [o]**24:10** αι ¦ --- CT [p]**24:11** αυτων ¦ ταυτα CT [q]**24:12** κειμενα ¦ --- CT [r]**24:12** ἑαυτὸν ¦ αὑτὸν SBL WH ¦ αὐτὸν TH [s]**24:13** ησαν πορευομενοι εν αυτη τη ημερα ¦ εν αυτη τη ημερα ησαν πορευομενοι CT [t]**24:15** συζητειν ¦ συνζητειν TH WH [u]**24:15** ο ¦ --- CT

αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. [17] Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καί [a] ἐστε σκυθρωποί; [18] Ἀποκριθεὶς δὲ [b] ὁ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεοπᾶς, εἶπε πρὸς αὐτόν, Σὺ μόνος παροικεῖς [c] Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; [19] Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ποῖα; Οἱ δὲ [d] εἶπον αὐτῷ, Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ [e] Ναζωραίου, [f] ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ· [20] ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. [21] Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ. Ἀλλά [g] γε σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει [h] σήμερον ἀφ’ οὗ ταῦτα ἐγένετο. [22] Ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι [i] ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον· [23] καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, [j] ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῇν. [24] Καὶ [k] ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτω καθὼς [l] καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. [25] Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς, Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται· [26] οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; [27] Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ [m] Μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, [n] διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ.

[28] Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς [o] προσεποιεῖτο [p] πορρωτέρω πορεύεσθαι. [29] Καὶ παρεβιάσαντο αὐτόν, λέγοντες, Μεῖνον μεθ’ ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστί, καὶ [q] κέκλικεν ἡ ἡμέρα. Καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. [30] Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ’ αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς. [31] Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ’ αὐτῶν. [32] Καὶ [r] εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν [s] ἐν ἡμῖν, ὡς

---

[a] **24:17** εστε ¦ εσταθησαν CT [b] **24:18** ο εις ω ονομα ¦ εις ονοματι CT [c] **24:18** ιερουσαλημ ¦ εν ιερουσαλημ ANT TR [d] **24:19** ειπον ¦ ειπαν CT [e] **24:19** ναζωραιου 98.8% ¦ ναζαρηνου CT 0.5% [f] **24:19** ος ¦ ως PCK [g] **24:21** γε ¦ γε και CT [h] **24:21** σημερον ¦ --- CT [i] **24:22** ορθριαι ¦ ορθριναι CT [j] **24:23** ηλθον ¦ ηλθαν WH [k] **24:24** απηλθον ¦ απηλθαν WH [l] **24:24** και ¦ --- WH [m] **24:27** μωσεως ¦ μωυσεως ANT CT [n] **24:27** διηρμηνευεν ¦ διερμηνευσεν CT [o] **24:28** προσεποιειτο ¦ προσεποιησατο CT [p] **24:28** πορρωτερω ¦ πορρωτερον CT [q] **24:29** κεκλικεν ¦ κεκλικεν ηδη CT [r] **24:32** ειπον ¦ ειπαν CT [s] **24:32** εν ημιν ¦ --- WH

ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, [a]καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; [33] Καὶ
ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον
[b]συνηθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, [34] λέγοντας ὅτι
[c]Ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως, καὶ ὤφθη Σίμωνι. [35] Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο
τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

[36] Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, [d]αὐτὸς [e]ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ
αὐτῶν, [f]καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν. [37] Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι
γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. [38] Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί τεταραγμέ-
νοι ἐστέ, καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν [g]ταῖς καρδίαις ὑμῶν;
[39] Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι [h]αὐτὸς ἐγώ εἰμι· ψη-
λαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς
ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. [40] Καὶ τοῦτο εἰπὼν [i]ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας
καὶ τοὺς πόδας. [41] Ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυ-
μαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς, Ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε; [42] Οἱ δὲ ἐπέδωκαν
αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, [j]καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου. [43] Καὶ λαβὼν
ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

[44] Εἶπε δὲ [k]αὐτοῖς, Οὗτοι οἱ [l]λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι
ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ
[m]Μωσέως καὶ [n]προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. [45] Τότε διήνοιξεν
αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· [46] καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι
Οὕτω γέγραπται, [o]καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ ἀναστῆναι
ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, [47] καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ
μετάνοιαν [p]καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, [q]ἀρξάμενον
ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. [48] Ὑμεῖς [r]δέ ἐστε μάρτυρες τούτων. [49] [s]Καὶ ἰδού,
ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ᾽ ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ

[a]**24:32** και ¦ --- CT [b]**24:33** συνηθροισμενους ¦ ηθροισμενους CT [c]**24:34** ηγερθη ο κυριος οντως ¦ οντως ηγερθη ο κυριος CT [d]**24:36** αυτος ¦ και αυτος PCK [e]**24:36** ο ιησους ¦ --- CT [f]**24:36** και λεγει αυτοις ειρηνη υμιν ¦ --- SBL [g]**24:38** ταις καρδιαις ¦ τη καρδια CT [h]**24:39** αυτος εγω ειμι ¦ εγω ειμι αυτος CT [i]**24:40** επεδειξεν ¦ εδειξεν CT [j]**24:42** και απο μελισσιου (μελισσειου PCK) κηριου 91.9% ¦ --- CT 0.7% [k]**24:44** αυτοις ¦ προς αυτους CT [l]**24:44** λογοι ¦ λογοι μου CT [m]**24:44** μωσεως ¦ μωυσεως ANT CT [n]**24:44** προφηταις ¦ τοις προφηταις NA TH WH [o]**24:46** και ουτως εδει ¦ --- CT [p]**24:47** και 99.4% ¦ εις NA WH 0.5% [q]**24:47** αρξαμενον 94.7% ¦ αρξαμενοι CT 1.1% [r]**24:48** δε εστε ¦ εστε SBL TH ¦ --- NA WH [s]**24:49** και ιδου εγω αποστελλω ¦ και ιδου εγω εξαποστελλω SBL WH ¦ καγω εξαποστελλω TH

καθίσατε ἐν τῇ πόλει [a]Ἱερουσαλήμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθε [b]δύναμιν ἐξ
ὕψους.
50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς [c]ἔξω ἕως [d]εἰς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας τὰς χεῖ-
ρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. 51 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐ-
τούς, διέστη ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. 52 Καὶ αὐτοὶ
προσκυνήσαντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς με-
γάλης· 53 καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, [e]αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες
τὸν Θεόν. [f]Ἀμήν.[g]

[a]**24:49** ιερουσαλημ ¦ --- CT [b]**24:49** δυναμιν εξ υψους ¦ εξ υψους δυναμιν CT [c]**24:50** εξω ¦ --- SBL TH WH [d]**24:50** εις ¦ προς CT [e]**24:53** αινουντες και ¦ --- CT [f]**24:53** αμην ¦ --- CT [g]The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ιε´ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς
ἦν ὁ λόγος. 2 Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. 3 Πάντα δι’ αὐτοῦ
ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. 4 Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν,
καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, 5 καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει,
καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

6 Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ
[a]Ἰωάννης. 7 Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ
φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι’ αὐτοῦ. 8 Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς,
ἀλλ’ ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.

9 Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον
εἰς τὸν κόσμον. 10 Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι’ αὐτοῦ ἐγένετο,
καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 11 Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ
παρέλαβον. 12 Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα
Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· 13 οἳ οὐκ ἐξ αἱ-
μάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ’ ἐκ
Θεοῦ ἐγεννήθησαν.

14 Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν—καὶ ἐθεα-
σάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός—πλήρης
χάριτος καὶ ἀληθείας. 15 [b]Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε
λέγων, Οὗτος ἦν [c]ὃν εἶπον, Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου
γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. 16 [d]Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς
πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος. 17 Ὅτι ὁ νόμος διὰ [e]Μωσέως
ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. 18 Θεὸν οὐ-

---

[a] **1:6** ιωαννης ¦ ιωανης WH [b] **1:15** ιωαννης ¦ ιωανης WH [c] **1:15** ον ειπον ¦ ο ειπων WH [d] **1:16** και ¦ οτι CT [e] **1:17** μωσεως ¦ μωυσεως ANT CT

δεὶς ἑώρακε πώποτε· [a]ὁ μονογενὴς υἱός, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πα-
τρός, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.
19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ [b]Ἰωάννου, ὅτε [c]ἀπέστειλαν οἱ
Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ [d]Λευΐτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν,
Σὺ τίς εἶ; 20 Καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμολόγησεν ὅτι
[e]Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός. 21 Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, Τί οὖν; [f]Ἠλίας εἶ
σύ; Καὶ λέγει, Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ; Καὶ ἀπεκρίθη, Οὔ. 22 [g]Εἶπον
οὖν αὐτῷ, Τίς εἶ; Ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς. Τί λέγεις
περὶ σεαυτοῦ; 23 Ἔφη, Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Εὐθύνατε τὴν
ὁδὸν Κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἠσαΐας ὁ προφήτης.
24 Καὶ [h]οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων. 25 Καὶ ἠρώτη-
σαν αὐτόν, καὶ [i]εἶπον αὐτῷ, Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστός,
[j]οὔτε Ἠλίας, οὔτε ὁ προφήτης; 26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ [k]Ἰωάννης λέγων,
Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος [l]δὲ ὑμῶν [m]ἕστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.
27 [n]Αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, [o]ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν·
οὗ [p]ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.
28 Ταῦτα ἐν [q]Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν [r]Ἰωάννης
βαπτίζων.
29 Τῇ ἐπαύριον [s]βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέ-
γει, Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. 30 Οὗτός
ἐστι [t]περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον, Ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέ-
γονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. 31 Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῇ
τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν [u]τῷ ὕδατι βαπτίζων. 32 Καὶ ἐμαρ-
τύρησεν [v]Ἰωάννης λέγων ὅτι Τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον [w]ὡσεὶ
περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ᾽ αὐτόν. 33 Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐ-
τόν· ἀλλ᾽ ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἐφ᾽ ὃν ἂν

[a]**1:18** ο μονογενης υιος 98.3% ¦ μονογενης θεος NA SBL WH 0.3% [b]**1:19** ιωαννου ¦ ιωανου WH [c]**1:19** απεστειλαν ¦ απεστειλαν προς αυτον NA TH WH [d]**1:19** λευιτας ¦ λευειτας TH WH [e]**1:20** ουκ ειμι εγω ¦ εγω ουκ ειμι CT [f]**1:21** ηλιας ει συ ¦ συ ηλιας ει NA SBL ¦ συ ηλειας ει TH WH [g]**1:22** ειπον ¦ ειπαν CT [h]**1:24** οι ¦ --- CT [i]**1:25** ειπον ¦ ειπαν NA SBL [j]**1:25** ουτε ηλιας ουτε ¦ ουδε ηλιας ουδε NA SBL ¦ ουδε ηλειας ουδε TH WH [k]**1:26** ιωαννης ¦ ιωανης WH [l]**1:26** δε ¦ --- CT [m]**1:26** εστηκεν ¦ στηκει WH [n]**1:27** αυτος εστιν ο 95.8% ¦ ο NA SBL TH 2.2% ¦ --- WH 0.4% [o]**1:27** ος εμπροσθεν μου γεγονεν ¦ --- CT [p]**1:27** εγω ουκ ειμι 86.2% ¦ ουκ ειμι SBL 6.9% ¦ ουκ ειμι εγω NA TH WH 3% [q]**1:28** βηθανια ¦ βιθαβαρα PCK ¦ βηθαβαρα TR [r]**1:28** ιωαννης ¦ ο ιωαννης NA SBL TH ¦ ο ιωανης WH [s]**1:29** βλεπει ¦ βλεπει ο ιωαννης ANT BYZ PCK TR [t]**1:30** περι 98.9% ¦ υπερ CT 0.6% [u]**1:31** τω ¦ --- CT [v]**1:32** ιωαννης ¦ ιωανης WH [w]**1:32** ωσει ¦ ως ANT BYZ CT PCK

ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ᾽ αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων
ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. 34 Κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν
ὁ [a]υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν [b]εἱστήκει [c]ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ δύο· 36 καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει, Ἴδε ὁ ἀμνὸς
τοῦ Θεοῦ. 37 Καὶ ἤκουσαν [d]αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκο-
λούθησαν τῷ Ἰησοῦ. 38 Στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς
ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς, Τί ζητεῖτε; Οἱ δὲ [e]εἶπον αὐτῷ, [f]Ῥαββί—
ὃ λέγεται [g]ἑρμηνευόμενον, Διδάσκαλε—ποῦ μένεις; 39 Λέγει αὐτοῖς,
Ἔρχεσθε καὶ [h]ἴδετε. [i]Ἦλθον καὶ [j]εἶδον ποῦ μένει· καὶ παρ᾽ αὐτῷ ἔμει-
ναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· [k]ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. 40 Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελ-
φὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ [l]Ἰωάννου
καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. 41 Εὑρίσκει οὗτος [m]πρῶτος τὸν ἀδελφὸν
τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, Εὑρήκαμεν τὸν [n]Μεσίαν—ὅ ἐστι
μεθερμηνευόμενον, [o]Χριστός. 42 [p]Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.
[q]Ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς [r]Ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ
Κηφᾶς—ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος.

43 Τῇ ἐπαύριον [s]ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει
Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ [t]ὁ Ἰησοῦς, Ἀκολούθει μοι. 44 Ἦν δὲ ὁ Φίλιπ-
πος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. 45 Εὑρίσκει
Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὃν ἔγραψε [u]Μωσῆς ἐν τῷ
νόμῳ καὶ οἱ προφῆται εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν [v]τὸν υἱὸν [w]τοῦ Ἰωσὴφ τὸν
ἀπὸ [x]Ναζαρέτ. 46 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ, Ἐκ [y]Ναζαρὲτ δύναταί
τι ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει αὐτῷ [z]Φίλιππος, Ἔρχου καὶ ἴδε. 47 Εἶδεν [aa]ὁ
Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ,

[a]**1:34** υιος 99.5% ¦ εκλεκτος SBL 0.4% [b]**1:35** ειστηκει ¦ ιστηκει TH WH [c]**1:35** ο ιωαννης ¦ ιωανης WH [d]**1:37** αυτου οι δυο μαθηται 93.4% ¦ οι δυο μαθηται αυτου CT 1.6% [e]**1:38** ειπον ¦ ειπαν CT [f]**1:38** ραββι ¦ ραββει TH WH [g]**1:38** ερμηνευομενον 93.8% ¦ μεθερμηνευομενον CT 3.2% [h]**1:39** ιδετε ¦ οψεσθε CT [i]**1:39** ηλθον ¦ ηλθον ουν ANT ¦ ηλθαν ουν CT [j]**1:39** ειδον ¦ ειδαν CT [k]**1:39** ωρα ¦ ωρα δε TR [l]**1:40** ιωαννου ¦ ιωανου WH [m]**1:41** πρωτος ¦ πρωτον CT [n]**1:41** μεσιαν ¦ μεσσιαν ANT CT TR [o]**1:41** χριστος ¦ ο χριστος TR [p]**1:42** και ¦ --- CT [q]**1:42** εμβλεψας ¦ εμβλεψας δε BYZ TR [r]**1:42** ιωνα 98.6% ¦ ιωαννου NA SBL TH 0.4% ¦ ιωανου WH 0.1% [s]**1:43** ηθελησεν ¦ ηθελησεν ο ιησους ANT TR [t]**1:43** ο ιησους ¦ --- ANT BYZ PCK TR [u]**1:45** μωσης ¦ μωυσης ANT CT [v]**1:45** τον ¦ --- CT [w]**1:45** του ¦ --- PCK [x]**1:45** ναζαρετ ¦ ναζαρεθ SCR [y]**1:46** ναζαρετ ¦ ναζαρεθ SCR [z]**1:46** φιλιππος ¦ ο φιλιππος NA SBL WH [aa]**1:47** ο ¦ --- WH

Ἴδε ἀληθῶς [a]Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι. 48 Λέγει αὐτῷ Ναθα-
ναήλ, Πόθεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη [b]Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πρὸ
τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶδόν σε. 49 Ἀπεκρίθη
[c]Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ, [d]Ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ [e]εἶ ὁ
βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. 50 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι εἶπόν
[f]σοι, Εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; Μείζω τούτων [g]ὄψει.
51 Καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, [h]ἀπ᾽ ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν
ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνον-
τας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

2 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ
ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· 2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. 3 Καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ
τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν, Οἶνον οὐκ ἔχουσι. 4 [i]Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Τί
ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; Οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. 5 Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς
διακόνοις, Ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.

6 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ [j]ὑδρίαι λίθιναι ἓξ κείμεναι κατὰ τὸν καθαρισμὸν
τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. 7 Λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς, Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. Καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω.
8 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ [k]ἀρχιτρικλίνῳ. [l]Καὶ
ἤνεγκαν. 9 Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ [m]ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημέ-
νον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν—οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες
τὸ ὕδωρ—φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ [n]ἀρχιτρίκλινος, 10 καὶ λέγει αὐτῷ, Πᾶς
ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, [o]τότε
τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. 11 Ταύτην ἐποίησε
[p]τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέ-
ρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

[a] **1:47** ισραηλιτης ¦ ισραηλειτης TH WH [b] **1:48** ιησους ¦ ο ιησους TR [c] **1:49** ναθαναηλ και λεγει αυτω 92.9% ¦ αυτω ναθαναηλ CT 1% [d] **1:49** ραββι ¦ ραββει TH WH [e] **1:49** ει ο βασιλευς ¦ βασιλευς ει CT [f] **1:50** σοι ¦ σοι οτι CT [g] **1:50** οψει ¦ οψη CT [h] **1:51** απ αρτι 95.9% ¦ --- CT 0.7% [i] **2:4** λεγει ¦ και λεγει NA SBL WH [j] **2:6** υδριαι λιθιναι εξ κειμεναι κατα τον καθαρισμον των ιουδαιων 95.1% ¦ λιθιναι υδριαι εξ κατα τον καθαρισμον των ιουδαιων κειμεναι CT 0.9% [k] **2:8** αρχιτρικλινω ¦ αρχιτρικλεινω TH [l] **2:8** και ¦ οι δε CT [m] **2:9** αρχιτρικλινος ¦ αρχιτρικλεινος TH [n] **2:9** αρχιτρικλινος ¦ αρχιτρικλεινος TH [o] **2:10** τοτε ¦ --- CT [p] **2:11** την ¦ --- CT

12 Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς [a]Καπερναούμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ,
καὶ οἱ ἀδελφοὶ [b]αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολ-
λὰς ἡμέρας.
13 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσό-
λυμα ὁ Ἰησοῦς. 14 Καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ
πρόβατα καὶ περιστεράς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους. 15 Καὶ ποι-
ήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε
πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε [c]τὸ κέρμα, καὶ
τὰς τραπέζας [d]ἀνέστρεψε· 16 καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν,
Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμ-
πορίου. 17 Ἐμνήσθησαν [e]δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν,
Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου [f]καταφάγεταί με.
18 Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ [g]εἶπον αὐτῷ, Τί σημεῖον δει-
κνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; 19 Ἀπεκρίθη [h]Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. 20 [i]Εἶπον
οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, [j]Τεσσαράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν [k]ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗ-
τος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; 21 Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ
τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. 22 Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθη-
σαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο [l]ἔλεγε· καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ
τῷ λόγῳ [m]ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.
23 Ὡς δὲ ἦν ἐν [n]τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ Πάσχα, ἐν τῇ ἑορτῇ, πολ-
λοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ
ἐποίει. 24 Αὐτὸς δὲ [o]ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν [p]ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ
αὐτὸν γινώσκειν πάντας, 25 καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ
περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

3 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρ-
χων τῶν Ἰουδαίων· 2 οὗτος ἦλθε πρὸς [q]αὐτὸν νυκτός, καὶ εἶπεν
αὐτῷ, [r]Ῥαββί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ

[a]**2:12** καπερναουμ ¦ καφαρναουμ CT [b]**2:12** αυτου 90.6% ¦ --- SBL TH WH 0.4% [c]**2:15** το κερμα 98.8% ¦ τα κερματα SBL WH 0.8% [d]**2:15** ανεστρεψε 85.1% ¦ ανετρεψε NA TH WH 9.2% [e]**2:17** δε ¦ --- CT [f]**2:17** καταφαγεται ¦ κατεφαγε TR [g]**2:18** ειπον ¦ ειπαν CT [h]**2:19** ιησους ¦ ο ιησους TR [i]**2:20** ειπον ¦ ειπαν CT [j]**2:20** τεσσαρακοντα ¦ τεσσερακοντα CT [k]**2:20** ωκοδομηθη ¦ οικοδομηθη CT [l]**2:22** ελεγε ¦ ελεγεν αυτοις TR [m]**2:22** ω 98.1% ¦ ον CT 0.9% [n]**2:23** τοις ¦ --- TR [o]**2:24** ο 98.3% ¦ --- CT 0.5% [p]**2:24** ἑαυτὸν ¦ αὐτὸν NA ¦ αὑτὸν SBL WH [q]**3:2** αυτον ¦ τον ιησουν BYZ PCK TR [r]**3:2** ραββι ¦ ραββει TH WH

[a]ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ Θεὸς μετʼ
αὐτοῦ. 3 Ἀπεκρίθη [b]ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι,
ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
4 Λέγει πρὸς αὐτὸν [c]ὁ Νικόδημος, Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆ-
ναι γέρων ὤν; Μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον
εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; 5 Ἀπεκρίθη [d]Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι,
ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. 6 Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστι·
καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστι. 7 Μὴ θαυμάσῃς ὅτι
εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. 8 Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ,
καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλʼ οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ
ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος.

9 Ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πῶς δύναται ταῦτα γενέ-
σθαι; 10 Ἀπεκρίθη [e]Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ
Ἰσραήλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; 11 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν
λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν
οὐ λαμβάνετε. 12 Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς, ἐὰν
εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; 13 Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν
οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου [f]ὁ
ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. 14 Καὶ καθὼς [g]Μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου· 15 ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων [h]εἰς
αὐτὸν [i]μὴ ἀπόληται, ἀλλʼ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

16 Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν [j]αὐτοῦ
τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, [k]ἀλλʼ
ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν [l]αὐτοῦ εἰς τὸν
κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλʼ ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος διʼ αὐτοῦ. 18 Ὁ
πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ [m]δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι
μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. 19 Αὕτη
δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν
οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ [n]πονηρὰ αὐτῶν τὰ

---

[a]**3:2** ταυτα τα σημεια δυναται ¦ δυναται ταυτα τα σημεια CT [b]**3:3** ο ¦ --- ANT CT PCK [c]**3:4** ο ¦ --- PCK TH [d]**3:5** ιησους 82.2% ¦ ο ιησους TR WH 16.7% [e]**3:10** ιησους ¦ ο ιησους TR [f]**3:13** ο ων εν τω ουρανω 97.6% ¦ --- CT 1.1% [g]**3:14** μωσης ¦ μωυσης ANT CT [h]**3:15** εις αυτον 96.7% ¦ εν αυτω NA SBL WH 0.4% [i]**3:15** μη αποληται αλλ ¦ --- CT [j]**3:16** αυτου 95.9% ¦ --- CT 0.4% [k]**3:16** αλλ ¦ αλλα SBL WH [l]**3:17** αυτου ¦ --- CT [m]**3:18** δε ¦ --- WH [n]**3:19** πονηρα αυτων ¦ αυτων πονηρα CT

ἔργα. [20] Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς
τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ. [21] Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν
ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστιν
εἰργασμένα.

[22] Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰου-
δαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ᾽ αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. [23] Ἦν δὲ καὶ
[a]Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ [b]Σαλήμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν
ἐκεῖ· καὶ [c]παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο. [24] Οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος
εἰς τὴν φυλακὴν [d]ὁ Ἰωάννης.

[25] Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν [e]Ἰωάννου μετὰ [f]Ἰουδαίου
περὶ καθαρισμοῦ. [26] Καὶ [g]ἦλθον πρὸς τὸν [h]Ἰωάννην καὶ [i]εἶπον αὐτῷ,
[j]Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε
οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. [27] Ἀπεκρίθη [k]Ἰωάννης
καὶ εἶπεν, Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν [l]οὐδέν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον
αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. [28] Αὐτοὶ ὑμεῖς [m]μαρτυρεῖτε ὅτι [n]εἶπον, Οὐκ εἰμὶ
ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ᾽ ὅτι Ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. [29] Ὁ
ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς
καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὕτη οὖν ἡ
χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. [30] Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.

[31] Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν. Ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ
τῆς γῆς ἐστι, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω
πάντων ἐστί. [32] [o]Καὶ ὃ ἑώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ· καὶ τὴν
μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. [33] Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν
ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθής ἐστιν. [34] Ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεός, τὰ
ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν [p]ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα.
[35] Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. [36] Ὁ
πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ
ὄψεται [q]ζωήν, ἀλλ᾽ ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ [r]μένει ἐπ᾽ αὐτόν.

---

[a]**3:23** ιωαννης ¦ ο ιωαννης NA SBL ¦ ο ιωανης WH [b]**3:23** σαλημ ¦ σαλειμ ANT BYZ CT TR [c]**3:23** παρεγινοντο ¦ παρεγεινοντο TH [d]**3:24** ο ιωαννης ¦ ιωανης WH [e]**3:25** ιωαννου ¦ ιωανου WH [f]**3:25** ιουδαιου 85.1% ¦ ιουδαιων TR 13.5% [g]**3:26** ηλθον ¦ ηλθαν WH [h]**3:26** ιωαννην ¦ ιωανην WH [i]**3:26** ειπον ¦ ειπαν CT [j]**3:26** ραββι ¦ ραββει TH WH [k]**3:27** ιωαννης ¦ ιωανης WH [l]**3:27** ουδεν 88.7% ¦ ουδε εν NA SBL 0.1% [m]**3:28** μαρτυρειτε ¦ μοι μαρτυρειτε ANT CT PCK TR [n]**3:28** ειπον ¦ ειπον οτι NA ¦ ειπον εγω WH [o]**3:32** και ¦ --- CT [p]**3:34** ο θεος ¦ --- CT [q]**3:36** ζωην ¦ την ζωην BYZ HF PCK [r]**3:36** μένει ¦ μενεῖ PCK

4 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ [a]Κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλεί-
ονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ [b]Ἰωάννης— 2 καίτοιγε Ἰησοῦς
αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ᾽ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ— 3 ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν,
καὶ [c]ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 4 Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς
[d]Σαμαρείας. 5 Ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς [e]Σαμαρείας λεγομένην Συ-
χάρ, πλησίον τοῦ χωρίου [f]ὃ ἔδωκεν Ἰακὼβ [g]Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ· 6 ἦν
δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας
ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. Ὥρα ἦν [h]ὡσεὶ ἕκτη.

7 Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς [i]Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ· λέγει αὐτῇ ὁ
Ἰησοῦς, Δός μοι [j]πιεῖν. 8 Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν
πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. 9 Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ [k]Σαμαρεῖτις,
Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ᾽ ἐμοῦ [l]πιεῖν αἰτεῖς, [m]οὔσης γυναικὸς
Σαμαρείτιδος;—Οὐ γὰρ [n]συγχρῶνται Ἰουδαῖοι [o]Σαμαρείταις.
10 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ,
καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι, Δός μοι [p]πιεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτόν, καὶ
ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. 11 Λέγει αὐτῷ [q]ἡ γυνή, Κύριε, οὔτε ἄντλημα
ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; 12 Μὴ
σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ,
καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;
13 Ἀπεκρίθη [r]Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος
τούτου, διψήσει πάλιν· 14 ὃς δ᾽ ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω
αὐτῷ, οὐ μὴ [s]διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ
γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. 15 Λέγει
πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή, Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ
[t]ἔρχομαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.

[a]**4:1** κυριος 76.1% ¦ ιησους NA PCK SBL 22.1% [b]**4:1** ιωαννης ¦ ιωανης WH [c]**4:3** απηλθεν 91% ¦ απηλθε παλιν CT TR 8.7% [d]**4:4** σαμαρειας ¦ σαμαριας WH [e]**4:5** σαμαρειας ¦ σαμαριας WH [f]**4:5** ο ¦ ου PCK [g]**4:5** ιωσηφ ¦ τω ιωσηφ NA SBL WH [h]**4:6** ωσει ¦ ως CT [i]**4:7** σαμαρειας ¦ σαμαριας WH [j]**4:7** πιειν ¦ πειν CT [k]**4:9** σαμαρειτις ¦ σαμαριτις NA SBL [l]**4:9** πιειν ¦ πειν CT [m]**4:9** ουσης γυναικος σαμαρειτιδος ¦ γυναικος σαμαριτιδος ουσης NA SBL ¦ γυναικος σαμαρειτιδος ουσης TH WH [n]**4:9** συγχρωνται ¦ συνχρωνται TH WH [o]**4:9** σαμαρειταις ¦ σαμαριταις NA SBL [p]**4:10** πιειν ¦ πειν CT [q]**4:11** η γυνη 99.6% ¦ --- WH 0.1% [r]**4:13** ιησους ¦ ο ιησους TR [s]**4:14** διψηση ¦ διψησει CT [t]**4:15** ερχομαι ¦ ερχωμαι ANT PCK TH TR ¦ διερχωμαι NA SBL WH

[16] Λέγει αὐτῇ [a]ὁ Ἰησοῦς, Ὕπαγε, φώνησον [b]τὸν ἄνδρα σου, καὶ
ἐλθὲ ἐνθάδε. [17] Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ [c]εἶπεν, Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Καλῶς [d]εἶπας ὅτι Ἄνδρα οὐκ ἔχω· [18] πέντε γὰρ ἄν-
δρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστι σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας.
[19] Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. [20] Οἱ πατέρες
ἡμῶν ἐν [e]τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱερο-
σολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου [f]δεῖ προσκυνεῖν. [21] Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς,
[g]Γύναι, πίστευσόν μοι ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ
οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. [22] Ὑμεῖς προσκυνεῖτε
ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν
Ἰουδαίων ἐστίν. [23] [h]Ἀλλ’ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ
προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ
γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας [i]αὐτόν. [24] Πνεῦμα
ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ
προσκυνεῖν. [25] Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Οἶδα ὅτι [j]Μεσίας ἔρχεται—ὁ λε-
γόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν [k]πάντα. [26] Λέγει
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.

[27] Καὶ ἐπὶ τούτῳ [l]ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ [m]ἐθαύμασαν ὅτι
μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπε, Τί ζητεῖς; ἤ, Τί λαλεῖς μετ’
αὐτῆς; [28] Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν
πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις, [29] Δεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι
πάντα [n]ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός; [30] [o]Ἐξῆλθον ἐκ τῆς
πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

[31] Ἐν [p]δὲ τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ [q]μαθηταί, λέγοντες, [r]Ῥαββί,
φάγε. [32] Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴ-
δατε. [33] Ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους, Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ
φαγεῖν; [34] Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα [s]ποιῶ τὸ
θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. [35] Οὐχ ὑμεῖς

---

[a]**4:16** ο ιησους ¦ ιησους TH ¦ --- NA SBL WH [b]**4:16** τον ανδρα σου ¦ σου τον ανδρα WH [c]**4:17** ειπεν ¦ ειπεν αυτω NA SBL WH [d]**4:17** ειπας ¦ ειπες WH [e]**4:20** τω ορει τουτω ¦ τουτω τω ορει TR [f]**4:20** δει προσκυνειν ¦ προσκυνειν δει CT [g]**4:21** γυναι πιστευσον μοι ¦ πιστευε μοι γυναι CT [h]**4:23** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [i]**4:23** αὐτόν ¦ αὑτόν ST [j]**4:25** μεσιας ¦ μεσσιας ANT CT TR [k]**4:25** παντα ¦ απαντα CT [l]**4:27** ηλθον ¦ ηλθαν NA SBL WH [m]**4:27** εθαυμασαν ¦ εθαυμαζον CT [n]**4:29** οσα 99.4% ¦ α WH 0.2% [o]**4:30** εξηλθον ¦ εξηλθον ουν ANT TR [p]**4:31** δε ¦ --- CT [q]**4:31** μαθηται ¦ μαθηται αυτου PCK [r]**4:31** ραββι ¦ ραββει TH WH [s]**4:34** ποιω ¦ ποιησω CT

λέγετε ὅτι [a]Ἔτι [b]τετράμηνός ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; Ἰδού, λέγω
ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι
λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη. 36 [c]Καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει,
καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα [d]καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ
καὶ ὁ θερίζων. 37 Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν [e]ὁ ἀληθινός, ὅτι Ἄλλος
ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. 38 Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν
ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον
αὐτῶν εἰσεληλύθατε.

39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν
[f]Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι Εἶπέ μοι
πάντα [g]ὅσα ἐποίησα. 40 Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ [h]Σαμαρεῖται,
ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ᾽ αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας.
41 Καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 τῇ τε
γυναικὶ ἔλεγον ὅτι Οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ
ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου,
[i]ὁ Χριστός.

43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, [j]καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν
Γαλιλαίαν. 44 Αὐτὸς γὰρ [k]ὁ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ
ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέ-
ξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες [l]ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύ-
μοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

46 Ἦλθεν οὖν [m]πάλιν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου
ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. Καὶ ἦν τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν
[n]Καπερναούμ. 47 Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς
τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα [o]αὐτὸν ἵνα καταβῇ καὶ
ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· [p]ἔμελλε γὰρ ἀποθνῄσκειν. 48 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰη-
σοῦς πρὸς αὐτόν, Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε.
49 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός, Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ
παιδίον μου. 50 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. [q]Καὶ
ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ [r]ᾧ εἶπεν αὐτῷ [s]ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπο-

[a]**4:35** ετι ¦ --- PCK [b]**4:35** τετραμηνος ¦ τετραμηνον TR [c]**4:36** και ¦ --- CT [d]**4:36** και ¦ --- CT [e]**4:37** ο 78.8% ¦ --- CT SCR 16.6% [f]**4:39** σαμαρειτων ¦ σαμαριτων NA SBL [g]**4:39** οσα 99.5% ¦ α CT 0.4% [h]**4:40** σαμαρειται ¦ σαμαριται NA SBL [i]**4:42** ο χριστος ¦ --- CT [j]**4:43** και απηλθεν 91.9% ¦ --- CT 2.1% [k]**4:44** ο ¦ --- CT [l]**4:45** α ¦ οσα CT [m]**4:46** παλιν ο ιησους ¦ ο ιησους παλιν TR ¦ παλιν CT [n]**4:46** καπερναουμ ¦ καφαρναουμ CT [o]**4:47** αυτον ¦ --- CT [p]**4:47** εμελλε ¦ ημελλε ANT BYZ CT PCK TR [q]**4:50** και ¦ --- CT [r]**4:50** ω ¦ ον CT [s]**4:50** ο ¦ --- TR

ρεύετο. 51 Ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ [a]ἀπήντησαν
αὐτῷ, [b]καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες ὅτι Ὁ παῖς [c]σου ζῇ. 52 Ἐπύθετο οὖν
[d]παρ’ αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε. [e]Καὶ εἶπον αὐτῷ ὅτι
[f]Χθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. 53 Ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ
ὅτι [g]ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς [h]ὅτι Ὁ υἱός σου ζῇ·
καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. 54 [i]Τοῦτο πάλιν δεύτερον
σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

5 Μετὰ ταῦτα ἦν [j]ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη [k]ὁ Ἰησοῦς εἰς
Ἱεροσόλυμα.

2 Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἡ
ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ [l]Βηθεσδά, πέντε στοὰς ἔχουσα. 3 Ἐν ταύταις
κατέκειτο πλῆθος [m]πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν,
[n]ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. 4 [o]Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν
κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ [p]ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος
ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, ᾧ δήποτε κατεί-
χετο νοσήματι. 5 Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ [q]τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη ἔχων
ἐν τῇ [r]ἀσθενείᾳ. 6 Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι
πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; 7 Ἀπεκρίθη
αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ,
[s]βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ
καταβαίνει. 8 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, [t]Ἔγειραι, ἆρον τὸν [u]κράββατόν
σου, καὶ περιπάτει. 9 Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε
τὸν [v]κράββατον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει.

Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 10 Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι
τῷ τεθεραπευμένῳ, Σάββατόν ἐστιν· [w]οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν

---

[a]**4:51** απηντησαν ¦ υπηντησαν CT [b]**4:51** και απηγγειλαν 87.6% ¦ --- CT 1.9% [c]**4:51** σου 77.5% ¦ αυτου CT 1% [d]**4:52** παρ αυτων την ωραν ¦ την ωραν παρ αυτων CT [e]**4:52** και ειπον ¦ ειπαν ουν NA SBL WH ¦ ειπον ουν TH [f]**4:52** χθες ¦ εχθες CT [g]**4:53** εν ¦ --- SBL TH WH [h]**4:53** οτι ¦ --- CT [i]**4:54** τουτο ¦ τουτο δε CT [j]**5:1** η ¦ --- BYZ CT TR [k]**5:1** ο ¦ --- CT [l]**5:2** βηθεσδα 97.1% ¦ βηθζαθα NA WH 0.2% [m]**5:3** πολυ ¦ --- CT [n]**5:3** εκδεχομενων την του υδατος κινησιν 97.2% ¦ --- CT 0.7% [o]**5:4** αγγελος γαρ κατα καιρον κατεβαινεν εν τη κολυμβηθρα και … το υδωρ ο ουν πρωτος εμβας μετα την ταραχην του υδατος υγιης εγινετο ω δηποτε κατειχετο νοσηματι 99.1% ¦ --- CT 0.8% [p]**5:4** εταρασσε ¦ εταρασσετο ANT [q]**5:5** τριακοντα ¦ τριακοντα και ANT BYZ HF NA SCR TH WH [r]**5:5** ασθενεια ¦ ασθενεια αυτου ANT CT [s]**5:7** βαλη ¦ βαλλη TR [t]**5:8** εγειραι ¦ εγειρε ANT CT [u]**5:8** κραββατον ¦ κραβαττον ANT CT [v]**5:9** κραββατον ¦ κραβαττον ANT CT [w]**5:10** ουκ ¦ και ουκ CT

[a]κράββατον. [11] [b]Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι
εἶπεν, Ἆρον τὸν [c]κράββατόν σου καὶ περιπάτει. [12] Ἠρώτησαν [d]οὖν
αὐτόν, Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι, Ἆρον [e]τὸν [f]κράββατόν
σου καὶ περιπάτει; [13] Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς
ἐξένευσεν, ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ.

[14] Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν
αὐτῷ, Ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν [g]τί σοι
γένηται. [15] Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ [h]ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι
Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. [16] Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον [i]τὸν
Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίει
ἐν σαββάτῳ. [17] Ὁ δὲ [j]Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, Ὁ πατήρ μου ἕως
ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. [18] Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν
αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ
καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.

[19] Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ [k]εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οὐδέν, [l]ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν
πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ.
[20] Ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ·
καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. [21] Ὥσπερ
γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζῳοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς
θέλει ζῳοποιεῖ. [22] Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν
πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ· [23] ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσι τὸν
πατέρα. Ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱόν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν.
[24] Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων
τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ
μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν.

[25] Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νε-
κροὶ [m]ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες
[n]ζήσονται. [26] Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως [o]ἔδωκε

---

[a]**5:10** κραββατον ¦ κραβαττον ANT SBL TH WH ¦ κραβαττον σου NA [b]**5:11** απεκριθη ¦ ο δε απεκριθη NA TH ¦ ος δε απεκριθη SBL WH [c]**5:11** κραββατον ¦ κραβαττον ANT CT [d]**5:12** ουν ¦ --- NA TH WH [e]**5:12** τον κραββατον σου ¦ --- CT [f]**5:12** κραββατον ¦ κραβαττον ANT CT [g]**5:14** τι σοι ¦ σοι τι ANT BYZ CT [h]**5:15** ανηγγειλε ¦ ειπε WH [i]**5:16** τον ιησουν οι ιουδαιοι και εζητουν αυτον αποκτειναι 92% ¦ οι ιουδαιοι τον ιησουν CT 1.3% [j]**5:17** ιησους ¦ --- SBL TH WH [k]**5:19** ειπεν ¦ ελεγεν CT [l]**5:19** εαν ¦ αν WH [m]**5:25** ακουσονται ¦ ακουσουσι CT [n]**5:25** ζησονται ¦ ζησουσιν CT [o]**5:26** εδωκε και τω υιω ¦ και τω υιω εδωκε CT

καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· 27 καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ [a]καὶ κρί-
σιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί. 28 Μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται
ὥρα, ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις [b]ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ,
29 καὶ ἐκπορεύσονται, οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ
[c]δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω, κρίνω·
καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ
τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με [d]πατρός.

31 Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν
ἀληθής. 32 Ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής
ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. 33 Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε
πρὸς [e]Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ. 34 Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ
ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς
σωθῆτε. 35 Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ
ἠθελήσατε [f]ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. 36 Ἐγὼ δὲ
ἔχω τὴν μαρτυρίαν [g]μείζω τοῦ [h]Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ [i]ἔδωκέ μοι
ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ [j]ἐγὼ ποιῶ, μαρτυρεῖ
περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκε. 37 Καὶ ὁ πέμψας με πατήρ,
[k]αὐτὸς μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ. Οὔτε φωνὴν αὐτοῦ [l]ἀκηκόατε
πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε. 38 Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ
ἔχετε [m]μένοντα ἐν ὑμῖν, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ
πιστεύετε. 39 [n]Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς
ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ·
40 καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν ἔχητε. 41 Δόξαν παρὰ
ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω· 42 [o]ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ
Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. 43 Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός
μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ,
ἐκεῖνον [p]λήψεσθε. 44 Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν [q]παρὰ
ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ

[a]**5:27** και ¦ --- CT [b]**5:28** ακουσονται ¦ ακουσουσι CT [c]**5:29** δε ¦ --- WH [d]**5:30** πατρος ¦ --- CT [e]**5:33** ιωαννην ¦ ιωανην WH [f]**5:35** αγαλλιαθηναι ¦ αγαλλιασθηναι TR [g]**5:36** μειζω ¦ μειζων TH [h]**5:36** ιωαννου ¦ ιωανου WH [i]**5:36** εδωκε ¦ δεδωκε CT [j]**5:36** εγω ¦ --- CT [k]**5:37** αυτος 98.1% ¦ εκεινος CT 0.8% [l]**5:37** ακηκοατε πωποτε ¦ πωποτε ακηκοατε CT [m]**5:38** μενοντα εν υμιν ¦ εν υμιν μενοντα CT [n]**5:39** ερευνατε ¦ εραυνατε CT [o]**5:42** αλλ ¦ αλλα NA^{27} SBL TH WH [p]**5:43** ληψεσθε ¦ λημψεσθε CT [q]**5:44** παρα αλληλων 76.4% ¦ παρα ανθρωπων PCK 23% ¦ παρ αλληλων SBL WH 0.1%

ζητεῖτε; 45 Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα·
ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, [a]Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. 46 Εἰ γὰρ
ἐπιστεύετε [b]Μωσῇ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ [c]γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος
ἔγραψεν. 47 Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς
ῥήμασι πιστεύσετε;

6 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλι-
λαίας, τῆς Τιβεριάδος. 2 [d]Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς, ὅτι
[e]ἑώρων [f]αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. 3 Ἀνῆλθε δὲ
εἰς τὸ ὄρος [g]ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. 4 Ἦν
δὲ ἐγγὺς τὸ Πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. 5 Ἐπάρας οὖν [h]ὁ Ἰησοῦς
τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν,
λέγει πρὸς [i]τὸν Φίλιππον, Πόθεν [j]ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν
οὗτοι; 6 Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί [k]ἔμελλε
ποιεῖν. 7 Ἀπεκρίθη [l]αὐτῷ Φίλιππος, Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ
ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος [m]αὐτῶν βραχύ [n]τι λάβῃ. 8 Λέγει αὐτῷ εἷς
ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, 9 Ἔστι
παιδάριον [o]ἓν ὧδε, [p]ὃ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια·
ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; 10 Εἶπε [q]δὲ ὁ Ἰησοῦς, Ποιήσατε τοὺς
ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. Ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. [r]Ἀνέπεσον οὖν
οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν [s]ὡσεὶ πεντακισχίλιοι. 11 Ἔλαβε [t]δὲ τοὺς ἄρτους
ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας διέδωκε [u]τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ
τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. 12 Ὡς δὲ
ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Συναγάγετε τὰ περισσεύ-
σαντα [v]κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. 13 Συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμι-
σαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ
[w]ἐπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν. 14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες [x]ὃ ἐποίησε

---

[a]**5:45** μωσης ¦ μωυσης ANT CT [b]**5:46** μωση ¦ μωσει BYZ HF PCK ¦ μωυσει ANT CT [c]**5:46** γαρ εμου ¦ εμου γαρ PCK [d]**6:2** και ηκολουθει ¦ ηκολουθει δε CT [e]**6:2** εωρων 93.5% ¦ εθεωρουν NA SBL WH 2.6% [f]**6:2** αυτου ¦ --- CT [g]**6:3** ο ¦ --- CT [h]**6:5** ο ιησους τους οφθαλμους ¦ τους οφθαλμους ο ιησους CT [i]**6:5** τον ¦ --- CT [j]**6:5** αγορασομεν ¦ αγορασωμεν ANT CT [k]**6:6** εμελλε ¦ ημελλε PCK [l]**6:7** φιλιππος ¦ ο φιλιππος NA [m]**6:7** αυτων ¦ --- CT [n]**6:7** τι ¦ --- WH [o]**6:9** εν ¦ --- CT [p]**6:9** ο ¦ ος ANT CT [q]**6:10** δε ¦ --- CT [r]**6:10** ανεπεσον ¦ ανεπεσαν BYZ CT [s]**6:10** ωσει ¦ ως CT [t]**6:11** δε ¦ ουν CT [u]**6:11** τοις μαθηταις οι δε μαθηται ¦ --- CT [v]**6:12** κλασματα ¦ των κλασματων PCK [w]**6:13** επερισσευσε ¦ επερισσευσαν CT [x]**6:14** ο εποιησεν σημειον ο ιησους 89% ¦ ο εποιησεν σημειον NA SBL TH 0.5% ¦ α εποιησεν σημεια WH 0.3%

σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρ-
χόμενος εἰς τὸν κόσμον. 15 Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι
καὶ ἁρπάζειν αὐτόν, ἵνα ποιήσωσιν [a]αὐτὸν βασιλέα, [b]ἀνεχώρησεν εἰς
τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θά-
λασσαν, 17 καὶ ἐμβάντες εἰς [c]τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσ-
σης εἰς [d]Καπερναούμ. Καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ [e]οὐκ [f]ἐληλύθει
πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς. 18 Ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος
[g]διηγείρετο. 19 Ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα,
θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ
πλοίου [h]γινόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν. 20 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Ἐγώ εἰμι·
μὴ φοβεῖσθε. 21 Ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον· καὶ εὐθέως
[i]τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης, [j]ἰδὼν ὅτι
πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἓν [k]ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς
τὸ [l]πλοιάριον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον— 23 [m]ἄλλα δὲ
ἦλθε πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον,
εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου— 24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς
οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν [n]αὐτοὶ εἰς τὰ [o]πλοῖα,
καὶ ἦλθον εἰς [p]Καπερναούμ, ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν.

25 Καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ, [q]Ῥαββί,
πότε ὧδε γέγονας; 26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Ἀμὴν
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ᾽ ὅτι ἐφάγετε
ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. 27 Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν
ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ
Θεός. 28 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, Τί [r]ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα

---

[a]**6:15** αυτον ¦ --- CT [b]**6:15** ανεχωρησεν ¦ ανεχωρησε παλιν ANT CT PCK TR [c]**6:17** το ¦ --- CT [d]**6:17** καπερναουμ ¦ καφαρναουμ CT [e]**6:17** ουκ ¦ ουπω CT [f]**6:17** εληλυθει προς αυτους 83% ¦ προς αυτους εληλυθει TH 0.8% [g]**6:18** διηγειρετο ¦ διεγειρετο CT [h]**6:19** γινομενον ¦ γεινομενον TH [i]**6:21** το πλοιον εγενετο ¦ εγενετο το πλοιον CT [j]**6:22** ιδων ¦ ειδον CT [k]**6:22** εκεινο εις ο ενεβησαν οι μαθηται αυτου 74.8% ¦ --- CT 4.1% [l]**6:22** πλοιαριον ¦ πλοιον CT [m]**6:23** ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια 77% ¦ ἄλλα (ἀλλὰ SBL) ἦλθε πλοιάρια NA 0.1% ¦ ἄλλα (ἀλλὰ WH) ἦλθε πλοῖα TH 0.1% [n]**6:24** αυτοι 75% ¦ και αυτοι TR 5.3% [o]**6:24** πλοια ¦ πλοιαρια CT [p]**6:24** καπερναουμ ¦ καφαρναουμ CT [q]**6:25** ραββι ¦ ραββει TH WH [r]**6:28** ποιωμεν ¦ ποιουμεν ST

τοῦ Θεοῦ; 29 Ἀπεκρίθη [a]Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον
τοῦ Θεοῦ, ἵνα [b]πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. 30 Εἶπον οὖν
αὐτῷ, Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; Τί
ἐργάζῃ; 31 Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστι
γεγραμμένον, Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. 32 Εἶπεν
οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ [c]Μωσῆς [d]δέδωκεν
ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ᾽ ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν
ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. 33 Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστιν ὁ
καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. 34 Εἶπον οὖν
πρὸς αὐτόν, Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.

35 Εἶπε [e]δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμε-
νος πρός [f]με οὐ μὴ πεινάσῃ· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ [g]διψήσῃ πώ-
ποτε. 36 Ἀλλ᾽ εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατέ με, καὶ οὐ πιστεύετε. 37 Πᾶν
ὃ δίδωσί μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἥξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός [h]με οὐ
μὴ ἐκβάλω ἔξω. 38 Ὅτι καταβέβηκα [i]ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ
τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. 39 Τοῦτο δέ
ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με [j]πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ
ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, [k]ἀλλὰ ἀναστήσω [l]αὐτὸ [m]τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 40 Τοῦτο
[n]δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ [o]πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ
πιστεύων εἰς αὐτόν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ [p]τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν, Ἐγώ εἰμι ὁ
ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 42 Καὶ ἔλεγον, [q]Οὐχ οὗτός ἐστιν
Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα;
Πῶς [r]οὖν λέγει [s]οὗτος ὅτι Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; 43 Ἀπεκρίθη
[t]οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Μὴ γογγύζετε μετ᾽ ἀλλήλων. 44 Οὐδεὶς
δύναται ἐλθεῖν πρός [u]με, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν,
[v]καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν [w]ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 45 Ἔστι γεγραμμένον
ἐν τοῖς προφήταις, Καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ [x]Θεοῦ. Πᾶς [y]οὖν ὁ

---

[a]**6:29** ιησους ¦ ο ιησους NA SBL TR WH [b]**6:29** πιστευσητε ¦ πιστευητε CT [c]**6:32** μωσης ¦ μωυσης ANT CT [d]**6:32** δεδωκεν ¦ εδωκεν WH [e]**6:35** δε ¦ --- CT [f]**6:35** με ¦ εμε CT [g]**6:35** διψηση ¦ διψησει CT [h]**6:37** με ¦ εμε NA TH [i]**6:38** εκ ¦ απο CT [j]**6:39** πατρος ¦ --- CT [k]**6:39** αλλα ¦ αλλ NA[28] [l]**6:39** αυτο ¦ αυτον BYZ HF [m]**6:39** τη ¦ εν τη ANT BYZ NA PCK TR [n]**6:40** δε ¦ γαρ CT [o]**6:40** πεμψαντος με ¦ πατρος μου CT [p]**6:40** τη ¦ εν τη NA [q]**6:42** ουχ ¦ ουχι WH [r]**6:42** ουν 98.9% ¦ νυν CT 0.6% [s]**6:42** ουτος 92.8% ¦ --- CT 4.8% [t]**6:43** ουν ο ¦ --- CT [u]**6:44** με ¦ εμε TH [v]**6:44** και εγω ¦ καγω CT [w]**6:44** εν ¦ --- ANT TR [x]**6:45** θεου ¦ του θεου TR [y]**6:45** ουν ¦ --- ANT CT

[a]ἀκούων παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθών, ἔρχεται πρός [b]με. 46 Οὐχ ὅτι
τὸν πατέρα [c]τις ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἑώρακε
τὸν πατέρα. 47 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων [d]εἰς ἐμέ, ἔχει ζωὴν
αἰώνιον. 48 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 49 Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον [e]τὸ
μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον. 50 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. 51 Ἐγώ
εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου
τοῦ ἄρτου, [f]ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ
μού ἐστιν, [g]ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, Πῶς δύνα-
ται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν [h]σάρκα φαγεῖν; 53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. 54 Ὁ
τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, [i]καὶ
ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν [j]τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 55 Ἡ γὰρ σάρξ μου [k]ἀληθῶς
ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστι πόσις. 56 Ὁ τρώγων μου τὴν
σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. 57 Καθὼς
ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με,
κἀκεῖνος [l]ζήσεται δι᾽ ἐμέ. 58 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ [m]ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες [n]ὑμῶν [o]τὸ μάννα, καὶ ἀπέθανον·
ὁ τρώγων [p]τοῦτον τὸν ἄρτον, [q]ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. 59 Ταῦτα εἶπεν ἐν
συναγωγῇ διδάσκων ἐν [r]Καπερναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ [s]εἶπον, Σκληρός
ἐστιν [t]οὗτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; 61 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς
ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς,
Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; 62 Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου
ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; 63 Τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζῳοποιοῦν,
ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ [u]λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι

---

[a]**6:45** ακουων ¦ ακουσας CT TR [b]**6:45** με ¦ εμε CT [c]**6:46** τις εωρακεν ¦ εωρακε τις CT [d]**6:47** εις εμε 98.9% ¦ --- CT 0.7% [e]**6:49** το μαννα εν τη ερημω ¦ εν τη ερημω το μαννα CT [f]**6:51** ζησεται ¦ ζησει NA SBL WH [g]**6:51** ην εγω δωσω ¦ --- CT [h]**6:52** σαρκα ¦ σαρκα αυτου NA SBL WH [i]**6:54** και εγω ¦ καγω CT [j]**6:54** τη ¦ εν τη ANT BYZ [k]**6:55** αληθως … αληθως 71.3% ¦ αληθης … αληθης CT 22.5% [l]**6:57** ζησεται ¦ ζησει CT [m]**6:58** εκ του 99.6% ¦ εξ CT 0.4% [n]**6:58** υμων 94% ¦ --- CT 0.6% [o]**6:58** το μαννα 91.6% ¦ --- CT 1% [p]**6:58** τουτον ¦ μου τουτον PCK [q]**6:58** ζησεται ¦ ζησει BYZ CT [r]**6:59** καπερναουμ ¦ καφαρναουμ CT [s]**6:60** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [t]**6:60** ουτος ο λογος ¦ ο λογος ουτος CT [u]**6:63** λαλω ¦ λελαληκα CT

καὶ ζωή ἐστιν. 64 [a]Ἀλλ’ εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἳ οὐ πιστεύουσιν. Ἤδει
γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν
ὁ παραδώσων αὐτόν. 65 Καὶ ἔλεγε, Διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς
δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός [b]μου.
66 Ἐκ τούτου πολλοὶ [c]ἀπῆλθον [d]τῶν μαθητῶν [e]αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω,
καὶ οὐκέτι μετ’ αὐτοῦ περιεπάτουν. 67 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα,
Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; 68 Ἀπεκρίθη [f]οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος,
Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; Ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις. 69 Καὶ
ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ [g]Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ
Θεοῦ [h]τοῦ ζῶντος. 70 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς [i]ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς
δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν; 71 Ἔλεγε δὲ τὸν
Ἰούδαν Σίμωνος [j]Ἰσκαριώτην· οὗτος γὰρ [k]ἔμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι,
εἷς [l]ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

7 Καὶ [m]περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθε-
λεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀπο-
κτεῖναι. 2 Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ Σκηνοπηγία. 3 Εἶπον
οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς
τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου [n]θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς.
4 Οὐδεὶς γὰρ [o]ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. Εἰ
ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. 5 Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ
αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. 6 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὁ καιρὸς ὁ
ἐμὸς οὔπω πάρεστιν, ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος.
7 Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ
περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. 8 Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν
ἑορτὴν [p]ταύτην· ἐγὼ [q]οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ

[a]**6:64** αλλ ¦ αλλα SBL WH [b]**6:65** μου ¦ --- CT [c]**6:66** απηλθον ¦ --- CT [d]**6:66** των 95.1% ¦ εκ των ANT CT 4.7% [e]**6:66** αυτου ¦ αυτου απηλθον CT [f]**6:68** ουν ¦ --- CT [g]**6:69** χριστος ο υιος 98.6% ¦ αγιος CT 0.5% [h]**6:69** του ζωντος 97.2% ¦ --- CT 1.8% [i]**6:70** ο ιησους ¦ --- BYZ HF PCK [j]**6:71** ισκαριωτην 96% ¦ ισκαριωτου CT 2.9% [k]**6:71** εμελλεν αυτον παραδιδοναι 78.2% ¦ ημελλεν αυτον παραδιδοναι TR 14.4% ¦ εμελλεν παραδιδοναι αυτον CT 2.9% [l]**6:71** ων ¦ --- NA SBL WH [m]**7:1** περιεπατει ο ιησους μετα ταυτα ¦ μετα ταυτα περιεπατει ο ιησους CT [n]**7:3** θεωρησωσι τα εργα σου ¦ θεωρησωσι τα εργα PCK ¦ θεωρησουσι σου τα εργα CT [o]**7:4** εν κρυπτω τι ¦ τι εν κρυπτω CT [p]**7:8** ταυτην ¦ --- CT [q]**7:8** ουπω ¦ ουκ NA SBL

[a]καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πεπλήρωται. 9 Ταῦτα [b]δὲ εἰπὼν [c]αὐτοῖς, ἔμεινεν
ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, [d]τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν
ἑορτήν, οὐ φανερῶς, [e]ἀλλ’ ὡς ἐν κρυπτῷ. 11 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν
αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; 12 Καὶ γογγυσμὸς
[f]πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι Ἀγαθός ἐστιν·
[g]ἄλλοι ἔλεγον, Οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. 13 Οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ
ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14 Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης, ἀνέβη [h]ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ
ἐδίδασκε. 15 [i]Καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, Πῶς οὗτος γράμ-
ματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς; 16 Ἀπεκρίθη [j]οὖν αὐτοῖς [k]ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶ-
πεν, Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμή, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με. 17 Ἐάν
τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότε-
ρον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ’ ἐμαυτοῦ λαλῶ. 18 Ὁ ἀφ’ ἑαυτοῦ λα-
λῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαν-
τος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 19 Οὐ
[l]Μωσῆς [m]δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον;
Τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20 Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος [n]καὶ εἶπε, Δαιμόνιον
ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 21 Ἀπεκρίθη [o]Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς,
Ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε. 22 Διὰ τοῦτο [p]Μωσῆς δέ-
δωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν—οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ [q]Μωσέως ἐστίν, ἀλλ’ ἐκ
τῶν πατέρων—καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. 23 Εἰ περιτομὴν
λαμβάνει [r]ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος [s]Μωσέως, ἐμοὶ
χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; 24 Μὴ κρίνετε
κατ’ ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν [t]κρίνατε.

25 Ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν [u]Ἱεροσολυμιτῶν, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν
ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; 26 Καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέ-
γουσι. Μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν [v]ἀληθῶς

[a] **7:8** καιρος ο εμος ¦ εμος καιρος CT [b] **7:9** δε ¦ --- TH [c] **7:9** αυτοις 87.6% ¦ αυτος NA SBL TH 8.4% [d] **7:10** τοτε και αυτος ανεβη εις την εορτην ¦ εις την εορτην τοτε και αυτος ανεβη CT [e] **7:10** αλλ ¦ αλλα NA27 SBL TH WH [f] **7:12** πολυς περι αυτου ην 89.1% ¦ περι αυτου ην πολυς CT 1.4% [g] **7:12** αλλοι ¦ αλλοι δε CT TR [h] **7:14** ο ¦ --- CT [i] **7:15** και εθαυμαζον ¦ εθαυμαζον ουν CT [j] **7:16** ουν ¦ --- TR [k] **7:16** ο ¦ --- WH [l] **7:19** μωσης ¦ μωυσης ANT CT [m] **7:19** δεδωκεν ¦ εδωκεν WH [n] **7:20** και ειπε ¦ --- CT [o] **7:21** ιησους ¦ ο ιησους TR [p] **7:22** μωσης ¦ μωυσης ANT CT [q] **7:22** μωσεως ¦ μωυσεως ANT CT [r] **7:23** ανθρωπος ¦ ο ανθρωπος WH [s] **7:23** μωσεως ¦ μωυσεως ANT CT [t] **7:24** κρινατε ¦ κρινετε CT [u] **7:25** ιεροσολυμιτων ¦ ιεροσολυμειτων TH WH [v] **7:26** αληθως ¦ --- CT

ὁ Χριστός; 27 Ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν
ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. 28 Ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ δι-
δάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων, Κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ
ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ᾽ ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς
οὐκ οἴδατε. 29 [a]Ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ᾽ αὐτοῦ εἰμι, κἀκεῖνός με ἀπέ-
στειλεν. 30 Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι. Καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ᾽ αὐτὸν
τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 31 [b]Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου
ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον [c]ὅτι Ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, [d]μήτι
πλείονα σημεῖα [e]τούτων ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν;

32 Ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ
ταῦτα· καὶ ἀπέστειλαν [f]ὑπηρέτας οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα
πιάσωσιν αὐτόν. 33 Εἶπεν [g]οὖν ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι [h]μικρὸν χρόνον μεθ᾽
ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. 34 Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ
[i]εὑρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 35 Εἶπον οὖν
οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς, Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι ὅτι ἡμεῖς
οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; Μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει
πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλληνας; 36 Τίς ἐστιν [j]οὗτος ὁ λόγος
ὃν εἶπε, Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ [k]εὑρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ὑμεῖς οὐ
δύνασθε ἐλθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς [l]εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς
καὶ ἔκραξε, λέγων, Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέτω. 38 Ὁ
πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ
ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. 39 Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύματος [m]οὗ
[n]ἔμελλον λαμβάνειν οἱ [o]πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν Πνεῦμα
[p]Ἅγιον, ὅτι [q]Ἰησοῦς [r]οὐδέπω ἐδοξάσθη.

40 [s]Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες [t]τὸν λόγον [u]ἔλεγον, Οὗ-
τός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. 41 Ἄλλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.

---

[a]**7:29** εγω ¦ εγω δε TR [b]**7:31** πολλοι δε εκ του οχλου ¦ εκ του οχλου δε πολλοι CT [c]**7:31** οτι ¦ --- CT [d]**7:31** μητι ¦ μη CT [e]**7:31** τουτων ¦ --- CT PCK [f]**7:32** υπηρετας οι φαρισαιοι και οι αρχιερεις ¦ οι φαρισαιοι και οι αρχιερεις υπηρετας TR ¦ οι αρχιερεις και οι φαρισαιοι υπηρετας CT [g]**7:33** ουν ¦ ουν αυτοις TR [h]**7:33** μικρον χρονον ¦ χρονον μικρον CT [i]**7:34** ευρησετε ¦ ευρησετε με NA WH [j]**7:36** ουτος ο λογος ¦ ο λογος ουτος CT [k]**7:36** ευρησετε ¦ ευρησετε με NA WH [l]**7:37** ειστηκει ¦ ιστηκει TH WH [m]**7:39** ου ¦ ο BYZ NA PCK TH [n]**7:39** εμελλον ¦ ημελλον PCK [o]**7:39** πιστευοντες ¦ πιστευσαντες CT [p]**7:39** αγιον 96.9% ¦ --- NA SBL WH 2% [q]**7:39** ιησους ¦ ο ιησους TR [r]**7:39** ουδεπω ¦ ουπω WH [s]**7:40** πολλοι ουν εκ του οχλου ¦ εκ του οχλου ουν CT [t]**7:40** τον λογον 53.2% ¦ των λογων τουτων CT 5% [u]**7:40** ελεγον 98.2% ¦ ελεγον οτι WH 1.5%

[a]Ἄλλοι ἔλεγον, Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; 42 [b]Οὐχὶ
ἡ γραφὴ εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος [c]Δαυίδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεέμ, τῆς
κώμης ὅπου ἦν [d]Δαυίδ, [e]ὁ Χριστὸς ἔρχεται; 43 Σχίσμα οὖν [f]ἐν τῷ ὄχλῳ
ἐγένετο δι᾽ αὐτόν. 44 Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ᾽ οὐδεὶς
[g]ἐπέβαλεν ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας.

45 Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους·
καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; 46 Ἀπεκρίθησαν οἱ
ὑπηρέται, Οὐδέποτε [h]οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, [i]ὡς οὗτος ὁ ἄνθρω-
πος. 47 Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνη-
σθε; 48 Μή τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν Φαρι-
σαίων; 49 [j]Ἀλλ᾽ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον [k]ἐπικατάρατοί
εἰσι. 50 Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς—ὁ ἐλθὼν [l]νυκτὸς πρὸς αὐτόν,
[m]εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν— 51 Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν
μὴ ἀκούσῃ [n]παρ᾽ αὐτοῦ πρότερον καὶ γνῷ τί ποιεῖ; 52 Ἀπεκρίθησαν καὶ
[o]εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; [p]Ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι
[q]προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ [r]ἐγήγερται.

8 53 [s]Καὶ [t]ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· 1 [u]Ἰησοῦς
δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. 2 Ὄρθρου δὲ πάλιν
[v]παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς [w]ἤρχετο· καὶ καθίσας
ἐδίδασκεν αὐτούς. 3 Ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι [x]πρὸς
αὐτὸν γυναῖκα [y]ἐν μοιχείᾳ [z]καταληφθεῖσαν· καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν

[a]**7:41** αλλοι ¦ αλλοι δε TR ¦ οι δε CT [b]**7:42** ουχι ¦ ουχ CT [c]**7:42** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [d]**7:42** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [e]**7:42** ο χριστος ερχεται 97.1% ¦ ερχεται ο χριστος CT 0.8% [f]**7:43** εν τω οχλω εγενετο ¦ εγενετο εν τω οχλω CT [g]**7:44** επεβαλεν ¦ εβαλεν WH [h]**7:46** ουτως ελαλησεν ¦ ελαλησεν ουτως CT [i]**7:46** ως ουτος ο ανθρωπος 96.9% ¦ --- CT 1.1% [j]**7:49** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [k]**7:49** επικαταρατοι ¦ επαρατοι CT [l]**7:50** νυκτος 88.3% ¦ --- CT 0.7% [m]**7:50** εις 95.7% ¦ το προτερον εις NA 2.8% ¦ προτερον εις SBL TH WH 0.7% [n]**7:51** παρ αυτου προτερον ¦ πρωτον παρ αυτου CT [o]**7:52** ειπον ¦ ειπαν CT [p]**7:52** ερευνησον ¦ εραυνησον CT [q]**7:52** προφητης εκ της γαλιλαιας 96.8% ¦ εκ της γαλιλαιας προφητης CT 2.2% [r]**7:52** εγηγερται ¦ εγειρεται CT [s]**7:53** {include 7:53–8:11} 78.7% ¦ {omit 7:53–8:11} SBL TH 16.8% [Note: ANT, NA, and WH enclose this text with double brackets. WH places it in a separate section after chapter 21.] [t]**7:53** επορευθη ¦ απηλθεν ANT BYZ HF PCK ¦ επορευθησαν NA WH [u]**8:1** ιησους δε ¦ και ο ιησους BYZ HF [v]**8:2** παρεγενετο ¦ βαθεως ηλθεν ο ιησους BYZ HF ¦ βαθεος ηλθεν ο ιησους BYZ [w]**8:2** ηρχετο ¦ ηρχετο προς αυτον ANT BYZ HF NA PCK TR WH [x]**8:3** προς αυτον ¦ --- ANT BYZ NA WH [y]**8:3** εν ¦ επι ANT BYZ HF NA PCK WH [z]**8:3** καταληφθεισαν ¦ κατειλημμενην ANT BYZ HF NA PCK TR WH

[a]μέσῳ, 4 [b]λέγουσιν αὐτῷ, [c]πειράζοντες, Διδάσκαλε, [d]αὕτη ἡ γυνὴ
κατελήφθη ἐπ’ [e]αὐτοφόρῳ [f]μοιχευομένη. 5 [g]Ἐν δὲ τῷ νόμῳ [h]Μωσῆς
ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας [i]λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί [j]λέγεις;
6 Τοῦτο δὲ [k]ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα [l]ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ.
Ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ [m]ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν, [n]μὴ
προσποιούμενος. 7 Ὡς δὲ ἐπέμενον [o]ἐρωτῶντες αὐτόν, [p]ἀνακύψας
εἶπε [q]πρὸς αὐτούς, Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν, [r]πρῶτον [s]ἐπ’ αὐτὴν τὸν
λίθον βαλέτω. 8 Καὶ πάλιν [t]κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. 9 Οἱ δέ,
ἀκούσαντες, [u]καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἷς
καθ’ εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν [v]πρεσβυτέρων· καὶ κατελείφθη [w]μόνος
ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ [x]οὖσα. 10 Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς,
[y]καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικός, εἶπεν [z]αὐτῇ, Ποῦ εἰσιν
[aa]ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; Οὐδείς σε κατέκρινεν; 11 Ἡ δὲ εἶπεν,
Οὐδείς, Κύριε. Εἶπε [ab]δὲ ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ ἐγώ σε [ac]κρίνω· πορεύου
[ad]καὶ μηκέτι ἁμάρτανε.

---

[a]**8:3** μεσω ¦ τω μεσω BYZ HF [b]**8:4** λεγουσιν ¦ ειπον BYZ HF [c]**8:4** πειραζοντες ¦ --- ANT BYZ HF NA PCK TR WH [d]**8:4** αυτη η γυνη κατεληφθη ¦ ταυτην ευρομεν BYZ HF PCK ¦ αυτη η γυνη κατειληφθη TR ¦ αυτη η γυνη κατειληπται ANT NA WH [e]**8:4** αυτοφορω ¦ αυτοφωρω ANT BYZ HF NA PCK TR WH [f]**8:4** μοιχευομενη ¦ μοιχευομενην BYZ HF PCK [g]**8:5** εν δε ¦ και εν ANT [h]**8:5** μωσης ημιν ¦ μωυσης ημιν BYZ ¦ ημων μωσης BYZ HF PCK ¦ ημων μωυσης ANT BYZ ¦ ημιν μωυσης NA WH [i]**8:5** λιθοβολεισθαι ¦ λιθαζειν ANT BYZ HF NA WH [j]**8:5** λεγεις ¦ λεγεις περι αυτης BYZ HF [k]**8:6** ελεγον πειραζοντες ¦ ειπον εκπειραζοντες ANT [l]**8:6** εχωσι κατηγορειν ¦ εχωσι κατηγοριαν κατ BYZ HF PCK ¦ σχωσι κατηγοριαν κατ ANT [m]**8:6** εγραφεν ¦ κατεγραφεν BYZ NA WH [n]**8:6** μη προσποιουμενος ¦ --- ANT BYZ HF NA ST WH [o]**8:7** ερωτωντες ¦ επερωτωντες BYZ HF [p]**8:7** ανακυψας ¦ αναβλεψας BYZ HF ¦ ανεκυψε και ANT NA WH [q]**8:7** προς αυτους ¦ αυτοις ANT BYZ HF NA WH [r]**8:7** πρωτον ¦ πρωτος ANT BYZ HF NA PCK TR WH [s]**8:7** επ αυτην τον λιθον βαλετω ¦ επ αυτην [τον] λιθον βαλλετω BYZ ¦ λιθον βαλετω επ αυτην BYZ HF ¦ τον λιθον επ αυτη βαλετω PCK TR ¦ βαλετω λιθον επ αυτην ANT ¦ επ αυτην βαλετω λιθον NA WH [t]**8:8** κατω κυψας ¦ κατακυψας NA WH [u]**8:9** και υπο της συνειδησεως ελεγχομενοι ¦ --- ANT BYZ HF NA WH [v]**8:9** πρεσβυτερων ¦ πρεσβυτερων εως των εσχατων BYZ HF PCK TR [w]**8:9** μονος ο ιησους ¦ ο ιησους μονος BYZ ¦ ο ιησους ANT ¦ μονος NA WH [x]**8:9** ουσα ¦ εστωσα TR [y]**8:10** και μηδενα θεασαμενος πλην της γυναικος ¦ ειδεν αυτην και BYZ HF ¦ --- ANT NA WH [z]**8:10** αυτη ¦ γυναι BYZ HF ¦ αυτη η γυνη TR ¦ αυτη γυναι ANT NA WH [aa]**8:10** εκεινοι οι κατηγοροι σου ¦ οι κατηγοροι σου BYZ HF ¦ --- ANT BYZ NA WH [ab]**8:11** δε ¦ δε αυτη BYZ HF PCK TR [ac]**8:11** κρινω ¦ κατακρινω ANT BYZ HF NA PCK TR WH [ad]**8:11** και ¦ και απο του νυν ANT BYZ HF NA PCK ¦ απο του νυν και BYZ ¦ απο του νυν WH

12 Πάλιν οὖν [a]αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε λέγων, Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν [b]ἐμοὶ οὐ μὴ [c]περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ᾽ ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. 13 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. 14 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι, [d]καὶ ποῦ ὑπάγω. 15 Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε· ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. 16 Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ [e]ἀληθής ἐστιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ᾽ ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. 17 Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. 18 Ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. 19 Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; Ἀπεκρίθη [f]Ἰησοῦς, Οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου [g]ᾔδειτε ἄν. 20 Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν [h]ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς [i]ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 22 Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει, Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; 23 Καὶ [j]εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ [k]τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. 24 Εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. 25 Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Σὺ τίς εἶ; [l]Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. 26 Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ᾽ ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστι, κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ᾽ αὐτοῦ, ταῦτα [m]λέγω εἰς τὸν κόσμον. 27 Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. 28 Εἶπεν οὖν [n]αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ [o]μου,

[a]**8:12** αυτοις ο ιησους ελαλησε ¦ ο ιησους αυτοις ελαλησε TR ¦ αυτοις ελαλησεν ο ιησους CT [b]**8:12** εμοι ¦ μοι WH [c]**8:12** περιπατηση ¦ περιπατησει TR [d]**8:14** και ¦ η ANT CT PCK [e]**8:16** αληθης 97.5% ¦ αληθινη CT 1% [f]**8:19** ιησους ¦ ο ιησους TR [g]**8:19** ηδειτε αν ¦ αν ηδειτε CT [h]**8:20** ο ιησους ¦ --- CT [i]**8:21** ο ιησους 91.7% ¦ --- CT 1.7% [j]**8:23** ειπεν ¦ ελεγεν CT [k]**8:23** του κοσμου τουτου 95.5% ¦ τουτου του κοσμου CT 0.7% [l]**8:25** και ¦ --- CT [m]**8:26** λεγω ¦ λαλω CT [n]**8:28** αυτοις 96.5% ¦ --- SBL TH WH 0.8% [o]**8:28** μου ¦ --- NA SBL WH

ταῦτα λαλῶ· 29 καὶ ὁ πέμψας με μετ᾽ ἐμοῦ ἐστιν· οὐκ ἀφῆκέ με μόνον
[a]ὁ πατήρ, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. 30 Ταῦτα αὐτοῦ λα-
λοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

31 Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ
Ἰουδαίους, Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί
μού ἐστε· 32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει
ὑμᾶς. 33 Ἀπεκρίθησαν [b]αὐτῷ, Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ
δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι Ἐλεύθεροι γενήσεσθε;

34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ
ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας. 35 Ὁ δὲ δοῦλος οὐ
μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. 36 Ἐὰν
οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. 37 Οἶδα ὅτι
σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς
οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. 38 [c]Ἐγὼ ὃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί [d]μου, λαλῶ· καὶ
ὑμεῖς οὖν [e]ὃ [f]ἑωράκατε παρὰ [g]τῷ πατρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε.

39 Ἀπεκρίθησαν καὶ [h]εἶπον αὐτῷ, Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστι. Λέ-
γει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ [i]ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ
[j]ἐποιεῖτε. 40 Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν
ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποί-
ησεν. 41 Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. [k]Εἶπον [l]οὖν αὐτῷ,
Ἡμεῖς ἐκ πορνείας [m]οὐ γεγεννήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.
42 Εἶπεν [n]οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε
ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ
ἐλήλυθα, ἀλλ᾽ ἐκεῖνός με ἀπέστειλε. 43 Διὰ τί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ
γινώσκετε; Ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. 44 Ὑμεῖς ἐκ
[o]τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν
θέλετε ποιεῖν. Ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ
[p]οὐχ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. Ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος,
ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 45 Ἐγὼ δὲ ὅτι
τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. 46 Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ

[a]**8:29** ο πατηρ ¦ --- CT [b]**8:33** αυτω ¦ και ειπον αυτω PCK ¦ προς αυτον CT [c]**8:38** εγω ο 92.2% ¦ α εγω CT 0.6% [d]**8:38** μου 95.4% ¦ --- CT 1.1% [e]**8:38** ο ¦ α CT [f]**8:38** εωρακατε 86.7% ¦ ηκουσατε CT 9.9% [g]**8:38** τω πατρι υμων 88.9% ¦ του πατρος CT 0.5% [h]**8:39** ειπον ¦ ειπαν CT [i]**8:39** ητε ¦ εστε CT [j]**8:39** εποιειτε ¦ εποιειτε αν BYZ TR ¦ ποιειτε WH [k]**8:41** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [l]**8:41** ουν ¦ --- SBL TH WH [m]**8:41** ου γεγεννημεθα ¦ ουκ εγεννηθημεν WH [n]**8:42** ουν ¦ --- CT SCR [o]**8:44** του ¦ --- TR [p]**8:44** οὐχ ἕστηκεν ¦ οὐκ ἕστηκεν CT

ἁμαρτίας; Εἰ [a]δὲ ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; 47 Ὁ ὢν
ἐκ τοῦ Θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε,
ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ.

48 Ἀπεκρίθησαν [b]οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ [c]εἶπον αὐτῷ, Οὐ καλῶς λέ-
γομεν ἡμεῖς ὅτι [d]Σαμαρείτης εἶ σύ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις; 49 Ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς, Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς
ἀτιμάζετέ με. 50 Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρί-
νων. 51 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν [e]λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θά-
νατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. 52 [f]Εἶπον [g]οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι,
Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται,
καὶ σὺ λέγεις, Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ [h]γεύσηται θανάτου
εἰς τὸν αἰῶνα. 53 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέ-
θανε; Καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν [i]σὺ ποιεῖς; 54 Ἀπεκρίθη
Ἰησοῦς, Ἐὰν ἐγὼ [j]δοξάζω ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πα-
τήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς [k]ἡμῶν ἐστι, 55 καὶ οὐκ
ἐγνώκατε αὐτόν· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν, [l]καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν,
ἔσομαι ὅμοιος [m]ὑμῶν, ψεύστης· [n]ἀλλ᾽ οἶδα αὐτόν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ
τηρῶ. 56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν
ἐμήν, καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη. 57 [o]Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν, Πεντή-
κοντα ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; 58 Εἶπεν αὐτοῖς [p]ὁ Ἰησοῦς,
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγώ εἰμι. 59 Ἦραν οὖν
λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ᾽ αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ
ἱεροῦ, [q]διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ παρῆγεν οὕτως.

9 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. 2 Καὶ ἠρώτησαν
αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, [r]Ῥαββί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ
οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; 3 Ἀπεκρίθη [s]Ἰησοῦς, Οὔτε οὗτος
ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ
ἐν αὐτῷ. 4 [t]Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα

[a]**8:46** δε ¦ --- CT [b]**8:48** ουν ¦ --- CT [c]**8:48** ειπον ¦ ειπαν CT [d]**8:48** σαμαρειτης ¦ σαμαριτης NA SBL [e]**8:51** λογον τον εμον ¦ εμον λογον CT [f]**8:52** ειπον ¦ ειπαν WH [g]**8:52** ουν ¦ --- SBL TH WH [h]**8:52** γευσηται ¦ γευσεται TR [i]**8:53** συ ¦ --- CT [j]**8:54** δοξαζω ¦ δοξασω CT [k]**8:54** ημων ¦ υμων ANT TH TR WH [l]**8:55** και εαν ¦ καν CT [m]**8:55** υμων 93% ¦ υμιν NA SBL WH 3.3% [n]**8:55** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [o]**8:57** ειπον ¦ ειπαν WH [p]**8:58** ο ¦ --- NA SBL WH [q]**8:59** διελθων δια μεσου αυτων και παρηγεν ουτως 89.7% ¦ --- CT 1% [r]**9:2** ραββι ¦ ραββει TH WH [s]**9:3** ιησους ¦ ο ιησους TR [t]**9:4** εμε 99.2% ¦ ημας CT 0.5%

ἐστίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. 5 Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. 6 Ταῦτα εἰπών, ἔπτυσε χαμαί, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ [a]ἐπέχρισε [b]τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, 7 καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ—ὃ ἑρμηνεύεται, Ἀπεσταλμένος. Ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων. 8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι [c]τυφλὸς ἦν, ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; 9 Ἄλλοι ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν· ἄλλοι [d]δὲ ὅτι Ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. Ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι Ἐγώ εἰμι. 10 Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, [e]Πῶς [f]ἀνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; 11 Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος [g]καὶ εἶπεν, Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέ [h]μοι, Ὕπαγε εἰς [i]τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, καὶ νίψαι. Ἀπελθὼν [j]δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα. 12 [k]Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Λέγει, Οὐκ οἶδα.

13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν. 14 Ἦν δὲ σάββατον [l]ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. 15 Πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Πηλὸν ἐπέθηκέ [m]μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. 16 Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές, [n]Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. [o]Ἄλλοι ἔλεγον, Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. 17 [p]Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν, [q]Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι [r]ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν ὅτι Προφήτης ἐστίν.

18 Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι [s]τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, 19 καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς

[a]**9:6** επεχρισε ¦ επεθηκεν WH [b]**9:6** τον πηλον επι τους οφθαλμους του τυφλου ¦ αυτου τον πηλον επι τους οφθαλμους CT [c]**9:8** τυφλος ¦ προσαιτης CT [d]**9:9** δε οτι ¦ ελεγον ουχι αλλα NA[27] SBL WH ¦ ελεγον ουχι αλλ NA[28] TH [e]**9:10** πως ¦ πως ουν NA WH [f]**9:10** ανεωχθησαν ¦ ηνεωχθησαν BYZ CT [g]**9:11** και ειπεν ανθρωπος ¦ ο ανθρωπος ο CT [h]**9:11** μοι ¦ μοι οτι CT [i]**9:11** την κολυμβηθραν του 95.8% ¦ τον CT 2% [j]**9:11** δε ¦ ουν CT [k]**9:12** ειπον ουν ¦ και ειπαν CT [l]**9:14** οτε 98.9% ¦ εν η ημερα CT 0.8% [m]**9:15** μου επι τους οφθαλμους ¦ επι τους οφθαλμους μου TR [n]**9:16** ουτος ο ανθρωπος ουκ εστι παρα του θεου ¦ ουκ εστιν ουτος παρα θεου ο ανθρωπος CT [o]**9:16** αλλοι ¦ αλλοι δε NA WH [p]**9:17** λεγουσι ¦ λεγουσιν ουν CT PCK [q]**9:17** συ τι ¦ τι συ NA SBL WH [r]**9:17** ηνοιξε ¦ ηνεωξε CT [s]**9:18** τυφλος ην ¦ ην τυφλος CT

λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; Πῶς οὖν [a]ἄρτι βλέπει; 20 Ἀπεκρίθησαν
[b]δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ [c]εἶπον, Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· 21 πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἴδαμεν· ἢ
τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· [d]αὐτὸς ἡλικίαν
ἔχει· αὐτὸν ἐρωτήσατε, αὐτὸς περὶ [e]ἑαυτοῦ λαλήσει. 22 Ταῦτα [f]εἶπον οἱ
γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο
οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος
γένηται. 23 Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ [g]εἶπον ὅτι Ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν
[h]ἐρωτήσατε.

24 Ἐφώνησαν οὖν [i]ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλός, καὶ
[j]εἶπον αὐτῷ, Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι [k]ὁ ἄνθρωπος οὗτος
ἁμαρτωλός ἐστιν. 25 Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος [l]καὶ εἶπεν, Εἰ ἁμαρτωλός
ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὤν, ἄρτι βλέπω. 26 [m]Εἶπον [n]δὲ αὐτῷ
πάλιν, Τί ἐποίησέ σοι; Πῶς [o]ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; 27 Ἀπεκρίθη
αὐτοῖς, Εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε. Τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; Μὴ
καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; 28 [p]Ἐλοιδόρησαν αὐτόν, καὶ
[q]εἶπον, Σὺ [r]εἶ μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ [s]Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί.
29 Ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι [t]Μωσῇ λελάληκεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν
πόθεν ἐστίν. 30 Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐν [u]γὰρ τούτῳ
θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστί, καὶ [v]ἀνέῳξέ μου
τοὺς ὀφθαλμούς. 31 Οἴδαμεν [w]δὲ ὅτι [x]ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει·
ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει.
32 Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι [y]ἤνοιξέ τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γε-
γεννημένου. 33 Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν.

---

[a]**9:19** αρτι βλεπει 98.3% ¦ βλεπει αρτι CT 1% [b]**9:20** δε αυτοις ¦ αυτοις TR ¦ ουν CT [c]**9:20** ειπον ¦ ειπαν CT [d]**9:21** αυτος ηλικιαν εχει αυτον ερωτησατε ¦ αυτον ερωτησατε ηλικιαν εχει CT [e]**9:21** ἑαυτοῦ ¦ αὑτοῦ TR [f]**9:22** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [g]**9:23** ειπον ¦ ειπαν CT [h]**9:23** ερωτησατε ¦ επερωτησατε CT [i]**9:24** εκ δευτερου τον ανθρωπον ¦ τον ανθρωπον εκ δευτερου CT [j]**9:24** ειπον ¦ ειπαν CT [k]**9:24** ο ανθρωπος ουτος ¦ ουτος ο ανθρωπος CT [l]**9:25** και ειπεν ¦ --- CT [m]**9:26** ειπον ¦ ειπαν WH [n]**9:26** δε αυτω παλιν ¦ ουν αυτω CT [o]**9:26** ηνοιξε ¦ ανεωξε PCK [p]**9:28** ελοιδορησαν ¦ ελοιδορησαν ουν TR ¦ και ελοιδορησαν NA WH [q]**9:28** ειπον ¦ ειπαν WH [r]**9:28** ει μαθητης ¦ μαθητης ει CT [s]**9:28** μωσεως ¦ μωυσεως ANT CT [t]**9:29** μωση ¦ μωσει HF PCK ¦ μωυσει ANT CT [u]**9:30** γαρ τουτω ¦ τουτω γαρ το CT [v]**9:30** ανεωξε ¦ ηνοιξε CT [w]**9:31** δε ¦ --- CT [x]**9:31** αμαρτωλων ο θεος ¦ ο θεος αμαρτωλων WH [y]**9:32** ηνοιξε ¦ ηνεωξε NA SBL WH

34 Ἀπεκρίθησαν καὶ [a]εἶπον αὐτῷ, Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης [b]ὅλος,
καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.
35 Ἤκουσεν [c]ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω· καὶ εὑρὼν αὐτόν,
εἶπεν [d]αὐτῷ, Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ [e]Θεοῦ; 36 Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος
καὶ εἶπε, [f]Καὶ τίς ἐστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; 37 Εἶπε [g]δὲ αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς, Καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν.
38 Ὁ δὲ ἔφη, Πιστεύω, Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. 39 Καὶ εἶπεν ὁ
Ἰησοῦς, Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέ-
ποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. 40 [h]Καὶ ἤκουσαν
ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ [i]ὄντες μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ [j]εἶπον αὐτῷ, Μὴ
καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν; 41 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ
ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι Βλέπομεν· ἡ [k]οὖν ἁμαρτία ὑμῶν
μένει.

10 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν
αὐλὴν τῶν προβάτων, [l]ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος
κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής. 2 Ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμήν
ἐστι τῶν προβάτων. 3 Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς
φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα [m]καλεῖ κατ᾽ ὄνομα, καὶ ἐξάγει
αὐτά. 4 [n]Καὶ ὅταν τὰ ἴδια [o]πρόβατα [p]ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύ-
εται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
5 Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ [q]ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ᾽ αὐτοῦ· ὅτι
οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. 6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.
7 Εἶπεν οὖν πάλιν [r]αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν [s]ὅτι
ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. 8 Πάντες ὅσοι [t]ἦλθον κλέπται εἰσὶ καὶ
λῃσταί· ἀλλ᾽ οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι᾽
ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται,
καὶ νομὴν εὑρήσει. 10 Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ

[a]**9:34** ειπον ¦ ειπαν CT [b]**9:34** ολος ¦ ολως PCK [c]**9:35** ο 88.5% ¦ --- NA SBL WH 0.4% [d]**9:35** αυτω 98.1% ¦ --- CT 0.7% [e]**9:35** θεου 99.5% ¦ ανθρωπου CT 0.4% [f]**9:36** και ¦ --- TR [g]**9:37** δε ¦ --- CT [h]**9:40** και ¦ --- CT [i]**9:40** οντες μετ αυτου ¦ μετ αυτου οντες CT [j]**9:40** ειπον ¦ ειπαν WH [k]**9:41** ουν ¦ --- CT [l]**10:1** αλλα ¦ αλλ NA[28] [m]**10:3** καλει ¦ φωνει CT [n]**10:4** και ¦ --- CT [o]**10:4** προβατα ¦ παντα CT [p]**10:4** εκβαλη ¦ εκβαλλη PCK [q]**10:5** ακολουθησωσιν ¦ ακολουθησουσιν CT [r]**10:7** αυτοις 83.7% ¦ --- NA WH 0.5% [s]**10:7** οτι 73.1% ¦ --- WH 26.6% [t]**10:8** ηλθον ¦ ηλθον προ εμου ANT CT PCK ¦ προ εμου ηλθον TR

καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσιν. 11 Ἐγώ
εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν
ὑπὲρ τῶν προβάτων. 12 Ὁ [a]μισθωτὸς δέ, καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ
[b]εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρό-
βατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτά, καὶ σκορπίζει [c]τὰ πρόβατα.
13 [d]Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτός ἐστι, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ
τῶν προβάτων. 14 Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ [e]γινώσκω τὰ ἐμά,
καὶ [f]γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν. 15 Καθὼς [g]γινώσκει με ὁ πατήρ, κἀγὼ
[h]γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.
16 Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά [i]με
δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ [j]γενήσεται μία ποίμνη,
εἷς ποιμήν. 17 Διὰ τοῦτο [k]ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν
μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. 18 Οὐδεὶς [l]αἴρει αὐτὴν ἀπ᾿ ἐμοῦ, ἀλλ᾿ ἐγὼ
τίθημι αὐτὴν ἀπ᾿ ἐμαυτοῦ. Ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν
ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. Ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός
μου.

19 Σχίσμα [m]οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους
τούτους. 20 Ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται·
τί αὐτοῦ ἀκούετε; 21 Ἄλλοι ἔλεγον, Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμο-
νιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς [n]ἀνοίγειν;

22 Ἐγένετο [o]δὲ τὰ [p]Ἐγκαίνια ἐν [q]Ἱεροσολύμοις, [r]καὶ χειμὼν
ἦν· 23 καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ [s]Σολομῶνος.
24 Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, Ἕως πότε
τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, [t]εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ.
25 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ
ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ·
26 [u]ἀλλ᾿ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· [v]οὐ γάρ ἐστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν,

---

[a] **10:12** μισθωτος δε ¦ μισθωτος NA SBL WH ¦ δε μισθωτος TH [b] **10:12** εισι ¦ εστι CT [c] **10:12** τα προβατα ¦ --- CT [d] **10:13** ο δε μισθωτος φευγει ¦ --- CT [e] **10:14** γινωσκω ¦ γεινωσκω TH [f] **10:14** γινωσκομαι υπο των εμων ¦ γινωσκουσι με τα εμα NA SBL WH ¦ γεινωσκουσι με τα εμα TH [g] **10:15** γινωσκει ¦ γεινωσκει TH [h] **10:15** γινωσκω ¦ γεινωσκω TH [i] **10:16** με δει ¦ δει με CT [j] **10:16** γενησεται 97.7% ¦ γενησονται CT 2.1% [k] **10:17** ο πατηρ με ¦ με ο πατηρ CT [l] **10:18** αιρει ¦ ηρεν WH [m] **10:19** ουν 92.2% ¦ --- CT 1.2% [n] **10:21** ανοιγειν ¦ ανοιξαι CT [o] **10:22** δε ¦ τοτε CT [p] **10:22** εγκαινια ¦ ενκαινια TH WH [q] **10:22** ιεροσολυμοις ¦ τοις ιεροσολυμοις ANT CT TR [r] **10:22** και ¦ --- CT [s] **10:23** σολομωνος ¦ του σολομωντος TR ¦ του σολομωνος ANT CT [t] **10:24** ειπε ¦ ειπον WH [u] **10:26** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [v] **10:26** ου γαρ ¦ οτι ουκ CT

[a]καθὼς εἶπον ὑμῖν. 27 Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου [b]ἀκούει,
κἀγὼ [c]γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι· 28 κἀγὼ [d]ζωὴν αἰώνιον
δίδωμι αὐτοῖς· καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει
τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. 29 Ὁ πατήρ μου [e]ὃς δέδωκέ μοι, [f]μείζων
πάντων ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός
[g]μου. 30 Ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν.

31 Ἐβάστασαν [h]οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν
αὐτόν. 32 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πολλὰ [i]καλὰ ἔργα ἔδειξα
ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός [j]μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον [k]λιθάζετέ με;
33 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι [l]λέγοντες, Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ
λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς
σεαυτὸν Θεόν. 34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἔστι γεγραμμένον
ἐν τῷ νόμῳ [m]ὑμῶν, Ἐγὼ εἶπα, Θεοί ἐστε; 35 Εἰ ἐκείνους εἶπε θεούς,
πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο—καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ
γραφή— 36 ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς
λέγετε ὅτι Βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον, Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι; 37 Εἰ οὐ ποιῶ
τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· 38 εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ
πιστεύητε, τοῖς ἔργοις [n]πιστεύσατε· ἵνα γνῶτε καὶ [o]πιστεύσητε ὅτι ἐν
ἐμοὶ ὁ πατήρ, κἀγὼ ἐν [p]αὐτῷ. 39 Ἐζήτουν [q]οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι·
καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου
ἦν [r]Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ [s]ἔμεινεν ἐκεῖ. 41 Καὶ πολλοὶ
ἦλθον πρὸς αὐτόν, καὶ ἔλεγον ὅτι [t]Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν

---

[a]**10:26** καθως ειπον υμιν 94.4% ¦ --- CT 4.6% [b]**10:27** ακουει ¦ ακουουσι CT [c]**10:27** γινωσκω ¦ γεινωσκω TH [d]**10:28** ζωην αιωνιον διδωμι αυτοις 97% ¦ διδωμι αυτοις ζωην αιωνιον CT 1.7% [e]**10:29** ος 92.6% ¦ ο CT 0.5% [f]**10:29** μειζων παντων 97% ¦ παντων μειζων SBL TH 0.7% ¦ παντων μειζον NA WH 0.1% [g]**10:29** μου 98.8% ¦ --- CT 0.9% [h]**10:31** ουν 92.3% ¦ --- NA TH WH 1.2% [i]**10:32** καλα εργα εδειξα υμιν 87.2% ¦ εργα καλα εδειξα υμιν NA SBL TH 9.4% ¦ εργα εδειξα υμιν καλα WH 0.2% [j]**10:32** μου 99.4% ¦ --- NA SBL WH 0.4% [k]**10:32** λιθαζετε με 98.8% ¦ εμε λιθαζετε CT 1% [l]**10:33** λεγοντες ¦ --- CT [m]**10:34** υμων ¦ υμων οτι CT [n]**10:38** πιστευσατε ¦ πιστευετε CT [o]**10:38** πιστευσητε 94.4% ¦ γινωσκητε (γεινωσκητε TH) NA SBL WH 1.4% [p]**10:38** αυτω ¦ τω πατρι CT [q]**10:39** ουν παλιν αυτον πιασαι 32.8% ¦ παλιν αυτον πιασαι BYZ TH 29.9% ¦ ουν παλιν πιασαι αυτον ANT PCK 18.3% ¦ ουν αυτον παλιν πιασαι NA WH 11.9% [r]**10:40** ιωαννης ¦ ιωανης WH [s]**10:40** εμεινεν ¦ εμενεν WH [t]**10:41** ιωαννης ¦ ιωανης WH

οὐδέν· πάντα δὲ ὅσα εἶπεν [a]Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν. 42 Καὶ
[b]ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

11 Ἦν δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μα-
ρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. 2 Ἦν δὲ [c]Μαρία ἡ ἀλεί-
ψασα τὸν Κύριον μύρῳ, καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν
[d]αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. 3 Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ
πρὸς αὐτὸν λέγουσαι, Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. 4 Ἀκούσας δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν, Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τῆς
δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι᾽ αὐτῆς. 5 Ἠγάπα δὲ
ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. 6 Ὡς
οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας.
7 Ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς, Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν
πάλιν. 8 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, [e]Ῥαββί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι
οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; 9 Ἀπεκρίθη [f]Ἰησοῦς, Οὐχὶ δώδεκά
[g]εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέρας; Ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει,
ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει. 10 Ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ
νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 11 Ταῦτα εἶπε, καὶ
μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πο-
ρεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. 12 [h]Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ [i]αὐτοῦ, Κύριε,
εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. 13 Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐ-
τοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. 14 Τότε
οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ, Λάζαρος ἀπέθανε. 15 Καὶ χαίρω
δι᾽ ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· [j]ἀλλὰ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν.
16 Εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς [k]συμμαθηταῖς, Ἄγωμεν
καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ᾽ αὐτοῦ.

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας [l]ἡμέρας ἤδη ἔχοντα
ἐν τῷ μνημείῳ. 18 Ἦν δὲ [m]ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς
ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε· 19 [n]καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν
πρὸς [o]τὰς περὶ Μάρθαν καὶ [p]Μαρίαν, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ

---

[a] **10:41** ιωαννης ¦ ιωανης WH [b] **10:42** επιστευσαν πολλοι εκει εις αυτον ¦ πολλοι επιστευσαν εις αυτον εκει CT [c] **11:2** μαρια ¦ μαριαμ NA SBL WH [d] **11:2** αυτης ¦ εαυτης PCK [e] **11:8** ραββι ¦ ραββει TH WH [f] **11:9** ιησους ¦ ο ιησους TR [g] **11:9** εισιν ωραι ¦ ωραι εισι CT PCK [h] **11:12** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [i] **11:12** αυτου ¦ αυτω CT [j] **11:15** αλλα ¦ αλλ ANT NA[28] TR [k] **11:16** συμμαθηταις ¦ συνμαθηταις TH WH [l] **11:17** ημερας ηδη ¦ ηδη ημερας CT [m] **11:18** η ¦ --- WH [n] **11:19** και πολλοι ¦ πολλοι δε CT [o] **11:19** τας περι ¦ την CT [p] **11:19** μαριαν ¦ μαριαμ CT

τοῦ ἀδελφοῦ [a]αὐτῶν. 20 Ἡ οὖν Μάρθα, ὡς ἤκουσεν ὅτι [b]Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· [c]Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. 21 Εἶπεν οὖν [d]Μάρθα πρὸς [e]τὸν Ἰησοῦν, Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, [f]ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει. 22 [g]Ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεόν, δώσει σοι ὁ Θεός. 23 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. 24 Λέγει αὐτῷ [h]Μάρθα, Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25 Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται· 26 καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις τοῦτο; 27 Λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα, ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.

28 Καὶ [i]ταῦτα εἰποῦσα ἀπῆλθε, καὶ ἐφώνησε [j]Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρᾳ, [k]εἰποῦσα, Ὁ διδάσκαλος πάρεστι καὶ φωνεῖ σε. 29 [l]Ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, [m]ἐγείρεται ταχὺ καὶ [n]ἔρχεται πρὸς αὐτόν. 30 Οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ᾽ [o]ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. 31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ᾽ αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν [p]Μαρίαν ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, [q]λέγοντες ὅτι Ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. 32 Ἡ οὖν [r]Μαρία, ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν [s]ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτόν, ἔπεσεν [t]αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας λέγουσα αὐτῷ, Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν [u]ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός. 33 Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, 34 καὶ εἶπε, Ποῦ τεθείκατε αὐτόν; Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. 35 Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. 36 Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. 37 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν [v]εἶπον, Οὐκ [w]ἠδύνατο

---

[a] **11:19** αυτων ¦ --- CT [b] **11:20** ιησους ¦ ο ιησους ANT TR [c] **11:20** μαρια ¦ μαριαμ NA WH [d] **11:21** μαρθα ¦ η μαρθα ANT CT TR [e] **11:21** τον ¦ --- WH [f] **11:21** ο αδελφος μου ουκ αν ετεθνηκει ¦ ουκ αν απεθανεν ο αδελφος μου NA SBL WH [g] **11:22** αλλα ¦ --- SBL WH [h] **11:24** μαρθα ¦ η μαρθα NA SBL WH [i] **11:28** ταυτα ¦ τουτο CT [j] **11:28** μαριαν ¦ μαριαμ CT [k] **11:28** ειπουσα ¦ ειπασα WH [l] **11:29** εκεινη ¦ εκεινη δε CT [m] **11:29** εγειρεται ¦ ηγερθη CT [n] **11:29** ερχεται ¦ ηρχετο CT [o] **11:30** ην ¦ ην ετι CT [p] **11:31** μαριαν ¦ μαριαμ CT [q] **11:31** λεγοντες ¦ δοξαντες CT [r] **11:32** μαρια ¦ μαριαμ NA SBL WH [s] **11:32** ο ¦ --- CT [t] **11:32** αυτου εις τους ποδας ¦ εις τους ποδας αυτου TR ¦ αυτου προς τους ποδας CT [u] **11:32** απεθανε μου ¦ μου απεθανεν CT [v] **11:37** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [w] **11:37** ηδυνατο ¦ εδυνατο CT

οὗτος, ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος
μὴ ἀποθάνῃ;
38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνη-
μεῖον. Ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπʼ αὐτῷ. 39 Λέγει ὁ Ἰησοῦς,
Ἄρατε τὸν λίθον. Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ [a]τεθνηκότος Μάρθα, Κύ-
ριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστι. 40 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ εἶπόν
σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, [b]ὄψει τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ; 41 Ἦραν οὖν τὸν
λίθον, [c]οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς
ἄνω, καὶ εἶπε, Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. 42 Ἐγὼ δὲ ᾔδειν
ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα
πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. 43 Καὶ ταῦτα εἰπών, φωνῇ μεγάλῃ
ἐκραύγασε, Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. 44 [d]Καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκώς, δεδεμέ-
νος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ
περιεδέδετο. Λέγει [e]αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Λύσατε αὐτόν, καὶ [f]ἄφετε ὑπά-
γειν.
45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν [g]Μαρίαν καὶ
θεασάμενοι [h]ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. 46 Τινὲς δὲ ἐξ
αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους, καὶ [i]εἶπον αὐτοῖς [j]ἃ ἐποίησεν
[k]ὁ Ἰησοῦς. 47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον,
καὶ ἔλεγον, Τί ποιοῦμεν; Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ [l]σημεῖα ποιεῖ.
48 Ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύ-
σονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. 49 Εἷς
δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν
αὐτοῖς, Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, 50 οὐδὲ [m]διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει
[n]ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος
ἀπόληται. 51 Τοῦτο δὲ ἀφʼ ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, [o]ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ
ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, [p]προεφήτευσεν ὅτι [q]ἔμελλεν [r]Ἰησοῦς ἀποθνῄσκειν
ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, 52 καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλʼ ἵνα καὶ τὰ

[a]**11:39** τεθνηκοτος ¦ τετελευτηκοτος CT [b]**11:40** οψει ¦ οψη CT [c]**11:41** ου ην ο τεθνηκως κειμενος ¦ --- CT [d]**11:44** και ¦ --- CT [e]**11:44** αυτοις ο ιησους ¦ ο ιησους αυτοις WH [f]**11:44** αφετε ¦ αφετε αυτον CT [g]**11:45** μαριαν ¦ μαριαμ CT [h]**11:45** α εποιησεν ο ιησους ¦ α εποιησεν NA SBL TH ¦ ο εποιησεν WH [i]**11:46** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [j]**11:46** α ¦ οσα PCK [k]**11:46** ο ¦ --- NA SBL WH [l]**11:47** σημεια ποιει ¦ ποιει σημεια CT [m]**11:50** διαλογιζεσθε ¦ λογιζεσθε CT [n]**11:50** ημιν ¦ υμιν CT [o]**11:51** αλλα ¦ αλλ NA^{28} [p]**11:51** προεφητευσεν ¦ επροφητευσεν CT [q]**11:51** εμελλεν ¦ ημελλεν TH [r]**11:51** ιησους ¦ ο ιησους ANT PCK TR

τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. 53 Ἀπ᾽ ἐκείνης οὖν
τῆς ἡμέρας [a]συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 [b]Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις,
[c]ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραῒμ
λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ [d]διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν [e]αὐτοῦ.

55 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς
Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ Πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς.
56 Ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ᾽ ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστη-
κότες, Τί [f]δοκεῖ ὑμῖν; Ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; 57 Δεδώκεισαν δὲ
[g]καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι [h]ἐντολήν, ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστι,
μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

12 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθα-
νίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος [i]ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ [j]νεκρῶν.
2 Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζα-
ρος εἷς ἦν [k]τῶν [l]ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. 3 Ἡ οὖν [m]Μαρία λαβοῦσα λί-
τραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ,
καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη
ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. 4 Λέγει [n]οὖν [o]εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰού-
δας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι, 5 Διὰ τί τοῦτο
τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; 6 Εἶπε
δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, [p]ἀλλ᾽ ὅτι κλέπτης ἦν,
καὶ τὸ γλωσσόκομον [q]εἶχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7 Εἶπεν οὖν ὁ
Ἰησοῦς, Ἄφες αὐτήν· [r]εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου [s]τετήρηκεν
αὐτό. 8 Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε
ἔχετε.

9 Ἔγνω οὖν [t]ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστι· καὶ [u]ἦλθον
οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν

---

[a]**11:53** συνεβουλευσαντο ¦ εβουλευσαντο CT [b]**11:54** ιησους ουν ¦ ο ουν ιησους CT [c]**11:54** αλλα ¦ αλλ NA[28] [d]**11:54** διετριβε ¦ εμεινε CT [e]**11:54** αυτου ¦ --- CT [f]**11:56** δοκει υμιν ¦ υμιν δοκει PCK [g]**11:57** και ¦ --- CT [h]**11:57** εντολην ¦ εντολας CT [i]**12:1** ο τεθνηκως ¦ --- CT [j]**12:1** νεκρων ¦ νεκρων ιησους NA SBL WH ¦ νεκρων ο ιησους TH [k]**12:2** των ¦ εκ των CT [l]**12:2** ανακειμενων συν ¦ συνανακειμενων TR [m]**12:3** μαρια ¦ μαριαμ NA SBL WH [n]**12:4** ουν ¦ δε CT [o]**12:4** εις εκ των μαθητων αυτου ιουδας σιμωνος ισκαριωτης ¦ ιουδας ο ισκαριωτης εις εκ των μαθητων αυτου NA ¦ ιουδας ο ισκαριωτης εις των μαθητων αυτου SBL TH WH [p]**12:6** αλλ ¦ αλλα HF SCR [q]**12:6** ειχε και ¦ εχων CT [r]**12:7** εις ¦ ινα εις CT [s]**12:7** τετηρηκεν ¦ τηρηση CT [t]**12:9** οχλος ¦ ο οχλος NA TH WH [u]**12:9** ηλθον ¦ ηλθαν WH

ἐκ νεκρῶν. 10 Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀπο-
κτείνωσιν· 11 ὅτι πολλοὶ δι᾽ αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον
εἰς τὸν Ἰησοῦν.

12 Τῇ ἐπαύριον [a]ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες
ὅτι ἔρχεται [b]Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, 13 ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων,
καὶ ἐξῆλθον εἰς [c]ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ [d]ἔκραζον,

Ὡσαννά·
εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου,
[e]βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

14 Εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ᾽ [f]αὐτό, καθώς ἐστι γεγραμ-
μένον,

15 Μὴ φοβοῦ, [g]θύγατερ [h]Σιών·
ἰδού, ὁ βασιλεύς σου ἔρχεται,
καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.

16 Ταῦτα [i]δὲ οὐκ ἔγνωσαν [j]οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ᾽ ὅτε ἐδοξά-
σθη [k]Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ᾽ αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ
ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. 17 Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ᾽ αὐτοῦ ὅτε
τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.
18 Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι [l]ἤκουσε τοῦτο αὐτὸν
πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. 19 Οἱ οὖν Φαρισαῖοι [m]εἶπον πρὸς ἑαυτούς,
Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν δέ [n]τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνή-
σωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· 21 οὗτοι οὖν [o]προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθ-
σαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, θέλομεν τὸν
Ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 Ἔρχεται [p]Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ· [q]καὶ πάλιν

[a]**12:12** οχλος ¦ ο οχλος NA SBL WH [b]**12:12** ιησους ¦ ο ιησους NA PCK SBL TH TR [c]**12:13** υπαντησιν ¦ απαντησιν PCK [d]**12:13** εκραζον ¦ εκραυγαζον CT [e]**12:13** βασιλευς ¦ ο βασιλευς TR ¦ και ο βασιλευς CT [f]**12:14** αυτο ¦ αυτω PCK [g]**12:15** θυγατερ ¦ θυγατηρ CT [h]**12:15** σιων ¦ σειων TH [i]**12:16** δε ¦ --- CT [j]**12:16** οι μαθηται αυτου ¦ αυτου οι μαθηται CT [k]**12:16** ιησους ¦ ο ιησους ANT BYZ HF PCK TR [l]**12:18** ηκουσε ¦ ηκουσαν ANT CT [m]**12:19** ειπον ¦ ειπαν CT [n]**12:20** τινες ελληνες ¦ ελληνες τινες CT [o]**12:21** προσηλθον ¦ προσηλθαν WH [p]**12:22** φιλιππος ¦ ο φιλιππος CT [q]**12:22** και παλιν ¦ ερχεται CT

Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος [a]λέγουσι τῷ Ἰησοῦ. 23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς [b]ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων, Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. 25 Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ [c]ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. 26 Ἐὰν ἐμοὶ [d]διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθείτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· [e]καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.

27 Νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται· καὶ τί εἴπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. 28 Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω. 29 Ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγε βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον, Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. 30 Ἀπεκρίθη [f]Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Οὐ δι᾽ ἐμὲ [g]αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι᾽ ὑμᾶς. 31 Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω. 32 Κἀγὼ [h]ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. 33 Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ [i]ἔμελλεν ἀποθνῄσκειν. 34 [j]Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος, Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς [k]σὺ λέγεις, Δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; Τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; 35 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς [l]μεθ᾽ ὑμῶν ἐστι. Περιπατεῖτε [m]ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. 36 [n]Ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.

Ταῦτα ἐλάλησεν [o]ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ᾽ αὐτῶν. 37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν· 38 ἵνα ὁ λόγος Ἠσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε,

[a] **12:22** λεγουσι ¦ και λεγουσιν CT [b] **12:23** απεκρινατο ¦ αποκρινεται CT [c] **12:25** απολεσει ¦ απολλυει CT [d] **12:26** διακονη τις ¦ τις διακονη CT [e] **12:26** και ¦ --- CT [f] **12:30** ιησους και ειπεν ¦ ο ιησους και ειπεν ANT BYZ HF TR ¦ και ειπεν ιησους WH [g] **12:30** αυτη η φωνη ¦ η φωνη αυτη CT [h] **12:32** εαν ¦ αν WH [i] **12:33** εμελλεν ¦ ημελλεν ANT CT PCK TR [j] **12:34** απεκριθη ¦ απεκριθη ουν CT [k] **12:34** συ λεγεις ¦ συ λεγεις οτι TR ¦ λεγεις συ οτι CT [l] **12:35** μεθ υμων ¦ εν υμιν CT [m] **12:35** εως ¦ ως CT [n] **12:36** εως ¦ ως CT [o] **12:36** ο ¦ --- CT

Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;
Καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;

[39] Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἠσαΐας,

40 Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμούς,
καὶ [a]πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν·
ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς,
καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ [b]ἐπιστραφῶσι,
καὶ [c]ἰάσωμαι αὐτούς.

[41] Ταῦτα εἶπεν Ἠσαΐας, [d]ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ
αὐτοῦ. [42] Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐ-
τόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι
γένωνται. [43] Ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν
δόξαν τοῦ Θεοῦ.
[44] Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν, Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ πιστεύει
εἰς ἐμέ, [e]ἀλλ᾽ εἰς τὸν πέμψαντά με· [45] καὶ ὁ θεωρῶν ἐμέ, θεωρεῖ τὸν
πέμψαντά με. [46] Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων
εἰς ἐμέ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. [47] Καὶ ἐάν τίς μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων
καὶ μὴ [f]πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν
κόσμον, ἀλλ᾽ ἵνα σώσω τὸν κόσμον. [48] Ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων
τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος
κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. [49] Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα·
ἀλλ᾽ ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός μοι ἐντολὴν [g]ἔδωκε, τί εἴπω καὶ τί λα-
λήσω. [50] Καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν· ἃ οὖν [h]λαλῶ
ἐγώ, καθὼς εἴρηκέ μοι ὁ πατήρ, οὕτω λαλῶ.

13 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι [i]ἐλήλυθεν
αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πα-
τέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν
αὐτούς. [2] Καὶ δείπνου [j]γενομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς

[a] **12:40** πεπωρωκεν ¦ επωρωσεν CT [b] **12:40** επιστραφωσι ¦ στραφωσι CT [c] **12:40** ιασωμαι ¦ ιασομαι ANT BYZ CT [d] **12:41** οτε ¦ οτι CT [e] **12:44** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [f] **12:47** πιστευση ¦ φυλαξη CT [g] **12:49** εδωκε ¦ δεδωκε CT [h] **12:50** λαλω εγω ¦ εγω λαλω CT [i] **13:1** εληλυθεν ¦ ηλθεν CT [j] **13:2** γενομενου ¦ γινομενου CT

τὴν καρδίαν [a]Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου ἵνα αὐτὸν παραδῷ, 3 εἰδὼς
[b]ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα [c]δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ
Θεοῦ ἐξῆλθε καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει, 4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ
τίθησι τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν. 5 Εἶτα βάλλει
ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ
ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος. 6 Ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα
Πέτρον· [d]καὶ λέγει αὐτῷ [e]ἐκεῖνος, Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας;
7 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὃ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι,
γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. 8 Λέγει αὐτῷ Πέτρος, Οὐ μὴ νίψῃς [f]τοὺς πόδας
μου εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀπεκρίθη [g]αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ
ἔχεις μέρος μετ’ ἐμοῦ. 9 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, μὴ τοὺς πό-
δας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν. 10 Λέγει αὐτῷ [h]ὁ
Ἰησοῦς, Ὁ λελουμένος [i]οὐ χρείαν ἔχει [j]ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ’
ἔστι καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ’ οὐχὶ πάντες. 11 Ἤδει
γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο [k]εἶπεν, Οὐχὶ πάντες καθαροί
ἐστε.

12 Ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
[l]ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς, [m]Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; 13 Ὑμεῖς
φωνεῖτέ με, Ὁ διδάσκαλος, καὶ Ὁ Κύριος· καὶ καλῶς λέγετε, εἰμὶ γάρ.
14 Εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ Κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ
ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας. 15 Ὑπόδειγμα γὰρ [n]ἔδωκα
ὑμῖν, ἵνα καθὼς [o]ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. 16 Ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος
μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. 17 Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν
ποιῆτε αὐτά. 18 Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα [p]οὓς ἐξελεξάμην·
ἀλλ’ ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὁ τρώγων [q]μετ’ ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ’
ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. 19 Ἀπ’ ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα,
[r]ὅταν γένηται, πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι. 20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ

[a] **13:2** ιουδα σιμωνος ισκαριωτου ινα αυτον παραδω ¦ ινα παραδοι αυτον ιουδας σιμωνος ισκαριωτου NA SBL ¦ ινα παραδοι αυτον ιουδας σιμωνος ισκαριωτης TH WH
[b] **13:3** ο ιησους ¦ --- CT [c] **13:3** δεδωκεν ¦ εδωκεν NA SBL WH [d] **13:6** και ¦ --- CT
[e] **13:6** εκεινος ¦ --- NA SBL WH [f] **13:8** τους ποδας μου ¦ μου τους ποδας CT [g] **13:8** αυτω ο ιησους ¦ ιησους αυτω CT [h] **13:10** ο ¦ --- WH [i] **13:10** ου χρειαν εχει ¦ ουκ εχει χρειαν CT [j] **13:10** η ¦ ει μη CT [k] **13:11** ειπεν ¦ ειπεν οτι CT [l] **13:12** αναπεσων ¦ και ανεπεσε CT [m] **13:12** γινωσκετε ¦ γεινωσκετε TH [n] **13:15** εδωκα ¦ δεδωκα ANT PCK
[o] **13:15** εγω ¦ --- PCK [p] **13:18** ους ¦ τινας CT [q] **13:18** μετ εμου ¦ μου CT [r] **13:19** οταν γενηται πιστευσητε ¦ πιστευσητε οταν γενηται NA SBL TH ¦ πιστευητε οταν γενηται WH

λαμβάνων [a]ἐάν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

21 Ταῦτα εἰπὼν [b]ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρτύρησε καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22 Ἔβλεπον [c]οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. 23 Ἦν [d]δὲ ἀνακείμενος εἷς [e]τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς· 24 νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος [f]πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει. 25 [g]Ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος [h]οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, Κύριε, τίς ἐστιν; 26 [i]Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς, Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ [j]βάψας τὸ ψωμίον [k]ἐπιδώσω. Καὶ [l]ἐμβάψας τὸ ψωμίον, [m]δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος [n]Ἰσκαριώτῃ. 27 Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ [o]ὁ Ἰησοῦς, Ὃ ποιεῖς, ποίησον [p]τάχιον. 28 Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. 29 Τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν [q]ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ [r]ὁ Ἰησοῦς, Ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν· ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. 30 Λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, [s]εὐθέως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ νύξ.

31 [t]Ὅτε ἐξῆλθε, λέγει [u]ὁ Ἰησοῦς, Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. 32 [v]Εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν [w]ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. 33 Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ’ ὑμῶν εἰμι. Ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ὅπου [x]ὑπάγω ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 35 Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

[a]**13:20** εαν ¦ αν CT [b]**13:21** ο ¦ --- WH [c]**13:22** ουν εις ¦ δε προς PCK ¦ εις NA SBL WH [d]**13:23** δε ¦ --- CT [e]**13:23** των ¦ εκ των ANT CT [f]**13:24** πυθεσθαι τις αν ειη ¦ και λεγει αυτω ειπε τις εστι WH [g]**13:25** επιπεσων δε ¦ αναπεσων ουν NA TH ¦ αναπεσων SBL WH [h]**13:25** ουτως ¦ --- ANT PCK TR [i]**13:26** αποκρινεται ¦ αποκρινεται ουν WH [j]**13:26** βαψας ¦ βαψω CT [k]**13:26** επιδωσω ¦ και δωσω αυτω CT [l]**13:26** και εμβαψας ¦ βαψας ουν CT [m]**13:26** διδωσιν ¦ λαμβανει και διδωσιν NA WH [n]**13:26** ισκαριωτη ¦ ισκαριωτου CT [o]**13:27** ο ¦ --- WH [p]**13:27** ταχιον ¦ ταχειον WH [q]**13:29** ο ¦ --- CT [r]**13:29** ο ¦ --- WH [s]**13:30** ευθεως εξηλθεν ¦ εξηλθεν ευθυς CT [t]**13:31** οτε ¦ οτε ουν ANT CT SCR [u]**13:31** ο ¦ --- CT [v]**13:32** ει ο θεος εδοξασθη εν αυτω ¦ --- TH WH [w]**13:32** ἑαυτῷ ¦ αὐτῷ NA TH ¦ αὑτῷ SBL WH [x]**13:33** υπαγω εγω ¦ εγω υπαγω CT

[36] Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη [a]αὐτῷ
[b]ὁ Ἰησοῦς, Ὅπου [c]ὑπάγω, οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, [d]ὕστερον
δὲ ἀκολουθήσεις μοι. [37] Λέγει αὐτῷ [e]Πέτρος, Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί
σοι [f]ἀκολουθῆσαι ἄρτι; Τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. [38] [g]Ἀπεκρίθη
αὐτῷ [h]ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ [i]φωνήσῃ ἕως οὗ [j]ἀπαρνήσῃ με τρίς.

14 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν,
καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. [2] Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ
πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν [k]ὑμῖν· Πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον
ὑμῖν. [3] Καὶ ἐὰν πορευθῶ, [l]ἑτοιμάσω [m]ὑμῖν τόπον· πάλιν ἔρχομαι καὶ
[n]παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ἦτε.
[4] Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε, [o]καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε. [5] Λέγει αὐτῷ Θω-
μᾶς, Κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις· [p]καὶ πῶς [q]δυνάμεθα τὴν ὁδὸν
εἰδέναι; [6] Λέγει αὐτῷ [r]ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ
ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι᾽ ἐμοῦ. [7] Εἰ [s]ἐγνώκειτέ με,
καὶ τὸν πατέρα μου [t]ἐγνώκειτε ἄν· [u]καὶ ἀπ᾽ ἄρτι [v]γινώσκετε αὐτόν, καὶ
ἑωράκατε [w]αὐτόν.
[8] Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ
ἡμῖν. [9] Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, [x]Τοσοῦτον χρόνον μεθ᾽ ὑμῶν εἰμι, καὶ
οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; Ὁ ἑωρακὼς ἐμέ, ἑώρακε τὸν πατέρα· [y]καὶ
πῶς σὺ λέγεις, Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; [10] Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ
πατρί, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; Τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ [z]λαλῶ ὑμῖν, ἀπ᾽ ἐμαυ-
τοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ [aa]ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, [ab]αὐτὸς ποιεῖ τὰ [ac]ἔργα.
[11] Πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ

---

[a] **13:36** αυτω ¦ --- SBL WH [b] **13:36** ο ¦ --- CT [c] **13:36** υπαγω ¦ εγω υπαγω ANT PCK [d] **13:36** υστερον δε ακολουθησεις μοι ¦ ακολουθησεις δε υστερον CT [e] **13:37** πετρος ¦ ο πετρος ANT NA SBL TR WH [f] **13:37** ακολουθησαι ¦ ακολουθειν TH WH [g] **13:38** απεκριθη αυτω ¦ αποκρινεται CT [h] **13:38** ο ¦ --- CT [i] **13:38** φωνηση ¦ φωνησει ANT TR [j] **13:38** απαρνηση ¦ αρνηση CT [k] **14:2** υμιν ¦ υμιν οτι CT [l] **14:3** ετοιμασω ¦ και ετοιμασω ANT BYZ CT HF PCK TR ¦ ετοιμασαι BYZ [m] **14:3** υμιν τοπον ¦ τοπον υμιν CT [n] **14:3** παραληψομαι ¦ παραλημψομαι CT [o] **14:4** και την οδον οιδατε ¦ την οδον CT [p] **14:5** και ¦ --- CT [q] **14:5** δυναμεθα την οδον ειδεναι ¦ οιδαμεν την οδον WH [r] **14:6** ο ¦ --- WH [s] **14:7** εγνωκειτε ¦ εγνωκατε NA [t] **14:7** εγνωκειτε αν ¦ γνωσεσθε NA ¦ αν ηδειτε SBL TH WH [u] **14:7** και ¦ --- SBL TH WH [v] **14:7** γινωσκετε ¦ γεινωσκετε TH [w] **14:7** αυτον ¦ --- WH [x] **14:9** τοσουτον χρονον ¦ τοσουτω χρονω NA SBL [y] **14:9** και ¦ --- CT [z] **14:10** λαλω ¦ λεγω CT [aa] **14:10** ο ¦ --- CT [ab] **14:10** αυτος ¦ --- CT [ac] **14:10** εργα ¦ εργα αυτου CT

τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ [a]μοι. [12]Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς
ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει·
ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα [b]μου πορεύομαι. [13]Καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ
ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. [14]Ἐάν τι
αἰτήσητέ [c]με ἐν τῷ ὀνόματί μου, [d]ἐγὼ ποιήσω.

[15]Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς [e]τηρήσατε. [16][f]Καὶ ἐγὼ
ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα [g]μένῃ
μεθ’ ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, [17]τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ
δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτό, οὐδὲ [h]γινώσκει [i]αὐτό. Ὑμεῖς [j]δὲ
[k]γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ’ ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν [l]ἔσται.

[18]Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. [19]Ἔτι μικρὸν
καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ
ὑμεῖς [m]ζήσεσθε. [20]Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ [n]γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν
τῷ πατρί μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοί, [o]καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν. [21]Ὁ ἔχων τὰς ἐν-
τολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν
με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου· [p]καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτόν, καὶ
ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. [22]Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης,
Κύριε, [q]καὶ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτόν, καὶ οὐχὶ
τῷ κόσμῳ; [23]Ἀπεκρίθη [r]Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν
λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν
ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ’ αὐτῷ [s]ποιήσομεν. [24]Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς
λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμός, ἀλλὰ τοῦ
πέμψαντός με πατρός.

[25]Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ’ ὑμῖν μένων. [26]Ὁ δὲ παράκλητος, τὸ
Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς
διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον [t]ὑμῖν. [27]Εἰρήνην
ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδω-
σιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω.

---

[a]**14:11** μοι ¦ --- CT [b]**14:12** μου ¦ --- CT [c]**14:14** με ¦ --- ANT BYZ HF PCK TR [d]**14:14** εγω ¦ τουτο WH [e]**14:15** τηρησατε ¦ τηρησετε CT [f]**14:16** και εγω ¦ καγω CT [g]**14:16** μενη μεθ υμων εις τον αιωνα ¦ μεθ υμων εις τον αιωνα η NA TH ¦ η μεθ υμων εις τον αιωνα SBL WH [h]**14:17** γινωσκει ¦ γεινωσκει TH [i]**14:17** αυτο ¦ --- CT [j]**14:17** δε ¦ --- CT [k]**14:17** γινωσκετε ¦ γεινωσκετε TH [l]**14:17** εσται ¦ εστιν WH [m]**14:19** ζησεσθε ¦ ζησετε CT [n]**14:20** γνωσεσθε υμεις ¦ υμεις γνωσεσθε WH [o]**14:20** και εγω ¦ καγω ANT CT HF PCK TR [p]**14:21** και εγω ¦ καγω CT [q]**14:22** και ¦ --- SBL TH TR WH [r]**14:23** ιησους ¦ ο ιησους TR [s]**14:23** ποιησομεν ¦ ποιησομεθα CT [t]**14:26** υμιν ¦ υμιν εγω NA WH

[28] Ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Εἰ
ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι [a]εἶπον, Πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ
πατήρ [b]μου μείζων μού ἐστι. [29] Καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι· ἵνα,
ὅταν γένηται, πιστεύσητε. [30] Οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ’ ὑμῶν· ἔρχεται
γὰρ ὁ τοῦ [c]κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν· [31] ἀλλ’ ἵνα γνῷ
ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς [d]ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ,
οὕτω ποιῶ. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

15 Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι.
[2] Πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ
καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτό, ἵνα [e]πλείονα καρπὸν φέρῃ. [3] Ἤδη ὑμεῖς
καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. [4] Μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ
ἐν ὑμῖν. Καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ’ ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ
[f]μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ [g]μείνητε. [5] Ἐγώ
εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. Ὁ μένων ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν αὐτῷ,
οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.
[6] Ἐὰν μή τις [h]μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη, καὶ
συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς [i]τὸ πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται. [7] Ἐὰν μείνητε
ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε [j]αἰτήσεσθε, καὶ
γενήσεται ὑμῖν. [8] Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν
φέρητε· καὶ [k]γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. [9] Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατήρ,
κἀγὼ [l]ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. [10] Ἐὰν τὰς ἐντολάς
μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ [m]τὰς ἐντολὰς τοῦ
πατρός μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. [11] Ταῦτα λελάληκα
ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν [n]μείνῃ, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.

[12] Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγά-
πησα ὑμᾶς. [13] Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. [14] Ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε, ἐὰν ποιῆτε
[o]ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. [15] Οὐκέτι [p]ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος
οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ

[a]**14:28** ειπον ¦ --- CT [b]**14:28** μου ¦ --- NA SBL WH [c]**14:30** κοσμου ¦ κοσμου τουτου TR [d]**14:31** ενετειλατο ¦ εντολην εδωκε WH [e]**15:2** πλειονα καρπον ¦ καρπον πλειονα CT [f]**15:4** μεινη ¦ μενη CT [g]**15:4** μεινητε ¦ μενητε CT [h]**15:6** μεινη ¦ μενη CT [i]**15:6** το ¦ --- TR [j]**15:7** αιτησεσθε ¦ αιτησασθε ANT CT [k]**15:8** γενησεσθε ¦ γενησθε CT [l]**15:9** ηγαπησα υμας ¦ υμας ηγαπησα CT [m]**15:10** τας εντολας του πατρος μου ¦ του πατρος τας εντολας WH [n]**15:11** μεινη ¦ η CT [o]**15:14** οσα ¦ α NA SBL TH ¦ ο WH [p]**15:15** υμας λεγω ¦ λεγω υμας CT

ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέ-
ξασθε, ἀλλ᾽ ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε
καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ· ἵνα ὅ τι ἂν αἰτήσητε τὸν
πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, [a]δῷ ὑμῖν. 17 Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα
ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίση-
κεν. 19 Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ
κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ᾽ ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο
μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 20 Μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν,
Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς
διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν.
21 Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν [b]ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴ-
δασι τὸν πέμψαντά με. 22 Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν
οὐκ [c]εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. 23 Ὁ
ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. 24 Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς
ἃ οὐδεὶς ἄλλος [d]πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ [e]εἶχον· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι
καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. 25 Ἀλλ᾽ ἵνα πληρωθῇ ὁ
λόγος ὁ [f]γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν ὅτι Ἐμίσησάν με δωρεάν.

26 Ὅταν [g]δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πα-
τρός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος
μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· 27 καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ᾽ ἀρχῆς μετ᾽
ἐμοῦ ἐστε.

16 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. 2 Ἀποσυναγώ-
γους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ᾽ ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας
ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ. 3 Καὶ ταῦτα [h]ποιήσουσιν, ὅτι
οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 Ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα
ὅταν ἔλθῃ ἡ [i]ὥρα, μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. Ταῦτα δὲ
ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ᾽ ὑμῶν ἤμην.

5 Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ
με, Ποῦ ὑπάγεις; 6 Ἀλλ᾽ ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν
ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 Ἀλλ᾽ ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν· συμφέρει ὑμῖν

[a] **15:16** δω ¦ δωη BYZ HF PCK [b] **15:21** υμιν ¦ εις υμας CT [c] **15:22** ειχον ¦ ειχοσαν CT [d] **15:24** πεποιηκεν ¦ εποιησεν CT [e] **15:24** ειχον ¦ ειχοσαν CT [f] **15:25** γεγραμμενος εν τω νομω αυτων ¦ εν τω νομω αυτων γεγραμμενος CT [g] **15:26** δε ¦ --- CT [h] **16:3** ποιησουσιν ¦ ποιησουσιν υμιν TR [i] **16:4** ωρα ¦ ωρα αυτων CT

ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ [a]ἐγὼ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος [b]οὐκ ἐλεύσε-
ται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. 8 Καὶ ἐλθὼν
ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ
περὶ κρίσεως· 9 περὶ ἁμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· 10 περὶ
δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα [c]μου ὑπάγω, καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ
με· 11 περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.
12 Ἔτι πολλὰ ἔχω [d]λέγειν ὑμῖν, ἀλλ᾽ οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι.
13 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς [e]εἰς
πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ἀλλ᾽ ὅσα [f]ἂν ἀκούσῃ
λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 14 Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι
ἐκ τοῦ ἐμοῦ [g]λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. 15 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ
ἐμά ἐστι· διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ [h]λαμβάνει, καὶ ἀναγγελεῖ
ὑμῖν.
16 Μικρὸν καὶ [i]οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με,
[j]ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα. 17 [k]Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς
ἀλλήλους, Τί ἐστι τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ
πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; Καὶ ὅτι [l]Ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα;
18 Ἔλεγον οὖν, [m]Τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει, [n]τὸ μικρόν; Οὐκ οἴδαμεν τί
λαλεῖ. 19 Ἔγνω [o]οὖν [p]ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾷν, καὶ εἶπεν
αὐτοῖς, Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ᾽ ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, Μικρὸν καὶ οὐ
θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; 20 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς [q]δὲ
λυπηθήσεσθε, ἀλλ᾽ ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. 21 Ἡ γυνὴ ὅταν
τίκτῃ λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον,
οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως, διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος
εἰς τὸν κόσμον. 22 Καὶ ὑμεῖς οὖν [r]λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι
ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς [s]αἴρει
ἀφ᾽ ὑμῶν. 23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. Ἀμὴν

---

[a] **16:7** εγω ¦ --- CT TR [b] **16:7** ουκ ελευσεται ¦ ου μη ελθη SBL WH [c] **16:10** μου ¦ --- CT [d] **16:12** λεγειν υμιν ¦ υμιν λεγειν CT [e] **16:13** εις πασαν την αληθειαν ¦ εν τη αληθεια παση NA SBL ¦ εις την αληθειαν πασαν TH WH [f] **16:13** αν ακουση ¦ ακουσει NA SBL TH ¦ ακουει WH [g] **16:14** ληψεται ¦ λημψεται CT [h] **16:15** λαμβανει ¦ ληψεται ANT TR [i] **16:16** ου ¦ ουκετι CT [j] **16:16** οτι υπαγω προς τον πατερα ¦ οτι εγω υπαγω προς τον πατερα ANT TR ¦ --- CT [k] **16:17** ειπον ¦ ειπαν CT [l] **16:17** εγω ¦ --- CT [m] **16:18** τουτο τι εστιν ¦ τι εστι τουτο CT [n] **16:18** το ¦ --- SBL WH [o] **16:19** ουν ¦ --- CT [p] **16:19** ο ¦ --- SBL WH [q] **16:20** δε ¦ --- CT [r] **16:22** λυπην μεν νυν ¦ νυν μεν λυπην CT [s] **16:22** αιρει ¦ αρει WH

ἀμὴν λέγω ὑμῖν [a]ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα [b]ἐν τῷ ὀνόματί μου,
δώσει ὑμῖν. 24 Ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε,
καὶ [c]λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· [d]ἀλλ᾽ ἔρχεται ὥρα ὅτε
οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς
[e]ἀναγγελῶ ὑμῖν. 26 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε·
καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· 27 αὐτὸς
γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε
ὅτι ἐγὼ παρὰ [f]τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον. 28 Ἐξῆλθον [g]παρὰ τοῦ πατρός, καὶ
ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι
πρὸς τὸν πατέρα.

29 Λέγουσιν [h]αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ἴδε, νῦν [i]παρρησίᾳ λαλεῖς,
καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. 30 Νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ
χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλ-
θες. 31 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς [j]ὁ Ἰησοῦς, Ἄρτι πιστεύετε; 32 Ἰδού, ἔρχεται
ὥρα καὶ [k]νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, [l]καὶ ἐμὲ
μόνον ἀφῆτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ᾽ ἐμοῦ ἐστι. 33 Ταῦτα
λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν [m]ἔχετε·
ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

17 Ταῦτα ἐλάλησεν [n]ὁ Ἰησοῦς, καὶ [o]ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ
εἰς τὸν οὐρανόν, [p]καὶ εἶπε, Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν
σου τὸν υἱόν, ἵνα [q]καὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε· 2 καθὼς ἔδωκας αὐτῷ
ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, [r]δώσει αὐτοῖς ζωὴν
αἰώνιον. 3 Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον
ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. 4 Ἐγώ σε ἐδόξασα
ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον [s]ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω. 5 Καὶ νῦν
δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κό-
σμον εἶναι παρὰ σοί.

---

[a] **16:23** οτι οσα αν ¦ αν τι CT [b] **16:23** εν τω ονοματι μου δωσει υμιν ¦ δωσει υμιν εν τω ονοματι μου SBL TH WH [c] **16:24** ληψεσθε ¦ λημψεσθε CT [d] **16:25** αλλ ¦ --- CT SCR [e] **16:25** αναγγελω ¦ απαγγελω CT [f] **16:27** του θεου ¦ θεου TH ¦ του πατρος WH [g] **16:28** παρα ¦ εκ SBL WH [h] **16:29** αυτω ¦ --- CT [i] **16:29** παρρησια ¦ εν παρρησια CT [j] **16:31** ο ¦ --- CT [k] **16:32** νυν ¦ --- CT [l] **16:32** και εμε ¦ καμε CT [m] **16:33** εχετε ¦ εξετε ANT SCR [n] **17:1** ο ιησους ¦ ιησους CT [o] **17:1** επηρε ¦ επαρας CT [p] **17:1** και ¦ --- CT [q] **17:1** και ο υιος σου ¦ ο υιος CT [r] **17:2** δωσει ¦ δωση NA SBL TR [s] **17:4** ετελειωσα ¦ τελειωσας CT

[6]Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς [a]δέδωκάς μοι ἐκ
τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, [b]καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς [c]δέδωκας· καὶ τὸν λόγον σου
[d]τετηρήκασι. [7]Νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα [e]δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ
[f]ἐστιν· [8]ὅτι τὰ ῥήματα ἃ [g]δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλα-
βον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ
με ἀπέστειλας. [9]Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ,
ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι· [10]καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστι, καὶ
τὰ σὰ ἐμά· καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. [11]Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ,
καὶ [h]οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσί, [i]καὶ ἐγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε,
τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, [j]ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἕν, καθὼς
[k]ἡμεῖς. [12]Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν [l]ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν
τῷ ὀνόματί σου· [m]οὓς δέδωκάς μοι, [n]ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν
ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. [13]Νῦν δὲ
πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν
ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν [o]αὐτοῖς. [14]Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου,
καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς
ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. [15]Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ
κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. [16]Ἐκ τοῦ κόσμου
οὐκ εἰσί, καθὼς ἐγὼ [p]ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί. [17]Ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ
ἀληθείᾳ [q]σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι. [18]Καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς
τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον. [19]Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν
ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα [r]καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.

[20]Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν
[s]πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ· [21]ἵνα πάντες ἓν ὦσι·
καθὼς σύ, [t]πάτερ, ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν [u]ἓν
ὦσιν· ἵνα ὁ κόσμος [v]πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. [22][w]Καὶ ἐγὼ τὴν
δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἕν, καθὼς ἡμεῖς ἕν
[x]ἐσμεν. [23]Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσι τετελειωμένοι εἰς

---

[a]**17:6** δεδωκας ¦ εδωκας CT [b]**17:6** και εμοι ¦ καμοι NA SBL WH [c]**17:6** δεδωκας ¦ εδωκας CT [d]**17:6** τετηρηκασι ¦ τετηρηκαν CT [e]**17:7** δεδωκας ¦ εδωκας WH [f]**17:7** εστιν ¦ εισιν CT [g]**17:8** δεδωκας ¦ εδωκας CT [h]**17:11** ουτοι ¦ αυτοι NA SBL WH [i]**17:11** και εγω ¦ καγω CT [j]**17:11** ω ¦ ους TR [k]**17:11** ημεις ¦ και ημεις TH [l]**17:12** εν τω κοσμω ¦ --- CT [m]**17:12** ους ¦ ω CT [n]**17:12** εφυλαξα ¦ και εφυλαξα CT [o]**17:13** αυτοις ¦ εαυτοις CT [p]**17:16** εκ του κοσμου ουκ ειμι ¦ ουκ ειμι εκ του κοσμου CT [q]**17:17** σου ¦ --- CT [r]**17:19** και αυτοι ωσιν ¦ ωσι και αυτοι CT [s]**17:20** πιστευοντων ¦ πιστευσοντων TR [t]**17:21** πατερ ¦ πατηρ WH [u]**17:21** εν ¦ --- NA SBL WH [v]**17:21** πιστευση ¦ πιστευη CT [w]**17:22** και εγω ¦ καγω CT [x]**17:22** εσμεν ¦ --- CT

ἕν, [a]καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας
αὐτούς, καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. 24 [b]Πάτερ, [c]οὓς δέδωκάς μοι, θέλω
ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσι μετ᾽ ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν
τὴν ἐμὴν ἣν [d]ἔδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.
25 [e]Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ
οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας· 26 καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά
σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη, ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ ἐν
αὐτοῖς.

18 Ταῦτα εἰπὼν [f]ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν
τοῦ χειμάρρου [g]τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν
αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 Ἤδει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτόν,
τὸν τόπον· ὅτι πολλάκις συνήχθη [h]ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ. 3 Ὁ οὖν Ἰούδας, λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων
καὶ [i]Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ
ὅπλων. 4 Ἰησοῦς οὖν, εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ᾽ αὐτόν, [j]ἐξελθὼν εἶ-
πεν αὐτοῖς, Τίνα ζητεῖτε; 5 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.
Λέγει αὐτοῖς [k]ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι. [l]Εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδι-
δοὺς αὐτὸν μετ᾽ αὐτῶν. 6 Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς [m]ὅτι Ἐγώ εἰμι, [n]ἀπῆλθον
εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ [o]ἔπεσον χαμαί. 7 Πάλιν οὖν [p]αὐτοὺς ἐπηρώτησε, Τίνα
ζητεῖτε; Οἱ δὲ [q]εἶπον, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. 8 Ἀπεκρίθη [r]Ἰησοῦς,
Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν·
9 ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν ὅτι Οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ
αὐτῶν οὐδένα. 10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτήν,
καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ [s]ὠτίον
τὸ δεξιόν. Ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. 11 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ
Πέτρῳ, Βάλε τὴν [t]μάχαιραν εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι
ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;

---

[a]**17:23** και ¦ --- CT [b]**17:24** πατερ ¦ πατηρ WH [c]**17:24** ους ¦ ο CT [d]**17:24** εδωκας ¦ δεδωκας ANT BYZ NA PCK SBL WH [e]**17:25** πατερ ¦ πατηρ WH [f]**18:1** ο ¦ --- NA SBL WH [g]**18:1** των ¦ του NA SBL [h]**18:2** ο ¦ και ο ANT BYZ HF ¦ --- NA SBL WH [i]**18:3** φαρισαιων ¦ εκ των φαρισαιων CT [j]**18:4** εξελθων ειπεν ¦ εξηλθε και λεγει CT [k]**18:5** ο ιησους ¦ --- NA SBL WH [l]**18:5** ειστηκει ¦ ιστηκει TH WH [m]**18:6** οτι ¦ --- CT [n]**18:6** απηλθον ¦ απηλθαν TH WH [o]**18:6** επεσον ¦ επεσαν CT [p]**18:7** αυτους επηρωτησε ¦ επηρωτησεν αυτους CT [q]**18:7** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [r]**18:8** ιησους ¦ ο ιησους TR [s]**18:10** ωτιον ¦ ωταριον CT [t]**18:11** μαχαιραν ¦ μαχαιραν σου BYZ HF TR

12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτόν, 13 καὶ [a]ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. 14 Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον [b]ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

15 Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ [c]ὁ ἄλλος μαθητής. Ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως· 16 ὁ δὲ Πέτρος [d]εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος [e]ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον. 17 Λέγει οὖν [f]ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Λέγει ἐκεῖνος, Οὐκ εἰμί. 18 [g]Εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψύχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ [h]μετ᾽ αὐτῶν ὁ Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος.

19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. 20 Ἀπεκρίθη αὐτῷ [i]ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ παρρησίᾳ [j]ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν [k]συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου [l]πάντοτε οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. 21 Τί με [m]ἐπερωτᾷς; Ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς [n]τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών, Οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; 23 Ἀπεκρίθη αὐτῷ [o]ὁ Ἰησοῦς, Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με [p]δέρεις; 24 [q]Ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.

25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος· εἶπον οὖν αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; Ἠρνήσατο [r]οὖν ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν, Οὐκ εἰμί. 26 Λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν

---

[a]**18:13** απηγαγον αυτον ¦ ηγαγον CT [b]**18:14** απολεσθαι ¦ αποθανειν CT [c]**18:15** ο ¦ --- CT SCR [d]**18:16** ειστηκει ¦ ιστηκει TH WH [e]**18:16** ος ην γνωστος τω αρχιερει ¦ ο γνωστος του αρχιερεως CT [f]**18:17** η παιδισκη η θυρωρος τω πετρω ¦ τω πετρω η παιδισκη η θυρωρος CT [g]**18:18** ειστηκεισαν ¦ ιστηκεισαν TH WH [h]**18:18** μετ αυτων ο πετρος ¦ και ο πετρος μετ αυτων CT [i]**18:20** ο ¦ --- CT [j]**18:20** ελαλησα ¦ λελαληκα CT [k]**18:20** συναγωγη ¦ τη συναγωγη TR [l]**18:20** παντοτε ¦ παντες CT [m]**18:21** επερωτας επερωτησον ¦ ερωτας ερωτησον CT [n]**18:22** των υπηρετων παρεστηκως ¦ παρεστηκως των υπηρετων CT [o]**18:23** ο ¦ --- CT [p]**18:23** δερεις ¦ δαιρεις PCK [q]**18:24** απεστειλεν ¦ απεστειλεν ουν CT SCR [r]**18:25** ουν ¦ --- CT TR

οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον, Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετʼ αὐτοῦ;
[27] Πάλιν οὖν ἠρνήσατο [a]ὁ Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
[28] Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν
δὲ [b]πρωΐ, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶ-
σιν, [c]ἀλλʼ ἵνα φάγωσι τὸ Πάσχα. [29] Ἐξῆλθεν οὖν ὁ [d]Πιλάτος [e]πρὸς αὐ-
τούς, καὶ [f]εἶπε, Τίνα κατηγορίαν φέρετε [g]κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;
[30] Ἀπεκρίθησαν καὶ [h]εἶπον αὐτῷ, Εἰ μὴ ἦν οὗτος [i]κακοποιός, οὐκ ἄν
σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. [31] Εἶπεν οὖν αὐτοῖς [j]ὁ Πιλάτος, Λάβετε αὐτὸν
ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. Εἶπον [k]οὖν αὐτῷ οἱ
Ἰουδαῖοι, Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα· [32] ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰη-
σοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ [l]ἔμελλεν ἀποθνῄσκειν.
[33] Εἰσῆλθεν οὖν [m]εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ [n]Πιλάτος, καὶ ἐφώ-
νησε τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
[34] Ἀπεκρίθη [o]αὐτῷ [p]ὁ Ἰησοῦς, [q]Ἀφʼ ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλ-
λοι [r]σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; [35] Ἀπεκρίθη ὁ [s]Πιλάτος, Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός
εἰμι; Τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίη-
σας; [36] Ἀπεκρίθη [t]Ἰησοῦς, Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου
τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται
[u]ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ
βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. [37] Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ [v]Πιλάτος,
Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; Ἀπεκρίθη [w]Ἰησοῦς, Σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεύς
εἰμι [x]ἐγώ. Ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν
κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει
μου τῆς φωνῆς. [38] Λέγει αὐτῷ ὁ [y]Πιλάτος, Τί ἐστιν ἀλήθεια;
Καὶ τοῦτο εἰπών, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐ-
τοῖς, Ἐγὼ οὐδεμίαν [z]αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. [39] Ἔστι δὲ συνήθεια

---

[a] **18:27** ο ¦ --- CT [b] **18:28** πρωι ¦ πρωια BYZ TR [c] **18:28** αλλ ινα ¦ αλλα CT [d] **18:29** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [e] **18:29** προς ¦ εξω προς CT [f] **18:29** ειπε ¦ φησι CT [g] **18:29** κατα ¦ --- WH [h] **18:30** ειπον ¦ ειπαν CT [i] **18:30** κακοποιος ¦ κακον ποιων CT [j] **18:31** ο πιλατος ¦ ο πειλατος TH ¦ πειλατος WH [k] **18:31** ουν ¦ --- NA SBL WH [l] **18:32** εμελλεν ¦ ημελλεν ANT BYZ CT HF TR [m] **18:33** εις το πραιτωριον παλιν ¦ παλιν εις το πραιτωριον CT [n] **18:33** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [o] **18:34** αυτω ¦ --- CT [p] **18:34** ο ¦ --- CT [q] **18:34** αφ εαυτου ¦ απο σεαυτου CT [r] **18:34** σοι ειπον ¦ ειπον σοι CT [s] **18:35** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [t] **18:36** ιησους ¦ ο ιησους TR [u] **18:36** αν οι εμοι ηγωνιζοντο ¦ οι εμοι ηγωνιζοντο αν CT [v] **18:37** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [w] **18:37** ιησους ¦ ο ιησους BYZ CT TR [x] **18:37** εγω ¦ --- CT [y] **18:38** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [z] **18:38** αιτιαν ευρισκω εν αυτω ¦ ευρισκω εν αυτω αιτιαν CT

[a]ὑμῖν, ἵνα ἕνα [b]ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ Πάσχα· βούλεσθε οὖν [c]ὑμῖν ἀπο-
λύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 40 Ἐκραύγασαν οὖν [d]πάλιν πάντες,
λέγοντες, Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν· ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃστής.

19 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ [e]Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐμαστίγωσε.
2 Καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθη-
καν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, 3 καὶ
[f]ἔλεγον, Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ [g]ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπί-
σματα. 4 [h]Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ [i]Πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε,
ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι [j]ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω.
5 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ
πορφυροῦν ἱμάτιον. Καὶ λέγει αὐτοῖς, [k]Ἴδε, ὁ ἄνθρωπος. 6 Ὅτε οὖν εἶ-
δον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες, Σταύρω-
σον, σταύρωσον [l]αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ [m]Πιλάτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς
καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7 Ἀπεκρίθησαν
αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον [n]ἡμῶν
ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι [o]ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ ἐποίησεν.
8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ [p]Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη,
9 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, Πόθεν εἶ
σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. 10 Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ
[q]Πιλάτος, Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; Οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω [r]σταυρῶσαί σε,
καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε; 11 [s]Ἀπεκρίθη [t]Ἰησοῦς, Οὐκ εἶχες ἐξου-
σίαν [u]οὐδεμίαν κατ᾽ ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν [v]σοι δεδομένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο
ὁ [w]παραδιδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 Ἐκ τούτου [x]ἐζήτει
ὁ Πιλάτος ἀπολῦσαι αὐτόν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι [y]ἔκραζον λέγοντες, Ἐὰν

---

[a] **18:39** υμιν ¦ ημιν PCK [b] **18:39** υμιν απολυσω ¦ απολυσω υμιν CT [c] **18:39** υμιν απολυσω ¦ απολυσω υμιν CT [d] **18:40** παλιν παντες ¦ παντες PCK ¦ παλιν CT [e] **19:1** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [f] **19:3** ελεγον ¦ ηρχοντο προς αυτον και ελεγον CT [g] **19:3** εδιδουν ¦ εδιδοσαν CT [h] **19:4** εξηλθεν ουν ¦ και εξηλθε CT [i] **19:4** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [j] **19:4** εν αυτω ουδεμιαν αιτιαν ευρισκω ¦ ουδεμιαν αιτιαν ευρισκω εν αυτω NA SBL WH [k] **19:5** ιδε ¦ ιδου CT [l] **19:6** αυτον ¦ --- CT TR [m] **19:6** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [n] **19:7** ημων ¦ --- CT [o] **19:7** εαυτον υιον θεου ¦ εαυτον θεου υιον ANT HF ¦ εαυτον υιον του θεου SCR ¦ υιον θεου εαυτον CT [p] **19:8** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [q] **19:10** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [r] **19:10** σταυρωσαι … απολυσαι ¦ απολυσαι … σταυρωσαι CT [s] **19:11** απεκριθη ¦ απεκριθη αυτω CT [t] **19:11** ιησους ¦ ο ιησους TR [u] **19:11** ουδεμιαν κατ εμου ¦ κατ εμου ουδεμιαν CT [v] **19:11** σοι δεδομενον ¦ δεδομενον σοι CT [w] **19:11** παραδιδους ¦ παραδους CT [x] **19:12** εζητει ο πιλατος ¦ ο πιλατος εζητει NA SBL ¦ ο πειλατος εζητει TH WH [y] **19:12** εκραζον ¦ εκραυγασαν CT

τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα [a]ἑαυτὸν
ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.
13 Ὁ οὖν [b]Πιλάτος ἀκούσας [c]τοῦτον τὸν λόγον ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰη-
σοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ [d]τοῦ βήματος, εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρω-
τον, Ἑβραϊστὶ δὲ [e]Γαββαθᾶ· 14 ἦν δὲ Παρασκευὴ τοῦ Πάσχα, ὥρα [f]δὲ
ὡσεὶ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, Ἴδε, ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. 15 [g]Οἱ δὲ
ἐκραύγασαν, Ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ [h]Πιλάτος,
Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, Οὐκ ἔχομεν
βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. 16 Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυ-
ρωθῇ.
Παρέλαβον [i]δὲ τὸν Ἰησοῦν [j]καὶ ἤγαγον· 17 καὶ βαστάζων [k]τὸν
σταυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς [l]τόπον λεγόμενον Κρανίου Τόπον, [m]ὃς
λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ· 18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ᾽
αὐτοῦ ἄλλους δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.
19 Ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ [n]Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν
δὲ γεγραμμένον, Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
20 Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι
ἐγγὺς ἦν [o]ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν
γεγραμμένον Ἑβραϊστί, [p]Ἑλληνιστί, Ῥωμαϊστί. 21 Ἔλεγον οὖν τῷ
[q]Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων, Μὴ γράφε, Ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων· ἀλλ᾽ ὅτι Ἐκεῖνος εἶπε, Βασιλεύς [r]εἰμι τῶν Ἰουδαίων.
22 Ἀπεκρίθη ὁ [s]Πιλάτος, Ὃ γέγραφα, γέγραφα.
23 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμά-
τια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν [t]τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ
τὸν χιτῶνα. Ἦν δὲ ὁ χιτὼν [u]ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι᾽ ὅλου.

[a]**19:12** εαυτον ¦ αυτον TR [b]**19:13** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [c]**19:13** τουτον τον λογον ¦ των λογων τουτων CT [d]**19:13** του ¦ --- CT [e]**19:13** γαββαθα ¦ γαβαθα PCK [f]**19:14** δε ωσει ¦ δε ως BYZ ¦ ην ωσει PCK ¦ ην ως CT [g]**19:15** οι δε εκραυγασαν ¦ εκραυγασαν ουν εκεινοι CT [h]**19:15** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [i]**19:16** δε ¦ ουν CT [j]**19:16** και ηγαγον ¦ και απηγαγον TR ¦ --- CT [k]**19:17** τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ¦ ἑαυτῷ τὸν σταυρὸν NA TH ¦ αὐτῷ τὸν σταυρὸν SBL WH [l]**19:17** τοπον ¦ τον ANT CT PCK TR [m]**19:17** ος ¦ ο CT [n]**19:19** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [o]**19:20** ο τοπος της πολεως ¦ της πολεως ο τοπος ANT TR [p]**19:20** ελληνιστι ρωμαιστι ¦ ρωμαιστι ελληνιστι CT [q]**19:21** πιλατω ¦ πειλατω TH WH [r]**19:21** ειμι των ιουδαιων ¦ των ιουδαιων ειμι SBL WH [s]**19:22** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [t]**19:23** τεσσαρα ¦ τεσσερα TH WH [u]**19:23** αραφος ¦ αρραφος ANT PCK TR

24 [a]Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, Μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ
αὐτοῦ, τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ [b]ἡ λέγουσα,

Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς,
καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.
25 [c]Εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ
ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μα-
γδαληνή. 26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα
ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ [d]αὐτοῦ, Γύναι, [e]ἰδοὺ ὁ υἱός σου. 27 Εἶτα λέγει
τῷ μαθητῇ, [f]Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν [g]ὁ
μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια.
28 Μετὰ τοῦτο [h]ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς ὅτι [i]πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα τε-
λειωθῇ ἡ γραφή, λέγει, Διψῶ. 29 Σκεῦος [j]οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν· [k]οἱ
δέ, πλήσαντες σπόγγον ὄξους, καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες, προσήνεγκαν
αὐτοῦ τῷ στόματι. 30 Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε, Τετέλε-
σται· καὶ [l]κλίνας τὴν κεφαλήν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα.
31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, [m]ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν
τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ Παρασκευὴ ἦν—ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ
σαββάτου—ἠρώτησαν τὸν [n]Πιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη,
καὶ ἀρθῶσιν. 32 Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέα-
ξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ [o]συσταυρωθέντος αὐτῷ· 33 ἐπὶ δὲ τὸν
Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον [p]αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ
τὰ σκέλη· 34 ἀλλ᾽ εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε,
καὶ [q]εὐθέως ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. 35 Καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκε,
καὶ ἀληθινή [r]ἐστιν αὐτοῦ ἡ μαρτυρία, [s]κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει,

[a]**19:24** ειπον ¦ ειπαν NA SBL WH [b]**19:24** η λεγουσα ¦ --- WH [c]**19:25** ειστηκεισαν ¦ ιστηκεισαν TH WH [d]**19:26** αυτου ¦ --- CT [e]**19:26** ιδου ¦ ιδε ANT BYZ CT HF PCK [f]**19:27** ιδου ¦ ιδε CT [g]**19:27** ο μαθητης αυτην ¦ αυτην ο μαθητης TR [h]**19:28** ιδων ¦ ειδως ANT CT PCK TR [i]**19:28** παντα ηδη ¦ ηδη παντα CT PCK [j]**19:29** ουν ¦ --- CT [k]**19:29** οι δε πλησαντες σπογγον οξους και ¦ σπογγον ουν μεστον του οξους CT [l]**19:30** κλινας ¦ κλεινας TH [m]**19:31** ινα … σαββατω επει παρασκευη ην ¦ επει παρασκευη ην ινα … σαββατω CT SCR [n]**19:31** πιλατον ¦ πειλατον TH WH [o]**19:32** συσταυρωθεντος ¦ συνσταυρωθεντος TH WH [p]**19:33** αυτον ηδη ¦ ηδη αυτον CT [q]**19:34** ευθεως εξηλθεν ¦ ευθυς εξηλθεν TR ¦ εξηλθεν ευθυς CT [r]**19:35** εστιν αυτου η μαρτυρια ¦ αυτου εστιν η μαρτυρια ANT BYZ CT TR ¦ εστιν η μαρτυρια αυτου PCK [s]**19:35** κακεινος ¦ και εκεινος CT

ἵνα [a]ὑμεῖς [b]πιστεύσητε. 36 Ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ,
Ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται [c]ἀπ’ αὐτοῦ. 37 Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει,
Ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

38 [d]Μετὰ ταῦτα ἠρώτησε τὸν [e]Πιλάτον [f]Ἰωσὴφ [g]ὁ ἀπὸ
Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν
φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ
[h]Πιλάτος. Ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα [i]τοῦ Ἰησοῦ. 39 Ἦλθε δὲ καὶ
Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς [j]τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων
[k]μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης [l]ὡς λίτρας ἑκατόν. 40 Ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα
τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ [m]ἐν ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς
ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41 Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου
ἐσταυρώθη κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω
οὐδεὶς [n]ἐτέθη. 42 Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν Παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι
ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

20 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωΐ,
σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμέ-
νον ἐκ τοῦ μνημείου. 2 Τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον
καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς,
Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐ-
τόν. 3 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ
μνημεῖον. 4 Ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε
[o]τάχιον τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, 5 καὶ παρακύψας
βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6 Ἔρχεται οὖν [p]Σίμων
Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ
ὀθόνια κείμενα, 7 καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ
τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον. 8 Τότε
οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ
εἶδε, καὶ ἐπίστευσεν· 9 οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν
ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 10 Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς [q]ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.

[a]**19:35** υμεις ¦ και υμεις ANT CT [b]**19:35** πιστευσητε ¦ πιστευητε SBL TH WH [c]**19:36** απ ¦ --- ANT CT HF TR [d]**19:38** μετα ¦ μετα δε ANT CT TR [e]**19:38** πιλατον ¦ πειλατον TH WH [f]**19:38** ιωσηφ ¦ ο ιωσηφ BYZ HF TR [g]**19:38** ο ¦ --- SBL TH WH [h]**19:38** πιλατος ¦ πειλατος TH WH [i]**19:38** του ιησου ¦ αυτου CT [j]**19:39** τον ιησουν ¦ αυτον CT [k]**19:39** μιγμα ¦ ελιγμα WH [l]**19:39** ως ¦ ωσει BYZ TR [m]**19:40** εν ¦ --- CT TR [n]**19:41** ετεθη ¦ ην τεθειμενος CT [o]**20:4** ταχιον ¦ ταχειον WH [p]**20:6** σιμων ¦ και σιμων CT [q]**20:10** ἑαυτοὺς ¦ αὐτοὺς NA ¦ αὑτοὺς SBL WH

11 Μαρία δὲ [a]εἱστήκει πρὸς [b]τὸ μνημεῖον [c]κλαίουσα ἔξω· ὡς
οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, 12 καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους
ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς
ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 13 Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι,
Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει αὐτοῖς, ὅτι Ἦραν τὸν Κύριόν μου, καὶ
οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 14 [d]Καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ
ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι [e]Ἰησοῦς
ἐστι. 15 Λέγει αὐτῇ [f]ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, τί κλαίεις; Τίνα ζητεῖς; Ἐκείνη,
δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ, Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας
αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ [g]ἔθηκας αὐτόν, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. 16 Λέγει αὐτῇ
[h]ὁ Ἰησοῦς, [i]Μαρία. Στραφεῖσα ἐκείνη λέγει [j]αὐτῷ, [k]Ῥαββουνί—ὃ
λέγεται, Διδάσκαλε. 17 Λέγει αὐτῇ [l]ὁ Ἰησοῦς, Μή μου ἅπτου, οὔπω
γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα [m]μου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς
ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ
πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν. 18 Ἔρχεται [n]Μαρία ἡ
Μαγδαληνὴ [o]ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι [p]ἑώρακε τὸν Κύριον,
καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

19 Οὔσης οὖν ὀψίας, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ [q]τῶν σαββάτων, καὶ
τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ [r]συνηγμένοι, διὰ τὸν
φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει
αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν. 20 Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν [s]αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ
τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον.
21 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν, Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ
με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. 22 Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέ-
γει αὐτοῖς, Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον. 23 Ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας,
[t]ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.

24 Θωμᾶς δέ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ᾽
αὐτῶν ὅτε ἦλθεν [u]ὁ Ἰησοῦς. 25 Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί,

---

[a]**20:11** εισтηκει ¦ ιστηκει TH WH [b]**20:11** το μνημειον ¦ τω μνημειω ANT BYZ CT PCK [c]**20:11** κλαιουσα εξω ¦ εξω κλαιουσα CT [d]**20:14** και ¦ --- CT [e]**20:14** ιησους ¦ ο ιησους TR [f]**20:15** ο ¦ --- CT [g]**20:15** εθηκας αυτον ¦ αυτον εθηκας TR [h]**20:16** ο ¦ --- CT [i]**20:16** μαρια ¦ μαριαμ CT [j]**20:16** αυτω ¦ αυτω εβραιστι CT [k]**20:16** ραββουνι ¦ ραβουνι PCK ¦ ραββουνει WH [l]**20:17** ο ¦ --- CT [m]**20:17** μου ¦ --- NA SBL WH [n]**20:18** μαρια ¦ μαριαμ CT [o]**20:18** απαγγελλουσα ¦ αγγελλουσα CT [p]**20:18** εωρακε ¦ εωρακα CT [q]**20:19** των ¦ --- CT [r]**20:19** συνηγμενοι ¦ --- CT [s]**20:20** αυτοις τας χειρας και την πλευραν αυτου ¦ τας χειρας και την πλευραν αυτοις NA SBL TH ¦ και τας χειρας και την πλευραν αυτοις WH [t]**20:23** αφιενται ¦ αφεωνται NA SBL WH [u]**20:24** ο ¦ --- CT

Ἑωράκαμεν τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω [a]τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

26 Καὶ μεθ’ ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ’ αὐτῶν. Ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν, Εἰρήνη ὑμῖν. 27 Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ, Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. 28 [b]Καὶ ἀπεκρίθη [c]Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. 29 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι ἑώρακάς [d]με, πεπίστευκας; Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες.

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν [e]αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. 31 Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα [f]πιστεύσητε ὅτι [g]Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

21 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν [h]πάλιν [i]ὁ Ἰησοῦς τοῖς [j]μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσε δὲ οὕτως. 2 Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. 3 Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, Ὑπάγω ἁλιεύειν. Λέγουσιν αὐτῷ, Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. [k]Ἐξῆλθον καὶ [l]ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον [m]εὐθύς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

4 Πρωΐας δὲ ἤδη [n]γενομένης ἔστη [o]ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστι. 5 Λέγει οὖν αὐτοῖς [p]ὁ Ἰησοῦς, Παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Οὔ. 6 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. Ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι [q]ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. 7 Λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς

---

[a] **20:25** την χειρα μου ¦ μου την χειρα NA SBL WH [b] **20:28** και ¦ --- CT [c] **20:28** θωμας ¦ ο θωμας TR [d] **20:29** με ¦ με θωμα TR [e] **20:30** αυτου ¦ --- SBL WH [f] **20:31** πιστευσητε ¦ πιστευητε SBL TH WH [g] **20:31** ιησους ¦ ο ιησους TR [h] **21:1** παλιν ¦ --- PCK [i] **21:1** ο ¦ --- WH [j] **21:1** μαθηταις ¦ μαθηταις αυτου BYZ ¦ μαθηταις αυτου εγερθεις εκ νεκρων PCK [k] **21:3** εξηλθον ¦ εξηλθαν WH [l] **21:3** ενεβησαν ¦ ανεβησαν TR [m] **21:3** ευθυς ¦ --- CT [n] **21:4** γενομενης ¦ γινομενης WH [o] **21:4** ο ¦ --- CT [p] **21:5** ο ¦ --- WH [q] **21:6** ισχυσαν ¦ ισχυον CT

τῷ Πέτρῳ, Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός
ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο—ἦν γὰρ γυμνός—καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν
εἰς τὴν θάλασσαν. 8 Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον—οὐ γὰρ
ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, [a]ἀλλ᾽ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων—σύροντες
τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων.

9 Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ
ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. 10 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐνέγκατε
ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 11 [b]Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἵλ-
κυσε τὸ δίκτυον [c]ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντή-
κοντα τριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων, οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. 12 Λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ἀριστήσατε. Οὐδεὶς [d]δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν
ἐξετάσαι αὐτόν, Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν. 13 Ἔρχεται [e]οὖν
[f]ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψά-
ριον ὁμοίως. 14 Τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη [g]ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς
[h]αὐτοῦ, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς, Σίμων
[i]Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με [j]πλεῖον τούτων; Λέγει αὐτῷ, Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας
ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ, Βόσκε τὰ ἀρνία μου. 16 Λέγει αὐτῷ πάλιν
δεύτερον, Σίμων [k]Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; Λέγει αὐτῷ, Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας
ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ, Ποίμαινε τὰ [l]πρόβατά μου. 17 Λέγει αὐτῷ τὸ
τρίτον, Σίμων [m]Ἰωνᾶ, φιλεῖς με; Ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ
τὸ τρίτον, Φιλεῖς με; Καὶ [n]εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, [o]σὺ πάντα οἶδας· σὺ
γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ [p]ὁ Ἰησοῦς, Βόσκε τὰ [q]πρόβατά
μου. 18 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτόν, καὶ
περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου,
καὶ ἄλλος [r]σε ζώσει, καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις. 19 Τοῦτο δὲ εἶπε, ση-
μαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ,
Ἀκολούθει μοι.

---

[a]**21:8** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [b]**21:11** ανεβη ¦ ανεβη ουν CT [c]**21:11** επι της γης ¦ εις την γην CT [d]**21:12** δε ¦ --- WH [e]**21:13** ουν ¦ --- CT [f]**21:13** ο ¦ --- NA WH [g]**21:14** ο ¦ --- NA WH [h]**21:14** αυτου ¦ --- CT [i]**21:15** ιωνα ¦ ιωαννου NA SBL TH ¦ ιωανου WH [j]**21:15** πλειον ¦ πλεον CT [k]**21:16** ιωνα ¦ ιωαννου NA SBL TH ¦ ιωανου WH [l]**21:16** προβατα ¦ προβατια WH [m]**21:17** ιωνα ¦ ιωαννου NA SBL TH ¦ ιωανου WH [n]**21:17** ειπεν ¦ λεγει NA [o]**21:17** συ παντα ¦ παντα συ CT [p]**21:17** ο ¦ --- WH [q]**21:17** προβατα ¦ προβατια WH [r]**21:18** σε ζωσει ¦ ζωσει σε TH WH

20 Ἐπιστραφεὶς [a]δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰη-
σοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ
καὶ εἶπε, Κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; 21 [b]Τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος
λέγει τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, οὗτος δὲ τί; 22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν αὐτὸν
θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; Σὺ [c]ἀκολούθει μοι. 23 Ἐξῆλθεν
οὖν [d]ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀπο-
θνῄσκει· [e]καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνῄσκει· ἀλλ', Ἐὰν
αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;
24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ [f]γράψας
ταῦτα· καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθής [g]ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.
25 Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ [h]ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γρά-
φηται καθ' ἕν, [i]οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον [j]χωρῆσαι τὰ γραφόμενα
βιβλία. [k]Ἀμήν.[l]

---

[a]**21:20** δε ¦ --- CT [b]**21:21** τουτον ¦ τουτον ουν CT [c]**21:22** ακολουθει μοι ¦ μοι ακολουθει CT [d]**21:23** ο λογος ουτος ¦ ουτος ο λογος CT [e]**21:23** και ουκ ειπεν ¦ ουκ ειπεν δε CT [f]**21:24** γραψας ¦ ο γραψας NA SBL WH [g]**21:24** εστιν η μαρτυρια αυτου ¦ αυτου η μαρτυρια εστιν NA SBL WH [h]**21:25** οσα ¦ α CT [i]**21:25** ουδε ¦ ουδ CT [j]**21:25** χωρησαι ¦ χωρησειν SBL WH [k]**21:25** αμην ¦ --- CT [l]The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους λβ´ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε,
ὧν ἤρξατο [a]ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, 2 ἄχρι ἧς ἡμέρας,
ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος Ἁγίου οὓς ἐξελέξατο,
[b]ἀνελήφθη· 3 οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν
ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι’ ἡμερῶν [c]τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς,
καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. 4 Καὶ [d]συναλιζόμενος πα-
ρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός, Ἣν ἠκούσατέ μου· 5 ὅτι [e]Ἰωάννης μὲν
ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ [f]βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ οὐ μετὰ
πολλὰς ταύτας ἡμέρας.
6 Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες [g]ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, εἰ ἐν
τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; 7 Εἶπε [h]δὲ
πρὸς αὐτούς, Οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ
ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ. 8 Ἀλλὰ [i]λήψεσθε δύναμιν, ἐπελθόντος τοῦ
Ἁγίου Πνεύματος ἐφ’ ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθέ [j]μοι μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσα-
λὴμ, καὶ [k]ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ [l]Σαμαρείᾳ, καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.
9 Καὶ ταῦτα εἰπών, βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν
αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10 Καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν
οὐρανόν, πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο [m]παρειστήκεισαν

---

[a] **1:1** ο ¦ --- WH [b] **1:2** ανεληφθη ¦ ανελημφθη CT [c] **1:3** τεσσαρακοντα ¦ τεσσερακοντα CT [d] **1:4** συναλιζομενος ¦ συναλιζομενος μετ αυτων SCR [e] **1:5** ιωαννης ¦ ιωανης WH [f] **1:5** βαπτισθησεσθε εν πνευματι 92.1% ¦ εν πνευματι βαπτισθησεσθε CT 0.9% [g] **1:6** επηρωτων ¦ ηρωτων ECM† NA SBL TH WH [h] **1:7** δε ¦ --- WH [i] **1:8** ληψεσθε ¦ λημψεσθε CT [j] **1:8** μοι ¦ μου ECM† NA SBL TH WH [k] **1:8** εν ¦ --- PCK [l] **1:8** σαμαρεια ¦ σαμαρια WH [m] **1:10** παρειστηκεισαν ¦ παριστηκεισαν WH

αὐτοῖς ἐν [a]ἐσθῆτι λευκῇ, 11 οἳ καὶ [b]εἶπον, Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε [c]ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; Οὗτος [d]ὁ Ἰησοῦς, ὁ [e]ἀναληφθεὶς ἀφ᾽ ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου Ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἱερουσαλήμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν. 13 Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, [f]ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῷον οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὅ τε Πέτρος καὶ [g]Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ [h]Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτής, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. 14 Οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ [i]καὶ τῇ δεήσει, σὺν γυναιξὶ καὶ [j]Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ [k]σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν [l]μαθητῶν εἶπεν—ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ [m]ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν— 16 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν [n]ταύτην, ἣν προεῖπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ στόματος [o]Δαυὶδ περὶ Ἰούδα, τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι [p]τὸν Ἰησοῦν. 17 Ὅτι κατηριθμημένος ἦν [q]σὺν ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης— 18 Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ [r]μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος [s]ἐλάκησε μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ. 19 Καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ [t]ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν [u]Ἀκελδαμά, τοῦτ᾽ ἔστι, χωρίον αἵματος— 20 Γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ Ψαλμῶν,

Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος,
καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ·

---

[a] **1:10** εσθητι λευκη ¦ εσθησεσι λευκαις NA SBL TH WH [b] **1:11** ειπον ¦ ειπαν CT [c] **1:11** εμβλεποντες ¦ βλεποντες SBL TH WH [d] **1:11** ο ¦ --- PCK [e] **1:11** αναληφθεις ¦ αναλημφθεις CT [f] **1:13** ανεβησαν εις το υπερωον ¦ εις το υπερωον ανεβησαν CT [g] **1:13** ιακωβος και ιωαννης ¦ ιακωβος ιωαννης PCK ¦ ιωαννης και ιακωβος ECM NA SBL TH ¦ ιωανης και ιακωβος WH [h] **1:13** ματθαιος ¦ μαθθαιος CT [i] **1:14** και τη δεησει 95.5% ¦ --- CT 3.9% [j] **1:14** μαρια ¦ μαριαμ CT [k] **1:14** συν ¦ --- ECM† NA [l] **1:15** μαθητων ¦ αδελφων CT [m] **1:15** ως ¦ ωσει NA [n] **1:16** ταυτην ¦ --- CT [o] **1:16** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [p] **1:16** τον ¦ --- CT [q] **1:17** συν ¦ εν CT [r] **1:18** μισθου ¦ του μισθου TR [s] **1:18** ελακησε ¦ ελακισε PCK [t] **1:19** ιδια ¦ --- WH [u] **1:19** ακελδαμα ¦ ακελδαμαχ ECM NA SBL WH ¦ αχελδαμαχ TH

καί,

Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ [a]λάβοι ἕτερος.

21 Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ [b]ἐν ᾧ εἰσῆλθε
καὶ ἐξῆλθεν ἐφ’ ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς, 22 ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτί-
σματος [c]Ἰωάννου, ἕως τῆς ἡμέρας ἧς [d]ἀνελήφθη ἀφ’ ἡμῶν, μάρτυρα
τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ [e]γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων. 23 Καὶ ἔστη-
σαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον [f]Βαρσαβᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος,
καὶ [g]Ματθίαν. 24 Καὶ προσευξάμενοι [h]εἶπον, Σὺ Κύριε καρδιογνῶστα
πάντων, ἀνάδειξον [i]ὃν ἐξελέξω, ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα 25 λαβεῖν τὸν
[j]κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, [k]ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας,
πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. 26 Καὶ ἔδωκαν κλήρους [l]αὐτῶν,
καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ [m]Ματθίαν, καὶ [n]συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν
ἕνδεκα ἀποστόλων.

2 Καὶ ἐν τῷ [o]συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἦσαν
[p]ἅπαντες [q]ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό. 2 Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν
οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι. 3 Καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσ-
σαι ὡσεὶ πυρός, [r]ἐκάθισέ τε ἐφ’ ἕνα ἕκαστον αὐτῶν. 4 Καὶ ἐπλήσθησαν
[s]ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, κα-
θὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου [t]αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι.

5 Ἦσαν δὲ [u]ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλα-
βεῖς, ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. 6 Γενομένης δὲ τῆς φω-
νῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι [v]ἤκουον εἷς ἕκαστος
τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. 7 Ἐξίσταντο δὲ [w]πάντες καὶ ἐθαύ-

[a]**1:20** λαβοι ¦ λαβετω CT [b]**1:21** εν ¦ --- CT [c]**1:22** ιωαννου ¦ ιωανου WH [d]**1:22** ανεληφθη ¦ ανελημφθη CT [e]**1:22** γενεσθαι συν ημιν ¦ συν ημιν γενεσθαι CT [f]**1:23** βαρσαβαν ¦ βαρσαββαν ANT CT [g]**1:23** ματθιαν ¦ μαθθιαν ECM NA SBL WH [h]**1:24** ειπον ¦ ειπαν CT [i]**1:24** ον εξελεξω εκ τουτων των δυο ενα ¦ εκ τουτων των δυο ον ενα εξελεξω SCR ¦ εκ τουτων των δυο ενα ον εξελεξω ST [j]**1:25** κληρον ¦ τοπον CT [k]**1:25** εξ ¦ αφ ECM† NA SBL TH WH [l]**1:26** αυτων ¦ αυτοις NA SBL TH WH [m]**1:26** ματθιαν ¦ μαθθιαν CT [n]**1:26** συγκατεψηφισθη ¦ συνκατεψηφισθη TH WH [o]**2:1** συμπληρουσθαι ¦ συνπληρουσθαι TH WH [p]**2:1** απαντες ¦ παντες CT [q]**2:1** ομοθυμαδον 94.1% ¦ ομου CT 2.3% [r]**2:3** εκαθισε τε ¦ και εκαθισεν NA SBL TH WH [s]**2:4** απαντες ¦ παντες CT [t]**2:4** αυτοις αποφθεγγεσθαι ¦ αποφθεγγεσθαι αυτοις CT [u]**2:5** εν ¦ εις NA [v]**2:6** ηκουον ¦ ηκουσεν WH [w]**2:7** παντες ¦ --- ECM† HF NA PCK SBL WH

μαζον, λέγοντες [a]πρὸς ἀλλήλους, [b]Οὐκ ἰδοὺ [c]πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λα-
λοῦντες Γαλιλαῖοι; 8 Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ
ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν; 9 Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ [d]Ἐλαμῖται, καὶ οἱ κα-
τοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον
καὶ τὴν Ἀσίαν, 10 Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς
Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε
καὶ προσήλυτοι, 11 Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν
ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. 12 Ἐξίσταντο δὲ πάν-
τες καὶ [e]διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες, Τί [f]ἂν θέλοι τοῦτο
εἶναι; 13 Ἕτεροι δὲ [g]χλευάζοντες ἔλεγον ὅτι Γλεύκους μεμεστωμένοι
εἰσί.

14 Σταθεὶς δὲ [h]Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα, ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ
[i]ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς, Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσα-
λὴμ [j]ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά
μου. 15 Οὐ γάρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθύουσιν· ἔστι γὰρ ὥρα
τρίτη τῆς ἡμέρας· 16 ἀλλὰ τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου
Ἰωήλ,

17 Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεός,
ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα·
καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν,
καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται,
καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν [k]ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται·
18 καί γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου,
καὶ προφητεύσουσι.
19 Καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω,
καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω,
αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ·
20 ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος,
καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα,

[a]**2:7** προς αλληλους 94.2% ¦ --- CT 2.7% [b]**2:7** ουκ ¦ ουχ ECM NA SBL TH ¦ ουχι WH [c]**2:7** παντες ¦ απαντες ECM† NA [d]**2:9** ελαμιται ¦ ελαμειται TH WH [e]**2:12** διηπορουν ¦ διηπορουντο WH [f]**2:12** αν θελοι ¦ θελει CT [g]**2:13** χλευαζοντες ¦ διαχλευαζοντες CT PCK [h]**2:14** πετρος ¦ ο πετρος CT [i]**2:14** απεφθεγξατο ¦ επεφθεγξατο PCK [j]**2:14** απαντες ¦ παντες CT [k]**2:17** ενυπνια ¦ ενυπνιοις CT

πρὶν [a]ἢ ἐλθεῖν [b]τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ·
21 καὶ ἔσται, πᾶς ὃς [c]ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα Κυρίου
σωθήσεται.

[22]Ἄνδρες [d]Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν
τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα [e]ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς δυ-
νάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησε δι᾽ αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ
ὑμῶν, καθὼς [f]καὶ αὐτοὶ οἴδατε, [23]τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προ-
γνώσει τοῦ Θεοῦ ἔκδοτον [g]λαβόντες, διὰ [h]χειρῶν ἀνόμων προσπήξαν-
τες [i]ἀνείλετε· [24]ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησε, λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου,
καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ᾽ αὐτοῦ. [25][j]Δαυὶδ γὰρ λέγει
εἰς αὐτόν,

[k]Προωρώμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός·
ὅτι ἐκ δεξιῶν μού ἐστιν, ἵνα μὴ σαλευθῶ·
26 διὰ τοῦτο [l]εὐφράνθη [m]ἡ καρδία μου,
καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου·
ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ᾽ ἐλπίδι·
27 ὅτι οὐκ [n]ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς [o]ᾍδου,
οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.
28 Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς·
πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου.

[29]Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ
πατριάρχου [p]Δαυίδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ
ἐστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. [30]Προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ
εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεός, ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ
[q]τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν Χριστόν, καθίσαι ἐπὶ [r]τοῦ θρόνου

---

[a]**2:20** η ¦ --- NA TH WH [b]**2:20** την ¦ --- NA SBL TH WH [c]**2:21** αν ¦ εαν SBL WH [d]**2:22** ισραηλιται ¦ ισραηλειται TH WH [e]**2:22** απο του θεου αποδεδειγμενον ¦ αποδεδειγμενον απο του θεου ECM† NA SBL TH WH [f]**2:22** και ¦ --- CT [g]**2:23** λαβοντες 95.1% ¦ --- CT 2.7% [h]**2:23** χειρων ¦ χειρος CT [i]**2:23** ανειλετε ¦ ανειλατε CT [j]**2:25** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [k]**2:25** προωρωμην ¦ προορωμην CT [l]**2:26** ευφρανθη ¦ ηυφρανθη CT [m]**2:26** η καρδια μου ¦ μου η καρδια WH [n]**2:27** εγκαταλειψεις ¦ ενκαταλειψεις TH WH [o]**2:27** αδου ¦ αδην CT [p]**2:29** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [q]**2:30** το κατα σαρκα αναστησειν τον χριστον 75.9% ¦ --- CT 2.4% [r]**2:30** του θρονου ¦ τον θρονον CT

αὐτοῦ, 31 προϊδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι [a]οὐ
[b]κατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς [c]Ἅ̦δου, [d]οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθο-
ράν. 32 Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν
μάρτυρες. 33 Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψωθείς, τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ
[e]Ἁγίου Πνεύματος λαβὼν παρὰ τοῦ πατρός, ἐξέχεε τοῦτο ὃ [f]νῦν ὑμεῖς
[g]βλέπετε καὶ ἀκούετε. 34 Οὐ γὰρ [h]Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει
δὲ αὐτός,

Εἶπεν [i]ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
35 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

36 Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραήλ, ὅτι καὶ Κύριον [j]καὶ Χρι-
στὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.
37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν [k]τῇ καρδίᾳ, [l]εἶπόν τε πρὸς τὸν
Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, Τί [m]ποιήσομεν, ἄνδρες
ἀδελφοί; 38 [n]Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτούς, Μετανοήσατε, καὶ
βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν [o]ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν
[p]ἁμαρτιῶν, καὶ [q]λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. 39 Ὑμῖν
γάρ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία, καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς
μακράν, ὅσους ἂν προσκαλέσηται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν. 40 Ἑτέροις
τε λόγοις πλείοσι [r]διεμαρτύρετο καὶ [s]παρεκάλει λέγων, Σώθητε ἀπὸ
τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. 41 Οἱ μὲν οὖν [t]ἀσμένως ἀποδεξάμενοι
τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν· καὶ προσετέθησαν [u]τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι. 42 Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ

[a]**2:31** ου ¦ ουτε CT [b]**2:31** κατελειφθη η ψυχη αυτου 68% ¦ εγκατελειφθη (εν- TH WH) ECM NA SBL 1.6% [c]**2:31** αδου ¦ αδην ECM NA SBL WH [d]**2:31** ουδε ¦ ουτε CT [e]**2:33** αγιου πνευματος ¦ πνευματος του αγιου CT [f]**2:33** νυν ¦ --- CT [g]**2:33** βλεπετε ¦ και βλεπετε NA WH [h]**2:34** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [i]**2:34** ο ¦ --- WH [j]**2:36** και χριστον αυτον ο θεος εποιησε ¦ αυτον και χριστον εποιησεν ο θεος ECM† NA SBL WH ¦ αυτον και χριστον ο θεος εποιησε ECM* TH [k]**2:37** τη καρδια ¦ την καρδιαν ECM† NA SBL TH WH [l]**2:37** ειπον ¦ ειπαν WH [m]**2:37** ποιησομεν ¦ ποιησωμεν BYZ CT HF [n]**2:38** πετρος δε εφη προς αυτους μετανοησατε ¦ ειπε δε πετρος προς αυτους μετανοησατε PCK ¦ πετρος δε προς αυτους μετανοησατε φησι ECM NA TH ¦ πετρος δε προς αυτους μετανοησατε SBL WH [o]**2:38** επι ¦ εν WH [p]**2:38** αμαρτιων 94.8% ¦ των αμαρτιων υμων ECM† NA SBL TH WH 1.8% [q]**2:38** ληψεσθε ¦ λημψεσθε CT [r]**2:40** διεμαρτυρετο ¦ διεμαρτυρατο CT PCK [s]**2:40** παρεκαλει ¦ παρεκαλει αυτους ECM† NA SBL TH WH [t]**2:41** ασμενως ¦ --- CT [u]**2:41** τη ¦ εν τη CT

τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, [a]καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς
προσευχαῖς.
43 [b]Ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος, πολλά [c]τε τέρατα καὶ σημεῖα διὰ
τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο. 44 Πάντες δὲ οἱ [d]πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτό,
καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά, 45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον,
καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι, καθότι ἄν τις χρείαν εἶχε. 46 Καθ᾽ ἡμέραν
τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ᾽ οἶκον
ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας,
47 αἰνοῦντες τὸν Θεόν, καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ
Κύριος προσετίθει τοὺς σῳζομένους καθ᾽ ἡμέραν [e]τῇ ἐκκλησίᾳ.

3 Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ [f]Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν
ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν [g]ἐνάτην. 2 Καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας
μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο· ὃν ἐτίθουν καθ᾽ ἡμέραν πρὸς τὴν
θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην Ὡραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ
τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν. 3 Ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ [h]Ἰωάννην
μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερόν, ἠρώτα [i]ἐλεημοσύνην. 4 Ἀτενίσας δὲ
Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ [j]Ἰωάννῃ, εἶπε, Βλέψον εἰς ἡμᾶς. 5 Ὁ δὲ ἐπεῖ-
χεν αὐτοῖς, προσδοκῶν τι παρ᾽ αὐτῶν λαβεῖν. 6 Εἶπε δὲ Πέτρος, Ἀργύ-
ριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι. Ἐν τῷ
ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, [k]ἔγειραι καὶ περιπάτει. 7 Καὶ
πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς [l]ἤγειρε· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν
[m]αὐτοῦ αἱ βάσεις καὶ τὰ [n]σφυρά. 8 Καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ περιε-
πάτει, καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερόν, περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος
καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν. 9 Καὶ εἶδεν [o]αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς περιπατοῦντα καὶ
αἰνοῦντα τὸν Θεόν· 10 ἐπεγίνωσκόν [p]τε αὐτὸν ὅτι [q]οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν
ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ Ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθη-
σαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

---

[a]**2:42** και ¦ --- CT [b]**2:43** εγενετο ¦ εγινετο ECM† NA SBL TH WH [c]**2:43** τε ¦ δε WH [d]**2:44** πιστευοντες ησαν επι το αυτο και ¦ πιστευσαντες επι το αυτο WH [e]**2:47–3:1** τη εκκλησια επι το αυτο δε πετρος 86.6% ¦ επι το αυτο πετρος δε CT 2.4% [f]**3:1** ιωαννης ¦ ιωανης WH [g]**3:1** ενατην ¦ εννατην TR [h]**3:3** ιωαννην ¦ ιωανην WH [i]**3:3** ελεημοσυνην ¦ ελεημοσυνην λαβειν CT ST [j]**3:4** ιωαννη ¦ ιωανη WH [k]**3:6** εγειραι και ¦ εγειρε και ANT BYZ ECM† HF NA TH ¦ --- ECM* SBL WH [l]**3:7** ηγειρε ¦ ηγειρεν αυτον ECM† NA SBL TH WH [m]**3:7** αυτου αι βασεις ¦ αι βασεις αυτου ECM† NA SBL TH WH [n]**3:7** σφυρα ¦ σφυδρα CT [o]**3:9** αυτον πας ο λαος ¦ πας ο λαος αυτον ECM† NA SBL TH WH [p]**3:10** τε ¦ δε ECM† NA SBL TH WH [q]**3:10** ουτος ¦ αυτος ECM† NA TH

11 Κρατοῦντος δὲ [a]τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην,
συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ
Σολομῶντος, ἔκθαμβοι. 12 Ἰδὼν δὲ [b]Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν
λαόν, Ἄνδρες [c]Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί
ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν
αὐτόν; 13 Ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ [d]Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ Θεὸς τῶν
πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν· ὃν ὑμεῖς [e]μὲν
παρεδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε [f]αὐτὸν κατὰ πρόσωπον [g]Πιλάτου,
κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν. 14 Ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον
ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 τὸν δὲ
ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε· ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς
μάρτυρές ἐσμεν. 16 Καὶ [h]ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον
ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἡ πίστις ἡ δι᾽
αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.

17 Καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ
καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν. 18 Ὁ δὲ Θεὸς ἃ προκατήγγειλε διὰ στόματος
πάντων τῶν προφητῶν [i]αὐτοῦ, παθεῖν τὸν Χριστόν, ἐπλήρωσεν
οὕτω. 19 Μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, [j]εἰς τὸ [k]ἐξαλειφθῆναι
ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ
προσώπου τοῦ Κυρίου, 20 καὶ ἀποστείλῃ τὸν [l]προκεχειρισμένον ὑμῖν
[m]Χριστὸν Ἰησοῦν· 21 ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων
ἀποκαταστάσεως πάντων, ὧν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος [n]πάντων
[o]τῶν ἁγίων [p]αὐτοῦ προφητῶν ἀπ᾽ αἰῶνος. 22 [q]Μωσῆς μὲν [r]γὰρ
πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν ὅτι Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ
Θεὸς [s]ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ

---

[a]**3:11** του ιαθεντος χωλου τον πετρον και ιωαννην συνεδραμεν προς αυτους πας ο λαος 78.6% ¦ αυτου τον πετρον και τον ιωαννην (ιωανην WH) συνεδραμεν πας ο λαος προς αυτους ECM† NA SBL TH 2.9% ¦ αυτου τον πετρον και ιωαννην συνεδραμεν προς αυτους πας ο λαος ECM* 1.8% [b]**3:12** πετρος ¦ ο πετρος ECM† NA SBL TH WH [c]**3:12** ισραηλιται ¦ ισραηλειται TH WH [d]**3:13** ισαακ και ¦ ο θεος ισαακ και ο θεος NA [e]**3:13** μεν ¦ --- TR [f]**3:13** αυτον ¦ --- CT [g]**3:13** πιλατου ¦ πειλατου WH [h]**3:16** επι ¦ --- WH [i]**3:18** αυτου παθειν τον χριστον ¦ παθειν τον χριστον αυτου CT [j]**3:19** εις ¦ προς ECM* SBL WH [k]**3:19** εξαλειφθηναι ¦ εξαλιφθηναι WH [l]**3:20** προκεχειρισμενον ¦ προκεκηρυγμενον TR [m]**3:20** χριστον ιησουν ¦ ιησουν χριστον TR [n]**3:21** παντων ¦ --- CT [o]**3:21** των ¦ --- ANT TR [p]**3:21** αυτου προφητων απ αιωνος 79.3% ¦ απ αιωνος αυτου προφητων CT 5.3% [q]**3:22** μωσης ¦ μωυσης ANT CT PCK [r]**3:22** γαρ προς τους πατερας 80.3% ¦ --- CT 4% [s]**3:22** ημων ¦ υμων ANT ECM NA TH TR ¦ --- SBL WH

πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. [23]Ἔσται δέ, πᾶσα ψυχή, ἥτις
[a]ἐὰν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, [b]ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ
λαοῦ. [24]Καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς,
ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ [c]κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. [25]Ὑμεῖς ἐστε
[d]υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς [e]διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς
τοὺς πατέρας [f]ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ, Καὶ [g]ἐν τῷ σπέρματί σου
[h]ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. [26]Ὑμῖν πρῶτον [i]ὁ Θεός,
ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ [j]Ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα
ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

4 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ [k]ἱερεῖς
καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, [2]διαπονούμενοι
διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαόν, καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν
ἀνάστασιν [l]τῶν νεκρῶν. [3]Καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας, καὶ ἔθεντο
εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη. [4]Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκου-
σάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη [m]ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν
[n]ὡσεὶ χιλιάδες πέντε.

[5]Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ
[o]πρεσβυτέρους καὶ [p]γραμματεῖς [q]εἰς Ἱερουσαλήμ, [6]καὶ [r]Ἄνναν τὸν ἀρ-
χιερέα, καὶ Καϊάφαν, καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ
γένους ἀρχιερατικοῦ. [7]Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν [s]μέσῳ ἐπυνθάνοντο,
Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; [8]Τότε Πέ-
τρος πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ
καὶ πρεσβύτεροι [t]τοῦ Ἰσραήλ, [9]εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ
εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος [u]σέσωσται· [10]γνωστὸν
ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν

---

[a]**3:23** εαν ¦ αν BYZ PCK SBL TR WH [b]**3:23** εξολοθρευθησεται ¦ εξολεθρευθησεται CT [c]**3:24** κατηγγειλαν ¦ προκατηγγειλαν BYZ PCK TR [d]**3:25** υιοι ¦ οι υιοι CT [e]**3:25** διεθετο ο θεος ¦ ο θεος διεθετο WH [f]**3:25** ημων ¦ υμων ECM† NA SBL TH WH [g]**3:25** εν ¦ --- TR [h]**3:25** ενευλογηθησονται ¦ ευλογηθησονται WH [i]**3:26** ο θεος αναστησας ¦ αναστησας ο θεος ECM† NA SBL TH WH [j]**3:26** ιησουν ¦ --- CT [k]**4:1** ιερεις ¦ αρχιερεις WH [l]**4:2** των ¦ την εκ CT TR [m]**4:4** ο ¦ --- WH [n]**4:4** ωσει ¦ ως NA SBL TH WH [o]**4:5** πρεσβυτερους ¦ τους πρεσβυτερους ANT CT [p]**4:5** γραμματεις ¦ τους γραμματεις CT [q]**4:5** εις ¦ εν CT PCK [r]**4:6** ανναν τον αρχιερεα και καιαφαν και ιωαννην και αλεξανδρον ¦ αννας ο αρχιερευς και καιαφας και ιωαννης και αλεξανδρος CT [s]**4:7** μεσω ¦ τω μεσω ANT ECM† NA SBL TH TR WH [t]**4:8** του ισραηλ 96.9% ¦ --- CT 1.8% [u]**4:9** σεσωσται ¦ σεσωται ECM NA

ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. 11 Οὗτός
ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ’ ὑμῶν τῶν [a]οἰκοδομούντων, ὁ γενόμε-
νος εἰς κεφαλὴν γωνίας. 12 Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία·
[b]οὔτε γὰρ ὄνομά [c]ἐστιν ἕτερον τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ
σωθῆναι ἡμᾶς.

13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ [d]Ἰωάννου,
καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσι καὶ ἰδιῶται,
ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν. 14 Τὸν
[e]δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα [f]τὸν τεθεραπευμένον,
οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. 15 Κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου
ἀπελθεῖν, [g]συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους, 16 λέγοντες, Τί [h]ποιήσομεν
τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; Ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι’
αὐτῶν, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα
[i]ἀρνήσασθαι. 17 Ἀλλ’ ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν,
[j]ἀπειλῇ [k]ἀπειλησόμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ
μηδενὶ [l]ἀνθρώπων. 18 Καὶ καλέσαντες αὐτούς, παρήγγειλαν [m]αὐτοῖς
[n]τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ
Ἰησοῦ. 19 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ [o]Ἰωάννης ἀποκριθέντες [p]πρὸς αὐτοὺς
εἶπον, Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ
Θεοῦ, κρίνατε. 20 Οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἃ [q]εἴδομεν καὶ [r]ἠκούσαμεν,
μὴ λαλεῖν. 21 Οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν
εὑρίσκοντες τὸ πῶς [s]κολάσονται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες
ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι. 22 Ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων
[t]τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ’ ὃν [u]ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς
ἰάσεως.

---

[a] **4:11** οικοδομουντων ¦ οικοδομων CT [b] **4:12** ουτε ¦ ουδε ANT ECM† NA PCK SBL TH WH [c] **4:12** εστιν ετερον ¦ εστιν ετερον υπο τον ουρανον ANT BYZ ECM† HF NA SBL TH TR WH ¦ ετερον εστιν υπο τον ουρανον ECM* PCK [d] **4:13** ιωαννου ¦ ιωανου WH [e] **4:14** δε ¦ τε CT [f] **4:14** τον ¦ --- PCK [g] **4:15** συνεβαλλον ¦ συνεβαλον TR [h] **4:16** ποιησομεν ¦ ποιησωμεν BYZ ECM† HF NA SBL TH WH [i] **4:16** αρνησασθαι ¦ αρνεισθαι CT [j] **4:17** απειλη ¦ --- CT [k] **4:17** απειλησομεθα ¦ απειλησωμεθα ANT BYZ CT HF PCK TR [l] **4:17** ανθρωπων ¦ ανθρωπω PCK [m] **4:18** αυτοις ¦ --- CT [n] **4:18** το ¦ --- WH [o] **4:19** ιωαννης ¦ ιωανης WH [p] **4:19** προς αυτους ειπον ¦ ειπον προς αυτους ECM NA SBL TH ¦ ειπαν προς αυτους WH [q] **4:20** ειδομεν ¦ ειδαμεν CT [r] **4:20** ηκουσαμεν ¦ α ηκουσαμεν PCK [s] **4:21** κολασονται ¦ κολασωνται ECM† NA SBL TH TR WH [t] **4:22** τεσσαρακοντα ¦ τεσσερακοντα CT [u] **4:22** εγεγονει ¦ γεγονει ECM NA SBL WH

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ [a]ἀπήγγειλαν ὅσα
πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι [b]εἶπον. 24 Οἱ δὲ ἀκούσαν-
τες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ [c]εἶπον, Δέσποτα, σὺ
[d]ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ
πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· 25 ὁ [e]διὰ στόματος Δαυὶδ παιδός σου εἰπών,

Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη,
καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;
26 Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς,
καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ
κατὰ τοῦ Κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ·

27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ᾽ ἀληθείας [f]ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν
ἔχρισας, Ἡρῴδης τε καὶ Πόντιος [g]Πιλάτος, σὺν ἔθνεσι καὶ λαοῖς Ἰσ-
ραήλ, 28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή [h]σου προώρισε γενέσθαι.
29 Καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις
σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου, 30 ἐν τῷ τὴν χεῖρά
[i]σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνό-
ματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. 31 Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη
ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες [j]Πνεύματος
Ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν [k]ἡ καρδία καὶ [l]ἡ ψυχὴ μία·
καὶ [m]οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων [n]αὐτῶν ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ᾽ ἦν αὐ-
τοῖς [o]ἅπαντα κοινά. 33 Καὶ [p]μεγάλῃ δυνάμει ἀπεδίδουν [q]τὸ μαρτύριον
οἱ ἀπόστολοι [r]τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, χάρις τε μεγάλη ἦν
ἐπὶ πάντας αὐτούς. 34 Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις [s]ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι

---

[a]**4:23** απηγγειλαν ¦ ανηγγειλαν PCK [b]**4:23** ειπον ¦ ειπαν CT [c]**4:24** ειπον ¦ ειπαν CT [d]**4:24** ο θεος ¦ --- ANT ECM† NA SBL TH WH [e]**4:25** δια στοματος δαυιδ (δαβιδ HF) 64% ¦ δια στοματος δαβιδ του TR 24.5% ¦ του πατρος ημων δια πνευματος αγιου στοματος δαυιδ (δαυειδ TH WH) ECM NA SBL 5.2% [f]**4:27** επι ¦ εν τη πολει ταυτη επι CT [g]**4:27** πιλατος ¦ πειλατος WH [h]**4:28** σου ¦ --- ECM* SBL WH [i]**4:30** σου ¦ --- WH [j]**4:31** πνευματος αγιου ¦ του αγιου πνευματος CT [k]**4:32** η ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [l]**4:32** η ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [m]**4:32** ουδε ¦ ουδ SCR [n]**4:32** αυτων ¦ αυτω ANT BYZ CT PCK TR [o]**4:32** απαντα ¦ παντα SBL WH [p]**4:33** μεγαλη δυναμει ¦ δυναμει μεγαλη ECM† NA PCK SBL TH WH [q]**4:33** το μαρτυριον οι αποστολοι ¦ οι αποστολοι το μαρτυριον PCK [r]**4:33** της αναστασεως του κυριου ιησου 78.4% ¦ του κυριου ιησου της αναστασεως ECM* WH 0.2% [s]**4:34** υπηρχεν 73.8% ¦ ην CT PCK 24.4%

γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς
τῶν πιπρασκομένων, [35] καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων·
[a]διεδίδοτο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν. [36] [b]Ἰωσῆς δέ, ὁ ἐπι-
κληθεὶς Βαρνάβας [c]ἀπὸ τῶν ἀποστόλων—ὅ ἐστι, μεθερμηνευόμενον,
υἱὸς παρακλήσεως—[d]Λευΐτης, Κύπριος τῷ γένει, [37] ὑπάρχοντος αὐτῷ
ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε [e]παρὰ τοὺς πόδας τῶν
ἀποστόλων.

5 Ἀνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι, σὺν [f]Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ,
ἐπώλησε κτῆμα, [2] καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, [g]συνειδυίας καὶ
τῆς γυναικὸς [h]αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀπο-
στόλων ἔθηκεν. [3] Εἶπε δὲ [i]Πέτρος, Ἀνανία, διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς
τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαί
[j]σε ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; [4] Οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενε, καὶ πραθὲν ἐν
τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; Τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο;
Οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ. [5] Ἀκούων δὲ [k]ὁ Ἀνανίας τοὺς
λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξε· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας
τοὺς ἀκούοντας [l]ταῦτα. [6] Ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐ-
τόν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν.

[7] Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰ-
δυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν. [8] Ἀπεκρίθη δὲ [m]αὐτῇ [n]ὁ Πέτρος, Εἰπέ μοι,
εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; Ἡ δὲ εἶπε, Ναί, τοσούτου. [9] Ὁ δὲ
Πέτρος [o]εἶπε πρὸς αὐτήν, Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα
Κυρίου; Ἰδού, οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ
ἐξοίσουσί σε. [10] Ἔπεσε δὲ παραχρῆμα [p]παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ
ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξε-
νέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. [11] Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας
ἐφ᾽ ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

[12] Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων [q]ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέρατα
[r]ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν [s]ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ

[a]**4:35** διεδιδοτο ¦ διεδιδετο CT [b]**4:36** ιωσης ¦ ιωσηφ CT [c]**4:36** απο ¦ υπο TR [d]**4:36** λευιτης ¦ λευειτης WH [e]**4:37** παρα ¦ προς ECM NA [f]**5:1** σαπφειρη ¦ σαπφειρα PCK TH ¦ σαπφιρη ECM NA SBL [g]**5:2** συνειδυιας ¦ συνειδυιης CT [h]**5:2** αυτου ¦ --- CT [i]**5:3** πετρος ¦ ο πετρος CT [j]**5:3** σε ¦ --- ANT CT TR [k]**5:5** ο ¦ --- TR [l]**5:5** ταυτα ¦ --- CT [m]**5:8** αυτη ¦ προς αυτην CT [n]**5:8** ο ¦ --- CT [o]**5:9** ειπε ¦ --- CT [p]**5:10** παρα ¦ προς ECM† NA SBL TH WH [q]**5:12** εγινετο ¦ εγενετο BYZ PCK ST [r]**5:12** εν τω λαω πολλα ¦ πολλα εν τω λαω CT [s]**5:12** απαντες ¦ παντες WH

[a]Σολομῶντος. 13 Τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ᾽ ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· 14 μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν· 15 ὥστε [b]κατὰ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τιθέναι ἐπὶ [c]κλινῶν καὶ [d]κραββάτων, ἵνα ἐρχομένου [e]Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ [f]ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. 16 Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων [g]εἰς Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, [h]οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ—ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων—ἐπλήσθησαν ζήλου, 18 καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας [i]αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. 19 Ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ [j]τῆς νυκτὸς [k]ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἐξαγαγών τε αὐτοὺς εἶπε, 20 Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. 21 Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκον.

Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς. 22 Οἱ δὲ [l]ὑπηρέται παραγενόμενοι οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν, 23 λέγοντες ὅτι Τὸ [m]μὲν δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας [n]ἑστῶτας [o]πρὸ τῶν θυρῶν· ἀνοίξαντες δέ, ἔσω οὐδένα εὕρομεν. 24 Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ τε [p]ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. 25 Παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς [q]ὅτι Ἰδού, οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. 26 Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις [r]ἤγαγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, [s]ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.

---

[a]**5:12** σολομωντος ¦ σολομωνος PCK [b]**5:15** κατα ¦ και εις CT [c]**5:15** κλινων ¦ κλιναριων CT [d]**5:15** κραββατων ¦ κραβαττων ANT CT [e]**5:15** πετρου ¦ του πετρου PCK [f]**5:15** επισκιαση ¦ επισκιασει WH [g]**5:16** εις ¦ --- CT [h]**5:16** οιτινες ¦ και PCK [i]**5:18** αυτων ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [j]**5:19** της ¦ --- CT [k]**5:19** ηνοιξε ¦ ανοιξας ECM† NA [l]**5:22** υπηρεται παραγενομενοι ¦ παραγενομενοι υπηρεται CT PCK [m]**5:23** μεν ¦ --- CT [n]**5:23** εστωτας ¦ εξω εστωτας TR [o]**5:23** προ ¦ επι ECM† NA SBL TH WH [p]**5:24** ιερευς και ο 81.7% ¦ --- CT 8.1% [q]**5:25** οτι ¦ λεγων οτι TR [r]**5:26** ηγαγεν ¦ ηγεν NA TH WH [s]**5:26** ινα ¦ --- CT

27 Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. Καὶ ἐπηρώτησεν
αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεύς, 28 λέγων, [a]Οὐ παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν
μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ; Καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν
Ἱερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ᾽ ἡμᾶς
τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. 29 Ἀποκριθεὶς δὲ [b]Πέτρος καὶ οἱ
ἀπόστολοι [c]εἶπον, Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. 30 Ὁ
Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε,
κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. 31 Τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσε
τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, [d]δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
32 Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν [e]αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ
Πνεῦμα [f]δὲ τὸ Ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.
33 Οἱ δὲ [g]ἀκούοντες διεπρίοντο, καὶ [h]ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς.
34 Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιήλ,
νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχύ [i]τι τοὺς
[j]ἀποστόλους ποιῆσαι. 35 Εἶπέ τε πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες [k]Ἰσραηλῖται,
προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν.
36 Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα
ἑαυτόν, ᾧ [l]προσεκλήθη [m]ἀριθμὸς ἀνδρῶν [n]ὡσεὶ τετρακοσίων· ὃς
ἀνῃρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο
εἰς οὐδέν. 37 Μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς
ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν [o]ἱκανὸν ὀπίσω αὐτοῦ·
κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν.
38 Καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ
[p]ἐάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ [q]βουλὴ ἢ τὸ ἔργον τοῦτο,
καταλυθήσεται· 39 εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστιν, οὐ [r]δύνασθε καταλῦσαι
[s]αὐτό, μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. 40 Ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ· καὶ
προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, [t]δείραντες παρήγγειλαν μὴ
λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν [u]αὐτούς. 41 Οἱ μὲν

[a]**5:28** ου ¦ --- ECM* SBL TH WH [b]**5:29** πετρος ¦ ο πετρος TR [c]**5:29** ειπον ¦ ειπαν CT [d]**5:31** δουναι ¦ του δουναι NA SBL WH [e]**5:32** αυτου ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [f]**5:32** δε ¦ --- CT [g]**5:33** ακουοντες ¦ ακουσαντες ANT BYZ CT HF TR [h]**5:33** εβουλευοντο ¦ εβουλοντο NA SBL TH WH [i]**5:34** τι ¦ --- CT [j]**5:34** αποστολους 98.3% ¦ ανθρωπους CT 1.1% [k]**5:35** ισραηλιται ¦ ισραηλειται TH WH [l]**5:36** προσεκληθη ¦ προσεκλιθη ANT CT PCK ¦ προσεκολληθη TR [m]**5:36** αριθμος ανδρων ¦ ανδρων αριθμος CT [n]**5:36** ωσει ¦ ως CT PCK [o]**5:37** ικανον ¦ --- CT [p]**5:38** εασατε ¦ αφετε ECM† NA SBL TH WH [q]**5:38** βουλη ¦ βουλη αυτη ANT CT TR [r]**5:39** δυνασθε ¦ δυνησεσθε CT PCK [s]**5:39** αυτο ¦ αυτους CT [t]**5:40** δειραντες ¦ δηραντες PCK [u]**5:40** αυτους ¦ --- CT

οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι [a]ὑπὲρ
τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ κατηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι. 42 Πᾶσάν τε
ἡμέραν, ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ᾽ οἶκον, οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ
εὐαγγελιζόμενοι [b]Ἰησοῦν τὸν Χριστόν.

6 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις, πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγέ-
νετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι
παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.
2 Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, [c]εἶπον,
Οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς, καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, δια-
κονεῖν τραπέζαις. 3 Ἐπισκέψασθε [d]οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν
μαρτυρουμένους ἑπτά, πλήρεις Πνεύματος [e]Ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς
[f]καταστήσωμεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης. 4 Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ
διακονίᾳ τοῦ λόγου [g]προσκαρτερήσομεν. 5 Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώ-
πιον παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα [h]πλήρης
πίστεως καὶ Πνεύματος Ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικά-
νορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα,
6 οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν
αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ηὔξανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μα-
θητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον
τῇ πίστει.

8 Στέφανος δὲ πλήρης [i]πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ
σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. 9 Ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς
τῆς λεγομένης Λιβερτίνων, καὶ Κυρηναίων, καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν
ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας, [j]συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ. 10 Καὶ οὐκ ἴσχυον
ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. 11 Τότε ὑπέβαλον ἄν-
δρας λέγοντας ὅτι Ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς
[k]Μωσῆν καὶ τὸν Θεόν. 12 [l]Συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυ-

---

[a]**5:41** υπερ του ονοματος του ιησου κατηξιωθησαν ¦ υπερ του ονοματος αυτου κατηξιωθησαν ANT BYZ TR ¦ κατηξιωθησαν υπερ του ονοματος του χριστου PCK ¦ κατηξιωθησαν υπερ του ονοματος CT [b]**5:42** ιησουν τον χριστον ¦ τον χριστον ιησουν CT PCK [c]**6:2** ειπον ¦ ειπαν CT [d]**6:3** ουν ¦ δε ECM NA SBL WH [e]**6:3** αγιου ¦ --- CT [f]**6:3** καταστησωμεν ¦ καταστησομεν ANT BYZ CT PCK TR [g]**6:4** προσκαρτερησομεν ¦ προσκαρτερησωμεν ECM* [h]**6:5** πληρης ¦ πληρη ANT BYZ PCK TR WH [i]**6:8** πιστεως 78.4% ¦ χαριτος CT 19.8% [j]**6:9** συζητουντες ¦ συνζητουντες TH WH [k]**6:11** μωσην ¦ μωυσην ANT CT [l]**6:12** συνεκινησαν ¦ συνεκεινησαν TH

τέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτόν, καὶ
ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, [13] ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας,
Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται [a]ῥήματα βλάσφημα λαλῶν κατὰ τοῦ
τόπου τοῦ [b]ἁγίου καὶ τοῦ νόμου· [14] ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος
ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἀλ-
λάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν [c]Μωσῆς. [15] Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν
[d]ἅπαντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, [e]εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

7 Εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεύς, Εἰ [f]ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει; [2] Ὁ δὲ ἔφη, Ἄνδρες
ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ
ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν
Χαρράν, [3] καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ [g]ἐκ τῆς
συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς [h]γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. [4] Τότε ἐξελθὼν
ἐκ γῆς Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν Χαρράν· κἀκεῖθεν, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν
τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν
κατοικεῖτε· [5] καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα
ποδός· καὶ ἐπηγγείλατο [i]δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν [j]αὐτήν, καὶ τῷ
σπέρματι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. [6] Ἐλάλησε δὲ οὕ-
τως ὁ Θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ
δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν, ἔτη τετρακόσια. [7] Καὶ τὸ ἔθνος,
ᾧ [k]ἐὰν [l]δουλεύσωσι, κρινῶ ἐγώ, [m]εἶπεν ὁ Θεός· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξε-
λεύσονται, καὶ λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. [8] Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, καὶ περιέτεμεν
αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ [n]ὁ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ [o]ὁ Ἰακὼβ τοὺς
δώδεκα πατριάρχας.

[9] Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον·
καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ᾽ αὐτοῦ, [10] καὶ [p]ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων
αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως
Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ᾽ Αἴγυπτονκαὶ [q]ὅλον

---

[a]**6:13** ρηματα βλασφημα λαλων ¦ λαλων ρηματα CT [b]**6:13** αγιου ¦ αγιου τουτου ECM† NA TR WH [c]**6:14** μωσης ¦ μωυσης ANT CT TR [d]**6:15** απαντες ¦ παντες CT [e]**6:15** ειδον ¦ ειδαν WH [f]**7:1** αρα ¦ --- CT [g]**7:3** εκ ¦ --- WH [h]**7:3** γην ¦ την γην CT [i]**7:5** δουναι αυτω ¦ αυτω δουναι BYZ TR ¦ δουναι αυτην PCK [j]**7:5** αυτην ¦ αυτω PCK [k]**7:7** εαν ¦ αν WH [l]**7:7** δουλευσωσι ¦ δουλευσουσι NA SBL WH [m]**7:7** ειπεν ο θεος ¦ ο θεος ειπε CT [n]**7:8** ο ¦ --- CT [o]**7:8** ο ¦ --- CT [p]**7:10** εξειλετο ¦ εξειλατο CT

τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 Ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ’ ὅλην τὴν [a]γῆν Αἰγύπτου καὶ Χαναάν, καὶ θλίψις μεγάλη· καὶ οὐχ [b]εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. 12 Ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα [c]σῖτα ἐν Αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον. 13 Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ [d]ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος [e]τοῦ Ἰωσήφ. 14 Ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο [f]τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακώβ, καὶ πᾶσαν τὴν [g]συγγένειαν, ἐν [h]ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε. 15 [i]Κατέβη δὲ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν· 16 καὶ μετετέθησαν εἰς [j]Συχέμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι [k]ὃ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν [l]Ἐμμὸρ [m]τοῦ [n]Συχέμ.

17 Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας [o]ἧς [p]ὤμοσεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, 18 ἄχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς [q]ἕτερος, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. 19 Οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας [r]ἡμῶν, τοῦ ποιεῖν [s]ἔκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζῳογονεῖσθαι. 20 Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη [t]Μωσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ Θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ [u]πατρός. 21 [v]Ἐκτεθέντα δὲ αὐτόν, ἀνείλετο ἡ θυγάτηρ Φαραώ, καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. 22 Καὶ ἐπαιδεύθη [w]Μωσῆς [x]πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ [y]ἔργοις.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ [z]τεσσαρακονταετὴς χρόνος, ἀνέβη [aa]ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσ-

[q]**7:10** ολον ¦ εφ ολον ECM† NA [a]**7:11** γην αιγυπτου 90.2% ¦ αιγυπτον CT 3.9% [b]**7:11** ευρισκον ¦ ηυρισκον ECM NA SBL WH [c]**7:12** σιτα εν αιγυπτω ¦ σιτια εις αιγυπτον CT [d]**7:13** ανεγνωρισθη ¦ εγνωρισθη WH [e]**7:13** του ιωσηφ ¦ ιωσηφ SBL WH ¦ αυτου TH [f]**7:14** τον πατερα αυτου ιακωβ ¦ ιακωβ τον πατερα αυτου CT PCK [g]**7:14** συγγενειαν ¦ συγγενειαν αυτου ANT BYZ PCK TR [h]**7:14** ψυχαις εβδομηκοντα πεντε ¦ εβδομηκοντα πεντε ψυχαις PCK [i]**7:15** κατεβη δε ¦ και κατεβη ECM† NA SBL TH [j]**7:16** συχεμ ¦ σιχεμ SCR [k]**7:16** ο ¦ ω ANT CT [l]**7:16** εμμορ ¦ εμμωρ CT PCK ¦ εμορ SCR [m]**7:16** του ¦ εν CT [n]**7:16** συχεμ ¦ σιχεμ SCR [o]**7:17** ης ¦ ην ANT [p]**7:17** ωμοσεν 96.3% ¦ ωμολογησεν CT 2.2% [q]**7:18** ετερος ¦ ετερος επ αιγυπτον ECM† NA SBL TH WH [r]**7:19** ημων ¦ --- ECM* SBL TH WH [s]**7:19** εκθετα τα βρεφη ¦ τα βρεφη εκθετα CT [t]**7:20** μωσης ¦ μωυσης ANT CT PCK [u]**7:20** πατρος ¦ πατρος αυτου ANT TR [v]**7:21** εκτεθεντα δε αυτον ανειλετο ¦ εκτεθεντα δε αυτον ανειλετο αυτον ANT TR ¦ εκτεθεντος δε αυτου ανειλατο αυτον CT [w]**7:22** μωσης ¦ μωυσης ANT CT PCK [x]**7:22** παση ¦ εν παση NA [y]**7:22** εργοις ¦ εν εργοις ANT TR ¦ εργοις αυτου ECM† NA SBL TH WH [z]**7:23** τεσσαρακονταετης ¦ τεσσερακονταετης CT [aa]**7:23** επι ¦ εις ANT

ραήλ. 24 Καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον, ἠμύνατο καὶ [a]ἐποίησεν ἐκδίκησιν
τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας τὸν Αἰγύπτιον· 25 ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς
ἀδελφοὺς [b]αὐτοῦ ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν [c]αὐτοῖς σωτη-
ρίαν· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. 26 Τῇ [d]τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομέ-
νοις, καὶ [e]συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπών, Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε
[f]ὑμεῖς· ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; 27 Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο
[g]αὐτόν, εἰπών, Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ’ [h]ἡμᾶς;
28 Μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες [i]χθὲς τὸν Αἰγύπτιον;
29 Ἔφυγε δὲ [j]Μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ
Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο.

30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν [k]τεσσαράκοντα, ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ
ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος [l]Κυρίου ἐν [m]φλογὶ πυρὸς βάτου.
31 Ὁ δὲ [n]Μωσῆς ἰδὼν [o]ἐθαύμαζε τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ
κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ Κυρίου [p]πρὸς αὐτόν, 32 Ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν
πατέρων σου, ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ [q]ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ.
Ἔντρομος δὲ γενόμενος [r]Μωσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. 33 Εἶπε δὲ
αὐτῷ ὁ Κύριος, Λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος [s]ἐν
ᾧ ἕστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. 34 Ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου
τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ [t]αὐτῶν ἤκουσα· καὶ κατέβην
ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο, [u]ἀποστελῶ σε εἰς Αἴγυπτον.

35 Τοῦτον τὸν [v]Μωσῆν ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες, Τίς σε κατέστησεν
ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ Θεὸς [w]ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν
[x]ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. 36 Οὗτος
ἐξήγαγεν αὐτούς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν [y]γῇ [z]Αἰγύπτῳ
καὶ ἐν Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη [aa]τεσσαράκοντα.

---

[a]**7:24** εποιησεν ¦ εποιησατο ANT [b]**7:25** αυτου ¦ --- SBL WH [c]**7:25** αυτοις σωτηριαν ¦ σωτηριαν αυτοις CT [d]**7:26** τε ¦ δε SCR [e]**7:26** συνηλασεν ¦ συνηλλασσεν CT [f]**7:26** υμεις ¦ --- CT [g]**7:27** αυτον ¦ τουτον PCK [h]**7:27** ημας ¦ ημων ANT BYZ ECM† NA SBL TH WH [i]**7:28** χθες ¦ εχθες CT [j]**7:29** μωσης ¦ μωυσης ANT CT [k]**7:30** τεσσαρακοντα ¦ τεσσερακοντα CT [l]**7:30** κυριου ¦ --- CT [m]**7:30** φλογι πυρος ¦ πυρι φλογος ECM* [n]**7:31** μωσης ¦ μωυσης ANT CT [o]**7:31** εθαυμαζε ¦ εθαυμασε BYZ PCK SBL TH TR WH [p]**7:31** προς αυτον ¦ --- CT [q]**7:32** ο θεος ισαακ και ο θεος ¦ ισαακ και CT [r]**7:32** μωσης ¦ μωυσης ANT CT PCK [s]**7:33** εν ¦ εφ CT [t]**7:34** αυτων ¦ αυτου SBL WH [u]**7:34** αποστελω ¦ αποστειλω CT [v]**7:35** μωσην ¦ μωυσην ANT CT PCK TR [w]**7:35** αρχοντα ¦ αρχηγον PCK ¦ και αρχοντα ECM† NA SBL WH [x]**7:35** απεστειλεν εν ¦ απεσταλκε συν CT [y]**7:36** γη ¦ τη WH [z]**7:36** αιγυπτω ¦ αιγυπτου TR [aa]**7:36** τεσσαρακοντα ¦ τεσσερακοντα CT

37 Οὗτός ἐστιν [a]ὁ [b]Μωσῆς ὁ [c]εἰπὼν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, Προφήτην
ὑμῖν ἀναστήσει [d]Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς
[e]ἐμέ. 38 Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ
τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων
ἡμῶν· ὃς ἐδέξατο [f]λόγον ζῶντα δοῦναι [g]ἡμῖν· 39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν
ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, [h]ἀλλ᾽ ἀπώσαντο, καὶ ἐστράφησαν
[i]τῇ καρδίᾳ αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, 40 εἰπόντες τῷ Ἀαρών, Ποίησον
ἡμῖν θεοὺς οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ [j]Μωσῆς οὗτος, ὃς
ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί [k]γέγονεν αὐτῷ.
41 Καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον θυσίαν
τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.
42 Ἔστρεψε δὲ ὁ Θεός, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ
τοῦ οὐρανοῦ· καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν,

Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι
[l]ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ;
43 Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολόχ,
καὶ τὸ ἄστρον τοῦ Θεοῦ [m]ὑμῶν [n]Ῥεμφάν,
τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς·
καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος.

44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν [o]τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ,
καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ [p]Μωσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον
ὃν ἑωράκει. 45 Ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ
Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῶσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου
τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν [q]Δαυίδ· 46 ὃς εὗρε χάριν ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ, καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ [r]Θεῷ Ἰακώβ. 47 Σολομῶν

---

[a]**7:37** ο ¦ --- PCK [b]**7:37** μωσης ¦ μωυσης ANT CT PCK TR [c]**7:37** ειπων ¦ ειπας CT [d]**7:37** κυριος ο θεος ημων ¦ κυριος ο θεος υμων ANT TR ¦ ο θεος CT [e]**7:37** εμε ¦ εμε αυτου ακουσεσθε ANT TR [f]**7:38** λογον ¦ λογια ANT BYZ CT HF PCK TR [g]**7:38** ημιν ¦ υμιν WH [h]**7:39** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [i]**7:39** τη καρδια ¦ ταις καρδιαις TR ¦ εν ταις καρδιαις CT [j]**7:40** μωσης ¦ μωυσης ANT CT PCK [k]**7:40** γεγονεν ¦ εγενετο CT [l]**7:42** ετη τεσσαρακοντα εν τη ερημω ¦ εν τη ερημω ετη τεσσαρακοντα PCK ¦ ετη τεσσερακοντα εν τη ερημω CT [m]**7:43** υμων ¦ --- SBL WH [n]**7:43** ρεμφαν ¦ ρεφαν BYZ TH ¦ ρεφφαν PCK ¦ ραιφαν ECM NA SBL ¦ ρομφα WH [o]**7:44** τοις ¦ εν τοις ST [p]**7:44** μωση ¦ μωυση ANT CT PCK [q]**7:45** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [r]**7:46** θεω ¦ οικω ECM† NA

δὲ [a]ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. 48 Ἀλλ’ οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις
[b]ναοῖς κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει,

49 Ὁ οὐρανός μοι θρόνος,
[c]ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου·
ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι; λέγει Κύριος·
ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου;
50 Οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα;

51 Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι [d]τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς
ἀεὶ τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ ἀντιπίπτετε· ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς.
52 Τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; Καὶ ἀπέκτειναν
τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς
προδόται καὶ φονεῖς [e]γεγένησθε· 53 οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς δια-
ταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.
54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ
ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ’ αὐτόν. 55 Ὑπάρχων δὲ πλήρης Πνεύματος
Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανόν, εἶδε δόξαν Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν
ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ, 56 καὶ εἶπεν, Ἰδού, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς
[f]ἀνεῳγμένους, καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν [g]ἑστῶτα τοῦ
Θεοῦ. 57 Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ
ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ’ αὐτόν· 58 καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως,
ἐλιθοβόλουν· καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ [h]ἱμάτια παρὰ τοὺς πόδας
νεανίου καλουμένου Σαύλου. 59 Καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον,
ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα, Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου.
60 Θεὶς δὲ τὰ γόνατα, ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, Κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς
8 [i]τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. 1 Σαῦλος δὲ ἦν
συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.
Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν
τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες [j]δὲ διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς
Ἰουδαίας καὶ [k]Σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 Συνεκόμισαν δὲ τὸν

[a]**7:47** ωκοδομησεν ¦ οικοδομησεν ECM NA SBL WH [b]**7:48** ναοις ¦ --- CT [c]**7:49** η δε ¦ και η WH [d]**7:51** τη καρδια ¦ καρδιαις ECM NA SBL WH ¦ ταις καρδιαις υμων TH [e]**7:52** γεγενησθε ¦ εγενεσθε CT [f]**7:56** ανεωγμενους ¦ διηνοιγμενους CT [g]**7:56** εστωτα του θεου ¦ του θεου εστωτα ANT [h]**7:58** ιματια ¦ ιματια αυτων ANT CT TR [i]**7:60** την αμαρτιαν ταυτην ¦ ταυτην την αμαρτιαν ECM† NA SBL TH WH [j]**8:1** δε ¦ τε TR [k]**8:1** σαμαρειας ¦ σαμαριας WH

Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ [a]ἐποιήσαντο κοπετὸν μέγαν ἐπ’ αὐτῷ.
3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευό-
μενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακήν.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον, εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον.
5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς [b]πόλιν τῆς [c]Σαμαρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς
τὸν Χριστόν. 6 Προσεῖχόν [d]τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίπ-
που ὁμοθυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.
7 [e]Πολλῶν γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα [f]φωνῇ με-
γάλῃ [g]ἐξήρχετο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν.
8 [h]Καὶ ἐγένετο [i]χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

9 Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ
[j]ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς [k]Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν· 10 ᾧ
[l]προσεῖχον ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις
τοῦ Θεοῦ ἡ [m]μεγάλη. 11 Προσεῖχον δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς
[n]μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς. 12 Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγ-
γελιζομένῳ [o]τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος [p]Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. 13 Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς
ἐπίστευσε, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ· θεωρῶν τε
[q]δυνάμεις καὶ σημεῖα γινόμενα, ἐξίστατο.

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ
[r]Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς [s]τὸν Πέτρον
καὶ [t]Ἰωάννην· 15 οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως
λάβωσι Πνεῦμα Ἅγιον· 16 [u]οὔπω γὰρ ἦν ἐπ’ οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτω-
κός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ [v]Χριστοῦ Ἰη-
σοῦ. 17 Τότε [w]ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ’ αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα
Ἅγιον. 18 [x]Θεασάμενος δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν

---

[a]**8:2** εποιησαντο ¦ εποιησαν ANT CT [b]**8:5** πολιν ¦ την πολιν ECM† NA SBL WH [c]**8:5** σαμαρειας ¦ σαμαριας WH [d]**8:6** τε ¦ δε ANT CT PCK [e]**8:7** πολλων ¦ πολλοι CT [f]**8:7** φωνη μεγαλη ¦ μεγαλη φωνη TR [g]**8:7** εξηρχετο ¦ εξηρχοντο CT [h]**8:8** και εγενετο ¦ εγενετο δε CT [i]**8:8** χαρα μεγαλη ¦ πολλη χαρα CT [j]**8:9** εξιστων ¦ εξιστανων CT [k]**8:9** σαμαρειας ¦ σαμαριας WH [l]**8:10** προσειχον ¦ προσειχον παντες ANT CT TR [m]**8:10** μεγαλη 90.4% ¦ καλουμενη μεγαλη CT 6.6% [n]**8:11** μαγειαις ¦ μαγιαις WH [o]**8:12** τα ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [p]**8:12** ιησου ¦ του ιησου TR [q]**8:13** δυναμεις και σημεια γινομενα ¦ σημεια και δυναμεις μεγαλας γινομενας CT ST [r]**8:14** σαμαρεια ¦ σαμαρια WH [s]**8:14** τον ¦ --- CT [t]**8:14** ιωαννην ¦ ιωανην WH [u]**8:16** ουπω ¦ ουδεπω CT [v]**8:16** χριστου ¦ κυριου ANT CT TR [w]**8:17** επετιθουν ¦ επετιθεσαν CT [x]**8:18** θεασαμενος ¦ ιδων ANT CT

τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ Πνεῦμα [a]τὸ Ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς
χρήματα, 19 λέγων, Δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ [b]ἐὰν ἐπιθῶ
τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ Πνεῦμα Ἅγιον. 20 Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, Τὸ
ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἐνό-
μισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. 21 Οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ
λόγῳ τούτῳ. Ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα [c]ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
22 Μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ [d]Θεοῦ,
εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου. 23 Εἰς γὰρ χολὴν
πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα. 24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων
εἶπε, Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν [e]Κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ
ἐπ᾽ ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.

25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον
τοῦ Κυρίου, [f]ὑπέστρεψαν εἰς [g]Ἱερουσαλήμ, πολλάς τε κώμας τῶν
[h]Σαμαρειτῶν [i]εὐηγγελίσαντο.

26 Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον, λέγων, Ἀνάστηθι
καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ
Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. 27 Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη·
καὶ ἰδού, ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης [j]τῆς βασιλίσσης
Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων
εἰς Ἱερουσαλήμ, 28 ἦν [k]τε ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος
αὐτοῦ, [l]καὶ ἀνεγίνωσκε τὸν προφήτην Ἠσαΐαν. 29 Εἶπε δὲ τὸ πνεῦμα τῷ
Φιλίππῳ, Πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ. 30 Προσδραμὼν
δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος [m]τὸν προφήτην Ἠσα-
ΐαν, καὶ εἶπεν, Ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; 31 Ὁ δὲ εἶπε, Πῶς γὰρ
ἂν δυναίμην, ἐὰν μή τις [n]ὁδηγήσῃ με; Παρεκάλεσέ τε τὸν Φίλιππον
ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. 32 Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνω-
σκεν ἦν αὕτη,

Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη,
καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ [o]κείροντος αὐτὸν ἄφωνος,

---

[a]**8:18** το αγιον 98.9% ¦ --- ECM NA SBL WH 0.4% [b]**8:19** εαν ¦ αν PCK ST [c]**8:21** ενωπιον ¦ εναντιον ECM* PCK ¦ εναντι ECM† NA SBL TH WH [d]**8:22** θεου ¦ κυριου CT [e]**8:24** κυριον ¦ θεον ANT [f]**8:25** υπεστρεψαν ¦ υπεστρεφον CT [g]**8:25** ιερουσαλημ ¦ ιεροσολυμα CT [h]**8:25** σαμαρειτων ¦ σαμαριτων ECM NA SBL [i]**8:25** ευηγγελισαντο ¦ ευηγγελιζοντο CT [j]**8:27** της ¦ --- CT [k]**8:28** τε ¦ δε WH [l]**8:28** και ¦ --- SCR [m]**8:30** τον προφητην ησαιαν ¦ ησαιαν τον προφητην CT [n]**8:31** οδηγηση ¦ οδηγησει NA SBL TH WH [o]**8:32** κειροντος ¦ κειραντος ECM† HF NA SBL TH

οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.
33 Ἐν τῇ ταπεινώσει [a]αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη,
τὴν [b]δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται;
Ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.

34 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπε, Δέομαί σου, περὶ τίνος
ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; Περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τινός; 35 Ἀνοίξας
δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης,
εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν.
36 Ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ· καί φησιν
ὁ εὐνοῦχος, Ἰδού, ὕδωρ· τί κωλύει με [c]βαπτισθῆναι; 38 Καὶ ἐκέλευσε
στῆναι τὸ ἅρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος
καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. 39 Ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδα-
τος, πνεῦμα Κυρίου ἥρπασε τὸν Φίλιππον· καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι
ὁ εὐνοῦχος, ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. 40 Φίλιππος δὲ εὑ-
ρέθη εἰς Ἄζωτον· καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως
τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς [d]Καισάρειαν.

9 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι [e]ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς
τοῦ Κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ, 2 ᾐτήσατο παρ᾽ αὐτοῦ ἐπι-
στολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ [f]τῆς
ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσα-
λήμ. 3 Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ· [g]καὶ
ἐξαίφνης [h]περιήστραψεν αὐτὸν φῶς [i]ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ· 4 καὶ πεσὼν ἐπὶ
τὴν γῆν, ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ, Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις;
5 Εἶπε δέ, Τίς εἶ, Κύριε; Ὁ δὲ [j]Κύριος εἶπεν, Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ
[k]διώκεις· 6 [l]ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί

---

[a]**8:33** αυτου ¦ --- ECM* SBL TH WH [b]**8:33** δε ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [c]**8:36** βαπτισθηναι 86.5% ¦ βαπτισθηναι [37]ειπε δε ο φιλιππος ει πιστευεις εξ ολης της καρδιας εξεστιν αποκριθεις δε ειπε πιστευω τον υιον του θεου ειναι τον ιησουν χριστον ANT TR 0.2% ¦ ειπε δε αυτω ει πιστευεις εξ ολης της καρδιας σου εξεστιν αποκριθεις δε ειπε πιστευω τον υιον του θεου ειναι ιησουν χριστον ECM 6.2% [Note: ECM encloses verse 37 with double brackets.] [d]**8:40** καισαρειαν ¦ καισαριαν WH [e]**9:1** εμπνεων ¦ ενπνεων WH [f]**9:2** της οδου οντας ¦ οντας της οδου ECM* [g]**9:3** και εξαιφνης ¦ εξαιφνης τε ECM NA SBL ¦ εξεφνης τε TH WH [h]**9:3** περιηστραψεν αυτον ¦ αυτον περιηστραψε CT [i]**9:3** απο ¦ εκ CT [j]**9:5** κυριος ειπεν ¦ --- CT [k]**9:5–6** διωκεις ¦ διωκεις σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν τρεμων τε και θαμβων ειπε κυριε τι με θελεις ποιησαι και ο κυριος προς αυτον TR [l]**9:6** αλλα ¦ αλλ ECM NA[28] ¦ --- TR

σοι [a]τί σε δεῖ ποιεῖν. 7 Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ [b]εἱστήκεισαν
[c]ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. 8 Ἠγέρθη δὲ
[d]ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεῳγμένων [e]τε τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, [f]οὐδένα
ἔβλεπε, χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. 9 Καὶ ἦν
ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

10 Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπε πρὸς
αὐτὸν [g]ὁ Κύριος ἐν ὁράματι, Ἀνανία. Ὁ δὲ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ, Κύριε. 11 Ὁ
δὲ Κύριος πρὸς αὐτόν, [h]Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλου-
μένην Εὐθεῖαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι, Ταρσέα·
ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, 12 καὶ εἶδεν [i]ἐν ὁράματι ἄνδρα [j]ὀνόματι Ἀνανίαν
εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ [k]χεῖρα, ὅπως ἀναβλέψῃ. 13 Ἀπεκρίθη δὲ
[l]Ἀνανίας, Κύριε, [m]ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα
κακὰ [n]ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σου ἐν Ἱερουσαλήμ· 14 καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν
παρὰ τῶν ἀρχιερέων, δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά
σου. 15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος, Πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς
[o]μοί ἐστιν οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον [p]ἐθνῶν [q]καὶ
βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραήλ· 16 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν
ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. 17 Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν
εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπʼ αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπε, Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ
Κύριος ἀπέσταλκέ με, [r]ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέ-
ψῃς καὶ πλησθῇς Πνεύματος Ἁγίου. 18 Καὶ εὐθέως [s]ἀπέπεσον [t]ἀπὸ τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτοῦ [u]ὡσεὶ λεπίδες, ἀνέβλεψέ [v]τε καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη,
19 καὶ λαβὼν τροφὴν [w]ἐνίσχυσεν.

Ἐγένετο δὲ [x]ὁ Σαῦλος μετὰ [y]τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας
τινάς. 20 Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν [z]Χριστόν, ὅτι

---

[a]**9:6** τι ¦ οτι ECM ¦ ο τι NA SBL TH WH [b]**9:7** ειστηκεισαν ¦ ιστηκεισαν TH WH [c]**9:7** ενεοι ¦ εννεοι BYZ TR [d]**9:8** ο ¦ --- CT [e]**9:8** τε ¦ δε CT TR [f]**9:8** ουδενα ¦ ουδεν NA SBL TH WH [g]**9:10** ο κυριος εν οραματι ¦ εν οραματι ο κυριος CT [h]**9:11** αναστας ¦ αναστα WH [i]**9:12** εν οραματι ανδρα ¦ ανδρα ECM ¦ ανδρα εν οραματι NA SBL TH WH [j]**9:12** ονοματι ανανιαν ¦ ανανιαν ονοματι CT PCK [k]**9:12** χειρα ¦ τας χειρας NA WH ¦ χειρας ECM SBL TH [l]**9:13** ανανιας ¦ ο ανανιας TR [m]**9:13** ακη-κοα ¦ ηκουσα CT [n]**9:13** εποιησε τοις αγιοις σου ¦ τοις αγιοις σου εποιησεν ECM† NA SBL TH WH [o]**9:15** μοι εστιν ¦ εστι μοι CT [p]**9:15** εθνων ¦ των εθνων WH [q]**9:15** και ¦ τε και CT [r]**9:17** ο ¦ ιησους ο ANT CT TR [s]**9:18** απεπεσον ¦ απεπεσαν CT [t]**9:18** απο των οφθαλμων αυτου ¦ αυτου απο των οφθαλμων CT [u]**9:18** ωσει ¦ ως ECM† NA SBL TH WH [v]**9:18** τε ¦ τε παραχρημα BYZ PCK TR [w]**9:19** ενισχυσεν ¦ ενισχυθη WH [x]**9:19** ο σαυλος ¦ --- CT [y]**9:19** των ¦ των οντων ANT [z]**9:20** χριστον ¦ ιησουν ANT CT PCK

οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. 21 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες
καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας [a]ἐν Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπι-
καλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο [b]ἐλήλυθεν ἵνα δεδε-
μένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; 22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυ-
ναμοῦτο, καὶ [c]συνέχυνε [d]τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμα-
σκῷ, [e]συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ
Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· 24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν.
[f]Παρετήρουν τε τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν
ἀνέλωσι· 25 λαβόντες δὲ [g]αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτός, [h]καθῆκαν διὰ τοῦ
τείχους, χαλάσαντες ἐν [i]σπυρίδι.

26 Παραγενόμενος δὲ [j]ὁ Σαῦλος [k]ἐν Ἱερουσαλήμ, [l]ἐπειρᾶτο κολ-
λᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες
ὅτι ἐστὶ μαθητής. 27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τοὺς
ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον, καὶ
ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι
[m]τοῦ Ἰησοῦ. 28 Καὶ ἦν μετ᾽ αὐτῶν [n]εἰσπορευόμενος [o]εἰς Ἱερουσαλήμ,
[p]καὶ παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ [q]Κυρίου Ἰησοῦ, 29 ἐλάλει
τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν [r]αὐτὸν ἀνε-
λεῖν. 30 Ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς [s]Καισάρειαν,
καὶ ἐξαπέστειλαν [t]αὐτὸν εἰς Ταρσόν.

31 [u]Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ
[v]Σαμαρείας εἶχον εἰρήνην οἰκοδομούμεναι, καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ
τοῦ Κυρίου καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπληθύνοντο.

---

[a]**9:21** εν ¦ εις NA [b]**9:21** εληλυθεν ¦ εληλυθει CT TR [c]**9:22** συνεχυνε ¦ συνεχυννε ECM NA SBL WH [d]**9:22** τους ¦ --- WH [e]**9:22** συμβιβαζων ¦ συνβιβαζων WH [f]**9:24** παρετηρουν τε ¦ παρετηρουντο δε και CT [g]**9:25** αυτον οι μαθηται 86.6% ¦ οι μαθηται αυτου CT 2.1% [h]**9:25** καθηκαν δια του τειχους ¦ δια του τειχους καθηκαν αυτον CT [i]**9:25** σπυριδι ¦ σφυριδι WH [j]**9:26** ο σαυλος ¦ --- CT [k]**9:26** εν ¦ εις ANT CT TR [l]**9:26** επειρατο ¦ επειραζε ECM† NA SBL TH WH [m]**9:27** του ιησου ¦ του κυριου ιησου PCK ¦ ιησου WH [n]**9:28** εισπορευομενος ¦ εισπορευομενος και εκπορευομενος ANT BYZ CT PCK TR [o]**9:28** εις ¦ εν ANT BYZ PCK TR [p]**9:28** και ¦ --- CT [q]**9:28** κυριου ιησου ¦ ιησου PCK ¦ κυριου CT [r]**9:29** αυτον ανελειν ¦ ανελειν αυτον CT PCK [s]**9:30** καισαρειαν ¦ καισαριαν WH [t]**9:30** αυτον ¦ --- ECM* PCK [u]**9:31** αι … εκκλησιαι … ειχον … οικοδομουμεναι … πορευομεναι … επληθυνοντο 87.6% ¦ η … εκκλησια … ειχεν … οικοδομουμενη … πορευομενη … επληθυνετο CT 7.8% [v]**9:31** σαμαρειας ¦ σαμαριας WH

32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς
τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας [a]Λύδδαν. 33 Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν
τινα [b]Αἰνέαν ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ [c]κραββάτῳ, ὃς
ἦν παραλελυμένος. 34 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος, Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς
[d]ὁ Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ. Καὶ εὐθέως ἀνέστη. 35 Καὶ
[e]εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες [f]Λύδδαν καὶ τὸν [g]Ἀσσάρωνα,
οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι [h]Ταβηθά, ἣ διερμηνευο-
μένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης [i]ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυ-
νῶν ὧν ἐποίει. 37 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν
αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ [j]αὐτὴν ἔθηκαν ἐν [k]ὑπερῴῳ. 38 Ἐγγὺς
δὲ οὔσης [l]Λύδδης τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν
ἐν αὐτῇ, [m]ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, παρακαλοῦντες μὴ [n]ὀκνῆσαι διελ-
θεῖν ἕως αὐτῶν. 39 Ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενό-
μενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι
κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ᾽ αὐτῶν
οὖσα ἡ Δορκάς. 40 Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος [o]θεὶς τὰ γόνατα
προσηύξατο· καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε, [p]Ταβηθά, ἀνάστηθι.
Ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθισε.
41 Δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα, ἀνέστησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ
τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. 42 Γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ᾽ ὅλης
[q]τῆς Ἰόππης, καὶ [r]πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν Κύριον. 43 Ἐγένετο δὲ
[s]ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

[a]**9:32** λυδδαν ¦ λυδδα CT [b]**9:33** αινεαν ονοματι ¦ ονοματι αινεαν CT [c]**9:33** κραββατω ¦ κραββατου BYZ ¦ κραβαττω ANT ¦ κραβαττου ECM† NA SBL TH WH [d]**9:34** ο ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [e]**9:35** ειδον ¦ ειδαν CT [f]**9:35** λυδδαν ¦ λυδδα CT [g]**9:35** ασσαρωνα ¦ σαρωνα ANT CT SCR ¦ σαρωναν ST [h]**9:36** ταβηθα ¦ ταβιθα ANT ECM HF NA SBL TH TR ¦ ταβειθα WH [i]**9:36** αγαθων εργων ¦ εργων αγαθων ECM† NA SBL TH WH [j]**9:37** αυτην εθηκαν ¦ εθηκαν αυτην ECM† NA SBL TH ¦ εθηκαν WH [k]**9:37** υπερωω ¦ τω υπερωω PCK [l]**9:38** λυδδης ¦ λυδδας CT [m]**9:38** απεστειλαν ¦ απεστειλαν δυο ανδρας ANT CT TR [n]**9:38** οκνησαι διελθειν εως αυτων ¦ οκνησης διελθειν εως ημων CT [o]**9:40** θεις ¦ και θεις CT [p]**9:40** ταβηθα ¦ ταβιθα ANT ECM HF NA SBL TH TR ¦ ταβειθα WH [q]**9:42** της ¦ --- WH [r]**9:42** πολλοι επιστευσαν ¦ επιστευσαν πολλοι CT [s]**9:43** ημερας ικανας μειναι αυτον ECM* ¦ αυτον ημερας ικανας μειναι ECM* PCK TH ¦ ημερας ικανας μειναι ECM† NA SBL WH

10 Ἀνὴρ δέ τις [a]ἦν ἐν [b]Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατον-
τάρχης ἐκ [c]σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, [2] εὐσεβὴς καὶ
φοβούμενος τὸν Θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν [d]τε ἐλεημο-
σύνας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ διὰ παντός. [3] Εἶδεν ἐν
ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ [e]ὥραν [f]ἐνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ Θεοῦ
εἰσελθόντα πρὸς αὐτόν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Κορνήλιε. [4] Ὁ δὲ ἀτενί-
σας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπε, Τί ἐστι, Κύριε; Εἶπε δὲ αὐτῷ,
Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον
[g]ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. [5] Καὶ νῦν πέμψον [h]εἰς Ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετά-
πεμψαι [i]Σίμωνα [j]τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον· [6] οὗτος ξενίζεται παρά
τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστιν οἰκία παρὰ [k]θάλασσαν. [7] Ὡς δὲ ἀπῆλθεν
ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν [l]τῷ Κορνηλίῳ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν [m]αὐτοῦ,
καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, [8] καὶ ἐξηγησά-
μενος [n]αὐτοῖς ἅπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

[9] Τῇ δὲ ἐπαύριον, ὁδοιπορούντων [o]ἐκείνων καὶ τῇ πόλει
ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι, περὶ
ὥραν ἕκτην· [10] ἐγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι·
παρασκευαζόντων δὲ [p]ἐκείνων, [q]ἐπέπεσεν ἐπʼ αὐτὸν ἔκστασις, [11] καὶ
θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ καταβαῖνον [r]ἐπʼ αὐτὸν σκεῦός τι
ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς [s]δεδεμένον, καὶ καθιέμενον
ἐπὶ τῆς γῆς· [12] ἐν ᾧ ὑπῆρχε πάντα τὰ τετράποδα [t]τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία
καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. [13] Καὶ ἐγένετο φωνὴ
πρὸς αὐτόν, Ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. [14] Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε,
Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν [u]ἢ ἀκάθαρτον.
[15] Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν, Ἃ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ
μὴ κοίνου. [16] Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ [v]πάλιν [w]ἀνελήφθη τὸ
σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.

---

[a]**10:1** ην ¦ --- ANT CT [b]**10:1** καισαρεια ¦ καισαρια WH [c]**10:1** σπειρης ¦ σπειρας PCK [d]**10:2** τε ¦ --- CT [e]**10:3** ωραν ¦ περι ωραν CT [f]**10:3** ενατην ¦ εννατην BYZ TR [g]**10:4** ενωπιον ¦ εμπροσθεν CT [h]**10:5** εις ιοππην ανδρας ¦ ανδρας εις ιοππην CT [i]**10:5** σιμωνα ¦ σιμωνα τινα CT [j]**10:5** τον επικαλουμενον πετρον ¦ ος επικαλειται πετρος BYZ CT PCK TR [k]**10:6** θαλασσαν ¦ θαλασσαν ουτος λαλησει σοι τι σε δει ποιειν TR [l]**10:7** τω κορνηλιω ¦ αυτω CT [m]**10:7** αυτου ¦ --- CT [n]**10:8** αυτοις απαντα ¦ απαντα αυτοις CT [o]**10:9** εκεινων ¦ αυτων ECM [p]**10:10** εκεινων ¦ αυτων CT [q]**10:10** επεπεσεν 78.6% ¦ εγενετο CT 10.9% [r]**10:11** επ αυτον ¦ --- CT [s]**10:11** δεδεμενον και 88.6% ¦ --- ECM NA SBL WH 4.2% [t]**10:12** της γης και τα θηρια και τα ερπετα και τα 79.3% ¦ και ερπετα της γης και CT 1.5% [u]**10:14** η ¦ και CT [v]**10:16** παλιν ¦ ευθυς CT [w]**10:16** ανεληφθη ¦ ανελημφθη CT

[17] Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδε, [a]καὶ
ἰδού, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι [b]ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, διερωτήσαντες
τὴν οἰκίαν [c]Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, [18] καὶ φωνήσαντες
[d]ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων, ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος, ἐνθάδε ξενίζεται.
[19] Τοῦ δὲ Πέτρου [e]διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος, εἶπεν [f]αὐτῷ
τὸ πνεῦμα, Ἰδού, [g]ἄνδρες [h]ζητοῦσί σε. [20] [i]Ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι,
καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος· [j]διότι ἐγὼ ἀπέσταλκα
αὐτούς. [21] Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς [k]ἄνδρας εἶπεν, Ἰδού, ἐγώ εἰμι
ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; [22] Οἱ δὲ [l]εἶπον, Κορνήλιος ἑκα-
τοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν, μαρτυρούμενός τε
ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου [m]ἁγίου
μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ.
[23] Εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς ἐξένισε.

Τῇ δὲ ἐπαύριον [n]ὁ Πέτρος ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν
ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ [o]Ἰόππης [p]συνῆλθον αὐτῷ. [24] [q]Καὶ τῇ ἐπαύριον
[r]εἰσῆλθον εἰς τὴν [s]Καισάρειαν. Ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν
αὐτούς, [t]συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους
φίλους. [25] Ὡς δὲ ἐγένετο [u]τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας
αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας, προσεκύνησεν. [26] Ὁ δὲ
Πέτρος [v]αὐτὸν ἤγειρε λέγων, Ἀνάστηθι· [w]κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός
εἰμι. [27] Καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθε, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας
πολλούς, [28] ἔφη τε πρὸς αὐτούς, Ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν
ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· [x]καὶ ἐμοὶ [y]ὁ
Θεὸς ἔδειξε μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· [29] διὸ

[a] **10:17** και ¦ --- CT [b] **10:17** απο ¦ υπο CT PCK [c] **10:17** σιμωνος ¦ του σιμωνος CT [d] **10:18** επυνθανοντο ¦ επυθοντο WH [e] **10:19** διενθυμουμενου ¦ ενθυμουμενου TR [f] **10:19** αυτω το πνευμα 95.8% ¦ το πνευμα αυτω ECM* TH 3.8% ¦ το πνευμα WH 0.2% [g] **10:19** ανδρες ¦ ανδρες τρεις ANT ECM NA TH TR ¦ ανδρες δυο WH [h] **10:19** ζητουσι ¦ ζητουντες ECM NA SBL WH [i] **10:20** αλλα ¦ αλλ ECM NA[28] [j] **10:20** διοτι ¦ οτι CT [k] **10:21** ανδρας ¦ ανδρας τους απεσταλμενους απο του κορνηλιου προς αυτον TR [l] **10:22** ειπον ¦ ειπαν CT [m] **10:22** αγιου ¦ --- PCK [n] **10:23** ο πετρος ¦ αναστας ANT CT [o] **10:23** ιοππης ¦ της ιοππης ANT TR [p] **10:23** συνηλθον ¦ συνηλθαν WH [q] **10:24** και τη ¦ τη δε CT [r] **10:24** εισηλθον ¦ εισηλθεν ECM† NA SBL WH ¦ εισηλθαν TH [s] **10:24** καισαρειαν ¦ καισαριαν WH [t] **10:24** συγκαλεσαμενος ¦ συνκαλεσαμενος WH [u] **10:25** του 70.4% ¦ --- TR 8.1% [v] **10:26** αυτον ηγειρε ¦ ηγειρεν αυτον CT HF PCK [w] **10:26** καγω ¦ και εγω CT [x] **10:28** και εμοι ¦ καμοι CT [y] **10:28** ο θεος εδειξε ¦ εδειξεν ο θεος ECM*

καὶ [a]ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθείς. Πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ
μετεπέμψασθέ με.
30 Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη, Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς
ὥρας ἤμην [b]νηστεύων, καὶ τὴν ἐνάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ
οἴκῳ μου· καὶ ἰδού, ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, 31 καί
φησι, Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχή, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου
ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 32 Πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην, καὶ μετακά-
λεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος
βυρσέως παρὰ θάλασσαν· [c]ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι. 33 Ἐξαυτῆς
οὖν ἔπεμψα πρός σε· σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. Νῦν οὖν
πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστε-
ταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ [d]Θεοῦ.
34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ [e]στόμα εἶπεν, Ἐπ’ ἀληθείας καταλαμβά-
νομαι ὅτι οὐκ ἔστι [f]προσωπολήπτης ὁ Θεός· 35 ἀλλ’ ἐν παντὶ ἔθνει ὁ
φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἐστι.
36 Τὸν λόγον [g]ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρή-
νην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ—οὗτός ἐστι πάντων Κύριος— 37 ὑμεῖς οἴδατε,
τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ’ ὅλης τῆς Ἰουδαίας, [h]ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς Γα-
λιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν [i]Ἰωάννης· 38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ
[j]Ναζαρέτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς δι-
ῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ
τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ’ αὐτοῦ. 39 Καὶ ἡμεῖς [k]ἐσμεν μάρτυρες
πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ [l]ἐν Ἱερουσαλήμ·
ὃν [m]καὶ [n]ἀνεῖλον κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. 40 Τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρε [o]τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, 41 οὐ παντὶ τῷ λαῷ,
ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες
συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νε-
κρῶν. 42 Καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ, καὶ διαμαρτύρασθαι
ὅτι [p]αὐτός ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν.

---

[a]**10:29** αναντιρρητως ¦ αναντιρητως WH [b]**10:30** νηστευων και την ενατην (ενναtην TR) ωραν 93.1% ¦ την ενατην CT 3.3% [c]**10:32** ος παραγενομενος λαλησει σοι 93.6% ¦ --- CT 4.6% [d]**10:33** θεου ¦ κυριου CT [e]**10:34** στομα ¦ στομα αυτου ANT [f]**10:34** προσωποληπτης ¦ προσωπολημπτης CT [g]**10:36** ον ¦ --- WH [h]**10:37** αρξαμενον ¦ αρξαμενος CT [i]**10:37** ιωαννης ¦ ιωανης WH [j]**10:38** ναζαρετ ¦ ναζαρεθ CT SCR [k]**10:39** εσμεν ¦ --- CT [l]**10:39** εν ¦ --- SBL WH [m]**10:39** και ¦ --- TR [n]**10:39** ανειλον ¦ ανειλαν CT [o]**10:40** τη ¦ εν τη NA [p]**10:42** αυτος ¦ ουτος ECM† NA SBL WH

43 Τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν
διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.
44 Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα
τὸ Ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. 45 Καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ
περιτομῆς πιστοί, [a]ὅσοι [b]συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δω-
ρεὰ τοῦ [c]Ἁγίου Πνεύματος ἐκκέχυται. 46 Ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούν-
των γλώσσαις, καὶ μεγαλυνόντων τὸν Θεόν. Τότε ἀπεκρίθη [d]ὁ Πέτρος,
47 Μήτι τὸ ὕδωρ [e]κωλῦσαι δύναταί τις, τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους,
οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔλαβον [f]καθὼς καὶ ἡμεῖς; 48 Προσέταξέ
[g]τε αὐτοὺς [h]βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου. Τότε ἠρώτησαν
αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

11 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν
Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. 2 [i]Καὶ
ὅτε ἀνέβη Πέτρος εἰς [j]Ἱεροσόλυμα, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ πε-
ριτομῆς, 3 λέγοντες ὅτι [k]Πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας εἰσῆλθες,
καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. 4 Ἀρξάμενος δὲ [l]ὁ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς κα-
θεξῆς λέγων, 5 Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν
ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι, ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν
ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ· 6 εἰς ἣν ἀτε-
νίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ
ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. 7 Ἤκουσα [m]δὲ φωνῆς λεγούσης
μοι, Ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. 8 Εἶπον δέ, Μηδαμῶς, Κύριε·
ὅτι [n]πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου.
9 Ἀπεκρίθη δέ [o]μοι [p]φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Ἃ ὁ Θεὸς
ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου. 10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ [q]πάλιν ἀνε-
σπάσθη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. 11 Καὶ ἰδού, ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέ-

[a] **10:45** οσοι ¦ οι WH [b] **10:45** συνηλθον ¦ συνηλθαν ECM NA SBL WH [c] **10:45** αγιου πνευματος ¦ πνευματος του αγιου WH [d] **10:46** ο ¦ --- CT [e] **10:47** κωλυσαι δυναται 86.1% ¦ δυναται κωλυσαι CT 3.2% [f] **10:47** καθως ¦ ως CT PCK [g] **10:48** τε ¦ δε ECM† NA SBL TH WH [h] **10:48** βαπτισθηναι εν τω ονοματι του κυριου ¦ βαπτισθηναι εν τω ονοματι του κυριου ιησου PCK ¦ εν τω ονοματι ιησου χριστου βαπτισθηναι CT [i] **11:2** και οτε 87.8% ¦ οτε δε CT 7.4% [j] **11:2** ιεροσολυμα ¦ ιερουσαλημ CT [k] **11:3** προς ανδρας ακροβυστιαν εχοντας εισηλθες και συνεφαγες ¦ εισηλθες προς ανδρας ακροβυστιαν εχοντας και συνεφαγες ECM† NA PCK SBL TH ¦ εισηλθε προς ανδρας ακροβυστιαν εχοντας και συνεφαγεν ECM* WH [l] **11:4** ο ¦ --- CT [m] **11:7** δε ¦ δε και CT [n] **11:8** παν ¦ --- CT [o] **11:9** μοι ¦ --- CT [p] **11:9** φωνη εκ δευτερου ¦ εκ δευτερου φωνη PCK WH [q] **11:10** παλιν ανεσπασθη ¦ ανεσπασθη παλιν CT

στησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ [a]ἤμην, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ [b]Καισαρείας πρός
με. 12 Εἶπε δέ [c]μοι τὸ πνεῦμα συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν [d]διακρινόμενον.
Ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶ-
κον τοῦ ἀνδρός· 13 ἀπήγγειλέ [e]τε ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ
αὐτοῦ σταθέντα, καὶ εἰπόντα [f]αὐτῷ, Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην [g]ἄνδρας,
καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα, τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, 14 ὃς λαλήσει ῥή-
ματα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. 15 Ἐν δὲ τῷ ἄρ-
ξασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ᾽ αὐτούς, ὥσπερ καὶ
ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. 16 Ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος [h]Κυρίου, ὡς [i]ἔλεγεν,
[j]Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι
Ἁγίῳ. 17 Εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πι-
στεύσασιν ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν [k]Χριστόν, ἐγὼ [l]δὲ τίς ἤμην δυνατὸς
κωλῦσαι τὸν Θεόν; 18 Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν, καὶ [m]ἐδόξαζον
τὸν Θεόν, λέγοντες, Ἄρα [n]γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν
[o]ἔδωκεν εἰς ζωήν.

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ
Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ
λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. 20 Ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν
ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες [p]εἰσελθόντες εἰς Ἀντιόχειαν,
ἐλάλουν [q]πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν.
21 Καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ᾽ αὐτῶν· πολύς τε ἀριθμὸς [r]πιστεύσας ἐπέ-
στρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον. 22 Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλη-
σίας τῆς [s]ἐν [t]Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν
[u]διελθεῖν ἕως Ἀντιοχείας· 23 ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν [v]χάριν τοῦ
Θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμέ-
νειν [w]τῷ Κυρίῳ· 24 ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου
καὶ πίστεως· καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ. 25 Ἐξῆλθε δὲ εἰς

[a]**11:11** ημην ¦ ημεν CT [b]**11:11** καισαρειας ¦ καισαριας WH [c]**11:12** μοι το πνευμα ¦ το πνευμα μοι CT [d]**11:12** διακρινομενον ¦ διακριναντα CT [e]**11:13** τε ¦ δε CT PCK [f]**11:13** αυτω ¦ --- CT [g]**11:13** ανδρας ¦ --- CT PCK [h]**11:16** κυριου ¦ του κυριου CT PCK [i]**11:16** ελεγεν ¦ ελεγεν οτι PCK [j]**11:16** ιωαννης ¦ ιωανης WH [k]**11:17** χριστον ¦ --- PCK [l]**11:17** δε ¦ --- CT PCK [m]**11:18** εδοξαζον ¦ εδοξασαν ECM† NA SBL TH WH [n]**11:18** γε ¦ --- CT [o]**11:18** εδωκεν εις ζωην ¦ εις ζωην εδωκεν ECM† NA SBL TH WH [p]**11:20** εισελθοντες ¦ ελθοντες CT [q]**11:20** προς ¦ και προς CT [r]**11:21** πιστευσας ¦ ο πιστευσας ECM† NA SBL TH WH [s]**11:22** εν ¦ ουσης εν CT [t]**11:22** ιεροσολυμοις ¦ ιερουσαλημ CT [u]**11:22** διελθειν ¦ --- ECM SBL TH WH [v]**11:23** χαριν ¦ χαριν την ECM NA SBL WH [w]**11:23** τω ¦ εν τω WH

Ταρσὸν [a]ὁ Βαρνάβας ἀναζητῆσαι Σαῦλον, [26] καὶ εὑρὼν [b]ἤγαγεν αὐτὸν
εἰς Ἀντιόχειαν. Ἐγένετο δὲ [c]αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι [d]τῇ ἐκ-
κλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε [e]πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ
τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς.

[27] Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων
προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν. [28] Ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαβος,
[f]ἐσήμανε διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν [g]μέγαν μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ'
ὅλην τὴν οἰκουμένην· [h]ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου [i]Καίσαρος.
[29] Τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς [j]εὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν
εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· [30] ὃ
καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς
Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

12 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρῴδης ὁ βασιλεὺς τὰς
χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. [2] Ἀνεῖλε δὲ Ἰά-
κωβον τὸν ἀδελφὸν [k]Ἰωάννου [l]μαχαίρᾳ. [3] [m]Καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστόν ἐστι
τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον—ἦσαν δὲ [n]αἱ ἡμέραι
τῶν ἀζύμων— [4] ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακήν, παραδοὺς τέσσαρσι
τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ Πάσχα
ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. [5] Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ·
προσευχὴ δὲ ἦν [o]ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν
[p]ὑπὲρ αὐτοῦ.

[6] Ὅτε δὲ [q]ἔμελλεν [r]αὐτὸν προάγειν ὁ Ἡρῴδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ
ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἁλύσεσι
δυσί· φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν. [7] Καὶ ἰδού, ἄγ-
γελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ
τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν λέγων, Ἀνάστα ἐν τάχει. Καὶ
[s]ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. [8] Εἶπέ [t]τε ὁ ἄγγελος πρὸς

---

[a]**11:25** ο βαρναβας ¦ --- CT [b]**11:26** ηγαγεν αυτον ¦ ηγαγεν CT PCK ¦ αυτον ηγαγεν αυτον ANT TR [c]**11:26** αυτους ¦ αυτοις και CT [d]**11:26** τη ¦ εν τη ANT CT TR [e]**11:26** πρωτον ¦ πρωτως CT [f]**11:28** εσημανε ¦ εσημαινε WH [g]**11:28** μεγαν ¦ μεγαλην CT [h]**11:28** οστις και ¦ ητις CT [i]**11:28** καισαρος ¦ --- CT [j]**11:29** ευπορειτο ¦ ηυπορειτο ANT TR [k]**12:2** ιωαννου ¦ ιωανου WH [l]**12:2** μαχαιρα ¦ μαχαιρη CT [m]**12:3** και ιδων ¦ ιδων δε CT [n]**12:3** αι ¦ --- ECM* SBL TH TR WH [o]**12:5** εκτενης ¦ εκτενως CT [p]**12:5** υπερ ¦ περι CT [q]**12:6** εμελλεν ¦ ημελλεν CT [r]**12:6** αυτον προαγειν ¦ προαγειν αυτον PCK ¦ προαγαγειν αυτον ECM NA SBL ¦ προσαγαγειν αυτον TH WH [s]**12:7** εξεπεσον ¦ εξεπεσαν CT [t]**12:8** τε ¦ δε CT

αὐτόν, [a]Περίζωσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. Ἐποίησε δὲ οὕτω.
Καὶ λέγει αὐτῷ, Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι. 9 Καὶ
ἐξελθὼν ἠκολούθει [b]αὐτῷ· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστι τὸ γινόμενον
διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. 10 Διελθόντες δὲ πρώτην φυ-
λακὴν καὶ δευτέραν, [c]ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέρουσαν
εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη [d]ἠνοίχθη αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντες προῆλθον
ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ᾽ αὐτοῦ. 11 Καὶ ὁ Πέτρος,
[e]γενόμενος ἐν ἑαυτῷ, εἶπε, Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλε [f]Κύριος
τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ [g]ἐξείλετό με ἐκ χειρὸς Ἡρῴδου καὶ πάσης τῆς
προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. 12 Συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν
[h]Μαρίας τῆς μητρὸς [i]Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν
ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. 13 Κρούσαντος δὲ [j]τοῦ Πέ-
τρου τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι
Ῥόδη. 14 Καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ
ἤνοιξε τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον
πρὸ τοῦ πυλῶνος. 15 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν [k]εἶπον, Μαίνῃ. Ἡ δὲ διϊσχυ-
ρίζετο οὕτως ἔχειν. Οἱ [l]δὲ ἔλεγον, Ὁ ἄγγελος [m]αὐτοῦ ἐστιν. 16 Ὁ δὲ
Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ [n]εἶδον αὐτόν, καὶ ἐξέστησαν.
17 Κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾷν, διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ Κύριος
[o]αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς. Εἶπε [p]δέ, Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ
τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

18 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώ-
ταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. 19 Ἡρῴδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ
εὑρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι. Καὶ κατελθὼν
ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς [q]τὴν [r]Καισάρειαν διέτριβεν.

20 Ἦν δὲ [s]ὁ Ἡρῴδης θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις·
ὁμοθυμαδὸν [t]δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν
ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, ᾐτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι
αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. 21 Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρῴδης

---

[a]**12:8** περιζωσαι ¦ ζωσαι CT [b]**12:9** αυτω ¦ --- CT [c]**12:10** ηλθον ¦ ηλθαν CT [d]**12:10** ηνοιχθη ¦ ηνοιγη CT [e]**12:11** γενομενος εν εαυτω ¦ εν εαυτω γενομενος CT [f]**12:11** κυριος ¦ ο κυριος NA SBL WH [g]**12:11** εξειλετο ¦ εξειλατο CT [h]**12:12** μαριας ¦ της μαριας CT [i]**12:12** ιωαννου ¦ ιωανου WH [j]**12:13** του πετρου ¦ αυτου ANT CT [k]**12:15** ειπον ¦ ειπαν CT [l]**12:15** δε ¦ δ TR [m]**12:15** αυτου εστιν ¦ εστιν αυτου CT [n]**12:16** ειδον ¦ ειδαν ECM NA SBL WH [o]**12:17** αυτον εξηγαγεν ¦ εξηγαγεν αυτον ANT [p]**12:17** δε ¦ τε ECM† NA SBL TH WH [q]**12:19** την ¦ --- CT [r]**12:19** καισαρειαν ¦ καισαριαν WH [s]**12:20** ο ηρωδης ¦ ηρωδης ANT ¦ --- CT [t]**12:20** δε ¦ τε ANT PCK

ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικήν, [a]καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος,
ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς. [22] Ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει, [b]Φωνὴ Θεοῦ καὶ
οὐκ ἀνθρώπου. [23] Παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου,
ἀνθʼ ὧν οὐκ ἔδωκε [c]δόξαν τῷ Θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος,
ἐξέψυξεν.

[24] Ὁ δὲ λόγος τοῦ [d]Θεοῦ ηὔξανε καὶ ἐπληθύνετο. [25] Βαρνάβας δὲ
καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν [e]εἰς Ἱερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν διακο-
νίαν, [f]συμπαραλαβόντες [g]καὶ [h]Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

13 Ἦσαν δέ [i]τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν
προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ
[j]καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρῴδου
τοῦ [k]τετράρχου σύντροφος, καὶ Σαῦλος. [2] Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν
τῷ Κυρίῳ καὶ νηστευόντων, εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Ἀφορίσατε δή
μοι τὸν [l]Βαρνάβαν καὶ [m]τὸν Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐ-
τούς. [3] Τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες [n]τὰς χεῖ-
ρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν.

[4] [o]Οὗτοι μὲν [p]οὖν, ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ [q]Πνεύματος τοῦ Ἁγίου,
κατῆλθον εἰς [r]τὴν [s]Σελεύκειαν· ἐκεῖθεν [t]δὲ ἀπέπλευσαν εἰς [u]τὴν Κύ-
προν. [5] Καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι, κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ
ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην.
[6] Διελθόντες δὲ [v]τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου, εὗρόν [w]τινα μάγον ψευδο-
προφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα [x]Βαρϊησοῦς, [7] ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ
Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. Οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ
Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. [8] Ἀνθίστατο δὲ αὐ-
τοῖς Ἐλύμας, ὁ μάγος—οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ—
ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. [9] Σαῦλος δέ, ὁ καὶ

[a]**12:21** και ¦ --- WH [b]**12:22** φωνη θεου ¦ θεου φωνη ANT BYZ CT PCK TR [c]**12:23** δοξαν ¦ την δοξαν ANT CT TR [d]**12:24** θεου ¦ κυριου WH [e]**12:25** εις ιερουσαλημ 58.4% ¦ απο ιερουσαλημ BYZ 11.1% ¦ εις αντιοχειαν PCK 4.9% ¦ εξ ιερουσαλημ ANT TR 3.3% [f]**12:25** συμπαραλαβοντες ¦ συνπαραλαβοντες TH WH [g]**12:25** και ¦ --- CT [h]**12:25** ιωαννην ¦ ιωανην WH [i]**13:1** τινες ¦ --- CT [j]**13:1** καλουμενος ¦ επικαλουμενος ANT [k]**13:1** τετραρχου ¦ τετρααρχου ECM NA SBL WH [l]**13:2** βαρναβαν ¦ τε βαρναβαν TR [m]**13:2** τον ¦ --- CT [n]**13:3** τας χειρας αυτοις ¦ αυτοις τας χειρας ANT [o]**13:4** ουτοι ¦ αυτοι CT [p]**13:4** ουν ¦ --- PCK [q]**13:4** πνευματος του αγιου ¦ αγιου πνευματος CT [r]**13:4** την ¦ --- CT [s]**13:4** σελευκειαν ¦ σελευκιαν WH [t]**13:4** δε ¦ τε ANT BYZ CT PCK TR [u]**13:4** την ¦ --- CT [v]**13:6** την ¦ ολην την CT [w]**13:6** τινα ¦ ανδρα τινα CT [x]**13:6** βαριησους ¦ βαριησουν BYZ HF PCK ¦ βαριησου ECM NA SBL

Παῦλος, πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου, [a]καὶ ἀτενίσας [b]εἰς αὐτὸν 10 εἶπεν,
Ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ
πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς [c]Κυρίου τὰς εὐ-
θείας; 11 Καὶ νῦν ἰδού, χεὶρ [d]Κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλός, μὴ βλέπων
τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. Παραχρῆμα [e]δὲ [f]ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτὸν ἀχλὺς καὶ
σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. 12 Τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ
γεγονὸς ἐπίστευσεν, [g]ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου.

13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ [h]τὸν Παῦλον ἦλθον εἰς
Πέργην τῆς Παμφυλίας. [i]Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ᾽ αὐτῶν ὑπέστρε-
ψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. 14 Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, παρεγέ-
νοντο εἰς Ἀντιόχειαν [j]τῆς Πισιδίας, καὶ [k]εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγω-
γὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν. 15 Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ
νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν [l]οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτούς,
λέγοντες, Ἄνδρες ἀδελφοί, εἰ [m]ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς
τὸν λαόν, λέγετε.

16 Ἀναστὰς δὲ Παῦλος, καὶ κατασείσας τῇ χειρί, εἶπεν, Ἄνδρες
[n]Ἰσραηλῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεόν, ἀκούσατε. 17 Ὁ Θεὸς τοῦ
λαοῦ [o]τούτου ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν
τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ [p]Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν
αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς. 18 Καὶ ὡς [q]τεσσαρακονταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν
αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ. 19 [r]Καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναάν,
[s]κατεκληρονόμησεν [t]αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν. 20 [u]Καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς
ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα, ἔδωκε κριτὰς ἕως Σαμουὴλ [v]τοῦ
προφήτου. 21 Κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς
τὸν Σαοὺλ υἱὸν [w]Κίς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς [x]Βενιαμίν, ἔτη [y]τεσσαράκοντα.

---

[a] **13:9** και ¦ --- CT [b] **13:9** εις ¦ προς ANT [c] **13:10** κυριου ¦ του κυριου ECM† NA WH [d] **13:11** κυριου ¦ του κυριου TR [e] **13:11** δε ¦ τε ECM† NA [f] **13:11** επεπεσεν ¦ επεσεν ANT NA SBL TH WH [g] **13:12** εκπλησσομενος ¦ εκπληττομενος PCK WH [h] **13:13** τον ¦ --- CT [i] **13:13** ιωαννης ¦ ιωανης WH [j] **13:14** της πισιδιας ¦ την πισιδιαν CT [k] **13:14** εισελθοντες ¦ ελθοντες TH WH [l] **13:15** οι αρχισυναγωγοι προς αυτους ¦ προς αυτους οι αρχισυναγωγοι PCK [m] **13:15** εστι λογος εν υμιν ¦ τις εστιν εν υμιν λογος CT [n] **13:16** ισραηλιται ¦ ισραηλειται TH WH [o] **13:17** τουτου ¦ τουτου ισραηλ ANT CT TR [p] **13:17** αιγυπτω ¦ αιγυπτου CT [q] **13:18** τεσσαρακονταετη ¦ τεσσερακονταετη CT [r] **13:19** και ¦ --- WH [s] **13:19** κατεκληρονομησεν ¦ κατεκληροδοτησεν TR [t] **13:19** αυτοις ¦ --- CT [u] **13:20** και μετα ταυτα ως ετεσι τετρακοσιοις και πεντηκοντα 90.4% ¦ ως ετεσι τετρακοσιοις και πεντηκοντα και μετα ταυτα CT 5.2% [v] **13:20** του ¦ --- ECM* WH [w] **13:21** κις ¦ κεις TH WH [x] **13:21** βενιαμιν ¦ βενιαμειν TH WH [y] **13:21** τεσσαρακοντα ¦ τεσσερακοντα CT

22 Καὶ μεταστήσας αὐτόν, ἤγειρεν [a]αὐτοῖς τὸν Δαυὶδ εἰς βασιλέα, ᾧ
καὶ εἶπε μαρτυρήσας, Εὗρον [b]Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν
καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. 23 Τούτου ὁ Θεὸς
ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν [c]ἤγαγε τῷ Ἰσραὴλ [d]σωτηρίαν,
24 προκηρύξαντος [e]Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ
βάπτισμα μετανοίας [f]τῷ Ἰσραήλ. 25 Ὡς δὲ ἐπλήρου [g]ὁ [h]Ἰωάννης τὸν
δρόμον, ἔλεγε, [i]Τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι; Οὐκ εἰμὶ ἐγώ. Ἀλλ' ἰδού,
ἔρχεται μετ' ἐμέ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.

26 Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι
τὸν Θεόν, [j]ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης [k]ἀπεστάλη. 27 Οἱ γὰρ
κατοικοῦντες [l]ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοή-
σαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγι-
νωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρωσαν. 28 Καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου
εὑρόντες, ᾐτήσαντο [m]Πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. 29 Ὡς δὲ ἐτέλεσαν
[n]πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἔθη-
καν εἰς μνημεῖον. 30 Ὁ δὲ Θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 31 ὃς ὤφθη
ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱε-
ρουσαλήμ, οἵτινές [o]εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. 32 Καὶ ἡμεῖς
ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην,
ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκπεπλήρωκε τοῖς τέκνοις [p]αὐτῶν ἡμῖν, ἀναστήσας
Ἰησοῦν· 33 ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ [q]τῷ δευτέρῳ γέγραπται,

Υἱός μου εἶ σύ,
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.

34 Ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν
εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν ὅτι

---

[a]**13:22** αυτοις τον δαυιδ ¦ αυτοις τον δαβιδ HF TR ¦ τον δαυιδ αυτοις ECM† NA SBL ¦ τον δαυειδ αυτοις TH WH [b]**13:22** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [c]**13:23** ηγαγε ¦ ηγειρε TR [d]**13:23** σωτηριαν ¦ σωτηρα ιησουν CT TR [e]**13:24** ιωαννου ¦ ιωανου WH [f]**13:24** τω ¦ παντι τω λαω ANT CT TR [g]**13:25** ο ¦ --- BYZ ECM† NA SBL TH WH [h]**13:25** ιωαννης ¦ ιωανης WH [i]**13:25** τινα με ¦ τι εμε CT [j]**13:26** υμιν ¦ ημιν ECM† NA SBL TH WH [k]**13:26** απεσταλη ¦ εξαπεσταλη CT PCK [l]**13:27** εν ¦ --- BYZ HF PCK [m]**13:28** πιλατον ¦ πειλατον WH [n]**13:29** παντα ¦ απαντα TR [o]**13:31** εισι ¦ νυν εισι ECM NA SBL WH [p]**13:32** αυτων ημιν 95% ¦ ημων SBL WH 1.5% ¦ ημιν ECM 0% [q]**13:33** τω δευτερω γεγραπται ¦ γεγραπται τω δευτερω CT

Δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια [a]Δαυὶδ τὰ πιστά.

35 [b]Διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει,

Οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν·

36 [c]Δαυὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη,
καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν· 37 ὃν δὲ ὁ
Θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν. 38 Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες
ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· 39 [d]καὶ
ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν [e]τῷ νόμῳ [f]Μωϋσέως δικαιωθῆναι,
ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται. 40 Βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ [g]ἐφ’
ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις,

41 Ἴδετε, οἱ καταφρονηταί,
καὶ θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε·
ὅτι ἔργον [h]ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν,
[i]ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε,
ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

42 Ἐξιόντων δὲ [j]ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων, παρεκάλουν
[k]τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ [l]ῥήματα.
43 Λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων
καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ· οἵτινες
[m]προσλαλοῦντες, ἔπειθον [n]αὐτοὺς ἐπιμένειν τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.
44 Τῷ [o]τε ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη
ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ [p]Θεοῦ. 45 Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους

[a]**13:34** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [b]**13:35** διο ¦ διοτι ECM† NA SBL TH WH [c]**13:36** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [d]**13:39** και ¦ --- ECM* [e]**13:39** τω ¦ --- CT PCK [f]**13:39** μωυσεως ¦ μωσεως BYZ HF TR ¦ μωυσεος PCK [g]**13:40** εφ υμας ¦ --- CT [h]**13:41** εγω εργαζομαι ¦ εργαζομαι εγω CT [i]**13:41** ο ¦ ω PCK ¦ εργον ω ANT TR ¦ εργον ο CT [j]**13:42** εκ της συναγωγης των ιουδαιων 59.8% ¦ αυτων εκ της συναγωγης των ιουδαιων ANT BYZ 20.9% ¦ αυτων CT 15.8% [k]**13:42** τα εθνη ¦ --- CT [l]**13:42** ρηματα ¦ ρηματα ταυτα ANT BYZ CT HF PCK TR [m]**13:43** προσλαλουντες ¦ προσλαλουντες αυτοις ANT CT TR [n]**13:43** αυτους επιμενειν ¦ επιμενειν αυτους PCK ¦ αυτους προσμενειν ANT CT [o]**13:44** τε ¦ δε CT TR [p]**13:44** θεου ¦ κυριου ECM NA SBL TH

ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ [a]τοῦ Παύλου [b]λεγομένοις,
[c]ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. 46 Παρρησιασάμενοι [d]δὲ ὁ Παῦλος
καὶ ὁ Βαρνάβας [e]εἶπον, Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν
λόγον τοῦ Θεοῦ. [f]Ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτόν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε
ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. 47 Οὕτω γὰρ
ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος,

Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν,
τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

48 Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη [g]ἔχαιρε, καὶ [h]ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ
[i]Κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.
49 Διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου [j]δι᾽ ὅλης τῆς χώρας. 50 Οἱ δὲ
Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας [k]καὶ τὰς εὐσχήμονας
καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον
καὶ [l]τὸν Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 51 Οἱ
δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν [m]αὐτῶν ἐπ᾽ αὐτούς, ἦλθον
εἰς Ἰκόνιον. 52 Οἱ [n]δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος
Ἁγίου.

14 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν
συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι
Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. 2 Οἱ δὲ [o]ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι
ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν.
3 Ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ τῷ
μαρτυροῦντι [p]τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, [q]διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα
γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. 4 Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως·
καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. 5 Ὡς
δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν,
ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς, 6 συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πό-

[a]**13:45** του ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [b]**13:45** λεγομενοις ¦ λαλουμενοις ECM† NA SBL TH WH [c]**13:45** αντιλεγοντες και 79.1% ¦ --- CT 19.3% [d]**13:46** δε ¦ τε CT [e]**13:46** ειπον ¦ ειπαν CT [f]**13:46** επειδη δε ECM* ¦ επειδη ECM† NA SBL WH ¦ επει δε ECM* [g]**13:48** εχαιρε ¦ εχαιρον ANT BYZ CT PCK TR [h]**13:48** εδοξαζον ¦ εδεξαντο ANT [i]**13:48** κυριου ¦ θεου WH [j]**13:49** δι ¦ καθ ECM* [k]**13:50** και ¦ --- CT [l]**13:50** τον ¦ --- CT [m]**13:51** αυτων ¦ --- CT [n]**13:52** δε ¦ τε ECM† NA SBL TH WH [o]**14:2** απειθουντες ¦ απειθησαντες CT [p]**14:3** τω ¦ επι τω NA [q]**14:3** διδοντι ¦ και διδοντι TR

λεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν καὶ Δέρβην, καὶ τὴν περίχωρον· [7] κἀκεῖ
[a]ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι.
[8] Καί τις ἀνὴρ [b]ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ
κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ [c]ὑπάρχων, ὃς οὐδέποτε [d]περιπεπατήκει. [9] Οὗτος
[e]ἤκουσε τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν ὅτι [f]πίστιν
ἔχει τοῦ σωθῆναι, [10] εἶπε μεγάλῃ [g]τῇ φωνῇ, Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας
σου [h]ὀρθῶς. Καὶ [i]ἥλλετο καὶ περιεπάτει. [11] Οἱ [j]δὲ ὄχλοι, ἰδόντες ὃ
ἐποίησεν [k]ὁ Παῦλος, ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες,
Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς. [12] Ἐκάλουν τε
τὸν [l]μὲν Βαρνάβαν, Δία· τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ
ἡγούμενος τοῦ λόγου. [13] Ὁ [m]δὲ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς
πόλεως [n]αὐτῶν, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν
τοῖς ὄχλοις ἤθελε θύειν. [14] Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ
Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια [o]αὐτῶν, [p]εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον,
κράζοντες [15] καὶ λέγοντες, Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; Καὶ ἡμεῖς ὁμοιο-
παθεῖς [q]ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν
ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ [r]τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν
καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· [16] ὃς ἐν ταῖς πα-
ρῳχημέναις γενεαῖς εἴασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.
[17] [s]Καίτοιγε οὐκ ἀμάρτυρον [t]ἑαυτὸν ἀφῆκεν [u]ἀγαθοποιῶν, οὐρανόθεν
[v]ὑμῖν [w]ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ
εὐφροσύνης τὰς καρδίας [x]ἡμῶν. [18] Καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις κατέπαυ-
σαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.
[19] [y]Ἐπῆλθον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαν-
τες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον, [z]ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως,

---

[a]**14:7** ησαν ευαγγελιζομενοι ¦ ευαγγελιζομενοι ησαν CT [b]**14:8** εν λυστροις αδυνατος ¦ αδυνατος εν λυστροις ECM NA SBL WH [c]**14:8** υπαρχων ¦ --- CT [d]**14:8** περιπεπατηκει ¦ περιεπεπατηκει SCR ¦ περιεπατησεν CT [e]**14:9** ηκουσε ¦ ηκουε BYZ PCK TR WH [f]**14:9** πιστιν εχει ¦ εχει πιστιν CT [g]**14:10** τη ¦ --- NA SBL TH WH [h]**14:10** ορθως ¦ ορθος ANT BYZ CT HF PCK TR [i]**14:10** ηλλετο ¦ ηλλατο PCK ¦ ηλατο ANT CT [j]**14:11** δε ¦ τε ECM† NA SBL TH WH [k]**14:11** ο ¦ --- CT [l]**14:12** μεν ¦ --- CT [m]**14:13** δε ¦ τε CT [n]**14:13** αυτων ¦ --- CT [o]**14:14** αυτων ¦ εαυτων WH [p]**14:14** εισεπηδησαν ¦ εξεπηδησαν CT [q]**14:15** εσμεν υμιν ¦ υμιν εσμεν PCK [r]**14:15** τον θεον τον ¦ θεον CT [s]**14:17** καιτοιγε ¦ καιτοι CT [t]**14:17** ἑαυτὸν ¦ αὑτὸν ECM NA TH ¦ αὐτὸν SBL WH [u]**14:17** αγαθοποιων ¦ αγαθουργων CT [v]**14:17** υμιν ¦ ημιν TR [w]**14:17** υετους διδους ¦ διδους υετους ECM* [x]**14:17** ημων ¦ υμων ANT CT [y]**14:19** επηλθον ¦ επηλθαν CT [z]**14:19** εσυρον ¦ εσυραν ANT PCK

[a]νομίσαντες αὐτὸν τεθνάναι. 20 Κυκλωσάντων δὲ [b]αὐτὸν τῶν μαθητῶν,
ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρ-
νάβᾳ εἰς Δέρβην.

21 Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύσαντες
ἱκανούς, ὑπέστρεψαν εἰς [c]τὴν Λύστραν καὶ [d]Ἰκόνιον καὶ [e]Ἀντιόχειαν,
22 ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν
τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. 23 Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς [f]πρεσβυτέρους
κατ’ ἐκκλησίαν, [g]προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς
τῷ Κυρίῳ εἰς ὃν [h]πεπιστεύκεισαν.

24 Καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν [i]ἦλθον εἰς [j]Παμφυλίαν. 25 Καὶ λα-
λήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς [k]Ἀττάλειαν· 26 κἀκεῖθεν
ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ
Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. 27 Παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόν-
τες τὴν ἐκκλησίαν, [l]ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ’ αὐτῶν, καὶ
ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως. 28 Διέτριβον δὲ [m]ἐκεῖ χρόνον οὐκ
ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

15 Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον τοὺς ἀδελ-
φοὺς ὅτι Ἐὰν μὴ [n]περιτέμνησθε τῷ ἔθει [o]Μωϋσέως, οὐ δύ-
νασθε σωθῆναι. 2 Γενομένης [p]οὖν στάσεως καὶ [q]ζητήσεως οὐκ ὀλί-
γης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν
Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀπο-
στόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τού-
του. 3 Οἱ μὲν οὖν, προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν
[r]Φοινίκην καὶ [s]Σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν·
καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. 4 Παραγενόμενοι δὲ

[a]**14:19** νομισαντες αυτον τεθναναι ¦ νομιζοντες αυτον τεθνηκεναι CT [b]**14:20** αυτον των μαθητων ¦ των μαθητων αυτον CT PCK [c]**14:21** την ¦ --- PCK [d]**14:21** ικονιον ¦ εις ικονιον CT [e]**14:21** αντιοχειαν ¦ εις αντιοχειαν CT [f]**14:23** πρεσβυτερους κατ εκκλησιαν ¦ κατ εκκλησιαν πρεσβυτερους CT [g]**14:23** προσευξαμενοι ¦ και προσευξαμενοι ANT [h]**14:23** πεπιστευκεισαν ¦ πεπιστευκασι ANT [i]**14:24** ηλθον ¦ ηλθαν WH [j]**14:24** παμφυλιαν ¦ την παμφυλιαν ECM† NA SBL TH WH [k]**14:25** ατταλειαν ¦ ατταλιαν WH [l]**14:27** ανηγγειλαν ¦ ανηγγελλον CT [m]**14:28** εκει ¦ --- CT [n]**15:1** περιτεμνησθε ¦ περιτμηθητε CT [o]**15:1** μωυσεως ¦ μωσεως HF ¦ μωυσεος PCK ¦ τω μωυσεως ECM† NA SBL TH WH [p]**15:2** ουν ¦ δε CT [q]**15:2** ζητησεως ¦ συζητησεως TR [r]**15:3** φοινικην ¦ τε φοινικην ECM† NA SBL TH WH [s]**15:3** σαμαρειαν ¦ σαμαριαν WH

εἰς [a]Ἱερουσαλήμ, [b]ἀπεδέχθησαν [c]ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστό-
λων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησε μετʼ
[d]αὐτῶν. 5 Ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων
πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι Δεῖ περιτέμνειν αὐτούς, παραγγέλλειν τε
τηρεῖν τὸν νόμον [e]Μωϋσέως.

6 Συνήχθησαν [f]δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ
λόγου τούτου. 7 Πολλῆς δὲ [g]συζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος
εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφʼ ἡμερῶν
ἀρχαίων [h]ὁ Θεὸς [i]ἐν ἡμῖν [j]ἐξελέξατο, διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ
ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι. 8 Καὶ ὁ καρδιογνώστης
Θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς [k]αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καθὼς
καὶ ἡμῖν· 9 καὶ [l]οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει
καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. 10 Νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν Θεόν, ἐπι-
θεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν
οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; 11 Ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος [m]τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι, καθʼ ὃν τρόπον κἀκεῖνοι.

12 Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου
ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι
διʼ αὐτῶν. 13 Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτούς, ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων,
Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου· 14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ
Θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν [n]ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. 15 Καὶ
τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται,

16 Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω,
καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν [o]Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν·
καὶ τὰ [p]κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω,
καὶ ἀνορθώσω αὐτήν·
17 ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων
τὸν Κύριον,

---

[a]**15:4** ιερουσαλημ ¦ ιεροσολυμα SBL TH WH [b]**15:4** απεδεχθησαν ¦ παρεδεχθησαν ECM† NA SBL TH WH [c]**15:4** υπο ¦ απο NA SBL WH [d]**15:4** αυτων ¦ αυτων και οτι ηνοιξε τοις εθνεσι θυραν πιστεως ANT [e]**15:5** μωυσεως ¦ μωσεως HF PCK [f]**15:6** δε ¦ τε ECM† NA SBL WH [g]**15:7** συζητησεως ¦ ζητησεως ECM† NA SBL TH WH [h]**15:7** ο θεος ¦ --- CT [i]**15:7** εν ημιν 61.8% ¦ εν υμιν CT PCK 34% [j]**15:7** εξελεξατο ¦ εξελεξατο ο θεος CT [k]**15:8** αυτοις ¦ --- CT [l]**15:9** ουδεν ¦ ουθεν CT [m]**15:11** του κυριου ιησου ¦ κυριου ιησου χριστου TR [n]**15:14** επι ¦ --- CT [o]**15:16** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [p]**15:16** κατεσκαμμενα ¦ κατεστραμμενα WH

καὶ πάντα τὰ ἔθνη,
ἐφ’ οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ’ αὐτούς,
λέγει Κύριος [a]ὁ ποιῶν ταῦτα [b]πάντα.

[18] Γνωστὰ ἀπ’ αἰῶνός ἐστι τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. [19] Διὸ
ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν
ἐπὶ τὸν Θεόν· [20] [c]ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι [d]ἀπὸ τῶν
ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ [e]τοῦ πνικτοῦ καὶ
τοῦ αἵματος. [21] [f]Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς
κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον
ἀναγινωσκόμενος.

[22] Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ
ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν
[g]Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν [h]ἐπικαλούμενον [i]Βαρσαββᾶν, καὶ
Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, [23] γράψαντες διὰ χειρὸς
αὐτῶν [j]τάδε, Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι [k]καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῖς
κατὰ [l]τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν,
χαίρειν· [24] ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν [m]ἐξελθόντες ἐτάραξαν
ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, [n]λέγοντες περιτέμνε-
σθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεστειλάμεθα· [25] ἔδοξεν ἡμῖν γε-
νομένοις ὁμοθυμαδόν, [o]ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν
τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, [26] ἀνθρώποις παραδεδω-
κόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ. [27] Ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λό-
γου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. [28] Ἔδοξε γὰρ τῷ [p]Ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ
ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος, πλὴν [q]τῶν ἐπάναγκες τού-

[a]**15:17** ο ¦ --- NA SBL WH [b]**15:17–18** παντα γνωστα απ αιωνος εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου 70.4% ¦ γνωστα απ αιωνος CT 3.7% [c]**15:20** αλλα ¦ αλλ ECM NA[28] PCK [d]**15:20** απο ¦ --- CT [e]**15:20** του ¦ --- WH [f]**15:21** μωυσης ¦ μωσης HF PCK TR [g]**15:22** παυλω ¦ τω παυλω ANT CT TR [h]**15:22** επικαλουμενον ¦ καλουμενον CT [i]**15:22** βαρσαββαν ¦ βαρσαβαν BYZ PCK TR [j]**15:23** ταδε 90.9% ¦ --- CT 1.2% [k]**15:23** και οι ¦ --- CT [l]**15:23** την ¦ --- PCK [m]**15:24** εξελθοντες 94.4% ¦ --- WH 1.7% [n]**15:24** λεγοντες περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον ¦ --- CT [o]**15:25** εκλεξαμενους ¦ εκλεξαμενοις ECM NA PCK SBL WH [p]**15:28** αγιω πνευματι ¦ πνευματι τω αγιω ECM[†] NA SBL TH WH [q]**15:28** των επαναγκες τουτων ¦ τουτων των επαναγκες CT

των, 29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ [a]πνικτοῦ καὶ πορνείας·
ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτούς, εὖ πράξετε. Ἔρρωσθε.

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες [b]ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν· καὶ συναγαγόν-
τες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. 31 Ἀναγνόντες δέ, ἐχάρησαν
ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 Ἰούδας [c]τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄν-
τες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐπεστήριξαν.
33 Ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν μετ᾽ εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν
πρὸς τοὺς [d]ἀποστόλους. 35 [e]Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀν-
τιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν,
τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

36 Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπε [f]Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν,
Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς [g]ἡμῶν κατὰ [h]πᾶσαν
πόλιν, ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσι.
37 Βαρνάβας δὲ [i]ἐβουλεύσατο [j]συμπαραλαβεῖν [k]τὸν [l]Ἰωάννην, τὸν
[m]καλούμενον Μάρκον. 38 Παῦλος δὲ ἠξίου, τὸν ἀποστάντα ἀπ᾽
αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον,
μὴ [n]συμπαραλαβεῖν τοῦτον. 39 Ἐγένετο [o]οὖν παροξυσμός, ὥστε
[p]ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ᾽ ἀλλήλων, τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα
τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον· 40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος
Σίλαν ἐξῆλθε, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ [q]Θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν.
41 Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ [r]Κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

16 Κατήντησε [s]δὲ εἰς Δέρβην καὶ [t]Λύστραν· καὶ ἰδού, μαθητής
τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικός [u]τινος Ἰουδαίας
πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἕλληνος· 2 ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ
Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. 3 Τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ

---

[a] **15:29** πνικτου ¦ πνικτων ECM† NA SBL TH WH [b] **15:30** ηλθον ¦ κατηλθον CT [c] **15:32** τε ¦ δε SCR [d] **15:33** αποστολους ¦ αποστειλαντας αυτους CT [e] **15:35** παυλος 69.3% ¦ 34 εδοξε δε τω σιλα επιμειναι αυτου 35 παυλος ANT ECM TR 18% [Note: ECM encloses verse 34 with double brackets.] [f] **15:36** παυλος προς βαρναβαν ¦ προς βαρναβαν παυλος CT [g] **15:36** ημων ¦ --- CT [h] **15:36** πασαν πολιν ¦ πολιν πασαν CT [i] **15:37** εβουλευσατο ¦ εβουλετο CT [j] **15:37** συμπαραλαβειν ¦ συνπαραλαβειν TH WH [k] **15:37** τον ¦ και ECM PCK ¦ και τον NA SBL TH WH [l] **15:37** ιωαννην ¦ ιωανην WH [m] **15:37** καλουμενον ¦ επικαλουμενον ANT [n] **15:38** συμπαραλαβειν ¦ συμπαραλαμβανειν ECM NA SBL ¦ συνπαραλαμβανειν TH WH [o] **15:39** ουν ¦ δε CT [p] **15:39** αποχωρισθηναι ¦ χωρισθηναι PCK [q] **15:40** θεου ¦ κυριου ECM† NA SBL TH WH [r] **15:41** κιλικιαν ¦ την κιλικιαν NA SBL WH [s] **16:1** δε ¦ δε και CT [t] **16:1** λυστραν ¦ εις λυστραν CT [u] **16:1** τινος ¦ --- CT

λαβὼν περιέτεμεν αὐτόν, διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις
ἐκείνοις· [a]ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες [b]τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὅτι Ἕλλην ὑπῆρ-
χεν. 4 Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, [c]παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν
τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ [d]τῶν πρεσβυτέρων
τῶν ἐν [e]Ἱερουσαλήμ. 5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει,
καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθʼ ἡμέραν.

6 [f]Διελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ [g]τὴν Γαλατικὴν χώραν,
κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ
Ἀσίᾳ, 7 [h]ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον [i]κατὰ τὴν Βιθυνίαν
[j]πορεύεσθαι· καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ [k]πνεῦμα· 8 παρελθόντες δὲ
τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρῳάδα. 9 Καὶ ὅραμα διὰ [l]τῆς νυκτὸς
[m]ὤφθη τῷ Παύλῳ· ἀνήρ [n]τις ἦν Μακεδὼν ἑστώς, [o]παρακαλῶν αὐτὸν
καὶ λέγων, Διαβὰς εἰς [p]Μακεδονίαν, βοήθησον ἡμῖν. 10 Ὡς δὲ τὸ
ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς [q]τὴν Μακεδονίαν,
[r]συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ [s]Κύριος εὐαγγελίσασθαι
αὐτούς.

11 Ἀναχθέντες [t]οὖν ἀπὸ [u]τῆς Τρῳάδος, εὐθυδρομήσαμεν εἰς
[v]Σαμοθρᾴκην, τῇ [w]τε ἐπιούσῃ εἰς [x]Νεάπολιν, 12 [y]ἐκεῖθέν τε εἰς
Φιλίππους, ἥτις ἐστὶ [z]πρώτη τῆς μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις,
[aa]κολωνεία· ἦμεν δὲ ἐν [ab]αὐτῇ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας
τινάς. 13 Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς [ac]πόλεως
παρὰ ποταμόν, οὗ [ad]ἐνομίζετο προσευχὴ εἶναι, καὶ καθίσαντες
ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξί. 14 Καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία,
πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν Θεόν, ἤκουεν· ἧς

---

[a]**16:3** ηδεισαν ¦ ηδεσαν PCK [b]**16:3** τον πατερα αυτου οτι ελλην ¦ οτι ελλην ο πατηρ αυτου CT [c]**16:4** παρεδιδουν ¦ παρεδιδοσαν CT [d]**16:4** των ¦ --- CT [e]**16:4** ιερουσαλημ ¦ ιεροσολυμοις CT [f]**16:6** διελθοντες ¦ διηλθον CT [g]**16:6** την ¦ --- CT [h]**16:7** ελθοντες ¦ ελθοντες δε CT [i]**16:7** κατα ¦ εις CT [j]**16:7** πορευεσθαι ¦ πορευθηναι ECM† NA SBL TH WH [k]**16:7** πνευμα ¦ πνευμα ιησου CT [l]**16:9** της ¦ --- SBL WH [m]**16:9** ωφθη τω παυλω ¦ τω παυλω ωφθη CT [n]**16:9** τις ην μακεδων ¦ μακεδων τις ην CT [o]**16:9** παρακαλων ¦ και παρακαλων CT [p]**16:9** μακεδονιαν ¦ την μακεδονιαν PCK [q]**16:10** την ¦ --- CT [r]**16:10** συμβιβαζοντες ¦ συνβιβαζοντες WH [s]**16:10** κυριος ¦ θεος CT [t]**16:11** ουν ¦ δε NA [u]**16:11** της ¦ --- CT [v]**16:11** σαμοθρακην ¦ την σαμοθρακην PCK [w]**16:11** τε ¦ δε ANT CT [x]**16:11** νεαπολιν ¦ νεαν πολιν CT [y]**16:12** εκειθεν τε ¦ κακειθεν CT [z]**16:12** πρωτη της μεριδος της ¦ πρωτη της μεριδος ECM SBL TH WH ¦ πρωτης μεριδος της NA [aa]**16:12** κολωνεια ¦ κολωνια ANT CT TR [ab]**16:12** αυτη ¦ ταυτη CT TR [ac]**16:13** πολεως ¦ πυλης CT [ad]**16:13** ενομιζετο προσευχη ¦ ενομιζομεν προσευχην NA SBL TH WH

ὁ Κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ
[a]τοῦ Παύλου. [15]Ὡς δὲ [b]ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε
λέγουσα, Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ Κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν
οἶκόν μου, [c]μείνατε. Καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

[16]Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς [d]προσευχήν, παιδίσκην τινὰ
ἔχουσαν πνεῦμα [e]Πύθωνος [f]ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν
παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένη. [17]Αὕτη [g]κατακολουθήσασα
τῷ Παύλῳ καὶ [h]ἡμῖν, ἔκραζε λέγουσα, Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ
Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν [i]ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας.
[18]Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Διαπονηθεὶς δὲ [j]ὁ Παῦλος, καὶ
ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπε, Παραγγέλλω σοι ἐν [k]τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ᾽ αὐτῆς. Καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.

[19]Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐ-
τῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγο-
ρὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, [20]καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς
[l]εἶπον, Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι
ὑπάρχοντες, [21]καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχε-
σθαι οὐδὲ ποιεῖν, Ῥωμαίοις οὖσι. [22]Καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ᾽ αὐτῶν,
καὶ οἱ στρατηγοὶ [m]περιρρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν.
[23]Πολλάς [n]τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακήν, παραγγεί-
λαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· [24]ὅς, παραγγελίαν
τοιαύτην [o]εἰληφώς, ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακήν, καὶ τοὺς
πόδας [p]αὐτῶν ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον.

[25]Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι
ὕμνουν τὸν Θεόν, ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι· [26]ἄφνω
δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ
δεσμωτηρίου· [q]ἀνεῴχθησάν [r]τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ
πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. [27]Ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ
ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος [s]μάχαιραν,

---

[a]**16:14** του ¦ --- WH [b]**16:15** εβαπτισθη ¦ εβαπτισθη αυτη PCK [c]**16:15** μεινατε ¦ μενετε ECM† NA SBL TH WH [d]**16:16** προσευχην ¦ την προσευχην CT [e]**16:16** πυθωνος ¦ πυθωνα CT [f]**16:16** απαντησαι ¦ υπαντησαι CT [g]**16:17** κατακολουθησασα ¦ κατακολουθουσα NA SBL TH WH [h]**16:17** ημιν ¦ τω σιλα ANT BYZ PCK [i]**16:17** ημιν ¦ υμιν CT [j]**16:18** ο ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [k]**16:18** τω ¦ --- CT [l]**16:20** ειπον ¦ ειπαν CT [m]**16:22** περιρρηξαντες ¦ περιρηξαντες CT [n]**16:23** τε ¦ δε WH [o]**16:24** ειληφως ¦ λαβων CT [p]**16:24** αυτων ησφαλισατο ¦ ησφαλισατο αυτων CT [q]**16:26** ανεωχθησαν ¦ ηνεωχθησαν CT [r]**16:26** τε ¦ δε CT PCK [s]**16:27** μαχαιραν ¦ την μαχαιραν NA SBL WH

[a]ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. [28]Ἐφώνησε δὲ [b]φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος λέγων, Μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. [29]Αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησε, καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσε τῷ Παύλῳ καὶ [c]τῷ Σίλᾳ, [30]καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη, Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; [31]Οἱ δὲ [d]εἶπον, Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν [e]Χριστόν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. [32]Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ [f]Κυρίου, [g]καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. [33]Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ [h]πάντες παραχρῆμα. [34]Ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον [i]αὐτοῦ παρέθηκε τράπεζαν, καὶ [j]ἠγαλλιᾶτο [k]πανοικὶ πεπιστευκὼς τῷ Θεῷ.

[35]Ἡμέρας δὲ γενομένης, ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες, Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. [36]Ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους [l]τούτους πρὸς τὸν Παῦλον ὅτι [m]Ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοί, ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. [37]Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς, [n]Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, [o]ἔβαλον εἰς φυλακήν, καὶ νῦν λάθρᾳ ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; Οὐ γάρ· [p]ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ [q]ἐξαγαγέτωσαν. [38][r]Ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· [s]καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσι, [39]καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων [t]ἐξελθεῖν τῆς πόλεως. [40]Ἐξελθόντες δὲ [u]ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον [v]πρὸς τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες [w]τοὺς ἀδελφούς, παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ [x]ἐξῆλθον.

---

[a]**16:27** εμελλεν ¦ ημελλεν CT [b]**16:28** φωνη μεγαλη ο παυλος 90.7% ¦ φωνη μεγαλη παυλος TH 3.1% ¦ μεγαλη φωνη ο παυλος NA 0.6% ¦ παυλος μεγαλη φωνη WH 0.2% [c]**16:29** τω ¦ --- WH [d]**16:31** ειπον ¦ ειπαν CT [e]**16:31** χριστον ¦ --- CT [f]**16:32** κυριου ¦ θεου WH [g]**16:32** και ¦ συν CT [h]**16:33** παντες 87.4% ¦ απαντες WH 3.7% [i]**16:34** αυτου ¦ --- CT [j]**16:34** ηγαλλιατο ¦ ηγαλλιασατο CT TR [k]**16:34** πανοικι ¦ πανοικει CT [l]**16:36** τουτους ¦ --- WH [m]**16:36** απεσταλκασιν ¦ απεσταλκαν CT [n]**16:37** δειραντες ¦ δηραντες PCK [o]**16:37** εβαλον ¦ εβαλαν CT [p]**16:37** αλλα ¦ αλλ ECM NA[28] [q]**16:37** εξαγαγετωσαν ¦ ημας εξαγαγετωσαν ANT CT TR [r]**16:38** ανηγγειλαν ¦ απηγγειλαν CT [s]**16:38** και εφοβηθησαν ¦ εφοβηθησαν δε CT PCK [t]**16:39** εξελθειν ¦ απελθειν απο CT [u]**16:40** εκ ¦ απο ECM NA PCK SBL WH [v]**16:40** προς ¦ εις TR [w]**16:40** τους αδελφους παρεκαλεσαν αυτους ¦ παρεκαλεσαν τους αδελφους CT [x]**16:40** εξηλθον ¦ εξηλθαν CT

17 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ [a]Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς
Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν [b]ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων· 2 κατὰ
δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία
[c]διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, 3 διανοίγων καὶ παρατιθέμενος,
ὅτι Τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι Οὗτός
ἐστιν [d]ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 4 Καί τινες ἐξ αὐ-
τῶν ἐπείσθησαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ, τῶν
τε σεβομένων Ἑλλήνων [e]πολὺ πλῆθος, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ
ὀλίγαι. 5 [f]Προσλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἀπειθοῦντες, τῶν ἀγοραίων
[g]τινὰς ἄνδρας πονηρούς, καὶ ὀχλοποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν·
[h]ἐπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος, ἐζήτουν αὐτοὺς [i]ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆ-
μον. 6 Μὴ εὑρόντες δὲ αὐτούς, ἔσυρον [j]τὸν Ἰάσονα καί τινας ἀδελφοὺς
ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι Οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες,
οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν, 7 οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάν-
τες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος [k]πράσσουσι, βασιλέα [l]λέγοντες
ἕτερον εἶναι, Ἰησοῦν. 8 Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας
ἀκούοντας ταῦτα. 9 Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν
λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτούς.
10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ [m]τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦλον
καὶ τὸν Σίλαν εἰς [n]Βέροιαν· οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν
[o]ἀπῄεσαν τῶν Ἰουδαίων. 11 Οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσ-
σαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, [p]τὸ καθ'
ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτω. 12 Πολλοὶ μὲν
οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημό-
νων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. 13 Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης
Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ [q]Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ

---

[a] **17:1** απολλωνιαν ¦ την απολλωνιαν CT [b] **17:1** η ¦ --- CT [c] **17:2** διελεξατο ¦ διελεγετο ANT PCK TR [d] **17:3** ο χριστος ιησους ECM* ¦ ιησους ο χριστος PCK ¦ ο χριστος ο ιησους ECM† NA SBL WH ¦ χριστος ιησους ECM* TH [e] **17:4** πολυ πληθος ¦ πληθος πολυ CT PCK [f] **17:5** προσλαβομενοι δε οι ιουδαιοι οι απειθουντες ¦ ζηλωσαντες δε οι απειθουντες ιουδαιοι και προσλαβομενοι TR ¦ προσλαβομενοι δε οι απειθουντες ιουδαιοι ANT ¦ ζηλωσαντες δε οι ιουδαιοι και προσλαβομενοι CT [g] **17:5** τινας ανδρας ¦ ανδρας τινας CT PCK [h] **17:5** επισταντες τε ¦ και επισταντες CT [i] **17:5** αγαγειν ¦ προαγαγειν CT [j] **17:6** τον ¦ --- CT [k] **17:7** πρασσουσι ¦ πραττουσι TR [l] **17:7** λεγοντες ετερον ¦ ετερον λεγοντες ANT CT PCK [m] **17:10** της ¦ --- CT [n] **17:10** βεροιαν ¦ βερροιαν PCK [o] **17:10** απηεσαν των ιουδαιων ¦ των ιουδαιων απηεσαν CT TR [p] **17:11** το ¦ --- ECM NA PCK TH [q] **17:13** βεροια ¦ βερροια PCK

Θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ [a]σαλεύοντες τοὺς ὄχλους. [14]Εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι [b]ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν· [c]ὑπέμενον δὲ ὅ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. [15]Οἱ δὲ [d]καθιστῶντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον [e]αὐτὸν ἕως Ἀθηνῶν· καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ [f]Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσι πρὸς αὐτόν, ἐξῄεσαν.

[16]Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, [g]θεωροῦντι κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν. [17]Διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. [18]Τινὲς δὲ [h]καὶ τῶν [i]Ἐπικουρείων καὶ [j]τῶν [k]Στοϊκῶν φιλοσόφων [l]συνέβαλλον αὐτῷ. Καί τινες ἔλεγον, Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; Οἱ δέ, Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν [m]εὐηγγελίζετο. [19]Ἐπιλαβόμενοί [n]τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον λέγοντες, Δυνάμεθα γνῶναι, τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή; [20]Ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι, [o]τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι— [21]Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον [p]εὐκαίρουν, ἢ λέγειν τι [q]καὶ [r]ἀκούειν καινότερον.

[22]Σταθεὶς δὲ [s]ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου ἔφη, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. [23]Διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, Ἀγνώστῳ Θεῷ. [t]Ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. [24]Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος, οὐρανοῦ καὶ γῆς [u]Κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, [25]οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν [v]ἀνθρώπων θεραπεύεται, προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι

---

[a]**17:13** σαλευοντες 77.1% ¦ σαλευοντες και ταρασσοντες CT 22% [b]**17:14** ως ¦ εως CT [c]**17:14** υπεμενον δε ¦ υπεμειναν τε CT [d]**17:15** καθιστωντες ¦ καθιστανοντες ECM† NA SBL TH WH [e]**17:15** αυτον ¦ --- CT [f]**17:15** τιμοθεον ¦ τον τιμοθεον ECM† NA SBL TH WH [g]**17:16** θεωρουντι ¦ θεωρουντος CT [h]**17:18** και ¦ --- ANT TR [i]**17:18** επικουρειων ¦ επικουριων WH [j]**17:18** των ¦ --- CT [k]**17:18** στοικων ¦ στωικων BYZ PCK TR WH [l]**17:18** συνεβαλλον ¦ συνεβαλον PCK [m]**17:18** ευηγγελιζετο ¦ αυτοις ευηγγελιζετο TR ¦ ευηγγελιζετο αυτοις ANT [n]**17:19** τε ¦ δε WH [o]**17:20** τι αν θελοι ¦ τινα θελει CT [p]**17:21** ευκαιρουν ¦ ηυκαιρουν CT [q]**17:21** και ¦ η ECM† NA SBL TH WH [r]**17:21** ακουειν ¦ ακουειν τι ECM† NA SBL TH WH [s]**17:22** ο ¦ --- SBL TH WH [t]**17:23** ον … τουτον 89.4% ¦ ο … τουτο CT 1.5% [u]**17:24** κυριος υπαρχων ¦ υπαρχων κυριος CT [v]**17:25** ανθρωπων ¦ ανθρωπινων CT

ζωὴν καὶ πνοὴν [a]κατὰ πάντα· [26] ἐποίησέ τε ἐξ ἑνὸς [b]αἵματος πᾶν
ἔθνος ἀνθρώπων, κατοικεῖν ἐπὶ [c]πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὁρίσας
[d]προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν·
[27] ζητεῖν τὸν [e]Κύριον, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν [f]καὶ εὕροιεν,
[g]καί γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. [28] Ἐν αὐτῷ
γὰρ ζῶμεν καὶ [h]κινούμεθα καὶ ἐσμέν· ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς
ποιητῶν εἰρήκασι,

Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.

[29] Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ
ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον
εἶναι ὅμοιον. [30] Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεός, τὰ
νῦν [i]παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις [j]πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν· [31] [k]διότι
ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ᾗ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν
ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.
[32] Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον· οἱ δὲ
[l]εἶπον, Ἀκουσόμεθά σου [m]πάλιν περὶ τούτου. [33] Καὶ οὕτως ὁ Παῦλος
ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. [34] Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ,
ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι
Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

18 Μετὰ [n]δὲ ταῦτα χωρισθεὶς [o]ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς
Κόρινθον. [2] Καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντι-
κὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν
γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ [p]τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς
Ἰουδαίους [q]ἐκ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς· [3] καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον
εἶναι, [r]ἔμενε παρ' αὐτοῖς καὶ [s]εἰργάζετο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ [t]τὴν

[a]**17:25** κατα ¦ και τα CT SCR [b]**17:26** αιματος 95% ¦ --- CT 4.4% [c]**17:26** παν το προσωπον ¦ παντος προσωπου CT [d]**17:26** προστεταγμενους ¦ προτεταγμενους TR [e]**17:27** κυριον ¦ θεον CT [f]**17:27** και ¦ η ECM* [g]**17:27** και γε ¦ καιτοιγε TR [h]**17:28** κινουμεθα ¦ κεινουμεθα TH [i]**17:30** παραγγελλει ¦ απαγγελλει WH [j]**17:30** πασι ¦ παντας CT [k]**17:31** διοτι ¦ καθοτι CT [l]**17:32** ειπον ¦ ειπαν CT [m]**17:32–33** παλιν περι τουτου και ¦ περι τουτου και παλιν CT [n]**18:1** δε ¦ --- CT [o]**18:1** ο παυλος 97.1% ¦ --- CT 1.5% [p]**18:2** τεταχεναι ¦ διατεταχεναι ANT BYZ CT PCK TR [q]**18:2** εκ ¦ απο ANT CT [r]**18:3** εμενε ¦ εμεινε ANT [s]**18:3** ειργαζετο 91.4% ¦ ηργαζετο ECM NA SBL TH 7.8% ¦ ηργαζοντο WH 0.4% [t]**18:3** την τεχνην ¦ τη τεχνη ANT BYZ CT

τέχνην. 4 Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέ τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.

5 Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ [a]πνεύματι ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις [b]τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. 6 Ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτούς, Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ [c]τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγώ· ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. 7 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν [d]ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι [e]Ἰούστου, σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος [f]δι’ ὁράματος ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ, Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃς· 10 διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε· διότι λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. 11 Ἐκάθισέ [g]τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

12 Γαλλίωνος δὲ [h]ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀχαΐας, κατεπέστησαν [i]ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 λέγοντες ὅτι Παρὰ τὸν νόμον [j]οὗτος ἀναπείθει τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν Θεόν. 14 Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, Εἰ μὲν [k]οὖν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν [l]ἠνεσχόμην ὑμῶν· 15 εἰ δὲ [m]ζήτημά ἐστι περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ’ ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς [n]γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. 17 Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες [o]οἱ Ἕλληνες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος. Καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι [p]ἔμελλεν.

18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ

[a]**18:5** πνευματι 93.5% ¦ λογω CT 6.1% [b]**18:5** τον ¦ ειναι τον CT [c]**18:6** την κεφαλην ¦ τας κεφαλας PCK [d]**18:7** ηλθεν ¦ εισηλθεν ECM† NA SBL [e]**18:7** ιουστου ¦ τιτιου ιουστου NA SBL WH ¦ τιτου ιουστου ECM [f]**18:9** δι οραματος εν νυκτι ¦ εν νυκτι δι οραματος CT [g]**18:11** τε ¦ δε CT [h]**18:12** ανθυπατευοντος ¦ ανθυπατου οντος ECM† NA SBL TH WH [i]**18:12** ομοθυμαδον οι ιουδαιοι ¦ οι ιουδαιοι ομοθυμαδον WH [j]**18:13** ουτος αναπειθει ¦ αναπειθει ουτος CT PCK [k]**18:14** ουν ¦ --- CT [l]**18:14** ηνεσχομην ¦ ανεσχομην CT [m]**18:15** ζητημα ¦ ζητηματα CT [n]**18:15** γαρ ¦ --- CT [o]**18:17** οι ελληνες 95.4% ¦ --- ECM† NA SBL TH WH 1.7% [p]**18:17** εμελλεν ¦ εμελεν ANT CT TR

Ἀκύλας, κειράμενος [a]τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχρεαῖς· εἶχε γὰρ εὐχήν.
19 [b]Κατήντησε δὲ εἰς Ἔφεσον, [c]καὶ ἐκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ·
αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν [d]διελέχθη τοῖς Ἰουδαίοις.
20 Ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι [e]παρ' αὐτοῖς,
οὐκ ἐπένευσεν· 21 [f]ἀλλ' [g]ἀπετάξατο αὐτοῖς εἰπών, Δεῖ με πάντως
τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα· πάλιν δὲ
ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος. [h]Ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου,
22 καὶ κατελθὼν εἰς [i]Καισάρειαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν
ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν. 23 Καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ
ἐξῆλθε, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν,
[j]ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.

24 Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλὼς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ
λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. 25 Οὗτος
ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ
ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ [k]Κυρίου, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτι-
σμα [l]Ἰωάννου· 26 οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ.
Ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ [m]Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα, προσελάβοντο αὐτόν,
καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν [n]τοῦ Θεοῦ ὁδόν. 27 Βουλομένου
δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν
τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ
τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος· 28 εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις δια-
κατηλέγχετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν
Ἰησοῦν.

19 Ἐγένετο δέ, ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦλον διελ-
θόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη [o]ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον· καὶ [p]εὑρών τι-

[a]**18:18** την κεφαλην εν κεγχρεαις ¦ εν κεγχρεαις την κεφαλην ECM NA SBL ¦ εν κενχρεαις την κεφαλην TH WH [b]**18:19** κατηντησε ¦ κατηντησαν ECM† NA SBL TH WH [c]**18:19** και εκεινους ¦ κακεινους ANT BYZ CT PCK TR [d]**18:19** διελεχθη ¦ διελεξατο CT [e]**18:20** παρ αυτοις 86.4% ¦ --- CT 8.1% [f]**18:21** αλλ ¦ αλλα ANT NA27 SBL TH WH [g]**18:21** απεταξατο αυτοις ειπων δει με παντως την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα παλιν δε ¦ αποταξαμενος και ειπων παλιν CT [h]**18:21** ανηχθη ¦ και ανηχθη ANT HF PCK TR [i]**18:22** καισαρειαν ¦ καισαριαν WH [j]**18:23** επιστηριζων ¦ στηριζων ECM* SBL TH WH [k]**18:25** κυριου ¦ ιησου CT PCK [l]**18:25** ιωαννου ¦ ιωανου WH [m]**18:26** ακυλας και πρισκιλλα ¦ πρισκιλλα και ακυλας ECM† NA SBL TH WH [n]**18:26** του θεου οδον ¦ οδον του θεου ANT CT [o]**19:1** ελθειν ¦ κατελθειν ECM† NA [p]**19:1–2** ευρων τινας μαθητας ειπε 91.2% ¦ ευρειν τινας μαθητας ειπε τε CT 3.6% ¦ ευρων μαθητας τινας ειπε ANT 0%

νας μαθητὰς 2 εἶπε πρὸς αὐτούς, Εἰ Πνεῦμα Ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; Οἱ δὲ [a]εἶπον πρὸς αὐτόν, Ἀλλ’ [b]οὐδὲ εἰ Πνεῦμα Ἅγιόν ἐστιν, ἠκούσαμεν. 3 Εἶπέ τε [c]πρὸς αὐτούς, Εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; Οἱ δὲ [d]εἶπον, Εἰς τὸ [e]Ἰωάννου βάπτισμα. 4 Εἶπε δὲ Παῦλος, [f]Ἰωάννης [g]μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ’ αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσι, τοῦτ’ ἔστιν, εἰς τὸν [h]Χριστὸν Ἰησοῦν. 5 Ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. 6 Καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου [i]τὰς χεῖρας, ἦλθε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ’ αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ [j]προεφήτευον. 7 Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ [k]δεκαδύο.

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο, ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων [l]τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. 9 Ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν, κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ’ αὐτῶν ἀφώρισε τοὺς μαθητάς, καθ’ ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου [m]τινός. 10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Κυρίου [n]Ἰησοῦ, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.

11 Δυνάμεις [o]τε οὐ τὰς τυχούσας [p]ἐποίει ὁ Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, 12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας [q]ἐπιφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ’ αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ [r]ἐξέρχεσθαι ἀπ’ αὐτῶν. 13 Ἐπεχείρησαν δέ τινες [s]ἀπὸ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες, [t]Ὁρκίζομεν ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν [u]ὁ Παῦλος κηρύσσει. 14 Ἦσαν δέ [v]τινες υἱοὶ Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ οἱ τοῦτο ποιοῦντες. 15 Ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν [w]εἶπε, [x]Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι·

[a]**19:2** ειπον ¦ --- CT [b]**19:2** ουδε ¦ ουδ CT [c]**19:3** προς αυτους 59.4% ¦ --- CT PCK 18.3% [d]**19:3** ειπον ¦ ειπαν CT [e]**19:3** ιωαννου ¦ ιωανου WH [f]**19:4** ιωαννης ¦ ιωανης WH [g]**19:4** μεν ¦ --- CT [h]**19:4** χριστον ιησουν ¦ ιησουν χριστον ANT ¦ ιησουν CT [i]**19:6** τας ¦ --- ECM* SBL TH WH [j]**19:6** προεφητευον ¦ επροφητευον CT [k]**19:7** δεκαδυο ¦ δωδεκα CT [l]**19:8** τα ¦ --- SBL WH [m]**19:9** τινος ¦ --- CT [n]**19:10** ιησου ¦ --- CT [o]**19:11** τε ¦ δε PCK [p]**19:11** εποιει ο θεος ¦ ο θεος εποιει CT [q]**19:12** επιφερεσθαι ¦ αποφερεσθαι CT [r]**19:12** εξερχεσθαι απ αυτων ¦ εκπορευεσθαι CT [s]**19:13** απο ¦ και CT [t]**19:13** ορκιζομεν ¦ ορκιζω CT [u]**19:13** ο ¦ --- CT [v]**19:14** τινες υιοι σκευα ιουδαιου αρχιερεως επτα οι 86.9% ¦ τινες σκευα ιουδαιου αρχιερεως επτα υιοι ECM 3.6% ¦ τινος σκευα ιουδαιου αρχιερεως επτα υιοι NA SBL TH WH 0.8% [w]**19:15** ειπε ¦ ειπεν αυτοις CT [x]**19:15** τον ¦ τον μεν NA WH

ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; 16 Καὶ [a]ἐφαλλόμενος ἐπ᾽ αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ἐν
ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, [b]καὶ κατακυριεύσαν [c]αὐτῶν, ἴσχυσε
κατ᾽ αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ
οἴκου ἐκείνου. 17 Τοῦτο δὲ ἐγένετο [d]γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε
καὶ Ἕλλησι τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ
πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.
18 Πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο, ἐξομολογούμενοι, καὶ
ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. 19 Ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα
πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων·
καὶ [e]συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας
πέντε. 20 Οὕτω κατὰ κράτος [f]ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ηὔξανε καὶ ἴσχυεν.

21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι, διελθὼν
τὴν Μακεδονίαν καὶ [g]Ἀχαΐαν, πορεύεσθαι εἰς [h]Ἱερουσαλήμ, εἰπὼν ὅτι
Μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. 22 Ἀποστείλας δὲ εἰς
τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον,
αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.

23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ
τῆς ὁδοῦ. 24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς
ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις [i]ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην·
25 οὓς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν, Ἄνδρες,
ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία [j]ἡμῶν ἐστι. 26 Καὶ
θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς
Ἀσίας, ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ
εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. 27 Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν
τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς [k]ἱερὸν
Ἀρτέμιδος εἰς [l]οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν [m]δὲ καὶ καθαιρεῖσθαι [n]τὴν
μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται.

[a] **19:16** εφαλλομενος επ αυτους ο ανθρωπος ¦ εφαλομενος ο ανθρωπος επ αυτους ECM† NA SBL TH WH ¦ εφαλλομενος ο ανθρωπος επ αυτους ECM* [b] **19:16** και κατακυριευσαν ¦ και κατακυριευσας ANT TR ¦ κατακυριευσας CT [c] **19:16** αυτων ¦ αμφοτερων CT [d] **19:17** γνωστον πασιν ¦ πασι γνωστον PCK [e] **19:19** συνεψηφισαν ¦ συνεψηφισαντο PCK [f] **19:20** ο λογος του κυριου ¦ του κυριου ο λογος CT [g] **19:21** αχαιαν ¦ την αχαιαν ECM* [h] **19:21** ιερουσαλημ ¦ ιεροσολυμα CT [i] **19:24** εργασιαν ουκ ολιγην ¦ ουκ ολιγην εργασιαν CT [j] **19:25** ημων ¦ ημιν CT [k] **19:27** ιερον αρτεμιδος ¦ αρτεμιδος ιερον ANT BYZ CT PCK TR [l] **19:27** ουθεν ¦ ουδεν PCK TR [m] **19:27** δε ¦ τε ANT CT SCR [n] **19:27** την μεγαλειοτητα ¦ της μεγαλειοτητος CT

[28] Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον λέγον-
τες, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. [29] Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις [a]ὅλη [b]τῆς
συγχύσεως· ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες
Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους [c]Παύλου. [30] [d]Τοῦ δὲ
Παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθη-
ταί. [31] Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς
αὐτόν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. [32] Ἄλλοι μὲν
οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία [e]συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλεί-
ους οὐκ ᾔδεισαν τίνος [f]ἕνεκεν συνεληλύθεισαν. [33] Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου
[g]προεβίβασαν Ἀλέξανδρον, [h]προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων. Ὁ
δὲ Ἀλέξανδρος, κατασείσας τὴν χεῖρα, ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ.
[34] [i]Ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων [j]ὡς
ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. [35] Καταστείλας
δὲ [k]ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησίν, Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν
[l]ἄνθρωπος ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς
μεγάλης [m]θεᾶς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Διοπετοῦς; [36] [n]Ἀναντιρρήτων οὖν
ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν
προπετὲς [o]πράσσειν. [37] Ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους, οὔτε ἱε-
ροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν [p]θεὸν [q]ὑμῶν. [38] Εἰ μὲν οὖν Δη-
μήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται [r]ἔχουσι πρός τινα λόγον, ἀγοραῖοι
ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν· ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις. [39] Εἰ δέ τι [s]περὶ
ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. [40] Καὶ γὰρ
κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου
ὑπάρχοντος περὶ οὗ [t]οὐ δυνησόμεθα [u]δοῦναι λόγον [v]τῆς συστροφῆς
ταύτης. [41] Καὶ ταῦτα εἰπών, ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

[a]**19:29** ολη ¦ --- CT [b]**19:29** της ¦ --- TR [c]**19:29** παυλου ¦ του παυλου TR [d]**19:30** του δε παυλου ¦ παυλου δε ECM† NA SBL TH WH [e]**19:32** συγκεχυμενη ¦ συνκεχυμενη TH WH [f]**19:32** ενεκεν ¦ ενεκα CT [g]**19:33** προεβιβασαν ¦ συνεβιβασαν CT [h]**19:33** προβαλοντων ¦ προβαλλοντων ANT ECM* PCK SCR [i]**19:34** επιγνοντες ¦ επιγνοντων TR [j]**19:34** ως ¦ ωσει WH [k]**19:35** ο γραμματευς τον οχλον ¦ τον οχλον ο γραμματευς WH [l]**19:35** ανθρωπος ¦ ανθρωπων CT [m]**19:35** θεας ¦ --- CT [n]**19:36** αναντιρρητων ¦ αναντιρητων WH [o]**19:36** πρασσειν ¦ πραττειν TR [p]**19:37** θεον ¦ θεαν ANT TR [q]**19:37** υμων ¦ ημων CT [r]**19:38** εχουσι προς τινα λογον ¦ προς τινα λογον εχουσιν TR [s]**19:39** περι ετερων 91.7% ¦ περαιτερω CT 4.7% [t]**19:40** ου ¦ --- ANT TR [u]**19:40** δουναι ¦ αποδουναι ANT BYZ CT PCK TR [v]**19:40** της ¦ περι της CT

20 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, [a]προσκαλεσάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητάς, καὶ [b]ἀσπασάμενος, ἐξῆλθε [c]πορευθῆναι εἰς [d]τὴν Μακεδονίαν. 2 Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. 3 Ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης [e]αὐτῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο [f]γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. 4 Συνείπετο δὲ αὐτῷ [g]ἄχρι τῆς Ἀσίας [h]Σώπατρος [i]Βεροιαῖος· Θεσσαλονικέων δέ, Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦνδος, καὶ Γάϊος Δερβαῖος, καὶ Τιμόθεος· Ἀσιανοὶ δέ, Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος. 5 [j]Οὗτοι [k]προσελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρῳάδι. 6 Ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρῳάδα ἄχρις ἡμερῶν πέντε, [l]οὗ διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμένων [m]τῶν μαθητῶν [n]κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου. 8 Ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ [o]ἦμεν συνηγμένοι. 9 [p]Καθήμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω, καὶ ἤρθη νεκρός. 10 Καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ [q]συμπεριλαβὼν εἶπε, Μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν. 11 Ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας [r]ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ᾽ ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. 12 Ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 Ἡμεῖς δέ, [s]προσελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν [t]εἰς τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτω γὰρ [u]ἦν διατεταγμένος, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. 14 Ὡς δὲ [v]συνέβαλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην. 15 Κἀκεῖθεν απο-

[a]**20:1** προσκαλεσαμενος ¦ μεταπεμψαμενος CT [b]**20:1** ασπασαμενος ¦ παρακαλεσας ασπασαμενος CT [c]**20:1** πορευθηναι ¦ πορευεσθαι CT [d]**20:1** την ¦ --- ANT CT [e]**20:3** αυτω επιβουλης ¦ επιβουλης αυτω ECM† NA PCK SBL TH WH [f]**20:3** γνωμη ¦ γνωμης CT [g]**20:4** αχρι της ασιας 96.2% ¦ --- ECM NA SBL WH 1.1% [h]**20:4** σωπατρος ¦ σωπατρος πυρρου CT [i]**20:4** βεροιαιος ¦ βερροιαιος PCK [j]**20:5** ουτοι ¦ ουτοι δε CT [k]**20:5** προσελθοντες ¦ προελθοντες ANT NA PCK TR [l]**20:6** ου ¦ οπου NA [m]**20:7** των μαθητων ¦ ημων CT [n]**20:7** κλασαι ¦ του κλασαι TR [o]**20:8** ημεν ¦ ησαν TR [p]**20:9** καθημενος ¦ καθεζομενος CT [q]**20:10** συμπεριλαβων ¦ συνπεριλαβων TH WH [r]**20:11** αρτον ¦ τον αρτον CT [s]**20:13** προσελθοντες ¦ προελθοντες ANT ECM† NA SBL TR WH [t]**20:13** εις ¦ επι CT [u]**20:13** ην διατεταγμενος ¦ διατεταγμενος ην CT [v]**20:14** συνεβαλεν ¦ συνεβαλλεν ECM† NA SBL TH WH

πλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν [a]ἀντικρὺ Χίου· τῇ δὲ ἑτέρᾳ πα-
ρεβάλομεν εἰς Σάμον· [b]καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλλίῳ, τῇ ἐχομένῃ ἤλθο-
μεν εἰς Μίλητον. 16 [c]Ἔκρινε γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον,
ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γάρ, εἰ δυνα-
τὸν [d]ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.
17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον μετεκαλέσατο τοὺς
πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 Ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶ-
πεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας [e]ἀφ’ ἧς ἐπέβην εἰς
τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ’ ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, 19 δουλεύων τῷ
Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ [f]πολλῶν δακρύων καὶ πειρα-
σμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων· 20 ὡς οὐδὲν
ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι
ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ’ οἴκους, 21 διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ
Ἕλλησι τὴν εἰς [g]τὸν Θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν [h]τὴν εἰς τὸν Κύριον
ἡμῶν [i]Ἰησοῦν. 22 Καὶ νῦν ἰδού, [j]ἐγὼ δεδεμένος τῷ πνεύματι πορεύομαι
εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ [k]συναντήσοντά [l]μοι μὴ εἰδώς, 23 πλὴν ὅτι
τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον κατὰ πόλιν [m]διαμαρτύρεται λέγον ὅτι δεσμά [n]με
καὶ θλίψεις μένουσιν. 24 Ἀλλ’ οὐδενὸς [o]λόγον ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔχω τὴν
ψυχήν μου τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς [p]τελειῶσαι τὸν δρόμον μου [q]μετὰ χαρᾶς,
καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι
τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.
25 Καὶ νῦν ἰδού, ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς
πάντες, ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν [r]τοῦ Θεοῦ. 26 [s]Διότι
μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς [t]ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵ-
ματος πάντων. 27 Οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι [u]ὑμῖν πᾶ-
σαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ. 28 Προσέχετε [v]οὖν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ
ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαί-

[a]**20:15** αντικρυ ¦ αντικρυς CT [b]**20:15** και μειναντες εν τρωγυλλιω (τρωγυλιω ANT PCK) τη 82.1% ¦ τη δε CT 4% [c]**20:16** εκρινε ¦ κεκρικει CT [d]**20:16** ην ¦ ειη CT [e]**20:18** αφ ¦ --- PCK [f]**20:19** πολλων ¦ --- CT [g]**20:21** τον ¦ --- ECM† NA PCK SBL TH WH [h]**20:21** την ¦ --- CT [i]**20:21** ιησουν ¦ ιησουν χριστον ANT ECM TR [j]**20:22** εγω δεδεμενος ¦ δεδεμενος εγω CT [k]**20:22** συναντησοντα ¦ συναντησαντα ECM* [l]**20:22** μοι ¦ εμοι WH [m]**20:23** διαμαρτυρεται ¦ διαμαρτυρεται μοι CT [n]**20:23** με και θλιψεις ¦ και θλιψεις με CT [o]**20:24** λογον ποιουμαι ουδε εχω την ψυχην μου 77.6% ¦ λογου ποιουμαι την ψυχην CT 1.2% [p]**20:24** τελειωσαι ¦ τελειωσω WH [q]**20:24** μετα χαρας 96% ¦ --- CT 2.9% [r]**20:25** του θεου ¦ --- CT [s]**20:26** διοτι ¦ διο ANT BYZ HF PCK TR [t]**20:26** εγω ¦ ειμι CT [u]**20:27** υμιν πασαν την βουλην του θεου ¦ πασαν την βουλην του θεου υμιν CT [v]**20:28** ουν ¦ --- CT

νειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ [a]Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ
[b]ἰδίου αἵματος. 29 Ἐγὼ [c]γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν
ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου· 30 καὶ
ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ
ἀποσπᾷν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω [d]αὐτῶν. 31 Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύ-
οντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων
νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. 32 Καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς, [e]ἀδελφοί, τῷ
[f]Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ [g]ἐποικοδομῆσαι,
καὶ δοῦναι [h]ὑμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. 33 Ἀργυρίου
ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα. 34 [i]Αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι
ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσι μετ᾽ ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται.
35 Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν
ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε [j]τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς
εἶπε, Μακάριόν ἐστι [k]μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν.
36 Καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προ-
σηύξατο. 37 Ἱκανὸς δὲ [l]ἐγένετο κλαυθμὸς πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ
τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, 38 ὀδυνώμενοι μάλιστα
ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεω-
ρεῖν. Προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

21 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ᾽ αὐτῶν, εὐ-
θυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν [m]Κῶν, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥό-
δον, κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα· 2 καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοι-
νίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. 3 [n]Ἀναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον, καὶ κα-
ταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ [o]κατήχθημεν
εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ [p]ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον.
4 [q]Καὶ ἀνευρόντες [r]μαθητάς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτά· οἵτινες

[a]**20:28** κυριου και θεου ¦ θεου ECM NA SBL TR WH ¦ κυριου TH [b]**20:28** ιδιου αιματος ¦ αιματος του ιδιου CT [c]**20:29** γαρ οιδα τουτο 90.9% ¦ οιδα CT 4.1% [d]**20:30** αυτων ¦ εαυτων SBL TH WH [e]**20:32** αδελφοι ¦ --- CT [f]**20:32** θεω ¦ κυριω WH [g]**20:32** εποικοδομησαι ¦ οικοδομησαι CT [h]**20:32** υμιν ¦ την ECM† NA SBL TH WH ¦ --- ECM* [i]**20:34** αυτοι ¦ αυτοι δε TR [j]**20:35** των λογων ¦ του λογου PCK ¦ τον λογον ANT [k]**20:35** μαλλον διδοναι ¦ διδοναι μαλλον TR [l]**20:37** εγενετο κλαυθμος ¦ κλαυθμος εγενετο CT PCK [m]**21:1** κων ¦ κω ANT CT PCK [n]**21:3** αναφανεντες ¦ αναφαναντες CT TR [o]**21:3** κατηχθημεν ¦ κατηλθομεν CT [p]**21:3** ην το πλοιον ¦ το πλοιον ην ECM† NA SBL TH WH [q]**21:4** και ανευροντες ¦ ανευροντες δε CT [r]**21:4** μαθητας ¦ τους μαθητας ANT CT ST

τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος, μὴ [a]ἀναβαίνειν εἰς [b]Ἱερουσαλήμ.
5 Ὅτε δὲ ἐγένετο [c]ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευό-
μεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς
πόλεως· καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν [d]προσηυξάμεθα. 6 [e]Καὶ
ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, [f]ἐπέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρε-
ψαν εἰς τὰ ἴδια.

7 Ἡμεῖς δέ, τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου, κατηντήσαμεν εἰς
Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν
παρ᾽ αὐτοῖς. 8 Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες [g]οἱ περὶ τὸν Παῦλον ἦλθον
εἰς [h]Καισάρειαν· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελι-
στοῦ, [i]ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ᾽ αὐτῷ. 9 Τούτῳ δὲ ἦσαν θυγα-
τέρες [j]παρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι. 10 Ἐπιμενόντων δὲ [k]ἡμῶν
ἡμέρας πλείους, κατῆλθέ τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγα-
βος. 11 Καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας
[l]τε αὐτοῦ [m]τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπε, Τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ
Ἅγιον, Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτω δήσουσιν [n]ἐν Ἱερουσα-
λὴμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. 12 Ὡς δὲ ἠκούσα-
μεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τοῦ μὴ ἀναβαίνειν
αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. 13 [o]Ἀπεκρίθη τε [p]ὁ Παῦλος, Τί ποιεῖτε κλαίον-
τες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; Ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι,
ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος
τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. 14 Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν εἰπόντες,
[q]Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου [r]γενέσθω.

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας [s]ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς
[t]Ἱερουσαλήμ. 16 Συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ [u]Καισαρείας σὺν

---

[a]**21:4** αναβαινειν ¦ επιβαινειν CT [b]**21:4** ιερουσαλημ ¦ ιεροσολυμα ANT CT [c]**21:5** ημας εξαρτισαι ¦ εξαρτισαι ημας SBL TH WH [d]**21:5** προσηυξαμεθα ¦ προσευξαμενοι CT [e]**21:6** και ασπασαμενοι αλληλους ¦ απησπασαμεθα αλληλους και CT [f]**21:6** επεβημεν ¦ ανεβημεν ECM NA ¦ ενεβημεν SBL TH WH [g]**21:8** οι περι τον παυλον ηλθον 46.1% ¦ ηλθομεν ANT BYZ ECM NA PCK SBL TH 37.4% ¦ οι περι τον παυλον ηλθομεν SCR 13.8% ¦ ηλθαμεν WH 0.4% [h]**21:8** καισαρειαν ¦ καισαριαν WH [i]**21:8** οντος ¦ του οντος TR [j]**21:9** παρθενοι τεσσαρες ¦ τεσσαρες παρθενοι CT [k]**21:10** ημων 84.8% ¦ --- CT 14.2% [l]**21:11** τε αυτου ¦ εαυτου CT [m]**21:11** τους ποδας και τας χειρας ¦ τας χειρας και τους ποδας TR [n]**21:11** εν ¦ εις ANT [o]**21:13** απεκριθη τε ¦ απεκριθη δε TR ¦ τοτε απεκριθη ECM† NA SBL TH WH ¦ τοτε απεκριθη δε ECM* [p]**21:13** ο ¦ --- ECM* [q]**21:14** το θελημα του κυριου ¦ του κυριου το θελημα CT [r]**21:14** γενεσθω ¦ γινεσθω ANT CT [s]**21:15** επισκευασαμενοι ¦ αποσκευασαμενοι TR [t]**21:15** ιερουσαλημ ¦ ιεροσολυμα CT [u]**21:16** καισαρειας ¦ καισαριας WH

ἡμῖν, ἄγοντες παρ’ ᾧ ξενισθῶμεν, Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μα-
θητῇ.
[17] Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως [a]ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ
ἀδελφοί. [18] Τῇ [b]δὲ ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον,
πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. [19] Καὶ ἀσπασάμενος αὐτούς,
ἐξηγεῖτο καθ’ ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς
διακονίας αὐτοῦ. [20] Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν [c]Κύριον, [d]εἰπόντες
αὐτῷ, Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν [e]Ἰουδαίων τῶν πεπιστευ-
κότων· καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσι· [21] κατηχήθησαν δὲ
περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ [f]Μωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη
πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς
ἔθεσι περιπατεῖν. [22] Τί οὖν ἐστι; Πάντως [g]δεῖ πλῆθος συνελθεῖν· ἀκού-
σονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. [23] Τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν· εἰσὶν
ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες [h]ἐφ’ ἑαυτῶν· [24] τούτους παραλα-
βὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ’ αὐτοῖς, ἵνα [i]ξυρήσωνται
τὴν κεφαλήν, καὶ [j]γνῶσι πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν
ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς [k]τὸν νόμον φυλάσσων. [25] Περὶ δὲ τῶν
πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς [l]ἐπεστείλαμεν, κρίναντες [m]μηδὲν τοιοῦ-
τον τηρεῖν αὐτούς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ
[n]τὸ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν. [26] Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς
ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερόν,
διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕως οὗ προ-
σηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.
[27] Ὡς δὲ [o]ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας
Ἰουδαῖοι, θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ
[p]ἐπέβαλον [q]τὰς χεῖρας ἐπ’ αὐτόν, [28] κράζοντες, Ἄνδρες [r]Ἰσραηλῖται,
βοηθεῖτε. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ

---

[a]**21:17** εδεξαντο ¦ απεδεξαντο CT [b]**21:18** δε ¦ τε ECM* [c]**21:20** κυριον ¦ θεον CT [d]**21:20** ειποντες ¦ ειπον τε ANT ECM NA SBL TR ¦ ειπαν τε TH WH [e]**21:20** ιουδαιων 88.2% ¦ εν τοις ιουδαιοις CT 6.6% [f]**21:21** μωυσεως ¦ μωυσεος BYZ PCK ¦ μωσεως HF TR [g]**21:22** δει πληθος συνελθειν ακουσονται γαρ ¦ ακουσονται CT [h]**21:23** εφ ¦ αφ SBL WH [i]**21:24** ξυρησωνται ¦ ξυρησονται CT [j]**21:24** γνωσι ¦ γνωσονται CT [k]**21:24** τον νομον φυλασσων ¦ φυλασσων τον νομον CT [l]**21:25** επεστειλαμεν ¦ απεστειλαμεν SBL WH [m]**21:25** μηδεν τοιουτον τηρειν αυτους ει μη 83.8% ¦ μηδεν τοιουτο τηρειν αυτους ει μη HF 4.4% ¦ --- CT 2.1% [n]**21:25** το ¦ --- CT [o]**21:27** εμελλον ¦ ημελλον PCK [p]**21:27** επεβαλον ¦ επεβαλαν WH [q]**21:27** τας χειρας επ αυτον ¦ επ αυτον τας χειρας CT PCK [r]**21:28** ισραηλιται ¦ ισραηλειται TH WH

τοῦ τόπου τούτου πάντας [a]πανταχοῦ διδάσκων· ἔτι τε καὶ Ἕλληνας
εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν, καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. 29 Ἦσαν
γὰρ [b]ἑωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνό-
μιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. 30 [c]Ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη,
καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἷλκον
αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. 31 Ζητούντων
[d]δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς [e]σπείρης, ὅτι ὅλη
[f]συγκέχυται Ἱερουσαλήμ· 32 ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ
[g]ἑκατοντάρχους, κατέδραμεν ἐπ᾽ αὐτούς· οἱ δέ, ἰδόντες τὸν χιλίαρχον
καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. 33 [h]Ἐγγίσας
δὲ ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἁλύσεσι δυσί·
καὶ ἐπυνθάνετο τίς [i]ἂν εἴη, καὶ τί ἐστι πεποιηκώς. 34 Ἄλλοι δὲ ἄλλο τι
[j]ἐβόων ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ [k]δυνάμενος δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυ-
βον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. 35 Ὅτε δὲ ἐγένετο
ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν
διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου. 36 Ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ [l]κρᾶζον,
Αἶρε αὐτόν.

37 Μέλλων [m]τε [n]εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος λέγει
τῷ χιλιάρχῳ, Εἰ ἔξεστί μοι [o]εἰπεῖν πρός σε; Ὁ δὲ ἔφη, Ἑλληνιστὶ γι-
νώσκεις; 38 Οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνα-
στατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας
τῶν σικαρίων; 39 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, Ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος,
Ταρσεὺς τῆς Κιλικίας, οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπί-
τρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. 40 Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦ-
λος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ
22
σιγῆς γενομένης, [p]προσεφώνει τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων,
1 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς
[q]νυνὶ ἀπολογίας. 2 Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώ-
νει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. Καί φησιν, 3 Ἐγὼ [r]μέν εἰμι ἀνὴρ

[a]**21:28** πανταχου ¦ πανταχη CT [b]**21:29** εωρακοτες ¦ προεωρακοτες CT TR [c]**21:30** εκινηθη ¦ εκεινηθη TH [d]**21:31** δε ¦ τε CT [e]**21:31** σπειρης ¦ σπειρας PCK [f]**21:31** συγκεχυται ¦ συγχυννεται ECM† NA SBL ¦ συνχυννεται TH WH [g]**21:32** εκατονταρχους ¦ εκατονταρχας CT [h]**21:33** εγγισας δε ¦ τοτε εγγισας CT TR [i]**21:33** αν ¦ --- CT [j]**21:34** εβοων ¦ επεφωνουν CT [k]**21:34** δυναμενος δε ¦ δυναμενου δε αυτου CT [l]**21:36** κραζον ¦ κραζοντες CT [m]**21:37** τε ¦ δε PCK [n]**21:37** εισαγεσθαι εις την παρεμβολην ¦ εις την παρεμβολην εισαγεσθαι PCK [o]**21:37** ειπειν ¦ ειπειν τι ANT CT TR [p]**21:40** προσεφωνει ¦ προσεφωνησε ANT CT HF TR [q]**22:1** νυνι ¦ νυν TR [r]**22:3** μεν ¦ --- CT

Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ
ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος κατὰ
ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ, καθὼς
πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον· 4 ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου,
δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας. 5 Ὡς
καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ᾽ ὧν καὶ
ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφούς, εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην,
ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλήμ, ἵνα τιμωρη-
θῶσιν.

6 Ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ, περὶ με-
σημβρίαν, ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ
ἐμέ. 7 [a]Ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι, Σα-
ούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; 8 Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην, Τίς εἶ, Κύριε; Εἶπέ τε
πρός [b]με, Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. 9 Οἱ δὲ σὺν
ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, [c]καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο· τὴν δὲ φωνὴν
οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. 10 Εἶπον δέ, Τί ποιήσω, Κύριε; Ὁ δὲ
Κύριος εἶπε πρός με, Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν· κἀκεῖ σοι λαλη-
θήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. 11 Ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον
ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων
μοι, ἦλθον εἰς Δαμασκόν.

12 Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ [d]εὐσεβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος
ὑπὸ πάντων τῶν [e]κατοικούντων Ἰουδαίων, 13 ἐλθὼν πρός [f]με καὶ ἐπι-
στὰς εἶπέ μοι, Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. Κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα
εἰς αὐτόν. 14 Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε
γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ
τοῦ στόματος αὐτοῦ. 15 Ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους
ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. 16 Καὶ νῦν τί μέλλεις; Ἀναστὰς βάπτισαι καὶ
ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα [g]τοῦ Κυρίου.

17 Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ προσευχο-
μένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, 18 καὶ ἰδεῖν αὐτὸν
λέγοντά μοι, Σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ· διότι οὐ πα-
ραδέξονταί σου [h]τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. 19 Κἀγὼ εἶπον, Κύριε, αὐτοὶ

[a]**22:7** επεσα ¦ επεσον ANT BYZ PCK TR [b]**22:8** με ¦ εμε SBL TH WH [c]**22:9** και εμφοβοι εγενοντο 86.4% ¦ --- CT 10.4% [d]**22:12** ευσεβης ¦ ευλαβης CT HF [e]**22:12** κατοικουντων ¦ κατοικουντων εν δαμασκω ANT HF PCK [f]**22:13** με ¦ εμε SBL TH WH [g]**22:16** του κυριου ¦ αυτου CT [h]**22:18** την ¦ --- CT

ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ [a]δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς
τοὺς πιστεύοντας [b]ἐπὶ σέ· 20 καὶ ὅτε [c]ἐξεχεῖτο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ
μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς καὶ συνευδοκῶν [d]τῇ ἀναιρέσει
αὐτοῦ, [e]φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. 21 Καὶ εἶπε πρός
με, Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.
22 Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φω-
νὴν αὐτῶν λέγοντες, Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ [f]καθῆκεν
αὐτὸν ζῆν. 23 [g]Κραζόντων [h]δὲ αὐτῶν, καὶ [i]ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια, καὶ
κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, 24 ἐκέλευσεν [j]αὐτὸν ὁ χιλίαρχος
ἄγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν, [k]εἰπὼν μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα
ἐπιγνῷ διʼ ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. 25 Ὡς δὲ [l]προέτεινεν αὐτὸν
τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπε πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος, Εἰ ἄνθρω-
πον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26 Ἀκούσας δὲ
ὁ [m]ἑκατόνταρχος, προσελθὼν [n]ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ λέγων, [o]Ὅρα
τί μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστι. 27 Προσελθὼν
δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ, Λέγε μοι, [p]εἰ σὺ Ῥωμαῖος εἶ; Ὁ δὲ ἔφη,
Ναί. 28 Ἀπεκρίθη [q]τε ὁ χιλίαρχος, Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολι-
τείαν ταύτην ἐκτησάμην. Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη, Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.
29 Εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπʼ αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν. Καὶ
ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι [r]ἦν αὐτὸν
δεδεκώς.
30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατηγο-
ρεῖται [s]παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν [t]ἀπὸ τῶν δεσμῶν, καὶ ἐκέ-
λευσεν [u]ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ [v]ὅλον τὸ συνέδριον [w]αὐτῶν, καὶ

---

[a]**22:19** δερων ¦ δαιρων PCK [b]**22:19** επι ¦ εις PCK [c]**22:20** εξεχειτο ¦ εξεχυννετο CT [d]**22:20** τη αναιρεσει αυτου 96.6% ¦ --- CT 2.3% [e]**22:20** φυλασσων ¦ και φυλασσων ANT BYZ CT PCK TR [f]**22:22** καθηκεν ¦ καθηκον TR [g]**22:23** κραζοντων ¦ κραυγαζοντων ANT BYZ CT PCK TR [h]**22:23** δε ¦ τε ECM† NA SBL TH WH [i]**22:23** ριπτουντων ¦ ριπτοντων ANT [j]**22:24** αυτον ο χιλιαρχος αγεσθαι ¦ ο χιλιαρχος αγεσθαι αυτον PCK ¦ ο χιλιαρχος εισαγεσθαι αυτον CT [k]**22:24** ειπων ¦ ειπας CT [l]**22:25** προετεινεν ¦ προετειναν ANT BYZ CT PCK SCR [m]**22:26** εκατονταρχος ¦ εκατονταρχης ECM NA SBL WH [n]**22:26** απηγγειλε τω χιλιαρχω ¦ τω χιλιαρχω απηγγειλε CT PCK [o]**22:26** ορα ¦ --- CT [p]**22:27** ει ¦ --- CT [q]**22:28** τε ¦ δε CT [r]**22:29** ην αυτον ¦ αυτον ην CT [s]**22:30** παρα ¦ υπο CT PCK [t]**22:30** απο των δεσμων 87.7% ¦ --- CT 9.8% [u]**22:30** ελθειν ¦ συνελθειν CT [v]**22:30** ολον ¦ παν CT PCK [w]**22:30** αυτων ¦ --- CT

23 καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς. 1 Ἀτενίσας δὲ [a]ὁ
Παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνει-
δήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. 2 Ὁ δὲ
ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ
στόμα. 3 Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε, Τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός,
τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρα-
νομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; 4 Οἱ δὲ παρεστῶτες [b]εἶπον, Τὸν ἀρχιερέα
τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς; 5 Ἔφη τε ὁ Παῦλος, Οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν
ἀρχιερεύς· γέγραπται [c]γάρ, Ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.

6 Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶ [d]Σαδδουκαίων, τὸ δὲ
ἕτερον Φαρισαίων, [e]ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ
Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς [f]Φαρισαίου· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν
[g]ἐγὼ κρίνομαι. 7 Τοῦτο δὲ αὐτοῦ [h]λαλήσαντος, ἐγένετο στάσις τῶν
[i]Φαρισαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. 8 Σαδδουκαῖοι [j]μὲν γὰρ λέγουσι
μὴ εἶναι ἀνάστασιν, [k]μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμο-
λογοῦσι τὰ ἀμφότερα. 9 Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀναστάντες
[l]οἱ γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες, Οὐ-
δὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν
αὐτῷ ἢ ἄγγελος, [m]μὴ θεομαχῶμεν. 10 Πολλῆς δὲ [n]γενομένης στάσεως,
[o]εὐλαβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ᾽ αὐτῶν, ἐκέλευσε
τὸ στράτευμα [p]καταβῆναι καὶ ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν
[q]τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπε, Θάρσει [r]Παῦλε·
ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς
Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

---

[a]**23:1** ο παυλος τω συνεδριω 84.5% ¦ παυλος τω συνεδριω WH 9% ¦ τω συνεδριω ο παυλος ECM TH 5% [b]**23:4** ειπον ¦ ειπαν CT [c]**23:5** γαρ ¦ γαρ οτι NA SBL TH WH [d]**23:6** σαδδουκαιων το δε ετερον φαρισαιων ¦ φαρισαιων το δε ετερον σαδδουκαιων PCK [e]**23:6** εκραξεν ¦ εκραζεν CT [f]**23:6** φαρισαιου ¦ φαρισαιων CT [g]**23:6** εγω ¦ --- WH [h]**23:7** λαλησαντος ¦ ειποντος ECM NA TH ¦ λαλουντος SBL WH [i]**23:7** φαρισαιων ¦ φαρισαιων και των σαδδουκαιων ANT BYZ HF PCK TR ¦ φαρισαιων και σαδδουκαιων CT [j]**23:8** μεν ¦ --- WH [k]**23:8** μηδε ¦ μητε ANT CT PCK [l]**23:9** οι γραμματεις ¦ τινες των γραμματεων CT [m]**23:9** μη θεομαχωμεν 94.6% ¦ --- CT 4.3% [n]**23:10** γενομενης ¦ γινομενης NA SBL TH WH [o]**23:10** ευλαβηθεις ¦ φοβηθεις CT [p]**23:10** καταβηναι και ¦ καταβαν CT TR [q]**23:10** τε ¦ --- WH [r]**23:11** παυλε ¦ --- CT

12 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές [a]τινες τῶν Ἰουδαίων συστρο-
φήν, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, [b]λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε [c]πιεῖν ἕως οὗ
[d]ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον. 13 Ἦσαν δὲ πλείους [e]τεσσαράκοντα οἱ ταύ-
την τὴν συνωμοσίαν [f]πεποιηκότες· 14 οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιε-
ρεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις [g]εἶπον, Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυ-
τούς, μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. 15 Νῦν οὖν
ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως [h]αὔριον [i]αὐτὸν
καταγάγῃ [j]πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ
περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δέ, πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτόν, ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν
αὐτόν.
16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου [k]τὸ ἔνεδρον,
παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολήν, ἀπήγγειλε τῷ
Παύλῳ. 17 Προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων
ἔφη, Τὸν νεανίαν τοῦτον [l]ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον· ἔχει γάρ
[m]τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ. 18 Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸς
τὸν χιλίαρχον, καί φησιν, Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με
ἠρώτησε τοῦτον τὸν [n]νεανίαν ἀγαγεῖν πρός σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι.
19 Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος, καὶ ἀναχωρήσας
κατ᾽ ἰδίαν ἐπυνθάνετο, Τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι; 20 Εἶπε δὲ
ὅτι Οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε, ὅπως αὔριον [o]εἰς τὸ
συνέδριον καταγάγῃς τὸν Παῦλον, ὡς [p]μέλλοντά τι ἀκριβέστερον
πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. 21 Σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι
γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους [q]τεσσαράκοντα, οἵτινες
ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε [r]πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν
αὐτόν· καὶ νῦν [s]ἕτοιμοί εἰσι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.

---

[a]**23:12** τινες των ιουδαιων συστροφην ¦ συστροφην οι ιουδαιοι CT [b]**23:12** λεγοντες ¦ --- PCK [c]**23:12** πιειν ¦ πειν WH [d]**23:12** αποκτεινωσι ¦ ανελωσι PCK [e]**23:13** τεσσαρακοντα ¦ τεσσερακοντα CT [f]**23:13** πεποιηκοτες ¦ ποιησαμενοι CT [g]**23:14** ειπον ¦ ειπαν CT [h]**23:15** αυριον ¦ --- CT [i]**23:15** αυτον καταγαγη ¦ καταγαγη αυτον BYZ CT PCK [j]**23:15** προς ¦ εις CT [k]**23:16** το ενεδρον ¦ την ενεδραν CT SCR [l]**23:17** απαγαγε ¦ απαγε SBL WH [m]**23:17** τι απαγγειλαι ¦ απαγγειλαι τι ECM† NA SBL TH WH [n]**23:18** νεανιαν ¦ νεανισκον ECM NA TH [o]**23:20** εις το συνεδριον καταγαγης τον παυλον ¦ τον παυλον καταγαγης εις το συνεδριον CT [p]**23:20** μελλοντα 26.6% ¦ μελλοντες BYZ PCK TR 33.1% ¦ μελλοντων ANT 17.6% ¦ μελλων TH WH 9.2% ¦ μελλον ECM NA SBL 7.4% [q]**23:21** τεσσαρακοντα ¦ τεσσερακοντα CT [r]**23:21** πιειν ¦ πειν WH [s]**23:21** ετοιμοι εισι ¦ εισιν ετοιμοι CT

[22] Ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν [a]νεανίαν, παραγγείλας Μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρός [b]με.

[23] Καὶ προσκαλεσάμενος [c]δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν, Ἑτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως [d]Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα, καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός· [24] κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα· [25] γράψας ἐπιστολὴν [e]περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον· [26] Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. [27] Τὸν ἄνδρα τοῦτον [f]συλληφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ᾽ αὐτῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι [g]ἐξειλόμην [h]αὐτόν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι. [28] Βουλόμενος [i]δὲ [j]γνῶναι τὴν αἰτίαν δι᾽ ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον [k]αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· [29] ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, [l]μηδὲν ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν [m]ἔγκλημα ἔχοντα. [30] Μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα [n]μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρός σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν [o]τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. [p]Ἔρρωσο.

[31] Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ [q]τῆς νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. [32] Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς [r]πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν· [33] οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν [s]Καισάρειαν, καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. [34] Ἀναγνοὺς δὲ [t]ὁ ἡγεμών, καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας [u]ἐπαρχίας ἐστί, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, [35] Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν

---

[a]**23:22** νεανιαν ¦ νεανισκον CT [b]**23:22** με ¦ εμε SBL TH WH [c]**23:23** δυο τινας ¦ τινας δυο SBL TH WH [d]**23:23** καισαρειας ¦ καισαριας WH [e]**23:25** περιεχουσαν ¦ εχουσαν CT [f]**23:27** συλληφθεντα ¦ συλλημφθεντα CT [g]**23:27** εξειλομην ¦ εξειλαμην CT [h]**23:27** αυτον ¦ --- CT [i]**23:28** δε ¦ τε CT [j]**23:28** γνωναι ¦ επιγνωναι CT [k]**23:28** αυτον ¦ --- CT [l]**23:29** μηδεν ¦ μηδεν δε ANT CT TR [m]**23:29** εγκλημα εχοντα ¦ εχοντα εγκλημα CT [n]**23:30** μελλειν εσεσθαι υπο των ιουδαιων 86.2% ¦ εσεσθαι CT 3.1% [o]**23:30** τα ¦ --- SBL WH [p]**23:30** ερρωσο ¦ --- ECM† NA SBL WH [q]**23:31** της ¦ --- CT [r]**23:32** πορευεσθαι ¦ απερχεσθαι ECM† NA SBL TH WH [s]**23:33** καισαρειαν ¦ καισαριαν WH [t]**23:34** ο ηγεμων ¦ --- CT [u]**23:34** επαρχιας ¦ επαρχειας CT

καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται. [a]Ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ πραι-
τωρίῳ Ἡρῴδου φυλάσσεσθαι.

24 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ [b]τῶν
πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνι-
σαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. 2 Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κα-
τηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων, Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ,
καὶ [c]κατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας,
3 πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης
εὐχαριστίας. 4 Ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ [d]πλεῖόν σε [e]ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί
σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ [f]ἐπιεικείᾳ. 5 Εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον
λοιμόν, καὶ [g]κινοῦντα [h]στάσιν πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰ-
κουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως· 6 ὃς καὶ τὸ
ἱερὸν ἐπείρασε βεβηλῶσαι· ὃν καὶ [i]ἐκρατήσαμεν· 8 παρ’ οὗ δυνήσῃ, αὐ-
τὸς ἀνακρίνας, περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν
αὐτοῦ.

9 [j]Συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

10 Ἀπεκρίθη [k]δὲ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν,
Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε [l]κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος,
[m]εὐθυμότερον τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, 11 δυναμένου σου
[n]γνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσί μοι ἡμέραι [o]δεκαδύο, ἀφ’ ἧς ἀνέβην
προσκυνήσων [p]ἐν Ἱερουσαλήμ· 12 καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με

[a]**23:35** εκελευσε τε αυτον εν τω πραιτωριω ηρωδου φυλασσεσθαι ¦ εκελευσε τε αυτον εν τω πραιτωριω του ηρωδου φυλασσεσθαι ANT PCK TR ¦ κελευσας εν τω πραιτωριω του ηρωδου φυλασσεσθαι αυτον CT [b]**24:1** των πρεσβυτερων 83.4% ¦ πρεσβυτερων τινων CT 14.9% [c]**24:2** κατορθωματων ¦ διορθωματων CT [d]**24:4** πλειον ¦ πλεον PCK [e]**24:4** εγκοπτω ¦ ενκοπτω TH WH [f]**24:4** επιεικεια ¦ επιεικια WH [g]**24:5** κινουντα ¦ κει-νουντα TH [h]**24:5** στασιν ¦ στασεις CT [i]**24:6–8** εκρατησαμεν 8παρ 55.3% ¦ εκρατησαμεν και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κριναι 7παρελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε 8κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σε παρ BYZ ECM 9.3% ¦ εκρατησαμεν και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κριναι 7παρελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε 8κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σου παρ BYZ 5.7% ¦ εκρατησαμεν και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν 7παρελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε 8κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σε παρ ANT TR 1% [Note: The reading printed in ECM is enclosed with double brackets.] [j]**24:9** συνεπεθεντο ¦ συνεθεντο TR [k]**24:10** δε ¦ τε CT [l]**24:10** κριτην ¦ κριτην δικαιον PCK [m]**24:10** ευθυμοτερον ¦ ευθυμως CT [n]**24:11** γνωναι ¦ επιγνωναι CT [o]**24:11** δεκαδυο ¦ η δεκαδυο TR ¦ δωδεκα CT [p]**24:11** εν ¦ εις ANT CT

πρός τινα διαλεγόμενον ἢ [a]ἐπισύστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν
ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν. 13 [b]Οὔτε [c]παραστῆσαί με
[d]δύνανται περὶ ὧν [e]νῦν κατηγοροῦσί μου. 14 Ὁμολογῶ δὲ τοῦτό
σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν, οὕτω λατρεύω τῷ
πατρῴῳ Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς [f]προφήταις
γεγραμμένοις· 15 ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι
προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι [g]νεκρῶν, δικαίων τε
καὶ ἀδίκων. 16 Ἐν τούτῳ [h]δὲ αὐτὸς ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδησιν
[i]ἔχων [j]πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. 17 Δι’ ἐτῶν
δὲ πλειόνων [k]παρεγενόμην ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου
καὶ προσφοράς· 18 ἐν [l]οἷς εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ
ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, [m]τινὲς ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι· 19 οὓς [n]δεῖ
ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρός [o]με. 20 Ἢ αὐτοὶ
οὗτοι εἰπάτωσαν, [p]τί εὗρον [q]ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα, στάντος μου ἐπὶ τοῦ
συνεδρίου, 21 ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς [r]ἔκραξα [s]ἑστὼς ἐν αὐτοῖς,
ὅτι Περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον [t]ὑφ’ ὑμῶν.

22 [u]Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτούς, ἀκριβέστερον
εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, [v]εἰπών, Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ,
διαγνώσομαι τὰ καθ’ ὑμᾶς· 23 διαταξάμενός [w]τε τῷ ἑκατοντάρχῃ τη-
ρεῖσθαι [x]τὸν Παῦλον, ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων
αὐτοῦ ὑπηρετεῖν [y]ἢ προσέρχεσθαι αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινάς, παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ
τῇ [z]γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ, μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐ-
τοῦ περὶ τῆς εἰς [aa]Χριστὸν πίστεως. 25 Διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ

---

[a]**24:12** επισυστασιν ¦ επιστασιν CT [b]**24:13** ουτε ¦ ουδε ECM† NA SBL TH WH [c]**24:13** παραστησαι με ¦ παραστησαι ANT CT PCK SCR [d]**24:13** δυνανται ¦ δυνανται σοι CT [e]**24:13** νυν ¦ νυνι CT [f]**24:14** προφηταις 78.4% ¦ εν τοις προφηταις ANT CT 20.4% [g]**24:15** νεκρων 91.6% ¦ --- CT 6.6% [h]**24:16** δε ¦ δε και ANT ¦ και CT [i]**24:16** εχων ¦ εχειν ANT CT TR [j]**24:16** προς ¦ προς τε PCK [k]**24:17** παρεγενομην ελεημοσυνας ποιησων εις το εθνος μου ¦ ελεημοσυνας ποιησων εις το εθνος μου παρεγενομην CT [l]**24:18** οις ¦ αις CT [m]**24:18** τινες ¦ τινες δε CT ST [n]**24:19** δει ¦ εδει ANT CT PCK SCR [o]**24:19** με ¦ εμε CT [p]**24:20** τί ¦ εἴ τι TR [q]**24:20** εν εμοι ¦ --- CT [r]**24:21** εκραξα ¦ εκεκραξα CT [s]**24:21** εστως εν αυτοις ¦ εν αυτοις εστως CT [t]**24:21** υφ ¦ εφ CT [u]**24:22** ακουσας δε ταυτα ο φηλιξ ανεβαλετο αυτους 80.7% ¦ ανεβαλετο δε αυτους ο φηλιξ CT 4.1% [v]**24:22** ειπων ¦ ειπας CT [w]**24:23** τε ¦ --- CT [x]**24:23** τον παυλον ¦ αυτον CT [y]**24:23** η προσερχεσθαι ¦ --- CT [z]**24:24** γυναικι ¦ γυναικι αυτου ANT ECM* TR ¦ ιδια γυναικι ECM† NA SBL TH WH [aa]**24:24** χριστον ¦ χριστον ιησουν CT PCK

δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος [a]ἔσεσθαι, ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη, Τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε· 26 ἅμα [b]καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου, [c]ὅπως λύσῃ αὐτόν· διὸ καὶ πυκνότερον [d]αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. 27 Διετίας δὲ πληρωθείσης, ἔλαβε διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων [e]τε [f]χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

25 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ [g]ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ [h]Καισαρείας. 2 Ἐνεφάνισαν [i]δὲ αὐτῷ [j]ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν, 3 αἰτούμενοι χάριν κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. 4 Ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη, τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον [k]ἐν Καισαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι. 5 Οἱ οὖν [l]δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησί, [m]συγκαταβάντες, εἴ τί ἐστιν [n]ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ.

6 Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας [o]πλείους ἢ δέκα, καταβὰς εἰς [p]Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. 7 Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, [q]περιέστησαν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα [r]αἰτιώματα [s]φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι, 8 [t]ἀπολογουμένου αὐτοῦ ὅτι Οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερόν, οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον. 9 Ὁ Φῆστος δὲ [u]τοῖς Ἰουδαίοις θέλων χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπε, Θέλεις εἰς [v]Ἱεροσόλυμα ἀναβάς, ἐκεῖ περὶ τούτων [w]κρίνεσθαι [x]ἐπ᾽

[a]**24:25** εσεσθαι ¦ --- CT [b]**24:26** και ¦ δε και ANT TR [c]**24:26** οπως λυση αυτον ¦ --- CT [d]**24:26** αυτον ¦ --- PCK [e]**24:27** τε ¦ δε ANT ECM* PCK [f]**24:27** χαριτας ¦ χαριν ANT ¦ χαριτα CT [g]**25:1** επαρχια ¦ επαρχεια CT [h]**25:1** καισαρειας ¦ καισαριας WH [i]**25:2** δε ¦ τε CT [j]**25:2** ο αρχιερευς ¦ οι αρχιερεις CT PCK [k]**25:4** εν καισαρεια ¦ εις καισαρειαν ECM NA SBL TH ¦ εις καισαριαν WH [l]**25:5** δυνατοι εν υμιν φησι ¦ εν υμιν φησι δυνατοι CT [m]**25:5** συγκαταβαντες ¦ συνκαταβαντες TH WH [n]**25:5** εν τω ανδρι τουτω 72.6% ¦ εν τω ανδρι ατοπον CT 9.3% ¦ ατοπον εν τω ανδρι τουτω SCR 2.9% [o]**25:6** πλειους ¦ ου πλειους οκτω CT [p]**25:6** καισαρειαν ¦ καισαριαν WH [q]**25:7** περιεστησαν ¦ περιεστησαν αυτον CT [r]**25:7** αιτιωματα ¦ αιτιαματα BYZ PCK TR [s]**25:7** φεροντες κατα του παυλου ¦ καταφεροντες CT [t]**25:8** απολογουμενου αυτου ¦ του παυλου απολογουμενου CT [u]**25:9** τοις ιουδαιοις θελων ¦ θελων τοις ιουδαιοις ANT CT [v]**25:9** ιεροσολυμα ¦ ιερουσαλημ ANT [w]**25:9** κρινεσθαι ¦ κριθηναι CT [x]**25:9** επ ¦ υπ PCK

ἐμοῦ; [10] Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, [a]Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἑστώς εἰμι,
οὗ με δεῖ κρίνεσθαι· Ἰουδαίους οὐδὲν [b]ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον
ἐπιγινώσκεις. [11] Εἰ μὲν [c]γὰρ ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ
παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσί
μου, οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.
[12] Τότε ὁ Φῆστος [d]συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη,
Καίσαρα ἐπικέκλησαι; Ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

[13] Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερ-
νίκη κατήντησαν εἰς [e]Καισάρειαν, [f]ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον. [14] Ὡς
δὲ πλείους ἡμέρας [g]διέτριβεν ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ
κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων, Ἀνήρ τίς ἐστι [h]καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλι-
κος δέσμιος, [15] περὶ οὗ, γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατʼ αὐ-
τοῦ [i]δίκην. [16] Πρὸς οὓς ἀπεκρίθην, ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χα-
ρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον [j]εἰς ἀπώλειαν, πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ
πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ
ἐγκλήματος. [17] Συνελθόντων οὖν [k]αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν
ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν
ἄνδρα· [18] περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν [l]ἐπέφερον
ὧν [m]ὑπενόουν ἐγώ, [19] ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας
εἶχον πρὸς αὐτόν, καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦ-
λος ζῆν. [20] Ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ [n]τὴν περὶ [o]τούτου ζήτησιν, ἔλεγον, εἰ
βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς [p]Ἱερουσαλήμ, κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων.
[21] Τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σε-
βαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτόν, ἕως οὗ [q]πέμψω αὐτὸν
πρὸς Καίσαρα. [22] Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον [r]ἔφη, Ἐβουλόμην καὶ
αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. [s]Ὁ δέ, Αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

---

[a]**25:10** επι του βηματος καισαρος εστως ¦ εστως επι του βηματος καισαρος WH [b]**25:10** ηδικησα ¦ ηδικηκα TH WH [c]**25:11** γαρ ¦ ουν CT [d]**25:12** συλλαλησας ¦ συνλαλησας TH WH [e]**25:13** καισαρειαν ¦ καισαριαν WH [f]**25:13** ασπασαμενοι ¦ ασπασομενοι ANT BYZ PCK TR [g]**25:14** διετριβεν ¦ διετριβον ANT BYZ CT PCK TR [h]**25:14** καταλελειμμενος ¦ καταλελιμμενος WH [i]**25:15** δικην ¦ καταδικην CT [j]**25:16** εις απωλειαν 89.9% ¦ --- CT 7.4% [k]**25:17** αυτων 87.4% ¦ --- SBL WH 7% [l]**25:18** επεφερον ¦ εφερον CT [m]**25:18** υπενοουν εγω ¦ εγω υπενοουν πονηρων NA SBL WH ¦ εγω υπενοουν πονηραν ECM TH [n]**25:20** την περι ¦ περι την PCK ¦ εις την περι ECM* TR [o]**25:20** τουτου ¦ τουτων CT PCK [p]**25:20** ιερουσαλημ ¦ ιεροσολυμα ANT CT [q]**25:21** πεμψω ¦ αναπεμψω CT [r]**25:22** εφη ¦ --- CT [s]**25:22** ο δε ¦ --- CT

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον, ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ
πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον, σύν τε [a]τοῖς
χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ’ ἐξοχὴν [b]οὖσι τῆς πόλεως, καὶ κελεύ-
σαντος τοῦ Φήστου, ἤχθη ὁ Παῦλος. 24 Καί φησιν ὁ Φῆστος, Ἀγρίππα
βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ [c]συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον
περὶ οὗ [d]πᾶν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων [e]ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσο-
λύμοις καὶ ἐνθάδε, [f]ἐπιβοῶντες μὴ δεῖν [g]ζῆν αὐτὸν μηκέτι. 25 Ἐγὼ
δὲ [h]καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον [i]θανάτου αὐτὸν πεπραχέναι, [j]καὶ αὐ-
τοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστόν, ἔκρινα πέμπειν [k]αὐτόν.
26 Περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω. Διὸ προήγαγον αὐτὸν
ἐφ’ ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως
γενομένης σχῶ [l]τι γράψαι. 27 Ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον,
μὴ καὶ τὰς κατ’ αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

26 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, Ἐπιτρέπεταί σοι [m]ὑπὲρ σε-
αυτοῦ λέγειν. Τότε ὁ Παῦλος [n]ἀπελογεῖτο, ἐκτείνας τὴν χεῖρα,
2 Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἥγημαι
ἐμαυτὸν μακάριον [o]ἐπὶ σοῦ μέλλων ἀπολογεῖσθαι σήμερον· 3 μάλιστα
γνώστην ὄντα [p]σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους [q]ἠθῶν τε καὶ ζητημά-
των· διὸ δέομαί [r]σου, μακροθύμως ἀκοῦσαί μου.

4 Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου [s]τὴν ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ’ ἀρχῆς
γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου [t]ἐν Ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες [u]οἱ
Ἰουδαῖοι, 5 προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι
κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα
Φαρισαῖος. 6 Καὶ νῦν ἐπ’ ἐλπίδι τῆς [v]πρὸς τοὺς [w]πατέρας ἐπαγγελίας
γενομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἕστηκα κρινόμενος, 7 εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον
ἡμῶν ἐν [x]ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι·

---

[a]**25:23** τοις ¦ --- CT [b]**25:23** ουσι ¦ --- CT [c]**25:24** συμπαροντες ¦ συνπαροντες TH WH [d]**25:24** παν ¦ απαν CT [e]**25:24** ενετυχον ¦ ενετυχε WH [f]**25:24** επιβοωντες ¦ βοωντες CT [g]**25:24** ζην αυτον ¦ αυτον ζην CT [h]**25:25** καταλαβομενος ¦ κατελαβομην CT [i]**25:25** θανατου αυτον ¦ αυτον θανατου CT [j]**25:25** και ¦ --- CT [k]**25:25** αυτον ¦ --- CT [l]**25:26** τι γράψαι ¦ τί γράψω CT [m]**26:1** υπερ ¦ περι ECM NA [n]**26:1** απελογειτο εκτεινας την χειρα ¦ εκτεινας την χειρα απελογειτο ANT CT [o]**26:2** επι σου μελλων απολογεισθαι σημερον ¦ μελλων απολογεισθαι επι σου σημερον TR ¦ επι σου μελλων σημερον απολογεισθαι CT [p]**26:3** σε ¦ σε ειδως SCR [q]**26:3** ηθων ¦ εθων ANT BYZ CT PCK TR [r]**26:3** σου ¦ --- CT [s]**26:4** την ¦ --- WH [t]**26:4** εν ¦ εν τε CT [u]**26:4** οι ¦ --- ECM* SBL TH WH [v]**26:6** προς ¦ εις ECM† NA SBL TH WH [w]**26:6** πατερας ¦ πατερας ημων CT [x]**26:7** εκτενεια ¦ εκτενια PCK

περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι, [a]βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὑπὸ Ἰουδαίων. [8]Τί
ἄπιστον κρίνεται παρ᾽ ὑμῖν, εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς ἐγείρει;

[9]Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζω-
ραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι· [10]ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις,
καὶ [b]πολλοὺς τῶν ἁγίων ἐγὼ [c]φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρ-
χιερέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον.
[11]Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτούς, ἠνάγκα-
ζον βλασφημεῖν· περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ
εἰς τὰς ἔξω πόλεις.

[12]Ἐν οἷς [d]καὶ πορευόμενος εἰς [e]τὴν Δαμασκὸν μετ᾽ ἐξουσίας καὶ
ἐπιτροπῆς τῆς [f]παρὰ τῶν ἀρχιερέων, [13]ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶ-
δον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμψαν
με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. [14]Πάντων [g]δὲ καταπεσόντων
ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν [h]λαλοῦσαν πρός με καὶ λέγουσαν
τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ, Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; Σκληρόν σοι πρὸς
κέντρα λακτίζειν. [15]Ἐγὼ δὲ [i]εἶπον, Τίς εἶ, Κύριε; Ὁ [j]δὲ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι
Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. [16][k]Ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας
σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρ-
τυρα ὧν τε [l]εἶδες ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, [17]ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ
καὶ [m]τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς [n]ἐγώ σε ἀποστέλλω, [18]ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς
αὐτῶν, [o]τοῦ ὑποστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ
Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κλῆρον
ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ.

[19]Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ
ὀπτασίᾳ, [20]ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτον [p]καὶ Ἱεροσολύμοις, εἰς
πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, [q]ἀπαγγέλλων
μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα

---

[a]**26:7** βασιλευ αγριππα υπο ιουδαιων ¦ βασιλευ αγριππα υπο των ιουδαιων ANT TR ¦ υπο ιουδαιων βασιλευ CT [b]**26:10** πολλους ¦ πολλους τε CT [c]**26:10** φυλακαις ¦ εν φυλακαις ANT CT [d]**26:12** και ¦ --- CT [e]**26:12** την ¦ --- PCK [f]**26:12** παρα ¦ --- CT [g]**26:14** δε ¦ τε CT [h]**26:14** λαλουσαν προς με και λεγουσαν 74% ¦ λεγουσαν προς με CT 8.4% [i]**26:15** ειπον ¦ ειπα CT [j]**26:15** δε ¦ δε κυριος CT [k]**26:16** αλλα ¦ αλλ ECM NA28 [l]**26:16** ειδες ¦ ειδες με ECM† NA SBL TH WH [m]**26:17** των ¦ εκ των CT [n]**26:17** εγω σε αποστελλω ¦ νυν σε αποστελλω TR ¦ εγω αποστελλω σε ECM† NA SBL TH WH ¦ εγω εξαποστελω σε ECM* [o]**26:18** του υποστρεψαι ¦ του επιστρεψαι ANT BYZ CT PCK ST ¦ και επιστρεψαι SCR [p]**26:20** και ιεροσολυμοις εις ¦ τε και ιεροσολυμοις CT [q]**26:20** απαγγελλων ¦ απαγγελλω ANT PCK ¦ απηγγελλον CT SCR

πράσσοντας. 21 Ἕνεκα τούτων [a]οἱ Ἰουδαῖοί με συλλαβόμενοι [b]ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. 22 Ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς [c]παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα [d]μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων [e]γίνεσθαι καὶ [f]Μωϋσῆς, 23 εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ [g]λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι.

24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ [h]ἔφη, Μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. 25 Ὁ [i]δέ, Οὐ μαίνομαι, φησί, κράτιστε Φῆστε, [j]ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. 26 Ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν [k]καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν [l]τι τούτων οὐ πείθομαι [m]οὐδέν· οὐ [n]γὰρ ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. 27 Πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; Οἶδα ὅτι πιστεύεις. 28 Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον [o]ἔφη, Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν [p]γενέσθαι. 29 Ὁ δὲ Παῦλος [q]εἶπεν, Εὐξαίμην ἂν τῷ Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν [r]πολλῷ οὐ μόνον σέ, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος [s]κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.

30 [t]Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμών, ἥ τε Βερνίκη, καὶ οἱ [u]συγκαθήμενοι αὐτοῖς· 31 καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες ὅτι Οὐδὲν θανάτου [v]ἄξιον ἢ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. 32 Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη, Ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

27 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατον-

[a]**26:21** οι ιουδαιοι με ¦ με οι ιουδαιοι ANT BYZ HF PCK TR ¦ με ιουδαιοι CT [b]**26:21** εν ¦ οντα εν ECM† NA [c]**26:22** παρα ¦ απο CT [d]**26:22** μαρτυρομενος ¦ μαρτυρουμενος TR [e]**26:22** γινεσθαι ¦ γενεσθαι ANT [f]**26:22** μωυσης ¦ μωσης HF TR [g]**26:23** λαω ¦ τε λαω CT PCK [h]**26:24** εφη ¦ φησι CT [i]**26:25** δε ¦ δε παυλος CT [j]**26:25** αλλα ¦ αλλ ECM NA28 TR [k]**26:26** και ¦ --- WH [l]**26:26** τι ¦ --- SBL WH [m]**26:26** ουδεν ¦ ουθεν CT [n]**26:26** γαρ ¦ γαρ εστιν ANT CT TR [o]**26:28** εφη ¦ --- CT [p]**26:28** γενεσθαι 96.5% ¦ ποιησαι CT 3.5% [q]**26:29** ειπεν ¦ --- CT [r]**26:29** πολλω ¦ μεγαλω CT [s]**26:29** καγω ¦ και εγω ECM NA SBL WH [t]**26:30** και ταυτα ειποντος αυτου ανεστη ¦ ανεστη τε CT [u]**26:30** συγκαθημενοι ¦ συνκαθημενοι TH WH [v]**26:31** αξιον η δεσμων ¦ η δεσμων αξιον τι ECM NA SBL TH ¦ η δεσμων αξιον WH

τάρχῃ, ὀνόματι Ἰουλίῳ, [a]σπείρης Σεβαστῆς. 2 Ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ
[b]Ἀδραμυττηνῷ, [c]μέλλοντες πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνή-
χθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως. 3 Τῇ
τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα· φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ
χρησάμενος ἐπέτρεψε πρὸς [d]τοὺς φίλους [e]πορευθέντα ἐπιμελείας τυ-
χεῖν. 4 Κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς
ἀνέμους εἶναι ἐναντίους. 5 Τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμ-
φυλίαν διαπλεύσαντες, [f]κατήλθομεν εἰς [g]Μύρα τῆς Λυκίας. 6 Κἀκεῖ
εὑρὼν ὁ [h]ἑκατόνταρχος πλοῖον Ἀλεξανδρῖνον πλέον εἰς [i]τὴν Ἰταλίαν,
ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. 7 Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες,
καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου,
ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην· 8 μόλις τε παραλεγόμενοι
αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς Λιμένας, ᾧ ἐγγὺς
[j]ἦν πόλις [k]Λασαία.

9 Ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς
τοῦ πλοός, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει
ὁ Παῦλος 10 λέγων αὐτοῖς, Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ
πολλῆς ζημίας, οὐ μόνον τοῦ [l]φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν
ψυχῶν ἡμῶν, μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 Ὁ δὲ [m]ἑκατοντάρχης
τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ [n]ἐπείθετο μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ [o]τοῦ
Παύλου λεγομένοις. 12 Ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς
παραχειμασίαν, οἱ [p]πλείους ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι [q]κἀκεῖθεν, εἴ
πως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς
Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον.

13 Ὑποπνεύσαντος δὲ νότου, δόξαντες τῆς προθέσεως
κεκρατηκέναι, ἄραντες [r]ἆσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 Μετ᾽
οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ᾽ αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός, ὁ καλούμενος
[s]Εὐροκλύδων· 15 συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυναμένου

---

[a] **27:1** σπειρης ¦ σπειρας PCK [b] **27:2** αδραμυττηνω ¦ ατραμυτινω PCK ¦ αδραμυντηνω WH [c] **27:2** μελλοντες πλειν ¦ μελλοντι πλειν εις CT [d] **27:3** τους ¦ --- ST [e] **27:3** πορευθεντα ¦ πορευθεντι CT [f] **27:5** κατηλθομεν ¦ κατηχθημεν PCK ¦ κατηλθαμεν WH [g] **27:5** μυρα ¦ μυρρα WH [h] **27:6** εκατονταρχος ¦ εκατονταρχης ANT CT [i] **27:6** την ¦ --- PCK [j] **27:8** ην πολις ¦ πολις ην NA [k] **27:8** λασαια ¦ λασεα TH WH [l] **27:10** φορτιου ¦ φορτου ANT PCK TR [m] **27:11** εκατονταρχης ¦ εκατονταρχος BYZ PCK TR [n] **27:11** επειθετο μαλλον ¦ μαλλον επειθετο CT [o] **27:11** του ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [p] **27:12** πλειους ¦ πλειονες CT [q] **27:12** κακειθεν ¦ εκειθεν CT PCK [r] **27:13** ἆσσον ¦ Ἄσσον ST [s] **27:14** ευροκλυδων 95.1% ¦ ευρακυλων CT 0.8%

ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. [16]Νησίον δέ τι
ὑποδραμόντες καλούμενον [a]Κλαύδην [b]μόλις ἰσχύσαμεν περικρατεῖς
γενέσθαι τῆς σκάφης· [17]ἣν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες
τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν [c]Σύρτην ἐκπέσωσι, χαλάσαντες
τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. [18]Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ
ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο· [19]καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ
πλοίου [d]ἐρρίψαμεν. [20]Μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων
ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν
περιῃρεῖτο [e]πᾶσα ἐλπὶς τοῦ σῴζεσθαι ἡμᾶς.

[21]Πολλῆς [f]δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ
αὐτῶν εἶπεν, Ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι
ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. [22]Καὶ
τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ
ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου. [23]Παρέστη γάρ μοι [g]ταύτῃ τῇ νυκτὶ [h]ἄγγελος
τοῦ Θεοῦ, οὗ εἰμι, ᾧ καὶ λατρεύω, [24]λέγων, Μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καί-
σαρί σε δεῖ παραστῆναι· καὶ ἰδού, κεχάρισταί σοι ὁ Θεὸς πάντας τοὺς
πλέοντας μετὰ σοῦ. [25]Διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ Θεῷ ὅτι
οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. [26]Εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ
ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

[27]Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο, διαφερομένων ἡμῶν
ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν
τινὰ αὐτοῖς χώραν· [28]καὶ βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι· βραχὺ
δὲ διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εὗρον ὀργυιὰς δεκαπέντε·
[29]φοβούμενοί τε [i]μήπως εἰς τραχεῖς τόπους [j]ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης
ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας, ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι. [30]Τῶν δὲ
ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην
εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ [k]πρῴρας [l]μελλόντων ἀγκύρας
ἐκτείνειν, [31]εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις,

---

[a]**27:16** κλαυδην ¦ καυδα ECM NA SBL WH ¦ κλαυδα TH [b]**27:16** μολις ισχυσαμεν ¦ ισχυσαμεν μολις CT [c]**27:17** συρτην ¦ συρτιν ANT CT PCK TR [d]**27:19** ερριψαμεν ¦ ερριψαν ECM NA SBL TH ¦ εριψαν WH [e]**27:20** πασα ελπις ¦ ελπις πασα ECM[†] NA SBL TH WH [f]**27:21** δε ¦ τε CT [g]**27:23** ταυτη τη νυκτι ¦ τη νυκτι ταυτη ANT TR [h]**27:23** αγγελος του θεου ου ειμι ω και λατρευω ¦ του θεου ου ειμι εγω ω και λατρευω αγγελος NA ¦ του θεου ου ειμι ω και λατρευω αγγελος ECM SBL TH WH [i]**27:29** μηπως εις ¦ μη που κατα CT [j]**27:29** εκπεσωμεν ¦ εκπεσωσιν ST [k]**27:30** πρωρας ¦ πρωρης ECM NA SBL WH [l]**27:30** μελλοντων αγκυρας ¦ αγκυρας μελλοντων CT

Ἐὰν μὴ οὗτοι [a]μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.
32 Τότε [b]οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς σκάφης, καὶ εἴασαν
αὐτὴν ἐκπεσεῖν.

33 Ἄχρι δὲ οὗ [c]ἤμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος
ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων, Τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον
ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε, [d]μηδὲν προσλαβόμενοι.
34 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς [e]προσλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς
[f]ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ [g]ἐκ τῆς κεφαλῆς
πεσεῖται. 35 [h]Εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρίστησε τῷ
Θεῷ ἐνώπιον πάντων· καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. 36 Εὔθυμοι δὲ
γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37 [i]Ἦμεν δὲ [j]ἐν τῷ
πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαί, [k]διακόσιαι ἑβδομήκοντα ἕξ. 38 Κορεσθέντες
δὲ [l]τῆς τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν
θάλασσαν.

39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον· κόλπον δέ
τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν [m]ἐβουλεύσαντο, εἰ [n]δυνατόν,
[o]ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. 40 Καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θά-
λασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπάραντες τὸν
[p]ἀρτέμονα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. 41 Περιπεσόντες δὲ
εἰς τόπον διθάλασσον [q]ἐπώκειλαν τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρῷρα ἐρείσασα
[r]ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας [s]τῶν κυμάτων.
42 Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι,
μή τις ἐκκολυμβήσας [t]διαφύγῃ. 43 Ὁ δὲ [u]ἑκατόνταρχος, βουλόμενος
διασῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέ
τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾷν [v]ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν

---

[a]**27:31** μεινωσιν εν τω πλοιω ¦ εν τω πλοιω μεινωσιν PCK [b]**27:32** οι στρατιωται απεκοψαν ¦ απεκοψαν οι στρατιωται CT [c]**27:33** ημελλεν ημερα ¦ εμελλεν ημερα ANT BYZ PCK TR ¦ ημερα ημελλε CT [d]**27:33** μηδεν ¦ μηθεν CT [e]**27:34** προσλαβειν ¦ μεταλαβειν ANT CT PCK [f]**27:34** υμετερας ¦ ημετερας PCK [g]**27:34** εκ της κεφαλης πεσειται ¦ απο της κεφαλης απολειται CT [h]**27:35** ειπων ¦ ειπας CT [i]**27:37** ημεν ¦ ημεθα ECM† NA SBL TH WH [j]**27:37** εν τω πλοιω αι πασαι ψυχαι ¦ αι πασαι ψυχαι εν τω πλοιω CT [k]**27:37** διακοσιαι ¦ ως WH [l]**27:38** της ¦ --- ANT BYZ CT PCK TR [m]**27:39** εβουλευσαντο ¦ εβουλευοντο CT [n]**27:39** δυνατον ¦ δυναιντο ANT CT TR [o]**27:39** εξωσαι ¦ εκσωσαι WH [p]**27:40** αρτεμονα ¦ αρτεμωνα ANT CT [q]**27:41** επωκειλαν ¦ επεκειλαν CT [r]**27:41** εμεινεν ¦ εμενεν PCK [s]**27:41** των κυματων 97.2% ¦ --- SBL WH 1.2% [t]**27:42** διαφυγη ¦ διαφυγοι ANT TR [u]**27:43** εκατονταρχος ¦ εκατονταρχης ANT CT [v]**27:43** απορριψαντας ¦ αποριψαντας CT

ἐξιέναι· 44 καὶ τοὺς λοιπούς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. Καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

28 Καὶ διασωθέντες, τότε [a]ἐπέγνωσαν ὅτι [b]Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖ-
ται. 2 Οἱ [c]δὲ βάρβαροι [d]παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρω-
πίαν ἡμῖν· [e]ἀνάψαντες γὰρ πυράν, προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν
ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα, καὶ διὰ τὸ ψῦχος. 3 Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου
φρυγάνων [f]πλῆθος, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα [g]ἐκ τῆς θέρμης
[h]διεξελθοῦσα [i]καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ. 4 Ὡς δὲ [j]εἶδον οἱ βάρβαροι
κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, [k]ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους,
Πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσ-
σης ἡ Δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. 5 Ὁ μὲν οὖν, [l]ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ
πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν. 6 Οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρα-
σθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων,
καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, [m]μεταβαλλόμενοι
ἔλεγον [n]θεὸν αὐτὸν εἶναι.

7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς
νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς [o]τρεῖς ἡμέρας φιλο-
φρόνως ἐξένισεν. 8 Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ
[p]δυσεντερίᾳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθών,
καὶ προσευξάμενος, [q]ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. 9 Τούτου
[r]οὖν γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ [s]ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ προ-
σήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο· 10 οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς,
καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς [t]τὴν χρείαν.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας [u]ἤχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ
νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ Διοσκούροις. 12 Καὶ καταχθέντες εἰς
Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς· 13 ὅθεν [v]περιελθόντες κατην-

[a] **28:1** επεγνωσαν ¦ επεγνωμεν CT [b] **28:1** μελιτη ¦ μελιτηνη WH [c] **28:2** δε ¦ τε CT [d] **28:2** παρειχον ¦ παρειχαν TH WH [e] **28:2** αναψαντες ¦ αψαντες CT [f] **28:3** πληθος ¦ τι πληθος CT [g] **28:3** εκ ¦ απο ANT CT [h] **28:3** διεξελθουσα ¦ εξελθουσα BYZ CT PCK TR [i] **28:3** καθηψε ¦ καθηψατο PCK [j] **28:4** ειδον ¦ ειδαν WH [k] **28:4** ελεγον προς αλληλους ¦ προς αλληλους ελεγον CT [l] **28:5** αποτιναξας ¦ αποτιναξαμενος ECM PCK [m] **28:6** μεταβαλλομενοι ¦ μεταβαλομενοι CT [n] **28:6** θεον αυτον ειναι ¦ αυτον ειναι θεον ECM† NA SBL TH WH [o] **28:7** τρεις ημερας ¦ ημερας τρεις WH [p] **28:8** δυσεντερια ¦ δυσεντεριω ANT CT [q] **28:8** επιθεις ¦ και επιθεις ANT [r] **28:9** ουν ¦ δε CT [s] **28:9** εχοντες ασθενειας εν τη νησω ¦ εν τη νησω εχοντες ασθενειας CT [t] **28:10** την χρειαν ¦ τας χρειας CT [u] **28:11** ηχθημεν ¦ ανηχθημεν ANT BYZ CT HF PCK TR [v] **28:13** περιελθοντες ¦ περιελοντες ECM† NA SBL WH

τήσαμεν εἰς Ῥήγιον, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου, δευτε-
ραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους· 14 οὗ εὑρόντες ἀδελφούς, παρεκλήθημεν
[a]ἐπ᾽ αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην [b]ἤλθομεν.
15 Κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, [c]ἐξῆλθον εἰς ἀπάν-
τησιν [d]ἡμῖν ἄχρις Ἀππίου Φόρου καὶ Τριῶν Ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ
Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος.
16 Ὅτε δὲ [e]ἤλθομεν εἰς Ῥώμην, [f]ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκε τοὺς
δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ· τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ᾽ ἑαυ-
τόν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.
17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς [g]συγκαλέσασθαι [h]τὸν Παῦλον
τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε
πρὸς αὐτούς, [i]Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ
τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς
χεῖρας τῶν Ῥωμαίων· 18 οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι,
διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. 19 Ἀντιλεγόντων
δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς
τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι [j]κατηγορῆσαι. 20 Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν
παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· [k]ἕνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος
τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι. 21 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν [l]εἶπον,
Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε
παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέ τι [m]περὶ σοῦ
πονηρόν. 22 Ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ
τῆς αἱρέσεως ταύτης γνωστόν [n]ἐστιν ἡμῖν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.
23 Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, [o]ἧκον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν
πλείονες· οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,
πείθων τε αὐτοὺς [p]τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπό τε τοῦ νόμου [q]Μωϋσέως

[a]**28:14** επ ¦ παρ CT [b]**28:14** ηλθομεν ¦ ηλθαμεν CT [c]**28:15** εξηλθον ¦ ηλθαν ECM† NA SBL TH WH [d]**28:15** ημιν ¦ ημων ECM* [e]**28:16** ηλθομεν ¦ εισηλθομεν ECM NA SBL TH ¦ εισηλθαμεν WH [f]**28:16** ο εκατονταρχος παρεδωκε τους δεσμιους τω στρατοπεδαρχη τω δε παυλω επετραπη 64.6% ¦ ο εκατονταρχος παρεδωκε τους δεσμιους τω στρατοπεδαρχω τω δε παυλω επετραπη BYZ HF 19.2% ¦ επετραπη τω παυλω CT 4.4% ¦ ο εκατονταρχης παρεδωκε τους δεσμιους τω στρατοπεδαρχη τω δε παυλω επετραπη ANT 0% [g]**28:17** συγκαλεσασθαι ¦ συνκαλεσασθαι TH WH [h]**28:17** τον παυλον ¦ αυτον CT [i]**28:17** ανδρες αδελφοι εγω ¦ εγω ανδρες αδελφοι CT [j]**28:19** κατηγορησαι ¦ κατηγορειν CT [k]**28:20** ενεκεν ¦ εινεκεν WH [l]**28:21** ειπον ¦ ειπαν CT [m]**28:21** περι σου πονηρον ¦ πονηρον περι σου PCK [n]**28:22** εστιν ημιν ¦ ημιν εστιν CT [o]**28:23** ηκον ¦ ηλθον ECM NA TH ¦ ηλθαν WH [p]**28:23** τα ¦ --- CT [q]**28:23** μωυσεως ¦ μωσεως HF TR ¦ μωυσεος PCK

καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας. 24 Καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο
τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν. 25 Ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς
ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι Καλῶς τὸ
Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐλάλησε διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς
πατέρας [a]ἡμῶν, 26 [b]λέγον,

Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ [c]εἰπόν,
Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε·
καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.
27 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,
καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν,
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν·
μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς,
καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι,
καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι,
καὶ [d]ἰάσομαι αὐτούς.

28 Γνωστὸν οὖν [e]ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη [f]τὸ σωτήριον τοῦ
Θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται. 29 [g]Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ
Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν.

30 [h]Ἔμεινε δὲ [i]ὁ Παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπε-
δέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, 31 κηρύσσων τὴν βα-
σιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ,
μετὰ πάσης παρρησίας, ἀκωλύτως.

---

[a]**28:25** ημων ¦ υμων CT [b]**28:26** λεγον ¦ λεγων ECM† NA SBL TH WH [c]**28:26** ειπον ¦ ειπε TR [d]**28:27** ιασομαι ¦ ιασωμαι BYZ PCK TR [e]**28:28** εστω υμιν ¦ υμιν εστω WH [f]**28:28** το ¦ τουτο το ANT CT [g]**28:29** και ταυτα αυτου ειποντος απηλθον οι ιουδαιοι πολλην εχοντες εν εαυτοις συζητησιν 87.6% ¦ --- NA SBL TH WH 4.6% [Note: ECM encloses this text with double brackets.] [h]**28:30** εμεινε ¦ ενεμεινε CT [i]**28:30** ο παυλος ¦ --- CT

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

1 Παῦλος, δοῦλος [a]Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρισμέ-
νος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ, 2 ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν
αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις, 3 περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρ-
ματος [b]Δαυὶδ κατὰ σάρκα, 4 τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει,
κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν, 5 δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πί-
στεως ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, 6 ἐν οἷς ἐστε καὶ
ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ· 7 πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς
Θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν
καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ [c]ὑπὲρ
πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ.
9 Μάρτυς γάρ μού ἐστιν ὁ Θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν
τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι,
10 πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμενος, εἴ πως ἤδη ποτὲ εὐο-
δωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. 11 Ἐπιποθῶ
γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικόν, εἰς τὸ στη-
ριχθῆναι ὑμᾶς, 12 τοῦτο δέ ἐστι, [d]συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς
ἐν ἀλλήλοις πίστεως ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. 13 Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν,
ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς—καὶ ἐκωλύθην
ἄχρι τοῦ δεῦρο—ἵνα [e]τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς
λοιποῖς ἔθνεσιν. 14 Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις

---

[a] **1:1** ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου NA SBL [b] **1:3** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [c] **1:8** υπερ ¦ περι CT [d] **1:12** συμπαρακληθηναι ¦ συνπαρακληθηναι TH WH [e] **1:13** τινα καρπον ¦ καρπον τινα TR

ὀφειλέτης εἰμί· 15 οὕτω τὸ κατ᾽ ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ
εὐαγγελίσασθαι.

16 Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον [a]τοῦ Χριστοῦ· δύναμις γὰρ
Θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ
Ἕλληνι. 17 Δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως
εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται, Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ᾽ οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν
καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων· 19 διότι
τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ [b]γὰρ Θεὸς αὐτοῖς
ἐφανέρωσε. 20 Τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιή-
μασι νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς
τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους· 21 διότι γνόντες τὸν Θεόν, οὐχ ὡς Θεὸν
ἐδόξασαν ἢ [c]εὐχαρίστησαν, [d]ἀλλ᾽ ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς
αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. 22 Φάσκοντες εἶναι
σοφοὶ ἐμωράνθησαν, 23 καὶ [e]ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ
ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων
καὶ ἑρπετῶν.

24 Διὸ [f]καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν
καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν
[g]ἑαυτοῖς· 25 οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει,
καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς
ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

26 Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ
θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν·
27 ὁμοίως [h]τε καὶ οἱ [i]ἄρρενες, ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας,
ἐξεκαύθησαν [j]ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν
ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης
αὐτῶν ἐν [k]ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.

28 Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει,
παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα,
29 πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, [l]πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ·

---

[a] **1:16** του χριστου ¦ --- CT [b] **1:19** γαρ θεος ¦ θεος γαρ CT [c] **1:21** ευχαριστησαν ¦ ηυχαριστησαν CT [d] **1:21** αλλ ¦ αλλα SBL WH [e] **1:23** ηλλαξαν ¦ ηλλαξαντο PCK [f] **1:24** και ¦ --- CT [g] **1:24** ἑαυτοῖς ¦ αὐτοῖς ANT CT [h] **1:27** τε ¦ δε ANT BYZ ¦ --- PCK [i] **1:27** αρρενες ¦ αρσενες ANT CT SCR [j] **1:27** εν ¦ --- PCK [k] **1:27** ἑαυτοῖς ¦ αὐτοῖς WH [l] **1:29** πορνεια ¦ --- CT

μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, [a]κακοηθείας· ψιθυριστάς,
30 καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας,
ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, 31 ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους,
ἀστόργους, [b]ἀσπόνδους, ἀνελεήμονας· 32 οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ
Θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν,
οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσουσι.

2 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις
τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις, τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων.
2 Οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστι κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ
τοιαῦτα πράσσοντας. 3 Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ
τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ
Θεοῦ; 4 Ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ
τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς
μετάνοιάν σε ἄγει; 5 Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον
καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως
[c]καὶ δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, 6 ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐ-
τοῦ· 7 τοῖς μὲν καθ᾽ ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρ-
σίαν ζητοῦσι, ζωὴν αἰώνιον· 8 τοῖς δὲ ἐξ [d]ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι [e]μὲν
τῇ ἀληθείᾳ πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, [f]θυμὸς καὶ ὀργή, 9 θλίψις καὶ στε-
νοχωρία, ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν,
Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος· 10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ
τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι· 11 οὐ γάρ
ἐστι [g]προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ.
12 Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν
νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· 13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ [h]τοῦ νό-
μου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ᾽ οἱ ποιηταὶ [i]τοῦ νόμου δικαιωθήσονται.
14 Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου [j]ποιῇ, οὗτοι,
νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμος· 15 οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον
τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, [k]συμμαρτυρούσης αὐτῶν
τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων

[a] **1:29** κακοηθειας ¦ κακοηθιας WH [b] **1:31** ασπονδους ¦ --- CT [c] **2:5** και ¦ --- CT TR [d] **2:8** εριθειας ¦ εριθιας WH [e] **2:8** μεν ¦ --- CT [f] **2:8** θυμος και οργη ¦ οργη και θυμος CT [g] **2:11** προσωποληψια ¦ προσωπολημψια CT [h] **2:13** του ¦ --- CT [i] **2:13** του ¦ --- CT [j] **2:14** ποιη ¦ ποιωσιν CT [k] **2:15** συμμαρτυρουσης ¦ συνμαρτυρουσης TH WH

ἢ καὶ ἀπολογουμένων, 16 ἐν [a]ἡμέρᾳ ὅτε [b]κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ [c]Ἰησοῦ Χριστοῦ.

17 [d]Ἴδε σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ [e]τῷ νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ, 18 καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου, 19 πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, 20 παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· 21 ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; Ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτεις; 22 Ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; Ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα, ἱεροσυλεῖς; 23 Ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζεις; 24 Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι᾿ ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέγραπται.

25 Περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, [f]οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται; 27 Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία, τὸν νόμον τελοῦσα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου; 28 Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή· 29 ἀλλ᾿ ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι· οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ᾿ ἐκ τοῦ Θεοῦ.

3 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ [g]ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; 2 Πολὺ κατὰ πάντα τρόπον· πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. 3 Τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινες; Μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσει; 4 Μὴ γένοιτο· [h]γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, [i]καθὼς γέγραπται,

Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου,
καὶ [j]νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.

[a]**2:16** ημερα οτε ¦ η ημερα WH [b]**2:16** κρινεῖ ¦ κρίνει NA SBL WH [c]**2:16** ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου NA SBL WH [d]**2:17** ιδε ¦ ει δε CT [e]**2:17** τω ¦ --- CT [f]**2:26** ουχι ¦ ουχ CT [g]**3:1** ωφελεια ¦ ωφελια WH [h]**3:4** γινεσθω ¦ γεινεσθω TH [i]**3:4** καθως ¦ καθαπερ WH [j]**3:4** νικησης ¦ νικησεις ANT BYZ CT

5 Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; Μὴ
ἄδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν;—κατὰ ἄνθρωπον λέγω— 6 Μὴ
γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν κόσμον; 7 Εἰ [a]γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ
Θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι
κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; 8 Καὶ μή—καθὼς βλασφημούμεθα, καὶ
καθώς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν—ὅτι Ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ
ἀγαθά; Ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστι.

9 Τί οὖν; Προεχόμεθα; Οὐ πάντως· προῃτιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους
τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ᾽ ἁμαρτίαν εἶναι, 10 καθὼς γέγραπται [b]ὅτι

Οὐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ εἷς·
11 οὐκ ἔστιν [c]ὁ συνιῶν,
οὐκ ἔστιν [d]ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεόν·
12 πάντες [e]ἐξέκλιναν, ἅμα [f]ἠχρειώθησαν·
οὐκ ἔστι [g]ποιῶν χρηστότητα,
οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός·
13 τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν,
ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν·
ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν·
14 ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει·
15 ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα·
16 σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν,
17 καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν·
18 οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

19 Οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα
πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ· 20 διότι
ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ
νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρου-
μένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν· 22 δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πί-
στεως Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς πάντας [h]καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας· οὐ
γάρ ἐστι διαστολή· 23 πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης

---

[a]**3:7** γαρ ¦ δε NA SBL WH [b]**3:10** οτι ¦ --- BYZ PCK [c]**3:11** ο ¦ --- WH [d]**3:11** ο ¦ --- WH [e]**3:12** εξεκλιναν ¦ εξεκλειναν TH [f]**3:12** ηχρειωθησαν ¦ ηχρεωθησαν CT [g]**3:12** ποιων ¦ ο ποιων NA [h]**3:22** και επι παντας 92.6% ¦ --- CT 6.6%

τοῦ Θεοῦ, [24] δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώ-
σεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· [25] ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἱλαστήριον, διὰ
[a]τῆς πίστεως, ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ,
διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων, [26] ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ
Θεοῦ· πρὸς [b]ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ
εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

[27] Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; Ἐξεκλείσθη. Διὰ ποίου νόμου; Τῶν ἔργων;
Οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. [28] Λογιζόμεθα [c]οὖν [d]πίστει δικαιοῦσθαι
ἄνθρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου. [29] Ἢ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον; Οὐχὶ
[e]δὲ καὶ ἐθνῶν; Ναὶ καὶ ἐθνῶν· [30] [f]ἐπείπερ εἷς ὁ Θεός, ὃς δικαιώσει
περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως. [31] Νόμον οὖν
καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον [g]ἱστῶμεν.

4 Τί οὖν ἐροῦμεν [h]Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὑρηκέναι κατὰ σάρκα;
[2] Εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ’ οὐ πρὸς
[i]τὸν Θεόν. [3] Τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ,
καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. [4] Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ
λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ [j]ὀφείλημα. [5] Τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ,
πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ
εἰς δικαιοσύνην. [6] Καθάπερ καὶ [k]Δαυὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀν-
θρώπου, ᾧ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων,

7 Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι,
καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι.
8 Μακάριος ἀνὴρ [l]ᾧ οὐ μὴ λογίσηται Κύριος ἁμαρτίαν.

[9] Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομήν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυ-
στίαν; Λέγομεν γὰρ [m]ὅτι Ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύ-
νην. [10] Πῶς οὖν ἐλογίσθη; Ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; Οὐκ ἐν
περιτομῇ, ἀλλ’ ἐν ἀκροβυστίᾳ· [11] καὶ σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, σφρα-
γῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ εἶναι

---

[a]**3:25** της ¦ --- SBL WH [b]**3:26** ενδειξιν ¦ την ενδειξιν CT [c]**3:28** ουν ¦ γαρ CT [d]**3:28** πιστει δικαιουσθαι ¦ δικαιουσθαι πιστει CT [e]**3:29** δε ¦ --- CT [f]**3:30** επειπερ ¦ ειπερ CT [g]**3:31** ιστωμεν ¦ ιστανομεν CT [h]**4:1** αβρααμ τον πατερα ημων ευρηκεναι ¦ ευρηκεναι αβρααμ τον προπατορα ημων NA SBL TH ¦ αβρααμ τον προπατορα ημων WH [i]**4:2** τον ¦ --- CT [j]**4:4** οφειλημα ¦ το οφειλημα TR [k]**4:6** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [l]**4:8** ω ¦ ου CT [m]**4:9** οτι ¦ --- CT

αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι᾽ ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογι-
σθῆναι [a]καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην· [12] καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς οὐκ
ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι τῆς [b]πίστεως
τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.

[13] Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρματι αὐ-
τοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι [c]τοῦ κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης
πίστεως. [14] Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ
κατήργηται ἡ ἐπαγγελία· [15] ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ [d]γὰρ
οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις.

[16] Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν
ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ [e]τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ
τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν— [17] καθὼς γέγρα-
πται ὅτι Πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε—κατέναντι οὗ ἐπίστευσε
Θεοῦ, τοῦ ζῳοποιοῦντος τοὺς νεκρούς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς
ὄντα. [18] Ὃς παρ᾽ ἐλπίδα ἐπ᾽ ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν
πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον, Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα
σου. [19] Καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει, [f]οὐ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα
[g]ἤδη νενεκρωμένον—ἑκατονταέτης που ὑπάρχων—καὶ τὴν νέκρωσιν
[h]τῆς μήτρας Σάρρας· [20] εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ οὐ διεκρίθη
τῇ ἀπιστίᾳ, [i]ἀλλ᾽ ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ Θεῷ, [21] καὶ
πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται, δυνατός ἐστι καὶ ποιῆσαι. [22] Διὸ [j]καὶ
ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. [23] Οὐκ ἐγράφη δὲ δι᾽ αὐτὸν μόνον, ὅτι
ἐλογίσθη αὐτῷ· [24] ἀλλὰ καὶ δι᾽ ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πι-
στεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, [25] ὃς
παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν
ἡμῶν.

5 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην [k]ἔχομεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, [2] δι᾽ οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν
ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώ-
μεθα ἐπ᾽ ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. [3] Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώ-
μεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, [4] ἡ

---

[a]**4:11** και ¦ --- SBL TH WH [b]**4:12** πιστεως της εν τη ακροβυστια ¦ πιστεως της εν ακροβυστια BYZ PCK ¦ εν τη ακροβυστια πιστεως ANT TR ¦ εν ακροβυστια πιστεως CT [c]**4:13** του ¦ --- CT [d]**4:15** γαρ ¦ δε CT [e]**4:16** του ¦ --- PCK [f]**4:19** ου ¦ --- CT [g]**4:19** ηδη ¦ --- SBL [h]**4:19** της ¦ --- ANT [i]**4:20** αλλ ¦ αλλα SBL WH [j]**4:22** και ¦ --- SBL [k]**5:1** εχομεν 56.1% ¦ εχωμεν BYZ PCK TH WH 42.9%

δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα· 5 ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει,
ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ Πνεύματος
Ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν.

6 [a]Ἔτι γὰρ Χριστός, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσε-
βῶν ἀπέθανε. 7 Μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ
ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν. 8 Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγά-
πην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ
ἡμῶν ἀπέθανε. 9 Πολλῷ οὖν μᾶλλον, δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι
αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι᾽ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. 10 Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες
κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον
καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ· 11 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ
[b]καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι᾽ οὗ
νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο, ὥσπερ δι᾽ ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον
εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώ-
πους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ᾽ ᾧ πάντες ἥμαρτον— 13 ἄχρι γὰρ νόμου
ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἁμαρτία δὲ οὐκ [c]ἐλλογεῖται, μὴ ὄντος νόμου.
14 [d]Ἀλλ᾽ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι [e]Μωϋσέως καὶ ἐπὶ
τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ, ὅς
ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος.

15 Ἀλλ᾽ οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα. Εἰ γὰρ τῷ
τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ
Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ
εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε. 16 Καὶ οὐχ ὡς δι᾽ ἑνὸς ἁμαρτήσαντος,
τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα
ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. 17 Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς πα-
ραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν
περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες
ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ.

18 Ἄρα οὖν ὡς δι᾽ ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς
κατάκριμα, οὕτω καὶ δι᾽ ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς
δικαίωσιν ζωῆς. 19 Ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου

[a]**5:6** ετι γαρ χριστος οντων ημων ασθενων ¦ ετι γαρ χριστος οντων ημων ασθενων ετι NA SBL TH ¦ ειγε χριστος οντων ημων ασθενων ετι WH [b]**5:11** καυχωμενοι ¦ καυχωμεθα PCK [c]**5:13** ελλογειται ¦ ελλογαται WH [d]**5:14** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL WH [e]**5:14** μωυσεως ¦ μωσεως BYZ TR ¦ μωυσεος PCK

ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. [20] Νόμος δὲ παρεισῆλθεν, ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις· [21] ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

6 Τί οὖν ἐροῦμεν; [a]Ἐπιμένομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ; [2] Μὴ γένοιτο. Οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; [3] Ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; [4] Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.

[5] Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα· [6] τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· [7] ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. [8] Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ [b]συζήσομεν αὐτῷ· [9] εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνῄσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. [10] Ὃ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ. [11] Οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς [c]νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ [d]τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

[12] Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ ὑπακούειν [e]αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ· [13] μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ [f]ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ. [14] Ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον, [g]ἀλλ᾽ ὑπὸ χάριν.

[15] Τί οὖν; [h]Ἁμαρτήσομεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, [i]ἀλλ᾽ ὑπὸ χάριν; Μὴ γένοιτο. [16] Οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον,

[a] **6:1** επιμενομεν ¦ επιμενουμεν ANT BYZ PCK TR ¦ επιμενωμεν BYZ CT [b] **6:8** συζησομεν ¦ συνζησομεν TH WH [c] **6:11** νεκρους μεν ειναι ¦ ειναι νεκρους μεν CT [d] **6:11** τω κυριω ημων 94.5% ¦ --- CT 3.5% [e] **6:12** αυτη εν 81.1% ¦ --- CT 7.5% [f] **6:13** ως ¦ ωσει CT [g] **6:14** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [h] **6:15** αμαρτησομεν ¦ αμαρτησωμεν CT [i] **6:15** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH

ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; 17 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς
ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς·
18 ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ.
19 Ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν· ὥσπερ γὰρ
παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν
ἀνομίαν, οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ
εἰς ἁγιασμόν.

20 Ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ.
21 Τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε ἐφ᾽ οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; Τὸ γὰρ τέλος
ἐκείνων θάνατος. 22 Νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δου-
λωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος
ζωὴν αἰώνιον. 23 Τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ χάρισμα
τοῦ Θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

7 Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί—γινώσκουσι γὰρ νόμον λαλῶ—ὅτι ὁ νόμος
κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ζῇ; 2 Ἡ γὰρ ὕπανδρος
γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, κατήργη-
ται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. 3 Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς
χρηματίσει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα
ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ
ἑτέρῳ.

4 Ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώ-
ματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερ-
θέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ. 5 Ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ
παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν
ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ. 6 Νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ
τοῦ νόμου, [a]ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν
καινότητι πνεύματος, καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

7 Τί οὖν ἐροῦμεν; Ὁ νόμος ἁμαρτία; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρ-
τίαν οὐκ ἔγνων, εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ
νόμος ἔλεγεν, Οὐκ ἐπιθυμήσεις· 8 ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ
τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου
ἁμαρτία νεκρά. 9 Ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντο-
λῆς, ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· 10 καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ
ἡ εἰς ζωήν, αὕτη εἰς θάνατον· 11 ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ

[a] **7:6** αποθανοντες ¦ αποθανοντος SCR

τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέ με, καὶ [a]δι’ αὐτῆς ἀπέκτεινεν. 12 Ὥστε ὁ μὲν
νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή.

13 Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ [b]γέγονε θάνατος; Μὴ γένοιτο. [c]Ἀλλὰ ἡ
ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη
θάνατον—ἵνα γένηται καθ’ ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία
διὰ τῆς ἐντολῆς. 14 Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν·
ἐγὼ δὲ [d]σαρκικός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. 15 Ὃ γὰρ
κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω, τοῦτο πράσσω· ἀλλ’ ὃ
[e]μισῶ, τοῦτο ποιῶ. 16 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, [f]σύμφημι τῷ
νόμῳ ὅτι καλός. 17 Νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, [g]ἀλλ’ ἡ
[h]οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 18 Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ’
ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ
δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν [i]οὐχ εὑρίσκω. 19 Οὐ γὰρ ὃ θέλω, ποιῶ
ἀγαθόν· [j]ἀλλ’ ὃ οὐ θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω. 20 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω
[k]ἐγώ, τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, [l]ἀλλ’ ἡ οἰκοῦσα ἐν
ἐμοὶ ἁμαρτία.

21 Εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ
τὸ κακὸν παράκειται. 22 Συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν
ἔσω ἄνθρωπον· 23 βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρα-
τευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με [m]τῷ νόμῳ
τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. 24 Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος·
τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; 25 [n]Εὐχαριστῶ τῷ
Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν
νοῒ δουλεύω νόμῳ Θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.

8 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, [o]μὴ κατὰ σάρκα
περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. 2 Ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος
τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέ [p]με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρ-
τίας καὶ τοῦ θανάτου. 3 Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ
τῆς σαρκός, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς

---

[a]**7:11** δι ¦ δια ANT [b]**7:13** γεγονε ¦ εγενετο CT [c]**7:13** αλλα ¦ αλλ NA[28] [d]**7:14** σαρκικος ¦ σαρκινος CT [e]**7:15** μισω ¦ μεισω TH [f]**7:16** συμφημι ¦ συνφημι WH [g]**7:17** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL WH [h]**7:17** οικουσα ¦ ενοικουσα WH [i]**7:18** ουχ ευρισκω 91.8% ¦ ου CT 2.3% [j]**7:19** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL WH [k]**7:20** εγω ¦ --- SBL TH WH [l]**7:20** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL WH [m]**7:23** τω ¦ εν τω ANT BYZ CT HF [n]**7:25** ευχαριστω ¦ χαρις δε NA WH ¦ χαρις SBL [o]**8:1** μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα 91.9% ¦ --- CT 2.5% [p]**8:2** με ¦ σε NA SBL WH

ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί· 4 ἵνα
τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπα-
τοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. 5 Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς
φρονοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος. 6 Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς
σαρκὸς θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη· 7 διότι
τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς Θεόν, τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ
ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται· 8 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες Θεῷ ἀρέσαι οὐ
δύνανται.

9 Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, [a]ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα Θεοῦ
οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν
αὐτοῦ. 10 Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν [b]διὰ ἁμαρτίαν,
τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. 11 Εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος
[c]Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας [d]τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν
ζῳοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ [e]τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα
ἐν ὑμῖν.

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμέν, οὐ τῇ σαρκί, τοῦ κατὰ σάρκα
ζῆν· 13 εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνῄσκειν· εἰ δὲ πνεύματι
τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. 14 Ὅσοι γὰρ πνεύματι
Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί [f]εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ. 15 Οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δου-
λείας πάλιν εἰς φόβον, [g]ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν,
Ἀββᾶ, ὁ πατήρ. 16 Αὐτὸ τὸ πνεῦμα [h]συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν,
ὅτι ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ· 17 εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν
Θεοῦ, [i]συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ· εἴπερ [j]συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συν-
δοξασθῶμεν.

18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς
τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. 19 Ἡ γὰρ ἀποκαρα-
δοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται.
20 Τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑπο-
τάξαντα, [k]ἐπ' ἐλπίδι· 21 ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ
τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων

---

[a]**8:9** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [b]**8:10** δια ¦ δι ANT PCK TR [c]**8:11** ιησουν ¦ τον ιησουν CT [d]**8:11** τον χριστον εκ νεκρων 85.3% ¦ χριστον εκ νεκρων NA TH 2.3% ¦ εκ νεκρων χριστον ιησουν SBL WH 2% [e]**8:11** το ενοικουν αυτου πνευμα 77% ¦ του ενοικουντος αυτου πνευματος NA SCR WH 16.4% [f]**8:14** εισιν υιοι θεου ¦ υιοι θεου εισιν NA TH WH ¦ υιοι εισι θεου SBL [g]**8:15** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [h]**8:16** συμμαρτυρει ¦ συνμαρτυρει TH WH [i]**8:17** συγκληρονομοι ¦ συνκληρονομοι TH WH [j]**8:17** συμπασχομεν ¦ συνπασχομεν TH WH [k]**8:20** επ ¦ εφ CT

τοῦ Θεοῦ. 22 Οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις [a]συστενάζει καὶ συνω-
δίνει ἄχρι τοῦ νῦν. 23 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ
πνεύματος ἔχοντες, [b]καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν, υἱοθεσίαν
ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. 24 Τῇ γὰρ ἐλπίδι
ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει [c]τις, τί καὶ
ἐλπίζει; 25 Εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι᾽ ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται [d]ταῖς ἀσθενεί-
αις ἡμῶν· τὸ γὰρ τί [e]προσευξόμεθα καθὸ δεῖ, οὐκ οἴδαμεν, [f]ἀλλ᾽ αὐτὸ
τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει [g]ὑπὲρ ἡμῶν στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· 27 ὁ δὲ
[h]ἐρευνῶν τὰς καρδίας οἶδε τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ
Θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων. 28 Οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν
πάντα [i]συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. 29 Ὅτι
οὓς προέγνω, καὶ προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ,
εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· 30 οὓς δὲ προώ-
ρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε· καὶ οὓς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν·
οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; Εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ᾽ ἡμῶν;
32 Ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, [j]ἀλλ᾽ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέ-
δωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; 33 Τίς
ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαιῶν· 34 τίς ὁ [k]κατακρίνων;
[l]Χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ [m]καὶ ἐγερθείς, ὃς [n]καί ἐστιν ἐν δε-
ξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. 35 Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ
τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; Θλίψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμός, ἢ λιμός, ἢ
γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα; 36 Καθὼς γέγραπται ὅτι

> [o]Ἕνεκέν σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν·
> ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.

---

[a]**8:22** συστεναζει ¦ συνστεναζει WH [b]**8:23** και ημεις 89.2% ¦ ημεις και CT 2.8% [c]**8:24** τις τί καὶ ¦ τίς τί καὶ TH ¦ τίς NA SBL WH [d]**8:26** ταις ασθενειαις 91.3% ¦ τη ασθενεια CT 4.9% [e]**8:26** προσευξομεθα ¦ προσευξωμεθα CT TR [f]**8:26** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [g]**8:26** υπερ ημων ¦ --- CT [h]**8:27** ερευνων ¦ εραυνων CT [i]**8:28** συνεργει ¦ συνεργει ο θεος WH [j]**8:32** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [k]**8:34** κατακρίνων ¦ κατακρινῶν NA SBL WH [l]**8:34** χριστος ¦ χριστος ιησους NA WH [m]**8:34** και εγερθεις 83.8% ¦ εγερθεις NA SBL TH 9.5% ¦ εγερθεις εκ νεκρων WH 2.8% [n]**8:34** και ¦ --- WH [o]**8:36** ενεκεν ¦ ενεκα ANT PCK TR

37 Ἀλλ᾽ ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς.
38 Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ
οὔτε [a]δυνάμεις οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα 39 οὔτε ὕψωμα οὔτε
βάθος οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης
τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

9 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, [b]συμμαρτυρούσης μοι
τῆς συνειδήσεώς μου ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, 2 ὅτι λύπη μοί ἐστι με-
γάλη, καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. 3 [c]Εὐχόμην γὰρ [d]αὐτὸς
ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγ-
γενῶν μου κατὰ σάρκα· 4 οἵτινές εἰσιν [e]Ἰσραηλῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ
ἡ δόξα καὶ αἱ διαθῆκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι,
5 ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων,
Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

6 Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Οὐ γὰρ πάντες οἱ
ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· 7 οὐδ᾽ ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα·
ἀλλ᾽ Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα. 8 Τοῦτ᾽ ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς
σαρκός, ταῦτα τέκνα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογί-
ζεται εἰς σπέρμα. 9 Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος, Κατὰ τὸν καιρὸν
τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός. 10 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ
Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν— 11 μήπω
γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ [f]κακόν, ἵνα ἡ κατ᾽ ἐκλο-
γὴν [g]πρόθεσις τοῦ Θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ καλοῦντος,
12 [h]ἐρρήθη αὐτῇ ὅτι Ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι. 13 [i]Καθὼς γέ-
γραπται, Τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ [j]ἐμίσησα.

14 Τί οὖν ἐροῦμεν; Μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; Μὴ γένοιτο. 15 Τῷ [k]γὰρ
Μωϋσῇ λέγει, Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ [l]οἰκτειρήσω ὃν ἂν [m]οἰκτείρω.
16 Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ [n]ἐλεοῦντος
Θεοῦ. 17 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ ὅτι Εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε,

[a]**8:38** δυναμεις ουτε ενεστωτα ουτε μελλοντα ¦ ενεστωτα ουτε μελλοντα ουτε δυναμεις CT [b]**9:1** συμμαρτυρουσης ¦ συνμαρτυρουσης TH WH [c]**9:3** ευχομην ¦ ηυχομην ANT CT TR [d]**9:3** αυτος εγω αναθεμα ειναι ¦ αναθεμα ειναι αυτος εγω CT [e]**9:4** ισραηλιται ¦ ισραηλειται TH WH [f]**9:11** κακον ¦ φαυλον CT [g]**9:11** προθεσις του θεου ¦ του θεου προθεσις ANT TR [h]**9:12** ερρηθη ¦ ερρεθη ANT CT HF PCK [i]**9:13** καθως ¦ καθαπερ WH [j]**9:13** εμισησα ¦ εμεισησα TH [k]**9:15** γαρ μωυση ¦ γαρ μωση BYZ TR ¦ μωυσει γαρ CT [l]**9:15** οικτειρησω ¦ οικτιρησω NA SBL [m]**9:15** οικτειρω ¦ οικτιρω NA SBL [n]**9:16** ελεουντος ¦ ελεωντος CT

ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά
μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. [18] Ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ· ὃν δὲ θέλει σκληρύνει.
[19] Ἐρεῖς [a]οὖν μοι, [b]Τί ἔτι μέμφεται; Τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς
ἀνθέστηκε; [20] [c]Μενοῦνγε, ὦ ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ
Θεῷ; Μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, Τί με ἐποίησας οὕτως; [21] Ἢ οὐκ
ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι
ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; [22] Εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς ἐνδεί-
ξασθαι τὴν ὀργήν, καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ
μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν· [23] [d]καὶ ἵνα γνω-
ρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν
εἰς δόξαν, [24] οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ
ἐξ ἐθνῶν; [25] Ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει,

Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου·
καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημένην.
26 Καὶ ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ οὗ [e]ἐρρήθη αὐτοῖς, Οὐ λαός μου ὑμεῖς,
ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ Θεοῦ ζῶντος.

[27] Ἠσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ,

Ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης,
τὸ [f]κατάλειμμα σωθήσεται·
28 λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων [g]ἐν δικαιοσύνῃ·
ὅτι λόγον συντετμημένον ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.

[29] Καὶ καθὼς προείρηκεν Ἠσαΐας,

Εἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα,
ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν,
καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.

---

[a]**9:19** ουν μοι ¦ μοι ουν CT [b]**9:19** τι ¦ τι ουν NA SBL [c]**9:20** μενουνγε ω ανθρωπε ¦ ω ανθρωπε μενουνγε CT [d]**9:23** και ¦ --- WH [e]**9:26** ερρηθη ¦ ερρεθη ANT CT HF PCK [f]**9:27** καταλειμμα 87.9% ¦ υπολειμμα (υπολιμμα WH) NA SBL TH 1% [g]**9:28** εν δικαιοσυνη οτι λογον συντετμημενον 94.5% ¦ --- CT 2.8%

30 Τί οὖν ἐροῦμεν; Ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, κατέ-
λαβε δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως· 31 Ἰσραὴλ δέ, διώ-
κων νόμον δικαιοσύνης, εἰς νόμον [a]δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασε. 32 Διὰ τί;
Ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ᾽ ὡς ἐξ ἔργων [b]νόμου· προσέκοψαν [c]γὰρ τῷ
λίθῳ τοῦ προσκόμματος, 33 καθὼς γέγραπται,

Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον προσκόμματος
καὶ πέτραν σκανδάλου·
καὶ [d]πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται.

10 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις
[e]ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ [f]τοῦ Ἰσραήλ [g]ἐστιν εἰς σωτηρίαν.
2 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ᾽ οὐ κατ᾽ ἐπί-
γνωσιν. 3 Ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν
[h]δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγη-
σαν. 4 Τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι.
5 [i]Μωϋσῆς γὰρ γράφει [j]τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ὁ
ποιήσας [k]αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν [l]αὐτοῖς. 6 Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιο-
σύνη οὕτω λέγει, Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν
οὐρανόν;—τοῦτ᾽ ἔστι Χριστὸν καταγαγεῖν— 7 ἤ, Τίς καταβήσεται εἰς
τὴν ἄβυσσον;—τοῦτ᾽ ἔστι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. 8 Ἀλλὰ τί λέ-
γει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου·
τοῦτ᾽ ἔστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν· 9 ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς
[m]ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου
ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· 10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται
εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. 11 Λέγει γὰρ
ἡ γραφή, Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται. 12 Οὐ γάρ
ἐστι διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων,
πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. 13 Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπι-
καλέσηται τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται.

---

[a]**9:31** δικαιοσυνης ¦ --- CT [b]**9:32** νομου ¦ --- CT [c]**9:32** γαρ ¦ --- CT [d]**9:33** πας ¦ --- CT [e]**10:1** η ¦ --- CT [f]**10:1** του ισραηλ ¦ αυτων CT [g]**10:1** εστιν ¦ --- CT [h]**10:3** δικαιοσυνην 92.5% ¦ --- SBL WH 3.7% [i]**10:5** μωυσης ¦ μωσης PCK TR [j]**10:5** την δικαιοσυνην την εκ του νομου οτι ¦ οτι την δικαιοσυνην την εκ του νομου SBL ¦ την δικαιοσυνην την εκ νομου οτι TH ¦ οτι την δικαιοσυνην την εκ νομου WH [k]**10:5** αυτα ¦ --- SBL WH [l]**10:5** αυτοις ¦ αυτη SBL TH WH [m]**10:9** εν τω στοματι σου κυριον ιησουν ¦ το ρημα εν τω στοματι σου οτι κυριος ιησους WH

14 Πῶς οὖν [a]ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; Πῶς
δὲ [b]πιστεύσουσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; Πῶς δὲ [c]ἀκούσουσι χωρὶς
κηρύσσοντος; 15 Πῶς δὲ [d]κηρύξουσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; [e]Καθὼς
γέγραπται, Ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες [f]τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην,
τῶν εὐαγγελιζομένων [g]τὰ ἀγαθά. 16 Ἀλλ᾽ οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ
εὐαγγελίῳ. Ἠσαΐας γὰρ λέγει, Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;
17 Ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος [h]Θεοῦ.
18 Ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; Μενοῦνγε·

Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν,
καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.

19 Ἀλλὰ λέγω, μὴ [i]οὐκ ἔγνω Ἰσραήλ; Πρῶτος [j]Μωϋσῆς λέγει,

Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ᾽ οὐκ ἔθνει,
[k]ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς.

20 Ἠσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει,

Εὑρέθην [l]τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν,
ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι.

21 Πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει, Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς
μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

11 Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; Μὴ γένοιτο.
Καὶ γὰρ ἐγὼ [m]Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς
[n]Βενιαμίν. 2 Οὐκ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. Ἢ οὐκ
οἴδατε ἐν [o]Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή; Ὡς ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ
Ἰσραήλ, [p]λέγων, 3 Κύριε, τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν, [q]καὶ τὰ θυ-

[a]**10:14** επικαλεσονται ¦ επικαλεσωνται CT [b]**10:14** πιστευσουσιν ¦ πιστευσωσιν CT [c]**10:14** ακουσουσι ¦ ακουσωσι CT [d]**10:15** κηρυξουσιν ¦ κηρυξωσιν CT [e]**10:15** καθως ¦ καθαπερ WH [f]**10:15** των ευαγγελιζομενων ειρηνην 89.3% ¦ --- CT 10.4% [g]**10:15** τα ¦ --- WH [h]**10:17** θεου ¦ χριστου CT [i]**10:19** ουκ εγνω ισραηλ ¦ ισραηλ ουκ εγνω CT [j]**10:19** μωυσης ¦ μωσης PCK TR [k]**10:19** επι ¦ επ CT [l]**10:20** τοις ¦ εν τοις NA SBL [m]**11:1** ισραηλιτης ¦ ισραηλειτης TH WH [n]**11:1** βενιαμιν ¦ βενιαμειν TH WH [o]**11:2** ηλια ¦ ηλεια WH [p]**11:2** λεγων ¦ --- CT [q]**11:3** και ¦ --- CT

σιαστήριά σου κατέσκαψαν· κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν
ψυχήν μου. [4] Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; Κατέλιπον ἐμαυτῷ
ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ. [5] Οὕτως
οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ [a]λεῖμμα κατ᾽ ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν. [6] Εἰ δὲ
χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι [b]γίνεται χάρις. [c]Εἰ δὲ ἐξ
ἔργων, οὐκέτι ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι ἐστὶν ἔργον.

[7] Τί οὖν; Ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, [d]τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ
ἐπέτυχεν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν· [8] [e]καθὼς γέγραπται,

Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξεως,
ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν,
καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν,
ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

[9] Καὶ [f]Δαυὶδ λέγει,

Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν,
καὶ εἰς σκάνδαλον, καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς·
10 σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν,
καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντὸς [g]σύγκαμψον.

[11] Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσι; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐ-
τῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλῶσαι αὐτούς.
[12] Εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν
πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;

[13] Ὑμῖν [h]γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. Ἐφ᾽ ὅσον [i]μέν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν
ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω· [14] εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν
σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. [15] Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλ-
λαγὴ κόσμου, τίς ἡ [j]πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; [16] Εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ
ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.

---

[a]**11:5** λειμμα ¦ λιμμα WH [b]**11:6** γινεται ¦ γεινεται TH [c]**11:6** ει δε εξ εργων ουκετι εστι χαρις επει το εργον ουκετι εστιν εργον 86.2% ¦ --- CT 3.5% [d]**11:7** τουτο ¦ τουτου PCK TR [e]**11:8** καθως ¦ καθαπερ WH [f]**11:9** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [g]**11:10** συγκαμψον ¦ συνκαμψον TH WH [h]**11:13** γαρ ¦ δε CT [i]**11:13** μεν ¦ μεν ουν CT [j]**11:15** προσληψις ¦ προσλημψις CT

17 Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος
ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς, καὶ [a]συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης [b]καὶ τῆς
πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, 18 μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ
κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, [c]ἀλλ’ ἡ ῥίζα σέ. 19 Ἐρεῖς
οὖν, Ἐξεκλάσθησαν [d]κλάδοι, ἵνα ἐγὼ [e]ἐγκεντρισθῶ. 20 Καλῶς· τῇ
ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας. Μὴ [f]ὑψηλοφρόνει,
ἀλλὰ φοβοῦ· 21 εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο,
[g]μήπως οὐδὲ σοῦ [h]φείσεται. 22 Ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν
Θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας, [i]ἀποτομίαν· ἐπὶ δὲ σέ, [j]χρηστότητα, ἐὰν
[k]ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. 23 [l]Καὶ ἐκεῖνοι δέ,
ἐὰν μὴ [m]ἐπιμείνωσι τῇ ἀπιστίᾳ, [n]ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γὰρ [o]ὁ
Θεός ἐστι πάλιν [p]ἐγκεντρίσαι αὐτούς. 24 Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν
ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον,
πόσῳ μᾶλλον οὗτοι, οἱ κατὰ φύσιν, [q]ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ;
25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ
ἦτε [r]παρ’ ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγο-
νεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ· 26 καὶ οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ
σωθήσεται· καθὼς γέγραπται,

Ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυόμενος,
[s]καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ·
27 καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ’ ἐμοῦ διαθήκη,
ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

28 Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι’ ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογήν, ἀγα-
πητοὶ διὰ τοὺς πατέρας. 29 Ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις
τοῦ Θεοῦ. 30 Ὥσπερ γὰρ [t]καὶ ὑμεῖς ποτε ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ
ἠλεήθητε τῇ τούτων [u]ἀπειθείᾳ· 31 οὕτω καὶ οὗτοι νῦν ἠπείθησαν, τῷ

[a]**11:17** συγκοινωνος ¦ συνκοινωνος TH WH [b]**11:17** και ¦ --- CT [c]**11:18** αλλ ¦ αλλα NA27 SBL TH WH [d]**11:19** κλαδοι ¦ οι κλαδοι ANT TR [e]**11:19** εγκεντρισθω ¦ ενκεντρισθω TH WH [f]**11:20** υψηλοφρονει ¦ υψηλα φρονει CT [g]**11:21** μηπως ¦ --- SBL TH WH [h]**11:21** φεισεται ¦ φεισηται TR [i]**11:22** αποτομιαν ¦ αποτομια CT [j]**11:22** χρηστοτητα ¦ χρηστοτης θεου CT [k]**11:22** επιμεινης ¦ επιμενης CT [l]**11:23** και εκεινοι ¦ κακεινοι CT [m]**11:23** επιμεινωσι ¦ επιμενωσι CT [n]**11:23** εγκεντρισθησονται ¦ ενκεντρισθησονται TH WH [o]**11:23** ο θεος εστι ¦ εστιν ο θεος CT HF TR [p]**11:23** εγκεντρισαι ¦ ενκεντρισαι TH WH [q]**11:24** εγκεντρισθησονται ¦ ενκεντρισθησονται TH WH [r]**11:25** παρ ¦ εν WH ¦ --- SBL [s]**11:26** και ¦ --- CT [t]**11:30** και ¦ --- CT [u]**11:30** απειθεια ¦ απειθια WH

ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ [a]ἐλεηθῶσι· 32 συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς
πάντας εἰς [b]ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.
33 Ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ. Ὡς
[c]ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.

34 Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου;
Ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;
35 Ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ,
καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ;

36 Ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι᾽ αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς
τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

12 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν [d]οἰκτιρμῶν τοῦ
Θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν,
ἁγίαν, [e]εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν, 2 καὶ μὴ
[f]συσχηματίζεσθαι τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ [g]μεταμορφοῦσθαι τῇ
ἀνακαινώσει τοῦ νοὸς [h]ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ
Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.
3 Λέγω γάρ, διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν
ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ᾽ ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σω-
φρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ Θεὸς ἐμέρισε μέτρον πίστεως. 4 Καθάπερ γὰρ
ἐν ἑνὶ σώματι [i]μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν
ἔχει πρᾶξιν· 5 οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, [j]ὁ δὲ καθ᾽ εἷς
ἀλλήλων μέλη. 6 Ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν
ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· 7 εἴτε
διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· 8 εἴτε ὁ
παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδούς, ἐν ἁπλότητι· ὁ προϊστά-
μενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἱλαρότητι.
9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. Ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώμενοι
τῷ ἀγαθῷ. 10 Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ ἀλλή-

[a]**11:31** ελεηθωσι ¦ νυν ελεηθωσι NA SBL WH [b]**11:32** απειθειαν ¦ απειθιαν WH [c]**11:33** ανεξερευνητα ¦ ανεξεραυνητα CT [d]**12:1** οικτιρμων ¦ οικτειρμων TH [e]**12:1** ευαρεστον τω θεω ¦ τω θεω ευαρεστον WH [f]**12:2** συσχηματιζεσθαι ¦ συσχηματιζεσθε BYZ HF NA PCK SBL TR ¦ συνσχηματιζεσθε TH WH [g]**12:2** μεταμορφουσθαι ¦ μεταμορφουσθε BYZ CT HF PCK TR [h]**12:2** υμων ¦ --- CT [i]**12:4** μελη πολλα ¦ πολλα μελη CT [j]**12:5** ο ¦ το CT

λους προηγούμενοι· 11 τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί· τῷ πνεύματι ζέοντες· τῷ
[a]Κυρίῳ δουλεύοντες· 12 τῇ ἐλπίδι χαίροντες· τῇ θλίψει ὑπομένοντες· τῇ
προσευχῇ προσκαρτεροῦντες· 13 ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες·
τὴν φιλοξενίαν διώκοντες.

14 Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας [b]ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε.
15 Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, [c]καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων. 16 Τὸ αὐτὸ εἰς
ἀλλήλους φρονοῦντες. Μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς
συναπαγόμενοι. Μὴ [d]γίνεσθε φρόνιμοι παρ’ ἑαυτοῖς. 17 Μηδενὶ κακὸν
ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες. Προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώ-
πων. 18 Εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες.
19 Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέ-
γραπται γάρ, Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος. 20 [e]Ἐὰν
οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο
γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 21 Μὴ
νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

13 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω· οὐ γάρ
ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ [f]ὑπὸ Θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι [g]ἐξουσίαι ὑπὸ
[h]τοῦ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. 2 Ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ,
τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα
[i]λήψονται. 3 Οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος [j]τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ
τῶν κακῶν. Θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; Τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ
ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· 4 Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστί σοι εἰς τὸ ἀγαθόν.
Ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ
γὰρ διάκονός ἐστιν, [k]ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. 5 Διὸ
ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργήν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνεί-
δησιν. 6 Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσιν,
εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. 7 Ἀπόδοτε [l]οὖν πᾶσι τὰς ὀφειλάς· τῷ
τὸν φόρον τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον·
τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν.

---

[a] **12:11** κυριω ¦ καιρω ST [b] **12:14** υμας ¦ --- SBL WH [c] **12:15** και ¦ --- CT [d] **12:16** γινεσθε ¦ γεινεσθε TH [e] **12:20** εαν ουν 86.9% ¦ αλλ εαν NA[28] 5% ¦ αλλα εαν NA[27] SBL TH WH 1% [f] **13:1** υπο ¦ απο TR [g] **13:1** εξουσιαι ¦ --- CT [h] **13:1** του ¦ --- CT [i] **13:2** λημψονται ¦ λημψονται CT [j] **13:3** των αγαθων εργων αλλα των κακων 94.3% ¦ τω αγαθω εργω αλλα τω κακω CT 3.7% [k] **13:4** εκδικος εις οργην ¦ εις οργην εκδικος ANT [l] **13:7** ουν ¦ --- CT

8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ [a]ἀγαπᾷν ἀλλήλους· ὁ γὰρ
ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκε. 9 Τὸ γάρ, Οὐ μοιχεύσεις, οὐ
φονεύσεις, οὐ [b]κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν
[c]τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου
ὡς [d]σεαυτόν. 10 Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα
οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

11 Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα [e]ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερ-
θῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. 12 Ἡ
νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν· [f]ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκό-
τους, [g]καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. 13 Ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημό-
νως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις,
μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ. 14 [h]Ἀλλ’ ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν,
καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε, εἰς ἐπιθυμίας.

14 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρί-
σεις διαλογισμῶν. 2 Ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθε-
νῶν λάχανα ἐσθίει. 3 Ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω, [i]καὶ ὁ
μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο.
4 Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; Τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει.
Σταθήσεται δέ· [j]δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ [k]Θεὸς στῆσαι αὐτόν.

5 Ὃς [l]μὲν κρίνει ἡμέραν παρ’ ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν.
Ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω. 6 Ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυ-
ρίῳ φρονεῖ· [m]καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ φρονεῖ. [n]Καὶ ὁ
ἐσθίων Κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων Κυρίῳ
οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ. 7 Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ
οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνῄσκει. 8 Ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν
τε ἀποθνῄσκωμεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνῄσκομεν· ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν
τε ἀποθνῄσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν. 9 Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς [o]καὶ
ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ [p]ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.

[a] **13:8** αγαπαν αλληλους ¦ αλληλους αγαπαν CT [b] **13:9** κλεψεις ¦ κλεψεις ου ψευδομαρτυρησεις BYZ PCK TR [c] **13:9** τουτω τω λογω ¦ τω λογω τουτω CT [d] **13:9** σεαυτον ¦ εαυτον TR [e] **13:11** ημας ηδη ¦ ηδη υμας CT [f] **13:12** αποθωμεθα 98.2% ¦ αποβαλωμεθα SBL 0.7% [g] **13:12** και ενδυσωμεθα ¦ ενδυσωμεθα δε CT [h] **13:14** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [i] **14:3** και ο 95.2% ¦ ο δε CT 2% [j] **14:4** δυνατος γαρ εστιν 92.5% ¦ δυνατει γαρ CT 1.3% [k] **14:4** θεος ¦ κυριος CT [l] **14:5** μεν ¦ μεν γαρ NA WH [m] **14:6** και ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει 92.8% ¦ --- CT 4.8% [n] **14:6** και ¦ --- TR [o] **14:9** και απεθανε και ανεστη ¦ απεθανε CT [p] **14:9** εζησεν ¦ ανεζησεν TR

[10] Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; Ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν
ἀδελφόν σου; Πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ [a]Χριστοῦ.
[11] Γέγραπται γάρ,

> Ζῶ ἐγώ, λέγει Κύριος· ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ,
> καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ.

[12] Ἄρα [b]οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει [c]τῷ Θεῷ.
[13] Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ
μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. [14] Οἶδα καὶ πέπεισμαι
ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι’ [d]αὐτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι
κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. [15] Εἰ [e]δὲ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυ-
πεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. Μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον
ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανε. [16] Μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ
ἀγαθόν· [17] οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ
δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. [18] Ὁ γὰρ ἐν [f]τούτοις
δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις.
[19] Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς
ἀλλήλους. [20] Μὴ ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. Πάντα
μὲν καθαρά, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι.
[21] Καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ [g]πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός
σου προσκόπτει [h]ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ. [22] Σὺ [i]πίστιν ἔχεις; Κατὰ
[j]σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ
δοκιμάζει. [23] Ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγῃ, κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ
πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστί.
[24] [k]Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ
κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνί-
οις σεσιγημένου, [25] φανερωθέντος δὲ νῦν, διά τε γραφῶν προφητικῶν,
κατ’ ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη

---

[a] **14:10** χριστου 96% ¦ θεου CT 2.4% [b] **14:12** ουν ¦ --- SBL [c] **14:12** τω θεω ¦ --- SBL [d] **14:14** αυτου ¦ εαυτου CT TR [e] **14:15** δε ¦ γαρ CT [f] **14:18** τουτοις ¦ τουτω CT [g] **14:21** πιειν ¦ πειν WH [h] **14:21** η σκανδαλιζεται η ασθενει 86.5% ¦ --- NA WH 2.2% [i] **14:22** πιστιν ¦ πιστιν ην CT [j] **14:22** σεαυτον ¦ σαυτον TR [k] **14:24–26** {include verses 24–26} 94.6% ¦ {omit verses 24–26} CT TR 5.4% [Note: These verses appear at the end of chapter 16 in NA, TH, TR, and WH. SBL omits them completely.]

γνωρισθέντος, 26 μόνῳ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, [a]ᾧ ἡ δόξα εἰς
τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

15 Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων
βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. 2 [b]Ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλη-
σίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν. 3 Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ
ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλά, καθὼς γέγραπται, Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων
σε [c]ἐπέπεσον ἐπ᾽ ἐμέ. 4 Ὅσα γὰρ προεγράφη, [d]εἰς τὴν ἡμετέραν διδα-
σκαλίαν [e]προεγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ [f]διὰ τῆς παρακλήσεως
τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. 5 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς
παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν
Ἰησοῦν· 6 ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν Θεὸν καὶ πα-
τέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
7 Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελά-
βετο [g]ὑμᾶς, εἰς δόξαν [h]Θεοῦ. 8 Λέγω [i]δέ, [j]Χριστὸν Ἰησοῦν διάκονον
γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγ-
γελίας τῶν πατέρων· 9 τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν Θεόν, καθὼς
γέγραπται,

Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν [k]ἔθνεσι,
καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ.

10 Καὶ πάλιν λέγει,

Εὐφράνθητε, ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

11 Καὶ πάλιν,

Αἰνεῖτε [l]τὸν Κύριον πάντα τὰ ἔθνη,
καὶ [m]ἐπαινέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.

---

[a]**14:26** ω ¦ --- SCR [Note: This variant appears in 16:27 in SCR.] [b]**15:2** εκαστος ¦ εκαστος γαρ TR [c]**15:3** επεπεσον ¦ επεπεσαν CT [d]**15:4** εις 91.6% ¦ παντα εις WH 1.9% [e]**15:4** προεγραφη ¦ εγραφη CT [f]**15:4** δια ¦ --- ANT PCK TR [g]**15:7** υμας ¦ ημας BYZ PCK TR WH [h]**15:7** θεου ¦ του θεου CT [i]**15:8** δε ¦ γαρ CT [j]**15:8** χριστον ιησουν ¦ ιησουν χριστον TR ¦ χριστον CT [k]**15:9** εθνεσι ¦ εθνεσι κυριε ANT PCK [l]**15:11** τον κυριον παντα τα εθνη ¦ παντα τα εθνη τον κυριον CT [m]**15:11** επαινεσατε ¦ επαινεσατωσαν CT

12 Καὶ πάλιν Ἠσαΐας λέγει,

Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί,
καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν·
ἐπ᾽ αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.

13 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν
τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει Πνεύ-
ματος Ἁγίου.
14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ
αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης [a]γνώσεως,
δυνάμενοι καὶ [b]ἄλλους νουθετεῖν. 15 [c]Τολμηρότερον δὲ ἔγραψα
ὑμῖν, [d]ἀδελφοί, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνῄσκων ὑμᾶς, διὰ τὴν
χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι [e]ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, 16 εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν
[f]Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ,
ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν
Πνεύματι Ἁγίῳ. 17 Ἔχω οὖν [g]καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς [h]τὸν
Θεόν. 18 Οὐ γὰρ τολμήσω [i]λαλεῖν τι ὧν οὐ κατειργάσατο Χριστὸς δι᾽
ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, 19 ἐν δυνάμει σημείων καὶ
τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος [j]Θεοῦ· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ
καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
Χριστοῦ· 20 οὕτω δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου
ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ᾽ ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ· 21 ἀλλά,
καθὼς γέγραπται,

[k]Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται·
καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσι.

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς· 23 νυνὶ δὲ
μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, [l]ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλ-

[a]**15:14** γνωσεως ¦ της γνωσεως NA TH WH [b]**15:14** αλλους ¦ αλληλους ANT CT TR [c]**15:15** τολμηροτερον ¦ τολμηροτερως WH [d]**15:15** αδελφοι 91.6% ¦ --- CT 2.9% [e]**15:15** υπο ¦ απο WH [f]**15:16** ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου CT [g]**15:17** καυχησιν ¦ την καυχησιν NA SBL WH [h]**15:17** τον ¦ --- TR [i]**15:18** λαλειν τι ¦ τι λαλειν CT [j]**15:19** θεου ¦ αγιου WH ¦ --- SBL [k]**15:21** οις ουκ ανηγγελη περι αυτου οψονται ¦ οψονται οις ουκ ανηγγελη περι αυτου WH [l]**15:23** επιποθιαν ¦ επιποθειαν WH

θεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ [a]πολλῶν ἐτῶν, [24] ὡς [b]ἐὰν πορεύωμαι εἰς τὴν Σπα-
νίαν, [c]ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι
ὑμᾶς, καὶ ὑφ᾽ ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους
ἐμπλησθῶ. [25] Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, διακονῶν τοῖς ἁγί-
οις. [26] [d]Εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσα-
σθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. [27] [e]Εὐδόκησαν
γάρ, καὶ ὀφειλέται [f]αὐτῶν εἰσιν. Εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοι-
νώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐ-
τοῖς. [28] Τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν
τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι᾽ ὑμῶν εἰς [g]τὴν Σπανίαν. [29] Οἶδα δὲ ὅτι ἐρχό-
μενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας [h]τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ
ἐλεύσομαι.

[30] Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς
προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν· [31] ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούν-
των ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ [i]ἵνα ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσ-
δεκτος [j]γένηται τοῖς ἁγίοις· [32] ἵνα ἐν χαρᾷ [k]ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ θελή-
ματος Θεοῦ, καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. [33] Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ
πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

16 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖσαν [l]διάκονον
τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν [m]Κεγχρεαῖς· [2] ἵνα [n]αὐτὴν προσδέξησθε
ἐν Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῄζῃ
πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ [o]αὐτοῦ ἐμοῦ.

[3] Ἀσπάσασθε [p]Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, [4] οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον
ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι
τῶν ἐθνῶν· [5] καὶ τὴν κατ᾽ οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. Ἀσπάσασθε
Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς [q]Ἀχαΐας εἰς

---

[a]**15:23** πολλων ¦ ικανων SBL WH [b]**15:24** εαν ¦ αν CT [c]**15:24** ελευσομαι προς υμας 65.3% ¦ --- CT 3.5% [d]**15:26** ευδοκησαν ¦ ηυδοκησαν WH [e]**15:27** ευδοκησαν ¦ ηυδοκησαν WH [f]**15:27** αυτων εισιν ¦ εισιν αυτων CT [g]**15:28** την ¦ --- CT [h]**15:29** του ευαγγελιου του 90.9% ¦ --- CT 3.6% [i]**15:31** ινα ¦ --- CT [j]**15:31** γενηται τοις αγιοις ¦ τοις αγιοις γενηται CT [k]**15:32** ελθω … και συναναπαυσωμαι ¦ ελθων … συναναπαυσωμαι NA SBL WH [l]**16:1** διακονον ¦ και διακονον NA SBL WH [m]**16:1** κεγχρεαις ¦ κενχρεαις TH WH [n]**16:2** αυτην προσδεξησθε ¦ προσδεξησθε αυτην WH [o]**16:2** αυτου εμου ¦ εμου αυτου CT [p]**16:3** πρισκαν ¦ πρισκιλλαν ANT BYZ TR [q]**16:5** αχαιας 94.8% ¦ ασιας CT 4.4%

Χριστόν. 6 Ἀσπάσασθε [a]Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς [b]ἡμᾶς.
7 Ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ
συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ
καὶ πρὸ ἐμοῦ [c]γεγόνασιν ἐν Χριστῷ. 8 Ἀσπάσασθε [d]Ἀμπλίαν τὸν
ἀγαπητόν μου ἐν Κυρίῳ. 9 Ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν
ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. 10 Ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν
τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου.
11 Ἀσπάσασθε [e]Ἡρῳδίωνα τὸν [f]συγγενῆ μου. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ
τῶν Ναρκίσσου, τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ. 12 Ἀσπάσασθε Τρύφαιναν
καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν
ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ. 13 Ἀσπάσασθε Ῥοῦφον
τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. 14 Ἀσπάσασθε
[g]Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, [h]Ἑρμᾶν, Πατρόβαν, Ἑρμῆν, καὶ τοὺς σὺν
αὐτοῖς ἀδελφούς. 15 Ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα
καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας
ἁγίους. 16 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς
αἱ [i]ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ.

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ
τὰ σκάνδαλα, παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, ποιοῦντας· καὶ
[j]ἐκκλίνατε ἀπ᾽ αὐτῶν. 18 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν [k]Ἰησοῦ
Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς
χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. 19 Ἡ
γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο. [l]Χαίρω οὖν τὸ ἐφ᾽ ὑμῖν· θέλω
δὲ ὑμᾶς σοφοὺς [m]μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν.
20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας
ὑμῶν ἐν τάχει. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [n]Χριστοῦ μεθ᾽ ὑμῶν.

21 [o]Ἀσπάζονται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ
Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου.

---

[a] **16:6** μαριαμ ¦ μαριαν NA TH WH [b] **16:6** ημας 75.9% ¦ υμας CT PCK 23.2% [c] **16:7** γεγονασιν ¦ γεγοναν CT [d] **16:8** αμπλιαν ¦ αμπλιατον CT [e] **16:11** ηρωδιωνα ¦ ηροδιωνα TR [f] **16:11** συγγενη ¦ συγγενην TH [g] **16:14** ασυγκριτον ¦ ασυνκριτον WH [h] **16:14** ερμαν πατροβαν ερμην ¦ ερμην πατροβαν ερμαν CT [i] **16:16** εκκλησιαι 73.1% ¦ εκκλησιαι πασαι CT 12.7% [j] **16:17** εκκλινατε ¦ εκκλινετε NA SBL WH ¦ εκκλεινετε TH [k] **16:18** ιησου ¦ --- CT [l] **16:19** χαιρω ουν το εφ υμιν ¦ εφ υμιν ουν χαιρω CT [m] **16:19** μεν ¦ --- NA SBL TH [n] **16:20** χριστου μεθ υμων 92% ¦ χριστου μεθ υμων αμην SCR 3.9% ¦ μεθ υμων NA TH WH 1% [o] **16:21** ασπαζονται ¦ ασπαζεται CT

22 Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος, ὁ γράψας τὴν ἐπιστολήν, ἐν Κυ-
ρίῳ.
23 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ [a]τῆς ἐκκλησίας ὅλης.
Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἔραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ
ἀδελφός.
24 [b]Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.
Ἀμήν.[c,d]

[a] **16:23** της εκκλησιας ολης ¦ ολης της εκκλησιας CT [b] **16:24** η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων αμην 83.3% ¦ η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων ημων αμην PCK 8.2% ¦ --- NA TH WH 3.2% [c] **16:24** {omit verses 25–27} 92.9% ¦ {include verses 25–27} NA TH TR WH 7.1% [Note: See 14:24–26.] [d] The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης τῆς διακόνου τῆς ἐν Κεγχρεαῖς ἐκκλησίας.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α

1 Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος [a]Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ,
καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφός, 2 τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ [b]τῇ οὔσῃ ἐν
Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς
ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ
τόπῳ, αὐτῶν [c]τε καὶ [d]ἡμῶν· 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ [e]μου πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ
Θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 5 ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε
ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, 6 καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ
Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν· 7 ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ
χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, 8 ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους, ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 9 Πιστὸς ὁ Θεός, δι᾽ οὗ ἐκλήθητε εἰς
κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα,
ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. 11 Ἐδηλώθη
γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν
εἰσι. 12 Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει, Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου,
Ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, Ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, Ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. 13 Μεμέρισται ὁ
Χριστός; Μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου
ἐβαπτίσθητε; 14 Εὐχαριστῶ [f]τῷ Θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ

---

[a] **1:1** ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου NA SBL [b] **1:2** τη ουση εν κορινθω ηγιασμενοις εν χριστω ιησου 94.7% ¦ ηγιασμενοις εν χριστω ιησου τη ουση εν κορινθω SBL 0.8% [c] **1:2** τε ¦ --- CT [d] **1:2** ημων ¦ υμων PCK [e] **1:4** μου ¦ --- WH [f] **1:14** τω θεω ¦ --- SBL TH WH

Κρίσπον καὶ Γάϊον· 15 ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα [a]ἐβάπτισα.
16 Ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον
ἐβάπτισα. 17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με Χριστὸς βαπτίζειν, [b]ἀλλ᾽ εὐαγγελί-
ζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.
18 Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστί,
τοῖς δὲ σῳζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστι. 19 Γέγραπται γάρ,

> Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν,
> καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.

20 Ποῦ σοφός; Ποῦ γραμματεύς; Ποῦ [c]συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου;
Οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου [d]τούτου; 21 Ἐπειδὴ γὰρ
ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεόν,
εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύ-
οντας. 22 Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι [e]σημεῖον αἰτοῦσι, καὶ Ἕλληνες σοφίαν
ζητοῦσιν· 23 ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις
μὲν σκάνδαλον, [f]Ἕλλησι δὲ μωρίαν· 24 αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαί-
οις τε καὶ Ἕλλησι, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν. 25 Ὅτι τὸ
μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ
Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων [g]ἐστί.
26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ
κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· 27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ
τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα [h]τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ· καὶ τὰ
ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά· 28 καὶ
τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, [i]καὶ τὰ
μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ· 29 ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ
ἐνώπιον [j]τοῦ Θεοῦ. 30 Ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς
ἐγενήθη [k]ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμός, καὶ ἀπο-
λύτρωσις· 31 ἵνα, καθὼς γέγραπται, Ὁ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχά-
σθω.

---

[a] **1:15** εβαπτισα ¦ εβαπτισθητε CT [b] **1:17** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [c] **1:20** συζητητης ¦ συνζητητης TH WH [d] **1:20** τουτου ¦ --- CT [e] **1:22** σημειον ¦ σημεια CT [f] **1:23** ελλησι ¦ εθνεσι CT [g] **1:25** εστι ¦ --- CT [h] **1:27** τους σοφους καταισχυνη ¦ καταισχυνη τους σοφους CT [i] **1:28** και ¦ --- NA SBL TH [j] **1:29** του θεου ¦ αυτου TR [k] **1:30** ημιν σοφια ¦ σοφια ημιν CT

2 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθʼ ὑπεροχὴν λό-
γου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ [a]μαρτύριον τοῦ Θεοῦ. 2 Οὐ
γὰρ ἔκρινα [b]τοῦ εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τοῦ-
τον ἐσταυρωμένον. 3 [c]Καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ
πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς. 4 Καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ
ἐν [d]πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλʼ ἐν ἀποδείξει πνεύματος
καὶ δυνάμεως· 5 ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλʼ ἐν
δυνάμει Θεοῦ.

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος
τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου, τῶν καταργουμένων·
7 ἀλλὰ λαλοῦμεν [e]σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν
προώρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν· 8 ἣν οὐδεὶς τῶν
ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν
Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν· 9 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται,

Ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε,
καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη,
[f]ἃ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

10 Ἡμῖν [g]δὲ [h]ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ πνεύματος [i]αὐτοῦ· τὸ γὰρ
πνεῦμα πάντα [j]ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ. 11 Τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώ-
πων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; Οὕτω
καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς [k]οἶδεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. 12 Ἡμεῖς δὲ
οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ,
ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν. 13 Ἃ καὶ λαλοῦμεν, οὐκ
ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλʼ ἐν διδακτοῖς Πνεύματος
[l]Ἁγίου, πνευματικοῖς πνευματικὰ [m]συγκρίνοντες.

14 Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ·
μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστι, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρί-
νεται. 15 Ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει [n]μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπʼ οὐδε-

---

[a]**2:1** μαρτυριον 93.1% ¦ μυστηριον NA WH 4.4% [b]**2:2** του ειδεναι τι ¦ τι ειδεναι CT [c]**2:3** και εγω ¦ καγω CT [d]**2:4** πειθοις ανθρωπινης σοφιας λογοις 66.9% ¦ πειθοις σοφιας λογοις NA TH 3.9% ¦ πιθοις σοφιας λογοις WH 0.6% ¦ πειθοι σοφιας SBL 0% [e]**2:7** σοφιαν θεου ¦ θεου σοφιαν CT [f]**2:9** α ¦ οσα SBL WH [g]**2:10** δε ¦ γαρ SBL WH [h]**2:10** ο θεος απεκαλυψε ¦ απεκαλυψεν ο θεος CT [i]**2:10** αυτου ¦ --- CT [j]**2:10** ερευνα ¦ εραυνα CT [k]**2:11** οιδεν ¦ εγνωκεν CT [l]**2:13** αγιου ¦ --- CT [m]**2:13** συγκρινοντες ¦ συνκρινοντες TH WH [n]**2:15** μεν ¦ τα NA SBL

νὸς ἀνακρίνεται. 16 Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς [a]συμβιβάσει αὐτόν;
Ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

3 [b]Καὶ ἐγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην [c]ὑμῖν λαλῆσαι ὡς πνευματικοῖς,
ἀλλ’ ὡς [d]σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. 2 Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα,
[e]καὶ οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ [f]ἐδύνασθε, ἀλλ’ [g]οὔτε ἔτι νῦν δύνασθε· 3 ἔτι
γὰρ σαρκικοί ἐστε· ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις [h]καὶ διχοστασίαι,
οὐχὶ σαρκικοί ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 Ὅταν γὰρ λέγῃ
τις, Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἕτερος δέ, Ἐγὼ Ἀπολλώ, [i]οὐχὶ σαρκικοί
ἐστε;

5 [j]Τίς οὖν ἐστι [k]Παῦλος, τίς δὲ Ἀπολλώς, [l]ἀλλ’ ἢ διάκονοι δι’ ὧν ἐπι-
στεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν; 6 Ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλὼς
ἐπότισεν, [m]ἀλλ’ ὁ Θεὸς ηὔξανεν. 7 Ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστί τι, οὔτε ὁ
ποτίζων, ἀλλ’ ὁ αὐξάνων Θεός. 8 Ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν·
ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν [n]λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 Θεοῦ
γάρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχιτέ-
κτων θεμέλιον [o]τέθεικα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. Ἕκαστος δὲ βλεπέτω
πῶς ἐποικοδομεῖ. 11 Θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ
τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς [p]Χριστός. 12 Εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ
τὸν θεμέλιον [q]τοῦτον [r]χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον,
καλάμην, 13 ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώ-
σει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι τὸ
πῦρ [s]δοκιμάσει. 14 Εἴ τινος τὸ ἔργον [t]μένει ὃ [u]ἐποικοδόμησε, μισθὸν
[v]λήψεται. 15 Εἴ τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ
σωθήσεται, οὕτω δὲ ὡς διὰ πυρός.

---

[a]**2:16** συμβιβασει ¦ συνβιβασει WH [b]**3:1** και εγω ¦ καγω CT [c]**3:1** υμιν λαλησαι ¦ λαλησαι υμιν CT TR [d]**3:1** σαρκικοις ¦ σαρκινοις CT [e]**3:2** και ¦ --- CT [f]**3:2** εδυνασθε ¦ ηδυνασθε ANT PCK TR [g]**3:2** ουτε ¦ ουδε CT [h]**3:3** και διχοστασιαι 91.2% ¦ --- CT 4.8% [i]**3:4** ουχι σαρκικοι 94.9% ¦ ουκ ανθρωποι CT 2.7% [j]**3:5** τις ¦ τι CT [k]**3:5** παυλος τις δε απολλως 87.5% ¦ απολλως τι δε εστι παυλος CT 3% [l]**3:5** αλλ η ¦ --- CT [m]**3:6** αλλ ¦ αλλα NA^{27} SBL TH WH [n]**3:8** ληψεται ¦ λημψεται CT [o]**3:10** τεθεικα ¦ εθηκα CT [p]**3:11** χριστος ¦ ο χριστος TR [q]**3:12** τουτον ¦ --- CT [r]**3:12** χρυσον αργυρον ¦ χρυσιον αργυριον TH WH [s]**3:13** δοκιμασει ¦ αυτο δοκιμασει CT [t]**3:14** μένει ¦ μενεῖ ANT NA PCK SBL WH [u]**3:14** εποικοδομησε ¦ επωκοδομησε ANT PCK TR [v]**3:14** ληψεται ¦ λημψεται CT

[16] Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ [a]οἰκεῖ
ἐν ὑμῖν; [17] Εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός· ὁ
γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.

[18] Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν
τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. [19] Ἡ γὰρ σοφία
τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστι. Γέγραπται γάρ, Ὁ δρασ-
σόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. [20] Καὶ πάλιν, Κύριος
[b]γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι. [21] Ὥστε
μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστιν, [22] εἴτε Παῦ-
λος, εἴτε Ἀπολλώς, εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος, εἴτε ζωή, εἴτε θάνατος,
εἴτε ἐνεστῶτα, εἴτε μέλλοντα· πάντα ὑμῶν [c]ἐστιν, [23] ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ,
Χριστὸς δὲ Θεοῦ.

4 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ καὶ οἰκο-
νόμους μυστηρίων Θεοῦ. [2] [d]Ὃ δὲ λοιπόν, ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονό-
μοις, ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ. [3] Ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ᾽ ὑμῶν
ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω.
[4] Οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ᾽ οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ
ἀνακρίνων με Κύριός ἐστιν. [5] Ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν
ἔλθῃ ὁ Κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει
τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ
Θεοῦ.

[6] Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ [e]Ἀπολλῶ δι᾽
ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ [f]ὃ γέγραπται φρονεῖν, ἵνα μὴ εἷς
ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς [g]φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. [7] Τίς γάρ σε διακρίνει; Τί
δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; Εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών;

[8] Ἤδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν
ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν
[h]συμβασιλεύσωμεν. [9] Δοκῶ γὰρ [i]ὅτι ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους
ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους· ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ
κόσμῳ, καὶ ἀγγέλοις, καὶ ἀνθρώποις. [10] Ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν,
ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς
ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. [11] Ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν, καὶ

---

[a]**3:16** οικει εν υμιν ¦ εν υμιν οικει WH [b]**3:20** γινωσκει ¦ γεινωσκει TH [c]**3:22** εστιν ¦ --- CT [d]**4:2** ο δε ¦ ωδε CT [e]**4:6** απολλω ¦ απολλων CT [f]**4:6** ο γεγραπται φρονειν ¦ α γεγραπται CT [g]**4:6** φυσιουσθε ¦ μη φυσιουσθε HF PCK [h]**4:8** συμβασιλευσωμεν ¦ συνβασιλευσωμεν TH WH [i]**4:9** οτι ¦ --- CT

διψῶμεν, καὶ [a]γυμνητεύομεν, καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν,
12 καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί· λοιδορούμενοι
εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι ἀνεχόμεθα· 13 [b]βλασφημούμενοι
παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων
περίψημα ἕως ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ᾽ ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ
[c]νουθετῶ. 15 Ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ᾽ οὐ
πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς
ἐγέννησα. 16 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου [d]γίνεσθε. 17 Διὰ τοῦτο
ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστι [e]τέκνον μου ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν
Κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν [f]Χριστῷ, καθὼς παν-
ταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. 18 Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς
ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες. 19 Ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ
Κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ
τὴν δύναμιν. 20 Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ᾽ ἐν δυνά-
μει. 21 Τί θέλετε; Ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε
[g]πρᾳότητος;

5 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία, ἥτις οὐδὲ
ἐν τοῖς ἔθνεσιν [h]ὀνομάζεται, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν.
2 Καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα
[i]ἐξαρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο [j]ποιήσας.

3 Ἐγὼ μὲν γὰρ [k]ὡς ἀπὼν τῷ σώματι παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη
κέκρικα ὡς παρών, τὸν οὕτω τοῦτο κατεργασάμενον, 4 ἐν τῷ ὀνόματι
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [l]Χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ
πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [m]Χριστοῦ,
5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ
πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου [n]Ἰησοῦ.

6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. Οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ
φύραμα ζυμοῖ; 7 [o]Ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύ-

[a]**4:11** γυμνητευομεν ¦ γυμνιτευομεν CT PCK [b]**4:13** βλασφημουμενοι ¦ δυσφημουμενοι CT [c]**4:14** νουθετω ¦ νουθετων NA SBL WH [d]**4:16** γινεσθε ¦ γεινεσθε TH [e]**4:17** τεκνον μου ¦ μου τεκνον CT [f]**4:17** χριστω 87.1% ¦ χριστω ιησου NA SBL WH 12% [g]**4:21** πραοτητος ¦ πραυτητος CT [h]**5:1** ονομαζεται 95.5% ¦ --- CT 3.3% [i]**5:2** εξαρθη ¦ αρθη CT [j]**5:2** ποιησας ¦ πραξας NA WH [k]**5:3** ως ¦ --- CT [l]**5:4** χριστου ¦ --- NA SBL WH [m]**5:4** χριστου ¦ --- CT [n]**5:5** ιησου ¦ --- NA SBL WH [o]**5:7** εκκαθαρατε ¦ εκκαθαρατε ουν ANT BYZ PCK TR

ραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι. Καὶ γὰρ τὸ Πάσχα ἡμῶν [a]ὑπὲρ ἡμῶν [b]ἐτύθη
Χριστός· 8 ὥστε ἑορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας
καὶ πονηρίας, ἀλλ’ ἐν ἀζύμοις [c]εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.

9 Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις·
10 [d]καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις,
[e]ἢ ἅρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ [f]ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου
ἐξελθεῖν. 11 [g]Νῦν δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐάν τις
ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ᾖ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ
λοίδορος, ἢ μέθυσος, ἢ ἅρπαξ· τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. 12 Τί γάρ
μοι [h]καὶ τοὺς ἔξω κρίνειν; Οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; 13 Τοὺς δὲ
ἔξω ὁ Θεὸς [i]κρινεῖ. [j]Καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

6 Τολμᾷ τις ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ
τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; 2 [k]Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι
τὸν κόσμον κρινοῦσι; Καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε
κριτηρίων ἐλαχίστων; 3 Οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; Μήτι γε
βιωτικά; 4 Βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε. 5 Πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. Οὕτως
οὐκ [l]ἔνι ἐν ὑμῖν [m]σοφὸς οὐδὲ εἷς, ὃς δυνήσεται διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ, 6 [n]ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ
ἀπίστων; 7 Ἤδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα [o]ὑμῖν ἐστιν, ὅτι κρίματα ἔχετε
μεθ’ ἑαυτῶν. Διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; Διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστε-
ρεῖσθε; 8 [p]Ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ [q]ταῦτα ἀδελφούς.

9 Ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι [r]βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι;
Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε
μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοῖται, 10 οὔτε [s]πλεονέκται, οὔτε κλέπται,
οὔτε μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ [t]οὐ
κληρονομήσουσι. 11 Καὶ ταῦτά τινες ἦτε· [u]ἀλλὰ ἀπελούσασθε, [v]ἀλλὰ

---

[a] **5:7** υπερ ημων 91.4% ¦ --- CT 3.5% [b] **5:7** ετυθη ¦ εθυθη SCR [c] **5:8** ειλικρινειας ¦ ειλικρινιας WH [d] **5:10** και ¦ --- CT [e] **5:10** η ¦ και CT [f] **5:10** οφειλετε ¦ ωφειλετε CT [g] **5:11** νυν ¦ νυνι HF PCK TR [h] **5:12** και ¦ --- CT [i] **5:13** κρινεῖ ¦ κρίνει SBL TR WH [j] **5:13** και εξαρειτε ¦ εξαρατε CT [k] **6:2** ουκ ¦ η ουκ CT [l] **6:5** ενι ¦ εστιν TR [m] **6:5** σοφος ουδε εις ¦ ουδεις σοφος CT [n] **6:6** αλλα ¦ αλλ NA[28] [o] **6:7** υμιν ¦ εν υμιν TR [p] **6:8** αλλα ¦ αλλ NA[28] PCK [q] **6:8** ταυτα ¦ τουτο CT [r] **6:9** βασιλειαν θεου ¦ θεου βασιλειαν CT [s] **6:10** πλεονεκται ουτε κλεπται ουτε ¦ κλεπται ουτε πλεονεκται ουτε TR ¦ κλεπται ουτε πλεονεκται ου CT [t] **6:10** ου 82.1% ¦ --- CT 14.3% [u] **6:11** αλλα ¦ αλλ NA[28] [v] **6:11** αλλα ¦ αλλ NA[28] PCK

ἡγιάσθητε, [a]ἀλλ’ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου [b]’Ιησοῦ, καὶ
ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.
12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ’ οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν,
ἀλλ’ οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. 13 Τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ
ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει.
Τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι·
14 ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἤγειρε καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως
αὐτοῦ. 15 Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστιν; Ἄρας
οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; Μὴ γένοιτο. 16 [c]Οὐκ
οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; Ἔσονται γάρ, φησίν,
οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 17 Ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστι.
18 Φεύγετε τὴν πορνείαν. Πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς
τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. 19 Ἢ
οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματός ἐστιν,
οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ; Καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν, 20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς·
δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, [d]καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν,
ἅτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ.

7 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ [e]μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτε-
σθαι. 2 Διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ
ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. 3 Τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν [f]ὀφειλομένην
εὔνοιαν ἀποδιδότω· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. 4 Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου
σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, [g]ἀλλ’ ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου
σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, [h]ἀλλ’ ἡ γυνή. 5 Μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ
μήτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρόν, ἵνα [i]σχολάζητε [j]τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ
προσευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ [k]συνέρχησθε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ
Σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. 6 Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ [l]συγγνώμην, οὐ
κατ’ ἐπιταγήν. 7 Θέλω [m]γὰρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτόν·
[n]ἀλλ’ ἕκαστος ἴδιον [o]χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, [p]ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ οὕτως.

---

[a]**6:11** αλλ ¦ αλλα ANT NA[27] SBL TH WH [b]**6:11** ιησου ¦ ιησου χριστου NA ¦ ημων ιησου χριστου TH WH [c]**6:16** ουκ ¦ η ουκ ANT BYZ CT PCK TR [d]**6:20** και εν τω πνευματι υμων ατινα εστι του θεου 93.4% ¦ --- CT 3.8% [e]**7:1** μοι ¦ --- CT [f]**7:3** οφειλομενην ευνοιαν ¦ οφειλην CT [g]**7:4** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [h]**7:4** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [i]**7:5** σχολαζητε ¦ σχολασητε CT [j]**7:5** τη νηστεια και 91.5% ¦ --- CT 6.8% [k]**7:5** συνερχησθε ¦ συνερχεσθε PCK ¦ ητε CT [l]**7:6** συγγνωμην ¦ συνγνωμην TH WH [m]**7:7** γαρ ¦ δε CT [n]**7:7** αλλ ¦ αλλα CT [o]**7:7** χαρισμα εχει ¦ εχει χαρισμα CT [p]**7:7** ος μεν ουτως ος 94% ¦ ο μεν ουτως ο CT 4%

8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς [a]ἐστιν
ἐὰν μείνωσιν ὡς κἀγώ. 9 Εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν·
[b]κρεῖσσον γάρ ἐστι [c]γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι.

10 Τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγώ, [d]ἀλλ᾽ ὁ Κύριος, γυ-
ναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι· 11 ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγα-
μος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω—καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.

12 Τοῖς δὲ λοιποῖς [e]ἐγὼ λέγω, οὐχ ὁ Κύριος· εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα
ἔχει ἄπιστον, καὶ [f]αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ᾽ αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν.
13 Καὶ γυνὴ [g]ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ [h]αὐτὸς συνευδοκεῖ οἰκεῖν
μετ᾽ αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω [i]αὐτόν. 14 Ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ
γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ [j]ἀνδρί· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα
ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν. 15 Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται,
χωριζέσθω. Οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν
δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν [k]ἡμᾶς ὁ Θεός. 16 Τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα
σώσεις; Ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις;

17 Εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς [l]ἐμέρισεν ὁ [m]Θεός, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ
[n]Κύριος, οὕτω περιπατείτω. Καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις
διατάσσομαι. 18 Περιτετμημένος τις ἐκλήθη; Μὴ ἐπισπάσθω. Ἐν
ἀκροβυστίᾳ [o]τις ἐκλήθη; Μὴ περιτεμνέσθω. 19 Ἡ περιτομὴ οὐδέν
ἐστι, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ.
20 Ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. 21 Δοῦλος
ἐκλήθης; Μή σοι μελέτω· ἀλλ᾽ εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι,
μᾶλλον χρῆσαι. 22 Ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος
Κυρίου ἐστίν· ὁμοίως [p]καὶ ὁ ἐλεύθερος κληθείς, δοῦλός ἐστι Χριστοῦ.
23 Τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ [q]γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. 24 Ἕκαστος ἐν
ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ [r]Θεῷ.

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω· γνώμην δὲ δί-
δωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς εἶναι. 26 Νομίζω οὖν τοῦτο κα-
λὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕ-
τως εἶναι. 27 Δέδεσαι γυναικί; Μὴ ζήτει λύσιν. Λέλυσαι ἀπὸ γυναικός;

---

[a]**7:8** εστιν ¦ --- CT [b]**7:9** κρεισσον ¦ κρειττον CT [c]**7:9** γαμησαι ¦ γαμειν WH [d]**7:10** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [e]**7:12** εγω λεγω ¦ λεγω εγω CT [f]**7:12** αὐτὴ ¦ αὕτη CT [g]**7:13** ητις ¦ ει τις ANT NA SBL [h]**7:13** αυτος ¦ ουτος CT [i]**7:13** αυτον ¦ τον ανδρα CT [j]**7:14** ανδρι 94.7% ¦ αδελφω CT 3.5% [k]**7:15** ημας ¦ υμας NA WH [l]**7:17** εμερισεν ¦ μεμερικεν WH [m]**7:17** θεος 86% ¦ κυριος CT 4.5% [n]**7:17** κυριος ¦ θεος CT [o]**7:18** τις εκληθη ¦ κεκληται τις CT [p]**7:22** και ¦ --- CT [q]**7:23** γινεσθε ¦ γεινεσθε TH [r]**7:24** θεω ¦ τω θεω ANT TR

Μὴ ζήτει γυναῖκα. 28 Ἐὰν δὲ καὶ [a]γήμῃς, οὐχ ἥμαρτες· καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ
παρθένος, οὐχ ἥμαρτε. Θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ
ὑμῶν φείδομαι. 29 Τοῦτο δέ φημι, [b]ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος·
[c]τὸ λοιπόν ἐστιν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσι· 30 καὶ
οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες· καὶ οἱ
ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες· 31 καὶ οἱ χρώμενοι [d]τῷ κόσμῳ τούτῳ,
ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.

32 Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. Ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυ-
ρίου, πῶς [e]ἀρέσει τῷ Κυρίῳ· 33 ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου,
πῶς [f]ἀρέσει τῇ γυναικί. 34 [g]Μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ [h]καὶ ἡ παρθένος. Ἡ
ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ [i]σώματι καὶ [j]πνεύματι· ἡ
δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς [k]ἀρέσει τῷ ἀνδρί. 35 Τοῦτο
δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν [l]συμφέρον λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω,
ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ [m]εὐπρόσεδρον τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάστως.

36 Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέ-
ρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει [n]γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει·
γαμείτωσαν. 37 Ὃς δὲ ἕστηκεν [o]ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγ-
κην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν
ἐν τῇ [p]καρδίᾳ αὐτοῦ, [q]τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς [r]ποιεῖ.
38 Ὥστε καὶ ὁ [s]ἐκγαμίζων καλῶς ποιεῖ· [t]ὁ δὲ μὴ [u]ἐκγαμίζων κρεῖσσον
[v]ποιεῖ.

39 Γυνὴ δέδεται [w]νόμῳ ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ
[x]καὶ κοιμηθῇ ὁ [y]ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν
Κυρίῳ. 40 Μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτω μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώ-
μην· δοκῶ [z]δὲ κἀγὼ πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.

---

[a] **7:28** γημης ¦ γαμησης CT [b] **7:29** αδελφοι ¦ αδελφοι οτι SCR [c] **7:29** το λοιπον εστιν ¦ εστι το λοιπον CT [d] **7:31** τω κοσμω τουτω ¦ τον κοσμον CT [e] **7:32** αρεσει ¦ αρεση CT [f] **7:33** αρεσει ¦ αρεση CT [g] **7:34** μεμερισται και ¦ μεμερισται TR ¦ και μεμερισται και CT [h] **7:34** και η παρθενος η αγαμος 91.9% ¦ η αγαμος και η παρθενος CT 3.7% [i] **7:34** σωματι ¦ τω σωματι CT [j] **7:34** πνευματι ¦ τω πνευματι CT [k] **7:34** αρεσει ¦ αρεση CT [l] **7:35** συμφερον ¦ συμφορον CT [m] **7:35** ευπροσεδρον ¦ ευπαρεδρον ANT CT [n] **7:36** γινεσθαι ¦ γεινεσθαι TH [o] **7:37** εδραιος εν τη καρδια ¦ εν τη καρδια αυτου εδραιος CT [p] **7:37** καρδια αυτου ¦ ιδια καρδια CT [q] **7:37** του ¦ --- CT [r] **7:37** ποιει ¦ ποιησει CT [s] **7:38** εκγαμιζων 69.7% ¦ γαμιζων την εαυτου παρθενον NA WH 3.8% ¦ γαμιζων την παρθενον εαυτου SBL TH 0.3% [t] **7:38** ο δε ¦ και ο CT [u] **7:38** εκγαμιζων ¦ γαμιζων CT [v] **7:38** ποιει ¦ ποιησει CT [w] **7:39** νομω 95.1% ¦ --- CT 2.5% [x] **7:39** και ¦ --- ANT CT TR [y] **7:39** ανηρ ¦ ανηρ αυτης ANT TR [z] **7:40** δε ¦ γαρ WH

8 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν. Ἡ
γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. 2 Εἰ [a]δέ τις δοκεῖ [b]εἰδέναι τι,
[c]οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς δεῖ γνῶναι· 3 εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν,
οὗτος ἔγνωσται ὑπ’ αὐτοῦ.
4 Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδω-
λον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς Θεὸς [d]ἕτερος εἰ μὴ εἷς. 5 Καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ
λεγόμενοι θεοί, εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ [e]γῆς· ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοί,
καὶ κύριοι πολλοί· 6 ἀλλ’ ἡμῖν εἷς Θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ
ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι’ οὗ τὰ πάντα, καὶ
ἡμεῖς δι’ αὐτοῦ.
7 Ἀλλ’ οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ [f]συνειδήσει τοῦ
εἰδώλου ἕως ἄρτι ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν
ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται. 8 Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ [g]παρίστησι τῷ Θεῷ·
οὔτε [h]γὰρ ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν
ὑστερούμεθα. 9 Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα
γένηται τοῖς [i]ἀσθενοῦσιν. 10 Ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γνῶσιν
ἐν [j]εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος
οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; 11 [k]Καὶ ἀπολεῖται
ὁ ἀσθενῶν [l]ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, δι’ ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν;
12 Οὕτω δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς, καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν
συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε. 13 Διόπερ εἰ βρῶμα
σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ
τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

9 Οὐκ εἰμὶ [m]ἀπόστολος; Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; Οὐχὶ Ἰησοῦν
[n]Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν [o]ἑώρακα; Οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε

[a]**8:2** δε ¦ --- CT [b]**8:2** ειδεναι ¦ εγνωκεναι CT [c]**8:2** ουδεπω ουδεν εγνωκε ¦ ουπω εγνω CT [d]**8:4** ετερος ¦ --- CT [e]**8:5** γης ¦ της γης ANT BYZ PCK TR [f]**8:7** συνειδησει του ειδωλου εως αρτι 93.3% ¦ συνηθεια εως αρτι του ειδωλου CT 4.4% [g]**8:8** παριστησι ¦ παραστησει CT [h]**8:8** γαρ εαν φαγωμεν περισσευομεν ουτε εαν μη φαγωμεν υστερουμεθα 80.4% ¦ εαν φαγωμεν περισσευομεν ουτε εαν μη φαγωμεν υστερουμεθα TH 1.4% ¦ εαν μη φαγωμεν υστερουμεθα ουτε εαν φαγωμεν περισσευομεν NA WH 0.8% [i]**8:9** ασθενουσιν ¦ ασθενεσιν CT [j]**8:10** ειδωλειω ¦ ειδωλιω WH [k]**8:11** και απολειται 90.5% ¦ απολλυται γαρ CT 0.8% [l]**8:11** αδελφος επι τη ση γνωσει 90% ¦ εν τη ση γνωσει ο αδελφος CT 1.4% [m]**9:1** αποστολος ουκ ειμι ελευθερος 92% ¦ ελευθερος ουκ ειμι αποστολος CT 5.8% [n]**9:1** χριστον ¦ --- CT [o]**9:1** εωρακα ¦ εορακα NA SBL WH

ἐν Κυρίῳ; 2 Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ
σφραγὶς [a]τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ.

3 Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν [b]αὕτη ἐστί. 4 Μὴ οὐκ ἔχο-
μεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ [c]πιεῖν; 5 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν
γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ
Κυρίου, καὶ Κηφᾶς; 6 Ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξου-
σίαν [d]τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι; 7 Τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; Τίς
φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ [e]ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; [f]Ἢ τίς ποι-
μαίνει ποίμνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει;

8 Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ; Ἢ [g]οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα
λέγει; 9 Ἐν γὰρ τῷ [h]Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται, Οὐ [i]φιμώσεις βοῦν
ἀλοῶντα. Μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ; 10 Ἢ δι᾽ ἡμᾶς πάντως λέγει;
Δι᾽ ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι [j]ἐπ᾽ ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾷν, καὶ
ὁ ἀλοῶν [k]τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν ἐπ᾽ ἐλπίδι. 11 Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ
πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν;
12 Εἰ ἄλλοι τῆς [l]ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς;

Ἀλλ᾽ οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα
μὴ [m]ἐγκοπήν τινα δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. 13 Οὐκ οἴδατε ὅτι
οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι [n]ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν, οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ
[o]προσεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ [p]συμμερίζονται; 14 Οὕτω καὶ ὁ Κύ-
ριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν.

15 Ἐγὼ δὲ [q]οὐδενὶ ἐχρησάμην τούτων· οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα
οὕτω γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά
μου [r]ἵνα τις κενώσῃ. 16 Ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα·
ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ [s]δὲ μοί ἐστιν, ἐὰν μὴ [t]εὐαγγελίζωμαι.
17 Εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πε-
πίστευμαι. 18 Τίς οὖν [u]μοί ἐστιν ὁ μισθός; Ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδά-

[a]**9:2** της εμης ¦ μου της CT [b]**9:3** αυτη εστι ¦ εστιν αυτη CT [c]**9:4** πιειν ¦ πειν NA SBL WH [d]**9:6** του ¦ --- CT [e]**9:7** εκ του καρπου ¦ τον καρπον CT [f]**9:7** η ¦ --- SBL [g]**9:8** ουχι και ο νομος ταυτα ¦ και ο νομος ταυτα ου CT [h]**9:9** μωυσεως ¦ μωσεως ANT BYZ PCK TR [i]**9:9** φιμωσεις ¦ κημωσεις NA SBL [j]**9:10** επ ελπιδι οφειλει ¦ οφειλει επ ελπιδι CT [k]**9:10** της ελπιδος αυτου μετεχειν επ ελπιδι 90.1% ¦ επ ελπιδι του μετεχειν CT 3.5% [l]**9:12** εξουσιας υμων ¦ υμων εξουσιας CT [m]**9:12** εγκοπην τινα ¦ τινα εγκοπην NA SBL TH ¦ τινα ενκοπην WH [n]**9:13** εκ ¦ τα εκ CT [o]**9:13** προσεδρευοντες ¦ παρεδρευοντες CT [p]**9:13** συμμεριζονται ¦ συνμεριζονται WH [q]**9:15** ουδενι εχρησαμην ¦ ου κεχρημαι ουδενι CT [r]**9:15** ινα τις κενωση ¦ ουδεις κενωσει CT [s]**9:16** δε ¦ γαρ CT [t]**9:16** ευαγγελιζωμαι ¦ ευαγγελισωμαι NA SBL WH [u]**9:18** μοι 80.3% ¦ μου CT 13.3%

πανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον [a]τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ
ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα
τοὺς πλείονας κερδήσω. 20 Καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος,
ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ [b]νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ
νόμον κερδήσω· 21 τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος [c]Θεῷ ἀλλ᾽
ἔννομος [d]Χριστῷ, ἵνα [e]κερδήσω [f]ἀνόμους. 22 Ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέ-
σιν [g]ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω. Τοῖς πᾶσι γέγονα [h]τὰ
πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. 23 [i]Τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον,
ἵνα [j]συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι.

24 Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν,
εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; Οὕτω τρέχετε, ἵνα καταλάβητε. 25 Πᾶς
δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν
στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. 26 Ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω ὡς
οὐκ ἀδήλως· οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα [k]δέρων· 27 [l]ἀλλ᾽ [m]ὑπωπιάζω
μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως, ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος
γένωμαι.

10 Οὐ θέλω [n]δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάν-
τες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλ-
θον, 2 καὶ πάντες εἰς τὸν [o]Μωϋσῆν [p]ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν
τῇ θαλάσσῃ, 3 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ [q]βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον, 4 καὶ
πάντες τὸ αὐτὸ [r]πόμα πνευματικὸν ἔπιον· ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς
ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ [s]δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός. 5 Ἀλλ᾽ οὐκ ἐν τοῖς
πλείοσιν αὐτῶν [t]εὐδόκησεν ὁ Θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

6 Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς
κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν. 7 Μηδὲ εἰδωλολάτραι [u]γίνεσθε,
καθώς τινες αὐτῶν· [v]ὥσπερ γέγραπται, Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ

---

[a]**9:18** του χριστου ¦ --- CT [b]**9:20** νομον 92.1% ¦ νομον μη ων αυτος υπο νομον CT 6.9% [c]**9:21** θεω ¦ θεου CT [d]**9:21** χριστω ¦ χριστου CT [e]**9:21** κερδησω ¦ κερδανω CT [f]**9:21** ανομους ¦ τους ανομους CT [g]**9:22** ως ¦ --- CT [h]**9:22** τα ¦ --- CT [i]**9:23** τουτο 91.4% ¦ παντα CT 7.4% [j]**9:23** συγκοινωνος ¦ συνκοινωνος TH WH [k]**9:26** δερων ¦ δαιρων PCK [l]**9:27** αλλ ¦ αλλα NA27 SBL WH [m]**9:27** υπωπιαζω ¦ υποπιαζω ANT [n]**10:1** δε ¦ γαρ CT [o]**10:2** μωυσην ¦ μωσην TR [p]**10:2** εβαπτισαντο ¦ εβαπτισθησαν NA [q]**10:3** βρωμα πνευματικον ¦ πνευματικον βρωμα CT [r]**10:4** πομα πνευματικον επιον ¦ πνευματικον επιον πομα CT [s]**10:4** δε πετρα ¦ πετρα δε CT [t]**10:5** ευδοκησεν ¦ ηυδοκησεν SBL TH WH [u]**10:7** γινεσθε ¦ γεινεσθε TH [v]**10:7** ωσπερ ¦ ως ANT TR

[a]πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. 8 Μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν
ἐπόρνευσαν, καὶ [b]ἔπεσον [c]ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες. 9 Μηδὲ
ἐκπειράζωμεν τὸν [d]Χριστόν, καθὼς [e]καί τινες αὐτῶν ἐπείρασαν, καὶ
ὑπὸ τῶν ὄφεων [f]ἀπώλοντο. 10 Μηδὲ γογγύζετε, [g]καθὼς καί τινες αὐ-
τῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 Ταῦτα δὲ [h]πάντα
[i]τύποι συνέβαινον ἐκείνοις· ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς
τὰ τέλη τῶν αἰώνων [j]κατήντησεν. 12 Ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι, βλεπέτω
μὴ πέσῃ. 13 Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· [k]πιστὸς δὲ
ὁ Θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει
σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ δύνασθαι [l]ὑμᾶς ὑπενεγκεῖν.

14 Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς [m]εἰδωλολατρείας. 15 Ὡς
φρονίμοις λέγω, κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι. 16 Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ
εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία [n]τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστι; Τὸν ἄρτον
ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστιν; 17 Ὅτι εἷς
ἄρτος, ἓν σῶμα, οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου
μετέχομεν. 18 Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· [o]οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς
θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσί; 19 Τί οὖν φημι; Ὅτι [p]εἴδωλόν
τί ἐστιν; Ἢ ὅτι εἰδωλόθυτόν τί ἐστιν; 20 Ἀλλ᾽ ὅτι ἃ [q]θύει τὰ ἔθνη, δαι-
μονίοις [r]θύει, καὶ οὐ Θεῷ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων
[s]γίνεσθαι. 21 Οὐ δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμο-
νίων· οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων.
22 Ἢ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; Μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν;

23 Πάντα [t]μοι ἔξεστιν, ἀλλ᾽ οὐ πάντα συμφέρει. Πάντα [u]μοι ἔξε-
στιν, ἀλλ᾽ οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. 24 Μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω, ἀλλὰ τὸ
τοῦ ἑτέρου [v]ἕκαστος. 25 Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μη-
δὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· 26 Τοῦ [w]γὰρ Κυρίου ἡ γῆ καὶ

---

[a] **10:7** πιειν ¦ πειν CT [b] **10:8** επεσον ¦ επεσαν CT [c] **10:8** εν ¦ --- CT [d] **10:9** χριστον 89% ¦ κυριον TH WH 7.3% [e] **10:9** και ¦ --- CT [f] **10:9** απωλοντο ¦ απωλλυντο CT [g] **10:10** καθως και 78.2% ¦ καθως TH 18% ¦ καθαπερ NA SBL WH 1% [h] **10:11** παντα ¦ --- CT [i] **10:11** τυποι συνεβαινον 84.4% ¦ τυπικως συνεβαινεν CT 7.8% [j] **10:11** κατηντησεν ¦ κατηντηκεν CT [k] **10:13** πιστος ¦ δυνατος PCK [l] **10:13** υμας ¦ --- CT [m] **10:14** ειδωλολατρειας ¦ ειδωλολατριας ANT CT PCK [n] **10:16** του αιματος του χριστου εστι ¦ εστι του αιματος του χριστου CT [o] **10:18** ουχι ¦ ουχ NA SBL WH [p] **10:19** ειδωλον τι εστιν η οτι ειδωλοθυτον ¦ ειδωλοθυτον τι εστιν η οτι ειδωλον CT [q] **10:20** θυει τα εθνη ¦ θυουσι NA SBL ¦ θυουσι τα εθνη TH WH [r] **10:20** θυει και ου θεω ¦ και ου θεω θυουσιν CT [s] **10:20** γινεσθαι ¦ γεινεσθαι TH [t] **10:23** μοι ¦ --- CT [u] **10:23** μοι ¦ --- CT [v] **10:24** εκαστος 82.1% ¦ --- CT 4.4% [w] **10:26** γαρ κυριου ¦ κυριου γαρ CT

τὸ πλήρωμα αὐτῆς. 27 Εἰ [a]δέ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ θέλετε
πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες
διὰ τὴν συνείδησιν. 28 Ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ, Τοῦτο [b]εἰδωλόθυτόν ἐστι,
μὴ ἐσθίετε δι᾽ ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν· [c]Τοῦ γὰρ
Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. 29 Συνείδησιν δὲ λέγω, οὐχὶ τὴν
ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου· ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ
ἄλλης συνειδήσεως; 30 [d]Εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ
οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;

31 Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν
Θεοῦ ποιεῖτε. 32 Ἀπρόσκοποι [e]γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησι καὶ
τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ· 33 καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν
11 τὸ ἐμαυτοῦ [f]συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι.
1 Μιμηταί μου [g]γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ.

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, [h]ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ καθὼς
παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. 3 Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι
παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστι· κεφαλὴ δὲ γυναικός, ὁ ἀνήρ·
κεφαλὴ δὲ [i]Χριστοῦ, ὁ Θεός. 4 Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφη-
τεύων, κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 5 Πᾶσα
δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ,
καταισχύνει τὴν κεφαλὴν [j]ἑαυτῆς· ἓν γάρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρη-
μένῃ. 6 Εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυ-
ναικὶ τὸ [k]κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. 7 Ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ
ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων·
[l]γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν. 8 Οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ
γυνὴ ἐξ ἀνδρός· 9 καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ
γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα· 10 διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. 11 Πλὴν οὔτε [m]ἀνὴρ χωρὶς γυναικός, οὔτε
γυνὴ χωρὶς ἀνδρός, ἐν Κυρίῳ. 12 Ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός,
οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ. 13 Ἐν ὑμῖν
αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶ γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύ-

[a] **10:27** δε ¦ --- CT [b] **10:28** ειδωλοθυτον ¦ ιεροθυτον CT [c] **10:28** του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης 88.3% ¦ --- CT 8.3% [d] **10:30** ει ¦ ει δε TR [e] **10:32** γινεσθε και ιουδαιοις ¦ και ιουδαιοις γινεσθε NA SBL WH ¦ και ιουδαιοις γεινεσθε TH [f] **10:33** συμφερον ¦ συμφορον CT [g] **11:1** γινεσθε ¦ γεινεσθε TH [h] **11:2** αδελφοι ¦ --- CT [i] **11:3** χριστου ¦ του χριστου CT [j] **11:5** ἑαυτῆς ¦ αὐτῆς CT [k] **11:6** κειρασθαι ¦ κειρεσθαι PCK [l] **11:7** γυνη ¦ η γυνη CT [m] **11:11** ανηρ χωρις γυναικος ουτε γυνη χωρις ανδρος ¦ γυνη χωρις ανδρος ουτε ανηρ χωρις γυναικος CT

χεσθαι; [14] [a]Ἢ οὐδὲ [b]αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν
κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστι; [15] Γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν. Ὅτι
ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου [c]δέδοται. [16] Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι,
ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ.

[17] Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι οὐκ εἰς τὸ [d]κρεῖττον [e]ἀλλ᾽
εἰς τὸ [f]ἧττον συνέρχεσθε. [18] Πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν
[g]ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω.
[19] Δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα [h]οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται
ἐν ὑμῖν. [20] Συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτό, οὐκ ἔστι κυριακὸν
δεῖπνον φαγεῖν. [21] Ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ
φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. [22] Μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς
τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; Ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ
καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; Τί [i]ὑμῖν εἴπω; Ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ;
Οὐκ ἐπαινῶ.

[23] Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν,
ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ [j]παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον,
[24] καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ εἶπε, [k]Λάβετε, φάγετε· τοῦτό μού
ἐστι τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν [l]κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν
ἀνάμνησιν. [25] Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων,
Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο
ποιεῖτε, ὁσάκις [m]ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. [26] Ὁσάκις γὰρ
[n]ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον [o]τοῦτο πίνητε, τὸν
θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε ἄχρις οὗ [p]ἂν ἔλθῃ.

[27] Ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον [q]τοῦτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ
Κυρίου ἀναξίως [r]τοῦ Κυρίου, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ [s]τοῦ αἵ-
ματος τοῦ Κυρίου. [28] Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ
τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω. [29] Ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ
πίνων [t]ἀναξίως, κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα
[u]τοῦ Κυρίου. [30] Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ

[a]**11:14** η ¦ --- CT [b]**11:14** αυτη η φυσις ¦ η φυσις αυτη CT [c]**11:15** δεδοται ¦ δεδοται αυτη ANT NA TR WH [d]**11:17** κρειττον ¦ κρεισσον CT [e]**11:17** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [f]**11:17** ηττον ¦ ησσον CT [g]**11:18** εκκλησια ¦ τη εκκλησια TR [h]**11:19** οι ¦ και οι NA SBL WH [i]**11:22** υμιν ειπω ¦ ειπω υμιν CT [j]**11:23** παρεδιδοτο ¦ παρεδιδετο CT [k]**11:24** λαβετε φαγετε 88.7% ¦ --- CT 8.3% [l]**11:24** κλωμενον ¦ --- CT [m]**11:25** αν ¦ εαν CT [n]**11:26** αν ¦ εαν CT [o]**11:26** τουτο ¦ --- CT [p]**11:26** αν ¦ --- CT [q]**11:27** τουτον ¦ --- CT [r]**11:27** του κυριου ¦ --- ANT CT PCK TR [s]**11:27** του ¦ --- ANT TR [t]**11:29** αναξιως 95.6% ¦ --- CT 1.5% [u]**11:29** του κυριου ¦ --- CT

κοιμῶνται ἱκανοί. 31 Εἰ [a]γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα. 32 Κρινόμενοι δέ, ὑπὸ [b]Κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν.

33 Ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. 34 Εἰ [c]δέ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω· ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. Τὰ δὲ λοιπά, ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

12 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν. 2 Οἴδατε ὅτι [d]ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα, ὡς ἂν ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι. 3 Διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι Θεοῦ λαλῶν λέγει Ἀνάθεμα [e]Ἰησοῦν· καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν, [f]Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

4 Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσί, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα. 5 Καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσι, καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος. 6 Καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, [g]ὁ δὲ αὐτός [h]ἐστι Θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. 7 Ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. 8 Ὧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα· 9 ἑτέρῳ [i]δὲ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι· ἄλλῳ [j]δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ [k]αὐτῷ πνεύματι· 10 ἄλλῳ [l]δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ [m]δὲ προφητεία, ἄλλῳ [n]δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ [o]δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ [p]δὲ [q]ἑρμηνεία γλωσσῶν· 11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται.

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστι, καὶ μέλη [r]ἔχει πολλά, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος [s]τοῦ ἑνός, πολλὰ ὄντα, ἕν ἐστι σῶμα· οὕτω καὶ ὁ Χριστός. 13 Καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες [t]εἰς ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν.

14 Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος ἀλλὰ πολλά. 15 Ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο

---

[a]**11:31** γαρ ¦ δε CT [b]**11:32** κυριου ¦ του κυριου ANT NA WH [c]**11:34** δε ¦ --- CT [d]**12:2** οτε ¦ --- TR [e]**12:3** ιησουν 88.9% ¦ ιησους CT 3.5% [f]**12:3** κυριον ιησουν 92.6% ¦ κυριος ιησους CT 5.4% [g]**12:6** ο δε ¦ και ο WH [h]**12:6** εστι 76.4% ¦ --- CT 16.9% [i]**12:9** δε ¦ --- CT [j]**12:9** δε ¦ --- SBL [k]**12:9** αυτω ¦ ενι CT [l]**12:10** δε ¦ --- SBL [m]**12:10** δε ¦ --- SBL TH [n]**12:10** δε ¦ --- SBL TH [o]**12:10** δε ¦ --- CT [p]**12:10** δε ¦ --- SBL [q]**12:10** ερμηνεια ¦ ερμηνια TH WH [r]**12:12** εχει πολλα ¦ πολλα εχει CT [s]**12:12** του ενος ¦ --- CT [t]**12:13** εις ¦ --- CT

οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; 16 Καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; 17 Εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; Εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις; 18 [a]Νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν. 19 Εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; 20 Νῦν δὲ πολλὰ [b]μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα. 21 Οὐ δύναται δὲ [c]ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί, Χρείαν σου οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσί, Χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω. 22 Ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι· 23 καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει· 24 τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει· [d]ἀλλ’ ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ [e]ὑστεροῦντι περισσοτέραν δοὺς τιμήν, 25 ἵνα μὴ ᾖ [f]σχίσματα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη. 26 Καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, [g]συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται [h]ἓν μέλος, [i]συγχαίρει πάντα τὰ μέλη.

27 Ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέρους. 28 Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, [j]εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων, [k]ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. 29 Μὴ πάντες ἀπόστολοι; Μὴ πάντες προφῆται; Μὴ πάντες διδάσκαλοι; Μὴ πάντες δυνάμεις; 30 Μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; Μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι; Μὴ πάντες διερμηνεύουσι; 31 Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ [l]κρείττονα.

Καὶ ἔτι καθ’ ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

13 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. 2 [m]Καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, [n]καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη [o]μεθιστάνειν, ἀγάπην

[a]**12:18** νυνι ¦ νυν WH [b]**12:20** μεν ¦ --- WH [c]**12:21** ο ¦ --- ANT TR [d]**12:24** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [e]**12:24** υστερουντι ¦ υστερουμενω NA TH WH [f]**12:25** σχισματα ¦ σχισμα ANT CT PCK TR [g]**12:26** συμπασχει ¦ συμπασχη PCK ¦ συνπασχει TH WH [h]**12:26** εν ¦ --- SBL TH WH [i]**12:26** συγχαιρει ¦ συγχαιρη PCK ¦ συνχαιρει TH WH [j]**12:28** ειτα ¦ επειτα CT [k]**12:28** αντιληψεις ¦ αντιλημψεις CT [l]**12:31** κρειττονα 93% ¦ μειζονα CT 5.8% [m]**13:2** και εαν ¦ καν WH [n]**13:2** και εαν ¦ καν WH [o]**13:2** μεθιστανειν ¦ μεθισταναι NA SBL TH

δὲ μὴ ἔχω, [a]οὐθέν εἰμι. 3 [b]Καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου,
[c]καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα [d]καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω,
οὐδὲν ὠφελοῦμαι.
4 Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· [e]ἡ ἀγάπη
οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς,
οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ,
[f]συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ, 7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα
ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.
8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε [g]ἐκπίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσον-
ται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται. 9 Ἐκ μέ-
ρους [h]δὲ [i]γινώσκομεν, καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· 10 ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ
τέλειον, [j]τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. 11 Ὅτε ἤμην νήπιος, [k]ὡς
νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζόμην· ὅτε [l]δὲ
γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. 12 Βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι᾽ ἐσό-
πτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι [m]γινώσκω
ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. 13 Νυνὶ δὲ μέ-
νει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

14 Διώκετε τὴν ἀγάπην· ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ
ἵνα προφητεύητε. 2 Ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ ἀνθρώποις λα-
λεῖ, ἀλλὰ [n]τῷ Θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια.
3 Ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ
παραμυθίαν. 4 Ὁ λαλῶν γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ, ὁ δὲ προφητεύων
ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον
δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων [o]γὰρ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις,
ἐκτὸς εἰ μὴ [p]διερμηνεύει, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ.
6 [q]Νυνὶ δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς
ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν προ-
φητείᾳ ἢ ἐν διδαχῇ; 7 Ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλός, εἴτε

[a] **13:2** ουθεν ¦ ουδεν ANT SCR [b] **13:3** και εαν ¦ καν NA TH WH [c] **13:3** και εαν ¦ καν WH [d] **13:3** καυθησωμαι 45.4% ¦ καυθησομαι ANT BYZ PCK SBL TH 49.7% ¦ καυχησωμαι NA WH 1.5% [e] **13:4** η αγαπη 83.2% ¦ --- WH 12.9% [f] **13:6** συγχαιρει ¦ συνχαιρει TH WH [g] **13:8** εκπιπτει ¦ πιπτει CT [h] **13:9** δε ¦ γαρ CT TR [i] **13:9** γινωσκομεν ¦ γεινωσκομεν TH [j] **13:10** τοτε ¦ --- CT [k] **13:11** ως νηπιος ελαλουν … ελογιζομην ¦ ελαλουν … ελογιζομην ως νηπιος CT [l] **13:11** δε ¦ --- CT [m] **13:12** γινωσκω ¦ γεινωσκω TH [n] **14:2** τω ¦ --- CT [o] **14:5** γαρ ¦ δε CT [p] **14:5** διερμηνευει ¦ διερμηνευη CT TR [q] **14:6** νυνι ¦ νυν CT

κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ [a]διδῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ
αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; [8] Καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον [b]φωνὴν σάλπιγξ
δῷ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον; [9] Οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης
ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; Ἔσε-
σθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. [10] Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν [c]ἐστιν ἐν
κόσμῳ καὶ οὐδὲν [d]αὐτῶν ἄφωνον. [11] Ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς
φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος.
[12] Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν
τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε.

[13] [e]Διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. [14] Ἐὰν
γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου
ἄκαρπός ἐστι. [15] Τί οὖν ἐστι; Προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι
δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. [16] Ἐπεὶ ἐὰν
[f]εὐλογήσῃς [g]τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς
ἐρεῖ τὸ Ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ, ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε; [17] Σὺ μὲν
γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ᾿ ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. [18] Εὐχαριστῶ
τῷ Θεῷ [h]μου, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις [i]λαλῶν· [19] [j]ἀλλ᾿ ἐν ἐκ-
κλησίᾳ θέλω πέντε λόγους [k]διὰ τοῦ νοός μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους
κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.

[20] Ἀδελφοί, μὴ παιδία [l]γίνεσθε ταῖς φρεσίν· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιά-
ζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι [m]γίνεσθε. [21] Ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι Ἐν
ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν [n]ἑτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ
οὐδ᾿ οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει Κύριος. [22] Ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς
σημεῖόν εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ προφη-
τεία, οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. [23] Ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ
ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ πάντες [o]γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι
δὲ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; [24] Ἐὰν δὲ πάντες προ-
φητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων,
ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, [25] [p]καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ

---

[a] **14:7** διδω ¦ δω CT TR [b] **14:8** φωνην σαλπιγξ ¦ σαλπιγξ φωνην NA TH WH [c] **14:10** εστιν ¦ εισιν CT [d] **14:10** αυτων 89.7% ¦ --- CT SCR 7% [e] **14:13** διοπερ ¦ διο CT [f] **14:16** ευλογησης ¦ ευλογης CT [g] **14:16** τω ¦ εν NA WH ¦ --- SBL TH [h] **14:18** μου ¦ --- CT [i] **14:18** λαλων ¦ λαλω CT [j] **14:19** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [k] **14:19** δια του νοος 88.8% ¦ τω νοι CT 7.8% [l] **14:20** γινεσθε ¦ γεινεσθε TH [m] **14:20** γινεσθε ¦ γεινεσθε TH [n] **14:21** ετεροις ¦ ετερων CT [o] **14:23** γλωσσαις λαλωσιν ¦ λαλωσι γλωσσαις CT [p] **14:25** και ουτω 92.9% ¦ --- CT 5.6%

φανερὰ [a]γίνεται· καὶ οὕτω πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ Θεῷ
ἀπαγγέλλων ὅτι [b]Ὁ Θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστι.

26 Τί οὖν ἐστιν, ἀδελφοί; Ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος [c]ὑμῶν ψαλ-
μὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, [d]γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, [e]ἑρμηνείαν
ἔχει. Πάντα πρὸς οἰκοδομὴν [f]γινέσθω. 27 Εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ
δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς διερμηνευέτω· 28 ἐὰν
δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτής, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ
Θεῷ. 29 Προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρι-
νέτωσαν. 30 Ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω.
31 Δύνασθε γὰρ καθ’ ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσι,
καὶ πάντες παρακαλῶνται· 32 καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑπο-
τάσσεται. 33 Οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ Θεός, [g]ἀλλὰ εἰρήνης, ὡς ἐν
πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων.

34 Αἱ γυναῖκες [h]ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ
[i]ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, [j]ἀλλ’ [k]ὑποτάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ
νόμος λέγει. 35 Εἰ δέ τι [l]μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας
ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γάρ ἐστι [m]γυναιξὶν [n]ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν.
36 Ἢ ἀφ’ ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθεν; Ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους
κατήντησεν;

37 Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, [o]ἐπιγινωσκέτω ἃ
γράφω ὑμῖν, ὅτι [p]Κυρίου [q]εἰσὶν ἐντολαί. 38 Εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, [r]ἀγνοείτω.
39 Ὥστε, [s]ἀδελφοί, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν [t]γλώσσαις
μὴ κωλύετε· 40 [u]πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν [v]γινέσθω.

15 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην
ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, 2 δι’ οὗ καὶ σῴζεσθε·

---

[a]**14:25** γινεται ¦ γεινεται TH [b]**14:25** ο θεος οντως ¦ οντως ο θεος CT PCK [c]**14:26** υμων 95% ¦ --- CT 2.7% [d]**14:26** γλωσσαν εχει αποκαλυψιν ¦ αποκαλυψιν εχει γλωσσαν CT [e]**14:26** ερμηνειαν ¦ ερμηνιαν TH WH [f]**14:26** γινεσθω ¦ γενεσθω TR ¦ γεινεσθω TH [g]**14:33** αλλα ¦ αλλ NA[28] PCK TR [h]**14:34** υμων ¦ --- CT [i]**14:34** επιτετραπται ¦ επιτρεπεται CT [j]**14:34** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [k]**14:34** υποτασσεσθαι ¦ υποτασσεσθωσαν CT [l]**14:35** μαθειν ¦ μανθανειν WH [m]**14:35** γυναιξιν ¦ γυναικι CT [n]**14:35** εν εκκλησια λαλειν ¦ λαλειν εν εκκλησια CT [o]**14:37** επιγινωσκετω ¦ επιγεινωσκετω TH [p]**14:37** κυριου ¦ του κυριου ANT TR [q]**14:37** εισιν εντολαι ¦ εστιν εντολη NA TH WH ¦ εστιν SBL [r]**14:38** αγνοειτω ¦ αγνοειται CT [s]**14:39** αδελφοι ¦ αδελφοι μου CT [t]**14:39** γλωσσαις μη κωλυετε ¦ μη κωλυετε γλωσσαις CT [u]**14:40** παντα ¦ παντα δε CT [v]**14:40** γινεσθω ¦ γεινεσθω TH

τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύ-
σατε.

3 Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς
ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς· 4 καὶ ὅτι ἐτάφη·
καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ [a]τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφάς· 5 καὶ ὅτι ὤφθη
Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα· 6 ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς
ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ [b]πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ [c]καὶ ἐκοιμήθη-
σαν· 7 ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν· 8 ἔσχατον δὲ
πάντων, ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη κἀμοί. 9 Ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχι-
στος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι
ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. 10 Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὅ εἰμι, καὶ
ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν
πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δέ, [d]ἀλλ᾿ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ [e]ἡ σὺν ἐμοί.
11 Εἴτε οὖν ἐγώ, εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτω κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσί
[f]τινες ἐν ὑμῖν ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 Εἰ δὲ ἀνάστασις νε-
κρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· 14 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγή-
γερται, κενὸν ἄρα [g]τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ [h]δὲ καὶ ἡ πίστις [i]ὑμῶν.
15 Εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν
κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νε-
κροὶ οὐκ ἐγείρονται. 16 Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς
ἐγήγερται· 17 εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις [j]ὑμῶν· ἔτι
ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. 18 Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ
ἀπώλοντο. 19 Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ [k]ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν Χριστῷ μόνον,
ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.

20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημέ-
νων [l]ἐγένετο. 21 Ἐπειδὴ γὰρ δι᾿ ἀνθρώπου [m]ὁ θάνατος, καὶ δι᾿ ἀνθρώ-
που ἀνάστασις νεκρῶν. 22 Ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνῄσκου-
σιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζῳοποιηθήσονται. 23 Ἕκαστος δὲ ἐν
τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ [n]τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρου-
σίᾳ αὐτοῦ. 24 Εἶτα τὸ τέλος, ὅταν [o]παραδῷ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ

[a] **15:4** τριτη ημερα ¦ ημερα τη τριτη CT [b] **15:6** πλειους ¦ πλειονες CT [c] **15:6** και ¦ --- CT [d] **15:10** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [e] **15:10** η ¦ --- TH WH [f] **15:12** τινες εν υμιν ¦ εν υμιν τινες CT [g] **15:14** το ¦ και το NA TH [h] **15:14** δε ¦ --- CT [i] **15:14** υμων ¦ ημων WH [j] **15:17** υμων ¦ υμων εστιν WH [k] **15:19** ηλπικοτες εσμεν εν χριστω ¦ εν χριστω ηλπικοτες εσμεν CT [l] **15:20** εγενετο 92.5% ¦ --- CT 6.5% [m] **15:21** ο ¦ --- CT [n] **15:23** του ¦ --- ANT TR [o] **15:24** παραδω ¦ παραδιδω CT

πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν.
[25] Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρις οὗ [a]ἂν θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ
τοὺς πόδας αὐτοῦ. [26] Ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. [27] Πάντα
γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι Πάντα ὑπο-
τέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα. [28] Ὅταν
δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε [b]καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ
ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ Θεὸς [c]τὰ πάντα ἐν πᾶσιν.

[29] Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; Εἰ ὅλως
νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ [d]τῶν νεκρῶν; [30] Τί
καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; [31] Καθ' ἡμέραν ἀποθνῄσκω,
νὴ τὴν [e]ὑμετέραν [f]καύχησιν, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ
ἡμῶν. [32] Εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ
ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; Φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ
ἀποθνῄσκομεν. [33] Μὴ πλανᾶσθε· Φθείρουσιν ἤθη [g]χρηστὰ ὁμιλίαι
κακαί. [34] Ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ
τινες ἔχουσι· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν [h]λέγω.

[35] [i]Ἀλλ' ἐρεῖ τις, Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; Ποίῳ δὲ σώματι ἔρχον-
ται; [36] [j]Ἄφρον, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζῳοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· [37] καὶ ὃ
σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον,
εἰ τύχοι, σίτου ἤ τινος τῶν λοιπῶν· [38] ὁ δὲ Θεὸς [k]αὐτῷ δίδωσι σῶμα κα-
θὼς ἠθέλησε, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων [l]τὸ ἴδιον σῶμα. [39] Οὐ πᾶσα
σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ· ἀλλὰ ἄλλη μὲν [m]ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν,
ἄλλη δὲ [n]ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν. [40] Καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώ-
ματα ἐπίγεια· [o]ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν
ἐπιγείων. [41] Ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα
ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ.

[42] Οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. Σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρε-
ται ἐν ἀφθαρσίᾳ· [43] σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν
ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· [44] σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται

[a]**15:25** αν ¦ --- CT [b]**15:28** και ¦ --- SBL [c]**15:28** τα ¦ --- SBL TH WH [d]**15:29** των νεκρων ¦ αυτων CT [e]**15:31** υμετεραν ¦ ημετεραν ST [f]**15:31** καυχησιν 91.6% ¦ καυχησιν αδελφοι NA TH WH 7.8% [g]**15:33** χρηστα ¦ χρησθ TR [h]**15:34** λεγω ¦ λαλω CT [i]**15:35** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL WH [j]**15:36** αφρον ¦ αφρων CT [k]**15:38** αυτω διδωσι ¦ διδωσιν αυτω CT [l]**15:38** το ¦ --- CT [m]**15:39** ανθρωπων ¦ σαρξ ανθρωπων TR [n]**15:39** ιχθυων αλλη δε πτηνων ¦ ιχθυων αλλη δε πετεινων ANT ¦ σαρξ πτηνων αλλη δε ιχθυων CT [o]**15:40** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH

σῶμα πνευματικόν. [a]Ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν.
45 Οὕτω καὶ γέγραπται, Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν
ζῶσαν. Ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζῳοποιοῦν. 46 Ἀλλ᾽ οὐ πρῶτον τὸ
πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. 47 Ὁ πρῶτος
ἄνθρωπος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος [b]ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ.
48 Οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι
καὶ οἱ ἐπουράνιοι· 49 καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ,
[c]φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν
Θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ [d]δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν
κληρονομεῖ. 51 Ἰδού, μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες [e]μὲν οὐ
κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, 52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ
ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ
ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. 53 Δεῖ γὰρ
τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο
ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. 54 Ὅταν δὲ [f]τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται
ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται [g]ἀθανασίαν, τότε
γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος,

Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος.
55 Ποῦ σου, Θάνατε, τὸ [h]κέντρον;
Ποῦ σου, ᾍδη, τὸ νῖκος;

56 Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας
ὁ νόμος· 57 τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

58 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι [i]γίνεσθε, [j]ἀμετακίνητοι,
περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος
ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.

---

[a] **15:44** εστιν σωμα ψυχικον και εστιν σωμα ¦ ει εστιν σωμα ψυχικον εστιν και CT [b] **15:47** ο κυριος 96.1% ¦ --- CT 2.5% [c] **15:49** φορεσωμεν ¦ φορεσομεν ANT NA SBL TR [d] **15:50** δυνανται ¦ δυναται CT [e] **15:51** μεν 92% ¦ --- CT 0.3% [f] **15:54** το φθαρτον τουτο ενδυσηται αφθαρσιαν και ¦ --- WH [g] **15:54** αθανασιαν ¦ την αθανασιαν WH [h] **15:55** κεντρον που σου αδη το νικος 92.7% ¦ νικος που σου θανατε το κεντρον CT 0.8% [i] **15:58** γινεσθε ¦ γεινεσθε TH [j] **15:58** αμετακινητοι ¦ αμετακεινητοι TH

16 Περὶ δὲ τῆς [a]λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ταῖς
ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. 2 Κατὰ
μίαν [b]σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ’ ἑαυτῷ τιθέτω, θησαυρίζων ὅ τι
[c]ἂν [d]εὐοδῶται, ἵνα μή, ὅταν ἔλθω, τότε [e]λογίαι [f]γίνωνται. 3 Ὅταν δὲ
παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε δι’ ἐπιστολῶν, τούτους πέμψω ἀπε-
νεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ· 4 ἐὰν δὲ [g]ᾖ ἄξιον τοῦ κἀμὲ
πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.

5 Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν
γὰρ διέρχομαι· 6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν [h]παραμενῶ, ἢ [i]καὶ παραχειμάσω,
ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὗ ἐὰν πορεύωμαι. 7 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι
ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω [j]δὲ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύ-
ριος [k]ἐπιτρέπῃ. 8 [l]Ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς Πεντηκοστῆς· 9 θύρα
γάρ μοι ἀνέῳγε μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς·
τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται ὡς [m]καὶ ἐγώ. 11 Μή τις οὖν αὐτὸν ἐξου-
θενήσῃ· προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρός με· ἐκδέχομαι
γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

12 Περὶ δὲ Ἀπολλὼ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα
ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα
νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε.
14 Πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ [n]γινέσθω.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί—οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ,
ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν
ἑαυτούς— 16 ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις, καὶ παντὶ τῷ
συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. 17 Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ
καὶ [o]Φουρτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ [p]ὑμῶν ὑστέρημα οὗτοι
ἀνεπλήρωσαν. 18 Ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν·
[q]ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

[a]**16:1** λογιας ¦ λογειας NA SBL [b]**16:2** σαββατων ¦ σαββατου CT [c]**16:2** αν ¦ εαν NA SBL WH [d]**16:2** ευοδωται ¦ ευοδουται PCK [e]**16:2** λογιαι ¦ λογειαι NA SBL [f]**16:2** γινωνται ¦ γεινωνται TH [g]**16:4** η αξιον ¦ αξιον η CT [h]**16:6** παραμενω ¦ καταμενω WH [i]**16:6** και ¦ --- WH [j]**16:7** δε ¦ γαρ CT [k]**16:7** επιτρεπη ¦ επιτρεψη CT [l]**16:8** ἐπιμενῶ ¦ ἐπιμένω WH [m]**16:10** και εγω ¦ καγω ANT NA SBL TH ¦ εγω WH [n]**16:14** γινεσθω ¦ γεινεσθω TH [o]**16:17** φουρτουνατου ¦ φορτουνατου CT [p]**16:17** υμων ¦ υμετερον CT [q]**16:18** επιγινωσκετε ¦ επιγεινωσκετε TH

19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας· [a]ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ [b]Πρίσκιλλα, σὺν τῇ κατ᾽ οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. 20 Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

21 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. 22 Εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον [c]Ἰησοῦν Χριστόν, ἤτω ἀνάθεμα. [d]Μαρὰν ἀθά. 23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ [e]Χριστοῦ μεθ᾽ ὑμῶν. 24 Ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [f]Ἀμήν.[g]

[a]**16:19** ασπαζονται ¦ ασπαζεται CT [b]**16:19** πρισκιλλα ¦ πρισκα CT [c]**16:22** ιησουν χριστον ¦ ημων ιησουν χριστον PCK ¦ --- CT [d]**16:22** μαραν αθα ¦ μαρανα θα HF NA SBL ¦ μαραναθα PCK [e]**16:23** χριστου ¦ --- CT [f]**16:24** αμην ¦ --- NA SBL WH
[g]The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ καὶ Φουρτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ καὶ Τιμοθέου.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β

1 Παῦλος ἀπόστολος [a]Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τι-
μόθεος ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν
τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ· 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ
πατὴρ τῶν [b]οἰκτιρμῶν καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως, 4 ὁ παρακαλῶν
ἡμᾶς [c]ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς
ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ
τοῦ Θεοῦ. 5 Ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς,
οὕτω διὰ [d]τοῦ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. 6 Εἴτε δὲ
θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας, [e]τῆς ἐνεργου-
μένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· καὶ
ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν
παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· 7 εἰδότες ὅτι [f]ὥσπερ κοινωνοί ἐστε τῶν
παθημάτων, οὕτω καὶ τῆς παρακλήσεως.

8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, [g]ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν
τῆς γενομένης [h]ἡμῖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ’ ὑπερβολὴν [i]ἐβαρήθημεν ὑπὲρ

---

[a] **1:1** ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου CT [b] **1:3** οικτιρμων ¦ οικτειρμων TH [c] **1:4** επι ¦ εν ANT [d] **1:5** του ¦ --- ANT TR [e] **1:6** της ενεργουμενης εν υπομονη των αυτων παθηματων ων και ημεις πασχομεν και η ελπις ημων βεβαια υπερ υμων ειτε παρακαλουμεθα υπερ της υμων παρακλησεως και σωτηριας 67.2% ¦ ειτε παρακαλουμεθα υπερ της υμων παρακλησεως της ενεργουμενης εν υπομονη των αυτων παθηματων ων και ημεις πασχομεν και η ελπις ημων βεβαια υπερ υμων NA SBL WH 4% ¦ της ενεργουμενης εν υπομονη των αυτων παθηματων ων και ημεις πασχομεν ειτε παρακαλουμεθα υπερ της υμων παρακλησεως και σωτηριας και η ελπις ημων βεβαια υπερ υμων TR 0.8% [f] **1:7** ωσπερ ¦ ως CT [g] **1:8** υπερ ¦ περι TH [h] **1:8** ημιν 90.1% ¦ --- CT 8.2% [i] **1:8** εβαρηθημεν υπερ δυναμιν ¦ υπερ δυναμιν εβαρηθημεν CT

δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῇν. 9 [a]Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυ-
τοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ᾽
ἑαυτοῖς ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· 10 ὃς ἐκ τηλικού-
του θανάτου [b]ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ [c]ῥύεται, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι
ῥύσεται, 11 συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ
πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ
[d]ὑμῶν.

12 Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστί, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως
ἡμῶν, ὅτι ἐν [e]ἁπλότητι καὶ [f]εἰλικρινείᾳ [g]Θεοῦ, [h]οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ
ἀλλ᾽ ἐν χάριτι Θεοῦ, ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ
πρὸς ὑμᾶς. 13 Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ
καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι [i]καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε· 14 καθὼς
καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ καὶ
ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ [j]Κυρίου Ἰησοῦ.

15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην [k]ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς τὸ πρό-
τερον, ἵνα δευτέραν [l]χάριν [m]ἔχητε· 16 καὶ δι᾽ ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μα-
κεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ᾽ ὑμῶν
προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. 17 Τοῦτο οὖν [n]βουλευόμενος, μήτι ἄρα
τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; Ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι,
ἵνα ᾖ παρ᾽ ἐμοὶ τὸ Ναί, ναὶ καὶ τὸ Οὔ, οὔ; 18 Πιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὅτι
ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ [o]ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὔ. 19 Ὁ [p]γὰρ τοῦ
Θεοῦ υἱὸς [q]Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι᾽ ἡμῶν κηρυχθείς, δι᾽ ἐμοῦ καὶ
Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὔ, ἀλλὰ Ναὶ ἐν αὐτῷ
γέγονεν. 20 Ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι Θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ Ναί, [r]καὶ ἐν αὐτῷ
τὸ Ἀμήν, τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι᾽ ἡμῶν. 21 Ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν
εἰς Χριστόν, καὶ χρίσας ἡμᾶς, Θεός· 22 ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ
δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

---

[a]**1:9** αλλα ¦ αλλ NA[28] [b]**1:10** ερρυσατο ¦ ερυσατο WH [c]**1:10** ρυεται ¦ ρυσεται CT [d]**1:11** υμων ¦ ημων ANT CT TR [e]**1:12** απλοτητι 94.3% ¦ αγιοτητι SBL TH WH 4.5% [f]**1:12** ειλικρινεια ¦ ειλικρινια WH [g]**1:12** θεου ¦ του θεου CT [h]**1:12** ουκ ¦ και ουκ NA WH [i]**1:13** και ¦ --- CT [j]**1:14** κυριου ¦ κυριου ημων NA SBL WH [k]**1:15** ελθειν προς υμας το προτερον 57.7% ¦ προς υμας ελθειν το προτερον PCK 21.3% ¦ προτερον προς υμας ελθειν CT 7% ¦ προς υμας ελθειν προτερον ANT TR 2.3% [l]**1:15** χαριν ¦ χαραν WH [m]**1:15** εχητε ¦ σχητε CT [n]**1:17** βουλευομενος ¦ βουλομενος ANT CT [o]**1:18** εγενετο ¦ εστι CT [p]**1:19** γαρ του θεου ¦ του θεου γαρ CT [q]**1:19** ιησους χριστος ¦ χριστος ιησους WH [r]**1:20** και εν αυτω 90.3% ¦ διο και δι αυτου CT 6.8%

[23] Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχήν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον. [24] Οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε. 2 [1] Ἔκρινα [a]δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν [b]ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. [2] Εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς [c]ἐστιν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; [3] Καὶ ἔγραψα [d]ὑμῖν τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην [e]ἔχω ἀφ᾽ ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστιν. [4] Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

[5] Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, [f]ἀλλὰ ἀπὸ μέρους—ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ—πάντας ὑμᾶς. [6] Ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων· [7] ὥστε τοὐναντίον [g]μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. [8] Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην. [9] Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. [10] Ὧ δέ τι χαρίζεσθε, [h]καὶ ἐγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ [i]εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι, δι᾽ ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, [11] ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

[12] Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν Κυρίῳ, [13] οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου· [j]ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

[14] Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι᾽ ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ. [15] Ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σῳζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· [16] οἷς μὲν ὀσμὴ [k]θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ [l]ζωῆς εἰς ζωήν. Καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; [17] Οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ [m]λοιποί, καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἀλλ᾽ ὡς ἐξ [n]εἰλικρινείας, ἀλλ᾽ ὡς ἐκ Θεοῦ, [o]κατενώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

---

[a]**2:1** δε ¦ γαρ NA SBL WH [b]**2:1** εν λυπη προς υμας ελθειν ¦ ελθειν εν λυπη προς υμας TR ¦ εν λυπη ελθειν προς υμας ANT [c]**2:2** εστιν ¦ --- CT [d]**2:3** υμιν ¦ --- CT [e]**2:3** εχω ¦ σχω CT [f]**2:5** αλλα ¦ αλλ NA[28] TR [g]**2:7** μαλλον ¦ --- WH [h]**2:10** και εγω ¦ καγω CT [i]**2:10** ει τι κεχαρισμαι ω 81.6% ¦ ο κεχαρισμαι ει τι CT 3.3% [j]**2:13** αλλα ¦ αλλ NA[28] [k]**2:16** θανατου ¦ εκ θανατου CT [l]**2:16** ζωης ¦ εκ ζωης CT [m]**2:17** λοιποι 51.9% ¦ πολλοι BYZ CT TR 46.1% [n]**2:17** ειλικρινειας ¦ ειλικρινιας WH [o]**2:17** κατενωπιον του 87.3% ¦ κατεναντι CT 3.5%

3 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; [a]Εἰ μὴ χρῄζομεν, ὥς τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν [b]συστατικῶν; 2 Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, [c]ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων· 3 φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ’ ἡμῶν, [d]ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι Θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, [e]ἀλλ’ ἐν πλαξὶ [f]καρδίαις σαρκίναις.

4 Πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν· 5 οὐχ ὅτι [g]ἱκανοί ἐσμεν ἀφ’ ἑαυτῶν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ [h]ἑαυτῶν, ἀλλ’ ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ· 6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος, ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα [i]ἀποκτένει, τὸ δὲ πνεῦμα ζῳοποιεῖ.

7 Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν, ἐντετυπωμένη [j]ἐν λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον [k]Μωϋσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, τὴν καταργουμένην, 8 πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; 9 Εἰ γὰρ [l]ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης [m]ἐν δόξῃ. 10 Καὶ γὰρ [n]οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, [o]ἕνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. 11 Εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ.

12 Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα· 13 καὶ οὐ καθάπερ [p]Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον [q]ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου· 14 [r]ἀλλ’ ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι γὰρ τῆς [s]σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον, [t]ὅ τι ἐν Χριστῷ καταργεῖται. 15 Ἀλλ’ ἕως σήμερον, ἡνίκα [u]ἀναγινώσκεται [v]Μωϋσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν

---

[a]**3:1** ει ¦ η CT SCR [b]**3:1** συστατικων ¦ --- CT [c]**3:2** εγγεγραμμενη ¦ ενγεγραμμενη TH WH [d]**3:3** εγγεγραμμενη ¦ ενγεγραμμενη TH WH [e]**3:3** αλλ ¦ αλλα ANT [f]**3:3** καρδιαις ¦ καρδιας TR [g]**3:5** ικανοι εσμεν αφ εαυτων ¦ αφ εαυτων ικανοι εσμεν CT [h]**3:5** ἑαυτῶν ¦ αὑτῶν SBL WH [i]**3:6** αποκτενει ¦ αποκτειναι TR WH ¦ αποκτεννει ANT NA SBL TH [j]**3:7** εν ¦ --- CT [k]**3:7** μωυσεως ¦ μωυσεος PCK ¦ μωσεως TR [l]**3:9** ἡ διακονία ¦ τῇ διακονίᾳ NA SBL TH [m]**3:9** εν ¦ --- CT [n]**3:10** ου ¦ ουδε ANT TR [o]**3:10** ενεκεν ¦ εινεκεν CT PCK [p]**3:13** μωυσης ¦ μωσης TR [q]**3:13** ἑαυτοῦ ¦ αὐτοῦ CT [r]**3:14** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL WH [s]**3:14** σημερον ¦ σημερον ημερας CT [t]**3:14** ο τι ¦ οτι ANT CT HF PCK [u]**3:15** αναγινωσκεται ¦ αν αναγινωσκηται CT [v]**3:15** μωυσης ¦ μωσης PCK TR

κεῖται. [16] Ἡνίκα [a]δ’ ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς Κύριον, περιαιρεῖται τὸ
κάλυμμα. [17] Ὁ δὲ Κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου,
[b]ἐκεῖ ἐλευθερία. [18] Ἡμεῖς δὲ πάντες, ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν
δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα
ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου πνεύματος.

4 Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ
[c]ἐκκακοῦμεν· [2] [d]ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ πε-
ριπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ
τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας [e]συνιστῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνεί-
δησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. [3] Εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκαλυμμένον τὸ
εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον· [4] ἐν οἷς ὁ
θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ
αὐγάσαι [f]αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ,
ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ. [5] Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, [g]ἀλλὰ Χρι-
στὸν Ἰησοῦν Κύριον· ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. [6] Ὅτι ὁ
Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς [h]λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις
ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ
[i]Ἰησοῦ Χριστοῦ.
[7] Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα
ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ Θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν· [8] ἐν παντὶ
θλιβόμενοι, ἀλλ’ οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ’ οὐκ ἐξαπο-
ρούμενοι· [9] διωκόμενοι, ἀλλ’ οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλλόμενοι,
ἀλλ’ οὐκ ἀπολλύμενοι· [10] πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ [j]Κυρίου Ἰησοῦ ἐν
τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν
φανερωθῇ. [11] Ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ
Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν.
[12] Ὥστε ὁ [k]μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν.
[13] Ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον,
Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν·
[14] εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν [l]Κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς [m]διὰ Ἰησοῦ

[a] **3:16** δ αν ¦ δε εαν NA SBL WH [b] **3:17** εκει ¦ --- CT [c] **4:1** εκκακουμεν ¦ εγκακουμεν CT [d] **4:2** αλλα ¦ αλλ ANT NA[28] TR [e] **4:2** συνιστωντες ¦ συνιστανοντες NA SBL WH ¦ συνισταντες TH [f] **4:4** αυτοις ¦ --- CT [g] **4:5** αλλα χριστον ιησουν ¦ αλλα ιησουν χριστον NA[27] ¦ αλλ ιησουν χριστον NA[28] [h] **4:6** λαμψαι ¦ λαμψει CT [i] **4:6** ιησου ¦ --- SBL WH [j] **4:10** κυριου ¦ --- CT [k] **4:12** μεν ¦ --- CT [l] **4:14** κυριον ¦ --- SBL [m] **4:14** δια ¦ συν CT

ἐγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. 15 Τὰ γὰρ πάντα δι᾽ ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις
πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν
δόξαν τοῦ Θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ [a]ἐκκακοῦμεν, ἀλλ᾽ εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος δια-
φθείρεται, ἀλλ᾽ ὁ [b]ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ. 17 Τὸ γὰρ
παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως [c]ἡμῶν καθ᾽ ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν
αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, 18 μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ
βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα· τὰ
δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

5 Οἴδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ,
οἰκοδομὴν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰώνιον ἐν τοῖς
οὐρανοῖς. 2 Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐ-
ρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες· 3 εἴγε καὶ [d]ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ
εὑρεθησόμεθα. 4 Καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρούμε-
νοι· [e]ἐφ᾽ ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ᾽ ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ
τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. 5 Ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο
Θεός, ὁ [f]καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος.

6 Θαρροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώ-
ματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου— 7 διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν,
οὐ διὰ εἴδους— 8 θαρροῦμεν δέ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι
ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν Κύριον. 9 Διὸ καὶ φιλοτι-
μούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι.
10 Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ
Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν,
εἴτε ἀγαθόν, εἴτε [g]κακόν.

11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, Θεῷ
δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανε-
ρῶσθαι. 12 Οὐ [h]γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, [i]ἀλλὰ ἀφορμὴν
διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ
καυχωμένους καὶ [j]οὐ καρδίᾳ. 13 Εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, Θεῷ· εἴτε σωφρο-
νοῦμεν, ὑμῖν. 14 Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας
τοῦτο, ὅτι [k]εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· 15 καὶ

---

[a]**4:16** εκκακουμεν ¦ εγκακουμεν CT [b]**4:16** εσωθεν ¦ εσω ημων CT [c]**4:17** ημων ¦ --- WH [d]**5:3** ενδυσαμενοι ¦ εκδυσαμενοι NA [e]**5:4** εφ ω ¦ επειδη ST [f]**5:5** και ¦ --- CT [g]**5:10** κακον 93.8% ¦ φαυλον CT 4.3% [h]**5:12** γαρ ¦ --- CT [i]**5:12** αλλα ¦ αλλ NA[28] [j]**5:12** ου ¦ μη εν CT [k]**5:14** ει ¦ --- BYZ CT

ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ
ὑπὲρ [a]αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.

16 Ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ [b]δὲ
καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν.
17 Ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδού, γέ-
γονε [c]καινὰ τὰ πάντα. 18 Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ, τοῦ καταλλάξαν-
τος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ [d]Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν
τῆς καταλλαγῆς· 19 ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων
ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος
[e]ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. 20 Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύο-
μεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ,
καταλλάγητε τῷ Θεῷ. 21 Τὸν [f]γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν
ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς [g]γενώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

6 1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ
Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς— 2 λέγει γάρ,

> Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου,
> καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι·

ἰδού, νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδού, νῦν ἡμέρα σωτηρίας—
3 μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία·
4 ἀλλ' ἐν παντὶ [h]συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ
πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, 5 ἐν πληγαῖς, ἐν
φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις,
6 ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύματι
Ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, 7 ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ
τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, 8 διὰ δόξης
καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς·
9 ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνῄσκοντες, καὶ ἰδού,
ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θανατούμενοι· 10 ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ
δὲ χαίροντες· ὡς πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες,
καὶ πάντα κατέχοντες.

---

[a]**5:15** αυτων ¦ παντων PCK [b]**5:16** δε ¦ --- CT [c]**5:17** καινα τα παντα 55.3% ¦ τα παντα καινα BYZ 38.8% ¦ καινα CT 2.5% [d]**5:18** ιησου ¦ --- CT [e]**5:19** εν ¦ --- PCK [f]**5:21** γαρ ¦ --- CT [g]**5:21** γενωμεθα ¦ γινωμεθα TR [h]**6:4** συνιστωντες ¦ συνισταντες NA TH ¦ συνιστανοντες SBL WH

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν
πεπλάτυνται. 12 Οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς
σπλάγχνοις ὑμῶν. 13 Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν—ὡς τέκνοις λέγω—
πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

14 Μὴ [a]γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιο-
σύνῃ καὶ ἀνομίᾳ; [b]Τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; 15 Τίς δὲ συμφώ-
νησις [c]Χριστῷ πρὸς [d]Βελίαρ; Ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; 16 Τίς
δὲ [e]συγκατάθεσις ναῷ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων; [f]Ὑμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐστε
ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ Θεὸς ὅτι

Ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ [g]ἐμπεριπατήσω·
καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός,
καὶ αὐτοὶ ἔσονταί [h]μοι λαός.
17 Διό, [i]Ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν
καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος,
καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε·
κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς,
18 καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα,
καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας,
λέγει Κύριος παντοκράτωρ.

7 Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυ-
τοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες
ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ.

2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα
ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 [j]Οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω· προείρηκα γάρ, ὅτι ἐν
ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ [k]συζῆν. 4 Πολλή μοι
παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ
παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.

5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνε-
σιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ’ ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φό-
βοι. 6 Ἀλλ’ ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς, ὁ Θεός,

---

[a]**6:14** γινεσθε ¦ γεινεσθε TH [b]**6:14** τις δε ¦ η τις CT [c]**6:15** χριστω ¦ χριστου CT [d]**6:15** βελιαρ ¦ βελιαλ ANT SCR [e]**6:16** συγκαταθεσις ¦ συνκαταθεσις WH [f]**6:16** υμεις … εστε ¦ ημεις … εσμεν CT [g]**6:16** εμπεριπατησω ¦ ενπεριπατησω WH [h]**6:16** μοι ¦ μου CT [i]**6:17** εξελθετε ¦ εξελθατε ANT CT [j]**7:3** ου προς κατακρισιν ¦ προς κατακρισιν ου CT [k]**7:3** συζην ¦ συνζην TH WH

ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· [7] οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ
ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ᾽ ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν
ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με
μᾶλλον χαρῆναι. [8] Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ με-
ταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω [a]γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, εἰ
καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς. [9] Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ᾽
ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ
ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. [10] Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτη-
ρίαν ἀμεταμέλητον [b]κατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κα-
τεργάζεται. [11] Ἰδοὺ γάρ, αὐτὸ τοῦτο, τὸ κατὰ Θεὸν λυπηθῆναι [c]ὑμᾶς,
πόσην κατειργάσατο ὑμῖν σπουδήν, [d]ἀλλὰ ἀπολογίαν, [e]ἀλλὰ ἀγανά-
κτησιν, ἀλλὰ φόβον, [f]ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, [g]ἀλλὰ ἐκδίκησιν.
Ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι [h]ἐν τῷ πράγματι. [12] Ἄρα
εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ [i]εἵνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, [j]οὐδὲ [k]εἵνεκεν τοῦ
ἀδικηθέντος, ἀλλ᾽ [l]εἵνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν [m]ὑμῶν τὴν
ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. [13] Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα.

Ἐπὶ [n]δὲ τῇ παρακλήσει ὑμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ
τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν.
[14] Ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην· ἀλλ᾽ ὡς
πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν [o]ἡ ἐπὶ
Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. [15] Καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς
ὑμᾶς ἐστιν, ἀναμιμνῃσκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ
φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. [16] [p]Χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν
ὑμῖν.

8 [q]Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δεδομένην
ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας· [2] ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως
ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπε-
ρίσσευσεν εἰς [r]τὸν πλοῦτον τῆς ἁπλότητος αὐτῶν. [3] Ὅτι κατὰ δύναμιν,

---

[a]**7:8** γαρ ¦ --- SBL WH [b]**7:10** κατεργαζεται ¦ εργαζεται CT [c]**7:11** υμας ¦ --- CT [d]**7:11** αλλα ¦ αλλ NA[28] [e]**7:11** αλλα ¦ αλλ NA[28] [f]**7:11** αλλα ¦ αλλ NA[28] PCK [g]**7:11** αλλα ¦ αλλ NA[28] PCK TR [h]**7:11** εν ¦ --- CT [i]**7:12** εινεκεν ¦ ενεκεν BYZ CT [j]**7:12** ουδε ¦ αλλ ουδε WH [k]**7:12** εινεκεν ¦ ενεκεν BYZ CT [l]**7:12** εινεκεν ¦ ενεκεν BYZ CT [m]**7:12** υμων την υπερ ημων ¦ ημων την υπερ υμων SCR [n]**7:13** δε τη παρακλησει υμων περισσοτερως ¦ τη παρακλησει υμων περισσοτερως δε BYZ PCK TR ¦ δε τη παρακλησει ημων περισσοτερως CT [o]**7:14** η ¦ --- WH [p]**7:16** χαιρω ¦ χαιρω ουν SCR [q]**8:1** γνωριζομεν ¦ γνωριζω ANT [r]**8:2** τον πλουτον ¦ το πλουτος CT

μαρτυρῶ, καὶ [a]ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι, 4 μετὰ πολλῆς παρακλήσεως
δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς
[b]ἁγίους· 5 καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν, [c]ἀλλ’ ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ
Κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος Θεοῦ 6 εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον,
ἵνα καθὼς προενήρξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν
ταύτην. 7 Ἀλλ’ ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώ-
σει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ [d]ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ
τῇ χάριτι περισσεύητε.

8 Οὐ κατ’ ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς
ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων. 9 Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι’ [e]ὑμᾶς ἐπτώχευσε, πλούσιος ὤν,
ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε. 10 Καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δί-
δωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ
τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι. 11 Νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτε-
λέσατε, ὅπως, καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελέ-
σαι ἐκ τοῦ ἔχειν. 12 Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχῃ [f]τις,
εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. 13 Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν
[g]δὲ θλίψις· ἀλλ’ ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς
τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, 14 ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ
ὑμῶν ὑστέρημα· ὅπως γένηται ἰσότης, 15 καθὼς γέγραπται, Ὁ τὸ πολύ,
οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττόνησε.

16 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ [h]διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν
τῇ καρδίᾳ Τίτου. 17 Ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος
δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς. 18 Συνεπέμψαμεν δὲ
μετ’ αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν
τῶν ἐκκλησιῶν· 19 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν
ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν [i]σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ
ὑφ’ ἡμῶν πρὸς τὴν [j]αὐτοῦ τοῦ Κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν [k]ἡμῶν·
20 στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ
τῇ διακονουμένῃ ὑφ’ ἡμῶν· 21 [l]προνοούμενοι καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον
Κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. 22 Συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν
ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον

[a]**8:3** υπερ ¦ παρα CT [b]**8:4** αγιους ¦ αγιους δεξασθαι ημας PCK TR [c]**8:5** αλλ ¦ αλλα NA[27] [d]**8:7** υμων εν ημιν ¦ ημων εν υμιν NA SBL WH [e]**8:9** υμας ¦ ημας PCK [f]**8:12** τις ¦ --- CT [g]**8:13** δε ¦ --- CT [h]**8:16** διδοντι ¦ δοντι NA [i]**8:19** συν ¦ εν TH WH [j]**8:19** αυτου ¦ --- TH WH [k]**8:19** ημων ¦ υμων TR [l]**8:21** προνοουμενοι 83.6% ¦ προνοουμεν γαρ CT 8.8%

ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς.
23 Εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ
ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. 24 Τὴν οὖν ἔνδειξιν
τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς
[a]ἐνδείξασθε [b]εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

9 Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν μοί ἐστι
τὸ γράφειν ὑμῖν· 2 οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν
καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ [c]ὁ
ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας. 3 Ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς,
ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ·
ἵνα, καθὼς ἔλεγον, παρεσκευασμένοι ἦτε· 4 μήπως, ἐὰν ἔλθωσι σὺν
ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶ-
μεν ἡμεῖς—ἵνα μὴ [d]λέγωμεν ὑμεῖς—ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ [e]τῆς καυ-
χήσεως. 5 Ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς, ἵνα
προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν [f]προκατηγγελμένην εὐ-
λογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ [g]ὡς
πλεονεξίαν.

6 Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ
ὁ σπείρων ἐπ᾽ εὐλογίαις, ἐπ᾽ εὐλογίαις καὶ θερίσει. 7 Ἕκαστος καθὼς
[h]προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ· μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δότην
ἀγαπᾷ ὁ Θεός. 8 [i]Δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς,
ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν
ἔργον ἀγαθόν· 9 καθὼς γέγραπται,

Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν·
ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

10 Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν [j]σπέρμα τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν
[k]χορηγήσαι, καὶ πληθύναι τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ αὐξήσαι τὰ
[l]γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· 11 ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν

---

[a]**8:24** ενδειξασθε ¦ ενδεικνυμενοι NA SBL [b]**8:24** εις ¦ και εις TR [c]**9:2** ο εξ ¦ το CT [d]**9:4** λεγωμεν ¦ λεγω NA [e]**9:4** της καυχησεως 84.8% ¦ --- CT 3.6% [f]**9:5** προκατηγγελμενην ¦ προεπηγγελμενην CT [g]**9:5** ως ¦ ωσπερ TR [h]**9:7** προαιρειται ¦ προηρηται CT [i]**9:8** δυνατος ¦ δυνατει CT [j]**9:10** σπερμα ¦ σπορον NA SBL [k]**9:10** χορηγησαι … πληθυναι … αυξησαι 89.1% ¦ χορηγησει … πληθυνει … αυξησει CT 3% [l]**9:10** γενηματα ¦ γεννηματα TR

ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι’ ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ. 12 Ὅτι ἡ
διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα
τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν
εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ· 13 διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης
δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ
εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἁπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ
εἰς πάντας· 14 καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ
τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ’ ὑμῖν. 15 Χάρις [a]δὲ τῷ Θεῷ ἐπὶ
τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

10 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς [b]πρᾳότητος καὶ
[c]ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν
ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· 2 δέομαι δέ, τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ
πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς
κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. 3 Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ
σάρκα στρατευόμεθα— 4 τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά,
ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων— 5 λογισμοὺς κα-
θαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ,
καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, 6 καὶ
ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ
ὑπακοή.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; Εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ Χριστοῦ εἶναι,
τοῦτο λογιζέσθω πάλιν [d]ἀφ’ ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω
καὶ ἡμεῖς [e]Χριστοῦ. 8 Ἐάν τε γὰρ [f]καὶ περισσότερόν τι καυχήσωμαι
περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν—ἧς ἔδωκεν ὁ Κύριος [g]ἡμῖν εἰς οἰκοδομήν,
καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν—οὐκ αἰσχυνθήσομαι· 9 ἵνα μὴ δόξω ὡς
ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. 10 Ὅτι, Αἱ [h]μὲν ἐπιστολαί, φησί,
βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενής, καὶ ὁ λόγος
ἐξουθενημένος. 11 Τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ
δι’ ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.

12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν [i]ἐγκρῖναι ἢ [j]συγκρῖναι ἑαυτούς τισι τῶν ἑαυ-
τοὺς συνιστανόντων· [k]ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ

---

[a]**9:15** δε ¦ --- CT [b]**10:1** πραοτητος ¦ πραυτητος CT [c]**10:1** επιεικειας ¦ επιεικιας WH
[d]**10:7** αφ ¦ εφ CT [e]**10:7** χριστου ¦ --- CT [f]**10:8** και ¦ --- CT [g]**10:8** ημιν ¦ --- CT
[h]**10:10** μεν επιστολαι ¦ επιστολαι μεν CT [i]**10:12** εγκριναι ¦ ενκριναι TH WH [j]**10:12**
συγκριναι ¦ συνκριναι TH WH [k]**10:12** αλλα ¦ αλλ NA^{28}

[a]συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς, οὐ [b]συνιοῦσιν. [13] Ἡμεῖς δὲ [c]οὐχὶ εἰς τὰ
ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν
ἡμῖν ὁ Θεός, μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. [14] Οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφι-
κνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθά-
σαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ· [15] οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμε-
νοι, ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανομένης τῆς πίστεως
ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν,
[16] εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι
εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. [17] Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.
[18] Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν [d]συνιστῶν, ἐκεῖνός ἐστι δόκιμος, [e]ἀλλ᾽ ὃν ὁ Κύριος
συνίστησιν.

11 Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρὸν [f]τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ καὶ ἀνέχε-
σθέ μου. [2] Ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλῳ· ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ
ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ Χριστῷ. [3] Φοβοῦμαι δὲ μήπως
ὡς ὁ ὄφις [g]Εὔαν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, [h]οὕτω φθαρῇ τὰ
νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς [i]ἁπλότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν. [4] Εἰ μὲν γὰρ
ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα
ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε,
καλῶς [j]ἠνείχεσθε. [5] Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπὲρ λίαν
ἀποστόλων. [6] Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ᾽ οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ᾽ ἐν
παντὶ [k]φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς.

[7] Ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα [l]ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι
δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; [8] Ἄλλας ἐκκλη-
σίας ἐσύλησα, λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· [9] καὶ παρὼν
πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθείς, οὐ κατενάρκησα [m]οὐδενός· τὸ γὰρ ὑστέ-
ρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοί, ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας·
καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ [n]ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. [10] Ἔστιν ἀλή-

---

[a]**10:12** συγκρινοντες ¦ συνκρινοντες TH WH [b]**10:12** συνιουσιν 85% ¦ συνιασιν CT 4% [c]**10:13** ουχι ¦ ουκ CT [d]**10:18** συνιστων ¦ συνιστανων CT [e]**10:18** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL WH [f]**11:1** τη αφροσυνη ¦ τι αφροσυνης CT [g]**11:3** ευαν εξηπατησεν ¦ εξηπατησεν ευαν CT [h]**11:3** ουτω 86.6% ¦ --- CT 2% [i]**11:3** απλοτητος 94% ¦ απλοτητος και της αγνοτητος CT 4% [j]**11:4** ηνειχεσθε ¦ ανειχεσθε ANT BYZ HF TH ¦ ανεχεσθε NA SBL WH [k]**11:6** φανερωθεντες 94.5% ¦ φανερωσαντες CT 1.3% [l]**11:7** εμαυτον ¦ εαυτον PCK [m]**11:9** ουδενος ¦ ουθενος CT [n]**11:9** υμιν εμαυτον ¦ εμαυτον υμιν CT

θεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ [a]φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν
τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας. 11 Διὰ τί; Ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; Ὁ Θεὸς οἶδεν.
12 Ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόν-
των ἀφορμήν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὑρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς. 13 Οἱ
γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς
ἀποστόλους Χριστοῦ. 14 Καὶ οὐ [b]θαυμαστόν· αὐτὸς γὰρ ὁ Σατανᾶς με-
τασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. 15 Οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι
αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται
κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡς
ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα [c]κἀγὼ μικρόν τι καυχήσωμαι. 17 Ὃ λαλῶ, οὐ
[d]λαλῶ κατὰ Κύριον, ἀλλ᾽ ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει
τῆς καυχήσεως. 18 Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ [e]τὴν σάρκα, κἀγὼ
καυχήσομαι. 19 Ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες.
20 Ἀνέχεσθε γάρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις
λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις [f]ὑμᾶς εἰς πρόσωπον [g]δέρει. 21 Κατὰ
ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς [h]ἠσθενήσαμεν· ἐν ᾧ δ᾽ ἄν τις τολμᾷ—ἐν
ἀφροσύνῃ λέγω—τολμῶ κἀγώ. 22 Ἑβραῖοί εἰσι; Κἀγώ. [i]Ἰσραηλῖταί
εἰσι; Κἀγώ. Σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι; Κἀγώ. 23 Διάκονοι Χριστοῦ
εἰσι;—παραφρονῶν λαλῶ—Ὑπὲρ ἐγώ. Ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν
[j]πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις
πολλάκις, 24 ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις [k]τεσσαράκοντα παρὰ μίαν
ἔλαβον. 25 Τρὶς [l]ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα,
νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· 26 ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις
ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν,
κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ,
κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις· 27 [m]ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις
πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ
γυμνότητι. 28 Χωρὶς τῶν παρεκτός, ἡ [n]ἐπισύστασίς [o]μου ἡ καθ᾽

---

[a] **11:10** φραγησεται ¦ σφραγισεται ST [b] **11:14** θαυμαστον ¦ θαυμα CT [c] **11:16** καγω μικρον τι ¦ μικρον τι καγω TR [d] **11:17** λαλω κατα κυριον ¦ κατα κυριον λαλω CT [e] **11:18** την ¦ --- NA SBL TH [f] **11:20** υμας εις προσωπον ¦ εις προσωπον υμας CT [g] **11:20** δερει ¦ δαιρει PCK [h] **11:21** ησθενησαμεν ¦ ησθενηκαμεν CT [i] **11:22** ισραηλιται ¦ ισραηλειται TH WH [j] **11:23** πληγαις υπερβαλλοντως εν φυλακαις περισσοτερως 93.6% ¦ φυλακαις περισσοτερως εν πληγαις υπερβαλλοντως CT 1.6% [k] **11:24** τεσσαρακοντα ¦ τεσσερακοντα CT [l] **11:25** εραβδισθην ¦ ερραβδισθην ANT NA PCK TR [m] **11:27** εν ¦ --- CT [n] **11:28** επισυστασις ¦ επιστασις CT [o] **11:28** μου ¦ μοι CT

ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. 29 Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ
ἀσθενῶ; Τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;

30 Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι. 31 Ὁ Θεὸς
καὶ πατὴρ τοῦ [a]Κυρίου Ἰησοῦ [b]Χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς
τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. 32 Ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ
βασιλέως ἐφρούρει τὴν [c]Δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με [d]θέλων· 33 καὶ
διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς
χεῖρας αὐτοῦ.

12 Καυχᾶσθαι [e]δὴ οὐ [f]συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι [g]γὰρ εἰς ὀπτα-
σίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου. 2 Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ
πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων—εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ
σώματος οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν—ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρί-
του οὐρανοῦ. 3 Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον—εἴτε ἐν σώματι, εἴτε
[h]ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν— 4 ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν πα-
ράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι.
5 Ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι, εἰ
μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις [i]μου· 6 ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι
ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ
βλέπει με, ἢ ἀκούει [j]τι ἐξ ἐμοῦ. 7 Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων
[k]ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος [l]Σατᾶν,
ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. 8 Ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν Κύριον
παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῇ ἀπ᾽ ἐμοῦ. 9 Καὶ εἴρηκέ μοι, Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις
μου· ἡ γὰρ δύναμίς [m]μου ἐν ἀσθενείᾳ [n]τελειοῦται. Ἥδιστα οὖν μᾶλλον
καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις [o]μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ᾽ ἐμὲ ἡ δύναμις
τοῦ Χριστοῦ. 10 Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις,
ἐν διωγμοῖς, [p]ἐν στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε
δυνατός εἰμι.

11 Γέγονα ἄφρων [q]καυχώμενος· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε· ἐγὼ γὰρ
ὤφειλον ὑφ᾽ ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ λίαν
ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι. 12 Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου

---

[a] **11:31** κυριου ¦ κυριου ημων ANT TR [b] **11:31** χριστου ¦ --- CT [c] **11:32** δαμασκηνων πολιν ¦ πολιν δαμασκηνων CT [d] **11:32** θελων ¦ --- NA SBL WH [e] **12:1** δη ¦ δει CT [f] **12:1** συμφερει μοι 95.4% ¦ συμφερον μεν CT 2.3% [g] **12:1** γαρ ¦ δε CT [h] **12:3** εκτος ¦ χωρις NA SBL WH [i] **12:5** μου ¦ --- CT [j] **12:6** τι ¦ --- WH [k] **12:7** ινα ¦ διο ινα CT [l] **12:7** σαταν ¦ σατανα CT [m] **12:9** μου ¦ --- CT [n] **12:9** τελειουται ¦ τελειται CT [o] **12:9** μου ¦ --- WH [p] **12:10** εν ¦ και CT [q] **12:11** καυχωμενος 82.7% ¦ --- CT 10.2%

κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, [a]ἐν σημείοις καὶ τέρασι καὶ
δυνάμεσι. 13 Τί γάρ ἐστιν ὃ [b]ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ
μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; Χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν
ταύτην.

14 Ἰδού, [c]τρίτον ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρ-
κήσω [d]ὑμῶν· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, [e]ἀλλὰ ὑμᾶς· οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ
τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, [f]ἀλλ᾽ οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. 15 Ἐγὼ
δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, εἰ
[g]καὶ περισσοτέρως ὑμᾶς [h]ἀγαπῶν, [i]ἧττον ἀγαπῶμαι. 16 Ἔστω δέ, ἐγὼ
οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· [j]ἀλλ᾽ ὑπάρχων πανοῦργος, δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον.
17 Μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι᾽ αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς;
18 Παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέ-
κτησεν ὑμᾶς Τίτος; Οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; Οὐ τοῖς
αὐτοῖς ἴχνεσι;

19 [k]Πάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; [l]Κατενώπιον τοῦ Θεοῦ
ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς.
20 Φοβοῦμαι γάρ, μήπως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑ-
ρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε· μήπως [m]ἔρεις, [n]ζῆλοι, θυμοί, [o]ἐριθεῖαι, κα-
ταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι· 21 μὴ πάλιν [p]ἐλθόντα
με ταπεινώσει ὁ Θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προη-
μαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ
ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

13 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων
καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2 Προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς
παρὼν τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν [q]γράφω τοῖς προημαρτηκόσι καὶ τοῖς
λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι· 3 ἐπεὶ δοκιμὴν
ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ

[a] **12:12** εν σημειοις 91.2% ¦ σημειοις τε NA SBL WH 4.5% ¦ σημειοις TH 2.3% [b] **12:13** ηττηθητε ¦ ησσωθητε CT [c] **12:14** τριτον ¦ τριτον τουτο CT [d] **12:14** υμων ¦ --- CT [e] **12:14** αλλα ¦ αλλ NA[28] PCK TR [f] **12:14** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [g] **12:15** και ¦ --- CT [h] **12:15** αγαπων ¦ αγαπω WH [i] **12:15** ηττον ¦ ησσον CT [j] **12:16** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [k] **12:19** παλιν 92.2% ¦ παλαι CT 3.3% [l] **12:19** κατενωπιον του ¦ κατεναντι CT [m] **12:20** ερεις ¦ ερις NA PCK SBL WH [n] **12:20** ζηλοι ¦ ζηλος CT [o] **12:20** εριθειαι ¦ εριθιαι WH [p] **12:21** ελθοντα με ταπεινωσει 47.2% ¦ ελθοντα με ταπεινωση ANT BYZ PCK TR 46.2% ¦ ελθοντος μου ταπεινωσει με TH 1.8% ¦ ελθοντος μου ταπεινωση με NA SBL WH 0.3% [q] **13:2** γραφω ¦ --- CT

δυνατεῖ ἐν ὑμῖν· 4 καὶ γὰρ [a]εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ
δυνάμεως Θεοῦ. Καὶ γὰρ [b]ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ [c]ζησόμεθα
σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς.

5 Ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε. Ἢ
οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτούς, ὅτι [d]Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν [e]ἐστιν; Εἰ μήτι
ἀδόκιμοί ἐστε. 6 Ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.
7 [f]Εὔχομαι δὲ πρὸς τὸν Θεόν, μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα
ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ᾽ ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς
ἀδόκιμοι ὦμεν. 8 Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, [g]ἀλλ᾽ ὑπὲρ
τῆς ἀληθείας. 9 Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ
ἦτε· τοῦτο [h]δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. 10 Διὰ τοῦτο ταῦτα
ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν
ἣν [i]ἔδωκέ μοι ὁ Κύριος εἰς οἰκοδομήν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

11 Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε· καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ
φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ [j]εἰρήνης ἔσται μεθ᾽
ὑμῶν. 12 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι. 13 Ἀσπάζονται ὑμᾶς
οἱ ἅγιοι πάντες.

14 Ἡ χάρις τοῦ [k]Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ,
καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. [l]Ἀμήν.[m]

---

[a] **13:4** ει ¦ --- CT [b] **13:4** ημεις ¦ και ημεις SCR [c] **13:4** ζησομεθα ¦ ζησομεν CT [d] **13:5** ιησους χριστος ¦ χριστος ιησους TH [e] **13:5** εστιν ¦ --- CT [f] **13:7** ευχομαι ¦ ευχομεθα CT [g] **13:8** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [h] **13:9** δε ¦ --- CT [i] **13:10** εδωκε μοι ο κυριος ¦ ο κυριος εδωκε μοι CT [j] **13:11** ειρηνης ¦ της ειρηνης PCK [k] **13:14** κυριου ¦ κυριου ημων PCK [l] **13:14** αμην ¦ --- CT [m] The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

1 Παῦλος ἀπόστολος οὐκ ἀπ’ ἀνθρώπων, οὐδὲ δι’ ἀνθρώπου, ἀλλὰ
διὰ ’Ιησοῦ Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νε-
κρῶν, 2 καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας·
3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρός, [a]καὶ Κυρίου ἡμῶν ’Ιησοῦ
Χριστοῦ, 4 τοῦ δόντος ἑαυτὸν [b]περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέλη-
ται ἡμᾶς ἐκ τοῦ [c]ἐνεστῶτος αἰῶνος πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ
καὶ πατρὸς ἡμῶν· 5 ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
6 Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος
ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον· 7 ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ
μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ
εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. 8 Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ
[d]εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ’ ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. 9 Ὡς
προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ’ ὃ
παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
10 Ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν Θεόν; Ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέ-
σκειν; Εἰ [e]γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.
11 Γνωρίζω [f]δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ’
ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον. 12 Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου
παρέλαβον αὐτό, [g]οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι’ ἀποκαλύψεως [h]’Ιησοῦ Χρι-
στοῦ.

---

[a] **1:3** και κυριου ημων ¦ ημων και κυριου NA WH [b] **1:4** περι ¦ υπερ ANT NA SBL TR WH [c] **1:4** ενεστωτος αιωνος ¦ αιωνος του ενεστωτος CT [d] **1:8** ευαγγελιζηται υμιν 48.5% ¦ ευαγγελιζεται υμιν BYZ HF 39.7% ¦ υμιν ευαγγελιζηται TH 1% ¦ ευαγγελισηται υμιν WH 0.8% [e] **1:10** γαρ ¦ --- CT [f] **1:11** δε ¦ γαρ NA SBL WH [g] **1:12** ουτε ¦ ουδε TH [h] **1:12** ιησου ¦ --- PCK

13 Ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ’ ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· 14 καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. 15 Ὅτε δὲ εὐδόκησεν [a]ὁ Θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ, 16 ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι· 17 οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, [b]ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.

18 Ἔπειτα μετὰ [c]ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι [d]Πέτρον, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε. 19 Ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου. 20 Ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. 21 Ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. 22 Ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ· 23 μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι Ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἥν ποτε ἐπόρθει. 24 Καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν Θεόν.

2 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, [e]συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον· 2 ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι, κατ’ ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μήπως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. 3 Ἀλλ’ οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι· 4 διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς [f]καταδουλώσωνται· 5 οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. 6 Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι—ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον [g]Θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει—[h]ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο· 7 ἀλλὰ τοὐναντίον, ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς— 8 ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς

[a] **1:15** ο θεος ¦ --- SBL [b] **1:17** αλλα ¦ αλλ NA[28] TR [c] **1:18** ετη τρια ¦ τρια ετη WH
[d] **1:18** πετρον 97.7% ¦ κηφαν CT 2.3% [e] **2:1** συμπαραλαβων ¦ συνπαραλαβων TH WH
[f] **2:4** καταδουλωσωνται ¦ καταδουλωσουσιν CT [g] **2:6** θεος ¦ ο θεος NA WH [h] **2:6** εμοι ¦ μοι SBL

ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη— [9] καὶ γνόν-
τες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ [a]Ἰωάννης, οἱ
δοκοῦντες στύλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας,
ἵνα ἡμεῖς [b]μὲν εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· [10] μόνον τῶν
πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

[11] Ὅτε δὲ ἦλθε [c]Πέτρος εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀν-
τέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. [12] Πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινας ἀπὸ Ἰα-
κώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελλε καὶ ἀφώ-
ριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. [13] Καὶ συνυπεκρίθησαν
αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ
ὑποκρίσει. [14] Ἀλλ᾽ ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν
τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ [d]Πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων, Εἰ σύ, Ἰουδαῖος
ὑπάρχων, ἐθνικῶς [e]ζῇς καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς, [f]τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰου-
δαΐζειν;

[15] Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί, [16] [g]εἰδότες
ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως
[h]Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα
δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· [i]διότι
οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σάρξ. [17] Εἰ δέ, ζητοῦντες
δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ, εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἆρα
Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; Μὴ γένοιτο. [18] Εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα, ταῦτα
πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν [j]συνίστημι. [19] Ἐγὼ γὰρ διὰ
νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω. [20] Χριστῷ συνεσταύρωμαι·
ζῶ δέ, οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν
πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος
ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. [21] Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου
δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

3 Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς [k]ἐβάσκανε [l]τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθε-
σθαι, οἷς κατ᾽ ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη [m]ἐν ὑμῖν

[a]**2:9** ιωαννης ¦ ιωανης WH [b]**2:9** μεν ¦ --- ANT BYZ CT HF TR [c]**2:11** πετρος 92.3% ¦ κηφας CT 6.3% [d]**2:14** πετρω 91.7% ¦ κηφα CT 4.8% [e]**2:14** ζης και ουκ ιουδαικως 77.9% ¦ και ουχι ιουδαικως ζης NA 1.8% ¦ και ουκ ιουδαικως ζης SBL TH WH 1.6% [f]**2:14** τι ¦ πως CT [g]**2:16** ειδοτες ¦ ειδοτες δε ANT CT [h]**2:16** ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου WH [i]**2:16** διοτι ου δικαιωθησεται εξ εργων νομου ¦ οτι εξ εργων νομου ου δικαιωθησεται CT [j]**2:18** συνιστημι ¦ συνιστανω CT [k]**3:1** εβασκανε ¦ εβασκηνε PCK [l]**3:1** τη αληθεια μη πειθεσθαι 92% ¦ --- CT 3.1% [m]**3:1** εν υμιν 86.5% ¦ --- CT 9%

ἐσταυρωμένος; 2 Τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ’ ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου
τὸ πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 3 Οὕτως ἀνόητοί ἐστε; Ἐναρ-
ξάμενοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; 4 Τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; Εἴγε
καὶ εἰκῇ. 5 Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν
ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 6 Καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσε
τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

7 Γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί [a]εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ.
8 Προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεός,
προευηγγελίσατο τῷ Ἀβραὰμ ὅτι [b]Ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα
τὰ ἔθνη. 9 Ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ.

10 Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσί· γέγραπται
[c]γάρ, Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει [d]ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις
ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτά. 11 Ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς
δικαιοῦται παρὰ τῷ Θεῷ, δῆλον· ὅτι Ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται·
12 ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, [e]ἀλλ’ Ὁ ποιήσας αὐτὰ [f]ἄνθρωπος
ζήσεται ἐν αὐτοῖς. 13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ
νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· [g]γέγραπται γάρ, Ἐπικατάρατος
πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου· 14 ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ
γένηται ἐν [h]Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβω-
μεν διὰ τῆς πίστεως.

15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω· ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην
διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. 16 Τῷ δὲ Ἀβραὰμ
[i]ἐρρήθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. Οὐ λέγει, Καὶ
τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ’ ὡς ἐφ’ ἑνός, Καὶ τῷ σπέρματί
σου, ὅς ἐστι Χριστός. 17 Τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυρωμένην
ὑπὸ τοῦ Θεοῦ [j]εἰς Χριστὸν ὁ μετὰ [k]ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα
γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. 18 Εἰ
γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι’
ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός.

[a]**3:7** εισιν υιοι ¦ υιοι εισιν CT [b]**3:8** ενευλογηθησονται ¦ ευλογηθησονται SCR [c]**3:10** γαρ ¦ γαρ οτι CT [d]**3:10** εν ¦ --- CT [e]**3:12** αλλ ¦ αλλα TH [f]**3:12** ανθρωπος 92.6% ¦ --- CT 6.6% [g]**3:13** γεγραπται γαρ ¦ οτι γεγραπται CT [h]**3:14** χριστω ιησου ¦ ιησου χριστω WH [i]**3:16** ερρηθησαν ¦ ερρεθησαν ANT CT HF PCK [j]**3:17** εις χριστον ¦ --- CT [k]**3:17** ετη τετρακοσια και τριακοντα ¦ τετρακοσια και τριακοντα ετη CT

19 Τί οὖν ὁ νόμος; Τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις [a]οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι’ ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου. 20 Ὁ δὲ μεσίτης ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ Θεὸς εἷς ἐστιν.

21 Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; Μὴ γένοιτο. Εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζῳοποιῆσαι, ὄντως [b]ἂν ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη. 22 Ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι.

23 Πρὸ [c]τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, [d]συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. 24 Ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν. 25 Ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. 26 Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 27 Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. 28 Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 29 Εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, [e]καὶ κατ’ ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

4 Λέγω δέ, ἐφ’ ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὤν· 2 [f]ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους, ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. 3 Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου [g]ἦμεν δεδουλωμένοι· 4 ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, 5 ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν. 6 Ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας [h]ὑμῶν, κρᾶζον, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ. 7 Ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος, [i]ἀλλ’ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος [j]Θεοῦ διὰ Χριστοῦ.

8 Ἀλλὰ τότε μέν, οὐκ εἰδότες Θεόν, ἐδουλεύσατε τοῖς [k]μὴ φύσει οὖσι θεοῖς· 9 νῦν δέ, γνόντες Θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν

---

[a] **3:19** ου ¦ αν WH [b] **3:21** αν εκ νομου 84.8% ¦ εκ νομου αν NA SBL TH 1.3% ¦ εν νομω αν WH 0.2% [c] **3:23** του δε ¦ δε του ANT [d] **3:23** συγκεκλεισμενοι ¦ συγκλειομενοι NA SBL ¦ συνκλειομενοι TH WH [e] **3:29** και ¦ --- CT [f] **4:2** αλλα ¦ αλλ NA[28] PCK [g] **4:3** ημεν ¦ ημεθα NA SBL WH [h] **4:6** υμων ¦ ημων CT [i] **4:7** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [j] **4:7** θεου δια χριστου 72.6% ¦ δια θεου CT 1% [k] **4:8** μη φυσει ¦ φυσει μη CT

ἄνωθεν [a]δουλεύειν θέλετε; 10 Ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ καιρούς, καὶ ἐνιαυτούς. 11 Φοβοῦμαι ὑμᾶς, μήπως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

12 [b]Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. Οὐδέν με ἠδικήσατε· 13 οἴδατε δὲ ὅτι δι᾽ ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον. 14 Καὶ τὸν πειρασμόν [c]μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, [d]ἀλλ᾽ ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. 15 [e]Τίς οὖν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; Μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι, εἰ δυνατόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες [f]ἂν ἐδώκατέ μοι. 16 Ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; 17 Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, [g]ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. 18 Καλὸν δὲ [h]τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς. 19 [i]Τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, [j]ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, 20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; 22 Γέγραπται γάρ, ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν· ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. 23 Ἀλλ᾽ ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας [k]διὰ τῆς ἐπαγγελίας. 24 Ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὗται γάρ εἰσι [l]δύο διαθῆκαι· μία μὲν ἀπὸ ὄρους [m]Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν Ἅγαρ. 25 Τὸ [n]γὰρ Ἅγαρ [o]Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, [p]συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει [q]δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. 26 Ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ [r]πάντων ἡμῶν· 27 γέγραπται γάρ,

Εὐφράνθητι, στεῖρα, ἡ οὐ τίκτουσα·
ῥῆξον καὶ βόησον, ἡ οὐκ ὠδίνουσα·
ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου
μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.

---

[a]**4:9** δουλευειν ¦ δουλευσαι WH [b]**4:12** γινεσθε ¦ γεινεσθε TH [c]**4:14** μου τον 83.7% ¦ υμων CT 1.1% [d]**4:14** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL WH [e]**4:15** τις ουν ην ¦ που ουν CT [f]**4:15** αν ¦ --- CT [g]**4:17** αλλα ¦ αλλ NA[28] [h]**4:18** το ¦ --- CT [i]**4:19** τεκνια ¦ τεκνα NA SBL [j]**4:19** αχρις ¦ μεχρις CT [k]**4:23** δια της ¦ δι CT [l]**4:24** δυο ¦ αι δυο TR [m]**4:24** σινα ¦ σεινα TH [n]**4:25** γαρ 90% ¦ δε NA SBL WH 5.1% [o]**4:25** σινα ¦ σεινα TH [p]**4:25** συστοιχει ¦ συνστοιχει WH [q]**4:25** δε ¦ γαρ CT [r]**4:26** παντων ¦ --- CT

[28] [a]Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαάκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν. [29] Ἀλλ᾽
ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτω
καὶ νῦν. [30] Ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν
αὐτῆς, οὐ [b]γὰρ μὴ [c]κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ
τῆς ἐλευθέρας. [31] [d]Ἄρα, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς
ἐλευθέρας.

5 Τῇ ἐλευθερίᾳ [e]οὖν ᾗ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ μὴ
πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.

[2] Ἴδε, ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς
οὐδὲν ὠφελήσει. [3] Μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνο-
μένῳ, ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. [4] Κατηργήθητε ἀπὸ
[f]τοῦ Χριστοῦ, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε· τῆς χάριτος [g]ἐξεπέσατε.
[5] Ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα.
[6] Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία,
ἀλλὰ πίστις δι᾽ ἀγάπης ἐνεργουμένη.

[7] Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς [h]ἐνέκοψε [i]τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι;
[8] Ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. [9] Μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύ-
ραμα ζυμοῖ. [10] Ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονή-
σετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις [j]ἂν ᾖ. [11] Ἐγὼ δέ,
ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; Ἄρα κατήργηται
τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. [12] Ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστα-
τοῦντες ὑμᾶς.

[13] Ὑμεῖς γὰρ ἐπ᾽ ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευ-
θερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλή-
λοις. [14] Ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ [k]πληροῦται, ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις
τὸν πλησίον σου ὡς [l]ἑαυτόν. [15] Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε,
βλέπετε μὴ [m]ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

[16] Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τε-
λέσητε. [17] Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα

[a] **4:28** ημεις … εσμεν ¦ υμεις … εστε NA SBL TH [b] **4:30** γαρ μη ¦ μη γαρ ANT [c] **4:30** κληρονομηση ¦ κληρονομησει ANT CT [d] **4:31** αρα ¦ διο CT [e] **5:1** ουν η χριστος ημας ηλευθερωσε στηκετε 65% ¦ ημας χριστος ηλευθερωσε στηκετε ουν CT 1% [f] **5:4** του ¦ --- CT [g] **5:4** εξεπεσατε ¦ εξεπεσετε BYZ HF PCK [h] **5:7** ενεκοψε ¦ ανεκοψε TR [i] **5:7** τη ¦ --- WH [j] **5:10** αν ¦ εαν CT [k] **5:14** πληρουται ¦ πεπληρωται CT [l] **5:14** εαυτον ¦ σεαυτον ANT CT HF PCK [m] **5:15** υπο ¦ υπ ANT CT

κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα [a]δὲ [b]ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἃ [c]ἂν θέλητε,
ταῦτα ποιῆτε. 18 Εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. 19 Φανερὰ
δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστι [d]μοιχεία, πορνεία, ἀκαθαρσία,
ἀσέλγεια, 20 [e]εἰδωλολατρεία, [f]φαρμακεία, ἔχθραι, [g]ἔρεις, [h]ζῆλοι, θυ-
μοί, [i]ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις, 21 φθόνοι, [j]φόνοι, μέθαι, κῶμοι,
καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς [k]καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ
τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. 22 Ὁ δὲ
καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρη-
στότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, 23 [l]πρᾳότης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων
οὐκ ἔστι νόμος. 24 Οἱ δὲ τοῦ [m]Χριστοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν
τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.

25 Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. 26 Μὴ [n]γινώμεθα
κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

6 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ [o]προληφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι,
ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι
[p]πρᾳότητος, σκοπῶν σεαυτὸν μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς. 2 Ἀλλήλων τὰ βάρη
βαστάζετε, καὶ οὕτως [q]ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. 3 Εἰ γὰρ
δοκεῖ τις εἶναί τι, μηδὲν ὤν, [r]ἑαυτὸν φρεναπατᾷ· 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ
δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει, καὶ
οὐκ εἰς τὸν ἕτερον. 5 Ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

6 Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν
πᾶσιν ἀγαθοῖς. 7 Μὴ πλανᾶσθε, Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὃ γὰρ ἐὰν
σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει. 8 Ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα
ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα,
ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. 9 Τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ
[s]ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν, μὴ ἐκλυόμενοι. 10 Ἄρα οὖν
ὡς καιρὸν [t]ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ
πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

---

[a]**5:17** δε ¦ γαρ CT [b]**5:17** αντικειται αλληλοις ¦ αλληλοις αντικειται CT [c]**5:17** αν ¦ εαν CT [d]**5:19** μοιχεια ¦ --- CT [e]**5:20** ειδωλολατρεια ¦ ειδωλολατρια ANT NA PCK SBL WH [f]**5:20** φαρμακεια ¦ φαρμακια WH [g]**5:20** ερεις ¦ ερις CT PCK [h]**5:20** ζηλοι ¦ ζηλος CT [i]**5:20** εριθειαι ¦ εριθιαι WH [j]**5:21** φονοι ¦ --- NA SBL WH [k]**5:21** και ¦ --- CT [l]**5:23** πραοτης ¦ πραυτης CT [m]**5:24** χριστου ¦ χριστου ιησου NA TH WH [n]**5:26** γινωμεθα ¦ γεινωμεθα TH [o]**6:1** προληφθη ¦ προλημφθη CT [p]**6:1** πραοτητος ¦ πραυτητος CT [q]**6:2** αναπληρωσατε ¦ αναπληρωσετε NA SBL TH [r]**6:3** εαυτον φρεναπατα ¦ φρεναπατα εαυτον CT [s]**6:9** εκκακωμεν ¦ εγκακωμεν NA SBL TH ¦ ενκακωμεν WH [t]**6:10** εχομεν ¦ εχωμεν WH

[11] Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. [12] Ὅσοι θέ-
λουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνε-
σθαι, μόνον ἵνα [a] μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται. [13] Οὐδὲ γὰρ
οἱ [b] περιτετμημένοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς
περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται. [14] Ἐμοὶ δὲ μὴ
γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ· δι᾽ οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ [c] τῷ κόσμῳ. [15] [d] Ἐν γὰρ
Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι [e] ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ
κτίσις. [16] Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ᾽ αὐτούς,
καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.

[17] Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα
τοῦ [f] Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

[18] Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος
ὑμῶν, ἀδελφοί. Ἀμήν.[g]

---

[a] **6:12** μη τω σταυρω του χριστου ¦ τω σταυρω του χριστου μη NA SBL TH ¦ τω σταυρω του χριστου ιησου μη WH [b] **6:13** περιτετμημενοι ¦ περιτεμνομενοι NA SBL TR WH ¦ περιτετμνημενοι TH [c] **6:14** τω ¦ --- CT [d] **6:15** εν γαρ χριστω ιησου ουτε 95.5% ¦ ουτε γαρ CT 2.7% [e] **6:15** ισχυει ¦ εστιν CT [f] **6:17** κυριου ¦ --- CT [g] The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

1 Παῦλος, ἀπόστολος [a]Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, τοῖς
ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 2 χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ
εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις [b]ἐν
Χριστῷ· 4 [c]καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶ-
ναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ, 5 προορίσας
ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν
τοῦ θελήματος αὐτοῦ, 6 εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, [d]ἐν ᾗ
ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ· 7 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ
τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ [e]τὸν πλοῦτον
τῆς χάριτος αὐτοῦ, 8 ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρο-
νήσει, 9 γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν
εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ 10 εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώμα-
τος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, [f]τὰ [g]ἐπὶ
τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· 11 ἐν αὐτῷ, ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προ-
ορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν
τοῦ θελήματος αὐτοῦ, 12 εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον [h]δόξης αὐτοῦ,
τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ· 13 ἐν ᾧ καὶ [i]ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν
λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύ-
σαντες ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ Ἁγίῳ, 14 [j]ὅς ἐστιν

---

[a] **1:1** ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου NA SBL WH [b] **1:3** εν ¦ --- ST [c] **1:4** καθως ¦ καθως και ANT [d] **1:6** εν η ¦ ης CT [e] **1:7** τον πλουτον ¦ το πλουτον SCR ¦ το πλουτος CT [f] **1:10** τα ¦ τα τε TR [g] **1:10** επι ¦ εν TR [h] **1:12** δοξης ¦ της δοξης PCK TR [i] **1:13** υμεις ¦ ημεις PCK [j] **1:14** ος ¦ ο CT

ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως,
εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.
15 Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ Κυρίῳ Ἰη-
σοῦ καὶ [a]τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 16 οὐ παύομαι εὐ-
χαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνείαν [b]ὑμῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν
μου· 17 ἵνα ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δό-
ξης, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ·
18 πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς [c]καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι
ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, [d]καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης
τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, 19 καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος
τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ
κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ 20 ἣν [e]ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ, ἐγείρας αὐ-
τὸν ἐκ [f]τῶν νεκρῶν, καὶ [g]ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις,
21 ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος,
καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ
καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· 22 καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ
αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, 23 ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα
αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ [h]τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου.

2 Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι καὶ ταῖς [i]ἁμαρτίαις,
2 ἐν αἷς ποτε περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου,
κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν
ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς [j]ἀπειθείας· 3 ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνε-
στράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ
θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ [k]ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς,
ὡς καὶ οἱ λοιποί· 4 ὁ δὲ Θεός, πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν
ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς, 5 καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παρα-
πτώμασι συνεζωοποίησε τῷ Χριστῷ—χάριτί ἐστε σεσῳσμένοι— 6 καὶ
συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 7 ἵνα
ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις [l]τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον
τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 8 τῇ γὰρ

[a]**1:15** την αγαπην 93.9% ¦ --- WH 1.3% [b]**1:16** υμων 91.1% ¦ --- CT 5% [c]**1:18** καρδιας ¦ διανοιας TR [d]**1:18** και ¦ --- CT [e]**1:20** ενηργησεν ¦ ενηργηκεν SBL WH [f]**1:20** των ¦ --- ANT CT TR [g]**1:20** εκαθισεν 85.3% ¦ καθισας NA SBL WH 5.3% ¦ καθισας αυτον TH 2.5% [h]**1:23** τα ¦ --- TR [i]**2:1** αμαρτιαις ¦ αμαρτιαις υμων CT [j]**2:2** απειθειας ¦ απειθιας WH [k]**2:3** ημεν ¦ ημεθα CT [l]**2:7** τον υπερβαλλοντα πλουτον 95.4% ¦ το υπερβαλλον πλουτος CT 2.6%

χάριτί ἐστε σεσῳσμένοι διὰ [a]τῆς πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν· Θεοῦ
τὸ δῶρον· 9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται. 10 Αὐτοῦ γάρ ἐσμεν
ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοί-
μασεν ὁ Θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.
11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι [b]ὑμεῖς ποτε τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμε-
νοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου,
12 ὅτι ἦτε [c]ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς
πολιτείας τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα
μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. 13 Νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς
οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν [d]ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ.
14 Αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἕν, καὶ τὸ
μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, 15 τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν
νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι, καταργήσας· ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν
[e]ἑαυτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην, 16 καὶ ἀποκαταλλάξῃ
τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτεί-
νας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ· 17 καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην [f]ὑμῖν τοῖς
μακρὰν [g]καὶ τοῖς ἐγγύς· 18 ὅτι δι᾽ αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ
ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. 19 Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ
ξένοι καὶ πάροικοι, [h]ἀλλὰ συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ,
20 ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν,
ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ [i]Ἰησοῦ Χριστοῦ, 21 ἐν ᾧ πᾶσα [j]οἰκοδομὴ
συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ, 22 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς
συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν πνεύματι.

3 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ
ὑμῶν τῶν ἐθνῶν, 2 εἴγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος
τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, 3 [k]ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώ-
ρισέ μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 πρὸς ὃ δύνα-
σθε [l]ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ
Χριστοῦ· 5 ὃ [m]ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώ-

[a] **2:8** της ¦ --- CT [b] **2:11** υμεις ποτε ¦ ποτε υμεις CT [c] **2:12** εν ¦ --- CT [d] **2:13** εγγυς εγενηθητε ¦ εγενηθητε εγγυς CT [e] **2:15** ἑαυτῷ ¦ αὐτῷ NA TH ¦ αὑτῷ SBL WH [f] **2:17** υμιν ¦ ημιν PCK [g] **2:17** και 91.1% ¦ και ειρηνην CT 6.3% [h] **2:19** αλλα συμπολιται ¦ αλλα εστε συμπολιται NA[27] SBL ¦ αλλ εστε συμπολιται NA[28] ¦ αλλα εστε συνπολιται TH WH [i] **2:20** ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου CT [j] **2:21** οικοδομη ¦ η οικοδομη TR [k] **3:3** οτι κατα αποκαλυψιν εγνωρισεν ¦ οτι κατα αποκαλυψιν εγνωρισθη NA TH WH ¦ κατα αποκαλυψιν εγνωρισθη SBL [l] **3:4** αναγινωσκοντες ¦ αναγεινωσκοντες TH [m] **3:5** ετεραις ¦ εν ετεραις TR

πων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφή-
ταις ἐν πνεύματι· 6 εἶναι τὰ ἔθνη [a]συγκληρονόμα καὶ [b]σύσσωμα καὶ
[c]συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας [d]αὐτοῦ ἐν [e]τῷ Χριστῷ, διὰ τοῦ εὐαγγε-
λίου, 7 οὗ [f]ἐγενόμην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ,
[g]τὴν δοθεῖσάν μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. 8 Ἐμοὶ τῷ
ἐλαχιστοτέρῳ πάντων [h]ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, [i]ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐ-
αγγελίσασθαι [j]τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ, 9 καὶ φωτίσαι
[k]πάντας τίς ἡ [l]οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν
αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι [m]διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, 10 ἵνα
γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ
τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ, 11 κατὰ πρόθεσιν τῶν
αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν [n]Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· 12 ἐν ᾧ ἔχομεν
τὴν παρρησίαν καὶ [o]τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως
αὐτοῦ. 13 Διὸ αἰτοῦμαι μὴ [p]ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν,
ἥτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν.

14 Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα [q]τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 15 ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ
γῆς ὀνομάζεται, 16 ἵνα [r]δῴη ὑμῖν, κατὰ [s]τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ,
δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρω-
πον, 17 κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν·
18 ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέ-
σθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ [t]βάθος καὶ ὕψος,
19 γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ,
ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ.

20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ ὧν αἰτού-
μεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, 21 αὐτῷ
ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ [u]ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ
αἰῶνος τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

---

[a]**3:6** συγκληρονομα ¦ συνκληρονομα TH WH [b]**3:6** συσσωμα ¦ συνσωμα TH WH [c]**3:6** συμμετοχα ¦ συνμετοχα TH WH [d]**3:6** αυτου ¦ --- CT [e]**3:6** τω χριστω ¦ χριστω ιησου CT [f]**3:7** εγενομην ¦ εγενηθην CT [g]**3:7** την δοθεισαν ¦ της δοθεισης CT [h]**3:8** αγιων ¦ των αγιων ANT TR [i]**3:8** εν ¦ --- CT [j]**3:8** τον ανεξιχνιαστον πλουτον ¦ το ανεξιχνιαστον πλουτος CT [k]**3:9** παντας ¦ --- WH [l]**3:9** οικονομια ¦ κοινωνια TR [m]**3:9** δια ιησου χριστου ¦ --- CT [n]**3:11** χριστω ¦ τω χριστω CT [o]**3:12** την ¦ --- CT [p]**3:13** εκκακειν ¦ εγκακειν NA SBL ¦ ενκακειν TH WH [q]**3:14** του κυριου ημων ιησου χριστου ¦ --- CT [r]**3:16** δωη ¦ δω CT [s]**3:16** τον πλουτον ¦ το πλουτος CT [t]**3:18** βαθος και υψος 93.2% ¦ υψος και βαθος CT 5.3% [u]**3:21** εν ¦ και εν CT

4 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγώ, ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπα-
τῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, 2 μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης
καὶ [a]πρᾳότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ,
3 σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς
εἰρήνης. 4 Ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι
τῆς κλήσεως ὑμῶν· 5 εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, 6 εἷς Θεὸς καὶ
πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν [b]ἡμῖν.

7 Ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς
τοῦ Χριστοῦ. 8 Διὸ λέγει,

> Ἀναβὰς εἰς ὕψος ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν,
> [c]καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις.

9 Τὸ δέ, Ἀνέβη, τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη [d]πρῶτον εἰς τὰ κατώτερα
μέρη τῆς γῆς; 10 Ὁ καταβάς, αὐτός ἐστι καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων
τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. 11 Καὶ αὐτὸς ἔδωκε τοὺς μὲν ἀπο-
στόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ
διδασκάλους, 12 πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας,
εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ· 13 μέχρι [e]καταντήσωμεν οἱ
πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ
Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χρι-
στοῦ· 14 ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι
παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ [f]κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πα-
νουργίᾳ πρὸς τὴν [g]μεθοδείαν τῆς πλάνης· 15 ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ
αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, [h]ὁ Χριστός, 16 ἐξ
οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ [i]συμβιβαζόμενον διὰ πάσης
ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ’ ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους,
τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περι-
πατεῖν, καθὼς καὶ τὰ [j]λοιπὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς
αὐτῶν, 18 [k]ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς
τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς

[a] **4:2** πραοτητος ¦ πραυτητος CT [b] **4:6** ημιν ¦ υμιν TR ¦ --- CT [c] **4:8** και ¦ --- NA SBL TH [d] **4:9** πρωτον 83.6% ¦ --- CT 2.8% [e] **4:13** καταντησωμεν ¦ καταντησομεν PCK [f] **4:14** κυβεια ¦ κυβια WH [g] **4:14** μεθοδειαν ¦ μεθοδιαν BYZ WH [h] **4:15** ο ¦ --- CT [i] **4:16** συμβιβαζομενον ¦ συνβιβαζομενον TH WH [j] **4:17** λοιπα 90.8% ¦ --- CT 5.6% [k] **4:18** εσκοτισμενοι ¦ εσκοτωμενοι CT

καρδίας αὐτῶν· 19 οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελ-
γείᾳ, εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. 20 Ὑμεῖς δὲ οὐχ
οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, 21 εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδι-
δάχθητε, καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ· 22 ἀποθέσθαι ὑμᾶς, κατὰ
τὴν προτέραν ἀναστροφήν, τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν φθειρόμενον
κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης· 23 ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ
νοὸς ὑμῶν, 24 καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν
κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ
πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. 26 Ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρ-
τάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ [a]τῷ παροργισμῷ ὑμῶν· 27 [b]μηδὲ δί-
δοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. 28 Ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω· μᾶλλον δὲ
κοπιάτω, ἐργαζόμενος [c]τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ
χρείαν ἔχοντι. 29 Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπο-
ρευέσθω, [d]ἀλλ᾽ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ χάριν
τοῖς ἀκούουσι. 30 Καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν
ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. 31 Πᾶσα πικρία καὶ θυ-
μὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ᾽ ὑμῶν, σὺν πάσῃ
κακίᾳ· 32 [e]γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι
ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο [f]ἡμῖν.

5 [g]Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά· 2 καὶ περιπα-
τεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν [h]ἡμᾶς, καὶ παρέ-
δωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ εἰς ὀσμὴν
εὐωδίας.

3 Πορνεία δὲ καὶ [i]πᾶσα ἀκαθαρσία ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω
ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις· 4 καὶ αἰσχρότης, καὶ μωρολογία, ἢ εὐτρα-
πελία, [j]τὰ οὐκ ἀνήκοντα· ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. 5 Τοῦτο γάρ [k]ἐστε
[l]γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ πλεονέκτης, [m]ὅς ἐστιν

[a]**4:26** τω ¦ --- SBL TH WH [b]**4:27** μηδε ¦ μητε TR [c]**4:28** το αγαθον ταις χερσιν 70.1% ¦ ταις ιδιαις χερσι το αγαθον NA SBL TH 7% ¦ ταις χερσι το αγαθον WH 1.6% [d]**4:29** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [e]**4:32** γινεσθε δε ¦ γινεσθε SBL ¦ γεινεσθε δε TH [f]**4:32** ημιν ¦ υμιν NA PCK SBL TR WH [g]**5:1** γινεσθε ¦ γεινεσθε TH [h]**5:2** ημας … ημων ¦ υμας … υμων WH [i]**5:3** πασα ακαθαρσια ¦ ακαθαρσια πασα CT [j]**5:4** τα ουκ ανηκοντα ¦ α ουκ ανηκεν CT [k]**5:5** εστε ¦ ιστε CT PCK [l]**5:5** γινωσκοντες ¦ γεινωσκοντες TH [m]**5:5** ος ¦ ο CT

εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ.

[6] Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ
ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς [a]ἀπειθείας. [7] Μὴ οὖν [b]γίνεσθε
[c]συμμέτοχοι αὐτῶν· [8] ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ·
ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε— [9] ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ [d]πνεύματος ἐν
πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ— [10] δοκιμάζοντες τί
ἐστιν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ· [11] καὶ μὴ [e]συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις
τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε· [12] τὰ γὰρ
κρυφῇ [f]γινόμενα ὑπ’ αὐτῶν αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν. [13] Τὰ δὲ πάντα
ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον
φῶς ἐστι. [14] Διὸ λέγει,

[g]Ἔγειρε ὁ καθεύδων
καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν,
καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός.

[15] Βλέπετε οὖν [h]πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ’ ὡς
σοφοί, [16] ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι.
[17] Διὰ τοῦτο μὴ [i]γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ [j]συνιέντες τί τὸ θέλημα
τοῦ Κυρίου. [18] Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία, ἀλλὰ
πληροῦσθε ἐν πνεύματι, [19] λαλοῦντες ἑαυτοῖς [k]ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις
καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες [l]ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν
τῷ Κυρίῳ, [20] εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ Θεῷ καὶ πατρί, [21] ὑποτασσόμενοι
ἀλλήλοις ἐν φόβῳ [m]Χριστοῦ.

[22] Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν [n]ὑποτάσσεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ.
[23] Ὅτι [o]ἀνήρ ἐστι κεφαλὴ τῆς γυναικός, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς
ἐκκλησίας, [p]καὶ αὐτός ἐστι σωτὴρ τοῦ σώματος. [24] [q]Ἀλλ’ [r]ὥσπερ ἡ

[a]**5:6** απειθειας ¦ απειθιας WH [b]**5:7** γινεσθε ¦ γεινεσθε TH [c]**5:7** συμμετοχοι ¦ συνμετοχοι TH WH [d]**5:9** πνευματος 93.9% ¦ φωτος CT 5.4% [e]**5:11** συγκοινωνειτε ¦ συνκοινωνειτε TH WH [f]**5:12** γινομενα ¦ γεινομενα TH [g]**5:14** εγειρε ¦ εγειραι PCK TR [h]**5:15** πως ακριβως ¦ ακριβως πως CT [i]**5:17** γινεσθε ¦ γεινεσθε TH [j]**5:17** συνιεντες ¦ συνιετε CT [k]**5:19** ψαλμοις ¦ εν ψαλμοις NA [l]**5:19** εν 85.7% ¦ --- CT 0.8% [m]**5:21** χριστου ¦ θεου BYZ HF PCK TR [n]**5:22** υποτασσεσθε 84.7% ¦ υποτασσεσθωσαν TH 8.5% ¦ --- NA SBL WH 0.3% [o]**5:23** ανηρ ¦ ο ανηρ ANT TR [p]**5:23** και αυτος εστι ¦ αυτος CT [q]**5:24** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [r]**5:24** ωσπερ ¦ ως CT

ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς [a]ἰδίοις
ἀνδράσιν ἐν παντί.
25 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας [b]ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς
ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς· 26 ἵνα αὐ-
τὴν ἁγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, 27 ἵνα πα-
ραστήσῃ [c]αὐτὴν ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ
ῥυτίδα ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλʼ ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. 28 Οὕτως ὀφεί-
λουσιν [d]οἱ ἄνδρες ἀγαπᾷν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα.
Ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· 29 οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν
ἑαυτοῦ σάρκα [e]ἐμίσησεν, [f]ἀλλʼ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ
ὁ [g]Κύριος τὴν ἐκκλησίαν· 30 ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, [h]ἐκ
τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ. 31 Ἀντὶ τούτου καταλείψει
ἄνθρωπος τὸν πατέρα [i]αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται
[j]πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 32 Τὸ μυ-
στήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλη-
σίαν. 33 Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθʼ ἕνα, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως
ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

6 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστι
δίκαιον. 2 Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ
πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, 3 ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς
γῆς. 4 Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, [k]ἀλλʼ ἐκτρέφετε
αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου.
5 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς [l]κυρίοις κατὰ σάρκα, μετὰ φόβου
καὶ τρόμου, ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ Χριστῷ· 6 μὴ κατʼ
[m]ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλʼ ὡς δοῦλοι [n]τοῦ Χριστοῦ,
ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκ ψυχῆς, 7 μετʼ εὐνοίας δουλεύοντες
[o]ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις· 8 εἰδότες ὅτι [p]ὃ ἐάν τι ἕκαστος
ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο [q]κομιεῖται παρὰ [r]τοῦ Κυρίου, εἴτε δοῦλος, εἴτε

[a]**5:24** ιδιοις ¦ --- CT [b]**5:25** εαυτων ¦ --- CT [c]**5:27** αυτην ¦ αυτος CT [d]**5:28** οι ¦ και οι CT [e]**5:29** εμισησεν ¦ εμεισησεν TH [f]**5:29** αλλ ¦ αλλα NA[27] PCK SBL TH WH [g]**5:29** κυριος ¦ χριστος CT [h]**5:30** εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου 91.7% ¦ --- CT 2.5% [i]**5:31** αυτου ¦ --- CT [j]**5:31** προς την γυναικα ¦ τη γυναικι SBL [k]**6:4** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [l]**6:5** κυριοις κατα σαρκα ¦ κατα σαρκα κυριοις CT [m]**6:6** οφθαλμοδουλειαν ¦ οφθαλμοδουλιαν ANT NA PCK SBL WH [n]**6:6** του ¦ --- CT [o]**6:7** ως ¦ --- PCK ST [p]**6:8** ο εαν τι εκαστος ¦ εαν τι εκαστος HF ¦ εκαστος εαν τι NA WH ¦ εκαστος ο αν SBL ¦ εκαστος ο εαν TH [q]**6:8** κομιειται ¦ κομισεται CT [r]**6:8** του ¦ --- CT

ἐλεύθερος. [9] Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες ὅτι καὶ [a] ὑμῶν αὐτῶν ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ [b] προσωποληψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ.

[10] [c] Τὸ λοιπόν, [d] ἀδελφοί μου, ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. [11] Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς [e] μεθοδείας τοῦ διαβόλου. [12] Ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους [f] τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. [13] Διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι. [14] Στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, [15] καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης· [16] [g] ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ [h] τὰ πεπυρωμένα σβέσαι. [17] Καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου [i] δέξασθαι, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστι ῥῆμα Θεοῦ· [18] διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ [j] τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων, [19] καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι [k] δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, [20] ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

[21] Ἵνα δὲ [l] εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα [m] ὑμῖν γνωρίσει Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ· [22] ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.

[23] Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. [24] Ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ. [n] Ἀμήν. [o]

---

[a] **6:9** υμων αυτων ¦ αυτων και υμων CT [b] **6:9** προσωποληψια ¦ προσωπολημψια CT [c] **6:10** το λοιπον ¦ του λοιπου CT [d] **6:10** αδελφοι μου 88.3% ¦ --- CT 3.4% [e] **6:11** μεθοδειας ¦ μεθοδιας WH [f] **6:12** του αιωνος 96.9% ¦ --- CT 3% [g] **6:16** επι ¦ εν CT [h] **6:16** τα ¦ --- SBL [i] **6:17** δεξασθαι ¦ δεξασθε ANT CT TR [j] **6:18** τουτο ¦ --- CT [k] **6:19** δοθη ¦ δοθειη TR [l] **6:21** ειδητε και υμεις 80.8% ¦ και υμεις ειδητε TH 8.6% [m] **6:21** υμιν γνωρισει ¦ γνωρισει υμιν CT [n] **6:24** αμην ¦ --- CT SCR [o] The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Ἐφεσίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

1 Παῦλος καὶ Τιμόθεος, δοῦλοι [a]Ἰησοῦ Χριστοῦ, πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις, σὺν ἐπισκόποις καὶ διακό-
νοις· 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
3 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν, 4 πάντοτε ἐν
πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιού-
μενος, 5 ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ [b]πρώτης ἡμέ-
ρας ἄχρι τοῦ νῦν· 6 πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν
ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας [c]Χριστοῦ Ἰησοῦ· 7 καθώς ἐστι
δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ
καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ [d]ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει
τοῦ εὐαγγελίου, [e]συγκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας.
8 Μάρτυς γάρ μού [f]ἐστιν ὁ Θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγ-
χνοις [g]Ἰησοῦ Χριστοῦ. 9 Καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι
μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, 10 εἰς
τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι
εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, 11 πεπληρωμένοι [h]καρπῶν δικαιοσύνης τῶν διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον Θεοῦ.
12 [i]Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ᾽ ἐμὲ μᾶλλον
εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν· 13 ὥστε τοὺς δεσμούς μου φα-
νεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσι,

---

[a] **1:1** ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου CT [b] **1:5** πρωτης ¦ της πρωτης CT [c] **1:6** χριστου ιησου ¦ ιησου χριστου ANT PCK TR WH [d] **1:7** εν ¦ --- TR [e] **1:7** συγκοινωνους ¦ συνκοινωνους TH WH [f] **1:8** εστιν ¦ --- CT [g] **1:8** ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου CT [h] **1:11** καρπων δικαιοσυνης των 63.8% ¦ καρπον δικαιοσυνης τον CT 26.5% [i] **1:12** γινωσκειν ¦ γεινωσκειν TH

14 καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ, πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς
μου, περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν [a]λόγον λαλεῖν.

15 Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι’ εὐδοκίαν τὸν
Χριστὸν κηρύσσουσιν· 16 οἱ μὲν ἐξ [b]ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλ-
λουσιν, οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλίψιν [c]ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου· 17 οἱ
δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι. 18 Τί
γάρ; [d]Πλὴν παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγ-
γέλλεται· καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. 19 Οἶδα γὰρ ὅτι
τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ ἐπι-
χορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, 20 κατὰ τὴν [e]ἀποκαραδοκίαν
καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ’ ἐν πάσῃ παρρησίᾳ,
ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε
διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. 21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, Χριστός· καὶ τὸ ἀπο-
θανεῖν, κέρδος. 22 Εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου· καὶ
τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω. 23 Συνέχομαι [f]δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν
ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι, [g]πολλῷ μᾶλλον κρεῖσσον·
24 τὸ δὲ ἐπιμένειν [h]ἐν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι’ ὑμᾶς. 25 Καὶ τοῦτο
πεποιθὼς οἶδα ὅτι μενῶ, καὶ [i]συμπαραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν
προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, 26 ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοί, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε
ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπών, [j]ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν
ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, 28 καὶ
μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις [k]αὐτοῖς μέν ἐστιν
ἔνδειξις ἀπωλείας, [l]ὑμῖν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ Θεοῦ· 29 ὅτι ὑμῖν
ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ
τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν· 30 τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον [m]εἴδετε ἐν
ἐμοί, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

---

[a]**1:14** λογον 72.9% ¦ λογον του θεου WH 16.3% [b]**1:16–17** εριθειας τον χριστον καταγγελλουσιν ουχ αγνως οιομενοι … τοις δεσμοις μου οι δε εξ αγαπης ειδοτες οτι εις απολογιαν του ευαγγελιου κειμαι 85.1% ¦ αγαπης ειδοτες οτι εις απολογιαν του ευαγγελιου κειμαι οι δε εξ εριθειας (εριθιας WH 1%) τον χριστον καταγγελλουσιν ουχ αγνως οιομενοι … τοις δεσμοις μου NA SBL TH 8.4% [c]**1:16** επιφερειν 90.9% ¦ εγειρειν CT 4.3% [d]**1:18** πλην ¦ πλην οτι CT [e]**1:20** αποκαραδοκιαν ¦ καραδοκιαν PCK [f]**1:23** δε ¦ γαρ TR [g]**1:23** πολλω ¦ πολλω γαρ ANT CT [h]**1:24** εν ¦ --- TH WH [i]**1:25** συμπαραμενω ¦ παραμενω CT [j]**1:27** ακουσω ¦ ακουω NA SBL WH [k]**1:28** αυτοις μεν εστιν 82.2% ¦ εστιν αυτοις CT 6.8% [l]**1:28** υμιν ¦ υμων CT [m]**1:30** ειδετε ¦ ιδετε ST

2 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις
κοινωνία πνεύματος, εἴ [a]τις σπλάγχνα καὶ [b]οἰκτιρμοί, 2 πληρώσατέ
μου τὴν χαράν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες,
[c]σύμψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες· 3 μηδὲν [d]κατὰ ἐριθείαν ἢ κενοδοξίαν,
ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν·
4 μὴ τὰ ἑαυτῶν [e]ἕκαστος [f]σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ [g]τὰ ἑτέρων [h]ἕκαστος.
5 Τοῦτο [i]γὰρ φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 6 ὃς ἐν μορφῇ
Θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἶσα Θεῷ, 7 [j]ἀλλ᾽ ἑαυτὸν
ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος·
8 καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, γενόμενος
ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. 9 Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν
ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ [k]ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· 10 ἵνα
ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ
καταχθονίων, 11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς
Χριστός, εἰς δόξαν Θεοῦ πατρός.

12 Ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ
παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ
φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· 13 [l]ὁ Θεὸς γάρ
ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.

14 Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, 15 ἵνα γένησθε
ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα Θεοῦ [m]ἀμώμητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς
καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, 16 λόγον
ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κε-
νὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα. 17 [n]Ἀλλ᾽ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ
τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ [o]συγχαίρω πᾶσιν
ὑμῖν· 18 τὸ [p]δ᾽ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ [q]συγχαίρετέ μοι.

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα
κἀγὼ εὐψυχῶ, γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. 20 Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις
γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει. 21 Οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦ-

---

[a] **2:1** τις ¦ τι PCK ¦ τινα TR [b] **2:1** οικτιρμοι ¦ οικτειρμοι TH [c] **2:2** συμψυχοι ¦ συνψυχοι TH WH [d] **2:3** κατα εριθειαν η ¦ κατ εριθειαν μηδε κατα NA SBL TH ¦ κατ εριθιαν μηδε κατα WH [e] **2:4** εκαστος ¦ εκαστοι SBL WH [f] **2:4** σκοπειτε ¦ σκοπουντες CT [g] **2:4** τα ¦ το PCK [h] **2:4** εκαστος ¦ εκαστοι CT [i] **2:5** γαρ φρονεισθω ¦ φρονειτε CT [j] **2:7** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [k] **2:9** ονομα ¦ το ονομα CT [l] **2:13** ο ¦ --- CT [m] **2:15** αμωμητα εν μεσω ¦ αμωμα μεσον CT [n] **2:17** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL WH [o] **2:17** συγχαιρω ¦ συνχαιρω TH WH [p] **2:18** δ ¦ δε CT [q] **2:18** συγχαιρετε ¦ συνχαιρετε TH WH

σιν, οὐ τὰ [a]Χριστοῦ Ἰησοῦ. 22 Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ [b]γινώσκετε, ὅτι
ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. 23 Τοῦτον μὲν
οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν [c]ἀπίδω τὰ περὶ ἐμέ, ἐξαυτῆς· 24 πέποιθα δὲ
ἐν Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.

25 Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνερ-
γὸν καὶ [d]συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον, καὶ λειτουργὸν τῆς
χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς· 26 ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας [e]ὑμᾶς,
καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησε· 27 καὶ γὰρ ἠσθένησε πα-
ραπλήσιον [f]θανάτῳ, [g]ἀλλὰ ὁ Θεὸς [h]αὐτὸν ἠλέησεν, οὐκ αὐτὸν δὲ μό-
νον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ [i]λύπην σχῶ. 28 Σπουδαιοτέρως
οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα, ἰδόντες αὐτὸν πάλιν, χαρῆτε, κἀγὼ ἀλυπότερος
ὦ. 29 Προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς
τοιούτους ἐντίμους ἔχετε· 30 ὅτι διὰ τὸ ἔργον [j]τοῦ Χριστοῦ μέχρι θανά-
του ἤγγισε, [k]παραβουλευσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα [l]ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν
ὑστέρημα τῆς πρός με λειτουργίας.

3 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ. Τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν,
ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ [m]ἀσφαλές.
2 Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν
κατατομήν· 3 ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι [n]Θεοῦ λατρεύ-
οντες, καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες·
4 καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί· εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποι-
θέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον· 5 [o]περιτομὴ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσ-
ραήλ, φυλῆς [p]Βενιαμίν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος,
6 κατὰ [q]ζῆλον διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ
γενόμενος ἄμεμπτος. 7 [r]Ἀλλ᾽ ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν
Χριστὸν ζημίαν. 8 Ἀλλὰ [s]μὲν οὖν καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ
τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου μου· δι᾽ ὃν τὰ

---

[a]**2:21** χριστου ιησου ¦ του χριστου ιησου TR ¦ ιησου χριστου NA SBL TH [b]**2:22** γινωσκετε ¦ γεινωσκετε TH [c]**2:23** απιδω ¦ αφιδω CT [d]**2:25** συστρατιωτην ¦ συνστρατιωτην TH WH [e]**2:26** υμας ¦ υμας ιδειν WH [f]**2:27** θανατω ¦ θανατου ANT WH [g]**2:27** αλλα ¦ αλλ ANT HF NA[28] PCK TR [h]**2:27** αυτον ηλεησεν ¦ ηλεησεν αυτον CT [i]**2:27** λυπην ¦ λυπη TR [j]**2:30** του χριστου ¦ χριστου NA SBL TH ¦ κυριου WH [k]**2:30** παραβουλευσαμενος ¦ παραβολευσαμενος CT [l]**2:30** αναπληρωση ¦ πληρωση PCK [m]**3:1** ασφαλες ¦ το ασφαλες HF PCK [n]**3:3** θεου ¦ θεω TR [o]**3:5** περιτομὴ ¦ περιτομῇ ANT CT HF PCK [p]**3:5** βενιαμιν ¦ βενιαμειν TH WH [q]**3:6** ζηλον ¦ ζηλος CT [r]**3:7** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [s]**3:8** μεν ουν ¦ μενουνγε ANT CT TR

πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα [a]εἶναι, ἵνα Χριστὸν κερδήσω,
[9] καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ
τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει· [10] τοῦ
γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ [b]τὴν κοινω-
νίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ, [c]συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, [11] εἴ
πως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν [d]τῶν νεκρῶν.

[12] Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη τετελείωμαι· διώκω δέ, εἰ καὶ κατα-
λάβω ἐφ᾽ ᾧ καὶ [e]κατελήφθην ὑπὸ [f]τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ. [13] Ἀδελφοί, ἐγὼ
ἐμαυτὸν [g]οὐ λογίζομαι κατειληφέναι· ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανό-
μενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, [14] κατὰ σκοπὸν διώκω [h]ἐπὶ
τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [15] Ὅσοι οὖν
τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς
ὑμῖν ἀποκαλύψει· [16] πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν [i]κανόνι,
τὸ αὐτὸ φρονεῖν.

[17] [j]Συμμιμηταί μου [k]γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω πε-
ριπατοῦντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. [18] Πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν,
οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ
σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ· [19] ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία, καὶ
ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες. [20] Ἡμῶν γὰρ
τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα,
Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν· [21] ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώ-
σεως ἡμῶν, [l]εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης
αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι [m]ἑαυτῷ
4 τὰ πάντα. [1] Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ
στέφανός μου, οὕτω στήκετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητοί.

[2] [n]Εὐοδίαν παρακαλῶ, καὶ Συντύχην παρακαλῶ, τὸ αὐτὸ φρονεῖν
ἐν Κυρίῳ. [3] [o]Ναί, ἐρωτῶ καὶ σέ, [p]σύζυγε γνήσιε, [q]συλλαμβάνου αὐ-

---

[a] **3:8** ειναι ¦ --- CT [b] **3:10** την κοινωνιαν των ¦ κοινωνιαν SBL TH WH [c] **3:10** συμμορφουμενος ¦ συμμορφιζομενος CT [d] **3:11** των ¦ την εκ CT [e] **3:12** κατεληφθην ¦ κατελημφθην CT [f] **3:12** του χριστου ιησου ¦ χριστου ιησου NA TH WH ¦ χριστου SBL [g] **3:13** ου ¦ ουπω ANT BYZ PCK WH [h] **3:14** επι ¦ εις CT [i] **3:16** κανονι το αυτο φρονειν 81.2% ¦ --- CT 1.6% [j] **3:17** συμμιμηται ¦ συνμιμηται TH WH [k] **3:17** γινεσθε ¦ γεινεσθε TH [l] **3:21** εις το γενεσθαι αυτο 89.8% ¦ --- CT 2.5% [m] **3:21** ἑαυτῷ ¦ αὐτῷ ANT NA TH ¦ αὑτῷ SBL WH [n] **4:2** ευοδιαν ¦ ευωδιαν ST [o] **4:3** ναι ¦ και TR [p] **4:3** συζυγε γνησιε ¦ γνησιε συζυγε NA SBL ¦ γνησιε συνζυγε TH WH [q] **4:3** συλλαμβανου ¦ συνλαμβανου TH WH

ταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος,
καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.
4 Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. 5 Τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν
γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. Ὁ Κύριος ἐγγύς. 6 Μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ’
ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει [a]μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα
ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν Θεόν. 7 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέ-
χουσα πάντα νοῦν, φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα
ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα
λογίζεσθε. 9 Ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν
ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ’ ὑμῶν.

10 Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ
ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ’ ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. 11 Οὐχ ὅτι
καθ’ ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰμι, αὐτάρκης εἶναι.
12 Οἶδα [b]καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν
πᾶσι μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾷν, καὶ περισσεύειν καὶ
ὑστερεῖσθαι. 13 Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με [c]Χριστῷ. 14 Πλὴν
καλῶς ἐποιήσατε [d]συγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει.

15 Οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου,
ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς
λόγον δόσεως καὶ [e]λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι· 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλο-
νίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. 17 Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ
τὸ δόμα, [f]ἀλλ’ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν.
18 Ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι, δεξάμενος παρὰ Ἐπα-
φροδίτου τὰ παρ’ ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτήν, εὐάρεστον τῷ
Θεῷ. 19 Ὁ δὲ Θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ [g]τὸν πλοῦ-
τον αὐτοῦ ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 20 Τῷ δὲ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ
δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ
σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. 22 Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ
ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

---

[a] **4:6** μετα ¦ μετ SBL WH [b] **4:12** και ¦ δε ST [c] **4:13** χριστω ¦ --- CT [d] **4:14** συγκοινωνησαντες ¦ συνκοινωνησαντες TH WH [e] **4:15** ληψεως ¦ λημψεως CT [f] **4:17** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [g] **4:19** τον πλουτον ¦ το πλουτος CT

[23] Ἡ χάρις τοῦ [a]Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ [b]πάντων ὑμῶν.
[c]Ἀμήν.[d]

[a] **4:23** κυριου ¦ κυριου ημων TR [b] **4:23** παντων 89.5% ¦ του πνευματος CT 8.8% [c] **4:23** αμην ¦ --- NA SBL WH [d] The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτου.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ

1 Παῦλος ἀπόστολος [a]Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τι-
μόθεος ὁ ἀδελφός, 2 τοῖς ἐν [b]Κολασσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελ-
φοῖς ἐν Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν [c]καὶ
Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ [d]καὶ πατρὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, 4 ἀκούσαντες τὴν
πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην [e]τὴν εἰς πάντας τοὺς
ἁγίους, 5 διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν
προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου, 6 τοῦ παρόντος
εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, [f]καὶ ἔστι καρποφορούμενον
[g]καὶ αὐξανόμενον, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ
ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· 7 καθὼς [h]καὶ ἐμάθετε ἀπὸ
Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς ὑπὲρ [i]ὑμῶν
διάκονος τοῦ Χριστοῦ, 8 ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν
πνεύματι.
9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα
ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν
ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει
πνευματικῇ, 10 περιπατῆσαι [j]ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Κυρίου εἰς πᾶσαν
[k]ἀρέσκειαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι
[l]εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ· 11 ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ

---

[a] **1:1** ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου CT [b] **1:2** κολασσαις ¦ κολοσσαις CT PCK SCR [c] **1:2** και κυριου ιησου χριστου ¦ --- CT [d] **1:3** και ¦ --- NA SBL WH [e] **1:4** την 86.1% ¦ ην εχετε CT 11.4% [f] **1:6** και ¦ --- CT [g] **1:6** και αυξανομενον 47.4% ¦ --- BYZ TR 51.3% [h] **1:7** και ¦ --- CT [i] **1:7** υμων ¦ ημων SBL TH WH [j] **1:10** υμας ¦ --- CT [k] **1:10** αρεσκειαν ¦ αρεσκιαν WH [l] **1:10** εις την επιγνωσιν 90.3% ¦ τη επιγνωσει CT 4.4%

τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν
μετὰ χαρᾶς· [12] εὐχαριστοῦντες τῷ [a]πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι [b]ἡμᾶς εἰς
τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, [13] ὃς [c]ἐρρύσατο ἡμᾶς
ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, [14] ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν [d]ἀπολύτρωσιν, τὴν
ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν· [15] ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου,
πρωτότοκος πάσης κτίσεως· [16] ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, [e]τὰ
ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ [f]τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε
θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι᾽ αὐτοῦ
καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται· [17] καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα
ἐν αὐτῷ συνέστηκε. [18] Καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς
ἐκκλησίας· ὅς ἐστιν [g]ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται
ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων· [19] ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα
κατοικῆσαι, [20] καὶ δι᾽ αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν,
εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι᾽ αὐτοῦ, εἴτε τὰ
ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ [h]ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς.

[21] Καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ
ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ [i]ἀποκατήλλαξεν [22] ἐν τῷ σώματι
τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ [j]θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώ-
μους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ· [23] εἴγε ἐπιμένετε τῇ πίστει
τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ [k]μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος
τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ [l]τῇ κτίσει τῇ
ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

[24] [m]Νῦν χαίρω ἐν τοῖς [n]παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ
τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ
σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία· [25] ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος, κατὰ
τὴν οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν
λόγον τοῦ Θεοῦ, [26] τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων
καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν· [o]νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, [27] οἷς ἠθέ-
λησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι [p]τί τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τού-

---

[a] **1:12** πατρι ¦ θεω και πατρι ANT [b] **1:12** ημας ¦ υμας CT [c] **1:13** ερρυσατο ¦ ερυσατο WH [d] **1:14** απολυτρωσιν ¦ απολυτρωσιν δια του αιματος αυτου BYZ PCK TR [e] **1:16** τα ¦ --- CT [f] **1:16** τα ¦ --- CT [g] **1:18** αρχη ¦ η αρχη WH [h] **1:20** επι ¦ εν ANT CT TR [i] **1:21** αποκατηλλαξεν ¦ αποκατηλλαγητε SBL [j] **1:22** θανατου ¦ θανατου αυτου PCK [k] **1:23** μετακινουμενοι ¦ μετακεινουμενοι TH [l] **1:23** τη ¦ --- CT [m] **1:24** νυν ¦ ος νυν SCR [n] **1:24** παθημασιν ¦ παθημασι μου ANT PCK TR [o] **1:26** νυνι ¦ νυν CT [p] **1:27** τι το ¦ τις ο ANT PCK TR

του ἐν τοῖς ἔθνεσιν, [a]ὅς ἐστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης· 28 ὃν
ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες
πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον
τέλειον ἐν Χριστῷ [b]Ἰησοῦ· 29 εἰς ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν
ἐνέργειαν αὐτοῦ, τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

2 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω [c]περὶ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν
[d]Λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ [e]ἑωράκασι τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί,
2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, [f]συμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ, καὶ
εἰς [g]πάντα πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ
μυστηρίου τοῦ Θεοῦ [h]καὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ, 3 ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ
θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ [i]τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι. 4 Τοῦτο [j]δὲ λέγω,
ἵνα [k]μή τις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. 5 Εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ
ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν
τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.

6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν αὐτῷ πε-
ριπατεῖτε, 7 ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιού-
μενοι [l]ἐν τῇ πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες [m]ἐν αὐτῇ ἐν εὐ-
χαριστίᾳ.

8 Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ
κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα
τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν· 9 ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλή-
ρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, 10 καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι,
ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας· 11 ἐν ᾧ καὶ περιετμή-
θητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος [n]τῶν ἁμαρ-
τιῶν τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, 12 συνταφέντες αὐτῷ
ἐν τῷ [o]βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνερ-
γείας τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ [p]τῶν νεκρῶν. 13 Καὶ ὑμᾶς,
νεκροὺς ὄντας [q]ἐν τοῖς παραπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς

[a]**1:27** ος ¦ ο CT [b]**1:28** ιησου ¦ --- CT PCK [c]**2:1** περι ¦ υπερ CT [d]**2:1** λαοδικεια ¦ λαοδικια TH WH [e]**2:1** εωρακασι ¦ εορακαν NA SBL WH ¦ εωρακαν TH [f]**2:2** συμβιβασθεντων ¦ συμβιβασθεντες NA SBL TH ¦ συνβιβασθεντες WH [g]**2:2** παντα πλουτον ¦ παν πλουτος CT [h]**2:2** και πατρος και του 77.8% ¦ πατρος του TH 0.6% ¦ --- NA SBL WH 0.3% [i]**2:3** της ¦ --- CT [j]**2:4** δε ¦ --- CT [k]**2:4** μη τις ¦ μηδεις CT [l]**2:7** εν ¦ --- NA SBL WH [m]**2:7** εν αυτη ¦ --- NA SBL TH [n]**2:11** των αμαρτιων 92.3% ¦ --- CT 6.9% [o]**2:12** βαπτισματι ¦ βαπτισμω NA SBL [p]**2:12** των ¦ --- CT [q]**2:13** εν ¦ --- PCK WH

ὑμῶν, [a]συνεζῳοποίησεν [b]ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος [c]ἡμῖν πάντα τὰ
παραπτώματα, 14 ἐξαλείψας τὸ καθ᾽ ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν,
ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν· καὶ αὐτὸ [d]ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ
τῷ σταυρῷ· 15 ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, ἐδειγμάτι-
σεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει [e]ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς
ἢ [f]νουμηνίας ἢ σαββάτων· 17 ἅ ἐστι σκιὰ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα
[g]Χριστοῦ. 18 Μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ
καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ [h]μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῇ φυσιού-
μενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 19 καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν,
ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα, διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ
[i]συμβιβαζόμενον, αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ Θεοῦ.

20 [j]Εἰ ἀπεθάνετε σὺν [k]Χριστῷ, ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου,
τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε, 21 Μὴ ἅψῃ, μηδὲ γεύσῃ, μηδὲ
θίγῃς— 22 ἅ ἐστι πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει—κατὰ τὰ ἐντάλματα
καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων; 23 Ἅτινά ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα
σοφίας ἐν [l]ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος,
οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

3 Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός
ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος. 2 Τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ
τῆς γῆς. 3 Ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ
ἐν τῷ Θεῷ. 4 Ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ [m]ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς
σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη [n]ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν,
ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν
[o]εἰδωλολατρεία, 6 δι᾽ ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ [p]ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς
ἀπειθείας· 7 ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν [q]αὐτοῖς.
8 Νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν, θυμόν, κακίαν,

---

[a]**2:13** συνεζωοποιησεν ¦ συνεζωποιησεν ST [b]**2:13** υμας ¦ --- TR [c]**2:13** ημιν ¦ υμιν SCR [d]**2:14** ηρκεν ¦ ηρεν ANT [e]**2:16** η ¦ και NA WH [f]**2:16** νουμηνιας ¦ νεομηνιας NA WH [g]**2:17** χριστου ¦ του χριστου CT TR [h]**2:18** μη εωρακεν 80.7% ¦ εορακεν NA SBL WH 1% ¦ εωρακεν TH 0.8% [i]**2:19** συμβιβαζομενον ¦ συνβιβαζομενον TH WH [j]**2:20** ει ¦ ει ουν ANT PCK TR [k]**2:20** χριστω ¦ τω χριστω ANT TR [l]**2:23** εθελοθρησκεια ¦ εθελοθρησκια ANT NA SBL WH [m]**3:4** ημων ¦ υμων NA SBL TH [n]**3:5** υμων ¦ --- CT [o]**3:5** ειδωλολατρεια ¦ ειδωλολατρια ANT NA PCK SBL WH [p]**3:6** επι τους υιους της απειθειας ¦ --- WH [q]**3:7** αυτοις ¦ τουτοις CT

βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν· [9] μὴ ψεύδεσθε
εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς
πράξεσιν αὐτοῦ, [10] καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς
ἐπίγνωσιν κατʼ εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν· [11] ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην
καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος,
ἐλεύθερος· ἀλλὰ [a]τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός.

[12] Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ, ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι,
σπλάγχνα [b]οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, [c]πρᾳότητα, μα-
κροθυμίαν· [13] ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις
πρός τινα ἔχῃ μομφήν· καθὼς καὶ ὁ [d]Χριστὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτω
καὶ ὑμεῖς· [14] ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, [e]ἥτις ἐστὶ σύνδεσμος τῆς
τελειότητος. [15] Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ [f]Θεοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι [g]γίνεσθε. [16] Ὁ
λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδά-
σκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτούς, ψαλμοῖς, [h]καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς
πνευματικαῖς, ἐν [i]χάριτι ᾄδοντες ἐν [j]τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ [k]Κυρίῳ. [17] Καὶ
πᾶν ὅ τι [l]ἂν ποιῆτε, ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι Κυρίου Ἰησοῦ,
εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ [m]καὶ πατρὶ διʼ αὐτοῦ.

[18] Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς [n]ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν
ἐν Κυρίῳ. [19] Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ πικραίνεσθε
πρὸς αὐτάς. [20] Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο
γάρ [o]ἐστιν εὐάρεστον [p]ἐν Κυρίῳ. [21] Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε
τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. [22] Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ
πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν [q]ὀφθαλμοδουλείαις ὡς
ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλʼ ἐν ἁπλότητι καρδίας, φοβούμενοι τὸν
[r]Θεόν· [23] [s]καὶ πᾶν ὅ τι ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ
Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις· [24] εἰδότες ὅτι ἀπὸ Κυρίου [t]λήψεσθε

---

[a]**3:11** τα ¦ --- TH WH [b]**3:12** οικτιρμου ¦ οικτιρμων BYZ TR ¦ οικτειρμου TH [c]**3:12** πραοτητα ¦ πραυτητα CT [d]**3:13** χριστος ¦ κυριος CT [e]**3:14** ητις ¦ ο CT [f]**3:15** θεου 95.2% ¦ χριστου CT 4.8% [g]**3:15** γινεσθε ¦ γεινεσθε TH [h]**3:16** και υμνοις και ¦ υμνοις CT [i]**3:16** χαριτι ¦ τη χαριτι NA [j]**3:16** τη καρδια ¦ ταις καρδιαις CT [k]**3:16** κυριω ¦ θεω CT [l]**3:17** αν ¦ εαν CT [m]**3:17** και ¦ --- CT [n]**3:18** ιδιοις ¦ --- ANT CT [o]**3:20** εστιν ευαρεστον ¦ ευαρεστον εστιν CT [p]**3:20** εν ¦ τω ANT TR [q]**3:22** οφθαλμοδουλειαις ¦ οφθαλμοδουλιαις ANT PCK SBL WH ¦ οφθαλμοδουλια NA [r]**3:22** θεον ¦ κυριον CT [s]**3:23** και παν ο τι 59.6% ¦ ο CT 2.9% [t]**3:24** ληψεσθε ¦ αποληψεσθε ANT TR ¦ απολημψεσθε CT

τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ [a]γὰρ Κυρίῳ Χριστῷ
δουλεύετε. 25 Ὁ [b]δὲ ἀδικῶν [c]κομιεῖται ὃ ἠδίκησε· καὶ οὐκ ἔστι
4 [d]προσωποληψία. 1 Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δού-
λοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε Κύριον ἐν [e]οὐρανοῖς.
2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαρι-
στίᾳ· 3 προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύ-
ραν τοῦ λόγου, λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι᾽ ὃ καὶ δέδεμαι·
4 ἵνα φανερώσω αὐτό, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.
5 Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.
6 Ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ
ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.
7 Τὰ κατ᾽ ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικός, ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς
καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν Κυρίῳ· 8 ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς
εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα [f]γνῷ τὰ περὶ ὑμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας
ὑμῶν· 9 σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν.
Πάντα ὑμῖν [g]γνωριοῦσι τὰ ὧδε.
10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ
Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβᾳ, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς—ἐὰν ἔλθῃ
πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν· 11 καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οἱ
ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,
οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. 12 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ
ὑμῶν, δοῦλος [h]Χριστοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς
προσευχαῖς, ἵνα [i]στῆτε τέλειοι καὶ [j]πεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι
τοῦ Θεοῦ. 13 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει [k]ζῆλον πολὺν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ
τῶν ἐν [l]Λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. 14 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς
ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητός, καὶ Δημᾶς. 15 Ἀσπάσασθε τοὺς ἐν [m]Λαοδικείᾳ
ἀδελφούς, καὶ [n]Νυμφᾶν, καὶ τὴν κατ᾽ οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν. 16 Καὶ
ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ᾽ ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ
[o]Λαοδικαίων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ [p]Λαοδικείας ἵνα καὶ

[a]**3:24** γαρ ¦ --- CT [b]**3:25** δε ¦ γαρ CT [c]**3:25** κομιειται ¦ κομισεται NA SBL WH [d]**3:25** προσωποληψια ¦ προσωπολημψια CT [e]**4:1** ουρανοις ¦ ουρανω CT [f]**4:8** γνω τα περι υμων 85% ¦ γνωτε τα περι ημων NA SBL WH 9% [g]**4:9** γνωριουσι ¦ γνωρισουσι CT [h]**4:12** χριστου ¦ χριστου ιησου NA TH WH [i]**4:12** στητε ¦ σταθητε CT [j]**4:12** πεπληρωμενοι ¦ πεπληροφορημενοι CT [k]**4:13** ζηλον πολυν ¦ πολυν πονον CT [l]**4:13** λαοδικεια ¦ λαοδικια TH WH [m]**4:15** λαοδικεια ¦ λαοδικια TH WH [n]**4:15** νυμφᾶν … αὐτοῦ ¦ νύμφαν … αὐτῆς NA SBL WH ¦ νύμφαν … αὐτῶν TH [o]**4:16** λαοδικαιων ¦ λαοδικεων ANT CT HF PCK TR [p]**4:16** λαοδικειας ¦ λαοδικιας TH WH

ὑμεῖς ἀναγνῶτε. [17] Καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ, Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν
παρέλαβες ἐν Κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.

[18] Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. Μνημονεύετέ μου τῶν δε-
σμῶν. Ἡ χάρις μεθ᾽ ὑμῶν. [a]Ἀμήν.[b]

[a] **4:18** αμην ¦ --- CT [b] The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Κολασσαῖς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων
ἐν Θεῷ πατρί, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
[a]ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
[2] Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνείαν [b]ὑμῶν
ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, [3] ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες
ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπο-
μονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔμπροσθεν τοῦ
Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν· [4] εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ [c]Θεοῦ, τὴν
ἐκλογὴν ὑμῶν· [5] ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ
μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, καὶ [d]ἐν πληρο-
φορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν [e]ἐν ὑμῖν δι᾽ ὑμᾶς. [6] Καὶ
ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ Κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον
ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς Πνεύματος Ἁγίου, [7] ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς
[f]τύπους πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ [g]τῇ Ἀχαΐᾳ. [8] Ἀφ᾽
ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ Κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ
καὶ [h]ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ, [i]ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν
Θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν [j]ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν τι. [9] Αὐτοὶ γὰρ
περὶ [k]ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον [l]ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ
πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν Θεῷ
ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, [10] καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν

---

[a]**1:1** απο θεου πατρος ημων και κυριου ιησου χριστου 84.7% ¦ --- CT 7.5% [b]**1:2** υμων ¦ --- CT [c]**1:4** θεου ¦ του θεου NA WH [d]**1:5** εν ¦ --- SBL WH [e]**1:5** εν ¦ --- WH [f]**1:7** τυπους ¦ τυπον CT [g]**1:7** τη ¦ εν τη ANT CT ¦ --- PCK [h]**1:8** εν τη ¦ --- SBL TR WH [i]**1:8** αλλα και ¦ αλλ CT [j]**1:8** ημας εχειν ¦ εχειν ημας CT [k]**1:9** ημων ¦ υμων PCK [l]**1:9** εσχομεν ¦ εχομεν ST

ἤγειρεν ἐκ [a]τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν, τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς [b]ἀπὸ τῆς ὀργῆς
τῆς ἐρχομένης.

2 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι
οὐ κενὴ γέγονεν· 2 [c]ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἴ-
δατε, ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς
ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. 3 Ἡ γὰρ παράκλησις
ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας, [d]οὔτε ἐν δόλῳ· 4 ἀλλὰ κα-
θὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω
λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ [e]τῷ Θεῷ τῷ δοκιμά-
ζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. 5 Οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ [f]κολακείας ἐγενή-
θημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε [g]ἐν προφάσει πλεονεξίας· Θεὸς μάρτυς·
6 οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ᾽ ὑμῶν οὔτε [h]ἀπὸ ἄλλων,
δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι, 7 [i]ἀλλ᾽ ἐγενήθημεν
[j]ἤπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς [k]ἂν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα· 8 οὕτως,
[l]ὁμειρόμενοι ὑμῶν, [m]εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐ-
αγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν
[n]γεγένησθε.

9 Μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυ-
κτὸς [o]γὰρ καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν,
ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ. 10 Ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ
Θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενή-
θημεν· 11 καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυ-
τοῦ, παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι 12 καὶ [p]μαρτυρόμενοι,
εἰς τὸ [q]περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν
ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

13 [r]Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι
παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ᾽ ἡμῶν τοῦ Θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ λόγον
ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθώς [s]ἐστιν ἀληθῶς, λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται
ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. 14 Ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί,

---

[a]**1:10** των ¦ --- TR [b]**1:10** απο ¦ εκ CT [c]**2:2** αλλα ¦ αλλα και TR [d]**2:3** ουτε ¦ ουδε CT [e]**2:4** τω ¦ --- CT [f]**2:5** κολακειας ¦ κολακιας WH [g]**2:5** εν ¦ --- WH [h]**2:6** απο ¦ απ CT TR [i]**2:7** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [j]**2:7** ηπιοι 85.9% ¦ νηπιοι NA WH 11.5% [k]**2:7** αν ¦ εαν NA SBL WH [l]**2:8** ομειρομενοι ¦ ιμειρομενοι PCK TR [m]**2:8** ευδοκουμεν ¦ ηυδοκουμεν WH [n]**2:8** γεγενησθε ¦ εγενηθητε CT [o]**2:9** γαρ ¦ --- CT [p]**2:12** μαρτυρομενοι ¦ μαρτυρουμενοι TR [q]**2:12** περιπατησαι ¦ περιπατειν CT [r]**2:13** δια ¦ και δια CT [s]**2:13** εστιν αληθως ¦ αληθως εστι SBL WH

τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·
ὅτι [a]τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ
αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, [15]τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτεινάντων Ἰη-
σοῦν καὶ τοὺς [b]ἰδίους προφήτας, καὶ [c]ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ Θεῷ μὴ
ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, [16]κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς
ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας
πάντοτε· ἔφθασε δὲ ἐπ᾽ αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.

[17]Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ᾽ ὑμῶν πρὸς καιρὸν
ὥρας, προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ
πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ· [18] [d]διὸ ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν
πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἅπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ
Σατανᾶς. [19]Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως; Ἢ
οὐχὶ καὶ ὑμεῖς, ἔμπροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν [e]Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ
παρουσίᾳ; [20]Ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ [f]ἡ χαρά.

3 Διὸ μηκέτι στέγοντες, [g]εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις
μόνοι, [2]καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ [h]διάκονον
τοῦ Θεοῦ καὶ συνεργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ
στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι [i]ὑμᾶς περὶ τῆς πίστεως ὑμῶν, [3] [j]τὸ
μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς
τοῦτο κείμεθα. [4]Καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι
μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. [5]Διὰ τοῦτο κἀγώ,
μηκέτι στέγων, ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μήπως ἐπείρα-
σεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.

[6]Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ᾽ ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισα-
μένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν
ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς·
[7]διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ᾽ ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ [k]θλίψει καὶ
ἀνάγκῃ ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως· [8]ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς [l]στήκετε
ἐν Κυρίῳ. [9]Τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ
ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι᾽ ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,

---

[a]**2:14** τα αυτα ¦ ταυτα TR [b]**2:15** ιδιους 94% ¦ --- CT 5% [c]**2:15** ημας ¦ υμας ST [d]**2:18** διο ¦ διοτι CT [e]**2:19** ιησου ¦ ιησου χριστου ANT TR [f]**2:20** η ¦ --- ANT [g]**3:1** ευδοκησαμεν ¦ ηυδοκησαμεν TH WH [h]**3:2** διακονον του θεου και συνεργον ημων 92.5% ¦ διακονον του θεου TH WH 3.2% ¦ συνεργον του θεου NA SBL 0.3% [i]**3:2** υμας περι ¦ υπερ CT [j]**3:3** το ¦ τω TR [k]**3:7** θλιψει και αναγκη ¦ αναγκη και θλιψει CT [l]**3:8** στηκετε ¦ στηκητε ANT PCK TR

10 νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ
πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;
11 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
[a]Χριστός, κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· 12 ὑμᾶς δὲ ὁ Κύριος
πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, κα-
θάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, 13 εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμ-
πτους ἐν ἁγιωσύνῃ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν τῇ πα-
ρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ [b]Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων
[c]αὐτοῦ.

4 [d]Λοιπὸν [e]οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν Κυ-
ρίῳ Ἰησοῦ [f]καθὼς παρελάβετε παρ᾽ ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπα-
τεῖν καὶ ἀρέσκειν [g]Θεῷ, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. 2 Οἴδατε γὰρ τίνας
παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. 3 Τοῦτο γάρ ἐστι
θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας·
4 εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ
τιμῇ, 5 μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν
Θεόν· 6 τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ· διότι ἔκδικος [h]ὁ Κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ
[i]προείπομεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. 7 Οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς
ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλ᾽ ἐν ἁγιασμῷ. 8 Τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον
ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν [j]καὶ δόντα τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ τὸ Ἅγιον εἰς
[k]ὑμᾶς.
9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ
[l]ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾷν ἀλλήλους· 10 καὶ γὰρ ποιεῖτε
αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. Παρα-
καλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον, 11 καὶ φιλοτιμεῖσθαι
ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς [m]ἰδίαις χερσὶν
ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν· 12 ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς
τοὺς ἔξω, καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.

[a] **3:11** χριστος ¦ --- CT [b] **3:13** χριστου ¦ --- CT [c] **3:13** αυτου ¦ αυτου αμην NA [d] **4:1** λοιπον ¦ το λοιπον ANT BYZ PCK TR [e] **4:1** ουν ¦ --- WH [f] **4:1** καθως ¦ ινα καθως CT [g] **4:1** θεω ¦ θεω καθως και περιπατειτε CT [h] **4:6** ο ¦ --- CT [i] **4:6** προειπομεν ¦ προειπαμεν BYZ CT HF TR [j] **4:8** και δοντα ¦ και διδοντα NA SBL ¦ διδοντα WH [k] **4:8** υμας ¦ ημας TR [l] **4:9** υμεις ¦ --- PCK [m] **4:11** ιδιαις ¦ --- SBL TH WH

13 Οὐ [a]θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν [b]κεκοιμημένων,
ἵνα μὴ λυπῆσθε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. 14 Εἰ γὰρ
πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοι-
μηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. 15 Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν
λόγῳ Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν
τοῦ Κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας. 16 Ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος
ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ, καταβή-
σεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον·
17 ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες, οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπα-
γησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτω
πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα. 18 Ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς
λόγοις τούτοις.

5 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν ἔχετε
ὑμῖν γράφεσθαι. 2 Αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε ὅτι [c]ἡ ἡμέρα Κυρίου
ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται· 3 ὅταν [d]γὰρ λέγωσιν, Εἰρήνη καὶ
ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς [e]ἐφίσταται ὄλεθρος, ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ
ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. 4 Ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ
ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς [f]κλέπτης καταλάβῃ· 5 [g]πάντες ὑμεῖς
υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους· 6 ἄρα
οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς [h]καὶ οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν.
7 Οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσι· καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς
μεθύουσιν. 8 [i]Ἡμεῖς δέ, ἡμέρας ὄντες, νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα
πίστεως καὶ ἀγάπης, καὶ περικεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτηρίας. 9 Ὅτι οὐκ
ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀργήν, [j]ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 10 τοῦ ἀποθανόντος [k]ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα,
εἴτε [l]γρηγορῶμεν εἴτε [m]καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. 11 Διὸ
παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.
12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν,
καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν Κυρίῳ, καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, 13 καὶ
ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν.
Εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. 14 Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε

[a]**4:13** θελομεν ¦ θελω TR [b]**4:13** κεκοιμημενων ¦ κοιμωμενων CT [c]**5:2** η ¦ --- CT [d]**5:3** γαρ ¦ --- CT [e]**5:3** εφισταται ¦ επισταται TH WH [f]**5:4** κλεπτης ¦ κλεπτας WH [g]**5:5** παντες ¦ παντες γαρ CT [h]**5:6** και ¦ --- CT [i]**5:8** ημεις ¦ υμεις ANT [j]**5:9** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [k]**5:10** υπερ ¦ περι SBL WH [l]**5:10** γρηγορωμεν ¦ γρηγορουμεν BYZ PCK [m]**5:10** καθευδωμεν ¦ καθευδομεν PCK

τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν
ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. 15 Ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ
κακοῦ τινι ἀποδῷ· ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε [a]καὶ εἰς ἀλλήλους
καὶ εἰς πάντας. 16 Πάντοτε χαίρετε· 17 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε·
18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
εἰς ὑμᾶς. 19 Τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε· 20 προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε·
21 πάντα [b]δὲ [c]δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε· 22 ἀπὸ παντὸς εἴδους
πονηροῦ ἀπέχεσθε.

23 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς· καὶ ὁλό-
κληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ πα-
ρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη. 24 Πιστὸς ὁ καλῶν
ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.

25 Ἀδελφοί, [d]προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν.

26 Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. 27 [e]Ὁρκίζω
ὑμᾶς τὸν Κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς [f]ἁγίοις ἀδελ-
φοῖς.

28 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ’ ὑμῶν. [g]Ἀμήν.[h]

[a] **5:15** και ¦ --- SBL WH [b] **5:21** δε ¦ --- TR [c] **5:21** δοκιμαζετε ¦ δοκιμαζοντες BYZ [d] **5:25** προσευχεσθε ¦ προσευχεσθε και NA WH [e] **5:27** ορκιζω ¦ ενορκιζω CT [f] **5:27** αγιοις 89.5% ¦ --- CT 5.3% [g] **5:28** αμην ¦ --- NA SBL WH [h] The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων
ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· 2 χάρις ὑμῖν καὶ
εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς [a]ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, κα-
θὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη
ἑνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους· 4 ὥστε [b]ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν
[c]καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ
πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε·
5 ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς
τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε· 6 εἴπερ δίκαιον παρὰ
Θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν, 7 καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβο-
μένοις ἄνεσιν μεθ’ ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ’
οὐρανοῦ μετ’ ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ, 8 ἐν [d]πυρὶ φλογός, διδόντος
ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι Θεόν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ εὐαγγελίῳ
τοῦ Κυρίου ἡμῶν [e]Ἰησοῦ· 9 οἵτινες δίκην τίσουσιν, ὄλεθρον αἰώνιον
ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, 10 ὅταν
ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς
[f]πιστεύσασιν ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ’ ὑμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ. 11 Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ
τῆς κλήσεως ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης
καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει· 12 ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου

---

[a] **1:2** ημων ¦ --- SBL WH [b] **1:4** ημας αυτους ¦ αυτους ημας CT [c] **1:4** καυχασθαι ¦ εγκαυχασθαι NA SBL ¦ ενκαυχασθαι TH WH [d] **1:8** πυρι φλογος ¦ φλογι πυρος SBL [e] **1:8** ιησου ¦ ιησου χριστου ANT BYZ HF PCK TR [f] **1:10** πιστευσασιν ¦ πιστευουσιν TR

ἡμῶν [a]Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν
καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ᾽ αὐτόν, 2 εἰς τὸ
μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοός, [b]μήτε θροεῖσθαι, μήτε διὰ
[c]πνεύματος, μήτε διὰ λόγου, μήτε δι᾽ ἐπιστολῆς ὡς δι᾽ ἡμῶν, ὡς ὅτι
ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ [d]Χριστοῦ· 3 μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μη-
δένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ
ἄνθρωπος τῆς [e]ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, 4 ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπε-
ραιρόμενος ἐπὶ [f]πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν
ναὸν τοῦ Θεοῦ [g]ὡς Θεὸν καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ Θεός.
5 Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὢν πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; 6 Καὶ νῦν
τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ [h]ἑαυτοῦ καιρῷ.
7 Τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας· μόνον ὁ κατέχων ἄρτι,
ἕως ἐκ μέσου γένηται, 8 καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Κύ-
ριος [i]ἀναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῇ
ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ· 9 οὗ ἐστιν ἡ παρουσία κατ᾽ ἐνέργειαν
τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασι ψεύδους, 10 καὶ
ἐν πάσῃ ἀπάτῃ [j]τῆς ἀδικίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ᾽ ὧν τὴν ἀγάπην
τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς. 11 Καὶ διὰ τοῦτο
[k]πέμψει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ
ψεύδει· 12 ἵνα κριθῶσι [l]πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, [m]ἀλλ᾽
εὐδοκήσαντες [n]ἐν τῇ ἀδικίᾳ.

13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν,
ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ Κυρίου, ὅτι [o]εἵλετο ὑμᾶς ὁ Θεὸς [p]ἀπ᾽ ἀρ-
χῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, καὶ πίστει ἀληθείας· 14 εἰς ὃ
[q]ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 15 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρα-

---

[a] **1:12** ιησου ¦ ιησου χριστου ANT BYZ PCK TR [b] **2:2** μητε ¦ μηδε CT [c] **2:2** πνευματος ¦ του πνευματος ANT [d] **2:2** χριστου ¦ κυριου CT [e] **2:3** αμαρτιας 93.5% ¦ ανομιας CT 5.5% [f] **2:4** παντα ¦ παν το SCR [g] **2:4** ως θεον 78.4% ¦ --- CT 7.7% [h] **2:6** ἑαυτοῦ ¦ αὐτοῦ WH [i] **2:8** αναλωσει 78.7% ¦ ιησους ανελει CT 4.2% [j] **2:10** της αδικιας εν ¦ αδικιας CT [k] **2:11** πεμψει ¦ πεμπει CT [l] **2:12** παντες ¦ απαντες TH [m] **2:12** αλλ ¦ αλλα NA^{27} SBL TH WH [n] **2:12** εν ¦ --- CT [o] **2:13** ειλετο ¦ ειλατο CT [p] **2:13** απ αρχης ¦ απαρχην NA SBL [q] **2:14** εκαλεσεν ¦ και εκαλεσεν NA

τεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε, εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι᾽ ἐπιστολῆς
ἡμῶν.
16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, καὶ [a] ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ
ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς, καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγα-
θὴν ἐν χάριτι, 17 παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας, καὶ στηρίξαι [b] ὑμᾶς
ἐν παντὶ [c] λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.

3 Τὸ λοιπόν, προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ
Κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται, καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, 2 καὶ ἵνα ῥυ-
σθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ
πίστις. 3 Πιστὸς δέ ἐστιν ὁ Κύριος, ὃς στηρίξει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ
τοῦ πονηροῦ. 4 Πεποίθαμεν δὲ ἐν Κυρίῳ ἐφ᾽ ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν
[d] ὑμῖν, καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. 5 Ὁ δὲ Κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς
καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς [e] τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.
6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου [f] ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως
περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν [g] παρέλαβον παρ᾽ ἡμῶν.
7 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς· ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν
ἐν ὑμῖν, 8 οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ᾽ ἐν κόπῳ
καὶ μόχθῳ, [h] νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί
τινα ὑμῶν· 9 οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ᾽ ἵνα ἑαυτοὺς τύπον
δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. 10 Καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς,
τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ
ἐσθιέτω. 11 Ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως,
μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους. 12 Τοῖς δὲ τοιούτοις
παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν [i] διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν.
13 Ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ [j] ἐκκακήσητε καλοποιοῦντες.
14 Εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον
σημειοῦσθε, [k] καὶ μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ, 15 καὶ μὴ ὡς
ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν.

---

[a] **2:16** ο θεος και ¦ ο θεος ο NA TH WH ¦ θεος ο SBL [b] **2:17** υμας ¦ --- CT [c] **2:17** λογω και εργω ¦ εργω και λογω CT [d] **3:4** υμιν ¦ --- CT [e] **3:5** την ¦ --- ST [f] **3:6** ημων ¦ --- WH [g] **3:6** παρελαβον ¦ παρελαβε TR ¦ παρελαβοσαν NA SBL TH ¦ παρελαβετε WH [h] **3:8** νυκτα και ημεραν ¦ νυκτος και ημερας CT [i] **3:12** δια του κυριου ημων ιησου χριστου ¦ εν κυριω ιησου χριστω CT [j] **3:13** εκκακησητε ¦ εγκακησητε NA SBL TH ¦ ενκακησητε WH [k] **3:14** και μη συναναμιγνυσθε ¦ μη συναναμιγνυσθαι CT

16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς
ἐν παντὶ τρόπῳ. Ὁ Κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.
17 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστι σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπι-
στολῇ· οὕτω γράφω. 18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ
πάντων ὑμῶν. [a]Ἀμήν.[b]

[a] **3:18** αμην ¦ --- CT [b]The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α

1 Παῦλος ἀπόστολος [a]Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ᾽ ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆρος
ἡμῶν, καὶ [b]Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, 2 Τιμοθέῳ
γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς [c]ἡμῶν
καὶ [d]Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
3 Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς
Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶ μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν, 4 μηδὲ προσέ-
χειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες [e]ζητήσεις παρέχουσι
μᾶλλον ἢ [f]οἰκονομίαν Θεοῦ τὴν ἐν πίστει. 5 Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγε-
λίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πί-
στεως ἀνυποκρίτου· 6 ὧν τινες ἀστοχήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιο-
λογίαν, 7 θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσι,
μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.
8 Οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως
χρῆται, 9 εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις
δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ
βεβήλοις, [g]πατρολῴαις καὶ [h]μητρολῴαις, ἀνδροφόνοις, 10 πόρνοις,
ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον
τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, 11 κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης
τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ.
12 [i]Καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ
ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο, θέμενος εἰς διακονίαν, 13 [j]τὸν πρότε-

---

[a] **1:1** ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου CT [b] **1:1** κυριου ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου CT [c] **1:2** ημων ¦ --- CT [d] **1:2** χριστου ιησου ¦ ιησου χριστου SCR [e] **1:4** ζητησεις ¦ εκζητησεις CT [f] **1:4** οικονομιαν ¦ οικοδομιαν SCR [g] **1:9** πατρολωαις ¦ πατραλωαις BYZ TR ¦ πατραλοιαις PCK [h] **1:9** μητρολωαις ¦ μητραλωαις BYZ TR ¦ μητραλοιαις PCK [i] **1:12** και ¦ --- CT [j] **1:13** τον ¦ το CT

ρον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· [a]ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ· 14 ὑπερεπλεόνασε δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 15 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· 16 ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται [b]Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν [c]πᾶσαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ᾽ αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. 17 Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ [d]σοφῷ Θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, 19 ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἥν τινες ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· 20 ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

2 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων· 2 ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. 3 Τοῦτο [e]γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, 4 ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. 5 Εἷς γὰρ Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, 6 ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις, 7 εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος· ἀλήθειαν λέγω [f]ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι· διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.

8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας, χωρὶς ὀργῆς καὶ [g]διαλογισμοῦ. 9 Ὡσαύτως [h]καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης, κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν, [i]ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, 10 ἀλλ᾽ ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν, δι᾽ ἔργων ἀγαθῶν. 11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ. 12 [j]Γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ᾽ εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ.

[a]**1:13** αλλα ¦ αλλ ANT NA[28] TR [b]**1:16** ιησους χριστος ¦ χριστος ιησους NA SBL WH [c]**1:16** πασαν ¦ απασαν CT [d]**1:17** σοφω 96.6% ¦ --- CT 1.8% [e]**2:3** γαρ ¦ --- CT [f]**2:7** εν χριστω ¦ --- CT [g]**2:8** διαλογισμου ¦ διαλογισμων WH [h]**2:9** και τας 93.6% ¦ και NA SBL 3.5% ¦ --- TH WH 1.5% [i]**2:9** η χρυσω ¦ και χρυσιω NA SBL WH ¦ και χρυσω TH [j]**2:12** γυναικι δε διδασκειν ¦ διδασκειν δε γυναικι CT

[13] Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὕα· [14] καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ
δὲ γυνὴ [a] ἀπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονε· [15] σωθήσεται δὲ διὰ τῆς
τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σω-
φροσύνης.

3 Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ.
[2] Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον [b] ἀνεπίληπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα,
[c] νηφάλεον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν· [3] μὴ πάροινον,
μὴ πλήκτην, [d] μὴ αἰσχροκερδῆ, [e] ἀλλ’ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον·
[4] τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ
πάσης σεμνότητος. [5] Εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε,
πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται; [6] Μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς
εἰς κρίμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. [7] Δεῖ δὲ [f] αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν
ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ
διαβόλου.

[8] Διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προ-
σέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, [9] ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν
καθαρᾷ συνειδήσει. [10] Καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα δια-
κονείτωσαν, ἀνέγκλητοι ὄντες. [11] Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ δια-
βόλους, [g] νηφαλέους, πιστὰς ἐν πᾶσι. [12] Διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναι-
κὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. [13] Οἱ
γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται, καὶ
πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

[14] Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἐλθεῖν πρός σε [h] τάχιον· [15] ἐὰν δὲ βρα-
δύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκ-
κλησία Θεοῦ ζῶντος, στύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας. [16] Καὶ ὁμο-
λογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον·

[i] Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί,
ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι,
ὤφθη ἀγγέλοις,
ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν,

---

[a] **2:14** απατηθεισα ¦ εξαπατηθεισα CT [b] **3:2** ανεπιληπτον ¦ ανεπιλημπτον CT [c] **3:2** νηφαλεον ¦ νηφαλιον ANT CT PCK SCR [d] **3:3** μη αισχροκερδη 69.5% ¦ --- CT 29.5% [e] **3:3** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [f] **3:7** αυτον ¦ --- CT [g] **3:11** νηφαλεους ¦ νηφαλιους ANT CT PCK SCR [h] **3:14** ταχιον 90.4% ¦ εν ταχει NA SBL WH 1.7% [i] **3:16** θεος ¦ ος CT

ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ,
[a]ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.

4 Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, 2 ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, [b]κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, 3 κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν εἰς [c]μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. 4 Ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον· 5 ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ διάκονος [d]Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως, καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ᾗ παρηκολούθηκας. 7 Τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ. Γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν· 8 ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, [e]ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. 9 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος. 10 Εἰς τοῦτο γὰρ [f]καὶ κοπιῶμεν καὶ [g]ὀνειδιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. 12 Μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, [h]ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν [i]ἁγνείᾳ. 13 Ἕως ἔρχομαι, πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. 14 Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. 15 Ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ [j]ἐν πᾶσιν. 16 Ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ. Ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

5 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα· νεωτέρους, ὡς ἀδελφούς· 2 πρεσβυτέρας, ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς ἀδελφάς, ἐν πάσῃ [k]ἁγνείᾳ.

[a]**3:16** ανεληφθη ¦ ανελημφθη CT [b]**4:2** κεκαυτηριασμενων ¦ κεκαυστηριασμενων ANT CT [c]**4:3** μεταληψιν ¦ μεταλημψιν CT [d]**4:6** ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου CT [e]**4:8** επαγγελιαν ¦ επαγγελιας ANT PCK [f]**4:10** και ¦ --- CT [g]**4:10** ονειδιζομεθα ¦ αγωνιζομεθα NA TH WH [h]**4:12** εν πνευματι 90.4% ¦ --- CT 9% [i]**4:12** αγνεια ¦ αγνια WH [j]**4:15** εν 95.4% ¦ --- CT 2.6% [k]**5:2** αγνεια ¦ αγνια WH

3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. 4 Εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ ἐστιν [a]ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 5 Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπικεν ἐπὶ [b]τὸν Θεόν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας. 6 Ἡ δὲ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθνηκε. 7 Καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα [c]ἀνεπίληπτοι ὦσιν. 8 Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα [d]τῶν οἰκείων οὐ [e]προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγονυῖα ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, 10 ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε. 11 Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, 12 ἔχουσαι κρίμα, ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν. 13 Ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι, περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. 14 Βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν. 15 Ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ. 16 Εἴ τις [f]πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, [g]ἐπαρκείτω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

17 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 Λέγει γὰρ ἡ γραφή, Βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις· καί, Ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. 20 [h]Τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι. 21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ [i]Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ [j]πρόσκλησιν. 22 Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις· σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει. 23 Μηκέτι ὑδροπότει, [k]ἀλλ᾽ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ,

[a]**5:4** αποδεκτον ¦ καλον και αποδεκτον ANT TR [b]**5:5** τον ¦ --- NA SBL [c]**5:7** ανεπιληπτοι ¦ ανεπιλημπτοι CT [d]**5:8** των ¦ --- CT [e]**5:8** προνοει ¦ προνοειται TH [f]**5:16** πιστος η 87.4% ¦ --- CT 1.9% [g]**5:16** επαρκειτω ¦ επαρκεισθω TH [h]**5:20** τους ¦ τους δε WH [i]**5:21** κυριου ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου CT [j]**5:21** προσκλησιν ¦ προσκλισιν CT PCK TR [k]**5:23** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH

διὰ τὸν στόμαχόν [a]σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. 24 Τινῶν
ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ δὲ
καὶ ἐπακολουθοῦσιν. 25 Ὡσαύτως καὶ τὰ [b]καλὰ ἔργα πρόδηλά [c]ἐστι·
καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ [d]δύνανται.

6 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς
ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία
βλασφημῆται. 2 Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ καταφρονείτωσαν,
ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσι καὶ ἀγα-
πητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.

Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. 3 Εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ
μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις, τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ᾽ εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, 4 τετύφωται, μηδὲν
ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν
γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, 5 [e]διαπαρατριβαὶ
διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας,
νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. [f]Ἀφίστασο ἀπὸ τῶν
τοιούτων. 6 Ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας·
7 οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, [g]δῆλον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν
τι δυνάμεθα· 8 ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα τούτοις
ἀρκεσθησόμεθα. 9 Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς
πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς,
αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. 10 Ῥίζα
γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρεγόμενοι
ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις
πολλαῖς.

11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε [h]τοῦ Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ
δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, [i]πρᾳότητα.
12 Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου
ζωῆς, εἰς [j]ἣν ἐκλήθης, καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον
πολλῶν μαρτύρων. 13 Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ
[k]ζῳοποιοῦντος τὰ πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ

---

[a]**5:23** σου ¦ --- CT [b]**5:25** καλα εργα ¦ εργα τα καλα CT [c]**5:25** εστι ¦ --- CT [d]**5:25** δυνανται ¦ δυναται TR [e]**6:5** διαπαρατριβαι ¦ παραδιατριβαι ANT TR [f]**6:5** αφιστασο απο των τοιουτων 92.5% ¦ --- CT 2.9% [g]**6:7** δηλον ¦ --- CT [h]**6:11** του ¦ --- CT [i]**6:11** πραοτητα ¦ πραυπαθιαν NA SBL WH ¦ πραυπαθειαν TH [j]**6:12** ην ¦ ην και ANT PCK TR [k]**6:13** ζωοποιουντος ¦ ζωογονουντος CT

Ποντίου [a]Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, [14]τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν
ἄσπιλον, [b]ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν ᾿Ιησοῦ
Χριστοῦ, [15]ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ
βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων, [16]ὁ μόνος
ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων,
οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον. Ἀμήν.

[17]Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε, μὴ ὑψηλοφρονεῖν,
μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ᾽ [c]ἐν τῷ Θεῷ τῷ ζῶντι,
τῷ παρέχοντι ἡμῖν [d]πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν· [18]ἀγαθοεργεῖν,
πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς,
[19]ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα
ἐπιλάβωνται τῆς [e]αἰωνίου ζωῆς.

[20]Ὦ Τιμόθεε, τὴν [f]παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβή-
λους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως· [21]ἥν τινες
ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν.

Ἡ χάρις [g]μετὰ σοῦ. [h]Ἀμήν.[i]

---

[a]**6:13** πιλατου ¦ πειλατου WH [b]**6:14** ανεπιληπτον ¦ ανεπιλημπτον CT [c]**6:17** εν τω θεω τω ζωντι 77.2% ¦ επι θεω CT 1% [d]**6:17** παντα πλουσιως ¦ πλουσιως παντα TR [e]**6:19** αιωνιου ¦ οντως CT [f]**6:20** παραθηκην ¦ παρακαταθηκην ANT TR [g]**6:21** μετα σου ¦ μεθ υμων CT [h]**6:21** αμην ¦ --- CT [i]The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β

1 Παῦλος, ἀπόστολος [a]Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, κατʼ
ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, [2] Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ·
χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν.
[3] Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνει-
δήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσί μου
νυκτὸς καὶ ἡμέρας, [4] ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων,
ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ, [5] ὑπόμνησιν [b]λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου
πίστεως, ἥτις ἐνῴκησε πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρί σου
[c]Εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. [6] Διʼ ἣν αἰτίαν ἀναμιμνῄσκω σε
ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως
τῶν χειρῶν μου. [7] Οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ
δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ.
[8] Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ
τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ [d]συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύνα-
μιν Θεοῦ, [9] τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ
ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ [e]κατʼ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, [10] φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς
ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν [f]Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν
τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου,
[11] εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος [g]ἐθνῶν. [12] Διʼ
ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλʼ οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πε-

---

[a] **1:1** ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου ANT CT HF [b] **1:5** λαμβανων ¦ λαβων CT [c] **1:5** ευνικη ¦ ευνεικη PCK ST [d] **1:8** συγκακοπαθησον ¦ συνκακοπαθησον TH WH [e] **1:9** κατ ¦ κατα CT [f] **1:10** ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου NA WH [g] **1:11** εθνων 98.1% ¦ --- CT 0.9%

πίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστι τὴν παραθήκην μου φυλάξαι
εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. [13] Ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων ὧν παρ'
ἐμοῦ ἤκουσας, ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. [14] Τὴν καλὴν
[a]παραθήκην φύλαξον διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.
[15] Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν
ἐστι [b]Φύγελος καὶ Ἑρμογένης. [16] Δῴη ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνησιφόρου
οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε, καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ [c]ἐπαισχύνθη,
[17] ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, [d]σπουδαιότερον ἐζήτησέ με καὶ εὗρε—
[18] δῴη αὐτῷ ὁ Κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ—
καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησε, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

2 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ. [2] Καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα
παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδά-
ξαι. [3] [e]Σὺ οὖν κακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης [f]Ἰησοῦ Χριστοῦ.
[4] Οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου [g]πραγματείαις, ἵνα
τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. [5] Ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν
μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. [6] Τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν
μεταλαμβάνειν. [7] Νόει [h]ἃ λέγω· [i]δῴη γάρ σοι ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσι.
[8] Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρμα-
τος [j]Δαυίδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου· [9] ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν,
ὡς κακοῦργος· [k]ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται. [10] Διὰ τοῦτο πάντα
ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου. [11] Πιστὸς ὁ λόγος·

εἰ γὰρ συναπεθάνομεν,
καὶ [l]συζήσομεν·
12 εἰ ὑπομένομεν,
καὶ [m]συμβασιλεύσομεν·
εἰ [n]ἀρνούμεθα,

[a] **1:14** παραθηκην ¦ παρακαταθηκην TR [b] **1:15** φυγελος ¦ φυγελλος ANT PCK TR [c] **1:16** επαισχυνθη ¦ επησχυνθη PCK TR [d] **1:17** σπουδαιοτερον 91.6% ¦ σπουδαιως CT 3.1% [e] **2:3** συ ουν κακοπαθησον 93.3% ¦ συγκακοπαθησον (συν- TH WH) NA SBL 3.9% [f] **2:3** ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου CT [g] **2:4** πραγματειαις ¦ πραγματιαις WH [h] **2:7** α ¦ ο CT [i] **2:7** δωη ¦ δωσει CT [j] **2:8** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [k] **2:9** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [l] **2:11** συζησομεν ¦ συνζησομεν TH WH [m] **2:12** συμβασιλευσομεν ¦ συνβασιλευσομεν WH [n] **2:12** αρνουμεθα ¦ αρνησομεθα CT

κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς·
13 εἰ ἀπιστοῦμεν,
ἐκεῖνος πιστὸς μένει·
[a]ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται.

[14]Ταῦτα ὑπομίμνῃσκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ [b]Κυρίου μὴ
λογομαχεῖν [c]εἰς οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων.
[15]Σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ Θεῷ, ἐργάτην
ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. [16]Τὰς δὲ
βεβήλους κενοφωνίας περιΐστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν
ἀσεβείας, [17]καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἕξει· ὧν ἐστιν
Ὑμέναιος καὶ Φιλητός· [18]οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν,
λέγοντες [d]τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσι τήν τινων
πίστιν. [19]Ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ Θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν
σφραγῖδα ταύτην, Ἔγνω Κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καί, Ἀποστήτω
ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα [e]Κυρίου.

[20]Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ,
ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμήν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν.
[21]Ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμήν,
ἡγιασμένον, [f]καὶ εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον.

[22]Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πί-
στιν, ἀγάπην, εἰρήνην, μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον ἐκ κα-
θαρᾶς καρδίας. [23]Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ,
εἰδὼς ὅτι γεννῶσι μάχας. [24]Δοῦλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, [g]ἀλλ᾽
ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον, [25]ἐν [h]πρᾳότητι παι-
δεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους· μήποτε [i]δῷ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν
εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, [26]καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγί-
δος, ἐζωγρημένοι ὑπ᾽ αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

3 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ
χαλεποί. [2]Ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλα-
ζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνό-

[a]**2:13** αρνησασθαι ¦ αρνησασθαι γαρ NA TH WH [b]**2:14** κυριου ¦ θεου NA WH [c]**2:14** εις ¦ επ CT [d]**2:18** την ¦ --- SBL WH [e]**2:19** κυριου ¦ χριστου TR [f]**2:21** και ¦ --- CT [g]**2:24** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [h]**2:25** πραοτητι ¦ πραυτητι CT [i]**2:25** δω ¦ δωη CT

σιοι, 3 ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγα-
θοι, 4 προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλό-
θεοι, 5 ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι·
καὶ τούτους ἀποτρέπου. 6 Ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ [a]ἐνδύνοντες εἰς τὰς
οἰκίας, καὶ [b]αἰχμαλωτεύοντες [c]γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις,
ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, 7 πάντοτε μανθάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς
ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. 8 Ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμ-
βρῆς ἀντέστησαν [d]Μωϋσῇ, οὕτω καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ,
ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. 9 Ἀλλ'
οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν,
ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.

10 Σὺ δὲ [e]παρηκολούθηκάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προ-
θέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, 11 τοῖς διωγ-
μοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι [f]ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν
Λύστροις, οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα· καὶ ἐκ πάντων με [g]ἐρρύσατο ὁ
Κύριος. 12 Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες [h]εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
διωχθήσονται. 13 Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ
χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. 14 Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες [i]καὶ
ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ [j]τίνος ἔμαθες, 15 καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους [k]τὰ ἱερὰ
γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως
τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 16 Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς
διδασκαλίαν, πρὸς [l]ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν
δικαιοσύνῃ· 17 ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγα-
θὸν ἐξηρτισμένος.

4 Διαμαρτύρομαι [m]οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ [n]τοῦ Κυρίου Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ, τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, [o]κατὰ
τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, 2 κήρυξον τὸν λόγον,
ἐπίστηθι εὐκαίρως, ἀκαίρως, ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον, ἐν
πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. 3 Ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης

---

[a]**3:6** ενδυνοντες ¦ ενδυοντες PCK [b]**3:6** αιχμαλωτευοντες ¦ αιχμαλωτιζοντες ANT CT PCK [c]**3:6** γυναικαρια ¦ τα γυναικαρια TR [d]**3:8** μωυση ¦ μωυσει ANT CT HF TR [e]**3:10** παρηκολουθηκας ¦ παρηκολουθησας CT [f]**3:11** εγενετο ¦ εγενοντο ANT [g]**3:11** ερρυσατο ¦ ερυσατο WH [h]**3:12** ευσεβως ζην ¦ ζην ευσεβως SBL TH WH [i]**3:14** και ¦ και οις PCK [j]**3:14** τινος ¦ τινων CT [k]**3:15** τα ¦ --- SBL WH [l]**3:16** ελεγχον ¦ ελεγμον CT [m]**4:1** ουν εγω 83.5% ¦ --- CT 9% [n]**4:1** του κυριου ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου CT [o]**4:1** κατα ¦ και CT

διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς [a]ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς
ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν· [4]καὶ ἀπὸ μὲν τῆς
ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσον-
ται. [5]Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ,
τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον.

[6]Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς [b]ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέ-
στηκε. [7]Τὸν [c]ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν
πίστιν τετήρηκα· [8]λοιπόν, ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος,
ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής· οὐ
μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

[9]Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως· [10]Δημᾶς γάρ με
[d]ἐγκατέλιπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς
Θεσσαλονίκην· [e]Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν.
[11]Λουκᾶς ἐστι μόνος μετ’ ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ
σεαυτοῦ· ἔστι γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν. [12]Τυχικὸν δὲ
ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον. [13]Τὸν [f]φελόνην ὃν [g]ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι
παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.
[14]Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· [h]ἀποδῴη αὐτῷ
ὁ Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· [15]ὃν καὶ σὺ φυλάσσου, λίαν γὰρ
[i]ἀνθέστηκε τοῖς ἡμετέροις λόγοις.

[16]Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι [j]συμπαρεγένετο, ἀλλὰ
πάντες με [k]ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθείη. [17]Ὁ δὲ Κύριός μοι πα-
ρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι’ ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ, καὶ
[l]ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ [m]ἐρρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. [18][n]Καὶ
ῥύσεταί με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν
βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἀμήν.

[19]Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν, καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον.
[20]Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ· Τρόφιμον δὲ [o]ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ
ἀσθενοῦντα. [21]Σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπάζεταί σε

[a]**4:3** επιθυμιας τας ιδιας 69.7% ¦ ιδιας επιθυμιας CT 30.2% [b]**4:6** εμης αναλυσεως ¦ αναλυσεως μου CT [c]**4:7** αγωνα τον καλον ¦ καλον αγωνα CT [d]**4:10** εγκατελιπεν ¦ εγκατελειπεν TH WH [e]**4:10** κρησκης ¦ κρισκης PCK [f]**4:13** φελονην ¦ φαιλονην ANT BYZ HF NA SBL ST [g]**4:13** απελιπον ¦ απελειπον TH WH [h]**4:14** αποδωη ¦ αποδωσει CT [i]**4:15** ανθεστηκε ¦ αντεστη CT [j]**4:16** συμπαρεγενετο ¦ παρεγενετο CT [k]**4:16** εγκατελιπον ¦ εγκατελειπον TH WH [l]**4:17** ακουση ¦ ακουσωσι CT [m]**4:17** ερρυσθην ¦ ερυσθην TH WH [n]**4:18** και ¦ --- CT [o]**4:20** απελιπον ¦ απελειπον WH

Εὔβουλος, καὶ Πούδης, καὶ Λῖνος, καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.
22 Ὁ Κύριος [a]Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου. Ἡ χάρις μεθ᾽ ὑμῶν. [b]Ἀμήν.[c]

---

[a]**4:22** ιησους χριστος ¦ --- CT [b]**4:22** αμην ¦ --- CT [c]The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Νέρωνι.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

1 Παῦλος, δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ πίστιν
ἐκλεκτῶν Θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν, [2] ἐπ'
ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς πρὸ χρόνων αἰ-
ωνίων, [3] ἐφανέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι ὃ
ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, [4] Τίτῳ γνησίῳ
τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις, [a] ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρός, καὶ
[b] Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

[5] Τούτου χάριν [c] κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορ-
θώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διετα-
ξάμην· [6] εἴ τίς ἐστιν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα ἔχων πι-
στά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. [7] Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον
ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμον· μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πά-
ροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, [8] ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον,
σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, [9] ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδα-
χὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ
ὑγιαινούσῃ, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν.

[10] Εἰσὶ γὰρ πολλοὶ [d] καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται,
μάλιστα οἱ ἐκ [e] περιτομῆς, [11] οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες ὅλους οἴκους
ἀνατρέπουσι, διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους χάριν. [12] Εἶπέ τις
ἐξ αὐτῶν, ἴδιος αὐτῶν προφήτης,

Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί.

---

[a] **1:4** ελεος 91.3% ¦ και CT 4.2% [b] **1:4** κυριου ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου CT [c] **1:5** κατελιπον ¦ απελιπον NA SBL ¦ απελειπον TH WH [d] **1:10** και ¦ --- TH WH [e] **1:10** περιτομης ¦ της περιτομης CT

[13] Ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. Δι’ ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀπο-
τόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, [14] μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύ-
θοις, καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. [15] Πάντα
[a]μὲν καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ [b]μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν
καθαρόν· ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. [16] Θεὸν
ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ
ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

2 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ· [2] πρεσβύτας
[c]νηφαλέους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει,
τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ· [3] πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱε-
ροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, [d]μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδι-
δασκάλους, [4] ἵνα [e]σωφρονίζωσι τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέ-
κνους, [5] σώφρονας, ἁγνάς, [f]οἰκουρούς, ἀγαθάς, ὑποτασσομένας τοῖς
ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ βλασφημῆται· [6] τοὺς νεωτέ-
ρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν· [7] περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμε-
νος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ [g]ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα,
ἀφθαρσίαν, [8] λόγον ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ,
μηδὲν ἔχων [h]περὶ [i]ἡμῶν λέγειν φαῦλον. [9] Δούλους ἰδίοις δεσπόταις
ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, [10] μὴ νο-
σφιζομένους, ἀλλὰ [j]πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν, ἵνα τὴν δι-
δασκαλίαν [k]τοῦ σωτῆρος [l]ἡμῶν Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.
[11] Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ [m]ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις,
[12] παιδεύουσα ἡμᾶς ἵνα, ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς
ἐπιθυμίας, σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰ-
ῶνι, [13] προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης
τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν [n]Ἰησοῦ Χριστοῦ, [14] ὃς ἔδωκεν
ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ κα-
θαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. [15] Ταῦτα λάλει,

[a] **1:15** μεν ¦ --- CT [b] **1:15** μεμιασμενοις ¦ μεμιαμμενοις ANT CT [c] **2:2** νηφαλεους ¦ νηφαλιους ANT BYZ CT PCK TR [d] **2:3** μη ¦ μηδε SBL TH WH [e] **2:4** σωφρονιζωσι ¦ σωφρονιζουσι TH [f] **2:5** οικουρους ¦ οικουργους CT [g] **2:7** αδιαφθοριαν σεμνοτητα αφθαρσιαν 68% ¦ αφθοριαν σεμνοτητα CT 3.1% [h] **2:8** περι ημων λεγειν ¦ λεγειν περι ημων CT [i] **2:8** ημων ¦ υμων TR [j] **2:10** πιστιν πασαν 79.8% ¦ πασαν πιστιν CT 8.8% [k] **2:10** του ¦ την του CT [l] **2:10** ημων ¦ υμων ST [m] **2:11** η ¦ --- CT [n] **2:13** ιησου χριστου ¦ χριστου ιησου WH

καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς. Μηδείς σου περιφρονείτω.

3 Ὑπομίμνῃσκε αὐτοὺς ἀρχαῖς [a]καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πει-
θαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι, 2 μηδένα βλα-
σφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους [b]πρᾳότητα
πρὸς πάντας ἀνθρώπους. 3 Ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς,
πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ
καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, [c]μισοῦντες ἀλλήλους. 4 Ὅτε δὲ ἡ χρη-
στότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, 5 οὐκ ἐξ
ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ [d]ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ [e]τὸν αὐτοῦ
ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ [f]παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως
Πνεύματος Ἁγίου, 6 οὗ ἐξέχεεν ἐφ᾽ ἡμᾶς πλουσίως, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, 7 ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι
[g]γενώμεθα κατ᾽ ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. 8 Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τού-
των βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προ-
ΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες [h]Θεῷ. Ταῦτά ἐστι [i]τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα
τοῖς ἀνθρώποις· 9 μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ [j]ἔρεις καὶ μά-
χας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. 10 Αἱρετικὸν
ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, 11 εἰδὼς ὅτι
ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρτάνει, ὢν αὐτοκατάκριτος.
12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρός σε ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἐλθεῖν
πρός με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. 13 Ζηνᾶν τὸν
νομικὸν καὶ [k]Ἀπολλὼ σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ.
14 Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς
ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.
15 Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ᾽ ἐμοῦ πάντες. Ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας
ἡμᾶς ἐν πίστει.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. [l]Ἀμήν.[m]

---

[a]**3:1** και ¦ --- CT [b]**3:2** πραοτητα ¦ πραυτητα CT [c]**3:3** μισουντες ¦ μεισουντες TH [d]**3:5** ων ¦ α CT [e]**3:5** τον αυτου ελεον ¦ το αυτου ελεος CT [f]**3:5** παλιγγενεσιας ¦ παλινγενεσιας TH WH [g]**3:7** γενωμεθα ¦ γενηθωμεν CT [h]**3:8** θεω ¦ τω θεω ANT PCK TR [i]**3:8** τα ¦ --- CT [j]**3:9** ερεις ¦ ερις PCK ¦ εριν WH [k]**3:13** απολλω ¦ απολλων CT [l]**3:15** αμην ¦ --- CT [m]The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Τίτον τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

1 Παῦλος δέσμιος [a]Χριστοῦ ᾿Ιησοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, Φιλή-
μονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν, 2 καὶ Ἀπφίᾳ τῇ [b]ἀγαπητῇ,
καὶ Ἀρχίππῳ τῷ [c]συστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ᾽ οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ·
3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου ᾿Ιησοῦ Χρι-
στοῦ.

4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν
προσευχῶν μου, 5 ἀκούων σου τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις
[d]πρὸς τὸν Κύριον ᾿Ιησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 6 ὅπως ἡ κοι-
νωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ
τοῦ ἐν [e]ἡμῖν εἰς Χριστὸν [f]᾿Ιησοῦν. 7 [g]Χάριν γὰρ ἔχομεν πολλὴν καὶ
παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται
διὰ σοῦ, ἀδελφέ.

8 Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον,
9 διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύ-
της, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος [h]᾿Ιησοῦ Χριστοῦ. 10 Παρακαλῶ σε περὶ τοῦ
ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς [i]μου, Ὀνήσιμον, 11 τόν ποτέ
σοι ἄχρηστον, νυνὶ [j]δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν ἀνέπεμψα· 12 [k]σὺ δὲ
αὐτόν, τουτ᾽ ἔστι τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, [l]προσλαβοῦ· 13 ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην
πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ [m]διακονῇ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ

---

[a] **1:1** χριστου ιησου [45.2%] ¦ ιησου χριστου PCK [54.5%] [b] **1:2** αγαπητη 93.4% ¦ αδελφη CT 5.4% [c] **1:2** συστρατιωτη [90.8%] ¦ συνστρατιωτη TH WH [4%] [d] **1:5** προς [97.3%] ¦ εις WH [1.6%] [e] **1:6** ημιν [64.4%] ¦ υμιν PCK TR [34.7%] [f] **1:6** ιησουν [96.6%] ¦ --- CT [2.1%] [g] **1:7** χαριν γαρ εχομεν πολλην 65.1% ¦ χαραν γαρ εχομεν πολλην SCR 4.8% ¦ χαραν γαρ πολλην εσχον CT 4.1% [h] **1:9** ιησου χριστου [91.9%] ¦ χριστου ιησου CT [6.1%] [i] **1:10** μου [97.3%] ¦ --- CT [2.5%] [j] **1:11** δε [91.4%] ¦ δε και NA [7.5%] [k] **1:12** συ δε [93.1%] ¦ σοι CT [0.7%] [l] **1:12** προσλαβου 91.6% ¦ --- CT 0.9% [m] **1:13** διακονη μοι [80%] ¦ μοι διακονη CT [12.7%]

εὐαγγελίου· [14] χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ
ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον. [15] Τάχα γὰρ
διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς· [16] οὐκέτι ὡς
δοῦλον, [a] ἀλλ’ ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ
μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν Κυρίῳ.

[17] Εἰ οὖν [b] με ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ. [18] Εἰ δέ τι
ἠδίκησέ σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ [c] ἐλλόγει· [19] ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ
ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσο-
φείλεις. [20] Ναί, ἀδελφέ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν Κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ
σπλάγχνα ἐν [d] Κυρίῳ.

[21] Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ [e] ὃ λέγω
ποιήσεις. [22] Ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν
προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

[23] [f] Ἀσπάζονταί σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ, [24] Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου.

[25] Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου [g] ἡμῶν Ἰησοῦ [h] Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος
ὑμῶν. [i] Ἀμήν.[j]

---

[a] **1:16** αλλ [96.1%] ¦ αλλα SBL WH [2.8%] [b] **1:17** με [80.4%] ¦ εμε TR [16.1%] [c] **1:18** ελλογει [92.2%] ¦ ελλογα CT [2.1%] [d] **1:20** κυριω 74.4% ¦ χριστω CT 20.3% [e] **1:21** ο [93.9%] ¦ α CT [4%] [f] **1:23** ασπαζονται [72.8%] ¦ ασπαζεται ANT CT [25.5%] [g] **1:25** ημων [89.4%] ¦ --- NA SBL WH [6.7%] [h] **1:25** χριστου [80%] ¦ --- PCK [15.9%] [i] **1:25** αμην [91.2%] ¦ --- NA SBL WH [2.3%] [j] The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου οἰκέτου.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν
ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ’ [a]ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν
ἡμῖν ἐν υἱῷ, 2 ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι’ οὗ καὶ [b]τοὺς αἰῶνας
ἐποίησεν, 3 ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως
αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως [c]αὐτοῦ, δι’ ἑαυτοῦ
καθαρισμὸν [d]ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς
μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, 4 τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων,
ὅσῳ διαφορώτερον παρ’ αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα.
5 Τίνι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων,

Υἱός μου εἶ σύ,
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε;

Καὶ πάλιν,

Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα,
καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν;

6 Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην λέγει,

Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ.

7 Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει,

---

[a] **1:1** εσχατου ¦ εσχατων TR [b] **1:2** τους αιωνας εποιησεν ¦ εποιησε τους αιωνας CT [c] **1:3** αὐτοῦ δι’ ἑαυτοῦ 89.2% ¦ αὐτοῦ NA TH WH 5.1% ¦ δι’ αὐτοῦ SBL 0.3% [d] **1:3** ποιησαμενος των αμαρτιων ημων ¦ των αμαρτιων ποιησαμενος CT

Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα,
καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα·

8 πρὸς δὲ τὸν υἱόν,

Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ [a] αἰῶνος·
[b] ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας [c] σου.
9 Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν·
διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σου,
ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.

10 Καί,

Σὺ κατ᾽ ἀρχάς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας,
καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σού εἰσιν οἱ οὐρανοί·
11 αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις·
καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,
12 καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις [d] αὐτούς,
καὶ ἀλλαγήσονται·
σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ,
καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι.

13 Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέ ποτε,

Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

14 Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

2 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως [e] ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μή-
ποτε [f] παραρρυῶμεν. 2 Εἰ γὰρ ὁ δι᾽ ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο
βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαπο-

[a] **1:8** αιωνος ¦ αιωνος και CT [b] **1:8** ραβδος ευθυτητος η 97.8% ¦ η ραβδος της ευθυτητος CT 1.4% [c] **1:8** σου ¦ αυτου WH [d] **1:12** αυτους 98.8% ¦ αυτους ως ιματιον NA SBL WH 1.2% [e] **2:1** ημας προσεχειν ¦ προσεχειν ημας CT [f] **2:1** παραρρυωμεν ¦ παραρυωμεν CT

δοσίαν, [3] πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας;
Ἥτις, ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων
εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, [4] συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημείοις [a] τε καὶ
τέρασι, καὶ ποικίλαις δυνάμεσι, καὶ Πνεύματος Ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ
τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

[5] Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς
λαλοῦμεν. [6] Διεμαρτύρατο δέ πού τις λέγων,

Τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνῄσκῃ αὐτοῦ;
Ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν;
7 Ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ᾽ ἀγγέλους·
δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας [b] αὐτόν·
8 πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

Ἐν [c] γὰρ τῷ ὑποτάξαι [d] αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον. Νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. [9] Τὸν δὲ
βραχύ τι παρ᾽ ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα
τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως [e] χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ
παντὸς γεύσηται θανάτου.

[10] Ἔπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι᾽ ὃν τὰ πάντα, καὶ δι᾽ οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς
υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. [11] Ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάν-
τες· δι᾽ ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, [12] λέγων,

Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου,
ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε.

[13] Καὶ πάλιν,

Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ᾽ αὐτῷ.

Καὶ πάλιν,

Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός.

---

[a] **2:4** τε ¦ --- PCK [b] **2:7** αυτον 73.6% ¦ αυτον και κατεστησας αυτον επι τα εργα των χειρων σου TR WH 26.1% [c] **2:8** γαρ τω ¦ τω γαρ CT [d] **2:8** αυτω ¦ --- SBL [e] **2:9** χαριτι ¦ χωρις SBL

14 Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκε [a]σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ᾽ ἔστι τὸν διάβολον, 15 καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. 16 Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. 17 Ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ [b]ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. 18 Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

3 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν [c]Ἰησοῦν Χριστόν, 2 πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ [d]Μωϋσῆς ἐν [e]ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. 3 Πλείονος γὰρ [f]δόξης οὗτος παρὰ [g]Μωϋσῆν ἠξίωται, καθ᾽ ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. 4 Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος· ὁ δὲ [h]τὰ πάντα κατασκευάσας Θεός. 5 Καὶ [i]Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων· 6 Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· [j]οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, [k]ἐάνπερ τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος [l]μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.

7 Διό, καθὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον,

Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,
8 μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ,
κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
9 οὗ ἐπείρασάν [m]με οἱ πατέρες ὑμῶν, [n]ἐδοκίμασάν με,
καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου [o]τεσσαράκοντα ἔτη.
10 Διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ [p]ἐκείνῃ,
καὶ εἶπον, Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ·

---

[a]**2:14** σαρκος και αιματος ¦ αιματος και σαρκος CT [b]**2:17** ιλασκεσθαι ¦ ειλασκεσθαι TH [c]**3:1** ιησουν χριστον ¦ χριστον ιησουν TR ¦ ιησουν CT [d]**3:2** μωυσης ¦ μωσης TR [e]**3:2** ολω ¦ --- SBL [f]**3:3** δοξης ουτος ¦ ουτος δοξης CT [g]**3:3** μωυσην ¦ μωσην TR [h]**3:4** τα ¦ --- CT [i]**3:5** μωυσης ¦ μωσης TR [j]**3:6** ου ¦ ος SBL [k]**3:6** εανπερ ¦ εαν SBL TH WH [l]**3:6** μεχρι τελους βεβαιαν 95.3% ¦ --- NA SBL TH 0.8% [m]**3:9** με ¦ --- CT [n]**3:9** εδοκιμασαν με ¦ εν δοκιμασια CT [o]**3:9** τεσσαρακοντα ¦ τεσσερακοντα CT [p]**3:10** εκεινη ¦ ταυτη CT

αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου·
11 ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου,
Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.

12 Βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπι-
στίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος· 13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς
καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ
[a]ἐξ ὑμῶν τις ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας· 14 μέτοχοι γὰρ [b]γεγόναμεν τοῦ Χρι-
στοῦ, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατά-
σχωμεν· 15 ἐν τῷ λέγεσθαι,

Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,
μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ.

16 [c]Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν, ἀλλ᾽ οὐ πάντες οἱ ἐξελθόν-
τες ἐξ Αἰγύπτου διὰ [d]Μωϋσέως. 17 Τίσι δὲ προσώχθισε [e]τεσσαράκοντα
ἔτη; Οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; 18 Τίσι
δὲ ὤμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπει-
θήσασι; 19 Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν [f]δι᾽ ἀπιστίαν.

4 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς
τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. 2 Καὶ γάρ
ἐσμεν εὐηγγελισμένοι, καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ᾽ οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος
τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ [g]συγκεκραμένους τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν.
3 Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς [h]τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἴρη-
κεν,

Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου,
Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου·

καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων. 4 Εἴρηκε γάρ
που περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτω, Καὶ κατέπαυσεν ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ

[a]**3:13** εξ υμων τις ¦ τις εξ υμων NA SBL TR WH [b]**3:14** γεγοναμεν του χριστου ¦ του χριστου γεγοναμεν CT [c]**3:16** τινὲς ¦ τίνες ANT BYZ CT PCK [d]**3:16** μωυσεως ¦ μωυσεος PCK ¦ μωσεως TR [e]**3:17** τεσσαρακοντα ¦ τεσσερακοντα CT [f]**3:19** δι ¦ δια PCK [g]**4:2** συγκεκραμενους ¦ συγκεκραμενος TR ¦ συγκεκερασμενους NA SBL ¦ συνκεκερασμενους TH WH [h]**4:3** την ¦ --- SBL

ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ· 5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, Εἰ εἰσελεύ-
σονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. 6 Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν
εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον διʼ ἀπείθειαν,
7 πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, Σήμερον, ἐν [a]Δαυὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον
χρόνον, καθὼς [b]εἴρηται,

> Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,
> μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν.

8 Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ
ταῦτα ἡμέρας. 9 Ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ. 10 Ὁ
γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν
ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ Θεός.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ
ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. 12 Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ
Θεοῦ, καὶ ἐνεργής, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ
διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς [c]τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ
μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας. 13 Καὶ οὐκ ἔστι
κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς
ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

14 Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς,
Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. 15 Οὐ γὰρ
ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον [d]συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν,
[e]πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθʼ ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας.
16 Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα
λάβωμεν [f]ἔλεον, καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.

5 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεύς, ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων
καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας
ὑπὲρ ἁμαρτιῶν· 2 μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμέ-
νοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν· 3 καὶ [g]διὰ ταύτην ὀφείλει,
καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ [h]ἑαυτοῦ, προσφέρειν [i]ὑπὲρ ἁμαρ-

---

[a]**4:7** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [b]**4:7** ειρηται ¦ προειρηται CT [c]**4:12** τε ¦ --- CT [d]**4:15** συμπαθησαι ¦ συνπαθησαι TH WH [e]**4:15** πεπειραμενον ¦ πεπειρασμενον CT SCR [f]**4:16** ελεον ¦ ελεος CT [g]**5:3** δια ταυτην 89.6% ¦ δι αυτην CT 5.8% [h]**5:3** ἑαυτοῦ ¦ αὑτοῦ NA ¦ αὐτοῦ SBL [i]**5:3** υπερ 92.6% ¦ περι CT 6.4%

τιῶν. [4] Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμήν, [a]ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ
τοῦ Θεοῦ, [b]καθάπερ καὶ [c]Ἀαρών.
[5] Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ'
ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν,

Υἱός μου εἶ σύ,
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.

[6] Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει,

Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

[7] Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς
τὸν δυνάμενον σῴζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δα-
κρύων προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, [8] καίπερ ὢν
υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν, [9] καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο [d]τοῖς
ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου· [10] προσαγορευθεὶς
ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.
[11] Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ νω-
θροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. [12] Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ
τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, [e]τίνα τὰ στοιχεῖα
τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ· καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντες γάλακτος,
[f]καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς. [13] Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος λό-
γου δικαιοσύνης· νήπιος γάρ ἐστι. [14] Τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή,
τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν
καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

6 Διό, ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα
φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νε-
κρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ Θεόν, [2] βαπτισμῶν [g]διδαχῆς, ἐπιθέσεώς
τε χειρῶν, ἀναστάσεώς [h]τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου. [3] Καὶ τοῦτο

[a]**5:4** αλλα ¦ αλλ ο HF ¦ αλλα ο TR [b]**5:4** καθαπερ ¦ καθωσπερ CT [c]**5:4** ααρων ¦ ο ααρων TR [d]**5:9** τοις υπακουουσιν αυτω πασιν ¦ πασι τοις υπακουουσιν αυτω CT [e]**5:12** τίνα ¦ τινὰ NA SBL WH [f]**5:12** και ¦ --- SBL TH WH [g]**6:2** διδαχης ¦ διδαχην SBL WH [h]**6:2** τε ¦ --- WH

[a]ποιήσωμεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ Θεός. 4 Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φω-
τισθέντας, γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους
γενηθέντας Πνεύματος Ἁγίου, 5 καὶ καλὸν γευσαμένους Θεοῦ ῥῆμα,
δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, 6 καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν
εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ παρα-
δειγματίζοντας. 7 Γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ᾽ αὐτῆς [b]πολλάκις ἐρχόμενον
ὑετόν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις δι᾽ οὓς καὶ γεωργεῖται,
μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ· 8 ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ
τριβόλους, ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.

9 Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ [c]κρείσσονα καὶ
ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν· 10 οὐ γὰρ ἄδικος ὁ
Θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ [d]τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης
ἧς [e]ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις
καὶ διακονοῦντες. 11 Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν
ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι
τέλους· 12 ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ
μακροθυμίας κληρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας.

13 Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεός, ἐπεὶ κατ᾽ οὐδενὸς εἶχε
μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσε καθ᾽ ἑαυτοῦ, 14 λέγων, [f]Ἦ μὴν εὐλογῶν εὐ-
λογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε. 15 Καὶ οὕτω μακροθυμήσας
ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας. 16 Ἄνθρωποι [g]μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύ-
ουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος. 17 Ἐν
ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ Θεὸς ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς
ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, 18 ἵνα
διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι [h]Θεόν,
ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμέ-
νης ἐλπίδος· 19 ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βε-
βαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος· 20 ὅπου
πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ
ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

[a]**6:3** ποιησωμεν ¦ ποιησομεν ANT CT PCK TR [b]**6:7** πολλακις ερχομενον ¦ ερχομενον πολλακις CT [c]**6:9** κρεισσονα ¦ κρειττονα ANT TR [d]**6:10** του κοπου 86.6% ¦ --- CT 8.6% [e]**6:10** ενεδειξασθε ¦ ενδειξασθε HF SCR [f]**6:14** η ¦ ει CT [g]**6:16** μεν ¦ --- CT [h]**6:18** θεον ¦ τον θεον NA

7 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν, 2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ—πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὅ ἐστι βασιλεὺς εἰρήνης· 3 ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ—μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.

4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ [a]καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. 5 Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν [b]Λευῒ τὴν [c]ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν [d]ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ᾽ ἔστι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ· 6 ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκε [e]τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκε. 7 Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. 8 Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνῄσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δέ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. 9 Καί, ὡς ἔπος εἰπεῖν, [f]διὰ Ἀβραὰμ καὶ [g]Λευῒ ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτωται· 10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήντησεν αὐτῷ [h]ὁ Μελχισεδέκ.

11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς [i]Λευϊτικῆς ἱερωσύνης ἦν—ὁ λαὸς γὰρ ἐπ᾽ [j]αὐτῇ νενομοθέτητο—τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι; 12 Μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. 13 Ἐφ᾽ ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ᾽ ἧς οὐδεὶς προσέσχηκε τῷ θυσιαστηρίῳ. 14 Πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν [k]οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης Μωϋσῆς ἐλάλησε.

15 Καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, 16 ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς [l]σαρκικῆς γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου· 17 [m]μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι

---

[a]**7:4** και ¦ --- SBL WH [b]**7:5** λευι ¦ λευει TH WH [c]**7:5** ιερατειαν ¦ ιερατιαν WH [d]**7:5** αποδεκατουν ¦ αποδεκατοιν WH [e]**7:6** τον ¦ --- CT [f]**7:9** δια ¦ δι CT [g]**7:9** λευι ¦ λευεις TH WH [h]**7:10** ο ¦ --- CT [i]**7:11** λευιτικης ¦ λευειτικης TH WH [j]**7:11** αυτη νενομοθετητο ¦ αυτης νενομοθετηται CT [k]**7:14** ουδεν περι ιερωσυνης μωυσης 63.4% ¦ ουδεν περι ιερωσυνης μωσης TR 20.2% ¦ περι ιερεων ουδεν μωυσης CT 1.5% [l]**7:16** σαρκικης ¦ σαρκινης CT PCK [m]**7:17** μαρτυρει ¦ μαρτυρειται CT

Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς
καὶ ἀνωφελές· 19 οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείτ-
τονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ.

20 Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας—οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμο-
σίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, 21 ὁ δὲ [a] μετὰ ὁρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος
πρὸς αὐτόν,

Ὤμοσε Κύριος
καὶ οὐ μεταμεληθήσεται,
Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
[b] κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ—

22 κατὰ [c] τοσοῦτον κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς.

23 Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσι γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύ-
εσθαι παραμένειν· 24 ὁ δέ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαρά-
βατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην. 25 Ὅθεν καὶ σῴζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται
τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχά-
νειν ὑπὲρ αὐτῶν.

26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν [d] ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαν-
τος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν
γενόμενος· 27 ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς,
πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ
λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν ἀνενέγκας. 28 Ὁ νόμος γὰρ
ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς
ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

8 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις· τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς
ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
2 τῶν ἁγίων λειτουργός, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ
Κύριος, [e] καὶ οὐκ ἄνθρωπος· 3 πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν
δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον

[a] **7:21** μετα ¦ μετ TH [b] **7:21** κατα την ταξιν μελχισεδεκ 97.8% ¦ --- CT 1.9% [c] **7:22** τοσουτον ¦ τοσουτο και NA TH WH ¦ τοσουτο SBL [d] **7:26** επρεπεν ¦ και επρεπεν CT [e] **8:2** και ¦ --- CT

ὃ [a]προσενέγκῃ. [4] Εἰ μὲν [b]γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ᾽ ἂν ἦν ἱερεύς, ὄντων
[c]τῶν ἱερέων τῶν προσφερόντων κατὰ [d]τὸν νόμον τὰ δῶρα, [5] οἵτινες
ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρημάτι-
σται [e]Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν, Ὅρα, γάρ φησι, [f]ποιήσεις
πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. [6] [g]Νυνὶ δὲ διαφο-
ρωτέρας [h]τέτυχε λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσί-
της, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.

[7] Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο
τόπος. [8] Μεμφόμενος γὰρ [i]αὐτοῖς λέγει,

Ἰδού, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος,
καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ
καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν·
9 οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν
ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐ-
τοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου·
ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου,
κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει Κύριος.
10 Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ
μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος,
διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν,
καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς·
καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεόν,
καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν.
11 Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν [j]πολίτην αὐτοῦ,
καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, Γνῶθι τὸν Κύριον·
ὅτι πάντες εἰδήσουσί με,
ἀπὸ μικροῦ [k]αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν.
12 Ὅτι [l]ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν,
καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν [m]καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν
οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.

---

[a] **8:3** προσενεγκη ¦ προσενεγκοι PCK [b] **8:4** γαρ ¦ ουν CT [c] **8:4** των ιερεων 90.9% ¦ --- CT 4.6% [d] **8:4** τον ¦ --- CT [e] **8:5** μωυσης ¦ μωσης TR [f] **8:5** ποιησεις ¦ ποιησης TR [g] **8:6** νυνι ¦ νυν WH [h] **8:6** τετυχε ¦ τετευχε ANT PCK TH TR [i] **8:8** αυτοις ¦ αυτους NA SBL WH [j] **8:11** πολιτην ¦ πλησιον PCK TR [k] **8:11** αυτων ¦ --- CT [l] **8:12** ιλεως ¦ ειλεως TH [m] **8:12** και των ανομιων αυτων 90.6% ¦ --- CT 3.5%

13 Ἐν τῷ λέγειν, Καινήν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην. Τὸ δὲ παλαιούμενον
καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

9 Εἶχε μὲν οὖν [a]καὶ ἡ [b]πρώτη δικαιώματα λατρείας, τό τε ἅγιον
κοσμικόν. 2 Σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία
καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια. 3 Μετὰ
δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων, 4 χρυσοῦν
ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην
πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος
Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης· 5 ὑπεράνω δὲ αὐτῆς
[c]Χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν
λέγειν κατὰ μέρος.

6 Τούτων δὲ οὕτω κατεσκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν
διὰ παντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς, τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες· 7 εἰς δὲ τὴν
δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ
προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων· 8 τοῦτο δη-
λοῦντος τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων
ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν· 9 ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν
καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ’ [d]ὃν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται,
μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, 10 μόνον ἐπὶ
βρώμασι καὶ πόμασι καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς [e]καὶ δικαιώμασι σαρ-
κός, μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

11 Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν [f]μελλόντων ἀγαθῶν,
διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, τοῦτ’ ἔστιν,
οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, 12 οὐδὲ δι’ αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ
δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν
[g]εὑράμενος. 13 Εἰ γὰρ τὸ αἷμα [h]ταύρων καὶ τράγων, καὶ σποδὸς δα-
μάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους, ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς
καθαρότητα, 14 πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος
[i]αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδη-
σιν [j]ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι;

---

[a]**9:1** και ¦ --- SBL [b]**9:1** πρωτη ¦ πρωτη σκηνη ANT ST [c]**9:5** χερουβιμ ¦ χερουβιν NA SBL TH ¦ χερουβειν WH [d]**9:9** ον ¦ ην CT [e]**9:10** και δικαιωμασι 93.2% ¦ δικαιωματα CT 4.2% [f]**9:11** μελλοντων 97% ¦ γενομενων NA SBL WH 0.9% [g]**9:12** ευραμενος ¦ ευρομενος PCK [h]**9:13** ταυρων και τραγων ¦ τραγων και ταυρων CT [i]**9:14** αιωνιου ¦ αγιου PCK [j]**9:14** υμων ¦ ημων NA SBL WH

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως, θανάτου
γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων,
τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας.
16 Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.
17 Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ [a]μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ
διαθέμενος. 18 Ὅθεν [b]οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος [c]ἐγκεκαίνισται.
19 Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ [d]νόμον ὑπὸ [e]Μωϋσέως παντὶ
τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων [f]καὶ τράγων, μετὰ ὕδατος καὶ
ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν
[g]ἐρράντισε, 20 λέγων, Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο
πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός. 21 Καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς
λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως [h]ἐρράντισε. 22 Καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι
πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ
γίνεται ἄφεσις.

23 Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις
καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας.
24 Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα [i]ἅγια εἰσῆλθεν [j]ὁ Χριστός, ἀντίτυπα τῶν
ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ
τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν· 25 οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ
ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ·
26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· [k]νῦν δὲ
ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν [l]ἁμαρτίας διὰ τῆς θυ-
σίας αὐτοῦ πεφανέρωται. 27 Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις
ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις· 28 οὕτω [m]καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ
προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς
ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις, εἰς σωτηρίαν.

10 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν
τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσί-
αις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκές, οὐδέποτε [n]δύνανται τοὺς προ-
σερχομένους τελειῶσαι. 2 Ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ

[a]**9:17** μηποτε ¦ μη τοτε WH [b]**9:18** ουδ ¦ ουδε CT PCK [c]**9:18** εγκεκαινισται ¦ ενκεκαινισται TH WH [d]**9:19** νομον ¦ τον νομον ANT CT [e]**9:19** μωυσεως ¦ μωυσεος PCK [f]**9:19** και τραγων 77.5% ¦ και των τραγων NA TH WH 5% ¦ --- SBL 16.4% [g]**9:19** ερραντισε ¦ εραντισε SBL TH WH [h]**9:21** ερραντισε ¦ εραντισε SBL TH WH [i]**9:24** αγια εισηλθεν ¦ εισηλθεν αγια CT [j]**9:24** ο ¦ --- CT [k]**9:26** νυν ¦ νυνι CT [l]**9:26** αμαρτιας ¦ της αμαρτιας NA WH [m]**9:28** και ¦ --- TR [n]**10:1** δυνανται ¦ δυναται ANT NA PCK SBL TR

τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας, ἅπαξ
[a]κεκαθαρμένους; [3]Ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν·
[4]ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας.
[5]Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει,

Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας,
σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι·
6 ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας
οὐκ εὐδόκησας·
7 τότε εἶπον, Ἰδού, ἥκω—
ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ—
τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεός, τὸ θέλημά σου.

[8]Ἀνώτερον λέγων ὅτι [b]Θυσίαν καὶ προσφορὰν καὶ ὁλοκαυτώματα καὶ
περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ εὐδόκησας—αἵτινες κατὰ [c]τὸν νό-
μον προσφέρονται— [9]τότε εἴρηκεν, Ἰδού, ἥκω τοῦ ποιῆσαι, [d]ὁ Θεός,
τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ. [10]Ἐν ᾧ θε-
λήματι ἡγιασμένοι ἐσμέν, [e]οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος [f]Ἰησοῦ
Χριστοῦ ἐφάπαξ.
[11]Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἕστηκε καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐ-
τὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν
ἁμαρτίας· [12][g]αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς
τὸ διηνεκές, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, [13]τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος
ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. [14]Μιᾷ γὰρ
προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους.
[15]Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ
[h]προειρηκέναι,

16 Αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς
μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος,
διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν,
καὶ ἐπὶ [i]τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς·

[a]**10:2** κεκαθαρμενους ¦ κεκαθαρισμενους CT [b]**10:8** θυσιαν και προσφοραν ¦ θυσιας και προσφορας CT [c]**10:8** τον ¦ --- CT [d]**10:9** ο θεος 71.2% ¦ --- CT 14.6% [e]**10:10** οι ¦ --- ANT CT SCR [f]**10:10** ιησου ¦ του ιησου ANT TR [g]**10:12** αυτος ¦ ουτος CT [h]**10:15** προειρηκεναι ¦ ειρηκεναι CT [i]**10:16** των διανοιων 89.7% ¦ την διανοιαν CT 3.6%

17 καὶ

τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν
οὐ μὴ [a] μνησθῶ ἔτι.

18 Ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.
19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων
ἐν τῷ αἵματι [b] Ἰησοῦ, 20 ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ
ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετάσματος, τοῦτ᾽ ἔστι, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 21 καὶ
ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, 22 προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς
καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, [c] ἐρραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ
συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ [d] λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ·
23 κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ
ἐπαγγειλάμενος· 24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης
καὶ καλῶν ἔργων, 25 μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν,
καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ
βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.
26 Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνω-
σιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία, 27 φοβερὰ
δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπε-
ναντίους. 28 Ἀθετήσας τις νόμον [e] Μωϋσέως χωρὶς [f] οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν
ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνῄσκει· 29 πόσῳ, δοκεῖτε, χείρονος ἀξιωθήσεται
τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης
κοινὸν ἡγησάμενος ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρί-
σας; 30 Οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω,
[g] λέγει Κύριος· καὶ πάλιν, [h] Κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31 Φοβερὸν
τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος.
32 Ἀναμιμνῄσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες
πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων· 33 τοῦτο μέν, ὀνειδισμοῖς τε
καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι· τοῦτο δέ, κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρε-
φομένων γενηθέντες. 34 Καὶ γὰρ τοῖς [i] δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε, καὶ
τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώ-

---

[a] **10:17** μνησθω ¦ μνησθησομαι CT [b] **10:19** ιησου ¦ του ιησου ANT [c] **10:22** ερραντισμενοι ¦ ρεραντισμενοι CT [d] **10:22** λελουμενοι ¦ λελουσμενοι NA SBL WH [e] **10:28** μωυσεως ¦ μωσεως BYZ TR ¦ μωυσεος PCK [f] **10:28** οικτιρμων ¦ οικτειρμων TH [g] **10:30** λεγει κυριος 95.7% ¦ --- CT 4.2% [h] **10:30** κυριος κρινει ¦ κρινει κυριος CT [i] **10:34** δεσμοις μου 91% ¦ δεσμιοις CT 6.6%

σκοντες ἔχειν [a] ἑαυτοῖς κρείττονα ὕπαρξιν [b] ἐν οὐρανοῖς καὶ μένουσαν.
35 Μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει [c] μισθαποδοσίαν
μεγάλην. 36 Ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ποι-
ήσαντες κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν.

37 Ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον,
Ὁ ἐρχόμενος ἥξει, καὶ οὐ [d] χρονιεῖ.
38 Ὁ δὲ [e] δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται·
καὶ ἐὰν ὑποστείληται,
οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ.

39 Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς πε-
ριποίησιν ψυχῆς.

11 Ἔστι δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ
βλεπομένων. 2 Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.
3 Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ μὴ
ἐκ φαινομένων [f] τὰ βλεπόμενα γεγονέναι.
4 Πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι᾿
ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ
Θεοῦ· καὶ δι᾿ αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι [g] λαλεῖται. 5 Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη
τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ [h] εὑρίσκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ
Θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως [i] αὐτοῦ μεμαρτύρηται [j] εὐηρεστηκέναι
τῷ Θεῷ· 6 χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ
τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ, ὅτι ἔστι, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθα-
ποδότης γίνεται. 7 Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομέ-
νων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασε κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ·
δι᾿ ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο
κληρονόμος.
8 Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς [k] τὸν τόπον
ὃν [l] ἤμελλε λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε μὴ ἐπιστάμενος ποῦ

[a] **10:34** εαυτοις κρειττονα ¦ εν εαυτοις κρειττονα ANT TR ¦ εαυτους κρειττονα NA SBL ¦ εαυτους κρεισσονα TH WH [b] **10:34** εν ουρανοις 93.6% ¦ --- CT 1.7% [c] **10:35** μισθαποδοσιαν μεγαλην ¦ μεγαλην μισθαποδοσιαν CT [d] **10:37** χρονιει ¦ χρονισει CT [e] **10:38** δικαιος ¦ δικαιος μου CT [f] **11:3** τα βλεπομενα ¦ το βλεπομενον CT [g] **11:4** λαλειται ¦ λαλει CT SCR [h] **11:5** ευρισκετο ¦ ηυρισκετο CT [i] **11:5** αυτου ¦ --- CT [j] **11:5** ευηρεστηκεναι ¦ ευαρεστηκεναι NA SBL WH [k] **11:8** τον ¦ --- CT [l] **11:8** ημελλε ¦ εμελλε ANT

ἔρχεται. [9] Πίστει παρῴκησεν εἰς [a]γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς ἀλλοτρίαν,
ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τῶν [b]συγκληρονόμων
τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· [10] ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχου-
σαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός. [11] Πίστει καὶ [c]αὐτὴ
Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν ἡλι-
κίας [d]ἔτεκεν, ἐπεὶ πιστὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. [12] Διὸ καὶ ἀφ᾽
ἑνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐ-
ρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ [e]ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ
ἀναρίθμητος.

[13] Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ [f]λαβόντες τὰς ἐπαγγε-
λίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες, καὶ [g]ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογή-
σαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. [14] Οἱ γὰρ τοιαῦτα
λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσι. [15] Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης
[h]ἐμνημόνευον ἀφ᾽ ἧς [i]ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι. [16] [j]Νῦν δὲ
κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ᾽ ἔστιν, ἐπουρανίου· διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται
αὐτοὺς ὁ Θεός, Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

[17] Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν
μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, [18] πρὸς ὃν ἐλα-
λήθη, ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα· [19] λογισάμενος ὅτι καὶ
ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ Θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκο-
μίσατο. [20] [k]Πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ
τὸν Ἠσαῦ. [21] Πίστει Ἰακὼβ ἀποθνῄσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ
εὐλόγησε, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. [22] Πίστει
Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ
περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.

[23] Πίστει [l]Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων
αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ
διάταγμα τοῦ βασιλέως. [24] Πίστει [m]Μωϋσῆς μέγας γενόμενος
ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ, [25] μᾶλλον ἑλόμενος
[n]συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας

[a] **11:9** γην ¦ την γην ANT BYZ TR [b] **11:9** συγκληρονομων ¦ συνκληρονομων TH WH [c] **11:11** αὐτὴ σάρρα ¦ αὐτὴ σάρρα στεῖρα NA ¦ αὐτῇ Σάρρᾳ SBL [d] **11:11** ετεκεν ¦ --- CT [e] **11:12** ως η ¦ ωσει TR [f] **11:13** λαβοντες 89.1% ¦ κομισαμενοι WH 7% [g] **11:13** ασπασαμενοι ¦ πεισθεντες και ασπασαμενοι TR [h] **11:15** εμνημονευον ¦ μνημονευουσιν SBL [i] **11:15** εξηλθον 94.4% ¦ εξεβησαν CT 3% [j] **11:16** νυν ¦ νυνι TR [k] **11:20** πιστει ¦ πιστει και CT [l] **11:23** μωυσης ¦ μωσης TR [m] **11:24** μωυσης ¦ μωσης TR [n] **11:25** συγκακουχεισθαι ¦ συνκακουχεισθαι TH WH

ἀπόλαυσιν· 26 μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν [a]Αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν. 27 Πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησε. 28 Πίστει πεποίηκε τὸ Πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν.

29 Πίστει διέβησαν τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ [b]ξηρᾶς· ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. 30 Πίστει τὰ τείχη [c]Ἰεριχὼ [d]ἔπεσε, κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. 31 Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασι, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ᾽ εἰρήνης.

32 Καὶ τί ἔτι λέγω; Ἐπιλείψει [e]γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Βαράκ [f]τε καὶ Σαμψὼν καὶ Ἰεφθάε, [g]Δαυίδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν· 33 οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, [h]εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, 34 ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα [i]μαχαίρας, [j]ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων. 35 Ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν· 36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· 37 ἐλιθάσθησαν, [k]ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ [l]μαχαίρας ἀπέθανον· περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν [m]αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι— 38 ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος—[n]ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς.

39 Καὶ [o]οὗτοι πάντες, μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, 40 τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι.

---

[a]**11:26** αιγυπτου ¦ εν αιγυπτω TR [b]**11:29** ξηρας ¦ ξηρας γης CT [c]**11:30** ιεριχω ¦ ιερειχω WH [d]**11:30** επεσε ¦ επεσαν CT [e]**11:32** γαρ με ¦ με γαρ CT [f]**11:32** τε και σαμψων και ¦ σαμψων CT [g]**11:32** δαυιδ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ TH WH [h]**11:33** ειργασαντο ¦ ηργασαντο WH [i]**11:34** μαχαιρας ¦ μαχαιρης CT [j]**11:34** ενεδυναμωθησαν ¦ εδυναμωθησαν CT [k]**11:37** επρισθησαν επειρασθησαν 86.7% ¦ επρισθησαν NA SBL 7.3% ¦ επειρασθησαν επρισθησαν WH 3.1% [l]**11:37** μαχαιρας ¦ μαχαιρης CT [m]**11:37** αιγειοις ¦ αιγιοις WH [n]**11:38** εν ¦ επι CT [o]**11:39** ουτοι ¦ --- SBL

12 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέ-
φος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστα-
τον ἁμαρτίαν, διʼ ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα,
2 ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὅς,
ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε σταυρόν, αἰσχύνης κατα-
φρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ [a]κεκάθικεν.

3 Ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρ-
τωλῶν εἰς [b]αὐτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυό-
μενοι. 4 Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀν-
ταγωνιζόμενοι· 5 καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς
διαλέγεται,

Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδείας Κυρίου,
μηδὲ ἐκλύου ὑπʼ αὐτοῦ ἐλεγχόμενος·
6 ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει·
μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.

7 [c]Εἰς παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός· τίς γάρ
[d]ἐστιν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; 8 Εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδείας, ἧς μέ-
τοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι [e]ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί. 9 Εἶτα τοὺς μὲν
τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἴχομεν παιδευτάς, καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ
[f]πολλῷ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσο-
μεν; 10 Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαί-
δευον· ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ.
11 Πᾶσα [g]δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ
λύπης· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς διʼ αὐτῆς γεγυμνασμένοις
ἀποδίδωσι δικαιοσύνης.

12 Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώ-
σατε· 13 καὶ τροχιὰς ὀρθὰς [h]ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν
ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον.

14 Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς
ὄψεται τὸν Κύριον· 15 ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος

---

[a]**12:2** κεκαθικεν ¦ εκαθισεν TR [b]**12:3** αυτον 90.7% ¦ εαυτον NA TH 2.8% ¦ εαυτους SBL WH 1.1% [c]**12:7** εις ¦ ει ANT BYZ PCK TR [d]**12:7** εστιν ¦ --- CT [e]**12:8** εστε και ουχ υιοι ¦ και ουχ υιοι εστε CT [f]**12:9** πολλω ¦ πολυ δε NA ¦ πολυ SBL TH WH [g]**12:11** δε ¦ μεν WH [h]**12:13** ποιησατε ¦ ποιειτε CT

τοῦ Θεοῦ· μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ, καὶ [a]διὰ ταύτης
μιανθῶσι [b]πολλοί· [16] μή τις πόρνος, ἢ βέβηλος, ὡς Ἠσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώ-
σεως μιᾶς [c]ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια [d]αὐτοῦ. [17] Ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέ-
πειτα, θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν, ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας
γὰρ τόπον οὐχ εὗρε, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.

[18] Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ [e]ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ
πυρί, καὶ γνόφῳ, καὶ [f]σκότῳ, καὶ θυέλλῃ, [19] καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ
φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρῃτήσαντο [g]μὴ προστεθῆναι
αὐτοῖς λόγον· [20] οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον, Κἂν θηρίον
θίγῃ τοῦ ὄρους, [h]λιθοβοληθήσεται· [21] καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ
φανταζόμενον, [i]Μωϋσῆς εἶπεν, Ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος. [22] Ἀλλὰ
προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλὴμ
ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων, [23] πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ
πρωτοτόκων [j]ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων, καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων,
καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, [24] καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ
Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ [k]κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ [l]τὸν Ἄβελ.

[25] Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα. Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ
[m]ἔφυγον, [n]τὸν ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα, [o]πολλῷ μᾶλλον
ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ᾽ [p]οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι· [26] οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν
ἐσάλευσε τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται, λέγων, Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ [q]σείω οὐ
μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. [27] Τὸ δέ, Ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ
[r]τῶν σαλευομένων τὴν μετάθεσιν, ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ
μὴ σαλευόμενα. [28] Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες,
ἔχωμεν χάριν, δι᾽ ἧς [s]λατρεύομεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ [t]αἰδοῦς καὶ
εὐλαβείας· [29] καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

---

[a]**12:15** δια ταυτης 83.5% ¦ δι αυτης CT 15.7% [b]**12:15** πολλοι ¦ οι πολλοι WH [c]**12:16** απεδοτο ¦ απεδετο CT [d]**12:16** αυτου ¦ εαυτου CT [e]**12:18** ορει 93% ¦ --- CT 2.1% [f]**12:18** σκοτω 93% ¦ ζοφω CT 4.8% [g]**12:19** μη ¦ --- WH [h]**12:20** λιθοβοληθησεται ¦ λιθοβοληθησεται η βολιδι κατατοξευθησεται TR [i]**12:21** μωυσης ¦ μωσης TR [j]**12:23** εν ουρανοις απογεγραμμενων ¦ απογεγραμμενων εν ουρανοις CT [k]**12:24** κρειττον ¦ κρειττονα TR [l]**12:24** τον ¦ το HF PCK SCR [m]**12:25** εφυγον ¦ εξεφυγον CT [n]**12:25** τον επι γης παραιτησαμενοι 86.3% ¦ επι γης παραιτησαμενοι τον CT 2.5% ¦ τον επι της γης παραιτησαμενοι ANT TR 0.7% [o]**12:25** πολλω ¦ πολυ CT [p]**12:25** ουρανων ¦ ουρανου PCK [q]**12:26** σειω ¦ σεισω CT [r]**12:27** των σαλευομενων την 93.6% ¦ την των σαλευομενων NA TH WH 3% ¦ των σαλευομενων SBL 1.4% [s]**12:28** λατρευομεν ¦ λατρευωμεν ANT NA SBL TR WH [t]**12:28** αιδους και ευλαβειας 89.7% ¦ ευλαβειας και δεους CT 1.8%

13 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. 2 Τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ
ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. 3 Μιμνῄσκεσθε
τῶν δεσμίων, ὡς συνδεδεμένοι· τῶν κακουχουμένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄν-
τες ἐν σώματι. 4 Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρ-
νους [a]δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ Θεός. 5 Ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος, ἀρκού-
μενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν, Οὐ μή σε ἀνῶ, οὐδ᾽ οὐ μή σε
[b]ἐγκαταλείπω. 6 Ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν,

Κύριος ἐμοὶ βοηθός,
[c]καὶ οὐ φοβηθήσομαι
τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν
λόγον τοῦ Θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μι-
μεῖσθε τὴν πίστιν. 8 Ἰησοῦς Χριστὸς [d]χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς
τοὺς αἰῶνας. 9 Διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ [e]παραφέρεσθε· καλὸν
γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφε-
λήθησαν οἱ [f]περιπατήσαντες. 10 Ἔχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν
οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. 11 Ὧν γὰρ εἰσφέρεται
ζῴων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων
τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. 12 Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα
ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε. 13 Τοίνυν
ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ
φέροντες. 14 Οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλου-
σαν ἐπιζητοῦμεν. 15 Δι᾽ αὐτοῦ [g]οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διὰ
παντὸς τῷ Θεῷ, τοῦτ᾽ ἔστι, καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ. 16 Τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις
γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός.
17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυ-
πνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς
τοῦτο ποιῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

---

[a]**13:4** δε ¦ γαρ CT [b]**13:5** εγκαταλειπω ¦ εγκαταλιπω ANT NA PCK SBL TR WH [c]**13:6** και ¦ --- SBL WH [d]**13:8** χθες ¦ εχθες CT [e]**13:9** παραφερεσθε ¦ περιφερεσθε TR [f]**13:9** περιπατησαντες ¦ περιπατουντες CT [g]**13:15** ουν ¦ --- WH

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· [a]πεποίθαμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν
ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. 19 Περισσοτέρως δὲ
παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα [b]τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.
20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν
προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν
Ἰησοῦν, 21 καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ [c]ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ
θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν [d]ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας [e]τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλή-
σεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. 23 Γινώσκετε τὸν [f]ἀδελφὸν
Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ᾽ οὗ, ἐὰν [g]τάχιον ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.
24 Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἁγί-
ους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.
25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. [h]Ἀμήν.[i]

[a] **13:18** πεποιθαμεν ¦ πειθομεθα CT [b] **13:19** ταχιον ¦ ταχειον WH [c] **13:21** εργω 95.9% ¦ --- CT 1.4% [d] **13:21** υμιν ¦ ημιν CT [e] **13:21** των αιωνων ¦ --- SBL [f] **13:23** αδελφον ¦ αδελφον ημων CT [g] **13:23** ταχιον ¦ ταχειον WH [h] **13:25** αμην ¦ --- NA SBL WH [i] The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου.

ΙΑΚΩΒΟΥ

1 Ἰάκωβος, Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ταῖς δώδεκα
φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν.
2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέ-
σητε ποικίλοις, 3 γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατερ-
γάζεται ὑπομονήν· 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι
καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. 5 Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας,
αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς, καὶ [a]οὐκ ὀνειδίζοντος,
καὶ δοθήσεται αὐτῷ. 6 Αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ
διακρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ.
7 Μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι [b]λήψεταί τι παρὰ τοῦ Κυρίου.
8 Ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.
9 Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ· 10 ὁ δὲ
πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ· ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται.
11 Ἀνέτειλε γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ
ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο·
οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.
12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν· ὅτι δόκιμος γενόμενος
[c]λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο [d]ὁ Κύριος τοῖς
ἀγαπῶσιν αὐτόν. 13 Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι Ἀπὸ [e]Θεοῦ
πειράζομαι· ὁ γὰρ Θεὸς ἀπείραστός ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ
αὐτὸς οὐδένα· 14 ἕκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας
ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος. 15 Εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει
ἁμαρτίαν· ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

---

[a] **1:5** ουκ 69.9% ¦ μη CT TR 29.9% [b] **1:7** ληψεται ¦ λημψεται CT [c] **1:12** ληψεται ¦ λημψεται CT [d] **1:12** ο κυριος 89.1% ¦ --- CT 2% [e] **1:13** θεου ¦ του θεου TR

16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. 17 Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ
πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώ-
των, παρ᾽ ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγή, ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. 18 Βουληθεὶς
ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν
αὐτοῦ κτισμάτων.

19 [a]Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ
ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν· 20 ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς
δικαιοσύνην Θεοῦ [b]οὐ κατεργάζεται. 21 Διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπα-
ρίαν καὶ περισσείαν κακίας, ἐν πρᾳΰτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον,
τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

22 Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ [c]μόνον ἀκροαταί, παραλογι-
ζόμενοι ἑαυτούς. 23 Ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς [d]λόγου ἐστὶ καὶ οὐ ποιητής,
οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν
ἐσόπτρῳ· 24 κατενόησε γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπελά-
θετο ὁποῖος ἦν. 25 Ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευ-
θερίας καὶ παραμείνας, [e]οὗτος οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος
ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.

26 Εἴ τις δοκεῖ θρῆσκος εἶναι [f]ἐν ὑμῖν, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν
[g]αὐτοῦ, [h]ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν [i]αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία.
27 Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ [j]Θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπι-
σκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν
τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

2 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν [k]προσωποληψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. 2 Ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς [l]τὴν
συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ
καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, 3 [m]καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φοροῦντα
τὴν [n]ἐσθῆτα τὴν λαμπράν, καὶ εἴπητε [o]αὐτῷ, Σὺ κάθου ὧδε καλῶς,

[a]**1:19** ωστε αδελφοι μου αγαπητοι εστω ¦ ιστε αδελφοι μου αγαπητοι εστω δε CT [b]**1:20** ου κατεργαζεται 82.1% ¦ ουκ εργαζεται NA[27] SBL TH WH 16.7% [c]**1:22** μονον ακροαται 93.8% ¦ ακροαται μονον ECM* SBL WH 4.6% [d]**1:23** λογου ¦ νομου PCK [e]**1:25** ουτος 87.1% ¦ --- CT 5.4% [f]**1:26** εν υμιν 80.1% ¦ --- CT 9.4% [g]**1:26** αυτου ¦ εαυτου WH [h]**1:26** αλλα ¦ αλλ ANT ECM NA[28] PCK TR [i]**1:26** αυτου ¦ εαυτου WH [j]**1:27** θεω ¦ τω θεω ANT CT TR [k]**2:1** προσωποληψιαις ¦ προσωποληµψιαις CT [l]**2:2** την ¦ --- CT [m]**2:3** και επιβλεψητε ¦ επιβλεψητε δε ECM NA SBL WH [n]**2:3** εσθητα την λαμπραν ¦ λαμπραν εσθητα PCK [o]**2:3** αυτω ¦ --- CT

καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε, Σὺ στῆθι [a]ἐκεῖ, ἢ κάθου ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν
μου· 4 [b]καὶ οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν
πονηρῶν;

5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. Οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς
πτωχοὺς [c]τοῦ κόσμου πλουσίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βα-
σιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; 6 Ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε
τὸν πτωχόν. Οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἕλ-
κουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; 7 Οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα
τὸ ἐπικληθὲν ἐφ’ ὑμᾶς; 8 Εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικόν, κατὰ τὴν
γραφήν, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε· 9 εἰ δὲ
[d]προσωποληπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου
ὡς παραβάται. 10 Ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον [e]τηρήσει, πταίσει δὲ ἐν
ἑνί, γέγονε πάντων ἔνοχος. 11 Ὁ γὰρ εἰπών, Μὴ [f]μοιχεύσεις, εἶπε καί,
Μὴ [g]φονεύσεις· εἰ δὲ οὐ [h]μοιχεύσεις, φονεύσεις δέ, γέγονας παραβά-
της νόμου. 12 Οὕτω λαλεῖτε καὶ οὕτω ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας
μέλλοντες κρίνεσθαι. 13 Ἡ γὰρ κρίσις [i]ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι [j]ἔλεος·
κατακαυχᾶται [k]ἔλεον κρίσεως.

14 Τί [l]τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ
[m]ἔχῃ; Μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; 15 Ἐὰν [n]δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ
γυμνοὶ ὑπάρχωσι καὶ λειπόμενοι [o]ὦσι τῆς ἐφημέρου τροφῆς, 16 εἴπῃ δέ
τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε,
μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί [p]τὸ ὄφελος; 17 Οὕτω
καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ [q]ἔργα ἔχῃ, νεκρά ἐστι καθ’ ἑαυτήν.

18 Ἀλλ’ ἐρεῖ τις, Σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν
πίστιν σου [r]ἐκ τῶν ἔργων [s]σου, κἀγὼ [t]δείξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν
πίστιν [u]μου. 19 Σὺ πιστεύεις ὅτι [v]ὁ Θεὸς εἷς ἐστι· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ

---

[a]**2:3** εκει η καθου ωδε 86.4% ¦ εκει η καθου NA[27] TH 1% ¦ η καθου εκει ECM NA[28] SBL WH 1% [b]**2:4** και 70.3% ¦ --- NA[27] PCK SBL TH WH 27.3% [c]**2:5** του κοσμου 89.6% ¦ του κοσμου τουτου TR 6.1% ¦ τω κοσμω CT 2.3% [d]**2:9** προσωποληπτειτε ¦ προσωπολημπτειτε CT [e]**2:10** τηρησει πταισει ¦ τηρηση πταιση ANT CT [f]**2:11** μοιχευσεις ¦ μοιχευσης ANT CT PCK TR [g]**2:11** φονευσεις ¦ φονευσης ANT CT PCK TR [h]**2:11** μοιχευσεις φονευσεις ¦ μοιχευεις φονευεις ECM† NA SBL TH WH [i]**2:13** ανελεος ¦ ανηλεος PCK ¦ ανιλεως TR [j]**2:13** ελεος ¦ ελεος και TR [k]**2:13** ελεον ¦ ελεος ANT CT TR [l]**2:14** το ¦ --- SBL WH [m]**2:14** εχη ¦ εχει PCK [n]**2:15** δε ¦ --- CT [o]**2:15** ωσι ¦ --- NA[27] SBL TH WH [p]**2:16** το ¦ --- SBL WH [q]**2:17** εργα εχη ¦ εχη εργα CT [r]**2:18** εκ 87.7% ¦ χωρις CT SCR 11.1% [s]**2:18** σου ¦ --- CT [t]**2:18** δειξω σοι ¦ σοι δειξω CT [u]**2:18** μου ¦ --- CT [v]**2:19** ο θεος εις εστι 80.6% ¦ εις θεος εστι WH 4.1% ¦ εις εστιν ο θεος ECM NA SBL TH 1.8%

δαιμόνια πιστεύουσι, καὶ φρίσσουσι. 20 Θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε
κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων [a]νεκρά ἐστιν; 21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ
ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ
θυσιαστήριον; 22 Βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ
ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη; 23 Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα,
Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην,
καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη. 24 Ὁρᾶτε [b]τοίνυν ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄν-
θρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. 25 Ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη
οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ
ἐκβαλοῦσα; 26 Ὥσπερ [c]γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν,
οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς [d]τῶν ἔργων νεκρά ἐστι.

3 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον
κρίμα [e]ληψόμεθα. 2 Πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες. Εἴ τις ἐν λόγῳ
οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, [f]δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ
σῶμα. 3 [g]Ἴδε, τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν [h]πρὸς
τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. 4 Ἰδού,
καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ [i]σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα,
μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου [j]ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ [k]εὐθύνοντος
[l]βούληται. 5 Οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστί, καὶ [m]μεγαλαυχεῖ.

Ἰδού, [n]ὀλίγον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει. 6 Καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κό-
σμος τῆς ἀδικίας· [o]οὕτως ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν,
ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως,
καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. 7 Πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πε-
τεινῶν, ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων, δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει
τῇ ἀνθρωπίνῃ· 8 τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς [p]δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι·
[q]ἀκατάσχετον κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 Ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν
τὸν [r]Θεὸν καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς
καθ᾽ ὁμοίωσιν Θεοῦ γεγονότας· 10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐ-

[a] **2:20** νεκρα 98.2% ¦ αργη CT 1.6% [b] **2:24** τοινυν 86.9% ¦ --- CT 11.7% [c] **2:26** γαρ ¦ --- WH [d] **2:26** των ¦ --- CT [e] **3:1** ληψομεθα ¦ λημψομεθα CT [f] **3:2** δυνατος ¦ δυναμενος PCK [g] **3:3** ιδε ¦ ιδου TR ¦ ει δε CT [h] **3:3** προς 95.5% ¦ εις CT 2.4% [i] **3:4** σκληρων ανεμων ¦ ανεμων σκληρων ECM† NA PCK SBL TH WH [j] **3:4** αν ¦ --- CT [k] **3:4** ευθυνοντος ¦ ιθυνοντος PCK [l] **3:4** βουληται ¦ βουλεται CT [m] **3:5** μεγαλαυχει ¦ μεγαλα αυχει CT [n] **3:5** ολιγον ¦ ηλικον CT [o] **3:6** ουτως ¦ --- CT [p] **3:8** δυναται ανθρωπων δαμασαι 84.2% ¦ δαμασαι δυναται ανθρωπων CT 1% [q] **3:8** ακατασχετον 97.4% ¦ ακαταστατον CT 2.6% [r] **3:9** θεον ¦ κυριον CT

λογία καὶ κατάρα. Οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω γίνεσθαι. [11] Μήτι
ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; [12] Μὴ δύναται,
ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα; [a]Οὕτως οὐδεμία
πηγὴ ἁλυκὸν καὶ γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

[13] Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; Δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀνα-
στροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. [14] Εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε
καὶ [b]ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ
τῆς ἀληθείας. [15] Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, [c]ἀλλ'
ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης. [16] Ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ [d]ἐριθεία, ἐκεῖ
ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. [17] Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον
μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ
καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος [e]καὶ ἀνυπόκριτος. [18] Καρπὸς δὲ [f]τῆς δι-
καιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

4 Πόθεν πόλεμοι καὶ [g]μάχαι ἐν ὑμῖν; Οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν
ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; [2] Ἐπιθυμεῖτε, καὶ
οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε
καὶ πολεμεῖτε, [h]οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· [3] αἰτεῖτε, καὶ οὐ
λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανή-
σητε. [4] [i]Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου
ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστιν; Ὃς [j]ἂν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου,
ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται. [5] Ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει;
Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ [k]κατῴκησεν ἐν ἡμῖν. [6] Μείζονα
δὲ δίδωσι χάριν· διὸ λέγει, Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, τα-
πεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. [7] Ὑποτάγητε οὖν τῷ Θεῷ· ἀντίστητε [l]δὲ τῷ
διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν. [8] Ἐγγίσατε τῷ Θεῷ, καὶ [m]ἐγγιεῖ
ὑμῖν· καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι.
[9] Ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πέν-
θος [n]μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. [10] Ταπεινώθητε ἐνώπιον
[o]τοῦ Κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

---

[a]**3:12** ουτως ουδεμια πηγη αλυκον και ¦ ουτε αλυκον CT [b]**3:14** εριθειαν ¦ εριθιαν WH [c]**3:15** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [d]**3:16** εριθεια ¦ εριθια WH [e]**3:17** και ¦ --- CT [f]**3:18** της ¦ --- CT PCK [g]**4:1** μαχαι ¦ ποθεν μαχαι CT [h]**4:2** ουκ εχετε ¦ ουκ εχετε δε TR ¦ και ουκ εχετε ANT [i]**4:4** μοιχοι και 97.8% ¦ --- CT 1.8% [j]**4:4** αν ¦ εαν CT [k]**4:5** κατωκησεν ¦ κατωκισεν CT [l]**4:7** δε ¦ --- ANT BYZ PCK TR [m]**4:8** εγγιει ¦ εγγισει WH [n]**4:9** μεταστραφητω ¦ μετατραπητω ECM[†] NA SBL WH [o]**4:10** του ¦ --- NA[27] SBL TH WH

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. [a]Ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ,
[b]καὶ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου, καὶ κρίνει νόμον·
εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου, ἀλλὰ κριτής. 12 Εἷς ἐστιν [c]ὁ
νομοθέτης, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ [d]δὲ τίς εἶ [e]ὃς κρίνεις
τὸν [f]ἕτερον;

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες, Σήμερον [g]καὶ αὔριον [h]πορευσώμεθα
εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ [i]ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν [j]ἕνα, καὶ
[k]ἐμπορευσώμεθα, καὶ [l]κερδήσωμεν· 14 οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε [m]τὸ τῆς
αὔριον. Ποία [n]γὰρ ἡ ζωὴ [o]ὑμῶν; Ἀτμὶς γὰρ [p]ἔσται [q]ἡ πρὸς ὀλίγον
φαινομένη, ἔπειτα [r]δὲ καὶ ἀφανιζομένη. 15 Ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, Ἐὰν
ὁ Κύριος [s]θελήσῃ, καὶ [t]ζήσωμεν, καὶ [u]ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο.
16 Νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς [v]ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις
τοιαύτη πονηρά ἐστιν. 17 Εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι,
ἁμαρτία αὐτῷ ἐστιν.

5 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις
ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. 2 Ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια
ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν· 3 ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται,
καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγεται τὰς σάρκας
ὑμῶν ὡς πῦρ. Ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. 4 Ἰδού, ὁ μισθὸς
τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ [w]ἀπεστερημένος ἀφ᾽
ὑμῶν, κράζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὦτα Κυρίου Σαβαὼθ
[x]εἰσεληλύθασιν. 5 Ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε· ἐθρέ-
ψατε τὰς καρδίας ὑμῶν [y]ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. 6 Κατεδικάσατε, ἐφο-
νεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

---

[a]**4:11** ο ¦ ο γαρ PCK [b]**4:11** και 83.5% ¦ η CT 15.3% [c]**4:12** ο νομοθετης ¦ ο νομοθετης και κριτης ANT ECM NA PCK TH ¦ νομοθετης και κριτης SBL WH [d]**4:12** δε ¦ --- TR [e]**4:12** ος κρινεις ¦ ο κρινων ECM† NA SBL TH WH [f]**4:12** ετερον ¦ πλησιον CT [g]**4:13** και ¦ η CT SCR [h]**4:13** πορευσωμεθα ¦ πορευσομεθα ANT CT SCR [i]**4:13** ποιησωμεν ¦ ποιησομεν ANT CT SCR [j]**4:13** ενα ¦ --- CT [k]**4:13** εμπορευσωμεθα ¦ εμπορευσομεθα ANT CT SCR [l]**4:13** κερδησωμεν ¦ κερδησομεν ANT CT SCR [m]**4:14** το ¦ τα ECM* ¦ --- WH [n]**4:14** γαρ ¦ --- CT [o]**4:14** υμων ¦ ημων PCK [p]**4:14** εσται ¦ εστιν BYZ PCK TR ¦ εστε CT [q]**4:14** η ¦ --- WH [r]**4:14** δε και ¦ δε TR ¦ και CT ¦ --- PCK [s]**4:15** θελησῃ ¦ θελη WH [t]**4:15** ζησωμεν ¦ ζησομεν ANT CT SCR [u]**4:15** ποιησωμεν ¦ ποιησομεν ANT CT SCR [v]**4:16** αλαζονειαις ¦ αλαζονιαις TH WH [w]**5:4** απεστερημενος ¦ αφυστερημενος ECM* SBL WH [x]**5:4** εισεληλυθασιν ¦ εισεληλυθαν TH WH [y]**5:5** ως ¦ --- CT

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου.
Ἰδού, ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ᾽
[a]αὐτόν, [b]ἕως λάβῃ [c]ὑετὸν πρώϊμον καὶ ὄψιμον. 8 Μακροθυμήσατε καὶ
ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἤγγικε.
9 Μὴ στενάζετε [d]κατ᾽ ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ [e]κριθῆτε· ἰδού, [f]ὁ κρι-
τὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν. 10 Ὑπόδειγμα λάβετε, [g]ἀδελφοί μου, τῆς
κακοπαθείας, καὶ τῆς μακροθυμίας, τοὺς προφήτας οἳ ἐλάλησαν [h]τῷ
ὀνόματι Κυρίου. 11 Ἰδού, μακαρίζομεν τοὺς [i]ὑπομένοντας· τὴν ὑπο-
μονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος Κυρίου [j]ἴδετε, ὅτι πολύσπλαγχνός
[k]ἐστι καὶ [l]οἰκτίρμων.

12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανόν,
μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναί, ναί, καὶ τὸ
οὔ, οὔ· ἵνα μὴ [m]εἰς ὑπόκρισιν πέσητε.

13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; Προσευχέσθω. Εὐθυμεῖ τις; Ψαλλέτω.
14 Ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; Προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλη-
σίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ᾽ αὐτόν, ἀλείψαντες [n]αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ
ὀνόματι τοῦ Κυρίου· 15 καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα,
καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται
αὐτῷ. 16 [o]Ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις [p]τὰ παραπτώματα, καὶ [q]εὔχεσθε
ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε. Πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.
17 [r]Ἠλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο
τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας
ἕξ. 18 Καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς [s]ὑετὸν ἔδωκε, καὶ ἡ γῆ
ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς.

19 [t]Ἀδελφοί, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπι-
στρέψῃ τις αὐτόν, 20 [u]γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλά-

---

[a]**5:7** αυτον ¦ αυτω ANT CT TR [b]**5:7** εως ¦ εως αν PCK TR [c]**5:7** υετον πρωιμον 85.9% ¦ προιμον CT 0.2% [d]**5:9** κατ αλληλων αδελφοι 78.5% ¦ αδελφοι κατ αλληλων CT 7.3% [e]**5:9** κριθητε ¦ κατακριθητε TR [f]**5:9** ο ¦ --- ST [g]**5:10** αδελφοι μου της κακοπαθειας ¦ αδελφοι της κακοπαθειας ECM PCK TH ¦ της κακοπαθειας αδελφοι μου TR ¦ αδελφοι της κακοπαθιας NA SBL WH [h]**5:10** τω ¦ εν τω CT PCK [i]**5:11** υπομενοντας ¦ υπομειναντας CT [j]**5:11** ιδετε ¦ ειδετε ANT BYZ CT HF PCK TR [k]**5:11** εστι 87.7% ¦ εστιν ο κυριος ANT CT TR 11.3% [l]**5:11** οικτιρμων ¦ οικτειρμων TH [m]**5:12** εις υποκρισιν ¦ υπο κρισιν CT SCR [n]**5:14** αυτον ¦ --- WH [o]**5:16** εξομολογεισθε ¦ εξομολογεισθε ουν CT [p]**5:16** τα παραπτωματα 90.1% ¦ τας αμαρτιας CT 9.7% [q]**5:16** ευχεσθε ¦ προσευχεσθε WH [r]**5:17** ηλιας ¦ ηλειας WH [s]**5:18** υετον εδωκε ¦ εδωκεν υετον ECM* [t]**5:19** αδελφοι ¦ αδελφοι μου CT [u]**5:20** γινωσκετω ¦ γινωσκετε WH

νης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει [a]ψυχὴν ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

[a] **5:20** ψυχην 90.9% ¦ ψυχην αυτου CT 5.7%

ΠΕΤΡΟΥ Α

1 Πέτρος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις δια-
σπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας,
[2] κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν
καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυν-
θείη.
[3] Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ
κατὰ τὸ πολὺ [a] αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀνα-
στάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, [4] εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ
ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς [b] ὑμᾶς, [5] τοὺς
ἐν δυνάμει Θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην
ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ. [6] Ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι,
εἰ δέον [c] ἐστί, [d] λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, [7] ἵνα τὸ δοκίμιον
ὑμῶν τῆς πίστεως [e] πολὺ τιμιώτερον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ
πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ [f] τιμὴν καὶ εἰς δόξαν
ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ· [8] ὃν οὐκ [g] εἰδότες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι
μὴ ὁρῶντες, πιστεύοντες δέ, [h] ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδο-
ξασμένῃ, [9] κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως [i] ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν.
[10] Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ [j] ἐξηρεύνησαν προφῆται οἱ περὶ
τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες· [11] [k] ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον
καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ, προμαρτυρόμενον τὰ εἰς
Χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας. [12] Οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι

---

[a] **1:3** αυτου ελεος ¦ ελεος αυτου PCK [b] **1:4** υμας ¦ ημας ST [c] **1:6** εστι ¦ --- SBL WH [d] **1:6** λυπηθεντες ¦ λυπηθεντας ECM NA[28] [e] **1:7** πολυ τιμιωτερον ¦ πολυτιμοτερον ANT CT [f] **1:7** τιμην και εις δοξαν ¦ δοξαν και τιμην CT PCK ¦ τιμην και δοξαν ANT TR [g] **1:8** ειδοτες ¦ ιδοντες CT SCR [h] **1:8** αγαλλιασθε ¦ αγαλλιατε WH [i] **1:9** υμων ¦ --- WH [j] **1:10** εξηρευνησαν ¦ εξηραυνησαν CT [k] **1:11** ερευνωντες ¦ εραυνωντες CT

οὐχ ἑαυτοῖς, [a]ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν
εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς [b]ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπʼ οὐρανοῦ,
εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

[13] Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τε-
λείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ
Χριστοῦ· [14] ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ [c]συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν
τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, [15] ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ
αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε· [16] διότι [d]γέγραπται, Ἅγιοι
[e]γίνεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός [f]εἰμι.

[17] Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν [g]ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ
τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστρά-
φητε· [18] εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς
ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, [19] ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς
ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, [20] προεγνωσμένου μὲν πρὸ κα-
ταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπʼ [h]ἐσχάτων τῶν χρόνων διʼ ὑμᾶς,
[21] τοὺς διʼ αὐτοῦ [i]πιστεύοντας εἰς Θεόν, τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νε-
κρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι
εἰς Θεόν.

[22] Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας [j]διὰ
πνεύματος εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ [k]καθαρᾶς καρδίας
ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς· [23] ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς
φθαρτῆς, [l]ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος Θεοῦ καὶ μένοντος [m]εἰς
τὸν αἰῶνα. [24] Διότι,

Πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος,
καὶ πᾶσα δόξα [n]ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου.
Ἐξηράνθη ὁ χόρτος,
καὶ τὸ ἄνθος [o]αὐτοῦ ἐξέπεσε·
25 τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

---

[a] **1:12** υμιν ¦ ημιν TR [b] **1:12** εν ¦ --- SBL TH WH [c] **1:14** συσχηματιζομενοι ¦ συνσχηματιζομενοι WH [d] **1:16** γεγραπται ¦ γεγραπται οτι NA[27] SBL WH [e] **1:16** γινεσθε ¦ γενεσθε TR ¦ εσεσθε CT [f] **1:16** ειμι ¦ --- ECM NA[28] SBL TH WH [g] **1:17** απροσωποληπτως ¦ απροσωπολημπτως CT [h] **1:20** εσχατων ¦ εσχατου CT [i] **1:21** πιστευοντας ¦ πιστους ECM NA SBL WH [j] **1:22** δια πνευματος 91.7% ¦ --- CT 7.5% [k] **1:22** καθαρας 99.2% ¦ --- ECM* SBL WH 0.6% [l] **1:23** αλλα ¦ αλλ ECM NA[28] PCK [m] **1:23** εις τον αιωνα 90.1% ¦ --- CT 6% [n] **1:24** ανθρωπου ¦ αυτης CT [o] **1:24** αυτου ¦ --- CT

Τοῦτο δέ ἐστι τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

2 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ [a]ὑποκρίσεις
καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς, 2 ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη, τὸ
λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ [b]αὐξηθῆτε, 3 [c]εἴπερ
ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος· 4 πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον
ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεῷ ἐκλε-
κτόν, ἔντιμον, 5 καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευ-
ματικός, [d]ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέ-
κτους [e]τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. 6 [f]Διότι περιέχει [g]ἐν τῇ γραφῇ,

Ἰδού, τίθημι ἐν Σιὼν λίθον [h]ἀκρογωνιαῖον,
ἐκλεκτόν, ἔντιμον·
καὶ ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ.

7 Ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· [i]ἀπειθοῦσι δέ,

[j]Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας,

8 καί,

Λίθος προσκόμματος
καὶ πέτρα σκανδάλου·

οἳ προσκόπτουσι τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες· εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν.
9 Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς
εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς
καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· 10 οἱ ποτὲ οὐ λαός, νῦν δὲ
λαὸς Θεοῦ· οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.
11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους,
[k]ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ

---

[a]**2:1** υποκρισεις ¦ υποκρισιν WH [b]**2:2** αυξηθητε ¦ αυξηθητε εις σωτηριαν ANT CT PCK [c]**2:3** ειπερ ¦ ει CT [d]**2:5** ιερατευμα ¦ εις ιερατευμα CT [e]**2:5** τω ¦ --- ECM NA^{28} SBL TH WH [f]**2:6** διοτι ¦ διο και TR [g]**2:6** εν τη ¦ η PCK ¦ εν CT [h]**2:6** ακρογωνιαιον εκλεκτον ¦ εκλεκτον ακρογωνιαιον WH [i]**2:7** απειθουσι ¦ απιστουσι CT [j]**2:7** λιθον ¦ λιθος CT [k]**2:11** απεχεσθαι ¦ απεχεσθε ANT

τῆς ψυχῆς· [12] τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν [a] ἔχοντες καλὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν,
ἵνα, ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων,
[b] ἐποπτεύσαντες, δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.
[13] Ὑποτάγητε [c] οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν Κύριον· εἴτε
βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι· [14] εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι᾽ αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς
[d] ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν. [15] Ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ
θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας [e] φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώ-
πων ἀγνωσίαν· [16] ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κα-
κίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ᾽ ὡς [f] δοῦλοι Θεοῦ. [17] Πάντας τιμήσατε. Τὴν
ἀδελφότητα [g] ἀγαπήσατε. Τὸν Θεὸν φοβεῖσθε. Τὸν βασιλέα τιμᾶτε.
[18] Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ
μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. [19] Τοῦτο
γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν Θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδίκως.
[20] Ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε;
Ἀλλ᾽ εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ
[h] Θεῷ. [21] Εἰς τοῦτο [i] γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ [j] ἡμῶν,
ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐ-
τοῦ· [22] ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι
αὐτοῦ· [23] ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, πα-
ρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως· [24] ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγ-
κεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα, ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμε-
νοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ μώλωπι [k] αὐτοῦ ἰάθητε. [25] Ἦτε γὰρ
ὡς πρόβατα [l] πλανώμενα· [m] ἀλλ᾽ ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ
ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν [n] ὑμῶν.

3 Ὁμοίως, [o] αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα,
[p] καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστρο-
φῆς ἄνευ λόγου [q] κερδηθήσονται, [2] ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν
ἀναστροφὴν ὑμῶν. [3] Ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν, καὶ πε-

---

[a] **2:12** εχοντες καλην εν τοις εθνεσιν ¦ εν τοις εθνεσιν εχοντες καλην CT TR [b] **2:12** εποπτευσαντες ¦ εποπτευοντες ECM† NA SBL TH WH [c] **2:13** ουν ¦ --- CT [d] **2:14** εκδικησιν ¦ εκδικησιν μεν ANT PCK TR [e] **2:15** φιμουν ¦ φιμοιν WH [f] **2:16** δουλοι θεου ¦ θεου δουλοι CT [g] **2:17** αγαπησατε ¦ αγαπατε ANT CT TR [h] **2:20** θεω ¦ τω θεω PCK [i] **2:21** γαρ ¦ γαρ και PCK [j] **2:21** ημων υμιν 64% ¦ ημων ημιν TR 10.3% ¦ υμων υμιν CT 10.2% [k] **2:24** αυτου ¦ --- CT [l] **2:25** πλανωμενα ¦ πλανωμενοι CT [m] **2:25** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL WH [n] **2:25** υμων ¦ ημων PCK [o] **3:1** αι ¦ --- SBL TH WH [p] **3:1** και ¦ --- WH [q] **3:1** κερδηθησονται ¦ κερδηθησωνται TR

ριθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος· 4 ἀλλ’ ὁ κρυπτὸς τῆς
καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ [a]πρᾳέος καὶ ἡσυχίου πνεύμα-
τος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές. 5 Οὕτω γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι
γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι [b]ἐπὶ [c]Θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι
τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν· 6 ὡς Σάρρα [d]ὑπήκουσε τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐ-
τὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα, ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι
μηδεμίαν πτόησιν.

7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ
σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμήν, ὡς καὶ [e]συγκληρονόμοι χάρι-
τος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ [f]ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

8 Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔσπλαγ-
χνοι, [g]φιλόφρονες· 9 μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν
ἀντὶ λοιδορίας· τοὐναντίον δὲ εὐλογοῦντες, [h]εἰδότες ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλή-
θητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε.

10 Ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾷν,
καὶ [i]ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθάς,
παυσάτω τὴν γλῶσσαν [j]αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ,
καὶ χείλη [k]αὐτοῦ τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον·
11 [l]ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιησάτω ἀγαθόν·
ζητησάτω εἰρήνην, καὶ διωξάτω αὐτήν.
12 Ὅτι [m]ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους,
καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν·
πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.

13 Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ [n]μιμηταὶ γένησθε;
14 Ἀλλ’ εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι· τὸν δὲ φόβον
αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε· 15 Κύριον δὲ τὸν [o]Θεὸν
ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ἕτοιμοι [p]δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ

---

[a] **3:4** πραεος και ησυχιου ¦ πραεως και ησυχιου ECM NA SBL TH ¦ ησυχιου και πραεως WH [b] **3:5** επι ¦ επι τον SCR ¦ εις ECM† NA SBL TH WH ¦ εις τον ECM* [c] **3:5** θεον ¦ τον θεον ANT PCK TR [d] **3:6** υπηκουσε ¦ υπηκουε WH [e] **3:7** συγκληρονομοι ¦ συγκληρονομοις ECM NA SBL ¦ συνκληρονομοις TH ¦ συνκληρονομοι WH [f] **3:7** εγκοπτεσθαι ¦ εκκοπτεσθαι TR [g] **3:8** φιλοφρονες 71.8% ¦ ταπεινοφρονες CT 22.7% [h] **3:9** ειδοτες 84.9% ¦ --- CT 9% [i] **3:10** ιδειν ημερας ¦ ημερας ιδειν PCK [j] **3:10** αυτου ¦ --- CT [k] **3:10** αυτου ¦ --- CT [l] **3:11** εκκλινατω ¦ εκκλινατω δε CT [m] **3:12** οφθαλμοι ¦ οι οφθαλμοι TR [n] **3:13** μιμηται ¦ ζηλωται CT [o] **3:15** θεον ¦ χριστον CT [p] **3:15** δε ¦ --- CT

τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, [a]μετὰ πρᾳΰτητος καὶ
φόβου· 16 συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν, ἵνα, ἐν ᾧ [b]καταλαλοῦσιν ὑμῶν
ὡς κακοποιῶν, καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν [c]τὴν ἀγαθὴν
ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν. 17 Κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ [d]θέλοι τὸ
θέλημα τοῦ Θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακοποιοῦντας.

18 Ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν [e]ἔπαθε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδί-
κων, ἵνα [f]ὑμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί, ζῳοποιηθεὶς
δὲ [g]πνεύματι, 19 ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυ-
ξεν, 20 ἀπειθήσασί ποτε, ὅτε [h]ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία ἐν
ἡμέραις Νῶε, κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν [i]ὀλίγαι, τοῦτ᾽ ἔστιν
ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι᾽ ὕδατος· 21 [j]ὃ ἀντίτυπον νῦν καὶ ἡμᾶς σῴ-
ζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς
ἐπερώτημα εἰς Θεόν, δι᾽ ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, 22 ὅς ἐστιν ἐν
δεξιᾷ [k]τοῦ Θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων
καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

4 Χριστοῦ οὖν παθόντος [l]ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν
ἔννοιαν ὁπλίσασθε· ὅτι ὁ παθὼν [m]ἐν σαρκί, πέπαυται [n]ἁμαρτίας·
2 εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ θελήματι [o]Θεοῦ τὸν ἐπίλοι-
πον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. 3 Ἀρκετὸς γὰρ [p]ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρό-
νος [q]τοῦ βίου τὸ θέλημα τῶν ἐθνῶν [r]κατεργάσασθαι, πεπορευμένους
ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις
[s]εἰδωλολατρείαις· 4 ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐ-
τὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες· 5 οἳ ἀποδώσουσι λόγον τῷ
ἑτοίμως [t]ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. 6 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς

---

[a] **3:15** μετα ¦ αλλα μετα CT [b] **3:16** καταλαλουσιν υμων ως κακοποιων 43.1% ¦ καταλαλωσιν υμων ως κακοποιων BYZ HF TR 46% ¦ καταλαλεισθε CT 5% [c] **3:16** την αγαθην … αναστροφην ¦ τη αγαθη … αναστροφη PCK [d] **3:17** θελοι ¦ θελει TR [e] **3:18** επαθε ¦ απεθανε WH [f] **3:18** υμας ¦ ημας ANT PCK TR [g] **3:18** πνευματι ¦ τω πνευματι TR [h] **3:20** απεξεδεχετο ¦ απαξ εξεδεχετο TR [i] **3:20** ολιγαι ¦ ολιγοι ECM† NA SBL TH WH [j] **3:21** ο αντιτυπον νυν και ημας ¦ ω και ημας αντιτυπον νυν SCR ¦ ο και ημας αντιτυπον νυν ST ¦ ο και υμας αντιτυπον νυν CT [k] **3:22** του ¦ --- SBL WH [l] **4:1** υπερ ημων 83% ¦ --- CT 2.8% [m] **4:1** εν ¦ --- CT PCK [n] **4:1** αμαρτιας ¦ αμαρτιαις WH [o] **4:2** θεου ¦ του θεου PCK [p] **4:3** ημιν 47% ¦ υμιν ANT BYZ HF PCK 41.5% ¦ --- CT 11.2% [q] **4:3** του βιου το θελημα ¦ το θελημα PCK ¦ το βουλημα CT [r] **4:3** κατεργασασθαι ¦ κατειργασθαι CT [s] **4:3** ειδωλολατρειαις ¦ ειδωλολατριαις ECM NA PCK SBL WH [t] **4:5** εχοντι κριναι ¦ κρινοντι WH

εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι.

[7] Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικε· σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς [a]τὰς προσευχάς· [8] πρὸ πάντων [b]δὲ τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι [c]ἀγάπη [d]καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν· [9] φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ [e]γογγυσμῶν· [10] ἕκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ· [11] εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ· εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος [f]ὡς χορηγεῖ ὁ Θεός· ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζηται [g]ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας [h]τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

[12] Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος· [13] ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. [14] Εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς δόξης [i]καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ πνεῦμα ἐφ’ ὑμᾶς [j]ἀναπαύεται· [k]κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται. [15] Μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεύς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιός, ἢ ὡς [l]ἀλλοτριοεπίσκοπος· [16] εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν Θεὸν ἐν τῷ [m]μέρει τούτῳ. [17] Ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ’ ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίῳ; [18] Καὶ

εἰ ὁ δίκαιος μόλις σῴζεται,
[n]ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται;

[19] Ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, [o]ὡς πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς [p]αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

---

[a]**4:7** τας ¦ --- CT [b]**4:8** δε ¦ --- CT [c]**4:8** αγαπη ¦ η αγαπη ANT PCK SCR [d]**4:8** καλυψει ¦ καλυπτει CT PCK [e]**4:9** γογγυσμων ¦ γογγυσμου CT [f]**4:11** ως ¦ ης CT TR [g]**4:11** ο ¦ --- PCK [h]**4:11** των αιωνων ¦ --- ECM* PCK [i]**4:14** και 71.5% ¦ και δυναμεως και ANT 15.7% [j]**4:14** αναπαυεται ¦ αναπεπαυται PCK [k]**4:14** κατα μεν αυτους βλασφημειται κατα δε υμας δοξαζεται ¦ --- CT [l]**4:15** αλλοτριοεπισκοπος ¦ αλλοτριεπισκοπος CT [m]**4:16** μερει ¦ ονοματι NA[27] SBL TH WH [n]**4:18** ο ¦ ο δε WH [o]**4:19** ως ¦ --- CT [p]**4:19** αυτων ¦ εαυτων TR ¦ --- WH

5 Πρεσβυτέρους [a]τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ [b]συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός· 2 ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ Θεοῦ, [c]ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, [d]ἀλλ’ [e]ἑκουσίως· μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως· 3 [f]μηδὲ ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου. 4 Καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος, κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.

5 Ὁμοίως, νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· πάντες δὲ ἀλλήλοις [g]ὑποτασσόμενοι, τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε· ὅτι ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.

6 Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν [h]ἐπιρρίψαντες ἐπ’ αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει [i]περὶ ὑμῶν.

8 Νήψατε, [j]γρηγορήσατε· ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος, [k]περιπατεῖ ζητῶν [l]τίνα καταπίῃ· 9 ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν [m]κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 10 Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας [n]ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ [o]Ἰησοῦ, ὀλίγον παθόντας αὐτὸς [p]καταρτίσαι ὑμᾶς, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει. 11 Αὐτῷ [q]ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας [r]τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι’ ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ Θεοῦ εἰς ἣν [s]ἑστήκατε. 13 Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτή, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. 14 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.

---

[a]**5:1** τους ¦ ουν NA[27] SBL WH ¦ ουν τους TH [b]**5:1** συμπρεσβυτερος ¦ συνπρεσβυτερος TH WH [c]**5:2** επισκοπουντες 95% ¦ --- WH 0.8% [d]**5:2** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [e]**5:2** εκουσιως ¦ εκουσιως κατα θεον ECM NA SBL TH [f]**5:3** μηδε ¦ μηδ ANT CT TR [g]**5:5** υποτασσομενοι 90.6% ¦ --- CT 3.5% [h]**5:7** επιρριψαντες ¦ επιριψαντες CT [i]**5:7** περι ¦ υπερ PCK [j]**5:8** γρηγορησατε ¦ γρηγορησατε οτι PCK TR [k]**5:8** περιπατει ¦ περιερχεται PCK [l]**5:8** τίνα καταπίῃ ¦ τινα καταπιεῖν ECM NA PCK SBL TH ¦ καταπιεῖν WH [m]**5:9** κοσμω ¦ τω κοσμω ECM* NA[27] SBL WH [n]**5:10** υμας ¦ ημας TR [o]**5:10** ιησου ¦ --- ECM[†] NA[28] SBL TH WH [p]**5:10** καταρτισαι υμας στηριξει σθενωσει θεμελιωσει ¦ καταρτισαι υμας στηριξαι σθενωσαι θεμελιωσαι PCK TR ¦ καταρτισει υμας στηριξει σθενωσει θεμελιωσει ANT ¦ καταρτισει στηριξει σθενωσει θεμελιωσει ECM NA SBL TH ¦ καταρτισει στηριξει σθενωσει WH [q]**5:11** η δοξα και 60% ¦ --- CT 0.6% [r]**5:11** των αιωνων ¦ --- ECM[†] NA WH [s]**5:12** εστηκατε ¦ στητε CT

Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν Χριστῷ [a]Ἰησοῦ. [b]Ἀμήν.

[a]**5:14** ιησου ¦ --- ECM† NA SBL TH WH [b]**5:14** αμην ¦ --- CT

ΠΕΤΡΟΥ Β

1 [a]Συμεὼν Πέτρος, δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῖς
ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ
[b]σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ· 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπι-
γνώσει τοῦ Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν· 3 ὡς πάντα ἡμῖν τῆς
θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης, διὰ
τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς [c]διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς· 4 δι’ ὧν τὰ
[d]τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένη-
σθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν [e]κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ
φθορᾶς. 5 Καὶ αὐτὸ [f]τοῦτο δέ, σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες, ἐπι-
χορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν,
6 ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν,
ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, 7 ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελ-
φίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. 8 Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα
καὶ πλεονάζοντα, οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν. 9 ᾯ γὰρ μὴ πάρεστι ταῦτα,
τυφλός ἐστι, μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐ-
τοῦ [g]ἁμαρτιῶν. 10 Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν
κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ
ποτε· 11 οὕτω γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν
αἰώνιον βασιλείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

---

[a] **1:1** συμεων ¦ σιμων SCR WH [b] **1:1** σωτηρος ¦ σωτηρος ημων SCR [c] **1:3** δια δοξης και αρετης ¦ ιδια δοξη και αρετη ECM NA SBL TH [d] **1:4** τιμια ημιν και μεγιστα 75.8% ¦ τιμια και μεγιστα ημιν ECM† NA SBL WH 5.9% ¦ μεγιστα ημιν και τιμια TR 1% [e] **1:4** κοσμω ¦ τω κοσμω ECM† NA SBL TH WH [f] **1:5** τουτο δε ¦ δε τουτο ECM* PCK [g] **1:9** αμαρτιων ¦ αμαρτηματων ECM* SBL

12 Διὸ [a]οὐκ ἀμελήσω [b]ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνῄσκειν περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας, καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. 13 Δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ᾽ ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει· 14 εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέ μοι. 15 Σπουδάσω δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι.

16 Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ᾽ ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. 17 Λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, [c]Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα· 18 καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ [d]ὄρει τῷ ἁγίῳ. 19 Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ, καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· 20 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. 21 Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη [e]ποτὲ προφητεία, [f]ἀλλ᾽ ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν [g]ἅγιοι Θεοῦ ἄνθρωποι.

2 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν. 2 Καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς [h]ἀσελγείαις, δι᾽ [i]οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται. 3 Καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ [j]νυστάξει.

4 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ [k]σειραῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν [l]τηρουμένους·

---

[a] **1:12** ουκ αμελησω 95.2% ¦ μελλησω CT 2.8% [b] **1:12** αει υμας ¦ υμας αει TR [c] **1:17** ουτος εστιν ο υιος μου ο αγαπητος 97.6% ¦ ο υιος μου ο αγαπητος μου ουτος εστιν ECM NA SBL WH 0.4% [d] **1:18** ορει τω αγιω 97.4% ¦ αγιω ορει ECM NA SBL WH 2.4% [e] **1:21** ποτε προφητεια ¦ προφητεια ποτε ECM† NA SBL TH WH [f] **1:21** αλλ ¦ αλλα NA27 SBL TH WH [g] **1:21** αγιοι 83.5% ¦ απο CT 5.6% ¦ οι αγιοι ST 4.4% [h] **2:2** ασελγειαις ¦ απωλειαις TR [i] **2:2** ους ¦ ας PCK [j] **2:3** νυσταξει ¦ νυσταζει ECM† NA SBL TH TR WH [k] **2:4** σειραις ¦ σειροις TH WH [l] **2:4** τηρουμενους ¦ τετηρημενους TR

5 καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, [a]ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης
κήρυκα ἐφύλαξε, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας· 6 καὶ πόλεις
Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας [b]καταστροφῇ κατέκρινεν,
ὑπόδειγμα μελλόντων [c]ἀσεβεῖν τεθεικώς· 7 καὶ δίκαιον Λώτ,
καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς,
[d]ἐρρύσατο· 8 βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ [e]ὁ δίκαιος, [f]ἐγκατοικῶν ἐν
αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν·
9 οἶδε Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ [g]πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν
κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν· 10 μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν
ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους, καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας.

Τολμηταί, αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες· 11 ὅπου
ἄγγελοι, ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσι κατ᾽ αὐτῶν
[h]παρὰ Κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν. 12 Οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῷα [i]φυσικὰ
γεγενημένα εἰς ἅλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες,
ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν [j]καταφθαρήσονται, 13 [k]κομιούμενοι μισθὸν
ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπίλοι καὶ
μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν συνευωχούμενοι ὑμῖν,
14 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ [l]ἀκαταπαύστους
ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην
[m]πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα· 15 [n]καταλιπόντες [o]εὐθεῖαν ὁδὸν
ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ [p]Βοσόρ,
ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, 16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας·
ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον, ἐκώλυσε τὴν
τοῦ προφήτου παραφρονίαν.

17 Οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι, [q]νεφέλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι,
οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται. 18 Ὑπέρογκα
γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι, δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις

---

[a]**2:5** αλλα ¦ αλλ BYZ ECM HF NA28 PCK TR [b]**2:6** καταστροφη ¦ --- WH [c]**2:6** ασεβειν ¦ ασεβεσιν NA27 SBL WH [d]**2:7** ερρυσατο ¦ ερυσατο TH WH [e]**2:8** ο ¦ --- WH [f]**2:8** εγκατοικων ¦ ενκατοικων TH WH [g]**2:9** πειρασμου ¦ πειρασμων PCK SCR [h]**2:11** παρα κυριω ¦ παρα κυριου NA27 ¦ --- ECM* SBL [i]**2:12** φυσικα γεγενημενα ¦ γεγενημενα φυσικα PCK ¦ γεγεννημενα φυσικα CT [j]**2:12** καταφθαρησονται ¦ και καταφθαρησονται HF ¦ και φθαρησονται CT [k]**2:13** κομιουμενοι 97.6% ¦ αδικουμενοι ECM NA SBL WH 2% [l]**2:14** ακαταπαυστους ¦ ακαταπαστους WH [m]**2:14** πλεονεξιας ¦ πλεονεξιαις TR [n]**2:15** καταλιποντες ¦ καταλειποντες NA27 TH WH [o]**2:15** ευθειαν ¦ την ευθειαν TR [p]**2:15** βοσορ ¦ βεωρ WH [q]**2:17** νεφελαι υπο … σκοτους εις αιωνα 58.9% ¦ νεφελαι υπο … σκοτους εις αιωνας PCK 22.8% ¦ και ομιχλαι υπο … σκοτους CT 1%

σαρκός, [a]ἀσελγείαις, τοὺς [b]ὄντως [c]ἀποφυγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ
ἀναστρεφομένους, 19 ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι
ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ [d]καὶ δεδούλωται.
20 Εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ
[e]Κυρίου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες
ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. 21 Κρεῖττον
γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν
[f]ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. 22 Συμβέβηκε
[g]δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας, Κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον
ἐξέραμα, καὶ ὗς λουσαμένη εἰς [h]κύλισμα βορβόρου.

3 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς
διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, 2 μνησθῆναι
τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν
ἀποστόλων [i]ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος· 3 τοῦτο πρῶτον γι-
νώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ᾽ [j]ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν [k]ἐμπαῖκται, κατὰ
τὰς ἰδίας [l]ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, 4 καὶ λέγοντες, Ποῦ ἐστὶν ἡ
ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; Ἀφ᾽ ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν,
πάντα οὕτω διαμένει ἀπ᾽ ἀρχῆς κτίσεως. 5 Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο
θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι, καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι᾽ ὕδατος
[m]συνεστῶσα, τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ, 6 δι᾽ [n]ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατα-
κλυσθεὶς ἀπώλετο· 7 οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ [o]τῷ αὐτοῦ λόγῳ τεθη-
σαυρισμένοι εἰσί, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας
τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων.

8 Ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ
Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. 9 Οὐ βραδύνει [p]ὁ
Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται· ἀλλὰ μακροθυ-
μεῖ εἰς [q]ἡμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς με-

---

[a]**2:18** ασελγειαις ¦ ασελγειας PCK ¦ εν ασελγειαις SCR [b]**2:18** οντως ¦ ολιγως NA27 SBL WH [c]**2:18** αποφυγοντας ¦ αποφευγοντας CT [d]**2:19** και ¦ --- ECM NA TH WH [e]**2:20** κυριου 74.1% ¦ κυριου ημων NA27 14.7% [f]**2:21** επιστρεψαι 82.5% ¦ υποστρεψαι CT 4.7% [g]**2:22** δε ¦ --- CT [h]**2:22** κυλισμα ¦ κυλισμον ECM† NA SBL TH WH [i]**3:2** υμων ¦ ημων TR [j]**3:3** εσχατου ¦ εσχατων ANT ECM† NA SBL TH WH [k]**3:3** εμπαικται ¦ εν εμπαιγμονη εμπαικται CT [l]**3:3** επιθυμιας αυτων ¦ αυτων επιθυμιας TR [m]**3:5** συνεστωσα ¦ συνεστωτα PCK [n]**3:6** ων ¦ ον ECM NA28 [o]**3:7** τω αυτου ¦ τω αυτω CT SCR ¦ αυτου ST [p]**3:9** ο ¦ --- CT [q]**3:9** ημας ¦ υμας CT

τάνοιαν χωρῆσαι. [10] Ἥξει δὲ [a]ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτης [b]ἐν νυκτί,
ἐν ᾗ [c]οἱ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα
[d]λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα [e]κατακαήσεται.

[11] Τούτων [f]οὖν πάντων λυομένων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν
ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, [12] προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας
τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμέρας, δι᾽ ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθή-
σονται, καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται; [13] Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ
γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη
κατοικεῖ.

[14] Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες, σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ
ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ. [15] Καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν μα-
κροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς
Παῦλος κατὰ τὴν [g]αὐτῷ δοθεῖσαν σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν· [16] ὡς καὶ ἐν
πάσαις [h]ταῖς ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων· ἐν [i]οἷς [j]ἐστι
δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι [k]στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς
λοιπὰς γραφάς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. [17] Ὑμεῖς οὖν, ἀγα-
πητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα μή, τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ
συναπαχθέντες, ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ. [18] [l]Αὐξάνετε δὲ ἐν χά-
ριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτῷ
ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος. [m]Ἀμήν.

[a]**3:10** η ¦ --- ECM[†] NA SBL TH WH [b]**3:10** εν νυκτι 87.9% ¦ --- CT 12.1% [c]**3:10** οι ¦ --- ANT PCK [d]**3:10** λυθησονται ¦ λυθησεται CT [e]**3:10** κατακαησεται 89.6% ¦ ευρεθησεται NA[27] SBL TH WH 3.1% ¦ ουχ ευρεθησεται ECM NA[28] 0% [f]**3:11** ουν 86% ¦ ουτω ECM NA SBL WH 4.8% [g]**3:15** αυτω δοθεισαν ¦ δοθεισαν αυτω CT [h]**3:16** ταις 96.2% ¦ --- NA[27] TH WH 2.8% [i]**3:16** οις ¦ αις CT [j]**3:16** εστι ¦ εισι PCK [k]**3:16** στρεβλουσιν ¦ στρεβλωσουσιν ECM NA[28] [l]**3:18** αυξανετε ¦ αυξανητε PCK [m]**3:18** αμην 96.8% ¦ --- ECM NA[28] WH 2.6%

ΙΩΑΝΝΟΥ Α

1 Ὃ ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν,
ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς
ζωῆς. 2 Καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ
ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ
ἐφανερώθη ἡμῖν. 3 Ὃ ἑωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν [a]ὑμῖν,
ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ᾽ ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα
μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· 4 καὶ ταῦτα
γράφομεν [b]ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ [c]ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

5 Καὶ [d]ἔστιν αὕτη ἡ [e]ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ᾽ αὐτοῦ καὶ ἀναγ-
γέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστι, καὶ σκοτία [f]ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν
οὐδεμία. 6 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ
σκότει [g]περιπατῶμεν, ψευδόμεθα, καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· 7 ἐὰν
[h]δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν
ἔχομεν μετ᾽ ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ [i]Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. 8 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ
ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια [j]οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. 9 Ἐὰν
ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστι καὶ δίκαιος ἵνα ἀφῇ ἡμῖν
τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. 10 Ἐὰν εἴπωμεν
ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ
ἔστιν ἐν ἡμῖν.

---

[a] **1:3** υμιν ¦ και υμιν CT [b] **1:4** υμιν ¦ ημεις CT [c] **1:4** ημων ¦ υμων BYZ ECM* SCR [d] **1:5** εστιν αυτη ¦ αυτη εστιν ANT TR [e] **1:5** αγγελια ¦ επαγγελια ANT ST [f] **1:5** εν αυτω ουκ εστιν ¦ ουκ εστιν εν αυτω WH [g] **1:6** περιπατωμεν ¦ περιπατουμεν PCK [h] **1:7** δε ¦ --- ECM† NA[28] [i] **1:7** χριστου 92.5% ¦ --- CT 4.5% [j] **1:8** ουκ εστιν εν ημιν ¦ εν ημιν ουκ εστιν ECM*

2 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμάρτητε. Καὶ ἐάν τις
ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν
δίκαιον· 2 καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν
ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. 3 Καὶ ἐν τούτῳ
γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν.
4 Ὁ [a]λέγων, Ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης
ἐστί, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν· 5 ὃς δ᾽ ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον,
ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τετελείωται. Ἐν τούτῳ γινώσκομεν
ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμεν· 6 ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος
περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς [b]οὕτω περιπατεῖν.

7 [c]Ἀδελφοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἐντολὴν
παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ᾽ ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος ὃν
ἠκούσατε [d]ἀπ᾽ ἀρχῆς. 8 Πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν
ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία παράγεται, καὶ τὸ φῶς τὸ
ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. 9 Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. 10 Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 11 Ὁ
δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστί, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ
περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

12 Γράφω ὑμῖν, τεκνία,
ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
13 Γράφω ὑμῖν, πατέρες,
ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ᾽ ἀρχῆς.
Γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι,
ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν.
[e]Γράφω ὑμῖν, παιδία,
ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα.
14 Ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες,
ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ᾽ ἀρχῆς.
Ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι,
ὅτι ἰσχυροί ἐστε,

---

[a]**2:4** λεγων ¦ λεγων οτι ECM† NA SBL TH WH [b]**2:6** ουτω ¦ --- ECM* SBL WH [c]**2:7** αδελφοι 82.8% ¦ αγαπητοι CT 15% [d]**2:7** απ αρχης 87% ¦ --- CT 8.2% [e]**2:13** γραφω 80.3% ¦ εγραψα ANT CT 18.5%

καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει,
καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν.

15 Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐάν τις ἀγαπᾷ
τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ. 16 Ὅτι πᾶν τὸ ἐν
τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκός, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ
ἡ [a]ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρός, [b]ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ κόσμου
ἐστί. 17 Καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία [c]αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ
θέλημα τοῦ Θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστί· καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι [d]ὁ ἀντίχριστος
ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώσκομεν ὅτι
ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. 19 Ἐξ ἡμῶν [e]ἐξῆλθον, ἀλλ᾽ οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ
γὰρ [f]ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ᾽ ἡμῶν· ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῶσιν
ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν. 20 Καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου,
[g]καὶ οἴδατε [h]πάντα. 21 Οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν,
ἀλλ᾽ ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι.
22 Τίς ἐστιν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ
Χριστός; Οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν
υἱόν. 23 Πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα [i]ἔχει. 24 Ὑμεῖς [j]οὖν
ὃ ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. Ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ᾽ ἀρχῆς
ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ [k]υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. 25 Καὶ αὕτη
ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.
26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. 27 Καὶ ὑμεῖς, τὸ
χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ᾽ αὐτοῦ [l]ἐν ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τις
διδάσκῃ ὑμᾶς· ἀλλ᾽ ὡς τὸ [m]αὐτὸ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ
ἀληθές ἐστι, καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, [n]μενεῖτε
ἐν αὐτῷ.

---

[a]**2:16** αλαζονεια ¦ αλαζονια TH WH [b]**2:16** αλλ ¦ αλλα SBL TH WH [c]**2:17** αυτου ¦ --- ECM* [d]**2:18** ο ¦ --- CT [e]**2:19** εξηλθον ¦ εξηλθαν CT [f]**2:19** ησαν εξ ημων 92.2% ¦ εξ ημων ησαν ECM NA SBL WH 5.3% [g]**2:20** και ¦ --- WH [h]**2:20** παντα 96.4% ¦ παντες ECM NA SBL WH 2.4% [i]**2:23** εχει 77.5% ¦ εχει ο ομολογων τον υιον και τον πατερα εχει CT SCR 21% [j]**2:24** ουν ¦ --- CT [k]**2:24** υιω και εν τω πατρι ¦ πατρι και εν τω υιω PCK [l]**2:27** εν υμιν μενει ¦ μενει εν υμιν CT [m]**2:27** αυτο ¦ αυτου CT [n]**2:27** μενειτε ¦ μενετε CT

[28] Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα [a]ὅταν φανερωθῇ, [b]ἔχωμεν
παρρησίαν, καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.
[29] Ἐὰν [c]εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστι, γινώσκετε ὅτι [d]πᾶς ὁ ποιῶν τὴν
3 δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται. [1] Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδω-
κεν ἡμῖν ὁ πατήρ, ἵνα τέκνα Θεοῦ [e]κληθῶμεν. Διὰ τοῦτο ὁ κόσμος
οὐ γινώσκει [f]ὑμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. [2] Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ
ἐσμεν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἴδαμεν [g]δὲ ὅτι ἐὰν φανε-
ρωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστι. [3] Καὶ πᾶς
ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ᾽ αὐτῷ ἁγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός
ἐστι.

[4] Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ ἁμαρτία
ἐστὶν ἡ ἀνομία. [5] Καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἁμαρτίας
[h]ἡμῶν ἄρῃ· καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι. [6] Πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ
ἁμαρτάνει· [i]πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτόν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐ-
τόν. [7] [j]Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην δίκαιός
ἐστι, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· [8] ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν ἐκ τοῦ δια-
βόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ᾽ ἀρχῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. Εἰς τοῦτο ἐφανερώθη
ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. [9] Πᾶς ὁ γεγεννημένος
ἐκ τοῦ Θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ
δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται. [10] Ἐν τούτῳ φανερά
ἐστι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν
δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ.

[11] Ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν
ἀλλήλους· [12] οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ. Καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; Ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ
ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια. [13] [k]Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί [l]μου,
εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος· [14] ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ
θανάτου εἰς τὴν ζωήν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς. Ὁ μὴ ἀγαπῶν
[m]τὸν ἀδελφόν, μένει ἐν τῷ θανάτῳ. [15] Πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ

[a]**2:28** οταν 92.5% ¦ εαν CT 6.2% [b]**2:28** εχωμεν 79.3% ¦ σχωμεν CT 9.1% [c]**2:29** ειδητε ¦ ιδητε ECM* [d]**2:29** πας ¦ και πας ECM NA TH [e]**3:1** κληθωμεν 83.5% ¦ κληθωμεν και εσμεν CT 13.4% [f]**3:1** υμας ¦ ημας CT PCK TR [g]**3:2** δε ¦ --- CT [h]**3:5** ημων ¦ --- CT [i]**3:6** πας ¦ και πας PCK [j]**3:7** τεκνια ¦ παιδια ECM NA[28] [k]**3:13** μη ¦ και μη ECM NA [l]**3:13** μου ¦ --- CT [m]**3:14** τον αδελφον 79.9% ¦ --- CT 3.7%

ἀνθρωποκτόνος ἐστί· καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν
αἰώνιον ἐν [a]ἑαυτῷ μένουσαν.
16 Ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν [b]ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς
[c]τιθέναι. 17 Ὃς δ᾽ ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα, καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ᾽ αὐτοῦ, πῶς
ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ; 18 Τεκνία [d]μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ
μηδὲ [e]τῇ γλώσσῃ, [f]ἀλλ᾽ [g]ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ.
19 [h]Καὶ ἐν τούτῳ [i]γινώσκομεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ ἔμ-
προσθεν αὐτοῦ [j]πείσομεν [k]τὰς καρδίας ἡμῶν, 20 ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ
ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώ-
σκει πάντα. 21 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία [l]ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν,
παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν, 22 καὶ ὃ [m]ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν
[n]παρ᾽ αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον
αὐτοῦ ποιοῦμεν. 23 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα [o]πιστεύσωμεν
τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους,
καθὼς ἔδωκεν [p]ἐντολήν. 24 Καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ
μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ. [q]Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν,
ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

4 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύ-
ματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν· ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύ-
θασιν εἰς τὸν κόσμον. 2 Ἐν τούτῳ [r]γινώσκεται τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ·
πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ
Θεοῦ ἐστι· 3 καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ [s]Ἰησοῦν Χριστὸν [t]ἐν σαρκὶ
ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστι· καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου,
ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. 4 Ὑμεῖς ἐκ
τοῦ Θεοῦ ἐστε, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς· ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν

---

[a]**3:15** ἑαυτῷ ¦ αὑτῷ ECM NA SBL TR WH [b]**3:16** αγαπην ¦ αγαπην του θεου SCR [c]**3:16** τιθεναι ¦ θειναι CT [d]**3:18** μου ¦ --- CT [e]**3:18** τη ¦ --- TR [f]**3:18** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [g]**3:18** εν ¦ --- TR [h]**3:19** και ¦ --- SBL WH [i]**3:19** γινωσκομεν ¦ γνωσομεθα CT [j]**3:19** πεισομεν ¦ πεισωμεν PCK [k]**3:19** τας καρδιας ¦ την καρδιαν ECM NA SBL WH [l]**3:21** ημων μη καταγινωσκη ημων ¦ ημων μη καταγινωσκη ECM NA ¦ μη καταγινωσκη ημων SBL TH ¦ μη καταγινωσκη WH [m]**3:22** εαν ¦ αν WH [n]**3:22** παρ ¦ απ CT [o]**3:23** πιστευσωμεν 66.2% ¦ πιστευωμεν TH 26.8% [p]**3:23** εντολην ¦ εντολην ημιν CT TR [q]**3:24** και ¦ --- PCK [r]**4:2** γινωσκεται ¦ γινωσκετε ANT CT TR [s]**4:3** ιησουν χριστον 72.7% ¦ τον ιησουν χριστον ANT TR 14.3% ¦ τον ιησουν CT 5.2% [t]**4:3** εν σαρκι εληλυθοτα 93.7% ¦ --- CT 2.5%

ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. [5] Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσί· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ
κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. [6] Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ
ἐσμεν· ὁ γινώσκων τὸν Θεόν, ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ,
οὐκ ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ
τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

[7] Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι,
καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται, καὶ γινώσκει τὸν Θεόν. [8] Ὁ
μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν. [9] Ἐν τούτῳ
ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μο-
νογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ.
[10] Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς [a]ἠγαπήσαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ'
ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ
τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. [11] Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ
ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾷν. [12] Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται·
ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ
[b]τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

[13] Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν,
ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. [14] Καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ
μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου.
[15] Ὃς [c]ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι [d]Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν
αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ. [16] Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπι-
στεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν.

Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστί, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ
ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ [e]μένει. [17] Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα
παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστι,
καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. [18] Φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ,
ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει· ὁ
δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. [19] Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν [f]αὐτόν,
ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. [20] Ἐάν τις εἴπῃ ὅτι Ἀγαπῶ τὸν Θεόν,
καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ [g]μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν
ἀδελφὸν [h]αὐτοῦ ὃν ἑώρακε, τὸν Θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακε [i]πῶς δύναται

[a]**4:10** ηγαπησαμεν ¦ ηγαπηκαμεν CT [b]**4:12** τετελειωμενη εστιν εν ημιν 89.7% ¦ εν ημιν τετελειωμενη εστιν ECM† NA SBL 7.7% ¦ τετελειωμενη εν ημιν εστιν TH WH 0.8% [c]**4:15** αν ¦ εαν CT [d]**4:15** ιησους ¦ ιησους χριστος WH [e]**4:16** μενει ¦ --- ANT BYZ PCK TR [f]**4:19** αυτον ¦ --- CT [g]**4:20** μιση ¦ μισει PCK [h]**4:20** αυτου ¦ --- ANT [i]**4:20** πως 95.5% ¦ ου ECM† NA SBL TH WH 4.3%

ἀγαπᾷν; 21 Καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν
τὸν Θεόν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

5 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννη-
ται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ [a]καὶ τὸν γεγεννημέ-
νον ἐξ αὐτοῦ. 2 Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ,
ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ [b]τηρῶμεν. 3 Αὕτη γάρ
ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ
αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. 4 Ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ νικᾷ
τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις
[c]ἡμῶν. 5 Τίς [d]ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς
ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;

6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι᾽ ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς [e]Χριστός·
οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ᾽ ἐν τῷ ὕδατι καὶ [f]τῷ αἵματι. Καὶ τὸ πνεῦμά
ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. 7 Ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ
[g]μαρτυροῦντες, 8 τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς
τὸ ἕν εἰσιν. 9 Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία
τοῦ Θεοῦ μείζων ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, [h]ἣν με-
μαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 10 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ
ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν [i]αὑτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ Θεῷ ψεύστην πεποί-
ηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν, ἣν μεμαρτύρηκεν
ὁ Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 11 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν
αἰώνιον ἔδωκεν [j]ἡμῖν ὁ Θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν.
12 Ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὴν
ζωὴν οὐκ ἔχει.

13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν [k]τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ
Θεοῦ, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔχετε, [l]καὶ ἵνα πιστεύητε εἰς τὸ
ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. 14 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς

[a]**5:1** και ¦ --- WH [b]**5:2** τηρωμεν ¦ ποιωμεν CT [c]**5:4** ημων 56.4% ¦ υμων BYZ HF 43% [d]**5:5** εστιν ¦ δε εστιν ECM NA SBL TH ¦ εστι δε WH [e]**5:6** χριστος ¦ ο χριστος TR [f]**5:6** τω ¦ εν τω ECM† NA SBL WH [g]**5:7–8** μαρτυρουντες 87.3% ¦ μαρτυρουντες εν τω ουρανω ο πατηρ ο λογος και το αγιον πνευμα και ουτοι οι τρεις εν εισι και τρεις εισιν οι μαρτυρουντες εν τη γη ANT TR 0.6% [h]**5:9** ην ¦ οτι CT [i]**5:10** αὑτῷ ¦ ἑαυτῷ NA[27] PCK TH TR ¦ αὐτῷ SBL WH [j]**5:11** ημιν ο θεος ¦ ο θεος ημιν ECM* PCK SBL WH [k]**5:13** τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υιου του θεου ινα ειδητε οτι ζωην αιωνιον εχετε 69.9% ¦ τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υιου του θεου ινα ειδητε οτι ζωην εχετε αιωνιον TR 1% ¦ ινα ειδητε οτι ζωην εχετε αιωνιον τοις πιστευουσιν CT 0.8% [l]**5:13** και ινα πιστευητε 73% ¦ --- CT 4.7%

αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν· 15 καὶ
ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ [a]ἐὰν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ
αἰτήματα ἃ ᾐτήκαμεν [b]παρ’ αὐτοῦ.

16 Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς
θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ πρὸς θά-
νατον. Ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρω-
τήσῃ. 17 Πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστί· καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.

18 Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐχ ἁμαρτάνει· ἀλλ’
ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ τηρεῖ [c]ἑαυτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἅπτεται
αὐτοῦ. 19 Οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ
πονηρῷ κεῖται. 20 Οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν
ἡμῖν διάνοιαν ἵνα [d]γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν· καί ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ,
ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. Οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεός, καὶ [e]ζωὴ
αἰώνιος.

21 Τεκνία, φυλάξατε [f]ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων. [g]Ἀμήν.

[a]**5:15** εαν ¦ αν ANT TR [b]**5:15** παρ ¦ απ CT [c]**5:18** ἑαυτόν ¦ αὐτόν NA[27] SBL WH [d]**5:20** γινωσκωμεν ¦ γινωσκομεν TH WH [e]**5:20** ζωη ¦ η ζωη η BYZ HF PCK ¦ η ζωη TR [f]**5:21** εαυτα ¦ εαυτους ANT BYZ ECM* HF PCK TR [g]**5:21** αμην 84.3% ¦ --- CT 15.5%

ΙΩΑΝΝΟΥ Β

1 Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ
ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνω-
κότες τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ’
ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα· 3 ἔσται μεθ’ [a]ἡμῶν χάρις, ἔλεος, εἰρήνη παρὰ
Θεοῦ πατρός, καὶ παρὰ [b]Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός,
ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.
4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν
ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός. 5 Καὶ νῦν ἐρωτῶ
σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν [c]γράφων σοι καινήν, [d]ἀλλὰ ἣν [e]εἴχομεν ἀπ’
ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. 6 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπα-
τῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. Αὕτη [f]ἐστὶν ἡ ἐντολή, καθὼς ἠκούσατε
ἀπ’ ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε. 7 Ὅτι πολλοὶ πλάνοι [g]εἰσῆλθον εἰς
τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί.
Οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. 8 Βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ
[h]ἀπολέσωμεν ἃ [i]εἰργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβωμεν. 9 Πᾶς
ὁ [j]παραβαίνων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, Θεὸν οὐκ ἔχει·
[k]ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ [l]τοῦ Χριστοῦ, οὗτος καὶ τὸν [m]πατέρα καὶ τὸν
υἱὸν ἔχει. 10 Εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει,

---

[a] **1:3** ημων ¦ υμων ANT PCK SCR [b] **1:3** κυριου 91.2% ¦ --- CT 6.2% [c] **1:5** γραφων σοι καινην 72.1% ¦ γραφω σοι καινην ST 12.4% ¦ καινην γραφων σοι NA27 SBL TH 9.2% [d] **1:5** αλλα ¦ αλλ ECM NA28 PCK [e] **1:5** ειχομεν ¦ εχομεν PCK ¦ ειχαμεν WH [f] **1:6** εστιν η εντολη ¦ η εντολη εστι CT [g] **1:7** εισηλθον ¦ εξηλθον ECM NA SBL TH ¦ εξηλθαν WH [h] **1:8** απολεσωμεν … απολαβωμεν 74.9% ¦ απολεσητε … απολαβητε CT 17% [i] **1:8** ειργασαμεθα ¦ ειργασασθε TH ¦ ηργασαμεθα WH [j] **1:9** παραβαινων 99% ¦ προαγων CT 1% [k] **1:9** ο ¦ ο δε PCK [l] **1:9** του χριστου 89.3% ¦ --- CT 4.5% [m] **1:9** πατερα και τον υιον ¦ υιον και τον πατερα ECM*

μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· 11 ὁ [a]γὰρ
λέγων αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.
12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ [b]ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ μέλανος· [c]ἀλλὰ ἐλπίζω [d]ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ [e]ἡμῶν [f]ᾖ πεπληρωμένη.
13 Ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς. [g]Ἀμήν.

[a] **1:11** γαρ λεγων ¦ λεγων γαρ CT [b] **1:12** εβουληθην ¦ ηβουληθην ANT TR [c] **1:12** αλλα ¦ αλλ ECM NA[28] PCK [d] **1:12** ελθειν 87.1% ¦ γενεσθαι CT 11.4% [e] **1:12** ημων ¦ υμων ECM* SBL WH [f] **1:12** η πεπληρωμενη ¦ πεπληρωμενη η NA[27] SBL WH [g] **1:13** αμην 89% ¦ --- CT 8.8%

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ

1 Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.
2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν,
καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. 3 Ἐχάρην γὰρ λίαν, ἐρχομένων ἀδελ-
φῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπα-
τεῖς. 4 Μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω [a]χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν
[b]ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ [c]εἰς
τοὺς ξένους, 6 οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὓς
καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ Θεοῦ. 7 Ὑπὲρ γὰρ τοῦ [d]ὀνόματος
[e]ἐξῆλθον μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν [f]ἐθνῶν. 8 Ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν
[g]ἀπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ.

9 [h]Ἔγραψα τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ᾽ ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς
οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. 10 Διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα
ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τού-
τοις, οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοὺς βουλομένους κω-
λύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. Ὁ ἀγαθοποιῶν
ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν· [i]ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακε τὸν Θεόν. 12 Δημητρίῳ
μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ [j]ὑπ᾽ αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ
μαρτυροῦμεν, καὶ [k]οἴδατε ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστι.

---

[a] **1:4** χαραν ¦ χαριν WH [b] **1:4** αληθεια ¦ τη αληθεια NA[27] SBL TH WH [c] **1:5** εις τους 89.8% ¦ τουτο CT 7.6% [d] **1:7** ονοματος ¦ ονοματος αυτου SCR [e] **1:7** εξηλθον ¦ εξηλθαν WH [f] **1:7** εθνων 88% ¦ εθνικων ANT CT 12% [g] **1:8** απολαμβανειν 91.4% ¦ υπολαμβανειν CT 7.6% [h] **1:9** εγραψα ¦ εγραψα τι CT [i] **1:11** ο ¦ ο δε PCK TR [j] **1:12** υπ ¦ υπο CT [k] **1:12** οιδατε 61.2% ¦ οιδαμεν PCK 23.2% ¦ οιδας CT 15%

[13] Πολλὰ εἶχον [a]γράφειν, ἀλλ᾽ οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου
σοι [b]γράψαι· [14] ἐλπίζω δὲ εὐθέως [c]ἰδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸς στόμα λα-
λήσομεν.

Εἰρήνη σοι. Ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι. Ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ᾽ ὄνομα.

---

[a] **1:13** γραφειν ¦ γραψαι σοι CT [b] **1:13** γραψαι ¦ γραφειν CT [c] **1:14** ιδειν σε 95% ¦ σε ιδειν CT 4.8%

ΙΟΥΔΑ

1 Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ
πατρὶ [a]ἡγιασμένοις, καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις, κλητοῖς·
2 ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.
3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ
τῆς [b]κοινῆς σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν
ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει.
4 [c]Παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς
τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν [d]χάριν μετατιθέντες εἰς
ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον δεσπότην [e]Θεὸν καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν
Χριστὸν ἀρνούμενοι.
5 Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας [f]ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο, ὅτι ὁ
Κύριος, λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαν-
τας ἀπώλεσεν. 6 Ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχήν,
[g]ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας
δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν. 7 Ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα, καὶ
αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον [h]τούτοις τρόπον ἐκπορνεύσασαι, καὶ
ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται δεῖγμα, πυρὸς αἰωνίου
δίκην ὑπέχουσαι.
8 Ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσι,
κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. 9 Ὁ δὲ Μιχαὴλ

---

[a] **1:1** ηγιασμενοις [90.2%] ¦ ηγαπημενοις CT [8.9%] [b] **1:3** κοινης 83.7% ¦ κοινης ημων CT 11.1% [c] **1:4** παρεισεδυσαν [98.2%] ¦ παρεισεδυησαν WH [0.4%] [d] **1:4** χαριν [99.3%] ¦ χαριτα CT [0.7%] [e] **1:4** θεον 78.7% ¦ --- ANT CT 12.9% [f] **1:5** υμας απαξ τουτο οτι ο κυριος 69.4% ¦ υμας απαξ παντα οτι ιησους ECM NA[28] SBL 0.2% ¦ απαξ παντα οτι ιησους TH 0.2% ¦ υμας παντα οτι ο κυριος απαξ NA[27] 0% ¦ απαξ παντα οτι κυριος WH 0% [g] **1:6** αλλα ¦ αλλ ECM NA[28] PCK [h] **1:7** τουτοις τροπον [84.1%] ¦ τροπον τουτοις CT [8.4%]

ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ [a]Μωϋσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, [b]ἀλλ’ εἶπεν, Ἐπιτιμήσαι σοι Κύριος. 10 Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασι βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῷα, ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται. 11 Οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κόρε ἀπώλοντο. 12 Οὗτοί εἰσιν [c]ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, [d]συνευωχούμενοι, ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων [e]παραφερόμεναι· δένδρα φθινοπωρινά, ἄκαρπα, δὶς ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα· 13 κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας· ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς [f]αἰῶνα τετήρηται.

14 [g]Προεφήτευσε δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνώχ, λέγων, Ἰδού, ἦλθε Κύριος ἐν [h]ἁγίαις μυριάσιν αὐτοῦ, 15 ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ [i]ἐλέγξαι [j]πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ’ αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. 16 Οὗτοί εἰσι γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας [k]αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα [l]ὠφελείας χάριν.

17 Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν [m]ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· 18 ὅτι ἔλεγον ὑμῖν [n]ὅτι [o]ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. 19 Οὗτοί εἰσιν οἱ [p]ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. 20 Ὑμεῖς δέ,

---

[a]**1:9** μωυσεως [36.4%] ¦ μωσεως ANT BYZ HF PCK TR [60.1%] [b]**1:9** αλλ ¦ αλλα NA[27] SBL TH WH [c]**1:12** εν [85.7%] ¦ οι εν CT [14.1%] [d]**1:12** συνευωχουμενοι [83.6%] ¦ συνευωχουμενοι υμιν SCR [16.4%] [e]**1:12** παραφερομεναι [87.4%] ¦ περιφερομεναι TR [4.7%] [f]**1:13** αιωνα [54.6%] ¦ τον αιωνα ANT TR [37%] [g]**1:14** προεφητευσε [97.4%] ¦ επροφητευσε WH [0.4%] [h]**1:14** αγιαις μυριασιν [88.4%] ¦ μυριασιν αγιαις TR [5.1%] [i]**1:15** ελεγξαι [88%] ¦ εξελεγξαι TR [10.2%] [j]**1:15** παντας τους ασεβεις αυτων 79.5% ¦ παντας τους ασεβεις SBL TH WH 15.8% ¦ πασαν ψυχην ECM NA 0.6% [k]**1:16** αυτων [48.3%] ¦ εαυτων BYZ ECM NA PCK [47.2%] [l]**1:16** ωφελειας ¦ ωφελιας WH [m]**1:17** ρηματων των προειρημενων [90.8%] ¦ προειρημενων ρηματων ECM* [7%] [n]**1:18** οτι [98.5%] ¦ --- ECM† NA[28] SBL WH [1.5%] [o]**1:18** εν εσχατω χρονω 77.8% ¦ επ εσχατου του χρονου NA[27] 5.3% ¦ επ εσχατου χρονου ECM NA[28] SBL TH WH 1.4% [p]**1:19** αποδιοριζοντες [77.5%] ¦ αποδιοριζοντες εαυτους SCR [20.8%]

ἀγαπητοί, [a]τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτούς, ἐν
Πνεύματι Ἁγίῳ προσευχόμενοι, 21 ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσατε,
προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν
αἰώνιον. 22 Καὶ οὓς μὲν [b]ἐλεεῖτε διακρινόμενοι· 23 [c]οὓς δὲ ἐν φόβῳ
σῴζετε, ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς
ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι [d]αὐτοὺς ἀπταίστους, καὶ στῆσαι κατε-
νώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει, 25 μόνῳ [e]σοφῷ Θεῷ
σωτῆρι [f]ἡμῶν, δόξα [g]καὶ μεγαλωσύνη, κράτος καὶ ἐξουσία, [h]καὶ νῦν
καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

[a] **1:20** τη αγιωτατη υμων πιστει εποικοδομουντες εαυτους [78%] ¦ εποικοδομουντες εαυτους τη αγιωτατη υμων πιστει CT [9.5%] [b] **1:22** ελεειτε διακρινομενοι [88%] ¦ ελεγχετε διακρινομενους TH [6.9%] ¦ ελεατε διακρινομενους ECM NA SBL WH [2.1%] [c] **1:23** ους δε εν φοβω σωζετε εκ πυρος αρπαζοντες 66.9% ¦ ους δε εν φοβω σωζετε εκ του πυρος αρπαζοντες ANT TR 8% ¦ ους δε σωζετε εκ πυρος αρπαζοντες ους δε ελεατε εν φοβω ECM NA SBL TH 5% ¦ σωζετε εκ πυρος αρπαζοντες ους δε ελεατε εν φοβω WH 0.2% [d] **1:24** αυτους 63% ¦ υμας CT SCR 21.9% [e] **1:25** σοφω 82.3% ¦ --- CT 7.4% [f] **1:25** ημων 77.9% ¦ ημων δια ιησου χριστου του κυριου ημων CT 21.1% [g] **1:25** και [86.4%] ¦ --- CT [11.2%] [h] **1:25** και 78.4% ¦ προ παντος του αιωνος και CT 13.2%

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

1 Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς δεῖξαι τοῖς
δούλοις αὐτοῦ, ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας
διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ [a]Ἰωάννῃ, 2 ὃς ἐμαρτύρησε
τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, [b]ὅσα [c]εἶδε.
3 Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφη-
τείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.
4 [d]Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ
εἰρήνη ἀπὸ [e]Θεοῦ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ
πνευμάτων [f]ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ· 5 καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ
μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος [g]τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασι-
λέων τῆς γῆς.
Τῷ [h]ἀγαπῶντι ἡμᾶς, καὶ [i]λούσαντι ἡμᾶς [j]ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν
ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ· 6 καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς [k]βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ
πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας [l]τῶν αἰώνων.
Ἀμήν. 7 Ἰδού, ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλ-
μός, καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν· καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ
φυλαὶ τῆς γῆς. Ναί, ἀμήν.
8 Ἐγώ εἰμι τὸ [m]Ἄλφα καὶ τὸ [n]Ὦ, λέγει [o]Κύριος ὁ Θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ
ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

---

[a] **1:1** ιωαννη ¦ ιωανει WH [b] **1:2** οσα ¦ οσα τε TR [c] **1:2** ειδε ¦ ειδε και ατινα εισι και ατινα χρη γενεσθαι μετα ταυτα BYZ ¦ ειδε και ατινα εισι και α χρη γενεσθαι μετα ταυτα PCK [d] **1:4** ιωαννης ¦ ιωανης WH [e] **1:4** θεου 51.5% ¦ του TR 8.4% ¦ --- **Αν** BYZ CT PCK 37.4% [f] **1:4** α ¦ α εστιν BYZ PCK TR [g] **1:5** των ¦ εκ των PCK TR [h] **1:5** αγαπωντι ¦ αγαπησαντι **Αν** BYZ PCK TR [i] **1:5** λουσαντι ¦ λυσαντι **Αν** CT [j] **1:5** απο ¦ εκ **Αν** CT [k] **1:6** βασιλειαν ¦ βασιλεις και **Αν** TR [l] **1:6** των αιωνων 82.5% ¦ --- WH 15.2% [m] **1:8** αλφα ¦ Α ANT TR [n] **1:8** Ω 63.7% ¦ Ω αρχη και τελος TR 22.5% [o] **1:8** κυριος ο θεος ¦ ο κυριος TR

9 Ἐγὼ [a]Ἰωάννης, ὁ [b]ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ [c]κοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ
[d]βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ [e]ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ
καλουμένῃ Πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ [f]διὰ τὴν μαρτυρίαν
Ἰησοῦ [g]Χριστοῦ. 10 Ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ· καὶ
ἤκουσα [h]φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος, 11 [i]λεγούσης, Ὃ
βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμψον ταῖς [j]ἑπτὰ [k]ἐκκλησίαις, εἰς
Ἔφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ εἰς Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτειρα, καὶ
εἰς Σάρδεις, καὶ εἰς [l]Φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς [m]Λαοδίκειαν.

12 Καὶ [n]ἐκεῖ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις [o]ἐλάλει μετ᾽ ἐμοῦ.
Καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, 13 καὶ ἐν μέσῳ τῶν [p]ἑπτὰ
λυχνιῶν ὅμοιον [q]υἱῷ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη, καὶ περιεζωσμέ-
νον πρὸς τοῖς [r]μαστοῖς ζώνην [s]χρυσῆν. 14 Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ
τρίχες λευκαὶ [t]ὡς ἔριον λευκόν, ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς
φλὸξ πυρός· 15 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ
[u]πεπυρωμένοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν. 16 Καὶ ἔχων
ἐν τῇ δεξιᾷ [v]αὐτοῦ χειρὶ ἀστέρας ἑπτά· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ
ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ, ὡς ὁ ἥλιος
φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.

17 Καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός·
καὶ [w]ἔθηκε τὴν δεξιὰν [x]αὐτοῦ ἐπ᾽ ἐμέ, [y]λέγων, Μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι
ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, 18 καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδού,
ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, [z]ἀμήν· καὶ ἔχω τὰς [aa]κλεῖς τοῦ
[ab]Θανάτου καὶ τοῦ ᾍδου. 19 Γράψον [ac]οὖν ἃ εἶδες, καὶ ἅ εἰσι, καὶ ἃ

---

[a] **1:9** ιωαννης ¦ ιωανης WH [b] **1:9** αδελφος ¦ και αδελφος TR [c] **1:9** κοινωνος ¦ συγκοινωνος **Aν** ANT BYZ NA SBL TR ¦ συνκοινωνος TH WH [d] **1:9** βασιλεια ¦ εν τη βασιλεια TR [e] **1:9** εν χριστω ιησου 66.1% ¦ ιησου χριστου **Aν** TR 25.7% ¦ εν ιησου CT 3.9% ¦ εν ιησου χριστω ANT 0.4% [f] **1:9** δια 73.6% ¦ --- CT 26% [g] **1:9** χριστου ¦ --- CT [h] **1:10** φωνην οπισω μου ¦ οπισω μου φωνην **Aν** CT TR [i] **1:11** λεγουσης ¦ λεγουσης εγω ειμι το Α και το Ω ο πρωτος και ο εσχατος και TR [j] **1:11** επτα ¦ --- ST [k] **1:11** εκκλησιαις ¦ εκκλησιαις ταις εν ασια TR [l] **1:11** φιλαδελφειαν ¦ φιλαδελφιαν TH WH [m] **1:11** λαοδικειαν ¦ λαοδικιαν TH WH [n] **1:12** εκει ¦ --- **Aν** BYZ CT TR [o] **1:12** ελαλει ¦ ελαλησε TR [p] **1:13** επτα 73.5% ¦ --- NA SBL WH 25.3% [q] **1:13** υιω ¦ υιον BYZ HF NA SBL WH [r] **1:13** μαστοις ¦ μαζοις PCK [s] **1:13** χρυσην ¦ χρυσαν CT [t] **1:14** ως ¦ ωσει BYZ PCK TR ¦ και ως HF [u] **1:15** πεπυρωμενοι 82.8% ¦ πεπυρωμενης CT 1.1% [v] **1:16** αυτου χειρι 45% ¦ χειρι αυτου ANT BYZ CT PCK 37.7% [w] **1:17** εθηκε ¦ επεθηκε **Aν** BYZ PCK TR [x] **1:17** αυτου 55.2% ¦ αυτου χειρα **Aν** ANT BYZ PCK TR 41.8% [y] **1:17** λεγων ¦ λεγων μοι TR [z] **1:18** αμην 79.2% ¦ --- ANT CT 18.1% [aa] **1:18** κλεις ¦ κλειδας **K** BYZ HF [ab] **1:18** θανατου και του αδου ¦ αδου και του θανατου **Aν** TR [ac] **1:19** ουν ¦ --- TR

μέλλει [a]γίνεσθαι μετὰ ταῦτα· 20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων [b]ὧν
εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς. Οἱ ἑπτὰ
ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσι· καὶ αἱ [c]λυχνίαι αἱ ἑπτὰ [d]ἑπτὰ
ἐκκλησίαι εἰσί.

2 Τῷ ἀγγέλῳ [e]τῆς [f]ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ κρα-
τῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ
τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν [g]χρυσῶν· 2 Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον
[h]σου, καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς, καὶ
[i]ἐπείρασας τοὺς [j]λέγοντας ἑαυτοὺς [k]ἀποστόλους εἶναι καὶ οὐκ εἰσί,
καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς, 3 καὶ [l]ὑπομονὴν ἔχεις καὶ ἐβάστασας [m]διὰ
τὸ ὄνομά μου [n]καὶ οὐκ ἐκοπίασας. 4 [o]Ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγά-
πην σου τὴν πρώτην [p]ἀφῆκας. 5 Μνημόνευε οὖν πόθεν [q]πέπτωκας, καὶ
μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι [r]ταχύ,
καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς.
6 Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ.
7 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Τῷ νικῶντι
δώσω [s]αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν [t]τῷ παραδείσῳ
τοῦ Θεοῦ [u]μου.
8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ [v]τῆς [w]ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει
ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, [x]ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν· 9 Οἶδά σου
[y]τὰ ἔργα καὶ τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, [z]ἀλλὰ πλούσιος εἶ· καὶ τὴν
βλασφημίαν [aa]ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς, καὶ οὐκ εἰσίν,
ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ. 10 [ab]Μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις [ac]παθεῖν·

[a]**1:19** γινεσθαι ¦ γενεσθαι NA PCK TH [b]**1:20** ων ¦ ους CT [c]**1:20** λυχνιαι αι επτα ¦ επτα λυχνιαι BYZ PCK TR [d]**1:20** επτα ¦ ας ειδες επτα **Aν** BYZ PCK TR [e]**2:1** της ¦ τω WH [f]**2:1** εν εφεσω ¦ εφεσινης TR [g]**2:1** χρυσων ¦ χρυσεων TH [h]**2:2** σου 68.5% ¦ --- CT PCK 30% [i]**2:2** επειρασας ¦ επειρασω TR [j]**2:2** λεγοντας εαυτους ¦ φασκοντας TR [k]**2:2** αποστολους ειναι 84.8% ¦ ειναι αποστολους TR 5.8% ¦ αποστολους CT 4.7% [l]**2:3** υπομονην εχεις και εβαστασας ¦ εβαστασας και υπομονην εχεις BYZ PCK TR [m]**2:3** δια ¦ και δια TR [n]**2:3** και ουκ εκοπιασας 68.1% ¦ και ου κεκοπιακας ANT 7.8% ¦ κεκοπιακας και ου κεκμηκας TR 3.9% ¦ και ου κεκοπιακες CT 1.2% [o]**2:4** αλλα ¦ αλλ **Aν** BYZ NA[28] TR [p]**2:4** αφηκας ¦ αφηκες CT [q]**2:5** πεπτωκας ¦ εκπεπτωκας **Aν** BYZ PCK TR ¦ πεπτωκες WH [r]**2:5** ταχυ 91.8% ¦ ταχει ST 2.7% ¦ --- CT 5.1% [s]**2:7** αυτω ¦ --- PCK [t]**2:7** τω παραδεισω ¦ μεσω του παραδεισου **Aν** BYZ PCK TR [u]**2:7** μου ¦ --- **Aν** CT TR [v]**2:8** της ¦ τω WH [w]**2:8** εν σμυρνη εκκλησιας ¦ εκκλησιας σμυρναιων TR [x]**2:8** ος ¦ --- **K** [y]**2:9** τα εργα και 94.1% ¦ --- CT 4.3% [z]**2:9** αλλα πλουσιος ¦ πλουσιος δε TR [aa]**2:9** εκ 52.9% ¦ --- BYZ PCK TR 42.7% [ab]**2:10** μηδεν ¦ μη WH [ac]**2:10** παθειν ¦ πασχειν **Aν** BYZ CT PCK TR

ἰδοὺ [a]δή, μέλλει [b]βαλεῖν [c]ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακήν, ἵνα πει-
ρασθῆτε· καὶ [d]ἕξετε θλίψιν [e]ἡμερῶν δέκα. Γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου,
καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. 11 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ
πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου
τοῦ δευτέρου.
12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ
ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν· 13 Οἶδα [f]τὰ ἔργα σου καὶ
ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου,
καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου [g]ἐν ταῖς ἡμέραις [h]ἐν αἷς Ἀντίπας ὁ μάρ-
τυς μου, ὁ [i]πιστός, ὃς ἀπεκτάνθη παρ’ ὑμῖν, ὅπου [j]ὁ Σατανᾶς κατοικεῖ.
14 [k]Ἀλλ’ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν
Βαλαάμ, ὃς [l]ἐδίδαξε [m]τὸν Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν
Ἰσραήλ, [n]καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. 15 Οὕτως ἔχεις καὶ
σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν [o]τῶν Νικολαϊτῶν [p]ὁμοίως. 16 Μετανόησον
[q]οὖν· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχύ, καὶ πολεμήσω μετ’ αὐτῶν ἐν τῇ ῥομ-
φαίᾳ τοῦ στόματός μου. 17 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει
ταῖς ἐκκλησίαις. Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ [r]τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμέ-
νου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκήν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν
γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς [s]οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.
18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ [t]τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέ-
γει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός,
καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ· 19 Οἶδά σου τὰ ἔργα, καὶ τὴν
ἀγάπην καὶ τὴν [u]πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ
ἔργα σου, [v]τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. 20 [w]Ἀλλ’ ἔχω κατὰ σοῦ [x]ὅτι

[a]**2:10** δη ¦ --- **Aν** BYZ CT TR [b]**2:10** βαλειν ¦ βαλλειν CT [c]**2:10** ο διαβολος εξ υμων ¦ εξ υμων ο διαβολος TR [d]**2:10** εξετε ¦ εχητε WH [e]**2:10** ημερων ¦ ημερας **K** ANT BYZ HF [f]**2:13** τα εργα σου και 87% ¦ --- CT 5.5% [g]**2:13** εν 91.8% ¦ και εν ANT CT TR 8.2% [h]**2:13** εν αις 47.3% ¦ αις **K** ANT BYZ HF 43.4% ¦ --- CT 2.7% [i]**2:13** πιστος 85.5% ¦ πιστος μου NA SBL WH 2.7% [j]**2:13** ο σατανας κατοικει ¦ κατοικει ο σατανας TR [k]**2:14** αλλ ¦ αλλα **K** ANT BYZ HF SBL WH [l]**2:14** εδιδαξε ¦ εδιδασκε(ν) **Aν** CT TR [m]**2:14** τον ¦ εν τω ST ¦ τω CT [n]**2:14** και ¦ --- **Aν** BYZ CT PCK TR [o]**2:15** των ¦ --- **K** BYZ HF SBL WH [p]**2:15** ομοιως ¦ ο μισω TR [q]**2:16** ουν ¦ --- **Aν** BYZ PCK TH TR [r]**2:17** του ¦ φαγειν απο του **Aν** BYZ PCK TR [s]**2:17** οιδεν ¦ εγνω TR [t]**2:18** της ¦ τω WH [u]**2:19** πιστιν και την διακονιαν ¦ διακονιαν και την πιστιν TR [v]**2:19** τα ¦ και τα TR [w]**2:20** αλλ ¦ αλλα **K** ANT BYZ HF NA[27] SBL WH [x]**2:20** οτι ¦ ολιγα οτι ANT TR

[a]ἀφεῖς τὴν γυναῖκά [b]σου [c]Ἰεζάβελ, [d]ἣ λέγει ἑαυτὴν προφῆτιν, καὶ διδά-
σκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους πορνεῦσαι καὶ [e]φαγεῖν εἰδωλόθυτα.
21 Καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, [f]καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ
τῆς πορνείας αὐτῆς. 22 Ἰδού, [g]βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύ-
οντας μετʼ αὐτῆς εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ [h]μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔρ-
γων [i]αὐτῆς. 23 Καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ· καὶ γνώσονται
πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ [j]ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας· καὶ
δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. 24 Ὑμῖν δὲ λέγω, [k]τοῖς λοιποῖς
τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν ταύτην, [l]οἵτινες οὐκ
ἔγνωσαν τὰ [m]βαθέα τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, οὐ [n]βάλλω ἐφʼ ὑμᾶς
ἄλλο βάρος. 25 Πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε, ἄχρις οὗ [o]ἂν ἥξω. 26 Καὶ ὁ
νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν
ἐπὶ τῶν ἐθνῶν· 27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· ὡς τὰ σκεύη
τὰ κεραμικά, [p]συντριβήσεται· ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου·
28 καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν. 29 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί
τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

3 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ
ἔχων τὰ [q]ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας· Οἶδά
σου τὰ ἔργα, ὅτι [r]ὄνομα ἔχεις [s]ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ. 2 Γίνου γρηγο-
ρῶν, καὶ [t]στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ [u]ἔμελλες ἀποβάλλειν· οὐ γὰρ εὕρηκά
σου [v]τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ [w]μου. 3 Μνημόνευε οὖν
πῶς εἴληφας [x]καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει, καὶ μετανόησον. Ἐὰν οὖν μὴ
γρηγορήσῃς, ἥξω [y]ἐπὶ σὲ ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ [z]γνῷς ποίαν ὥραν

---

[a]**2:20** αφεις … και διδασκει και πλανα τους ¦ εας … διδασκειν και πλανασθαι TR [b]**2:20** σου 70% ¦ --- CT TR 27.2% [c]**2:20** ιεζαβελ ¦ ιεζαβηλ TR [d]**2:20** η λεγει 71.3% ¦ την λεγουσαν TR 23.1% ¦ η λεγουσα CT 2.4% [e]**2:20** φαγειν ειδωλοθυτα ¦ ειδωλοθυτα φαγειν TR [f]**2:21** και ου θελει μετανοησαι εκ της πορνειας αυτης ¦ εκ της πορνειας αυτης και ου μετενοησεν TR [g]**2:22** βαλλω ¦ εγω βαλλω TR [h]**2:22** μετανοησωσιν ¦ μετανοησουσιν WH [i]**2:22** αυτης ¦ αυτων TR [j]**2:23** ερευνων ¦ εραυνων CT [k]**2:24** τοις ¦ και TR [l]**2:24** οιτινες ¦ και οιτινες TR [m]**2:24** βαθεα ¦ βαθη **Av** TR [n]**2:24** βαλλω 68.6% ¦ βαλω PCK TR 27.9% [o]**2:25** αν ηξω ¦ ανοιξω **K** [p]**2:27** συντριβησεται 78.6% ¦ συντριβεται CT TR 17.1% [q]**3:1** επτα ¦ --- ST [r]**3:1** ονομα ¦ το ονομα TR [s]**3:1** οτι ¦ και **K** BYZ HF [t]**3:2** στηρισον ¦ τηρησον BYZ HF ¦ στηριξον BYZ TR [u]**3:2** εμελλες αποβαλλειν ¦ ημελλες αποβαλλειν BYZ ¦ εμελλον αποθανειν BYZ CT ¦ εμελλες αποβαλειν PCK ¦ μελλει αποθανειν TR ¦ εμελλον αποθνησκειν ANT [v]**3:2** τα ¦ --- WH [w]**3:2** μου ¦ --- TR [x]**3:3** και ηκουσας και τηρει ¦ --- **K** BYZ [y]**3:3** επι σε ¦ --- CT [z]**3:3** γνως ¦ γνωση **K** ANT BYZ HF

ἥξω ἐπὶ σέ. 4 [a]Ἀλλ’ ὀλίγα ἔχεις ὀνόματα [b]ἐν Σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυναν
τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ περιπατήσουσι μετ’ ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί
εἰσιν. 5 Ὁ νικῶν, [c]οὗτος περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ
ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ [d]ὁμολογήσω
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων
αὐτοῦ. 6 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν [e]Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέ-
γει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν [f]κλεῖν [g]τοῦ [h]Δαυίδ, ὁ ἀνοίγων καὶ
οὐδεὶς [i]κλείσει αὐτήν, εἰ μὴ ὁ ἀνοίγων· καὶ οὐδεὶς [j]ἀνοίξει. 8 Οἶδά σου
τὰ ἔργα· ἰδού, δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν [k]ἀνεῳγμένην, [l]ἣν οὐδεὶς
δύναται κλεῖσαι αὐτήν, ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν
λόγον, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 Ἰδού, [m]δίδωμι ἐκ τῆς συναγω-
γῆς τοῦ Σατανᾶ, τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσίν,
ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδού, ποιήσω αὐτοὺς ἵνα [n]ἥξωσι καὶ [o]προσκυνήσωσιν
ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι [p]ἠγάπησά σε. 10 Ὅτι ἐτήρησας
τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρα-
σμοῦ, τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς
κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. 11 [q]Ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς
λάβῃ τὸν στέφανόν σου. 12 Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν τῷ ναῷ
τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ’ αὐτὸν τὸ ὄνομα
τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου, τῆς καινῆς
Ἱερουσαλήμ, [r]ἣ καταβαίνει [s]ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ
ὄνομά [t]μου τὸ καινόν. 13 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς
ἐκκλησίαις.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς [u]ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει
ὁ Ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ [v]ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ

[a]**3:4** αλλ ολιγα εχεις ¦ εχεις ολιγα TR ¦ αλλα εχεις ολιγα ANT NA[27] SBL TH WH ¦ αλλ εχεις ολιγα NA[28] [b]**3:4** εν ¦ και εν TR [c]**3:5** ουτος ¦ ουτω ANT CT PCK [d]**3:5** ομολογησω ¦ εξομολογησομαι TR [e]**3:7** φιλαδελφεια ¦ φιλαδελφια TH WH [f]**3:7** κλειν ¦ κλειδα **Av** TR [g]**3:7** του ¦ --- CT [h]**3:7** δαυιδ ¦ ΔΑΔ **Av** **K** BYZ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ WH [i]**3:7** κλεισει αυτην ει μη ο ανοιγων ¦ κλεισει και κλειων ANT BYZ CT ¦ κλειει και κλειει TR [j]**3:7** ανοιξει ¦ ανοιγει CT TR [k]**3:8** ανεωγμενην ¦ ηνεωγμενην NA SBL WH [l]**3:8** ην ¦ και TR [m]**3:9** διδωμι ¦ διδω CT [n]**3:9** ηξωσι ¦ ηξουσι ANT CT PCK [o]**3:9** προσκυνησωσιν ¦ προσκυνησουσιν ANT CT [p]**3:9** ηγαπησα ¦ εγω ηγαπησα **Av** ANT BYZ CT TR [q]**3:11** ερχομαι ¦ ιδου ερχομαι TR [r]**3:12** ἣ καταβαίνει ¦ ἡ καταβαίνουσα **Av** CT ST [s]**3:12** εκ ¦ απο **K** BYZ HF [t]**3:12** μου ¦ --- **K** BYZ [u]**3:14** εν λαοδικεια εκκλησιας ¦ εκκλησιας λαοδικεων TR ¦ εν λαοδικια εκκλησιας TH WH [v]**3:14** αληθινος ¦ ο αληθινος WH

Θεοῦ· 15 Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός· ὄφελον
ψυχρὸς [a]ἦς ἢ ζεστός. 16 Οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ [b]οὐ ζεστὸς οὔτε
ψυχρός, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. 17 Ὅτι [c]λέγεις, Πλού-
σιός εἰμι, καὶ πεπλούτηκα, καὶ [d]οὐδενὸς χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας
ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ [e]ὁ [f]ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ
γυμνός· 18 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι [g]χρυσίον παρ’ ἐμοῦ πεπυρωμέ-
νον ἐκ πυρός, ἵνα πλουτήσῃς, καὶ ἱμάτια λευκά, ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ
φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου· καὶ [h]κολλύριον [i]ἵνα ἐγχρίσῃ
τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέπῃς. 19 Ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ
παιδεύω· [j]ζήλωσον οὖν καὶ μετανόησον. 20 Ἰδού, ἕστηκα ἐπὶ τὴν θύ-
ραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν,
[k]καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτόν, καὶ δειπνήσω μετ’ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ’
ἐμοῦ. 21 Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ’ ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς
κἀγὼ ἐνίκησα, καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ.
22 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

4 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδού, θύρα [l]ἀνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ’ ἐμοῦ,
[m]λέγων, Ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. 2 [n]Καὶ εὐ-
θέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδού, θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
ἐπὶ [o]τὸν θρόνον καθήμενος, 3 [p]ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ [q]σαρδίῳ·
καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου [r]ὁμοίως [s]ὅρασις σμαραγδίνων. 4 [t]Καὶ
κυκλόθεν τοῦ θρόνου [u]θρόνοι [v]εἴκοσι τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους
[w]τοὺς [x]εἴκοσι τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους

---

[a]**3:15** ης ¦ ειης TR [b]**3:16** ου ζεστος ουτε ψυχρος ¦ ουτε ζεστος ουτε ψυχρος **Αν** ANT CT ¦ ουτε ψυχρος ουτε ζεστος TR [c]**3:17** λεγεις ¦ λεγεις οτι ANT CT TR [d]**3:17** ουδενος ¦ ουδεν CT [e]**3:17** ο ¦ --- **Αν** CT TR [f]**3:17** ελεεινος ¦ ελεινος WH [g]**3:18** χρυσιον παρ εμου ¦ παρ εμου χρυσιον **Αν** ANT CT TR [h]**3:18** κολλυριον ¦ κολλουριον BYZ NA PCK SBL TR WH [i]**3:18** ινα εγχριση ¦ εγχρισον BYZ TR ¦ εγχρισον επι PCK ¦ εγχρισαι CT [j]**3:19** ζηλωσον ¦ ζηλευε **Κ** ANT BYZ CT HF [k]**3:20** και ¦ --- **Αν** TR WH [l]**4:1** ανεωγμενη ¦ ηνεωγμενη CT TR [m]**4:1** λεγων ¦ λεγουσα **Αν** BYZ PCK TR [n]**4:2** και ¦ --- **Κ** BYZ CT HF [o]**4:2** τον θρονον ¦ του θρονου **Αν** BYZ PCK TR [p]**4:3** ομοιος 79.2% ¦ και ο καθημενος ομοιος CT 15.1% ¦ και ο καθημενος ην ομοιος TR 2.7% [q]**4:3** σαρδιω ¦ σαρδινω TR [r]**4:3** ομοιως ¦ ομοια BYZ PCK SCR ¦ ομοιος **Αν** BYZ CT ST [s]**4:3** ορασις σμαραγδινων ¦ ορασει σμαραγδινω **Αν** BYZ CT PCK TR [t]**4:4** και ¦ --- **Κ** HF [u]**4:4** θρονοι 90.2% ¦ θρονους NA TH 7.9% [v]**4:4** εικοσι τεσσαρες ¦ κδ´ BYZ ¦ εικοσι και τεσσαρες TR [w]**4:4** τους ¦ ειδον τους PCK TR ¦ --- CT [x]**4:4** εικοσι τεσσαρας ¦ κδ´ BYZ ¦ εικοσι και τεσσαρας TR

[a]ἐν ἱματίοις λευκοῖς, [b]καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς.
[5] Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ [c]φωναὶ καὶ βρονταί.
Καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου [d]αὐτοῦ, [e]αἵ
εἰσιν ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ· [6] καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου [f]ὡς θάλασσα
ὑαλίνη, ὁμοία [g]κρυστάλλῳ.

Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου [h]τέσσαρα ζῷα
γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. [7] Καὶ τὸ ζῷον τὸ πρῶτον
ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῷον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον
ζῷον [i]ἔχον [j]πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον [k]ζῷον ὅμοιον ἀετῷ
[l]πετομένῳ. [8] Καὶ [m]τὰ [n]τέσσαρα ζῷα, ἓν καθʼ [o]ἓν [p]ἔχον ἀνὰ πτέρυγας
ἓξ κυκλόθεν, καὶ ἔσωθεν [q]γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ
ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτός, [r]λέγοντες,

[s]Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος.

[9] Καὶ ὅταν [t]δῶσι τὰ ζῷα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ
ἐπὶ [u]τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, [10] πεσοῦνται
οἱ [v]εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρό-
νου, καὶ [w]προσκυνήσουσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ
[x]βαλοῦσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες,

11 Ἄξιος εἶ, [y]ὁ Κύριος καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἅγιος,
λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν·

---

[a]**4:4** εν ¦ --- WH [b]**4:4** και ¦ και εσχον TR [c]**4:5** φωναι και βρονται ¦ βρονται και φωναι TR [d]**4:5** αυτου ¦ --- ANT CT TR [e]**4:5** αι εισιν ¦ αι εισι τα ANT TR ¦ α εισι τα CT [f]**4:6** ως ¦ --- TR [g]**4:6** κρυσταλλω ¦ κρυσταλω PCK [h]**4:6** τεσσαρα ¦ τεσσερα WH [i]**4:7** εχον ¦ εχων CT [j]**4:7** προσωπον ανθρωπου 44.9% ¦ το προσωπον ως ανθρωπος **Aν** BYZ PCK TR 38.3% ¦ το προσωπον ως ανθρωπου ANT CT 1.6% [k]**4:7** ζωον 54.1% ¦ --- **K** BYZ HF 43.1% [l]**4:7** πετομενω ¦ πετωμενω TR [m]**4:8** τα 56.3% ¦ --- BYZ TR 43.8% [n]**4:8** τεσσαρα ¦ τεσσερα WH [o]**4:8** εν ¦ εν αυτων ANT BYZ CT PCK ¦ εαυτο TR [p]**4:8** εχον 55.5% ¦ εχων CT 22.3% ¦ ειχον TR 4.2% [q]**4:8** γεμουσιν ¦ γεμοντα TR [r]**4:8** λεγοντες ¦ λεγοντα PCK TR [s]**4:8** αγιος (3 times) ¦ αγιος (9 times) BYZ HF PCK [t]**4:9** δωσι 55.6% ¦ δωσουσι CT TR 18.7% [u]**4:9** του θρονου ¦ τω θρονω NA SBL TH [v]**4:10** εικοσι τεσσαρες ¦ κδ΄ BYZ ¦ εικοσι και τεσσαρες TR [w]**4:10** προσκυνησουσι ¦ προσκυνουσι TR [x]**4:10** βαλουσι ¦ βαλλουσι TR [y]**4:11** ο κυριος και ο θεος ημων ο αγιος ¦ κυριε TR ¦ ο κυριος και θεος ημων ANT ¦ ο κυριος και ο θεος ημων CT ¦ κυριε ο θεος ημων **Aν**

ὅτι σὺ ἔκτισας [a]πάντα,
καὶ διὰ τὸ θέλημά σου [b]ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

5 Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον
γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ [c]ἔξωθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν
ἑπτά. 2 Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα [d]ἐν φωνῇ μεγάλῃ, Τίς
[e]ἄξιός ἐστιν ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ; 3 Καὶ
οὐδεὶς [f]ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ [g]ἄνω, [h]οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς, [i]οὔτε ὑποκάτω
τῆς γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, [j]οὔτε βλέπειν αὐτό. 4 Καὶ [k]ἐγὼ ἔκλαιον
[l]πολύ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη [m]ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό.
5 Καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι, Μὴ κλαῖε· ἰδού, ἐνίκησεν ὁ
λέων [n]ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα [o]Δαυίδ, [p]ὁ ἀνοίγων τὸ βιβλίον
[q]καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ.

6 Καὶ [r]εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζῴων, καὶ ἐν
μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων, ἀρνίον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, [s]ἔχον κέ-
ρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά, [t]ἅ εἰσι τὰ ἑπτὰ [u]πνεύματα τοῦ Θεοῦ
[v]ἀποστελλόμενα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. 7 Καὶ ἦλθε, καὶ [w]εἴληφεν ἐκ τῆς
δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. 8 Καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ
[x]τέσσαρα ζῷα καὶ οἱ [y]εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι [z]ἔπεσον ἐνώπιον
τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος [aa]κιθάραν, καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας
θυμιαμάτων, αἵ εἰσι [ab]προσευχαὶ τῶν ἁγίων. 9 Καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν και-
νήν, λέγοντες,

Ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βιβλίον,
καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ·

---

[a]**4:11** παντα ¦ τα παντα **Av** ANT BYZ CT PCK TR [b]**4:11** ησαν ¦ εισι **Av** BYZ PCK TR [c]**5:1** εξωθεν 80.2% ¦ οπισθεν CT TR 8.9% [d]**5:2** εν ¦ --- PCK TR [e]**5:2** αξιος εστιν ¦ αξιος CT PCK ¦ εστιν αξιος TR [f]**5:3** εδυνατο ¦ ηδυνατο TR [g]**5:3** ανω ¦ --- ANT BYZ CT PCK TR [h]**5:3** ουτε ¦ ουδε BYZ CT PCK TR [i]**5:3** ουτε ¦ ουδε BYZ CT PCK TR [j]**5:3** ουτε ¦ ουδε PCK TR [k]**5:4** εγω ¦ --- NA TH [l]**5:4** πολυ ¦ πολλα TR [m]**5:4** ανοιξαι ¦ ανοιξαι και αναγνωναι PCK TR [n]**5:5** ο ¦ ο ων TR [o]**5:5** δαυιδ ¦ ΔΑΔ **Av K** BYZ ¦ δαβιδ HF TR ¦ δαυειδ WH [p]**5:5** ο ανοιγων 41.7% ¦ ανοιξαι **Av** ANT BYZ CT PCK TR 53.5% [q]**5:5** και ¦ και λυσαι TR [r]**5:6** ειδον ¦ ειδον και ιδου TR [s]**5:6** εχον ¦ εχων CT [t]**5:6** α 73.8% ¦ οι CT TR 22.7% [u]**5:6** πνευματα του θεου 72.8% ¦ του θεου πνευματα TR 5.4% [v]**5:6** αποστελλομενα 59.2% ¦ τα απεσταλμενα TR 19.6% ¦ απεσταλμενοι CT 1.2% [w]**5:7** ειληφεν ¦ ειληφε το βιβλιον TR [x]**5:8** τεσσαρα ¦ τεσσερα WH [y]**5:8** εικοσι τεσσαρες ¦ κδ´ BYZ [z]**5:8** επεσον ¦ επεσαν ANT CT [aa]**5:8** κιθαραν ¦ κιθαρας BYZ PCK TR [ab]**5:8** προσευχαι ¦ αι προσευχαι ANT BYZ CT PCK TR

ὅτι ἐσφάγης, καὶ ἠγόρασας τῷ Θεῷ [a]ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου
ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους,
10 καὶ ἐποίησας [b]αὐτοὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν [c]βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς,
καὶ [d]βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα [e]ὡς φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν [f]κύκλῳ τοῦ
θρόνου καὶ τῶν ζῴων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· [g]καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν
μυριάδες μυριάδων, καὶ χιλιάδες χιλιάδων, 12 λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ,

Ἄξιόν ἐστι τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον
λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ [h]τὸν πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν
καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν.

13 Καὶ πᾶν κτίσμα [i]ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ [j]ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὑποκάτω τῆς
γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης [k]ἐστί, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς, [l]πάντας ἤκουσα
λέγοντας,

Τῷ καθημένῳ ἐπὶ [m]τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ
ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. [n]Ἀμήν.

14 Καὶ τὰ [o]τέσσαρα ζῷα [p]λέγοντα [q]τὸ Ἀμήν. Καὶ οἱ [r]πρεσβύτεροι
[s]ἔπεσον, καὶ [t]προσεκύνησαν.

6 Καὶ εἶδον [u]ὅτι ἤνοιξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν [v]ἑπτὰ σφραγίδων, καὶ
ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζῴων λέγοντος, ὡς [w]φωνὴ βρον-

---

[a]**5:9** ημας 75.1% ¦ --- NA SBL WH 0.4% [b]**5:10** αυτους ¦ ημας TR [c]**5:10** βασιλεις 93.7% ¦ βασιλειαν CT 5.1% [d]**5:10** βασιλευσουσιν 60.3% ¦ βασιλευουσιν BYZ SBL WH 35.8% ¦ βασιλευσομεν TR 3.1% [e]**5:11** ως ¦ --- CT TR [f]**5:11** κυκλω ¦ κυκλοθεν TR [g]**5:11** και ην ο αριθμος αυτων μυριαδες μυριαδων ¦ --- ST [h]**5:12** τον ¦ --- **Αν** BYZ CT PCK TR [i]**5:13** ο ¦ ο εστιν **Αν** BYZ PCK TR [j]**5:13** επι της γης ¦ εν τη γη TR [k]**5:13** εστι 45.3% ¦ α εστι BYZ PCK TR 36% ¦ --- NA SBL 12.8% [l]**5:13** παντας ¦ παντα ANT CT TR [m]**5:13** του θρονου ¦ τω θρονω HF NA SBL TH [n]**5:13** αμην 74.2% ¦ --- ANT CT TR 19.6% [o]**5:14** τεσσαρα ¦ τεσσερα WH [p]**5:14** λεγοντα ¦ ελεγον **Αν** ANT BYZ CT TR [q]**5:14** το ¦ --- **Αν** ANT CT TR [r]**5:14** πρεσβυτεροι ¦ εικοσι τεσσαρες πρεσβυτεροι TR [s]**5:14** επεσον ¦ επεσαν ANT CT TR [t]**5:14** προσεκυνησαν ¦ προσεκυνησαν ζωντι εις τους αιωνας των αιωνων TR [u]**6:1** οτι ¦ οτε **Αν** CT TR [v]**6:1** επτα ¦ --- TR [w]**6:1** φωνη ¦ φωνης TR

τῆς, Ἔρχου καὶ [a]ἴδε. 2 Καὶ ἰδού, ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ’
[b]αὐτὸν ἔχων τόξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθε νικῶν, καὶ
ἵνα νικήσῃ.

3 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν [c]δευτέραν σφραγῖδα, ἤκουσα τοῦ δευτέρου
ζῴου λέγοντος, [d]Ἔρχου. 4 Καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος [e]πυρός· καὶ τῷ
καθημένῳ ἐπ’ [f]αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην [g]ἐκ τῆς γῆς, [h]ἵνα
ἀλλήλους [i]σφάξωσι· καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

5 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν [j]σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζῴου
λέγοντος, Ἔρχου καὶ [k]ἴδε. Καὶ ἰδού, ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ’
[l]αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 6 Καὶ ἤκουσα [m]φωνὴν ἐν μέσῳ
τῶν τεσσάρων ζῴων λέγουσαν, Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοί-
νικες [n]κριθῆς δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

7 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, [o]ἤκουσα τοῦ τετάρτου
ζῴου [p]λέγοντος, Ἔρχου καὶ [q]ἴδε. 8 Καὶ ἰδού, ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθή-
μενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ [r]ὁ Θάνατος, καὶ ὁ ᾍδης [s]ἠκολούθει
[t]αὐτῷ. Καὶ ἐδόθη [u]αὐτῷ ἐξουσία [v]ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς ἀποκτεῖναι
ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

9 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυ-
σιαστηρίου τὰς [w]ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ
διὰ τὴν μαρτυρίαν [x]τοῦ ἀρνίου ἣν εἶχον, 10 καὶ [y]ἔκραξαν [z]φωνῇ με-
γάλῃ, λέγοντες, Ἕως πότε, ὁ δεσπότης, ὁ ἅγιος καὶ [aa]ἀληθινός, οὐ
κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν [ab]ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;

---

[a] **6:1–2** ιδε 43.1% ¦ ειδον ANT BYZ CT PCK 32.9% ¦ βλεπε και ειδον TR 3.1% [b] **6:2** αυτον ¦ αυτω TR [c] **6:3** δευτεραν σφραγιδα ¦ σφραγιδα την δευτεραν ANT CT [d] **6:3** ερχου 78.9% ¦ ερχου και βλεπε TR 3.1% [e] **6:4** πυρος 57.4% ¦ πυρρος ANT BYZ CT PCK TR 42.3% [f] **6:4** αυτον ¦ αυτω TR [g] **6:4** εκ ¦ απο TR [h] **6:4** ινα ¦ και ινα ANT CT TR [i] **6:4** σφαξωσι 84.5% ¦ σφαξουσι CT 3.5% [j] **6:5** σφραγιδα την τριτην ¦ τριτην σφραγιδα TR [k] **6:5** ιδε ¦ ειδον ANT BYZ CT PCK ¦ βλεπε και ειδον TR [l] **6:5** αυτον ¦ αυτω TR [m] **6:6** φωνην ¦ ως φωνην ANT CT [n] **6:6** κριθης ¦ κριθων CT [o] **6:7** ηκουσα ¦ ηκουσα φωνην ANT CT PCK TR [p] **6:7** λεγοντος ¦ λεγουσαν TR [q] **6:7–8** ιδε ¦ ειδον ANT BYZ CT PCK ¦ βλεπε και ειδον TR [r] **6:8** ο ¦ --- PCK [s] **6:8** ηκολουθει ¦ ακολουθει PCK TR [t] **6:8** αυτω ¦ μετ αυτου ANT BYZ CT PCK TR [u] **6:8** αυτω ¦ αυτοις CT TR [v] **6:8** επι το τεταρτον της γης αποκτειναι ¦ αποκτειναι επι το τεταρτον της γης TR [w] **6:9** ψυχας 61.6% ¦ ψυχας των ανθρωπων BYZ PCK 37.3% [x] **6:9** του αρνιου ¦ --- CT TR [y] **6:10** εκραξαν 62.7% ¦ εκραζον **Av** BYZ TR 34.1% [z] **6:10** φωνη μεγαλη ¦ φωνην μεγαλην **K** BYZ HF [aa] **6:10** αληθινος ¦ ο αληθινος ANT TR [ab] **6:10** εκ ¦ απο **Av** TR

11 Καὶ [a]ἐδόθη [b]αὐτοῖς ἑκάστῳ [c]στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα
[d]ἀναπαύσωνται ἔτι [e]χρόνον, [f]ἕως [g]πληρώσωσι καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν [h]καὶ οἱ μέλλοντες [i]ἀποκτένεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.
12 Καὶ εἶδον [j]ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, [k]καὶ σεισμὸς μέ-
γας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος [l]μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σε-
λήνη [m]ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, 13 καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ [n]ἔπεσον εἰς
τὴν γῆν, ὡς συκῆ [o]βαλοῦσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς, ὑπὸ [p]ἀνέμου μεγά-
λου σειομένη. 14 Καὶ [q]ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον [r]ἑλισσόμενον,
καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν. 15 Καὶ οἱ
βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ μεγιστᾶνες, καὶ οἱ [s]χιλίαρχοι, καὶ οἱ πλούσιοι,
καὶ οἱ [t]ἰσχυροί, καὶ πᾶς δοῦλος καὶ [u]ἐλεύθερος, ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς
τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, 16 καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι
καὶ ταῖς πέτραις, [v]Πέσετε ἐφ’ ἡμᾶς, καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου
τοῦ καθημένου ἐπὶ [w]τοῦ θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου· 17 ὅτι
ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς [x]αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

7 [y]Καὶ μετὰ [z]τοῦτο εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσ-
σαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς
γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μήτε
ἐπί [aa]τι δένδρον. 2 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον [ab]ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνα-
τολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα Θεοῦ ζῶντος· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ
τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν
θάλασσαν, 3 λέγων, Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν, μήτε τὴν θάλασσαν, μήτε

---

[a]**6:11** εδοθη ¦ εδοθησαν TR [b]**6:11** αυτοις εκαστω 47.9% ¦ αυτοις **K** BYZ HF 37% ¦ εκαστοις TR 1.2% [c]**6:11** στολη λευκη ¦ στολαι λευκαι TR [d]**6:11** αναπαυσωνται 66% ¦ αναπαυσονται CT 30.2% [e]**6:11** χρονον ¦ χρονον μικρον **Aν** ANT CT TR [f]**6:11** εως ¦ εως ου **Aν** BYZ PCK TR [g]**6:11** πληρωσωσι ¦ πληρωσονται TR ¦ πληρωθωσι NA SBL WH [h]**6:11** και ¦ --- ANT BYZ CT PCK TR [i]**6:11** αποκτενεσθαι ¦ αποκτεινεσθαι TR ¦ αποκτεννεσθαι ANT CT [j]**6:12** οτε ¦ και οτε PCK [k]**6:12** και ¦ και ιδου TR [l]**6:12** μελας εγενετο ¦ εγενετο μελας **Aν** CT TR [m]**6:12** ολη ¦ --- BYZ PCK TR [n]**6:13** επεσον ¦ επεσαν ANT CT TR [o]**6:13** βαλουσα ¦ βαλλει BYZ CT PCK TR ¦ βαλλουσα ANT [p]**6:13** ανεμου μεγαλου ¦ μεγαλου ανεμου PCK TR [q]**6:14** ο ¦ --- TR [r]**6:14** ελισσομενον ¦ ελισσομενος **K** BYZ HF ¦ ειλισσομενον TR [s]**6:15** χιλιαρχοι και οι πλουσιοι ¦ πλουσιοι και οι χιλιαρχοι TR [t]**6:15** ισχυροι ¦ δυνατοι TR [u]**6:15** ελευθερος ¦ πας ελευθερος **Aν** BYZ PCK TR [v]**6:16** πεσετε ¦ πεσατε ANT WH [w]**6:16** του θρονου ¦ τω θρονω **K** BYZ HF [x]**6:17** αυτου 90.9% ¦ αυτων CT 7.1% [y]**7:1** και ¦ --- CT [z]**7:1** τουτο ¦ ταυτα **Aν** TR [aa]**7:1** τι ¦ παν **Aν** ANT BYZ CT PCK TR [ab]**7:2** αναβαινοντα ¦ αναβαντα ST

τὰ δένδρα, [a]ἄχρις οὗ [b]σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ
τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων,
[c]ἑκατὸν καὶ τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, [d]ἐσφραγισμένων ἐκ πά-
σης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ.

5 Ἐκ φυλῆς Ἰούδα, [e]δώδεκα χιλιάδες [f]ἐσφραγισμέναι·
ἐκ φυλῆς [g]Ῥουβίμ, [h]δώδεκα [i]χιλιάδες·
ἐκ φυλῆς Γάδ, [j]δώδεκα [k]χιλιάδες·
6 ἐκ φυλῆς Ἀσήρ, [l]δώδεκα [m]χιλιάδες·
ἐκ φυλῆς [n]Νεφθαλείμ, [o]δώδεκα [p]χιλιάδες·
ἐκ φυλῆς Μανασσῆ, [q]δώδεκα [r]χιλιάδες·
7 ἐκ φυλῆς Συμεών, [s]δώδεκα [t]χιλιάδες·
ἐκ φυλῆς [u]Λευΐ, [v]δώδεκα [w]χιλιάδες·
ἐκ φυλῆς [x]Ἰσαχάρ, [y]δώδεκα [z]χιλιάδες·
8 ἐκ φυλῆς Ζαβουλών, [aa]δώδεκα [ab]χιλιάδες·
ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ, [ac]δώδεκα [ad]χιλιάδες·
ἐκ φυλῆς [ae]Βενιαμίν, [af]δώδεκα χιλιάδες [ag]ἐσφραγισμέναι.

9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδού, ὄχλος πολύς, ὃν [ah]ἀριθμῆσαι
οὐδεὶς [ai]ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ
γλωσσῶν, [aj]ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου,

---

[a]**7:3** αχρις ου ¦ αχρι CT [b]**7:3** σφραγισωμεν ¦ σφραγιζωμεν ST [c]**7:4** εκατον και τεσσαρακοντα τεσσαρες ¦ ρμδ´ TR ¦ εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες ANT ¦ εκατον τεσσερακοντα τεσσαρες CT [d]**7:4** εσφραγισμενων ¦ εσφραγισμενοι ANT BYZ CT PCK TR [e]**7:5** δωδεκα ¦ ιβ´ BYZ TR [f]**7:5** εσφραγισμεναι ¦ εσφραγισμενοι **Aν** ANT BYZ CT PCK TR [g]**7:5** ρουβιμ ¦ ρουβην ANT CT TR [h]**7:5** δωδεκα ¦ ιβ´ BYZ TR [i]**7:5** χιλιαδες ¦ χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [j]**7:5** δωδεκα ¦ ιβ´ BYZ TR [k]**7:5** χιλιαδες ¦ χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [l]**7:6** δωδεκα ¦ ιβ´ BYZ TR [m]**7:6** χιλιαδες ¦ χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [n]**7:6** νεφθαλειμ ¦ νεφθαλιμ CT [o]**7:6** δωδεκα ¦ ιβ´ BYZ TR [p]**7:6** χιλιαδες ¦ χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [q]**7:6** δωδεκα ¦ ιβ´ BYZ TR [r]**7:6** χιλιαδες ¦ χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [s]**7:7** δωδεκα ¦ ιβ´ BYZ TR [t]**7:7** χιλιαδες ¦ χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [u]**7:7** λευι ¦ λευει WH [v]**7:7** δωδεκα ¦ ιβ´ BYZ TR [w]**7:7** χιλιαδες ¦ χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [x]**7:7** ισαχαρ ¦ ισσαχαρ ANT CT [y]**7:7** δωδεκα ¦ ιβ´ BYZ TR [z]**7:7** χιλιαδες ¦ χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [aa]**7:8** δωδεκα ¦ ιβ´ BYZ TR [ab]**7:8** χιλιαδες ¦ χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [ac]**7:8** δωδεκα ¦ ιβ´ BYZ TR [ad]**7:8** χιλιαδες ¦ χιλιαδες εσφραγισμενοι TR [ae]**7:8** βενιαμιν ¦ βενιαμειν TH WH [af]**7:8** δωδεκα ¦ ιβ´ BYZ TR [ag]**7:8** εσφραγισμεναι ¦ εσφραγισμενοι **Aν** ANT BYZ CT PCK TR [ah]**7:9** αριθμησαι ¦ αριθμησαι αυτον ANT CT TR [ai]**7:9** εδυνατο ¦ ηδυνατο **Aν** BYZ TR [aj]**7:9** εστωτας ¦ εστωτες BYZ CT PCK TR

[a]περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ [b]φοίνικας ἐν ταῖς χερσὶν
αὐτῶν· [10] καὶ [c]κράζουσι φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, Ἡ σωτηρία [d]τῷ
Θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ [e]τῷ θρόνῳ, καὶ τῷ ἀρνίῳ. [11] Καὶ πάντες
οἱ ἄγγελοι [f]εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων
καὶ τῶν τεσσάρων ζῴων, καὶ [g]ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ [h]θρόνου ἐπὶ [i]τὰ
πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, [12] λέγοντες,

Ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία
καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ
καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς
τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

[13] Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, λέγων μοι, Οὗτοι οἱ περι-
βεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκάς, τίνες εἰσί, καὶ πόθεν ἦλθον; [14] Καὶ
[j]εἶπον αὐτῷ, Κύριέ [k]μου, σὺ οἶδας. Καὶ εἶπέ μοι, Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχό-
μενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ
[l]ἐλεύκαναν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.

15 Διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ,
καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ·
καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ [m]τῷ θρόνῳ σκηνώσει ἐπ᾽ αὐτούς.
16 Οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι,
[n]οὐδ᾽ οὐ μὴ πέσῃ ἐπ᾽ αὐτοὺς ὁ ἥλιος,
οὐδὲ πᾶν καῦμα·
17 ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου [o]ποιμαίνει αὐτούς,
καὶ [p]ὁδηγεῖ αὐτοὺς ἐπὶ [q]ζωῆς πηγὰς ὑδάτων,
καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον [r]ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

---

[a] **7:9** περιβεβλημενους ¦ περιβεβλημενοι BYZ PCK TR [b] **7:9** φοινικας ¦ φοινικες ANT CT TR [c] **7:10** κραζουσι ¦ κραζοντες TR [d] **7:10** τω θεω ημων ¦ --- ST [e] **7:10** τω θρονω ¦ του θρονου ANT SCR ¦ του θρονου του θεου ημων ST [f] **7:11** ειστηκεισαν ¦ εστηκεσαν TR ¦ ιστηκεισαν TH WH [g] **7:11** επεσον ¦ επεσαν ANT CT [h] **7:11** θρονου ¦ θρονου αυτου **K** BYZ HF [i] **7:11** τα προσωπα ¦ προσωπον TR [j] **7:14** ειπον ¦ ειρηκα **Aν** ANT CT TR [k] **7:14** μου ¦ --- TR [l] **7:14** ελευκαναν ¦ ελευκαναν αυτας **Aν** ANT BYZ CT PCK SCR ¦ ελευκαναν στολας αυτων ST [m] **7:15** τω θρονω ¦ του θρονου **Aν** ANT BYZ CT TR [n] **7:16** ουδ ου ¦ ουδε CT TR [o] **7:17** ποιμαινει ¦ ποιμανει **Aν** BYZ CT TR [p] **7:17** οδηγει ¦ οδηγησει **Aν** ANT BYZ CT TR [q] **7:17** ζωης ¦ ζωσας TR [r] **7:17** εκ ¦ απο TR

8 Καὶ [a]ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ
οὐρανῷ ὡς [b]ἡμιώριον. 2 Καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἳ ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ ἑστήκασι, καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.
3 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε, καὶ ἐστάθη ἐπὶ [c]τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων
λιβανωτὸν χρυσοῦν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα [d]δώσῃ ταῖς
προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώ-
πιον τοῦ θρόνου. 4 Καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευ-
χαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 5 Καὶ εἴληφεν
ὁ ἄγγελος [e]τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγέμισεν [f]αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυ-
σιαστηρίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο [g]βρονταὶ καὶ φωναὶ
καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.
6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι [h]οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἡτοίμασαν
[i]ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσι.
7 Καὶ ὁ [j]πρῶτος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα
[k]ἐν αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· [l]καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ
τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.
8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄρος μέγα [m]καιόμενον
ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα·
9 καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων [n]ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα
ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων [o]διεφθάρη.
10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ
μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ
ἐπὶ τὰς πηγὰς [p]τῶν ὑδάτων. 11 Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται [q]ὁ
Ἄψινθος· καὶ [r]ἐγένετο τὸ τρίτον [s]τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ
[t]τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.
12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου
καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ
τρίτον αὐτῶν, καὶ [u]τὸ τρίτον αὐτῆς μὴ φάνῃ ἡ ἡμέρα, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως.

---

[a]**8:1** οτε ¦ οταν CT [b]**8:1** ημιωριον ¦ ημιωρον TH WH [c]**8:3** του θυσιαστηριου ¦ το θυσιαστηριον TR [d]**8:3** δωση ¦ δωσει ANT BYZ CT HF PCK [e]**8:5** τον ¦ το TR [f]**8:5** αυτον ¦ αυτο TR [g]**8:5** βρονται και φωναι ¦ φωναι και βρονται **Av** BYZ PCK TR [h]**8:6** οι ¦ --- ST [i]**8:6** ἑαυτοὺς ¦ αὐτοὺς NA TH ¦ αὑτοὺς SBL WH [j]**8:7** πρωτος ¦ πρωτος αγγελος **Av** TR [k]**8:7** εν ¦ --- TR [l]**8:7** και το τριτον της γης κατεκαη ¦ --- TR [m]**8:8** καιομενον ¦ πυρι καιομενον **Av** ANT CT TR [n]**8:9** εν ¦ των εν ANT CT TR [o]**8:9** διεφθαρη ¦ διεφθαρησαν CT PCK [p]**8:10** των ¦ --- TR [q]**8:11** ο ¦ --- TR [r]**8:11** εγενετο ¦ γινεται TR [s]**8:11** των υδατων ¦ --- ST [t]**8:11** των ¦ --- TR [u]**8:12** το τριτον αυτης μη φανη η ημερα ¦ η ημερα μη φαινη το τριτον αυτης BYZ PCK TR ¦ η ημερα μη φανη το τριτον αυτης CT

[13] Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς [a]ἀετοῦ [b]πετομένου ἐν μεσουρανή-
ματι, λέγοντος φωνῇ [c]μεγάλῃ, Οὐαί, οὐαί, οὐαὶ [d]τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ
τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν
μελλόντων σαλπίζειν.

9 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέα-
τος τῆς ἀβύσσου. [2] [e]Καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου, καὶ ἀνέβη κα-
πνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου [f]καιομένης, καὶ [g]ἐσκοτίσθη
ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. [3] Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ
ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν
ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. [4] Καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ [h]ἀδικήσωσι
τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρόν, οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς
[i]ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγῖδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν με-
τώπων [j]αὐτῶν. [5] Καὶ ἐδόθη [k]αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ᾽
ἵνα [l]βασανισθῶσι μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανι-
σμὸς σκορπίου, ὅταν [m]παίσῃ ἄνθρωπον. [6] Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
[n]ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ [o]οὐ μὴ εὑρήσουσιν αὐτόν·
καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ [p]φεύξεται [q]ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ θάνατος.
[7] Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς
πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι [r]χρυσοῖ, καὶ τὰ πρό-
σωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων. [8] Καὶ [s]εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυ-
ναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν. [9] Καὶ [t]εἶχον θώρακας
ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμά-
των ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. [10] Καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας
σκορπίοις, καὶ κέντρα. [u]Καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν [v]ἐξουσίαν ἔχουσι

---

[a]**8:13** αετου ¦ αγγελου **Aν** TR [b]**8:13** πετομενου ¦ πετωμενου TR [c]**8:13** μεγαλη ¦ μεγαλη τρις PCK [d]**8:13** τοις κατοικουσιν ¦ τους κατοικουντας **K** ANT BYZ CT HF [e]**9:2** και ηνοιξε το φρεαρ της αβυσσου ¦ --- **K** BYZ [f]**9:2** καιομενης ¦ μεγαλης **Aν** CT TR [g]**9:2** εσκοτισθη ¦ εσκοτωθη CT [h]**9:4** αδικησωσι ¦ αδικησουσι NA SBL WH [i]**9:4** ανθρωπους ¦ ανθρωπους μονους PCK TR [j]**9:4** αυτων ¦ --- CT [k]**9:5** αυταις ¦ αυτοις NA SBL TH [l]**9:5** βασανισθωσι ¦ βασανισθησονται CT [m]**9:5** παιση ¦ πληξη PCK [n]**9:6** ζητησουσιν ¦ ζητουσιν PCK [o]**9:6** ου μη ¦ ουχ TR [p]**9:6** φευξεται ¦ φευγει CT [q]**9:6** απ αυτων ο θανατος ¦ ο θανατος απ αυτων **Aν** CT TR [r]**9:7** χρυσοι ¦ ομοιοι χρυσω **Aν** CT TR ¦ ομοιοι χρυσιω ANT [s]**9:8** ειχον ¦ ειχαν TH WH [t]**9:9** ειχον ¦ ειχαν WH [u]**9:10** και ¦ ην TR ¦ --- **Aν** BYZ [v]**9:10** εξουσιαν εχουσι του ¦ και η εξουσια αυτων BYZ TR ¦ η εξουσια αυτων CT

τοῦ ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε. 11 [a]Ἔχουσαι βασιλέα ἐπ᾽ αὐτῶν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ [b]Ἀββαδών, [c]ἐν δὲ τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων.

12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδού, [d]ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν [e]τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, 14 [f]λέγουσαν τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ [g]ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα, Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15 Καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ [h]εἰς τὴν ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. 16 Καὶ ὁ ἀριθμὸς [i]τῶν στρατευμάτων τοῦ [j]ἵππου [k]μυριάδες μυριάδων· [l]ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 Καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ᾽ αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. 18 [m]Ἀπὸ τῶν τριῶν [n]πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, [o]ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ [p]τοῦ καπνοῦ καὶ [q]τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 [r]Ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν [s]ἐστι, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι [t]ὄφεων, ἔχουσαι κεφαλάς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσι.

20 Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, [u]οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ [v]προσκυνήσωσι τὰ δαιμόνια, καὶ [w]τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ [x]καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν [y]δύναται,

---

[a]**9:11** εχουσαι βασιλεα επ αυτων ¦ και εχουσιν επ αυτων βασιλεα τον **Av** SCR ¦ και εχουσιν εφ αυτων βασιλεα τον ST ¦ εχουσι βασιλεα επ αυτων τον ANT ¦ εχουσιν επ αυτων βασιλεα τον CT [b]**9:11** αββαδων ¦ αββαδδων PCK ¦ αβαδδων ANT CT TR [c]**9:11** εν δε ¦ και εν CT TR [d]**9:12** ερχεται ¦ ερχονται **Av** ANT TR [e]**9:13** τεσσαρων ¦ --- SBL TH WH [f]**9:14** λεγουσαν ¦ λεγοντος **K** ANT BYZ HF ¦ λεγοντα CT [g]**9:14** ο εχων ¦ ος ειχε TR [h]**9:15** εις την ¦ την BYZ PCK ¦ --- CT TR [i]**9:16** των ¦ --- TR [j]**9:16** ιππου ¦ ιππικου **Av** BYZ CT TR [k]**9:16** μυριαδες ¦ δυο μυριαδες ANT TR ¦ δισμυριαδες CT [l]**9:16** ηκουσα ¦ και ηκουσα TR [m]**9:18** απο ¦ υπο TR [n]**9:18** πληγων ¦ --- TR [o]**9:18** απο ¦ εκ **Av** ANT BYZ CT PCK TR [p]**9:18** του ¦ εκ του TR [q]**9:18** του ¦ εκ του **Av** TR [r]**9:19** η γαρ εξουσια των ιππων ¦ η γαρ εξουσια αυτων SCR ¦ αι γαρ εξουσιαι αυτων ST [s]**9:19** εστι και εν ταις ουραις αυτων ¦ εισιν ST [t]**9:19** οφεων ¦ οφεσιν ANT BYZ CT PCK TR [u]**9:20** ου ¦ ουτε ST ¦ ουδε NA SBL TH [v]**9:20** προσκυνησωσι ¦ προσκυνησουσι CT [w]**9:20** τα ¦ --- TR [x]**9:20** και τα χαλκα ¦ --- **K** BYZ [y]**9:20** δυναται ¦ δυνανται **Av** BYZ CT

οὔτε ἀκούειν, οὔτε περιπατεῖν· 21 καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων
αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν [a]φαρμακειῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν,
οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

10 Καὶ εἶδον [b]ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ [c]ἡ ἶρις ἐπὶ [d]τῆς κεφαλῆς [e]αὐτοῦ,
καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυρός·
2 καὶ [f]ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ [g]βιβλίον [h]ἀνεῳγμένον· καὶ ἔθηκε τὸν
πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ [i]τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ [j]τῆς
γῆς, 3 καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται· καὶ ὅτε ἔκραξεν,
ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς. 4 Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ
ἑπτὰ [k]βρονταί, [l]ἔμελλον γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
[m]λέγουσαν, Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ [n]μὴ αὐτὰ γρά-
ψῃς. 5 Καὶ ὁ ἄγγελος ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς ἦρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ [o]τὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανόν, 6 καὶ ὤμοσε [p]τῷ
ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν
αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι
χρόνος [q]οὐκέτι ἔσται· 7 [r]ἀλλ’ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου
ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, [s]καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ,
[t]ὡς εὐηγγέλισε [u]τοὺς δούλους αὐτοῦ τοὺς προφήτας.

8 Καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν [v]λαλοῦσα μετ’
ἐμοῦ, καὶ [w]λέγουσα, Ὕπαγε, λάβε τὸ [x]βιβλιδάριον τὸ [y]ἀνεῳγμένον
ἐν τῇ χειρὶ [z]τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς. 9 Καὶ [aa]ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ [ab]δοῦναί μοι τὸ

[a]**9:21** φαρμακειων ¦ φαρμακων **K** BYZ CT HF [b]**10:1** αγγελον ¦ αλλον αγγελον ANT CT TR [c]**10:1** η ¦ --- TR [d]**10:1** της κεφαλης ¦ την κεφαλην SBL WH [e]**10:1** αυτου ¦ --- TR [f]**10:2** εχων ¦ ειχεν **Aν** BYZ PCK TR [g]**10:2** βιβλιον ¦ βιβλιδαριον BYZ PCK ¦ βιβλαριδιον CT TR [h]**10:2** ανεωγμενον ¦ ηνεωγμενον CT [i]**10:2** της θαλασσης ¦ την θαλασσαν TR [j]**10:2** της γης ¦ την γην TR [k]**10:4** βρονται ¦ βρονται τας φωνας εαυτων TR [l]**10:4** εμελλον ¦ ημελλον CT [m]**10:4** λεγουσαν ¦ λεγουσαν μοι TR [n]**10:4** μη αυτα γραψης ¦ μετα ταυτα γραφεις PCK ¦ μη ταυτα γραψης TR [o]**10:5** την δεξιαν ¦ --- TR [p]**10:6** τω ¦ εν τω ANT BYZ NA PCK TH TR WH [q]**10:6** ουκετι εσται ¦ ουκ εσται ετι TR [r]**10:7** αλλ ¦ αλλα TR [s]**10:7** και ετελεσθη ¦ και τελεσθη **Aν** BYZ TR ¦ τελεσθη PCK [t]**10:7** ως ευηγγελισε ¦ ο ευηγγελισατο PCK [u]**10:7** τους δουλους αυτου τους προφητας ¦ τοις εαυτου δουλοις τοις προφηταις TR ¦ τους εαυτου δουλους τους προφητας CT [v]**10:8** λαλουσα ¦ λαλουσαν CT [w]**10:8** λεγουσα ¦ λεγουσαν CT [x]**10:8** βιβλιδαριον ¦ βιβλαριδιον TR ¦ βιβλιον CT [y]**10:8** ανεωγμενον ¦ ηνεωγμενον CT TR [z]**10:8** του ¦ --- TR [aa]**10:9** απηλθον ¦ απηλθα ANT CT [ab]**10:9** δουναι ¦ δος **Aν** BYZ PCK TR

[a]βιβλιδάριον. Καὶ λέγει μοι, Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ
σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ᾽ ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. 10 Καὶ
ἔλαβον τὸ [b]βιβλίον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ
ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι, γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη
ἡ κοιλία μου. 11 Καὶ [c]λέγουσί μοι, Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς
καὶ [d]ἐπὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.

11 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, [e]λέγων, [f]Ἔγειραι, καὶ
μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τοὺς
προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ. 2 Καὶ τὴν αὐλὴν τὴν [g]ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε
[h]ἔξω, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι· καὶ τὴν πόλιν τὴν
ἁγίαν πατήσουσι μῆνας [i]τεσσαράκοντα καὶ δύο. 3 Καὶ δώσω τοῖς δυσὶ
μάρτυσί μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα
[j]περιβεβλημένοι σάκκους.

4 Οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι, καὶ [k]αἱ δύο λυχνίαι αἱ ἐνώπιον τοῦ
[l]Κυρίου τῆς γῆς [m]ἑστῶσαι. 5 Καὶ εἴ τις αὐτοὺς [n]θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ
ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐ-
τῶν· καὶ εἴ τις [o]θέλει αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτω δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι.
6 Οὗτοι ἔχουσι [p]τὸν οὐρανὸν ἐξουσίαν κλεῖσαι, ἵνα μὴ [q]ὑετὸς βρέχῃ τὰς
ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν· καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων,
στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα, καὶ πατάξαι τὴν γῆν [r]ὁσάκις ἐὰν θελήσωσιν
ἐν πάσῃ πληγῇ. 7 Καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον
τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει [s]μετ᾽ αὐτῶν πόλεμον, καὶ νι-
κήσει αὐτούς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. 8 Καὶ [t]τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς

---

[a]**10:9** βιβλιδαριον ¦ βιβλαριδιον CT TR [b]**10:10** βιβλιον ¦ βιβλιδαριον BYZ PCK ¦ βιβλαριδιον CT TR [c]**10:11** λεγουσι ¦ λεγει **Aν** BYZ PCK TR [d]**10:11** επι ¦ --- ANT CT TR [e]**11:1** λεγων ¦ και ειστηκει ο αγγελος λεγων PCK ¦ και ο αγγελος ειστηκει λεγων SCR [f]**11:1** εγειραι ¦ εγειρε ANT BYZ CT HF [g]**11:2** εξωθεν ¦ εσωθεν ST [h]**11:2** εξω ¦ εξωθεν BYZ CT PCK [i]**11:2** τεσσαρακοντα και δυο ¦ τεσσαρακοντα δυο ANT BYZ PCK TR ¦ μβ´ **Aν** BYZ ¦ τεσσερακοντα και δυο NA WH ¦ τεσσερακοντα δυο SBL TH [j]**11:3** περιβεβλημενοι ¦ περιβεβλημενους TH WH [k]**11:4** αι ¦ --- ST [l]**11:4** κυριου ¦ θεου **Aν** TR [m]**11:4** εστωσαι ¦ εστωτες **K** BYZ CT HF [n]**11:5** θελει ¦ θελη TR [o]**11:5** θελει αυτους ¦ αυτους θελη TR ¦ θεληση αυτους CT [p]**11:6** τον ουρανον εξουσιαν κλεισαι ¦ εξουσιαν κλεισαι τον ουρανον **Aν** BYZ PCK TR ¦ εξουσιαν τον ουρανον κλεισαι ANT ¦ την εξουσιαν κλεισαι τον ουρανον CT [q]**11:6** υετος βρεχη τας ημερας της προφητειας αυτων ¦ βρεχη υετος εν ημεραις αυτων της προφητειας TR [r]**11:6** οσακις εαν θελησωσιν εν παση πληγη ¦ εν παση πληγη οσακις εαν θελησωσι ANT BYZ CT PCK ¦ παση πληγη οσακις εαν θελησωσι TR [s]**11:7** μετ αυτων πολεμον ¦ πολεμον μετ αυτων TR [t]**11:8** το πτωμα ¦ τα πτωματα **Aν** BYZ PCK TR

πλατείας [a]τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα
καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ Κύριος [b]αὐτῶν ἐσταυρώθη. 9 Καὶ [c]βλέπουσιν
ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν [d]τὸ πτῶμα αὐτῶν
ἡμέρας τρεῖς [e]ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ [f]ἀφήσουσι τεθῆναι
εἰς [g]μνῆμα. 10 Καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς [h]χαίρουσιν ἐπ᾽ αὐτοῖς
καὶ [i]εὐφρανθήσονται, καὶ δῶρα [j]δώσουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο
προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. 11 Καὶ μετὰ [k]τὰς
τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ, πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθεν [l]εἰς αὐτούς,
καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας [m]ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς
θεωροῦντας αὐτούς. 12 Καὶ [n]ἤκουσα [o]φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ,
λέγουσαν αὐτοῖς, [p]Ἀνάβητε ὧδε. Καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ
νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. 13 [q]Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ
[r]ἡμέρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ
ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων, χιλιάδες ἑπτά· καὶ οἱ
λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ.

14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· [s]ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη, ἰδού, ἔρχεται ταχύ.

15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι
ἐν τῷ οὐρανῷ, [t]λέγουσαι, [u]Ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ Κυ-
ρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. 16 Καὶ οἱ [v]εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον [w]τοῦ
θρόνου τοῦ Θεοῦ [x]καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, [y]ἔπεσον ἐπὶ τὰ
πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, 17 λέγοντες,

---

[a]**11:8** της ¦ --- TR [b]**11:8** αυτων ¦ ημων TR [c]**11:9** βλεπουσιν ¦ βλεψουσιν TR [d]**11:9** το πτωμα ¦ τα πτωματα **Aν** BYZ PCK TR [e]**11:9** ημισυ ¦ και ημισυ ANT CT TR [f]**11:9** αφησουσι ¦ αφιουσι **Aν** CT [g]**11:9** μνημα ¦ μνηματα TR [h]**11:10** χαιρουσιν ¦ χαρουσιν TR [i]**11:10** ευφρανθησονται ¦ ευφραινονται **Aν** CT [j]**11:10** δωσουσιν ¦ πεμψουσιν ANT BYZ CT PCK TR [k]**11:11** τας ¦ --- BYZ PCK [l]**11:11** εις αυτους ¦ επ αυτους PCK TR ¦ εν αυτοις CT [m]**11:11** επεσεν ¦ επεπεσεν ANT BYZ CT PCK [n]**11:12** ηκουσα ¦ ηκουσαν CT TR [o]**11:12** φωνην μεγαλην … λεγουσαν ¦ φωνης μεγαλης … λεγουσης **Aν** BYZ CT PCK [p]**11:12** αναβητε ¦ αναβατε CT [q]**11:13** και ¦ --- **K** BYZ HF [r]**11:13** ημερα ¦ ωρα CT TR [s]**11:14** η ουαι η τριτη ιδου ¦ και ιδου η ουαι η τριτη SCR ¦ ιδου η ουαι η τριτη CT ST [t]**11:15** λεγουσαι ¦ λεγοντες HF NA SBL WH [u]**11:15** εγενετο η βασιλεια ¦ εγενοντο αι βασιλειαι TR [v]**11:16** εικοσι τεσσαρες ¦ κδ´ BYZ ¦ εικοσι και τεσσαρες TR [w]**11:16** του θρονου ¦ --- **Aν** BYZ CT PCK TR [x]**11:16** καθημενοι ¦ οι καθηνται **K** ANT BYZ HF TH [y]**11:16** επεσον ¦ επεσαν ANT CT TR

Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
ὁ ὢν καὶ ὁ [a]ἦν,
ὅτι [b]εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην,
καὶ ἐβασίλευσας.
18 Καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν,
καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου,
καὶ ὁ καιρὸς τῶν [c]νεκρῶν κριθῆναι,
καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις
καὶ τοῖς ἁγίοις [d]καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου,
[e]τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις,
καὶ διαφθεῖραι τοὺς [f]διαφθείροντας τὴν γῆν.

19 Καὶ [g]ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ [h]ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς
τῆς διαθήκης [i]τοῦ Κυρίου ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ
φωναὶ καὶ [j]βρονταὶ καὶ χάλαζα μεγάλη.

12 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη
τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα· 2 καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα,
[k]ἔκραζεν ὠδίνουσα, καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 Καὶ ὤφθη ἄλλο ση-
μεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδού, δράκων [l]πυρὸς μέγας, ἔχων κεφαλὰς
ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ [m]ἑπτὰ διαδήματα.
4 Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ ὁ δράκων [n]ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυ-
ναικὸς τῆς μελλούσης [o]τεκεῖν, ἵνα, ὅταν τέκῃ, τὸ τέκνον αὐτῆς κατα-
φάγῃ. 5 Καὶ ἔτεκεν υἱὸν [p]ἄρρενα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη
ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ [q]ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ
[r]πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. 6 Καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει

---

[a]**11:17** ην ¦ ην και ο ερχομενος ANT PCK TR [b]**11:17** ειληφας ¦ ειληφες WH [c]**11:18** νεκρων ¦ εθνων ANT [d]**11:18** και ¦ --- ANT [e]**11:18** τοις μικροις και τοις μεγαλοις ¦ τους μικρους και τους μεγαλους CT [f]**11:18** διαφθειροντας ¦ διαφθειραντας ANT PCK [g]**11:19** ηνοιγη ¦ ηνοιχθη **K** BYZ HF [h]**11:19** εν ¦ ο εν ANT CT [i]**11:19** του κυριου ¦ αυτου **Av** BYZ CT TR ¦ κυριου ANT [j]**11:19** βρονται ¦ βρονται και σεισμος ANT BYZ CT TR [k]**12:2** εκραζεν ¦ κραζει TR ¦ και κραζει CT [l]**12:3** πυρος μεγας ¦ μεγας πυρρος BYZ NA PCK SBL TR WH ¦ πυρρος μεγας ANT BYZ TH ¦ μεγας πυρος BYZ [m]**12:3** επτα διαδηματα ¦ διαδηματα επτα TR [n]**12:4** ἕστηκεν ¦ ἔστηκεν WH [o]**12:4** τεκειν ¦ τικτειν PCK [p]**12:5** αρρενα ¦ αρσεν CT [q]**12:5** ηρπασθη ¦ ηρπαγη PCK [r]**12:5** προς ¦ --- TR

[a]ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον [b]ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ [c]ἐκτρέφωσιν αὐτὴν
ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα.
[7] Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐ-
τοῦ [d]πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος· καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε, καὶ οἱ
ἄγγελοι αὐτοῦ, [8] καὶ οὐκ [e]ἴσχυσεν, [f]οὐδὲ τόπος εὑρέθη [g]αὐτῷ ἔτι ἐν τῷ
οὐρανῷ. [9] Καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ [h]μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλού-
μενος διάβολος καὶ [i]Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην· ἐβλήθη
εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ ἐβλήθησαν. [10] Καὶ ἤκουσα
φωνὴν μεγάλην [j]ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαν, Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ
ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ
αὐτοῦ· ὅτι [k]ἐβλήθη ὁ [l]κατήγορος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν
[m]αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. [11] Καὶ αὐτοὶ ἐνί-
κησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας
αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. [12] Διὰ τοῦτο
εὐφραίνεσθε, [n]οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. Οὐαὶ [o]τῇ γῇ καὶ τῇ
θαλάσσῃ, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς
ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.
[13] Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε τὴν γυ-
ναῖκα ἥτις ἔτεκε τὸν [p]ἄρρενα. [14] Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ [q]δύο πτέρυ-
γες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον
αὐτῆς, [r]ὅπως τρέφηται ἐκεῖ καιρόν, καὶ καιρούς, καὶ ἥμισυ καιροῦ,
ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. [15] Καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις [s]ἐκ τοῦ στόματος αὐ-
τοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα [t]αὐτὴν ποταμοφόρητον
ποιήσῃ. [16] Καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα
αὐτῆς, καὶ κατέπιε τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος
αὐτοῦ. [17] Καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθε ποιῆσαι

[a]**12:6** εκει ¦ --- TR [b]**12:6** υπο ¦ απο ANT BYZ CT PCK TR [c]**12:6** εκτρεφωσιν ¦ τρεφωσιν **Αν** ANT BYZ NA SBL TR WH ¦ τρεφουσιν TH [d]**12:7** πολεμησαι μετα ¦ του πολεμησαι μετα ANT CT PCK ¦ επολεμησαν κατα TR [e]**12:8** ισχυσενε ¦ ισχυσαν **Αν** BYZ TH TR [f]**12:8** ουδε ¦ ουτε TR [g]**12:8** αυτω ¦ αυτων CT TR [h]**12:9** μεγας ο οφις ¦ οφις ο μεγας ANT [i]**12:9** σατανας ¦ ο σατανας ANT CT TR [j]**12:10** εν τω ουρανω λεγουσαν ¦ λεγουσαν εν τω ουρανω TR [k]**12:10** εβληθη ¦ κατεβληθη PCK TR [l]**12:10** κατηγορος ¦ κατηγωρ NA SBL WH [m]**12:10** αυτων ¦ αυτους CT [n]**12:12** ουρανοι ¦ οι ουρανοι **Αν** BYZ NA PCK SBL TR [o]**12:12** τη γη και τη θαλασση ¦ τοις κατοικουσι την γην και την θαλασσαν TR ¦ την γην και την θαλασσαν ANT CT [p]**12:13** αρρενα ¦ αρσενα CT [q]**12:14** δυο ¦ αι δυο **Αν** CT [r]**12:14** οπως τρεφηται ¦ οπου τρεφεται **Αν** CT TR [s]**12:15** εκ του στοματος αυτου οπισω της γυναικος ¦ οπισω της γυναικος εκ του στοματος αυτου TR [t]**12:15** αυτην ¦ ταυτην TR

πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς
ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν [a]Ἰησοῦ.

13 Καὶ [b]ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης· καὶ εἶδον ἐκ τῆς
θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον [c]κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς
ἑπτά, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφα-
λὰς αὐτοῦ [d]ὀνόματα βλασφημίας. 2 Καὶ τὸ θηρίον, ὃ εἶδον, ἦν ὅμοιον
παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς [e]ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα
λέοντος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρό-
νον αὐτοῦ, καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. 3 Καὶ [f]μίαν [g]ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ
[h]ὡσεὶ ἐσφαγμένην εἰς θάνατον· καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθερα-
πεύθη· καὶ [i]ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου· 4 καὶ προσεκύνησαν
[j]τῷ δράκοντι [k]τῷ δεδωκότι [l]τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν
[m]τῷ θηρίῳ, λέγοντες, Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; [n]Καὶ τίς [o]δυνατὸς πολεμῆ-
σαι μετ᾽ αὐτοῦ;

5 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ [p]βλασφημίαν·
καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία [q]πόλεμον ποιῆσαι μῆνας [r]τεσσαράκοντα
δύο. 6 Καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς [s]βλασφημίαν πρὸς τὸν Θεόν,
βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, [t]τοὺς ἐν τῷ
οὐρανῷ σκηνοῦντας. 7 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ [u]ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν
ἁγίων, καὶ νικῆσαι αὐτούς· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν
[v]καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. 8 Καὶ προσκυνήσουσιν [w]αὐτῷ
πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, [x]ὧν οὐ γέγραπται [y]τὸ ὄνομα ἐν

---

[a] **12:17** ιησου ¦ του ιησου χριστου TR [b] **13:1** εσταθην ¦ εσταθη CT [Note: In CT the words Καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης are found in 12:18.] [c] **13:1** κερατα δεκα και κεφαλας επτα ¦ κεφαλας επτα και κερατα δεκα TR [d] **13:1** ονοματα 73.8% ¦ ονομα **Aν** TH TR 25.4% [e] **13:2** αρκου ¦ αρκτου PCK TR [f] **13:3** μιαν ¦ ειδον μιαν TR [g] **13:3** εκ ¦ --- TR [h] **13:3** ωσει 61.8% ¦ ως **Aν** ANT BYZ CT TR 35.5% [i] **13:3** εθαυμασεν ολη η γη 73.8% ¦ εθαυμασθη εν ολη τη γη **Aν** ST 16.4% ¦ εθαυμασθη ολη η γη CT 3.5% [j] **13:4** τω δρακοντι ¦ τον δρακοντα TR [k] **13:4** τω δεδωκοτι ¦ ος εδωκεν TR ¦ οτι εδωκε **Aν** CT [l] **13:4** την ¦ --- TR [m] **13:4** τω θηριω ¦ το θηριον TR [n] **13:4** και ¦ --- **K** ANT BYZ HF TR [o] **13:4** δυνατος ¦ δυναται **Aν** ANT BYZ CT TR [p] **13:5** βλασφημιαν 56.6% ¦ βλασφημιας CT TR 13.5% [q] **13:5** πολεμον ¦ --- **Aν** CT TR [r] **13:5** τεσσαρακοντα ¦ τεσσερακοντα και NA WH ¦ τεσσερακοντα SBL TH [s] **13:6** βλασφημιαν 85.5% ¦ βλασφημιας CT 10.1% [t] **13:6** τους ¦ και τους **Aν** TR [u] **13:7** ποιησαι πολεμον 58.1% ¦ πολεμον ποιησαι ANT TR 8.3% [v] **13:7** και λαον ¦ --- PCK TR [w] **13:8** αυτω ¦ αυτον **K** ANT BYZ CT HF [x] **13:8** ων ¦ ου CT [y] **13:8** το ονομα ¦ τα ονοματα **Aν** TR ¦ το ονομα αυτου CT

[a]τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου [b]τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου. [9] Εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω.

10 Εἴ τις [c]ἔχει αἰχμαλωσίαν,
ὑπάγει·
εἴ τις ἐν [d]μαχαίρᾳ [e]ἀποκτενεῖ,
δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆναι.

Ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.
[11] Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε κέρατα
[f]δύο ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. [12] Καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώ-
του θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ [g]ἐποίει τὴν γῆν καὶ τοὺς
[h]ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα [i]προσκυνήσωσι τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ
ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. [13] Καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα,
[j]καὶ πῦρ ἵνα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνῃ [k]ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀν-
θρώπων. [14] Καὶ πλανᾷ [l]τοὺς ἐμοὺς τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ
σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοι-
κοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ [m]ὃ εἶχε [n]τὴν πληγὴν [o]καὶ
ἔζησεν ἀπὸ τῆς μαχαίρας. [15] Καὶ ἐδόθη [p]αὐτῷ [q]πνεῦμα δοῦναι τῇ εἰκόνι
τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ, [r]ὅσοι
[s]ἐὰν μὴ προσκυνήσωσι [t]τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, [u]ἀποκτανθῶσι. [16] Καὶ
ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ

---

[a]**13:8** τω βιβλιω ¦ τη βιβλω TR [b]**13:8** του ¦ --- TR [c]**13:10** εχει ¦ εις BYZ TH ¦ αιχμαλωσιαν συναγει εις TR ¦ εις αιχμαλωσιαν απαγει εις ANT ¦ εις αιχμαλωσιαν εις NA SBL WH [d]**13:10** μαχαιρα ¦ μαχαιρη CT [e]**13:10** ἀποκτενεῖ (ἀποκτένει PCK) δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ 39.1% ¦ δεῖ αὐτὸν **K** BYZ HF 33.6% ¦ ἀποκτέννει δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ANT 4.7% ¦ ἀποκτενεῖ δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ TH WH 0.8% ¦ ἀποκτανθῆναι αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ NA SBL 0.4% [f]**13:11** δυο ¦ --- **K** [g]**13:12** εποιει ¦ ποιει **Aν** ANT CT TR [h]**13:12** εν αυτη κατοικουντας ¦ κατοικουντας εν αυτη TR [i]**13:12** προσκυνησωσι 89.2% ¦ προσκυνησουσι CT 8% [j]**13:13** και πυρ ινα εκ του ουρανου καταβαινη ¦ ινα και πυρ ποιη καταβαινειν εκ του ουρανου BYZ TR ¦ ινα και πυρ ποιη εκ του ουρανου καταβαινειν CT [k]**13:13** επι 61% ¦ εις ANT BYZ CT TR 30.5% [l]**13:14** τους εμους 46.6% ¦ --- **Aν** ANT BYZ CT TR 50.2% [m]**13:14** ο ειχε ¦ ο εχει TR ¦ ος ειχε ANT ¦ ος εχει CT [n]**13:14** την 39.8% ¦ --- **K** BYZ HF 59% [o]**13:14** και εζησεν απο της μαχαιρας 39% ¦ της μαχαιρας και εζησε **Aν** ANT BYZ PCK TR 47% ¦ της μαχαιρης και εζησε CT 1.6% [p]**13:15** αυτω ¦ αυτη WH [q]**13:15** πνευμα δουναι ¦ δουναι πνευμα CT TR [r]**13:15** οσοι ¦ ινα οσοι CT [s]**13:15** εαν ¦ αν **Aν** TR [t]**13:15** τη εικονι ¦ την εικονα TR [u]**13:15** αποκτανθωσι ¦ ινα αποκτανθωσι ANT PCK TR

τοὺς πτωχούς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα [a]δώσωσιν
αὐτοῖς χαράγματα ἐπὶ [b]τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ [c]τὸ μέτωπον
αὐτῶν, 17 καὶ ἵνα μή τις [d]δύναται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων
τὸ χάραγμα, [e]τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.
18 Ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. Ὁ ἔχων [f]νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου·
ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστί, [g]καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ [h]ἐστιν ἑξακόσια
ἑξήκοντα ἕξ.

14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδού, [i]τὸ ἀρνίον [j]ἑστηκὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ
μετ᾽ αὐτοῦ [k]ἀριθμὸς [l]ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες,
ἔχουσαι [m]τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμέ-
νον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 2 Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὡς
φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης· καὶ [n]ἡ φωνὴ
ἣν ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. 3 Καὶ
[o]ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων
ζῴων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς [p]ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδήν, εἰ
μὴ αἱ [q]ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ
τῆς γῆς. 4 Οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι
γάρ εἰσιν. Οὗτοί [r]εἰσιν οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου [s]ἂν [t]ὑπάγῃ.
Οὗτοι [u]ὑπὸ Ἰησοῦ ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ

---

[a]**13:16** δωσωσιν αυτοις χαραγματα 21.9% ¦ δωσιν αυτοις χαραγματα PCK 17.6% ¦ δωσιν αυτοις χαραγμα BYZ CT 14.5% ¦ δωσουσιν αυτοις χαραγμα ANT 4.7% ¦ δωση αυτοις χαραγμα TR 3.5% [b]**13:16** της ¦ --- **K** [c]**13:16** το μετωπον ¦ των μετωπων **Aν** ANT BYZ PCK TR [d]**13:17** δυναται 57.8% ¦ δυνηται ANT BYZ CT PCK TR 38.2% [e]**13:17** το ¦ η το TR [f]**13:18** νουν ¦ τον νουν TR [g]**13:18** και ¦ --- **K** BYZ HF [h]**13:18** εστιν εξακοσια εξηκοντα εξ 11.3% ¦ χξς´ **K** ANT BYZ HF TH TR 39.5% ¦ εστιν χξς´ PCK 29.8% ¦ εξακοσιοι εξηκοντα εξ NA SBL WH 1.6% [i]**14:1** το ¦ --- BYZ PCK TR [j]**14:1** εστηκος 51% ¦ εστως BYZ 26.1% ¦ εστος CT 10% [k]**14:1** αριθμος ¦ --- **Aν** ANT BYZ CT PCK TR [l]**14:1** εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες ¦ ρμδ´ **K** BYZ HF ¦ εκατον τεσσερακοντα τεσσαρες CT [m]**14:1** το ονομα αυτου και ¦ --- TR [n]**14:2** η φωνη ην ηκουσα ως ¦ φωνην ηκουσα TR [o]**14:3** αδουσιν 74.5% ¦ αδουσιν ως **Aν** CT TR 24.7% [p]**14:3** εδυνατο ¦ ηδυνατο **Aν** BYZ TR [q]**14:3** εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες ¦ ρμδ´ **K** BYZ HF ¦ εκατον τεσσερακοντα τεσσαρες CT [r]**14:4** εισιν ¦ --- **Aν** CT [s]**14:4** αν ¦ εαν **K** BYZ HF [t]**14:4** υπαγη ¦ υπαγει TH WH [u]**14:4** υπο ιησου 58.9% ¦ --- **Aν** ANT BYZ CT TR 35%

καὶ τῷ ἀρνίῳ. 5 Καὶ [a]οὐχ εὑρέθη ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ψεῦδος· ἄμωμοι
[b]γάρ [c]εἰσι.

6 Καὶ εἶδον [d]ἄγγελον [e]πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγ-
γέλιον αἰώνιον, [f]εὐαγγελίσαι [g]τοὺς [h]καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ [i]ἐπὶ
πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν, 7 [j]λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ,
Φοβήθητε τὸν [k]Κύριον, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς
κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε [l]αὐτὸν τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν
καὶ τὴν γῆν καὶ [m]τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων.

8 Καὶ ἄλλος [n]δεύτερος ἄγγελος ἠκολούθησε, λέγων, [o]Ἔπεσε Βα-
βυλὼν [p]ἡ μεγάλη, [q]ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπό-
τικε πάντα [r]τὰ ἔθνη.

9 Καὶ [s]ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς, λέγων ἐν φωνῇ
μεγάλῃ, Εἴ τις [t]προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβά-
νει [u]χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, 10 καὶ
αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ κεκερασμένου
ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ
καὶ θείῳ ἐνώπιον [v]τῶν ἁγίων ἀγγέλων, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου· 11 καὶ ὁ
καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν [w]εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει· καὶ οὐκ
ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ
τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

12 Ὧδε [x]ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν· [y]οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ
Θεοῦ καὶ τὴν πίστιν [z]Ἰησοῦ.

---

[a] **14:5** ουχ ευρεθη εν τω στοματι αυτων ψευδος ¦ εν τω στοματι αυτων ουχ ευρεθη ψευδος BYZ CT PCK ¦ εν τω στοματι αυτων ουχ ευρεθη δολος TR ¦ ουχ ευρεθη ψευδος εν τω στοματι αυτων ANT [b] **14:5** γαρ 89.4% ¦ --- CT 7.7% [c] **14:5** εισι ¦ εισιν ενωπιον του θρονου του θεου TR [d] **14:6** αγγελον 63.7% ¦ αλλον αγγελον ANT BYZ CT PCK TR 31.9% [e] **14:6** πετομενον ¦ πετωμενον TR [f] **14:6** ευαγγελισαι 65.4% ¦ ευαγγελισασθαι PCK 22% [g] **14:6** τους 91.4% ¦ επι τους ANT CT 8.6% [h] **14:6** καθημενους ¦ κατοικουντας TR [i] **14:6** επι ¦ --- **Aν** TR [j] **14:7** λεγων ¦ λεγοντα TR [k] **14:7** κυριον 49.4% ¦ θεον **Aν** BYZ CT PCK TR 50.6% [l] **14:7** αυτον τον ποιησαντα 45% ¦ τω ποιησαντι ANT BYZ CT PCK TR 45.8% [m] **14:7** την 87.3% ¦ --- CT ST 12.7% [n] **14:8** δευτερος αγγελος 51% ¦ αγγελος δευτερος BYZ NA PCK 39.1% ¦ αγγελος TR 4.9% [o] **14:8** επεσε ¦ επεσεν επεσε **Aν** ANT BYZ CT PCK TR [p] **14:8** η μεγαλη ¦ η πολις η μεγαλη TR [q] **14:8** εκ 67.3% ¦ οτι εκ TR 15.1% ¦ η εκ ANT CT 12.7% [r] **14:8** τα ¦ --- ANT TR [s] **14:9** αλλος αγγελος τριτος ¦ τριτος αγγελος TR [t] **14:9** προσκυνει το θηριον ¦ το θηριον προσκυνει TR [u] **14:9** χαραγμα ¦ το χαραγμα ANT [v] **14:10** των αγιων αγγελων ¦ αγγελων αγιων CT [w] **14:11** εις αιωνας αιωνων αναβαινει ¦ αναβαινει εις αιωνας αιωνων TR [x] **14:12** η ¦ --- TR [y] **14:12** οι 53.2% ¦ ωδε οι **Aν** BYZ PCK TR 46.4% [z] **14:12** ιησου 72% ¦ του ιησου PCK 16.8%

13 Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ [a]λεγούσης, Γράψον, Μα-
κάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνῄσκοντες ἀπ᾽ ἄρτι· [b]λέγει Ναὶ τὸ
πνεῦμα, ἵνα [c]ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ [d]δὲ ἔργα αὐτῶν
ἀκολουθεῖ μετ᾽ αὐτῶν.

14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδού, νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην
[e]καθήμενον ὅμοιον [f]υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. 15 Καὶ
ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ [g]ναοῦ, κράζων ἐν [h]φωνῇ μεγάλῃ τῷ
καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης, Πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον·
ὅτι [i]ἦλθεν ἡ ὥρα [j]θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. 16 Καὶ
ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ [k]τὴν νεφέλην τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν,
καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

17 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων
καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. 18 Καὶ ἄλλος ἄγγελος [l]ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσια-
στηρίου, [m]ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησε [n]κραυγῇ μεγάλῃ
τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ, λέγων, Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ
ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας [o]τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι [p]ἤκμασαν
αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς. 19 Καὶ [q]ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς
τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησε τὴν ἄμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν
τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ [r]τὸν μέγαν. 20 Καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς [s]ἔξωθεν τῆς
πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων,
ἀπὸ σταδίων [t]χιλίων ἑξακοσίων.

15 Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν,
ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς
ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ.

---

[a] **14:13** λεγουσης ¦ λεγουσης μοι **Aν** BYZ PCK TR [b] **14:13** λεγει ναι 51.4% ¦ ναι λεγει **Aν** ANT BYZ CT TR 40.6% [c] **14:13** αναπαυσωνται 68.5% ¦ αναπαησονται CT 1.6% [d] **14:13** δε 87.1% ¦ γαρ CT 11.3% [e] **14:14** καθημενον ομοιον ¦ καθημενος ομοιος ANT PCK TR [f] **14:14** υιω ¦ υιον HF NA SBL WH [g] **14:15** ναου ¦ ουρανου **Aν** [h] **14:15** φωνη μεγαλη ¦ μεγαλη φωνη TR [i] **14:15** ηλθεν ¦ ηλθε σοι TR [j] **14:15** θερισαι ¦ του θερισαι ANT BYZ PCK TR [k] **14:16** την νεφελην 56.7% ¦ της νεφελης CT 13.8% [l] **14:18** εξηλθεν ¦ --- SBL [m] **14:18** εχων ¦ ο εχων NA SBL WH [n] **14:18** κραυγη 50.4% ¦ εν κραυγη BYZ HF 36.6% ¦ φωνη NA SBL WH 8.5% [o] **14:18** της αμπελου ¦ --- ST [p] **14:18** ηκμασαν αι σταφυλαι αυτης 48% ¦ ηκμασεν η σταφυλη της γης **K** ANT BYZ HF 38.6% [q] **14:19** εβαλεν ¦ εξεβαλεν **K** BYZ HF [r] **14:19** τον μεγαν 51.6% ¦ την μεγαλην ANT BYZ TR 22.9% [s] **14:20** εξωθεν ¦ εξω **Aν** ANT TR [t] **14:20** χιλιων εξακοσιων ¦ αχ´ BYZ

[2] Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν [a]ὑαλίνην μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νι-
κῶντας ἐκ [b]τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ [c]καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ
τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν [d]ὑαλίνην, ἔχοντας
[e]κιθάρας τοῦ Θεοῦ. [3] Καὶ ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν [f]Μωϋσέως [g]τοῦ δούλου τοῦ
Θεοῦ, καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες,

Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου,
Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ·
δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου,
ὁ βασιλεὺς τῶν [h]ἐθνῶν.
4 Τίς οὐ μὴ φοβηθῇ [i]σε, Κύριε,
καὶ [j]δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου;
Ὅτι μόνος [k]ἅγιος·
ὅτι [l]πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσι
καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου,
ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

[5] Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, [m]καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυ-
ρίου ἐν τῷ οὐρανῷ· [6] καὶ [n]ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι [o]οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ
πληγὰς [p]ἐκ τοῦ ναοῦ, [q]οἳ ἦσαν ἐνδεδυμένοι [r]λίνον [s]καθαρὸν λαμπρόν,
καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς· [7] καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσ-
σάρων ζῴων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας
τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. [8] Καὶ
ἐγεμίσθη ὁ ναὸς [t]καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως
αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς [u]ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναόν, ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ
ἑπτὰ πληγαὶ τῶν [v]ἑπτὰ ἀγγέλων.

---

[a]**15:2** υαλινην ¦ υελινην PCK [b]**15:2** του θηριου και εκ της εικονος ¦ της εικονος και εκ του θηριου **K** BYZ [c]**15:2** και ¦ και εκ του χαραγματος αυτου TR ¦ και εκ του χαραγματος αυτου και **Av** [d]**15:2** υαλινην ¦ υελινην PCK [e]**15:2** κιθαρας ¦ τας κιθαρας **K** ANT BYZ HF [f]**15:3** μωυσεως ¦ μωυσεος PCK ¦ μωσεως TR [g]**15:3** του ¦ --- ST [h]**15:3** εθνων ¦ αγιων TR ¦ αιωνων SBL WH [i]**15:4** σε ¦ --- **Av** ANT CT [j]**15:4** δοξαση ¦ δοξασει BYZ CT [k]**15:4** αγιος ¦ αγιος ει PCK ¦ οσιος **Av** ANT CT TR [l]**15:4** παντα τα εθνη ¦ παντες **K** BYZ HF [m]**15:5** και ¦ και ιδου TR [n]**15:6** εξηλθον ¦ εξηλθαν WH [o]**15:6** οι ¦ --- TR [p]**15:6** εκ του ναου ¦ εκ του ουρανου PCK ¦ --- **K** BYZ HF [q]**15:6** οι ησαν ¦ --- CT TR [r]**15:6** λινον ¦ λιθον WH [s]**15:6** καθαρον ¦ καθαρον και TR [t]**15:8** καπνου ¦ εκ του καπνου **K** ANT BYZ HF [u]**15:8** εδυνατο ¦ ηδυνατο **Av** BYZ PCK TR [v]**15:8** επτα ¦ --- **Av** PCK

16 Καὶ ἤκουσα [a]φωνῆς μεγάλης [b]ἐκ τοῦ ναοῦ, λεγούσης τοῖς ἑπτὰ
ἀγγέλοις, Ὑπάγετε, [c]καὶ [d]ἐκχέατε τὰς [e]ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ
τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν.
2 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ [f]εἰς τὴν γῆν·
καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν [g]ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχον-
τας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς [h]προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.
3 Καὶ ὁ δεύτερος [i]ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασ-
σαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ [j]ζῶσα ἀπέθανεν [k]ἐν
τῇ θαλάσσῃ.
4 Καὶ ὁ [l]τρίτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ [m]εἰς
τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. 5 Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου
τῶν ὑδάτων λέγοντος,

Δίκαιος [n]εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, [o]ὁ ὅσιος,
ὅτι ταῦτα ἔκρινας·
6 ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν,
καὶ αἷμα αὐτοῖς [p]ἔδωκας [q]πιεῖν·
[r]ἄξιοί εἰσι.

7 Καὶ [s]ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος,

Ναί, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου.

8 Καὶ ὁ τέταρτος [t]ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον·
καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι [u]ἐν πυρὶ τοὺς ἀνθρώπους. 9 Καὶ ἐκαυματί-
σθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν [v]οἱ ἄνθρωποι τὸ

---

[a] **16:1** φωνης μεγαλης ¦ μεγαλης φωνης ANT CT [b] **16:1** εκ του ναου ¦ --- **K** BYZ [c] **16:1** και ¦ --- BYZ PCK [d] **16:1** εκχεατε ¦ εκχεετε CT [e] **16:1** επτα ¦ --- PCK TR [f] **16:2** εις ¦ επι **Aν** BYZ PCK TR [g] **16:2** επι ¦ εις PCK TR [h] **16:2** προσκυνουντας τη εικονι αυτου ¦ τη εικονι αυτου προσκυνουντας TR [i] **16:3** αγγελος ¦ --- CT [j] **16:3** ζωσα ¦ ζωης CT ¦ --- **K** BYZ HF [k] **16:3** εν ¦ τα εν CT [l] **16:4** τριτος ¦ τριτος αγγελος **Aν** BYZ PCK TR [m] **16:4** εις ¦ --- CT PCK [n] **16:5** ει ¦ κυριε ει TR [o] **16:5** ο οσιος ¦ οσιος BYZ HF TH ¦ και ο εσομενος SCR ¦ και ο οσιος ST [p] **16:6** εδωκας ¦ δεδωκας CT [q] **16:6** πιειν ¦ πειν WH [r] **16:6** αξιοι ¦ αξιοι γαρ TR [s] **16:7** ηκουσα ¦ ηκουσα αλλου εκ TR [t] **16:8** αγγελος ¦ --- **K** ANT BYZ CT HF [u] **16:8** εν πυρι τους ανθρωπους ¦ τους ανθρωπους εν πυρι BYZ CT PCK TR [v] **16:9** οι ανθρωποι ¦ --- CT TR

ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔχοντος [a]ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ
μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.
10 Καὶ ὁ [b]πέμπτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θη-
ρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη· καὶ [c]ἐμασῶντο τὰς
γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, 11 καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν τοῦ οὐ-
ρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόη-
σαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.
12 Καὶ ὁ [d]ἕκτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν
μέγαν [e]Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς
τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ [f]ἀνατολῆς ἡλίου. 13 Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος
τοῦ δράκοντος, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος
τοῦ ψευδοπροφήτου, πνεύματα [g]ἀκάθαρτα τρία [h]ὡς βάτραχοι· 14 εἰσὶ
γὰρ πνεύματα [i]δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα, [j]ἃ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς
βασιλεῖς [k]τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς [l]τὸν πόλεμον
τῆς ἡμέρας [m]ἐκείνης τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος—
15 Ἰδού, ἔρχομαι ὡς κλέπτης. Μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ
ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ, καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην
αὐτοῦ— 16 Καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον
Ἑβραϊστὶ [n]Ἁρμαγεδών.
17 Καὶ ὁ [o]ἕβδομος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ [p]ἐπὶ τὸν ἀέρα· καὶ
ἐξῆλθε φωνὴ μεγάλη [q]ἀπὸ [r]τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τοῦ θρόνου,
λέγουσα, Γέγονε. 18 Καὶ ἐγένοντο [s]ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ καὶ φωναί,
καὶ [t]σεισμὸς μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ᾽ οὗ [u]οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο
ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος σεισμός, οὕτω μέγας. 19 Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ

---

[a]**16:9** εξουσιαν ¦ την εξουσιαν CT PCK [b]**16:10** πεμπτος ¦ πεμπτος αγγελος **Aν** BYZ PCK TR [c]**16:10** εμασωντο ¦ εμασσωντο BYZ TR [d]**16:12** εκτος ¦ εκτος αγγελος BYZ PCK TR [e]**16:12** ευφρατην ¦ τον ευφρατην ANT NA SBL TR WH [f]**16:12** ανατολης ¦ ανατολων **Aν** BYZ PCK TR [g]**16:13** ακαθαρτα τρια ¦ τρια ακαθαρτα ANT BYZ CT PCK TR [h]**16:13** ως βατραχοι ¦ ομοια βατραχοις TR [i]**16:14** δαιμονιων ¦ δαιμονων **Aν** BYZ PCK TR [j]**16:14** α εκπορευεται ¦ εκπορευεσθαι **Aν** ST [k]**16:14** της ¦ της γης και της TR [l]**16:14** τον ¦ --- ST [m]**16:14** εκεινης ¦ --- CT [n]**16:16** αρμαγεδων ¦ μαγεδων **K** BYZ HF ¦ αρμαγεδδων TR [o]**16:17** εβδομος ¦ εβδομος αγγελος **Aν** BYZ PCK TR [p]**16:17** επι ¦ εις **Aν** BYZ PCK TR [q]**16:17** απο ¦ εκ ANT CT [r]**16:17** του ναου του ουρανου ¦ του ναου CT ¦ του ουρανου **Aν** [s]**16:18** αστραπαι και βρονται και φωναι ¦ φωναι και βρονται και αστραπαι TR ¦ αστραπαι και φωναι και βρονται ANT CT [t]**16:18** σεισμος ¦ σεισμος εγενετο **Aν** ANT BYZ CT PCK TR [u]**16:18** οι ανθρωποι εγενοντο ¦ ανθρωπος εγενετο NA ¦ ανθρωποι εγενοντο SBL TH WH

μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν [a]ἔπεσον· καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. 20 Καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν. 21 Καὶ χάλαζα μεγάλη, ὡς ταλαντιαία, καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης· ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ [b]αὐτῆς σφόδρα.

17 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ᾽ ἐμοῦ, [c]λέγων, Δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης, τῆς καθημένης ἐπὶ [d]τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν· 2 μεθ᾽ ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν [e]οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. 3 Καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον [f]ἐν πνεύματι· καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ [g]θηρίον κόκκινον, [h]γέμον [i]ὀνόματα βλασφημίας, [j]ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. 4 Καὶ ἡ γυνὴ [k]ἦν περιβεβλημένη [l]πορφυροῦν καὶ [m]κόκκινον, [n]κεχρυσωμένη [o]χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα [p]ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον βδελυγμάτων καὶ [q]τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας [r]αὐτῆς, 5 καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον, Μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς. 6 Καὶ [s]εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν [t]ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, [u]ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ.

Καὶ ἐθαύμασα, ἰδὼν αὐτήν, θαῦμα μέγα. 7 Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος, Διὰ τί ἐθαύμασας; Ἐγὼ [v]ἐρῶ σοι τὸ μυστήριον τῆς γυναικός, καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα. 8 [w]Τὸ θηρίον, ὃ εἶδες, ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ μέλλει ἀνα-

---

[a]**16:19** επεσον ¦ επεσαν ANT CT [b]**16:21** αυτης ¦ αυτη ANT BYZ HF [c]**17:1** λεγων ¦ λεγων μοι **Aν** TR [d]**17:1** των υδατων των ¦ υδατων **Aν** ANT CT [e]**17:2** οι κατοικουντες την γην εκ του οινου της πορνειας αυτης ¦ εκ του οινου της πορνειας αυτης οι κατοικουντες την γην TR [f]**17:3** εν ¦ --- **K** [g]**17:3** θηριον ¦ θηριον το **K** HF ¦ το θηριον το ANT [h]**17:3** γεμον ¦ γεμοντα CT [i]**17:3** ονοματα ¦ ονοματων BYZ PCK TR [j]**17:3** εχον ¦ εχων CT [k]**17:4** ην ¦ η ST [l]**17:4** πορφυρουν ¦ πορφυραν **Aν** BYZ PCK ¦ πορφυρα TR [m]**17:4** κοκκινον ¦ κοκκινω TR [n]**17:4** κεχρυσωμενη ¦ και κεχρυσωμενη ANT CT TR [o]**17:4** χρυσιω ¦ χρυσω **Aν** BYZ PCK TR [p]**17:4** ποτηριον χρυσουν ¦ χρυσουν ποτηριον **Aν** BYZ PCK TR [q]**17:4** τα ακαθαρτα της ¦ ακαθαρτητος TR [r]**17:4** αυτης ¦ της γης **K** ANT BYZ HF [s]**17:6** ειδον ¦ ειδα TH [t]**17:6** εκ ¦ --- **K** BYZ HF [u]**17:6** εκ ¦ και εκ **Aν** ANT BYZ CT PCK TR [v]**17:7** ερω σοι ¦ σοι ερω **Aν** BYZ PCK TR [w]**17:8** το ¦ --- ST

βαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν [a]ὑπάγειν. Καὶ [b]θαυμάσονται
οἱ κατοικοῦντες [c]ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται [d]τὰ ὀνόματα ἐπὶ [e]τὸ βι-
βλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, [f]βλεπόντων [g]ὅτι ἦν τὸ θηρίον,
καὶ οὐκ ἔστι, [h]καὶ παρέσται. 9 Ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. Αἱ ἑπτὰ κε-
φαλαὶ [i]ἑπτὰ ὄρη εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ᾽ αὐτῶν. 10 Καὶ βασιλεῖς
[j]εἰσιν ἑπτά· οἱ πέντε [k]ἔπεσον, [l]ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθε· καί, ὅταν
ἔλθῃ, ὀλίγον [m]δεῖ αὐτὸν μεῖναι. 11 Καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν, καὶ οὐκ ἔστι,
καὶ [n]αὐτὸς ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει.
12 Καὶ τὰ δέκα κέρατα, ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵτινες βασιλείαν
οὔπω ἔλαβον, [o]ἀλλ᾽ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ
τοῦ θηρίου. 13 Οὗτοι μίαν [p]ἔχουσι γνώμην, καὶ τὴν δύναμιν καὶ [q]τὴν
ἐξουσίαν [r]αὐτῶν τῷ θηρίῳ [s]διδόασιν. 14 Οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολε-
μήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι Κύριος κυρίων ἐστὶ καὶ
βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.

15 Καὶ λέγει μοι, Τὰ ὕδατα, ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ
ὄχλοι εἰσί, καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι. 16 Καὶ τὰ δέκα κέρατα, ἃ εἶδες, [t]καὶ
τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν
αὐτὴν καὶ γυμνὴν [u]ποιήσουσιν αὐτήν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται,
καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί. 17 Ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρ-
δίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι [v]γνώμην μίαν, καὶ
δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι [w]τελεσθῶσιν [x]οἱ λόγοι
τοῦ Θεοῦ. 18 Καὶ ἡ γυνή, ἣν εἶδες, ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ ἔχουσα
βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων [y]τῆς γῆς.

---

[a] **17:8** υπαγειν ¦ υπαγει CT [b] **17:8** θαυμασονται ¦ θαυμασθησονται NA SBL WH [c] **17:8** επι της γης ¦ την γην **K** BYZ HF [d] **17:8** τα ονοματα ¦ το ονομα **K** ANT BYZ CT HF [e] **17:8** το βιβλιον ¦ του βιβλιου **K** BYZ HF [f] **17:8** βλεποντων ¦ βλεποντες PCK TR [g] **17:8** οτι ην το θηριον ¦ το θηριον οτι ην ANT BYZ CT PCK ¦ το θηριον ο τι ην TR [h] **17:8** και παρεσται ¦ καιπερ εστιν TR [i] **17:9** επτα ορη εισιν ¦ ορη εισιν επτα TR ¦ ορη επτα εισιν ANT [j] **17:10** εισιν επτα ¦ επτα εισιν **Av** ANT BYZ CT PCK TR [k] **17:10** επεσον ¦ επεσαν **Av** ANT BYZ CT TR [l] **17:10** ο ¦ και ο TR [m] **17:10** δει αυτον ¦ αυτον δει **Av** ANT BYZ CT PCK TR [n] **17:11** αυτος ¦ ουτος **K** BYZ HF [o] **17:12** αλλ ¦ αλλα NA27 SBL TH WH [p] **17:13** εχουσι γνωμην ¦ γνωμην εχουσι **Av** ANT BYZ CT PCK TR [q] **17:13** την ¦ --- **K** BYZ CT HF [r] **17:13** αυτων ¦ εαυτων TR [s] **17:13** διδοασιν ¦ διαδιδωσουσιν TR [t] **17:16** και ¦ επι TR [u] **17:16** ποιησουσιν αυτην ¦ --- ANT BYZ CT TR [v] **17:17** γνωμην μιαν ¦ μιαν γνωμην ANT CT TR [w] **17:17** τελεσθωσιν ¦ τελεσθησονται BYZ CT PCK ¦ τελεσθη TR [x] **17:17** οι λογοι ¦ τα ρηματα TR [y] **17:18** της ¦ επι της **K** HF

18 [a]Μετὰ ταῦτα εἶδον [b]ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ.
2 Καὶ ἔκραξεν [c]ἰσχυρᾷ φωνῇ, λέγων,

[d]Ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη,
καὶ ἐγένετο κατοικητήριον [e]δαιμόνων,
καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου,
καὶ [f]φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου.
3 Ὅτι ἐκ τοῦ [g]οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς
[h]πεπτώκασι πάντα τὰ ἔθνη,
καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν,
καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν.

4 Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν,

[i]Ἔξελθε [j]ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου,
ἵνα μὴ [k]συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς,
καὶ [l]ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε·
5 ὅτι [m]ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ,
καὶ [n]ἐμνημόνευσεν ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς.
6 Ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ [o]ἀπέδωκε,
καὶ διπλώσατε [p]αὐτῇ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς·

---

[a]**18:1** μετα ¦ και μετα **Αν** BYZ PCK TR [b]**18:1** αλλον ¦ --- ST [c]**18:2** ισχυρα φωνη ¦ εν ισχυρα φωνη ANT BYZ CT PCK ¦ εν ισχυι φωνη μεγαλη TR [d]**18:2** επεσε ¦ επεσεν επεσε **Αν** ANT BYZ CT PCK TR [e]**18:2** δαιμονων 92.3% ¦ δαιμονιων ANT CT 6.5% [f]**18:2** φυλακη παντος ορνεου ακαθαρτου και μεμισημενου ¦ φυλακη παντος ορνεου ακαθαρτου και φυλακη παντος θηριου ακαθαρτου και μεμισημενου NA SBL ¦ μεμισημενου **Αν** [g]**18:3** οινου του θυμου 48.8% ¦ θυμου του οινου **Αν** BYZ PCK 41.5% [h]**18:3** πεπτωκασι 39.1% ¦ πεπωκε BYZ PCK TR 22.7% ¦ πεπωκασι BYZ HF 12.5% ¦ πεπτωκαν SBL TH WH 1.2% ¦ πεπωκαν ANT NA 0.8% [i]**18:4** εξελθε ¦ εξελθετε **Αν** BYZ PCK TR ¦ εξελθατε CT [j]**18:4** εξ αυτης ο λαος μου 81.6% ¦ ο λαος μου εξ αυτης CT 3.1% [k]**18:4** συγκοινωνησητε ¦ συνκοινωνησητε TH WH [l]**18:4** εκ των πληγων αυτης ινα μη λαβητε ¦ ινα μη λαβητε εκ των πληγων αυτης TR ¦ ινα εκ των πληγων αυτης μη λαβητε ANT [m]**18:5** εκολληθησαν ¦ ηκολουθησαν ST [n]**18:5** εμνημονευσεν ¦ εμνημονευσεν αυτης BYZ HF PCK [o]**18:6** απεδωκε ¦ απεδωκεν υμιν **Αν** BYZ PCK TR [p]**18:6** αυτη διπλα 53.4% ¦ τα διπλα ως και αυτη και BYZ HF 27.7% ¦ τα διπλα CT 0.8%

ἐν τῷ [a]ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν.
7 Ὅσα ἐδόξασεν [b]αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασε,
τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν [c]καὶ πένθος·
ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει [d]ὅτι
Κάθημαι βασίλισσα,
καὶ χήρα οὐκ εἰμί,
καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω.
8 Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς,
θάνατος [e]καὶ πένθος καὶ λιμός,
καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται,
ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος ὁ Θεὸς ὁ [f]κρίνας αὐτήν.

9 Καὶ [g]κλαύσουσι καὶ κόψονται ἐπ᾽ [h]αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οἱ μετ᾽ αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, 10 ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες,

Οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη
Βαβυλών, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά,
ὅτι [i]μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου.

11 Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς [j]κλαύσουσι καὶ πενθήσουσιν ἐπ᾽ [k]αὐτῇ, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι· 12 γόμον χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, καὶ λίθου τιμίου, καὶ [l]μαργαρίτου, καὶ [m]βυσσίνου, καὶ [n]πορφυροῦ, καὶ [o]σηρικοῦ, καὶ κοκκίνου· καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου, καὶ χαλκοῦ, καὶ σιδήρου, καὶ μαρμάρου· 13 καὶ [p]κινάμωμον, καὶ

---

[a] **18:6** ποτηριω ¦ ποτηριω αυτης **K** BYZ HF [b] **18:7** αὐτὴν ¦ ἑαυτὴν ANT BYZ PCK TR ¦ αὑτὴν SBL WH [c] **18:7** και πενθος ¦ --- PCK [d] **18:7** οτι καθημαι 45.7% ¦ καθημαι TR 15.9% ¦ οτι καθημαι καθως ANT 1.2% [e] **18:8** και ¦ --- **K** BYZ HF [f] **18:8** κρινας ¦ κρινων TR [g] **18:9** κλαυσουσι ¦ κλαυσονται αυτην TR ¦ κλαυσουσιν αυτην ANT [h] **18:9** αυτην ¦ αυτη **Av** ANT TR [i] **18:10** μια ¦ εν μια TR [j] **18:11** κλαυσουσι και πενθησουσιν ¦ κλαιουσι και πενθουσιν BYZ CT PCK TR [k] **18:11** αυτη 62.2% ¦ αυτην CT 8.9% [l] **18:12** μαργαριτου 85.1% ¦ μαργαριτων CT 9.5% [m] **18:12** βυσσινου ¦ βυσσου **Av** BYZ PCK TR [n] **18:12** πορφυρου 72.7% ¦ πορφυρας ANT CT TR 25.6% [o] **18:12** σηρικου ¦ σιρικου CT [p] **18:13** κιναμωμον ¦ κιναμωμον και αμωμον ANT ¦ κινναμωμον και αμωμον CT

θυμιάματα, καὶ μύρον, καὶ λίβανον, [a]καὶ οἶνον, καὶ ἔλαιον, καὶ σεμίδαλιν, καὶ σῖτον, καὶ [b]πρόβατα, καὶ κτήνη· καὶ ἵππων, καὶ [c]ῥαιδῶν, καὶ σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων.

14 Καὶ ἡ ὀπώρα [d]τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου
[e]ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ,
καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ
[f]ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ,
καὶ οὐκέτι [g]αὐτὰ οὐ μὴ εὕρῃς.

15 Οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπ᾽ αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στή-
σονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, [h]κλαίοντες καὶ πενθοῦν-
τες, 16 [i]καὶ λέγοντες,

Οὐαί, [j]οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη,
ἡ περιβεβλημένη [k]βύσσινον
καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον,
καὶ κεχρυσωμένη [l]χρυσίῳ
καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ [m]μαργαρίταις·
17 ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.

Καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ πᾶς [n]ὁ ἐπὶ τόπον πλέων, καὶ ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, 18 καὶ
[o]ἔκραζον, [p]βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες,

Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ;

[a] **18:13** και οινον 50% ¦ --- **K** BYZ 32.8% [b] **18:13** προβατα και κτηνη 42.6% ¦ κτηνη και προβατα **Av** ANT BYZ CT PCK TR 46.7% [c] **18:13** ραιδων ¦ ρεδων **Av** ANT BYZ CT TR [d] **18:14** της επιθυμιας της ψυχης σου 85.9% ¦ σου της επιθυμιας της ψυχης CT 3.3% [e] **18:14** απηλθεν ¦ απωλετο ANT [f] **18:14** απωλετο ¦ απηλθεν **Av** ANT BYZ TR ¦ απωλοντο PCK [g] **18:14** αυτα ου μη ευρης 32.5% ¦ ου μη ευρησεις αυτα BYZ PCK 26.7% ¦ ου μη ευρης αυτα BYZ 11.9% ¦ ου μη ευρησης αυτα TR 4.9% ¦ ου μη αυτα ευρησουσιν CT 4.1% ¦ ου μη αυτα ευρησεις ANT 0% [h] **18:15** κλαιοντες ¦ και κλαιοντες **K** HF [i] **18:16** και ¦ --- ANT BYZ CT [j] **18:16** ουαι ¦ --- **K** BYZ [k] **18:16** βυσσινον ¦ βυσσον **K** HF [l] **18:16** χρυσιω ¦ εν χρυσω **Av** BYZ PCK TR ¦ εν χρυσιω ANT NA WH [m] **18:16** μαργαριταις 88% ¦ μαργαριτη CT 8.3% [n] **18:17** ο επι τοπον πλεων ¦ ο επι των πλοιων πλεων BYZ PCK ¦ επι των πλοιων ο ομιλος TR [o] **18:18** εκραζον ¦ εκραξαν SBL TH WH [p] **18:18** βλεποντες ¦ ορωντες TR

19 Καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ [a]ἔκραζον κλαίοντες καὶ
πενθοῦντες [b]καὶ λέγοντες,

Οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη,
ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες [c]τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ
ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς,
ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη.
20 Εὐφραίνου ἐπ᾽ [d]αὐτῇ, οὐρανέ,
καὶ οἱ ἅγιοι, [e]καὶ οἱ ἀπόστολοι, καὶ οἱ προφῆται,
ὅτι ἔκρινεν ὁ Θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς [f]μύλον μέγαν, καὶ ἔβαλεν
εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων,

[g]Οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται
Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις,
καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι.
22 Καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν
καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν
οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι,
καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης
οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι,
καὶ φωνὴ μύλου
οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι,
23 καὶ φῶς λύχνου
οὐ μὴ φανῇ ἐν σοὶ ἔτι,
καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης
οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι·
[h]ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς·
ὅτι ἐν τῇ [i]φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη.
24 Καὶ ἐν αὐτῇ [j]αἵματα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη,
καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

---

[a] **18:19** εκραζον ¦ εκραξαν SBL TH WH [b] **18:19** και ¦ --- ANT CT TR [c] **18:19** τα ¦ --- TR [d] **18:20** αυτη ¦ αυτην **Av** TR [e] **18:20** και οι ¦ --- TR [f] **18:21** μυλον 89% ¦ μυλινον CT 2% [g] **18:21** ουτως 82.1% ¦ --- PCK 13.4% [h] **18:23** οτι ¦ --- **K** HF [i] **18:23** φαρμακεια ¦ φαρμακια TH WH [j] **18:24** αιματα 81.8% ¦ αιμα CT TR 18.2%

19 [a]Μετὰ ταῦτα ἤκουσα [b]ὡς φωνὴν [c]μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, [d]λεγόντων,

Ἀλληλούϊα·
ἡ σωτηρία καὶ ἡ [e]δύναμις καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν·
2 ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ·
ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν μεγάλην,
ἥτις [f]διέφθειρε τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς,
καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ [g]χειρὸς αὐτῆς.

3 Καὶ δεύτερον [h]εἴρηκεν,

Ἀλληλούϊα·
καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

4 Καὶ [i]ἔπεσον οἱ [j]πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες, καὶ τὰ [k]τέσσαρα
ζῷα, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ [l]τοῦ θρόνου, λέγον-
τες, Ἀμήν· Ἀλληλούϊα. 5 Καὶ φωνὴ [m]ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε, λέγουσα,

Αἰνεῖτε [n]τὸν Θεὸν ἡμῶν
πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ,
[o]καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτόν,
[p]οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.

6 Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν,
καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, [q]λέγοντες,

---

[a] **19:1** μετα ¦ και μετα **Aν** BYZ PCK TR [b] **19:1** ως ¦ --- TR [c] **19:1** μεγαλην οχλου πολλου ¦ οχλου πολλου μεγαλην PCK TR [d] **19:1** λεγοντων ¦ λεγοντος TR [e] **19:1** δυναμις και η δοξα του θεου ¦ δοξα και η τιμη και η δυναμις κυριω τω θεω TR ¦ δοξα και η δυναμις του θεου ANT CT [f] **19:2** διεφθειρε ¦ εφθειρε CT TR [g] **19:2** χειρος ¦ της χειρος **Aν** BYZ TR [h] **19:3** ειρηκεν ¦ ειρηκαν **Aν** ANT CT TR [i] **19:4** επεσον ¦ επεσαν ANT BYZ CT PCK TR [j] **19:4** πρεσβυτεροι οι εικοσι τεσσαρες ¦ πρεσβυτεροι οι κδ΄ BYZ ¦ πρεσβυτεροι οι εικοσι και τεσσαρες TR ¦ εικοσι και τεσσαρες πρεσβυτεροι ANT [k] **19:4** τεσσαρα ¦ τεσσερα TH WH [l] **19:4** του θρονου ¦ τω θρονω **K** ANT BYZ CT HF [m] **19:5** απο ¦ εκ **Aν** BYZ PCK TR [n] **19:5** τον θεον ¦ τω θεω CT [o] **19:5** και ¦ --- WH [p] **19:5** οι ¦ και οι TR [q] **19:6** λεγοντες ¦ λεγοντας BYZ PCK TR ¦ λεγοντων ANT BYZ CT

Ἀλληλούϊα·
ὅτι ἐβασίλευσε Κύριος
ὁ Θεὸς [a]ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ.
7 Χαίρωμεν καὶ [b]ἀγαλλιώμεθα,
καὶ [c]δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ·
ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου,
καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν.
8 Καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται
βύσσινον [d]λαμπρὸν καὶ καθαρόν·

τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα [e]τῶν ἁγίων ἐστί.
9 Καὶ λέγει μοι, Γράψον, Μακάριοι οἱ εἰς [f]τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ
ἀρνίου κεκλημένοι. Καὶ λέγει μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ [g]τοῦ Θεοῦ
εἰσι. 10 Καὶ [h]ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ·
καὶ λέγει μοι, Ὅρα μή· σύνδουλός σού εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν
ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν [i]Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία
[j]τοῦ Ἰησοῦ ἐστι τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.
11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν [k]ἀνεῳγμένον, καὶ ἰδού, ἵππος λευκός, καὶ
ὁ καθήμενος ἐπ᾽ αὐτόν, [l]καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δι-
καιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. 12 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ [m]φλὸξ πυρός,
καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά· ἔχων [n]ὀνόματα γεγραμ-
μένα καὶ ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός, 13 καὶ περιβε-
βλημένος ἱμάτιον [o]βεβαμμένον [p]αἵματι· καὶ [q]καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ,
Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. 14 Καὶ τὰ στρατεύματα [r]τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολού-
θει αὐτῷ [s]ἐπὶ ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν [t]καθαρόν.
15 Καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία [u]δίστομος ὀξεῖα,

[a]**19:6** ημων ¦ --- ANT SBL TR [b]**19:7** αγαλλιωμεθα ¦ αγαλλιωμεν CT [c]**19:7** δωμεν ¦ δωσωμεν NA ¦ δωσομεν SBL WH [d]**19:8** λαμπρον και καθαρον ¦ καθαρον και λαμπρον TR ¦ λαμπρον καθαρον ANT CT [e]**19:8** των αγιων εστι ¦ εστι των αγιων TR [f]**19:9** το ¦ τον HF [g]**19:9** του θεου εισι ¦ εισι του θεου **Aν** BYZ PCK TR [h]**19:10** επεσα ¦ επεσον BYZ PCK TR [i]**19:10** ιησου ¦ του ιησου TR [j]**19:10** του ιησου ¦ ιησου **Aν** CT [k]**19:11** ανεωγμενον ¦ ηνεωγμενον CT [l]**19:11** καλουμενος πιστος ¦ πιστος καλουμενος SBL WH [m]**19:12** φλοξ ¦ ως φλοξ ANT NA TR [n]**19:12** ονοματα γεγραμμενα και ¦ --- CT TR [o]**19:13** βεβαμμενον ¦ ρεραντισμενον WH [p]**19:13** αιματι ¦ εν αιματι ANT [q]**19:13** καλειται ¦ κεκληται **K** ANT BYZ CT HF [r]**19:14** τα ¦ --- **Aν** BYZ ST TH [s]**19:14** επι ¦ εφ CT TR [t]**19:14** καθαρον ¦ και καθαρον TR [u]**19:15** διστομος οξεια ¦ οξεια CT TR ¦ οξεια διστομος ANT

ἵνα ἐν αὐτῇ [a]πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ
σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ [b]τῆς ὀργῆς τοῦ
Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 16 Καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν
αὐτοῦ [c]ὄνομα γεγραμμένον, Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυρίων.

17 Καὶ εἶδον [d]ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξε [e]φωνῇ
μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς [f]πετομένοις ἐν μεσουρανήματι,
Δεῦτε, [g]συνάχθητε εἰς [h]τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ, 18 ἵνα φάγητε
σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ
σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ᾽ [i]αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων,
ἐλευθέρων [j]τε καὶ δούλων, καὶ μικρῶν [k]τε καὶ μεγάλων. 19 Καὶ
εἶδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρατεύματα
αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι [l]πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ
ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. 20 Καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον,
καὶ [m]ὁ μετ᾽ αὐτοῦ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον
αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου,
καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ
δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς [n]τὴν καιομένην ἐν [o]θείῳ· 21 καὶ
οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ
ἵππου, τῇ [p]ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα
ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

20 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν
[q]κλεῖν τῆς ἀβύσσου, καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ.
2 Καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, [r]τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅς ἐστι διάβολος
καὶ [s]ὁ Σατανᾶς, [t]ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν
χίλια ἔτη, 3 καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ [u]ἔκλεισε καὶ ἐσφρά-

---

[a]**19:15** παταξη ¦ παταση ANT TR [b]**19:15** της ¦ και της **Αν** TR [c]**19:16** ονομα ¦ το ονομα ST [d]**19:17** αγγελον ¦ ενα αγγελον ANT BYZ CT PCK TR [e]**19:17** φωνη ¦ εν φωνη ANT HF NA WH [f]**19:17** πετομενοις ¦ πετωμενοις TR [g]**19:17** συναχθητε ¦ και συναγεσθε TR [h]**19:17** το δειπνον το μεγα του ¦ τον δειπνον τον μεγαν του BYZ HF ¦ το δειπνον του μεγαλου BYZ TR [i]**19:18** αυτων ¦ αυτους WH [j]**19:18** τε ¦ --- ST [k]**19:18** τε ¦ --- **Αν** BYZ CT TR [l]**19:19** πολεμον ¦ τον πολεμον ANT CT HF [m]**19:20** ο μετ αυτου ¦ μετ αυτου ο BYZ CT PCK ¦ μετα τουτου ο TR [n]**19:20** την καιομενην ¦ της καιομενης CT [o]**19:20** θειω ¦ τω θειω **Αν** BYZ TR [p]**19:21** εξελθουση ¦ εκπορευομενη TR [q]**20:1** κλειν ¦ κλειδα TR [r]**20:2** τον οφιν τον αρχαιον ¦ ο οφις ο αρχαιος CT [s]**20:2** ο ¦ --- BYZ TR [t]**20:2** ο πλανων την οικουμενην ολην ¦ ο πλανων την οικουμενην ANT ¦ --- **Αν** CT TR [u]**20:3** εκλεισε ¦ εκλεισεν αυτον TR

γισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ [a]πλανᾷ [b]ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια
ἔτη· [c]καὶ μετὰ ταῦτα δεῖ [d]αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐ-
τοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ
διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν [e]τὸ θηρίον, [f]οὐδὲ
[g]τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ [h]μέτωπον, καὶ
ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ [i]τοῦ Χριστοῦ
[j]τὰ χίλια ἔτη. 5 [k]Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ [l]ἔζησαν [m]ἄχρι τελεσθῇ
τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. 6 Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων
μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ [n]δεύτερος θάνατος οὐκ
ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ᾽ ἔσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βα-
σιλεύσουσι [o]μετ᾽ αὐτοῦ [p]χίλια ἔτη.

7 Καὶ [q]ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυ-
λακῆς αὐτοῦ, 8 καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι
γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ [r]τὸν Μαγώγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς [s]τὸν
πόλεμον· ὧν ὁ [t]ἀριθμὸς ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. 9 Καὶ ἀνέβησαν
ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ [u]ἐκύκλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων
καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ [v]ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ
τοῦ Θεοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς. 10 Καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς
ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ [w]θείου, ὅπου [x]καὶ τὸ θηρίον καὶ
ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων.

[a]**20:3** πλανα ¦ πλανηση CT TR [b]**20:3** ετι τα εθνη ¦ τα εθνη ετι TR [c]**20:3** και ¦ --- **K** ANT BYZ CT HF [d]**20:3** αυτον λυθηναι ¦ λυθηναι αυτον **K** BYZ CT HF [e]**20:4** το θηριον ¦ τω θηριω BYZ PCK TR [f]**20:4** ουδε ¦ ουτε **Aν** ANT BYZ PCK TR [g]**20:4** την εικονα ¦ τη εικονι PCK [h]**20:4** μετωπον ¦ μετωπον αυτων **Aν** ANT BYZ PCK TR [i]**20:4** του ¦ --- TR [j]**20:4** τα ¦ --- **Aν** ANT BYZ CT PCK SCR [k]**20:5** και οι … εζησαν αχρι … ετη ¦ οι δε … ανεζησαν εως … ετη TR ¦ και οι … εζησαν εως … ετη ANT ¦ οι λοιποι … εζησαν αχρι … ετη CT ¦ --- **K** [l]**20:5** εζησαν ¦ ανεζησαν TR [m]**20:5** αχρι ¦ εως ANT TR [n]**20:6** δευτερος θανατος ¦ θανατος ο δευτερος TR [o]**20:6** μετ αυτου ¦ μετα ταυτα **K** [p]**20:6** χιλια ¦ τα χιλια NA TH WH [q]**20:7** οταν τελεσθη ¦ μετα **K** BYZ HF [r]**20:8** τον ¦ --- **Aν** CT [s]**20:8** τον ¦ --- **Aν** TR [t]**20:8** αριθμος ¦ αριθμος αυτων **K** ANT BYZ CT HF [u]**20:9** εκυκλωσαν ¦ εκυκλευσαν **K** ANT BYZ CT HF PCK [v]**20:9** εκ του ουρανου απο του θεου ¦ απο του θεου εκ του ουρανου TR ¦ εκ του ουρανου CT [w]**20:10** θειου ¦ του θειου ANT [x]**20:10** και ¦ --- TR

11 Καὶ εἶδον θρόνον [a]μέγαν λευκόν, καὶ τὸν καθήμενον ἐπʼ [b]αὐτόν,
οὗ ἀπὸ [c]προσώπου ἔφυγεν [d]ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη
αὐτοῖς. 12 Καὶ εἶδον τοὺς νεκρούς, [e]τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικρούς,
ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ [f]θρόνου, καὶ βιβλία [g]ἠνεῴχθησαν· καὶ [h]ἄλλο βι-
βλίον [i]ἠνεῴχθη, ὅ ἐστι τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γε-
γραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 13 Καὶ ἔδωκεν ἡ θά-
λασσα τοὺς [j]νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ Θάνατος καὶ ὁ ᾍδης ἔδωκαν
τοὺς [k]νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα
[l]αὐτῶν. 14 Καὶ ὁ Θάνατος καὶ ὁ ᾍδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ
πυρός· οὗτος [m]ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν, [n]ἡ λίμνη τοῦ πυρός. 15 Καὶ
εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν [o]τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν
λίμνην τοῦ πυρός.

21 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐ-
ρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ [p]ἀπῆλθον, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι.
2 Καὶ [q]τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινήν, εἶδον καταβαίνουσαν
[r]ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμη-
μένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. 3 Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ [s]οὐρανοῦ,
λεγούσης, Ἰδού, ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει
μετʼ αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ [t]λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς [u]ἔσται
μετʼ αὐτῶν· 4 καὶ [v]ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον [w]ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν,

---

[a]**20:11** μεγαν λευκον ¦ λευκον μεγαν **Aν** BYZ TR [b]**20:11** αυτον ¦ αυτου SBL TH TR WH ¦ αυτω ANT [c]**20:11** προσωπου ¦ του προσωπου CT [d]**20:11** η γη και ο ουρανος ¦ ο ουρανος και η γη PCK [e]**20:12** τους μεγαλους και τους μικρους ¦ μικρους και μεγαλους TR ¦ --- **K** [f]**20:12** θρονου ¦ θεου TR [g]**20:12** ηνεωχθησαν ¦ ηνοιξαν **K** BYZ HF ¦ ανεωχθησαν PCK ¦ ηνοιχθησαν ANT CT [h]**20:12** αλλο βιβλιον ¦ βιβλιον αλλο TR [i]**20:12** ηνεωχθη ¦ ανεωχθη PCK ¦ ηνοιχθη ANT CT [j]**20:13** νεκρους τους εν αυτη ¦ εν αυτη νεκρους BYZ PCK TR [k]**20:13** νεκρους τους εν αυτοις ¦ εν αυτοις νεκρους BYZ PCK TR [l]**20:13** αυτων ¦ αυτου HF [m]**20:14** ο θανατος ο δευτερος εστιν ¦ εστιν ο θανατος ο δευτερος PCK ¦ εστιν ο δευτερος θανατος TR [n]**20:14** η λιμνη του πυρος ¦ --- ANT TR [o]**20:15** τω βιβλιω ¦ τη βιβλω ANT BYZ CT PCK TR [p]**21:1** απηλθον ¦ παρηλθε **Aν** BYZ PCK TR ¦ απηλθαν CT [q]**21:2** την πολιν την αγιαν ιερουσαλημ καινην ειδον ¦ εγω ιωαννης ειδον την πολιν την αγιαν ιερουσαλημ καινην TR [r]**21:2** εκ του ουρανου απο του θεου ¦ απο του θεου εκ του ουρανου **Aν** BYZ PCK TR [s]**21:3** ουρανου 96.1% ¦ θρονου CT 1.3% [t]**21:3** λαος 72.3% ¦ λαοι **Aν** CT TR 25.5% [u]**21:3** εσται μετ αυτων 26.3% ¦ μετ αυτων εσται **K** ANT BYZ HF SBL WH 36.4% ¦ εσται μετ αυτων θεος αυτων TR 22.9% ¦ μετ αυτων εσται αυτων θεος NA TH 1.7% [v]**21:4** εξαλειψει 51.3% ¦ εξαλειψει απ αυτων **K** BYZ HF 30.4% ¦ εξαλειψει ο θεος TR 16.5% ¦ εξαλειψει απ αυτων ο θεος ANT 0% [w]**21:4** απο 94.3% ¦ εκ CT 5.2%

καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι· οὔτε πένθος, οὔτε κραυγή, οὔτε πόνος οὐκ
ἔσται ἔτι· [a]ὅτι τὰ πρῶτα [b]ἀπῆλθον.
5 Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ [c]τῷ θρόνῳ, Ἰδού, [d]πάντα καινὰ ποιῶ.
Καὶ λέγει [e]μοι, Γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι [f]ἀληθινοὶ καὶ πιστοί εἰσι.
6 Καὶ εἶπέ μοι, [g]Γέγονα τὸ [h]Ἄλφα καὶ τὸ Ὦ, [i]ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.
Ἐγὼ τῷ διψῶντι [j]δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. 7 Ὁ
νικῶν [k]κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ Θεός, καὶ [l]αὐτὸς ἔσται
μοι υἱός. 8 [m]Τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις [n]καὶ ἁμαρτωλοῖς καὶ ἐβδελυγ-
μένοις καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ [o]φαρμάκοις καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ
πᾶσι τοῖς ψευδέσι, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ [p]πυρὶ καὶ
θείῳ, ὅ ἐστιν [q]ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.
9 Καὶ [r]ἦλθεν εἷς [s]ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιά-
λας [t]γεμούσας τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ᾽ ἐμοῦ,
λέγων, Δεῦρο, δείξω σοι [u]τὴν γυναῖκα τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου. 10 Καὶ
ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι [v]ἐπ᾽ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέ μοι
τὴν πόλιν τὴν [w]μεγάλην, τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ, καταβαίνουσαν ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ [x]ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, 11 ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ· [y]ὁ φω-
στὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι [z]κρυσταλλίζοντι·
12 [aa]ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, [ab]ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ

---

[a]**21:4** οτι 71.1% ¦ --- SBL TH WH 14.9% [b]**21:4** απηλθον 54.4% ¦ απηλθε **K** BYZ HF 42.9% ¦ απηλθαν CT 0.9% [c]**21:5** τω θρονω ¦ του θρονου PCK TR [d]**21:5** παντα καινα ποιω ¦ καινα ποιω παντα ANT BYZ CT PCK ¦ καινα παντα ποιω TR [e]**21:5** μοι ¦ --- CT HF [f]**21:5** αληθινοι και πιστοι ¦ πιστοι και αληθινοι του θεου **K** BYZ HF ¦ πιστοι και αληθινοι ANT CT [g]**21:6** γεγονα 42.9% ¦ γεγονα εγω BYZ 31.9% ¦ γεγονεν εγω ειμι TR 3.4% ¦ γεγοναν εγω ειμι NA TH 1.3% ¦ γεγοναν εγω SBL WH 0.4% ¦ γεγονεν εγω ANT 0% [h]**21:6** αλφα ¦ Α ANT TR [i]**21:6** η αρχη και το 35% ¦ αρχη και BYZ PCK 33.3% ¦ και η αρχη και το **K** BYZ HF 29.1% [j]**21:6** δωσω 44.7% ¦ δωσω αυτω **K** BYZ HF 27.4% [k]**21:7** κληρονομησει ταυτα ¦ δωσω αυτω ταυτα **K** BYZ HF ¦ κληρονομησει παντα TR ¦ εσται αυτω ταυτα ANT [l]**21:7** αυτος εσται μοι υιος ¦ αυτος εσται μοι ο υιος TR ¦ αυτοι εσονται μοι υιοι **Αν** [m]**21:8** τοις δε δειλοις ¦ δειλοις δε TR [n]**21:8** και αμαρτωλοις ¦ --- ANT CT TR [o]**21:8** φαρμακοις ¦ φαρμακευσι TR [p]**21:8** πυρι ¦ εν πυρι ANT [q]**21:8** ο θανατος ο δευτερος ¦ δευτερος θανατος TR [r]**21:9** ηλθεν ¦ ηλθε προς με TR [s]**21:9** εκ ¦ --- **Αν** ANT TR [t]**21:9** γεμουσας 55.8% ¦ τας γεμουσας ANT TR 22.3% ¦ των γεμοντων CT 18% [u]**21:9** γυναικα την νυμφην του αρνιου 51.9% ¦ νυμφην του αρνιου την γυναικα **Αν** TR 26.2% ¦ νυμφην την γυναικα του αρνιου ANT CT 12.7% [v]**21:10** επ ¦ επι CT [w]**21:10** μεγαλην την ¦ μεγαλην και **Αν** ¦ --- **K** ANT BYZ CT HF [x]**21:10** απο ¦ εκ **K** HF [y]**21:11** ο ¦ και ο TR [z]**21:11** κρυσταλλιζοντι ¦ κρυσταλιζοντι BYZ PCK [aa]**21:12** εχουσα ¦ εχουσαν τε TR [ab]**21:12** εχουσα ¦ εχουσαν TR

τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους [a]δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἅ ἐστιν
[b]ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν [c]τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 13 [d]Ἀπὸ [e]ἀνατολῶν,
πυλῶνες τρεῖς· [f]καὶ ἀπὸ βορρᾶ, πυλῶνες τρεῖς· [g]καὶ ἀπὸ νότου, πυλῶ-
νες τρεῖς· [h]καὶ ἀπὸ δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς. 14 Καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως
[i]ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ [j]ἐπ᾽ αὐτῶν [k]δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα
ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.

15 Καὶ ὁ λαλῶν μετ᾽ ἐμοῦ εἶχε [l]μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα
μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς, [m]καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς.
16 Καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς [n]ὅσον τὸ
πλάτος. Καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν [o]τῷ καλάμῳ ἐπὶ [p]σταδίους [q]δώδεκα
χιλιάδων· [r]δώδεκα τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς
ἴσα ἐστί. 17 Καὶ [s]ἐμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς [t]ἑκατὸν τεσσαράκοντα
τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. 18 Καὶ [u]ἦν ἡ
[v]ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασπις· καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρόν,
[w]ὅμοιον [x]ὑέλῳ καθαρῷ. 19 [y]Οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως
παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι. Ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἴασπις· ὁ
δεύτερος, [z]σάπφειρος· ὁ τρίτος, χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμάραγδος·
20 ὁ πέμπτος, [aa]σαρδόνυξ· ὁ ἕκτος, [ab]σάρδιον· ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος·
ὁ ὄγδοος, βήρυλλος· ὁ [ac]ἔνατος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος·
ὁ ἑνδέκατος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος, [ad]ἀμέθυσος. 21 Καὶ οἱ δώδεκα
πυλῶνες, δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ
ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρόν, ὡς
[ae]ὕελος [af]διαυγής.

---

[a]**21:12** δωδεκα ¦ δεκαδυο HF [b]**21:12** ονοματα 43.5% ¦ τα ονοματα NA TH 9.1% ¦ --- **Av** BYZ PCK SBL TR WH 45.3% [c]**21:12** των ¦ --- **K** BYZ CT HF [d]**21:13** απο ¦ απ ANT TR [e]**21:13** ανατολων ¦ ανατολης CT TR [f]**21:13** και ¦ --- TR [g]**21:13** και ¦ --- TR [h]**21:13** και ¦ --- ST [i]**21:14** εχον ¦ εχων CT [j]**21:14** επ αυτων ¦ εν αυτοις TR [k]**21:14** δωδεκα ¦ --- TR [l]**21:15** μετρον ¦ --- **Av** TR [m]**21:15** και το τειχος αυτης 48.1% ¦ --- **K** BYZ PCK 49.4% [n]**21:16** οσον ¦ τοσουτον εστιν οσον και TR ¦ οσον και ANT NA TH [o]**21:16** τω ¦ εν τω **Av** ANT [p]**21:16** σταδιους ¦ σταδιων **Av** NA TR WH [q]**21:16** δωδεκα ¦ δεκαδυο **K** BYZ HF [r]**21:16** δωδεκα ¦ --- ANT BYZ CT TR [s]**21:17** εμετρησε 51.7% ¦ --- **K** BYZ HF 40% [t]**21:17** εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρων ¦ ρμδ´ BYZ TH ¦ εκατον τεσσερακοντα τεσσαρων NA SBL WH [u]**21:18** ην 90.4% ¦ --- CT 8.3% [v]**21:18** ενδομησις ¦ ενδωμησις CT [w]**21:18** ομοιον ¦ ομοια **Av** TR [x]**21:18** υελω ¦ υαλω ANT BYZ CT TR [y]**21:19** οι ¦ και οι **Av** BYZ PCK TR [z]**21:19** σαπφειρος ¦ σαπφιρος NA SBL [aa]**21:20** σαρδονυξ ¦ σαρδωνυξ PCK [ab]**21:20** σαρδιον ¦ σαρδιος **Av** BYZ PCK TR [ac]**21:20** ενατος ¦ εννατος SCR [ad]**21:20** αμεθυσος 73% ¦ αμεθυστος ANT CT TR 21.5% [ae]**21:21** υελος ¦ υαλος ANT CT TR [af]**21:21** διαυγης ¦ διαφανης TR

22 Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ
ναὸς αὐτῆς ἐστι, καὶ τὸ ἀρνίον. 23 Καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου,
οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν [a] αὐτῇ· [b] ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν
αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον. 24 Καὶ [c] περιπατήσουσι τὰ ἔθνη
διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν [d] αὐτῷ δόξαν καὶ
τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. 25 Καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν
ἡμέρας—νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ— 26 καὶ οἴσουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν
τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς [e] αὐτήν· 27 καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν [f] κοινόν,
καὶ [g] ποιοῦν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος· εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ
τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

22 Καὶ ἔδειξέ μοι [h] ποταμὸν καθαρὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς
[i] κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ
ἀρνίου. 2 Ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ
[j] ἐκεῖθεν, ξύλον ζωῆς, ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα [k] ἕκαστον
ἀποδιδοὺς τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν
τῶν ἐθνῶν. 3 Καὶ πᾶν [l] κατάθεμα οὐκ ἔσται [m] ἔτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ
Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ [n] λατρεύσουσιν
αὐτῷ, 4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν
μετώπων αὐτῶν. 5 Καὶ νὺξ οὐκ ἔσται [o] ἐκεῖ, [p] καὶ χρείαν οὐκ ἔχουσι
[q] λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς [r] φωτιεῖ [s] αὐτούς· καὶ βα-
σιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

[a] **21:23** αυτη ¦ εν αυτη PCK TR [b] **21:23** η γαρ ¦ γαρ η **K** HF [c] **21:24** περιπατησουσι τα εθνη δια του φωτος αυτης ¦ τα εθνη των σωζομενων εν τω φωτι αυτης περιπατησουσι TR [d] **21:24** αυτω δοξαν και τιμην των εθνων ¦ την δοξαν και την τιμην αυτων ANT BYZ PCK TR ¦ την δοξαν αυτων CT [e] **21:26** αυτην ¦ αυτην ινα εισελθωσι **K** BYZ HF [f] **21:27** κοινον ¦ κοινουν TR [g] **21:27** ποιουν 44.4% ¦ ο ποιων **K** ANT BYZ HF NA WH 37.5% ¦ ποιων SBL TH 7.8% [h] **22:1** ποταμον καθαρον ¦ ποταμον **K** ANT BYZ CT HF ¦ καθαρον ποταμον TR [i] **22:1** κρυσταλλον ¦ κρυσταλον PCK [j] **22:2** εκειθεν ¦ εντευθεν **Aν** BYZ PCK TR [k] **22:2** εκαστον αποδιδους ¦ αποδιδους εκαστον BYZ HF ¦ ενα εκαστον αποδιδουν TR ¦ εκαστον αποδιδουν ANT NA SBL WH [l] **22:3** καταθεμα ¦ καταναθεμα TR [m] **22:3** ετι ¦ εκει **Aν** BYZ PCK [n] **22:3** λατρευσουσιν ¦ λατρευουσιν HF [o] **22:5** εκει ¦ ετι ANT CT ¦ --- **K** HF [p] **22:5** χρειαν ουκ εχουσι ¦ ου χρεια **K** ANT BYZ HF ¦ ουκ εχουσι χρειαν CT [q] **22:5** λυχνου και φωτος ηλιου ¦ λυχνου και φωτος **K** HF ¦ φωτος λυχνου και φωτος ηλιου NA TH ¦ φωτος λυχνου και φως ηλιου SBL WH [r] **22:5** φωτιει ¦ φωτιζει TR ¦ φωτισει CT [s] **22:5** αυτους ¦ επ αυτους CT

6 Καὶ [a]λέγει μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί· καὶ [b]Κύριος
ὁ Θεὸς τῶν [c]πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ
δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει.
7 [d]Καὶ ἰδού, ἔρχομαι ταχύ. Μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προ-
φητείας τοῦ βιβλίου τούτου.
8 [e]Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ [f]ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα. Καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ
[g]ἔβλεψα, [h]ἔπεσον προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου
τοῦ [i]δεικνύοντός μοι ταῦτα. 9 Καὶ λέγει μοι, Ὅρα μή· σύνδουλός [j]σού
εἰμι, καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν, [k]καὶ τῶν τηρούντων τοὺς
λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον.
10 Καὶ λέγει μοι, Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ
βιβλίου τούτου· [l]ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. 11 Ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι·
καὶ ὁ [m]ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι· καὶ ὁ δίκαιος [n]δικαιοσύνην ποιη-
σάτω ἔτι· καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.
12 [o]Ἰδού, ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ᾽ ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκά-
στῳ ὡς τὸ ἔργον [p]ἔσται αὐτοῦ. 13 [q]Ἐγὼ τὸ [r]Ἄλφα καὶ τὸ Ὦ, [s]ὁ πρῶτος
καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.
14 Μακάριοι οἱ [t]ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία
αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν
πόλιν. 15 [u]Ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς
καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς [v]φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.

[a]**22:6** λεγει ¦ ειπε **Aν** BYZ CT TR [b]**22:6** κυριος ¦ ο κυριος CT [c]**22:6** πνευματων των ¦ αγιων **Aν** TR [d]**22:7** και ¦ --- BYZ PCK TR [e]**22:8** καγω ¦ και εγω **Aν** BYZ TR [f]**22:8** ακουων και βλεπων ταυτα ¦ βλεπων και ακουων ταυτα **Aν** BYZ ¦ βλεπων ταυτα και ακουων TR [g]**22:8** εβλεψα ¦ ειδον BYZ ¦ οτε ειδον HF [h]**22:8** επεσον ¦ επεσα ANT CT TR [i]**22:8** δεικνυοντος ¦ δεικνυντος **Aν** BYZ HF PCK [j]**22:9** σου ¦ σου γαρ TR [k]**22:9** και ¦ --- PCK [l]**22:10** ο καιρος γαρ ¦ οτι ο καιρος BYZ PCK TR [m]**22:11** ρυπαρος ρυπαρευθητω ¦ ρυπων ρυπωσατω TR ¦ ρυπαρος ρυπανθητω NA TH WH [n]**22:11** δικαιοσυνην ποιησατω ¦ δικαιωθητω TR [o]**22:12** ιδου ¦ και ιδου TR [p]**22:12** εσται αυτου ¦ αυτου εσται BYZ TR ¦ εστιν αυτου CT [q]**22:13** εγω ¦ εγω ειμι TR [r]**22:13** αλφα ¦ A **Aν** ANT BYZ TR [s]**22:13** ο πρωτος και ο εσχατος η αρχη και το τελος ¦ αρχη και τελος ο πρωτος και ο εσχατος BYZ PCK TR ¦ ο πρωτος και ο εσχατος αρχη και τελος ANT [t]**22:14** ποιουντες τας εντολας αυτου ¦ πλυνοντες τας στολας αυτων CT [u]**22:15** εξω ¦ εξω δε TR [v]**22:15** φιλων ¦ ο φιλων **Aν** ANT BYZ HF TR

16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. Ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος [a]Δαυίδ, [b]ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς [c]ὁ πρωϊνός.

17 Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, [d]Ἔρχου. Καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, [e]Ἔρχου. Καὶ ὁ διψῶν [f]ἐρχέσθω· ὁ θέλων [g]λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

18 [h]Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ [i]τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας
τοῦ βιβλίου τούτου, ἐάν τις [j]ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, [k]ἐπιθήσαι [l]ὁ Θεὸς ἐπ' αὐ-
τὸν τὰς [m]πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν [n]τῷ βιβλίῳ τούτῳ· 19 καὶ ἐάν τις
[o]ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων [p]τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, [q]ἀφέλοι ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ [r]τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, [s]τῶν γεγραμμένων ἐν [t]τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, Ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν. [u]Ναί, ἔρχου, Κύριε [v]Ἰησοῦ.

21 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου [w]Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ [x]πάντων τῶν ἁγίων. [y]Ἀμήν.

---

[a]**22:16** δαυιδ ¦ ΔΑΔ **Αν K** BYZ ¦ δαβιδ HF ¦ του δαβιδ TR ¦ δαυειδ WH [b]**22:16** ο ¦ και ο **Αν** [c]**22:16** ο πρωινος ¦ και ορθρινος TR [d]**22:17** ερχου ¦ ελθε TR [e]**22:17** ερχου ¦ ελθε TR [f]**22:17** ερχεσθω ¦ ελθετω και TR ¦ ερχεσθω και ANT [g]**22:17** λαβετω ¦ λαμβανετω το TR [h]**22:18** μαρτυρω εγω ¦ συμμαρτυρουμαι γαρ TR [i]**22:18** τω ¦ --- PCK TR [j]**22:18** επιθη επ αυτα ¦ επιτιθη προς ταυτα TR ¦ επιθη επι ταυτα ANT [k]**22:18** επιθησαι ¦ επιθησει ANT BYZ CT TR [l]**22:18** ο θεος επ αυτον ¦ επ αυτον ο θεος BYZ PCK TH [m]**22:18** πληγας ¦ επτα πληγας BYZ PCK [n]**22:18** τω ¦ --- TR [o]**22:19** αφελη ¦ αφαιρη TR [p]**22:19** του βιβλιου ¦ βιβλου TR [q]**22:19** αφελοι ¦ αφελει **Αν** ANT BYZ CT ¦ αφαιρησει TR [r]**22:19** του ξυλου ¦ βιβλου TR [s]**22:19** των ¦ και των TR [t]**22:19** τω ¦ --- TR [u]**22:20** ναι ¦ --- CT [v]**22:20** ιησου ¦ ιησου χριστε **Αν** BYZ [w]**22:21** ιησου χριστου ¦ ημων ιησου χριστου TR ¦ ιησου NA SBL TH [x]**22:21** παντων των αγιων ¦ παντων υμων TR ¦ παντων NA SBL ¦ των αγιων TH WH [y]**22:21** αμην ¦ --- NA SBL WH

APPENDIX A

CALCULATION OF MANUSCRIPT PERCENTAGES

The calculation of manuscript percentages is not as straightforward as one might assume. There are four primary factors that must be taken into consideration: (1) the length of the variant unit, (2) whether corrections and additions by later scribes are counted, (3) how misspellings and alternate spellings are handled, and (4) how long omissions are handled. Because the manuscript percentages in this volume are calculated from the collations presented in the *Text und Textwert* volumes, those volumes guide how these four factors are handled in the present volume. The length of the variant unit is simply the length as presented in *Text und Textwert*.[1] Corrections and additions by later scribes are counted in addition to the original reading of a manuscript. Thus, a single manuscript can be counted more than once.[2] Consequently, it is more accurate to speak of the percentage of manuscript *readings* than the percentage of manuscripts. When *Text und Textwert* groups alternate spellings under one variant, they are counted as one variant in the calculation of manuscript percentages in this volume. Similarly, when

---

[1] It should be noted that the length of any given variant unit in *Text und Textwert* may sometimes be longer than what is cited in the footnotes of *The Text-Critical Greek New Testament*. For example, the first variant in Mark 2:16 reads as follows:

και οι φαρισαιοι 96.6% ¦ των φαρισαιων CT 0.2%

However, the length of the variant unit in *Text und Textwert* is actually as follows:

αυτω και οι γραμματεις και οι φαρισαιοι ¦ αυτω και οι γραμματεις των φαρισαιων

This difference is due to the fact that some manuscripts have further variations that are not included in the main text of any of the editions of the Greek New Testament compared in the footnotes presented in this volume. Nevertheless, the percentages listed in the footnotes correspond to the variant units as they are presented in *Text und Textwert* because it provides a truer picture of the manuscript evidence as a whole.

[2] Percentages calculated from Tommy Wasserman's collation of Jude are based on Joey McCollum's tabulations, which take into account only the original text for each manuscript. The effect of this different calculation method on the overall percentages is extremely minimal. Apart from this difference, the percentages are calculated in the same manner as the percentages based on the *Text und Textwert* volumes. Percentages calculated from McCollum's tabulations of Wasserman's collation are placed in brackets, as are the percentages calculated from Matthew Solomon's collation of Philemon.

Text und Textwert groups alternate spellings under separate variants, they are counted as separate variants in the calculation of manuscript percentages in this volume. Finally, manuscripts that have long omissions due to factors such as homoioteleuton are included in the total number when calculating percentages.

The process of calculation is best illustrated by example. Below is a summary of the *Text und Textwert* collation for 2 John 9. This variant unit occurs after the words ο μενων εν τη διδαχη ('whoever abides in the teaching'). The readings are as follows:

Reading	**Text**	**Subtotal**
1	του χριστου ('of Christ')	458
2	—	23
3	του θεου ('of God')	1
4	του κυριου ('of the Lord')	1
U1	long omission (homoioteleuton)	4
U2	long omission (homoioteleuton)	25
V	long omission (other)	1
X	illegible	3
Y	film error	1
Z	lacuna	52

Although the grand total is 569, the manuscripts labeled as X, Y, and Z are not included in the calculations. This reduces the total to 513. Thus the percentages are as follows:

Reading	**Percentage**
1	89.3% (458/513)
2	4.5% (23/513)
3	0.2% (1/513)
4	0.2% (1/513)

U1	0.8% (4/513)
U2	4.9% (25/513)
V	0.2% (1/513)

In summary, 89.3% of the manuscript readings support the Byzantine text (Reading 1), while 4.5% of the manuscript readings support the critical text (Reading 2).

1 Corinthians 2:1 provides another helpful example. This variant unit occurs after the words καταγγελλων υμιν (‘proclaiming to you’).

Reading	**Text**	**Subtotal**
1	το μαρτυριον του θεου (‘the testimony of God’)	556
1B	το μαρτυριον θεου (‘the testimony of God’)	2
2	το μυστηριον του θεου (‘the mystery of God’)	26
3	το μαρτυριον του θεου {υμιν} (‘the testimony of God’ but placed before the words ‘to you’)	1
4	το μαρτυριον του ιησου (‘the testimony of Jesus’)	1
5	το μαρτυριον του χριστου (‘the testimony of Christ’)	3
6	το σωτηριον του θεου (‘the salvation of God’)	1
7	το ευαγγελιον του θεου (‘the good news of God’)	6
U	long omission (homoioteleuton)	1
W	uncertain as to whether it is Reading 1, Reading 2, or Reading 6	1
X	illegible	3

Z	lacuna	145

Although the grand total is 746, the manuscripts labeled as W, X, and Z are not included in the calculations. This reduces the total to 597. Thus the percentages are as follows:

Reading	**Percentage**
1	93.1% (556/597)
1B	0.3% (2/597)
2	4.4% (26/597)
3	0.2% (1/597)
4	0.2% (1/597)
5	0.5% (3/597)
6	0.2% (1/597)
7	1% (6/597)
U	0.2% (1/597)

In summary, 93.1% of the manuscript readings support the Byzantine text (Reading 1), while 4.4% of the manuscript readings support Nestle-Aland and Westcott-Hort (Reading 2). (In this case SBL and Tyndale House agree with the Byzantine text.) It should be noted that although Reading 1B and Reading 3 have the same English translation as Reading 1, it is the percentage for Reading 1 that is given in the footnote at 1 Corinthians 2:1. This is because the Greek text of Robinson and Pierpont matches Reading 1 and not Reading 1B or Reading 3.

As a rule, manuscripts labeled as U or V are included in the calculations, while manuscripts labeled as W, X, Y, or Z are not. Readings labeled as 1B, 1C, 1D, 2B, 2C, 2D, etc., are always treated separately.[1]

[1] Two exceptions are 1 Cor. 14:24 and 2 Cor. 11:3 in which the percentage for Reading 1B is combined with the percentage for Reading 1 since the only difference is the inclusion or exclusion of *sigma* for the word ουτω(ς). Other exceptions are Mark 16:9–20, John 5:4, John 7:53–8:11, Romans 14:24–26, and Romans 16:25–27 in which the totals from different readings are combined because the differences in the readings are

The *Text und Textwert* collations for the Gospel of John present manuscript totals in a peculiar way that requires additional explanation. While some readings are labeled 1B, 1C, 1D, 2B, 2C, 2D, etc., other readings are labeled 1-f or 1-f1, 1-f2, 1-f3, etc. Readings with the -f label are not presented with a subtotal. Usually (but not always) they are included in the prior subtotal. For example, in John 4:37 the first three readings are listed as follows:

Reading	**Text**	**Subtotal**
1	ο αληθινος	1,333
1-f	ο αληθος	no subtotal
1C	ο αληθης	1

In this case, the actual subtotals are as follows:

Reading	**Text**	**Subtotal**
1	ο αληθινος	1,332
1-f	ο αληθος	1
1C	ο αληθης	1

In order to be consistent with the calculation methods used with the other *Text und Textwert* volumes, the subtotal of 1,332 is what would be used to calculate the percentage of manuscripts for Reading 1.

Nevertheless, there are times when the -f label is not included in the prior subtotal. Reading 13 and Reading 14-f in John 7:40(1) provide a good example. Below is an exact representation of the *Text und Textwert* data.

based upon the presence or absence of asterisks or obeli in the margin and other similar notations or distinctions.

13 OM. των λογων τουτων

030* 106 164 494 516* 1349* 1356 1474 2649*

ANZAHL DER ZEUGEN:[1] 9

14-f των οχλων λογων

335

Reading 13 is found in nine manuscripts, which are each listed. The subtotal is 9 and cannot therefore include Reading 14-f. Reading 14-f, which is supported only by manuscript 335, must be given a separate subtotal of 1 even though no subtotal is listed. The rule of thumb is that if the label preceding -f is the same as the prior label, it is included in the prior subtotal, but if the label preceding -f is not the same as the prior label, it is not included in the prior subtotal. Thus in John 4:37 Reading 1-f is included in the subtotal for Reading 1 because the label preceding -f is the same as the prior label. However, in John 7:40(1) Reading 14-f is not included in the subtotal for Reading 13 because the label preceding -f is not the same as the prior label. While -f is the most common label that is not presented with a subtotal, the same rule applies for any readings that have a hyphen followed by a lowercase letter or lowercase letters (such as -o and -of).

By following the model for calculation described above, anyone with access to the *Text und Textwert* volumes should be able to replicate the manuscript percentages found in the footnotes of this volume.[2]

Additional Percentages

The *Text und Textwert* volumes present collations for a total of 1,043 variant units. Of those 1,043 variant units, 872 are listed in the footnotes of this volume and 5 are ignored because the collation data is incorrect. For the remaining 166 variant units, all the editions of the Greek New Testament compared in this volume are in agreement, and

[1] That is, "NUMBER OF WITNESSES."

[2] It should be noted, however, that the collations for five variant sets (Mark 2:14; 12:25; Acts 2:7; 18:21; 27:5) are unreliable, with many manuscripts classified incorrectly.

so it is not feasible to present them in the footnotes. Instead, the percentage for each variant unit is presented below. The mean of these percentages is 94%, and the median is 96.4%.

Matt. 1:11	86.9%
Matt. 1:16	97.5%
Matt. 1:25(1)	99.5%
Matt. 3:12	75.6%
Matt. 5:4–5	98.3%
Matt. 7:21	99.1%
Matt. 12:2	97.0%
Matt. 14:3	98.8%
Mark 1:6	99.6%
Mark 1:7	97.4%
Mark 1:11	98.2%
Mark 1:15	79.3%
Mark 1:25(1)	99.5%
Mark 1:25(2)	88.5%
Mark 1:35	70.3%
Mark 1:45	99.2%
Mark 2:26(1)	99.8%
Mark 3:5	99.1%
Mark 3:18	99.2%
Mark 3:21(1)	96.3%
Mark 3:21(2)	94.7%
Mark 4:6	98.4%
Mark 5:21(1)	95.3%
Mark 5:21(2)	96.6%
Mark 5:22	98.1%
Mark 5:33	98.3%
Mark 6:2(1)	98.8%

Mark 6:14(2)	91.9%
Mark 6:44	97.6%
Mark 6:47	98.7%
Mark 6:50	94.2%
Mark 7:13	99.0%
Mark 7:33	91.5%
Mark 7:35	99.0%
Mark 8:10(1)	97.9%
Mark 8:10(2)	96.0%
Mark 8:15(1)	94.5%
Mark 8:15(2)	96.7%
Mark 8:35(2)	98.8%
Mark 9:25	98.9%
Mark 9:34	92.1%
Mark 9:35	76.1%
Mark 10:19(2)	84.1%
Mark 10:19(3)	87.7%
Mark 10:43(2)	93.8%
Mark 12:14(2)	94.5%
Mark 12:41	88.5%
Mark 13:2(2)	97.9%
Mark 14:25	96.3%
Mark 15:12	96.6%
Mark 16:1–20	99.8%
Mark 16:14(2)	99.8%
Luke 19:25	93.8%
Luke 22:43–44	98.7%
Luke 23:34	89.3%
John 1:4	99.7%
John 1:27(3)	90.5%

John 1:36	97.7%
John 2:15(1)	82.3%
John 3:5(2)	98.9%
John 3:20	82.1%
John 3:27(2)	97.7%
John 3:31	96.8%
John 3:32	96.8%
John 4:1(2)	94.9%
John 4:9	86.6%
John 4:11(2)	97.2%
John 4:23	91.2%
John 4:24	94.2%
John 4:53	90.2%
John 5:7	98.8%
John 5:25	93.1%
John 5:39	92.2%
John 5:44(2)	97.7%
John 6:1	90.4%
John 6:4	99.8%
John 6:10	83.3%
John 6:11	83.4%
John 6:14(2)	98.1%
John 6:21	93.4%
John 6:23(2)	91.5%
John 6:42(1)	99.5%
John 6:46	96.3%
John 6:52	84.2%
John 6:56	99.8%
John 6:64	92.0%
John 7:4	97.0%

John 7:47(1)	94.8%
John 7:47(2)	97.4%
John 8:14	97.1%
John 8:16(2)	99.2%
John 8:25(1)	97.3%
John 8:25(2)	98.1%
John 8:34	99.0%
John 8:38(3)	97.4%
John 8:38(6)	98.8%
John 8:46	97.2%
John 8:57	98.5%
John 9:4(2)	99.3%
John 9:18	96.4%
John 9:33	95.4%
John 9:38–39a	99.8%
John 10:15	99.1%
John 10:16(1)	61.0%
John 10:34(1)	99.0%
John 10:34(2)	98.7%
John 10:36	93.6%
John 10:40(1)	89.4%
John 10:40(2)	93.2%
John 10:41	87.5%
Acts 2:43–44	87.3%
Acts 2:46	78.0%
Acts 5:21	96.3%
Acts 8:39	92.6%
Acts 12:3	98.5%
Acts 13:33(2)	99.8%
Acts 15:2	94.8%

Acts 16:35	95.4%
Acts 18:27	76.1%
Acts 20:32	98.5%
Acts 23:25(1)	98.6%
Acts 23:25(2)	97.9%
Rom. 3:12	99.0%
Rom. 5:2	95.1%
Rom. 5:8	90.7%
Rom. 8:23(2)	97.7%
Rom. 13:1	91.5%
Rom. 14:19	97.2%
Rom. 15:13	90.8%
Rom. 16:3	99.2%
Rom. 16:4–5	94.9%
Rom. 16:7	98.3%
Rom. 16:21	99.5%
Rom. 16:27	95.3%
1 Cor. 1:8(1)	95.2%
1 Cor. 1:8(2)	95.7%
1 Cor. 5:6	97.5%
1 Cor. 9:16	98.8%
1 Cor. 10:17	96.4%
1 Cor. 14:34–35	95.0%
1 Cor. 15:5	96.3%
1 Cor. 15:10	94.6%
1 Cor. 15:15	93.8%
1 Cor. 16:19	99.2%
2 Cor. 2:3	89.4%
2 Cor. 4:17	96.9%
2 Cor. 12:7	92.1%

Gal. 1:15	89.7%
Gal. 3:14	97.5%
Gal. 4:17	85.0%
Eph. 1:1	96.0%
Eph. 6:19	99.3%
Phil. 1:3	97.2%
Phil. 1:11(2)	96.7%
Phil. 3:12	98.8%
Col. 3:21	78.5%
2 Thess. 3:4	79.5%
Heb. 7:1	96.7%
Heb. 13:21(2)	96.3%
James 1:17	94.5%
James 4:9	91.9%
1 John 2:10	93.7%
1 John 5:6	75.4%
Jude 1:1	93.3%
Rev. 13:2	71.7%
Rev. 18:22	84.1%

APPENDIX B

LIST OF CORRECTIONS TO CERTAIN EDITIONS OF THE GREEK NEW TESTAMENT

The text-critical footnotes in this volume have been made on the basis of the corrections listed below. The corrections in ANT and ST are based on other editions of the same basic Greek text. For HF the corrections in Luke 1:36, John 15:13, John 21:7, Romans 16:1, and Hebrews 10:17 are based on the fact that (1) HF does not document variants in the apparatus, and (2) these readings have no support among Byzantine manuscripts. The correction in Revelation 9:18 is based on the apparatus, which indicates that Ἀπὸ is the intended reading. The changes in the other verses correct what are clearly typographical errors.

ANT

Matt. 7:7	ἀνοιγήσεται ἡμῖν → ἀνοιγήσεται ὑμῖν
Matt. 23:39	ἴδετε → ἴδητε
Matt. 27:9	τετιμημημένου → τετιμημένου
Mark 3:2	παρετήτήρουν → παρετήρουν
Mark 9:22	ὑμῖν → ἡμῖν
Luke 1:59	Ζαχαχαρίαν → Ζαχαρίαν
Luke 4:17	ἐπεδόδη → ἐπεδόθη
Luke 22:31	συνιάσαι → σινιάσαι
John 2:4	αὐτῷ → αὐτῇ
John 4:20	ὑμῶν → ἡμῶν
John 11:27	σὺ ὁ → σὺ εἶ ὁ
Acts 23:7	τούτου → τοῦτο
Acts 26:30	Βερενίκη → Βερνίκη
1 Cor. 14:30	ἀποκακαλυφθῇ → ἀποκαλυφθῇ

Gal. 3:18	ἐξ ἐπαγγγελίας → ἐξ ἐπαγγελίας
1 Thess. 3:9	δι᾽ ἡμᾶς → δι᾽ ὑμᾶς
Heb. 3:2	ποιήσατιν → ποιήσαντι
Heb. 11:6	δὴ → δεῖ
Rev. 17:8	τὰ ὄνομα → τὸ ὄνομα
Rev. 22:11	δικαισύνην → δικαιοσύνην

HF

Matt. 8:29	οοί → σοί
Luke 1:36	καλουμένῃ → τῇ καλουμένῃ
Luke 2:26	Πνεύματι → Πνεύματος
John 11:53	συνεβουλεύσατο → συνεβουλεύσαντο
John 15:13	φίλων → τῶν φίλων
John 15:24	οὐχ → οὐκ
John 21:7	Σίμων → Σίμων οὖν
Acts 2:17	προφητεύοουσιν → προφητεύσουσιν
Acts 8:1	τῷ ἀναιρέσει → τῇ ἀναιρέσει
Rom. 7:7	νόμον → νόμου
Rom. 16:1	δὲ → δὲ ὑμῖν
1 Tim. 6:19	αἰνωίου → αἰωνίου
2 Tim 2:4	σρατευόμενος → στρατευόμενος
Heb. 10:17	ἁμαρτιῶν → ἁμαρτιῶν αὐτῶν
Rev. 9:18	Ὑπὸ → Ἀπὸ

PCK

1 Cor. 4:10	ὑμεῖς ἀσθενεῖς → ἡμεῖς ἀσθενεῖς (later corrected)

ST

Matthew 20:22	ὁ δὲ → δὲ ὁ
Mark 6:29	τῳ μνημείῳ → μνημείῳ
Mark 9:45	γέεναν → γέενναν
Mark 13:14	ἑστὸς → ἑστὼς
John 5:7	πρὸς → πρὸ
John 21:2	Ναθανὴλ → Ναθαναὴλ
Acts 9:24	τὰ → τὰς
Acts 23:15	διαγνώσκειν → διαγινώσκειν
Acts 28:13	εἰν Ῥήγιον → εἰς Ῥήγιον
1 Corinthians 7:4	γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος ὀκ → γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ
1 Corinthians 9:1	ἡμεῖς → ὑμεῖς
1 Corinthians 9:27	δουλαγαγῶ → δουλαγωγῶ
1 Corinthians 16:10	ἐγάζεται → ἐργάζεται
Ephesians 4:25	ἀλλήλοιν → ἀλλήλων
1 Peter 3:11	ποιησάτω → ποιησάτω ἀγαθόν· ζητησάτω
1 John 2:29	γεγένηται → γεγέννηται
1 John 4:14	μαρτοῦμεν → μαρτυροῦμεν

APPENDIX C

LIST OF WORD-BREAK DIFFERENCES

The following word-break differences are ignored in the text-critical footnotes. When these words appear in the footnotes as part of another variant, the spelling of Robinson and Pierpont is used for all editions.

απ αρτι	απαρτι
αρα γε	αραγε
αρμαγεδων	αρ μαγεδων
βαριωνα	βαρ ιωνα
δεκαοκτο	δεκα οκτο
δηπου	δη που
δια παντος	διαπαντος
δια τι	διατι
δισμυριαδες	δις μυριαδες
εβδομηκοντα εξ	εβδομηκονταεξ
ει μη	ειμη
ει πως	ειπως
ειγε	ει γε
εικοσι πεντε	εικοσιπεντε
εικοσι τεσσαρες	εικοσιτεσσαρες
εικοσι τρεις	εικοσιτρεις
εκπερισσου	εκ περισσου
[1]εξαυτης	εξ αυτης
επ αυτοφωρω	επαυτοφωρω

---

[1]This refers to the adverb ἐξαυτῆς and not the prepositional phrase ἐξ αὐτῆς.

ιεραπολει	ιερα πολει
ινα τι	ινατι
καιτοιγε	καιτοι γε | και τοι γε
καταμονας	κατα μονας
μεν ουν	μενουν
μενουνγε	μενουν γε | μεν ουν γε
μη τις	μητις
μηγε	μη γε
μηποτε	μη ποτε
μηπως	μη πως
μητι γε	μητιγε
ογδοηκοντα τεσσαρων	ογδοηκοντατεσσαρων
ουκετι	ουκ ετι
πεντηκοντα τριων	πεντηκοντατριων
τα νυν	τανυν
τουτ εστι(ν)	τουτεστι(ν)
τριακοντα οκτω	τριακονταοκτω
υπερ εκπερισσου	υπερεκπερισσου | υπερ εκ περισσου
υπερ λιαν	υπερλιαν

WH does not differentiate between ο τι and οτι, always writing the latter. In this edition the WH rendering οτι has been interpreted as ο τι in the following verses: Mark 6:23; Luke 10:35; John 2:5; 8:25; 14:13; 15:16; Acts 9:6; 1 Cor. 16:2; Col. 3:17. The word εννενηκονταεννεα in editions of the Textus Receptus is written as εννενηκοντα εννεα for the purposes of comparison. Robinson and Pierpont spell these two words as ενενηκοντα εννεα, and so technically this is a spelling difference and not just a word break difference.

NOLI ALTVM SAPERE